

ספר יהודה יעלה

חלק ראשון

אוצר מלא חמדת. להשקות סיס לעדה. דרושים לכל חפציהם.
שכל טוב לכל עושיהם. נחמדים מפנינים. מדבש וגופת צופים.
ורמזים יקרים. על חמשה חומשי תורה נאמרים. לשבתות השנה
סדורים. פעולת סורי ורבי דובר צדק ומגיד משרים. דורש כתרי
אותיות. פה מפיץ מרגליות. הרב המופלא וכבוד ה' מלא כמוהר"ר
יהודה חיים הכהן זלחיה. יליד עובי דמשק יע"א. זכה וזיכה
את הרבים. זכותם תלוי בו לעולמים. נשמתו בנן החיים תתעדן
בגנזי מרומים. ואני עני תלמידו, למען יקרת כבודו ולזכות את הרבים
השתדלתי וסידרתי כתיבות ידיו להוציא לאור תעלומה. מדע וחכמה.
ופי מלא תהלה. לאל נורא עלילה. כי הביאני לעיה"ק ירושלם ת"ז
הנבחרה. וזיכני למעום מעץ החיים. מכתבי איש האלהים עפ"י סידור
סוד הרש"ש זלחיה. ויהי שיקובל לרצון. לפני אל עליון. ויביאני
עד גמירא. לעשות רצונו ולעובדו. לא אשנה את חפקידו. תמיד כל
הימים. ובימינו תושע יהודה. ונשגב שמו לכדו. ונשמחה ונגילה.
אל המנוחה ואל הנחלה. ביום שמחת לבני הכנסת באל צורי ומשגבי
הצעיר רפאל מנחם מערבי ס"ט

פעה"ק ירושלם תובב"א

שנת עד אשר תפרה לפ"ק

YEHUDA YAALEH

ZION Printing — JERUSALEM

תחת השגחת המסדר יוסף בן נתנאל הלוי בדפוס, ציון

היסודות שלו וא"כ מה אני למד ע"כ אוחיל ולא אעשה קטטה ומחלוקת עם חבירי והוא מלשון חוחלת ממושכס וכו' וק"ל :

וזהו ג"כ כונת הכי בזה יבא אסרן אל הקדש ר"ל בסיבת זאת שהיא המיתה. שהיא בזה מגרמת מחלוקת א' מד' יסודות של האדם על חבירו. א"כ יוצא לנו לסיוח לו שלום עם חבירו וי"ש יבא אסרן אל הקדש שיחפוס כמדתו שהיה אוסב שלום ורודף שלום וק"ל :

ועתה אל חנקו כי איש חכם אחס וכו' ובחר הכי כחב וישכב דוד עם אבותיו וכו' אפ"ל בס"ד במ"ש ה' מוסר"י שליט וסגנות ס' זה בפי' ויחזק ישראל וישב על המטה ח"ל חזקו ומושביו האיתן הים עבד המטה שהיתה מטחו שלימה ואשרי מי שזוכה לה וע"ז יתפלל כל חסיד עולם ועד שלא ימלא פיסול בשרו וי"ז ע"ע כי אין לו לאדם בעולמו כ"א כשמינה בנים כגונים וכו' (אחי וכו' דאמרו ז"ל דהמניה בן ממלא מקומו לא כאמר בו מיתה אלא כשינה

ובזה אי"ש ועשה אל חנקו כי איש חכם אחס וכיון שהוא איש חכם וממלא מקומו לכך סמך לו חו"ע וישכב דוד עם אבותיו שלא אמר מיתה אלא שכיבה והוא כינוי לשינה. כמ"ס עד מחי עלל חשכב מחי חקים משנחך וכמה מקרא"י י"ש) :

ותכון מלכותו מאד ע"י לרש"י ז"ל שפי' ח"ל וחכון מלכותו מאד. אף על העליונים. וא"כ בער ולא אדע מסיבה נפק"ל לרש"י ז"ל מקרא אף על העליונים. ובדרך רמז אמינא דבא לרמז מלכותו מחוכנת ומחוקקת יותר מאביו. וכן כו"מ מאד ממלכות אביו דוד. ומ"ס ממלכות מ"ס היתרון כידוע :

וע"ד הרמז אפ"ל בס"ד כי נטי' וחכון מלכותו מאד ג"י אלהים וחי' אלהים יחבאר גם על המלאכים ע"ד משי"ה אלהים ראיה עולים מן הארץ בענין בעלת אוב ומס הבין רש"י דאף על המלאכים. אי"כ אפשר דבזה מד' או ילקוט ראש זה הפי' והבואו בסה"ס :

פרשת שמות

(א) **ואלה** שמות בניי הבאים מלרימה. אפ"ל דהוא רמז סדומה לענין שבת וידוע מאז"ל אח שבחתי השמורו חרי שבחתי דיבור ומעשה אכן חפצי שמות וכמ"ס ממלא חפץ וכו' חפץ אסור חפצי שמות מותרים ומרן ז"ל פסק בס"י ש"ס דחד מהדברים שמתירים הוא לשדך החינוק לאדם. והשחא א"ש ח"א ואל"ה נטי' ויחייב אדם לישמור השבת. שמירת ש"מירה מיעולה ויהגוג ח'מיד. בניי צידבור יחי כ"זכר. ר"ל דלר"ך לשבות אף מהדיבור אכן יש דברים שסם מותרים וחדא מכללל היינו כשדוכין וכמ' וזה רמז בחי' ישראל יעשה שדוכין רעים איסובים ליזוגס. הבא"ס. עפי' מ"ש מרן ז"ל ס' ש"ז ס' ב' ח"ל מותר לסכרין בשבת על אבידה אפי' הוא דבר שאסור לעלעל. ונטי' הבא"ס מותר ס'כרס צ'שבת אבידה יאבד ר"ל אם אבד אבידה מותר לסכרין עליה כמ' בשו"ע. מלרימה עפי' מ"ש שם בשו"ע ס' ח"ל

חפצי שמות מותר לדבר בזה כגון חשבונות של מלך ולפסוק דקדק ולפקח על עסקי רבים וזהו הרמז מלרימה נטי' מ"ס דקדק רבים ידבר מעינים ה'רבה. ר"ל בכל א"א מני' אלה מותר לדבר. אי"כ אי"ס ח'רבה. יעקב נטי' יי"ה עין ק"ש ביוחר :

ואלה שמות בני ישראל וכו' אפ"ל בדרך רמז נטי' ואל"ה וחייב אדם לזכר המיתה שמות שמת מטה ולבישה חכריכין. גם שמות שיקחוהו משם וישליכוהו חתמה. בניי נטי' צנופו נמלים ירשו. לומר שאשילו שרן קמן כמו הנמלים ירשו צנופו ומכ"ש הגדולים. ישראל נטי' יעשו שחיה רבה אל לבשו ר"ל שימנפו אח לבוש. ומלת שחיה מלשון עילה ושחיה. הבא"ס הוא בחוק אנשי ישראל מזומן ר"ל שהוא מוכן ומזומן לעמוד בחוק קהל ועדה מישראל ובשחיה לבשו יי"ה לו בושח וכלימה. מלרימה נטי' משחיהם לרים רעים יכיו משחיהם הנשמה. וחקה לה א"כ

ישים בדעתו שסוף דבר וישם בארון במצרים
הוא בקבר דהוא בימי מצרים מקום נר אז בודאי
ישב מדרבו הרעס להטיב אחריתו ח"א ואל"ה
נוט' וחייב אדם לזכור המיתוס וכמ"ל וכמו שרמז
ה' ויקרא יתקן ז"ל לדרבו ע"ש ואז ודאי ישב
לעבודה בוראו וזכו נוט' ואל"ה וישב אדם
לעבודה בבורא וכיון שכן אז יסיה דור שכולו
זכאו וזכה לביאת משיחיו במהרה בימינו. יראו
עינינו ויגל לבנו. וזכו נוט' ואל"ה ואז אביא
לכם הגאולה יס"ר שיהיה צ"ל:

וה' החיד"א ז"ל בפני"ד כתב ח"ל צ"י ואל"ה
שמות וכו' אפי' לרמז כי בני ישראל

הבאים מצרים ס"ח מילס שם רמז שזמן קריאת
פרשיות אל"ה הקן לפנס סברות כאשר ייטו
הקדושה נחפזו הלכו שבי לפני נר הסע"א והוא
רמז שמות בני ישראל הבאים ר"ח שביה וס"ח
ואל"ה שמות בני ישראל הבאים. הכלים כי קריאת
ס' הכלים הוא הקן לפנס סברות כמו שביארנו
בענייננו כמ"ש בריש שו"ת שהחפץ דה"ה
שהעיסק בחסדים יהיה כעוסק בנפשים ואכלות
שסגולתם לכפר פנס סברות ע"כ. **ומד"ק**
למדתי לרמז אל הכ"ל בעניינן לענין

הגאולה דזו היא טעם צ' לגאולתנו ופ"ן דמן כח
המילס נאה ויאה להפדות וכמ"ס במד' בשעת
חרבן ביסמ"ק ה"ל לזכור מילה שבבשרם. עוד
איהא דלעיל אל"ה עומד בפתח גסינס ומ"ל
אה בנימול מדינה ש"י ופי' ז"ל דסינו מי ששמר
בריהו דאל"ה מבסקר ליה כידוע וזכו שרמז דע"י
המילס ישראל גאולים וכמו שרמזנו לעיל בחי'
ואל"ה ואז אביא לכם המשיח:

והוא"ל ואהא לידן ענין פנס סברות נימא
ביה מילתא צהאי קרא גופיה וכנס
וכנס הפליגו בעון זה שהוא מר עד מאד וע"י
ידו כל הדווים וע"י לריך האדם הגלגל לשים
לבו ומעיניו להשמר ממנו. ואף אם יש עמים
שכפ"ד המקי' כאשר הזווג בעה הסיא עכ"ז כל
השיעורים הללו לא נאמרו אלא לאדם שיצאו
מסור בידו ולא לנו המלאים וזכמם וחללם ויח"י
הנוער בקרבנו כאש להבה. ואפי' אם ימנע
מחזונו עס אשחו בעה חיימום יצא לירי ז"ל צ"י
והוא עין פלג' וצ"ה לא נאמרו כל האזהרות
הזהר ששמענו ולא עשינו וכמו שהאר"י הרחיב
למענינו

איה יעקב"צ א"ס תלמד בני ישראל עדין קטנים.
גם יעקב"צ נוט' צפרע ילדים עיונס קשה שהערה
עמו ללמדן בכל היכולת עליו נאמר א"ס חוליא
יקר מזולל כפי חסיה חוכה ויושב בישיבה של
מעלה ח"ש א"ס וביח"ו הוא הנוף שנקרא בית
לנשמה בוא למעלה בנוף ונפש שיזדקך הנוף
ויסיה רוחני. גם א"ס וביח"ו נוט' ובני ישראל
תלמידיו ובניו בוא לג"ע. וכענין אלישע אחר
שבכות תלמידיו הצליחו מן העונש חיכו איהו
לג"ע כידוע במס' סנהדרין. גם רמז יעקב אלו
הנשים ח"ש א"ס יעקב א"ס וביח"ו בואו נוט'
באכבה ואחור:

ובאו"א פי' ה' אור החיים ז"ל מונח הפ'
הנ"ל ואל"ה שמות וכו' ח"ל עוד

יראה מה הראשונים ידעו והכירו בגלות וקבלו
עליהם ועל זרעם כמו כן אל"ה והוא אומרו ואל"ה
מוסיף על ה' והשחא יובן טעם שחזר להודיע
טעם מיינס שמונה וסולך מי ומי הבא לקבל
גורת מלך לסבול עול הגלות ולא פנס עורף
כעסיו הרשע שהלך לו אל ארץ מפני יעקב אהיו
ודרשו ז"ל מפני שט"ח של סגלות ואומרו הבאים
וכי' בא לומר מופת חוקך כי ברענס בוא והראיה
שאחר מות אביהם יעלו ארצה כנען חזר פ"ב
והוא אומרו הבאים מצרימה א"ס יעקב מחדש
א"ס וביח"ו בוא אחר שעלו משם חזרו למצרים
א"ס וביח"ו ומנס הכחוב מי הם בעלי נדקות זה
ראובן וכו' הא למדת כי ענפי האילן כאילן עצמו
שום לחפון בגורת מלך ויכתב בספר זכרון
לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו וק"ל:

(ב) סמ"י ככתובים וישם בארון במצרים ואל"ה
אפי' לרמז צס"ד עפ"י מש"ל על

מאז"ל שוב יום אחד לפני מיתחך וסק' וכו' אדם
יודע אימתי ימות וחי' אדרבה ישוב היום שמה
ימות למחר ומלא כל ימיו בחשו. ערין מש"ל
אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב או בדור
שכולו זכאי ומלא עתה עפ"י הנ"ל שאם האדם
הישראלי מסרסר וחושב באחר' דבר והוא לקצרות
יובל בין המצרים ודאי שישוב בחשו בהכנס
לבנו הערל וכי' היא דרכה ש"ח כי זה כל האדם
לחשוב מחשבות וצ"ה יסיה הדור כולו זכאי וזה
יסיה לנו לפדות נפשינו עדי' שבשפלינו זכר
לנו. והשחא א"ס ח"א וישם ר"ל דאם האדם

למעניהו ה' חופת חתנים ז"ל אחר שכתב כל האזהרות הסם יע"ש שהאריך בדברים כאלו ויותר מזה יע"ש בדבריו הנעימים וירוח נך. והשחא א"ש וגן עוד אה הירוע דבחהא זה גורם להמיה בניו בידים. ח"א ואל"ה נט"י וחייב אדם לשמור בצרות. שמות שמירה מעולה וסגולה המיד ומפרש דאל"ה בני ישראל דהיינו בני הקטנים שאין צידם עון אשר חטא אלא ישראל נורכ ובאים מלרימה שצאים בקבר שהוא בין המיזרים מלבד אס הוא מוליד זרעו בידים שהוא ממחיס ממש בידיו ע"ד מאז"ל שיחטי סילדים ח"ת שיחטי אלא סוחטי. והעלה שיחטי שאל יסרהר מחמה הסחכלות באשה אחרת אלא אה יעקב היינו אה הספל לו דהיינו אשחו אים וביהו בא"י. ואף אס יהיה לפעמים שיהיה הזמן אה יעקב שיהיה בו עוקצא וכמו שסימס שהזכיר האר"י ז"ל עליוס עכ"ז אים וביהו בא"י. דכל למיעוטי חילפא ש"ד וע"ז וכיוצא בזה אמרו מוטב דליעביד איסורא זוטא ולא ליעביד איסורא רבא. ואפי' האיסור קטן הוא ודאי ואיסורא רבא הוא ספק כ"ז כחבתי לעצמי ולא ליראי ה' וחושבי שמו וק"ל:

ע"כ ה' הנו"י ר"ת מלרימה אה יעקב אים ג"י ב"ן לרמוז כי השכינה אשר אליה

מתיחס שם ב"ן כביכול ירדו עמהם. **ועוד**

רמוז דיש להם דין בן וביון שכן קישי השעביד השלים. וביון שסם בן יקבלוהו וליכא טענת בן המלך לגבי בן כמ"ש באסיפת זקנים וע"י סתו קדש סם וסקדש מפקיע מידי שעבוד : **וגם** יקבלו שבה הרמוז בס"ת אה יעקב אים. ויטחו בשבת מעבודתם. וגם בשבת הגדול

יחגלה שבתם כי יתפסו ע"ז של מלרים וכו' והכל רמוז החי' כל כי ערם מכה ל"ן רפואה פרת. ועוד רמוז כי היצח ואלה ג"י מ"ב כי כל מ"ב הוא לבדר לה גלו למלרים לבדר נציצי הקדושה עכ"ד ז"ל:

ובאו"א פ"י ה' סמוכים לעד כונת הסמ"י וישם בארון וכו' ואלה שמות בני

ישראל וכו' ראובן שמעון וכו' והוא כמשז"ל ששמות השבעים ע"ש הגאולה נקראו. ראובן ע"ש ראש ראיהו אה עמי עמי וכו'. שמעון ע"ש וישמע אלהים אה נאקחם. יוסף ע"ש יוסף ה' שנים לגאלנו. וכן עוה"ד. גם ידוע משז"ל שהמלכים

עשו ליוסף ארון של מהכת וקבעו בו גילום הנכר כדי שלא ימלאו אוחו וע"כ לא יוכלו ללכת לעולם ממלרים. וטועים סם משום ששמות השבעים ע"ש גאולה נקראו כנו' ומוכרח שיחסיים זה. ח"א וישם בארון במלרים. כלומר שהמלרים שמו אוחו בארון של מהכת כדי שלא ילאו משם. אבל לשיא עמלו משום אלה שמות בני ראובן שמעון וכו' ונקראו ע"ש הגאולה ומוכרח שיגאלו וק"ל:

ובאו"א פ"י ה' הנו"י במ"ש סמק"י שכל מי שלא פגס בריתו לריך לקבורו בארון עצמו שאין לריך שיגע נופו בארץ. ודאס מיוסף שנקבר בארון לפי שלא פגס בריתו. ולזה סמך ואלה שמות בוי"ו מוסיף וכו' שלא לבד יוסף שמר בריתו ונקבר בארון אלא אף טולס ואף ראובן ויהודה לא חטאו. דכל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה ויהודה ג"כ לא חטא בחמר דה"א רוס"ק מעידה דילאס ביק ואמרה ממנו ילאו כיבושים עכ"ד ז"ל:

ובאו"א פ"י ה' ויקרא יחזק בזנות הכהנים דה"ק ואל"ה וחייב אדם להספיל

הספיל. שמות שמירת מנחה וערצות המיד. בני ישראל ר"ל להספיל עם הצבור ולא ביחיד. ואמר הצאים מלרימה ר"ל שיסחף עם הצבור בצרחת. וגם אה יעקב דא שכינתא שיחוס על כבוד קונו שענו אנכי בצרה ודיינו אומרו אים דא קוב"ה ה' אים מלחמי וביהו דא כ"י שהקב"ה סבעל וכ"י הוא הכלל עקרת הבית דחרווייהו באו בגלות. לכן יסחף עם הצבור בצרחת עד שיוכה לראות בנחמתם וגם יחזור בהשובה כדי שיכלו הכל מן הגלות. וגם רמוז באמרו אה יעקב לומר שאף שיהיה צסוג יעקב עוקצא כשיחפיל עם הצבור שומעים חפילוהו והן אל כביר לא ימאס ואף ויפחזכו צפיהם וכו' והוא רחום וכו' והיינו אים דא אים דריק וביהו הכל כאשר לכל באו לבית ה' והסלהם כשמעת לכן אל ימנע אדם עצמו מן הצבור וק"ל:

ובאו"א אפ"ל כונת ס"י דהוא רומז ונרמו לענין הספילן וכבר ידוע דכמה

אזהרות לריך האדם ליזהר שלא יישן צסם ואלא יפוח צסם דלריכין גוף נקי כאלושת בעל כנפים והשחא א"ש ח"א ואל"ה נט"י וחייב אדם לשמור הספילן שמות שמירה מעולה וסגולה חמיד בניו

א"נ יובן ר"ח הכחוב למפרע בדרך נו"י רמז
לכח"ו ויסוף ב'מסרס שי"ב. ע"ד מאז"ל
שוב יום אל' וכו' ישוב היום שחל ימות למחר.
ולכך עומד ומחזיר במסרס שוב. א"ח מזרימ"ה
נו"י בם"ת חזכור ה'מיחה. הבאים ישראל בני.
מ"ד ל"בדך י"ניחוק. דכשימות האדם חו"מ ואל"ס
הכל מאל"ו ויניחוכו לבדו. שמו"ה ואל"ס ב"ח
חזכור ה'קבורה. חזכור ה'חולעים. חזכור
ה'עונשים. כס דיני גסינס ועונשים ולכך עלה
טובס קמ"ל שימחר לשוב ולא יחאחר כי פחאוס
יבא ח"דו ב"מ וק"ל :

א"נ חפ"י דרך רמז שאף אס יבואו לארס לרות
לרבות ישוב בחש"י והש"ת וישעשו מזרחיו
ואל יחיש מן הרחמים חסו ואלה שימ"ה ב"י
נו"י שו"ב רמז שישוב בחש"י ואף אס דאס חרזה
ישראל הבאים מזרימ"ה ל' לרות מרובות עכ"ל
א"ח נו"י ח"ל ח"חיש אלא ק"ה אל' ה' וישע
לך ורלוס מאי"ב שלרות רבות הכפוסו ואח"כ
טובס וכו' יעקב א"ס וביחו בלו נו"י חו"ב שאחר
שעברו עליו כמה לרות כח"י וישב ה' א"ח שבות ח"ב :
(ד) **ויוסף** ה"כ במ"י פירש"י ח"ל וכל"ה הוא
ובניו היו בכלל ע' ומה בל למדנו
ובי לא היינו יודעים שהוא ה"כ במלכים אלא
לכודיעך דקדקו של יוסף הוא יוסף הרועס א"ח
אלן אביו הוא יוסף שס"ה במלכים ונעשה מלך
ועומד בלדקו ר"ל דהא שחל מה"ך שס"ה שפל
ועני כ"כ שחל עשה עבירה. או מרוך שס"ה
מלך שחל עבר עבירה כיון שהוא חסוב כ"כ
עכ"ל ה' שפתי חכמים. וזה יובן דרך רמז ט"ה
כ"י עשיר ורש נפגשו עושה כולס ה'. וק"ל ע"ד
א"ח ה'דוע דיוסף יחנן שס"ה חטא בל' על ידו
אלולי עזר וסיוע האל"ה שבהא אבן השתיים
אליו וגם דיוקנו של אביו. והשחל ז"ל עשיר
ורש ר"ל טעם שהוא עשיר ומלך שס"ה זו גורמח
לו לחסוא ורש ר"ל מחוק שס"ה שפל ועני כ"כ
שחל עשה עבירה כמ"ס ה' ז"ל נפגשו ביחד
אלל יוסף הלדוק שעברו עליו שס"ה אלו. ועכ"ל
לא עלתס דעתו על דבר אחר וכו' סיוע אל"ה
ח"ש עושה כולס ה' וק"ל :

וה' אור החיים ז"ל דקדק דלמס אמר ויחי ל'
אמר ואס על כגלות ח"ן זס מקומו. גם
ל"ל אומרו כל עוד למס הולך לחזר לכודיע
מנין

ביום יחי נשמר י"ש שלל יפ"ח. א"י שלל יושן
א"י בניו בלילה יחי נשמר שלל ילצסס וכאז"ל
לילה לאו זמן חפ"י וכו'ל משס שלריך שמירות
משלות שלל יושן ושלל יפ"ח. וסיום ח"י ישראל
רל"ל נו"י רל"ו אל"ו לקיים המטה. בא"ס הוא
ג"י ג"ן ר"ח גוף כקי דכיון שהוא שומר עצמו
וחפילו לא רל"ו חל"ו לקיים המטה ואלו שורס
עליו שכינה כידוע. דע"י החפ"י יס"ה השרחה
שכינה כמ"ה ורל"ו כל עמי הארץ כי שס ה'
נקרל על"ך וירלו ממך ח"ה רמז בתי' מזרימ"ה
ג"י שפ"ס שהוא ג"י שכינה. ואלו גורס ג"י חיבור
למעלה וכמ"ל כי חפילו ל' חיבור כמ"ס נפחולי
אל"סס נפחלח"י ח"ל יעקב"ב הוא רמז לז"ל א"ס
וביחו בל"ו היינו זיווג ז"ן וא"ס חת"ס וס"בז"ל.
אך א"ח זס עשיתי בס"ד לכבוד בני וחביו ח"י
חיים עד העולם ביום שס"ה בר מל"ה י"ד עבה
חרמ"ט יוס שנקפל בו כי טוב זריון מקדומין
שני ימים ה' יחבני לרלות בחופחו הוא ואחיו
אחו בריא ערוף חיים וקיימים לעית"ס בחי'
אביסס ואמס וכל קרוביסס אכ"י :

ג חפ"י בס"ד לרמז שקודם י"ש לשוב מכל
דרכיו של ימי הקטנות שכן קדם ולא
יחשבו אכן עתס בואו חשבון ב"מ אס עשה ח"ה
עון לכן לריך לשוב בחש"י על הקודם
ומכאן ולסבא חושבנא עבא בעז"ה. ח"ה רמז
נו"י ואל"ה ש"מות ב"י הוא אוחיות שו"ב. וגם
א"ס חמס ר"ה ישראל ה'באים מזרימ"ה א"ח
יעקב הוא חדנ"ה שבה מחמחקים ועס ר"ח
א"ס וביחו ב"ו הוא ג"י ד"ע ד"ט א"ח אל"ס
אב"ך ועבדכו. לרמז שלריך ללמוד דיני החפילון
וסהפ"י וכל הנלרכס. גם חפ"י לרמז בסיום ה'
ישראל שס"ה רל"ל ע"ה ג"י רל"ב שס רמז שני'
מלות החפ"י מחקן כו"י"ה ב"י מילואים עסמ"ב
וא"ס חת"מ :

(ג) **ואלה** שמות בני ישראל וכו'. חפ"ל דרך
רמז בני"י ואל"ה ש"מות ב"י נו"י
שו"ב רמז שישוב האדם בחש"י. ישראל ה'באים
נו"י חכור המיחה. מזרימ"ה א"ח נו"י מזמן
א"ס ר"ל מזמן אדס"ר. יעקב א"ס וביחו ב"ו.
נו"י יזכור אחריותו ודאשיתו ב'עפר. עדיס כי
עפר הוא ואל עפר ישוב. א"י ואל"ה ש"מות ב"י
נו"י שו"ב. הבאים נו"י העליות ב"ב א"דוס
יו"ן מ"די וסס מזרימ"ה ל' לרס :

מנין יולאי ירך יעקב וכבר הסמיטנו זה צפ' ויגש. ופי' הרב ז"ל ח"ל ואולי ביזון הכחוב לומר אומרים ז"ל שעתיד היה יוסף לסעמיד י"ב שבטים ומי סבב שלא העמיד אלא ב'. הוא פגע רע שפגעחו אשת פוטספר ויפחו זרועי ידיו. ע"כ הא למדת שזולת זה היה מעמיד י"ב שבטים. והוא אומרו ויחי לשון עבר שנוטעת החורה על שלא היו בין הכל אלא שבטים נפש והוא אומרו כל נפש וכו' ונתן טעם לדבר שלא היו אלא ע' ואמר יוסף היה וכו' ודין גרמא שלא היו יולאי ירך יעקב אלא ע' נפש. שזולה זה אם לא ירך יוסף למארים היה מעמיד י"ב שבטים והיו בני יעקב פי' סנפים וק"ל:

(ה) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעלמו במאד מאד והמלאה הארץ אהם. אפי' לרמוז בזהאי קרא חירולס רז"ל לטעון יצ"מ קודם הזמן הא' הוא הכחוב בקרא כנ' גופים דסיינו ריבוי אוכלוסין השלים המנין. וסב' הוא מ"ש במדר' שיר השירים ע"פ גן נעול וכו' ח"ל ד' הונא צעם צר קפרא אחר בזכות ד' דברים נגאלו ישראל ממארים שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם ולא אמרו לה"ר ולא נמלא בזמן אחד פרץ בעריות. וספחא ח"ש דקפרא כנ' הוא רומז ב' טעמים לילאח ישראל ממארים קודם הזמן וכינוי חדא כך ובני ישראל פירו' וישרצו וירבו ויעלמו צ"מאל מאלד וכו' דייקא ברית של היצות אלו מחיבת פרו עד חיבת מאלד וס"א בכלל גי' ק"מ בדקדוק לרמוז להכ' דע"י ריבוי שכיב בהם הקימם הטיית משם. ועיד מא"ד מא"ד ע"ה גי' לא שם רמז לחיבור הוי"ה ארנו"ה שהם לא וכינוי ע"י שהיו גדורים מעריות כי ידוע שהפוגם בעריות פוגם ומפריד שם הוי"ה צ"ה ח"י וכינוי ח"י ער וס' כידוע. לא כן בגדור מעריות אדרבה מחקן הוי"ה ומחברו בארנו"ה קובצ"י. ח"ש במאלד מאלד היינו בסבה מאלד מאד כפ'. ועוד צה ויבא ה' והמלאה הארץ אח"כ אוחיות אמ"ת שלא שינו את לשונם. ולא דברו לשון הרע אלא היו מדברים אח"כ וכינוי דאכטיא לכו ללאח קודם הזמן וק"ל:

(ו) ויקם מלך חדש על מארים אשר לא ידע את יוסף. בחרגוס אנקלוס דלא מקיים גזירת יוסף. פי' ה' תורת משם ז"ל ח"ל

יש לפרשו ע"פ מ"ש צפ' מקץ שאמר פרעה לכל מארים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם חששו. ופי' רש"י שאמר להם שימולו את עצמם וי"ל טעם גזירתו כי המארים שטופי זמא ויפרו וירבו מאד ולא יסיה די ספיקא צעתי הרעב האלו וזו למולס כי המילה מחליש כח החלום אבל עיקר טעמו של יוסף כלדיק הוא שיורגלו כל העם להמול וממילא לא יבטל גם מבני ישראל צ"מ כאשר הוא נטום כל המדינה. משא"כ אלו היה רק בני ישראל לבדם יש לחוש כי ברוב הימים בגורם בארץ לא להם יבטלו מלח מילה כדאיהא במדר' פרשה א' ללמדך כשמת יוסף הפרה ברית מילה אמרו נסיה כמארים אבל יען כי ראה פרעה כי בני הכמוליס בכל זאת פרו וישרצו ולא הועילה המילה שלא להרבות פה לכן צ"ל המילה ממארי' שלא יוכחש כחם בחכם ח"ש ובג"י פרו וכו' ויעלמו במאד מאד ויקם מלך חדש שנתחדשו גזירותיו אשר לא ידע את יוסף דלא מקיים גזירת יוסף וק"ל:

ובאו"ה פי' הח"י יעקב חבובא נר"ו כונת כ"י אשר לא ידע את יוסף ואמרו במד' שנתחדשו גזירותיו. והוא צהק' מה שראינו בקדמא מחודשת בדברי החוס' דמ"ק ד' ב' ע"ב ח"ל בגמרא חיחומר המנכס והמשקה מים לזרעים בשבת משום מאי מחריקין בים רבה אמר משום חורש רב יוסף אמר משום זורע. אמר רבה כוהי דידי מסחברא מה דרכו של חורש לרפויי ארעא האי נמי מרפויי ארעא. אמר רב יוסף כוהי דידי מסחברא מה דרכו של זורע לזמוחי פירא ה"כ מלמח פירא ע"כ וכהבו החוס' ח"ל בר"ה קא מרפויי ארעא. דבחר עיקר המלאכה אוליין ודומה לחורש ורב יוסף אפי"ג דעיקר המלאכה דומה לחורש מחשבת הניכוס לאו לרפויי ארעא. ובהכי פליגי דרבה סבר לבחר המעשה מדמיין לה ולא אחר המחשבה ורב יוסף סבר בחר המחשבה אוליין דהוי עיקר ולא אוליין בחר הדמיון עכ"ל. וסב' ידוע דהמארייס היו חושבים על ישראל כלילס במה לדגס וציוס מולאחיס מחשבתם לפועל. והנה הם היו סוברים דאיהם נידונים על המחשבה אלא דוקא על המעשה כי הם סוברים כסברת רבה דלא איל בחר המחשבה. אכן הם טעו בדמיונם דהלכתא אלא

חדש אחריות מות. ולקשר עם זה מאי דכתיב בחר בני אשר לא ידע את יוסף. ור"ל דבאדם המיד זה דרכו לחשוב על מזותיו ולראוי על הדמים ואינו רואה על הימים ובפרט אם הוא חושב בזה בשעה ח"ה וחפילה למעצב"ה ישב שמהבד עולמו בחייו כי צריך לזכור שהקב"ה מטיב חסדו עמו בכל עת ועת מעת וילאחו מבטן אמו ח"ה ויקם מלך חדש רמז לנפ"ר שנקרא מלך זקן וכסיל ונתן במותו מחשבות בבוא דוראג על המהים. ולי"א אשר לא ידע את יוסף הוא הסי"ח :

ויקם מלך חדש על מלרים אשר לא ידע את יוסף. אפ"ל בס"ד בסק' מארז"ל דמוס שיאלו ישראל קודם הזמן מטעם שהיו חושבים בלילה לשעבר את ישראל ובבקר מולאים מחשבתם לפועל ונחשב להם כאלו שעבדו בהם ביום ובלילה. פ"ן מארז"ל דהשכמים דנו את יוסף על המחשבה דע"י שהיה חושב היה חולם וכמ"ה רעיוניה על משכביו סליקו. אי"כ שהיה הכא מלך מלרים שהיה חושב בלילה לשעבר את היה ליה ראין דנין על המחשבה וסעיקר המעשה ולריך לשעברם ח"ל שנה. ח"ש ויקם מלך חדש שנתחדשו נזירותיו ע"י שהיה חושב בלילה רעם לשעברם וס"ה ויקם מלך חדש על מלרים גי' ת"ל ור"ל שכפי דעתו שהמחשבה חין לחשב עליה אי"כ מחשבה בלילה שהיו חושבים המלרים עליהם בעילה ולא אידון בה וא"כ מוכרחים לשבת בא"מ ח"ל שנה. אכן אשר לא ידע את יוסף. ר"ל שעיקר מכירת יוסף לפי שדמותו על המחשבה אי"כ גם הוא כמוהו וק"ל :

למען עונותו בסבלותם. סנה אמרו בזהרם ויענונו זו פרישות ד"ה וסיה כי מחמת סבל קושי הסעבוד הוא ממעט החלואה להפרישם מד"ה כי זה היה עיקר השחר שלהם פן ירבה ונחיעטו שע"י העבודה יחמטט חלואה ויפרשו מד"ה. ח"ש אחס אומרים פן ירבה וכו' ובאשר יענו אוחו כן ירבה וכו' והכונה בזה שבאמת מחמת העבודה נחמטט חלואה אלא שנשוחס פיו חלואה במראות העובדות כדאיהא בסומה. חסו שהיה גרם להם שכולירו זכרים הרבה כמזל בזמן שאשם מורעת חס"י וילדת זכר וכיון שהמלרים לא נחיראו אלא מן סוכרים

אזלא כרב יוסף דס"ל דחייב משום זורע וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל פ"ח מה' שבת ככ"ב יע"ש וכסברת החוס' דרב יוסף אית ליה דאזלינן בחר מחשבה דס"י עיקר וכ"ש הכא דס"י מחשבה ימעשה בדבר אי' דודאי כו"ע מודו דאזלינן גם בחר מחשבה. וסעחא ז"ה ויקם מלך חדש על מלרים שנתחדשו נזירותיו וסיה מחמת מחשבה הלילה שהיו חושבים עליהם לחדש עליהם נזירות חדשות בכל יום ויום אשר לא ידע את יוסף הוא רמז לרב יוסף דס"ל דמחשבה עיקר אפי' היכא דמחשבה בדבר אי' והמעשה דבר אחר וכ"ש כהא דמחשבה ומעשה סם בדבר אי' וגם שהולאו מחשבתם לפועל דודאי כו"ע מודו דאזלינן בחר המחשבה עכ"ד יל"ו בחוס' נופך משלי ומיני ומיניה יחקלם עילאם :

א"ל אפ"ל בדרך זו חלק באורא וכו"ה בסק' משול דהשכמים דנוכו ליוסף על המחשבה כי מכה החלומות שחלם להם מוכח שהוא היה חושב עליהם רעם ביום ולכן היה חולם בלילה עדים רעיוניה על משכביו סליקו וא"כ מכה שהשכמים הענישו אותו ע"ז ומכרו אותו מכה הכל דאזלינן בחר המחשבה וע"ז קאמר ויקם מלך חדש על מלרים שנתחדשו נזירותיו וסיה מכה מחשבת הלילה שהיו חושבים עליהם לחדש דס"ל דלא אזלינן בחר מחשבה וממילא חין מהחייבים עליה אשר לא ידע את יוסף ר"ל שלא ידע דעיקר מכירת יוסף היתה לפי שהענישוהו על מחשבתו וא"כ מזה מוכח דאזלינן בחר מחשבה וא"כ גם המלרים נענשים על מחשבותם וק"ל :

ויקם מלך חדש על מלרים אשר לא ידע את יוסף איחא במד"ר וז"ל כנע"ה ושערו בידו י"ל מכו כנע"ה ושערו בידו שהקב"ה בארץ לא להם אמר וא"כ מה להם למלרים לחצו. ופ"י כי מנחת שצואל ז"ל ח"ל שיוצן עמ"ש בסומא אמר ריב"ל בשכר ד' פסיעות שליוה פרעה לאצרכם שגא' וילו עליו פרעה אנשים נשתעבדו בבניו ד' מאות שנה נמלא שאלע"י שאמר הכחוש בארץ לא להם אבל אח"ך נחנס למלרים בשכר. לכך ויקם מלך חדש כנע"ה ושערו בידו שיסתעבד הוא בישראל הוא ולא אחר ע"כ :

ויקם מלך חדש על מלרים. נוס' ויקם מלך

הזכרים כמ"ש שפרעה לא גזר אלא על הזכרים והיונו שלא ילחמו עמם ובהפוך הוא כי בשביל מיעוט האוחס גרמו שכולידו כולם זכרים מפני שנשוחים הזרעו תחילה ח"ש וכאשר יענו וכו' ויקולו מפני בני ישראל בני דייקא עכ"ל ז"ל :

ובשאיני לעצמי אפ"ל לרמז בס"ד בכתוב שהאמת שהיו מעוררות את בעליהן במראות הנובאות לכך הזרעו חחי' וכיו כולם זכרים ובדברי ה' סנו'. והוא כי ר"ת מראות הנובאות הוא מ"ה ועם ב' הציבות הם גי' מ"ז וכשאתבאר בסך בני' של ר"ת הציבות אלו יענו איתו כן ירבה וכן הם גי' מ"ז בדקדוק לומר שאף שבינו לרעה למעט האוחס הקב"ה נתן בלב הנשים לעשות טעין של התעוררות במראות הנובאות כדי שירצו ויחקיים ריבוי אוכלוסים השלים המנין. אשר עפ"י אפ"ל כי חז"ל בש"ס בשכר נשים לדקטיות ילאו אצותיו ממלרים ומפי' בש"ס שהיו שופחות וכו' ויושבות חחת האילן וכו' ומעוררות וכו' דלכא' מה שייכות יש זל"ז דאם היו מעוררות וכו' וכו' בשביל שהיו עושים להם ריבוי חאוס לבא עליהם זו היחס סיבה ללאח מומלרים. אכן הוא הדבר המדובר דע"י שהיו מעוררים אוחס לפיר בזה היו יולדות זכרים ולכן ויקולו מפני בני ישראל דייקא ונהקיים בהם ריבוי אוכלוסים השלים המנין. **ובזה** גי' ח"ש לפרש למען ענותו בסבלותם והוא לרמז למעין גי' ק"ץ דנחקרב הקן שלהם. א"כ נחסר קץ מן המנין הוא משום שנחנו לב לענותו בסבלותם שלא יה"ל חאוס א"כ מזה בעצמו נחגלה קי"ס וכאח"ל מחוך לרס רוחה. דע"י שלא יה"ל חאוס היחס חאוס הנשים גוברת ומזרעוים חחי' ויולדים זכרים וממילא נחרבו ביחר שאת חס הוא גילוי הקץ וק"ל :

וכאשר יענו אחו כן ירבה וכן יפרון הקשה ה' טוב טעם למכר"א דין ז"ל דמאי חלוי זב"ז ופי' חז"ל אכן נקדים משול על פסוק אשה כי חזרע וילדה זכר אשה מזרעת חחי' וילדה זכר ואם האיש מזרע חחי' יולדה נקבה ולכן הרו"ה שיהיו זכרים שובין עומם על הצטן כדי שהאשה חזרע חחי. וגודע דהאיש אשר יחליש חושים על הריבוי איתו יכול להזרע במהרה ובין כך האשה מזרעת חחי'

ותלד זכר ח"ש וכאשר יענו אחו ועי"ז יחליש חושים ולא יזרע במהרה זה סיבה כן ירבה וכן יפרון כי ילדו בנים זכרים עכ"ל :

ואנא בריה קלה כמות שהיא לא הבינותי דבריו דלדברא החוש יכחיש את זה דכל מה שהוא חלום יזרע במהרה מחמת חולשתו איתו יכול לסבול את הזרע וכן ראיתי לה' ליקוטים מפרדם ח"צ דכ"ס ע"כ ע' טלבות בסופו שכחב ח"ל ועוד העלבות גורם לידי קרי. והחיד"א ז"ל נתן ס"י על"ב מרע זרע והטעם כי ע"י העלבות שנעלב ונאנח הוא נחלש כמ"ש אנחש שונרה ח"י גופו ובדרך הטבע החלש נקרה ואיתו סיביל הזרע כמו שאיתו סובל השתן אלא בכל טעם הוא משתן ע"כ הרי צדדיא כמ"ש בעניותו כי החוש יעיד ע"ז וא"כ בנפיל ה"סיד נפל הצנן. ומובדחים אנו לומר שאיתו בדרך טבע דלדברא העיניו ממעט פו"ר וכמ"ס ה' דבק טוב וכו' שפתי חכמים ז"ל ע"ע. אלא הוא בדרך נס"י וכמ"ס רש"י ז"ל משם המדרש ע"ש :

ויקרא מלך מלרים למילדות ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה וחמין את הילדים. אפ"ל בס"ד בהק' מ"ש ה' נאוס חסלה בס"י נ"א משם ה' אלגאזי ז"ל בשאי' פי' ויחי בזכות מארז"ל כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמארים סייעיה שאלו בלחת וכו' דוד וכו' ומאי ניסו דלזרע ודסססה. והוא דק"ל בפי' האיש מקדש דאין שליח לדבר עבירה וכו' דריו אדם אכל בד"ש חייב וסנה יש לצד ולומר דכ"ד באיטש דעלמא דאיתו חייב השליח לקיים דברי המשלח אבל במלך שצוהה החי' שלא לעבור ע"ד יש שליח לד"ט. אמנם סא ליתא דדרשין אכין ורקין ולעבור על ד"ת איתו חייב לשמוע דבריו. וסנה חפא דוד לא ה"ס כ"א ע"י שליח דלזרע לא חרגו אלא ע"י יואב. והסססה חיינו המנין בדכתיב ויסה ה' א"ז דוד. ליוס למנות את ישראל וק"ל אין שלוח לד"ע ח"א אשר לא חלי וכו' גברא דמארים סייעיה דחפאו ה"ס בד"ש ואפי"ה לא נחתיב מיתא בד"ש ע"כ :

אשר עפ"י אפי' לי לפרש כו' הכי בהסלים ח"ל חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודס עלי פשעי לה' ואחס נשאת עון חטאתי סלס ובהקדוקים מ"ד במאי דקאמר חטאתי אודיעך

למרוד במלך ולא מלך הדן וא"כ חייבים כמורד במלכות שחייב מיתה. וסופו סוכה ע"ת וק"ל :
(י) **ותרא** אותו כי טוב הוא אמרו במד' שראתה אותו מסול. ובי' נח"ק ז"ל הביא פי' א' מרב אשכנזי שמי שאינו מסול נקרא עבד טוב לא כמו מה שאינו מעושר או אינו מוהרס והבא דכתיב כי טוב הוא משמע שהוא מסול שנקרא טוב. ואיכו פי' שהמלך נקראתה איה וז"ל וחרא אותו ר"ל אות שלו כי טוב הוא שהוא מחוקק. **וקדירי** הפעוט אפי' כי חיי מסול במ"ק גי' עוי"ב ע"ה. א"כ מיל"ס במ"ק עם האותיות גי' עוי"ב וק"ל :

(יא) **ותרד** בת פרעה לרחוק וכו' וחפחה ותראבו את הילד וכנה נער בוכה וכו' ח"ל דקדקו דהול"ל ותראס בלא וי"ו. ודרשו שראתה עמו שכינה וז"ל מסיכן ידעה שכינה מקודם. ופי' ה' אוח"ח ח"ל עוד אפי' שהרשעה בשכינה היכה ללד ששנגעו בו פרעה ממנה נרעה אמרם אין זה אלא בן חלסי. ואולי שרמז פריחה הנרעה באומרו ותראבו את הילד פי' ותראבו להאמור בסמוך בכה דכתיב לרחוק וחרון בשרה בכה כשפחתה הסיבה ותראבו לבשרה. את הילד פי' כשנגע' בילד. וכנה נער פי' חור להיות כבשר נער קטן ע"ד שאמר הכתוב בנעמן וישב בשרו כבשר נער קטן ע"ה. וח"י בוכה עדין דחיק ליה פלמא לפי פי' זה. ולי הפעוט אפי' לסומכו לדבריו כי חיבת בכה בלא וי"ו כמ"ש בפסוק גי' זך רמז שראתה בשרה שסיס זך וגקי כבשר הנער וק"ל :

(יב) **ותפתח** ותראבו את הילד. כתב רש"י ז"ל ח"ל את מי ראתה הילד זהו פשיטו. ומדרשו שראתה עמו שכינה. וכתיב ה' ש"ח ז"ל דאליכ וחרא מצעיל וא"כ כו"ו שכתיו ותראבו מורס על הכס ודו"ק. ובי' עמר נקא לברע"מ ז"ל כתב ח"ל קשה מ"ל לבעל המדרש שראתה עמו שכינה י"ל דקרי ביה וחרא הוא את הילד כלומר עם הילד והיינו שראתה עמו שכינה שמלת הוא אחד משמיותיו של הקב"ה כד"א אני ה' הוא שמי וכדפרישנא לעיל בסי' ואלא בפסוק וישכב עמה בלילה הוא הקב"ה סייע בו עכ"ד וכל לגבי ידידי אלא זעירא ק"ל על טובים כשנים דלמא לא פי' דקרי ביה וחרא סי'

אודיעך וכו' דדבר זה כבר ידוע ומפורסם ואין צריך הודעה. ועוד ח"י אמרתי יתר דמכ"מ שמודיע להקב"ה שאמר כך היל"ל המעשה כעיקרו אודם וכו'. ועוד ואחס נשאל וכו' פשיטא שהוא ית' הוא נשאל עין ולא אחר. אכן עפ"ה א"ש וכו' דקאמר חטאיו אודיעך ועוני לא כסיתי שאני חטאיו עמך דוקא דהיינו בדיני שמים וכו' החטא אמרתי ר"ל אמרתי לאחרים וכו' עשו וק"ל דאין שלד"ע. נשאר עלי דסן אמה בדיני אדם פטור אך בדו"ש חייב א"כ אודם עלי פשטי לסי' ואחס שהחטא נך לבדך נשאל עין חטאיו סלה וק"ל :

ובזה פי' ה' נאום חסלה כונה כבי' בסי' נ"א נך לבדך חטאיו ע"ה. אשר בזה א"ש הכתוב כנ"ל. ובספי' עוד מ"ש במד' וסובא לרש"י ז"ל ע"ה וחח"ן את הילדים מספקות מים ומזון. וכן עתה א"ש דפרעה הרשע היה סובר ללד הא' שילדו כרצו דלגבי מלך חייב לשמוע דבריו ויש שלד"ע לסתחייב המשלה ולא השליח. ולכך אמר בחח"י קריאחו להם ויאמר מלך מזרים למילדות וכו' ר"ל כיון שהוא מלך אל תחושו מהא דק"ל אין שליח לד"ע דלגבי מלך לא כן הוא אלא יש שלד"ע וחייב הוא ומה איכפה לכם. אכן המילדות הם רוח אחרת היכה איתם דלעבור על ד"ה אין חייב לשמוע דבריו ולכך אמר הכתוב ותיראן המילדות את האלסים וגא עשו כאשר דבר אליסן מ"מ. וסאמת כל הרוחא יראה דהוא יחור לשון דבדידיה משחתי קרא אלא סי' ולא עשו כאשר דבר אליסן דדבר זה מוהר לסס לעשות מכה שהוא מ"מ ולא עוד אלא אף וחח"ן את הילדים שסיו מספקות וכו' ולכך כששמע מ"מ חרס לו על הדבר דממ"י הם חייבים דמורדים במלכות דדבר זה. ולכך אמר ויקרא מ"מ למילדות ויאמר לכן כיון שהוא מלך ולגבי מלך לא איחמר האי דינא דאין שלד"ע אלא יש שלד"ע א"כ מדוע עשיחן הדבר הוה שקיימחם את הילדים ולא סמחחם אותם. מה האמרו דאחס סוברים ללד השני דאף במלך אם אמר לעבור עד"ה אין חייב לשמוע לו. בשלמא מה שלא סמחחם אותם הינה. אך חמיהא רבתי וחח"ן את הילדים בחמיסה. דהיינו שהספקהם לסס מים ומזון. זה הענין אינו מדרך המילדות אלא ודאי שכוונתם

ה' דכ"ו הוא חצי שמו של הוי"ו ב"ם וכמ"ס דיו לעולם שיחמם בחצי השם וכיון שיש הוספה ה' הוא רמז לשכינה :

ואנכי הרואה שמשמעות לשון המד' נראה בפשיטות כמ"ס בס"ד בעניוהין ח"ל ותפתח ותראה. ותרם לא נאמר אלא ותראה אמר ר' יוסי בר חנינא שראה עמו שכינה כלומר ותראהו לשכינה עם הילד :

א"נ אפ"ל לשון המד' בס"ד דכוננו מדלל אחר ותרם אלא ותראהו לשון נסתר מדבר על אחר ור"ל כינוי ותראהו קאי להקב"ה והוא ז"ל עם הילד וא"ש אח"כ והבני"ב. שוב ראיתי דדברי הרא"ם ז"ל מטין כפי"ז זה יע"ש כאשר יראה המעיין ובייתי אך שמח :

(ג) ותקרא שמו משה והאמר כי מן המים משיחיהו. דקדק כי אור החיים דלמה אמר המעס אחר קריאת השם ולא כן בשאר מקומות ביחזק כל השומע יחזק לי ותקרא שמו יחזק. ביעקב וידו אוחזת בעקב עשו וכו' ולמה בכלן הקדים השם. ופי' כי האמנות היו בפני רוס"ק והיו משיגות בחינת השם וקריאת השם היתה למח שהיו מציים בו משא"כ קריאת שם משה מגיד הכחוב כי לא השגיג לידע בחי' השם כי שמו נפלאות יגיד ולא ולמד מפי הוזהר מה ירמוז שם זה וכו' השם שמות בארץ שם בפיה שם משה ומה שאמרה בטעם השם הוא כי מן המים משיחיהו ולא ידעה טעם זולת זה ע"כ.

ומפי' מורי סרב בכור יעקב ככהן נר"ו שמעתי דלעולם שהיתה לה כונה אחרת בקריאת שם זה. אכן לעולם אמרה המעס כי מן המים וכו' וכמו שפי' בענין קריאת שם ראובן דעיקר כוננה היתה בשם זה לומר ראו מה בין בני לבין חמי. וכו' ולגבי העולם אמרה כי ראש ה' בעניי וכו' וה"ל הכא וק"ל :

(ד) ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המלרי ויעמנהו בחול. אפי' לרמז לע"ד המעט הוא והוא בסקי מה שפי' ה' סיפ"ה ז"ל בזכות הכחוב ונחתם חמישים לפרעה וארבע סידות יהיה לכם וכו' והוא בקיטור שימי שנותיו ש"א בעוה"ז ע' וכמ"ס ימי שנותיו בהם. והם עולים ה' פעמים י"ד ועד י"ד הראשונים ודאי לילך אחר תאות לבו וראות עיניו. לא כן בכ"ו

הנשואים מימיו לא יש לו רשות לילך אחר תאות לבו אלא לעבודת ה' דוקא וי"א ונחתם חמישים ר"ל חמישים שניו דהיינו י"ד לפרעה הוא ית"ר וארבע סידות ר"ל ד' פעמים י"ד הנשואים יהיה לכם עכ"ד בקיטור נמרץ. והשתא א"ש דבחת"י ה"ס ירא מרע"ס להרוג אותו פן ואולי יחזור מדרכו הרעה לחקן אשר עותו בכ"ו שנים משני חייו. לא כן עשה שראה ברוס"ק שאין בו מוציל בכל ימיו ולכך הרגו ח"א ויפן כ"ה וכו' ואם תעבור בשך בשתי חציות אלו גי' נ"ו ר"ל שנסתכל בכ"ו שנים שלו וירא כי אין איש וידוע דאיש ל' חציות ולדקות וכיון שראה בכל הכ"ו שנים שלו וירא כי אין איש ולכך ויך את המלרי ויעמנהו וכו' :

ובמד' איהא ויפן כה וכה מסתכל במ"ס הקב"ה לאברהם כה יהיה זרעך ויך את המלרי ע"כ וסדבר קשה דאין הוא סבה מ"ס ה' לאברהם כה יהיה זרעך שיהיה את המלרי ומה שייכות יש לזה עם זה ופי' ה' פרעה דרבי ז"ל במ"ס במד' ויפן כה וכה שנמלך במלכותו א"ס חייב מיתה או לא. ופי' מוסר"ש יפה שמרע"ה חקר בחלקי הסותר כה וכה א"ס חייב מיתה על הכאתו כגוי המכה את ישראל שחייב מיתה על הכאתו או שמת א"ס ישראל בכלל זה עד מתי' שאז ילאו מכלל בני נח. עוד כתב שם ח"ל וכבר נחבאר שזכותו של אברהם עם ה' הוא שאברהם היה סבור שלא ילא מכלל בני נח. ולפיכך נחירא לפי שראה במחלו שלא היה לו בן משום דלכתי נח אין הקב"ה משנה את המזל והשיב לו הקב"ה לא מאצטנינות שלך לפי שאלת מכלל בני נח ויש לך דין ישראל ואין מזל לישראל. נמצא שמאח"י שעה שאמ"ל הקב"ה כה יהיה זרעך הראנו לדעת שיאל מכלל ב"ן לגמרי עכ"ל ה"ל יע"ש. וזהו כונה המאמר נסתכל במ"ס ה' לאברהם כה יהיה זרעך כלומר שפי"ז הורה ה' לאברהם שיאל מכלל בני נח ומשום אמ"ל לא מאצטנינות שלך דאין מזל לישראל ומשום ה' ויך את המלרי כדין גוי שהכה את ישראל דחייב מיתה וכו' :

ובאו"א אפ"ל כו' ה' והוא במ"ס ה' חסלס לדוד מוסאפי"א ה"י כ"ה בזכות ה' לדוד אליך ה' נפשי אשא ח"ל כתב רבינו הארי' זקוקיל באומרו אליך ה' נפשי אשא יכוין למסור עצמו

בנות אש חרס לעמוד על המספר. ולא זו בלבד אלא גם לרץ שלא יפסוק כדון מחורב שבע"פ הרשום צמחו בן קדם אלא וחבאנה לביסמ"ד וחלונת והמלאכה אח הרשום ביינו ריכטי מוחא שיתמנה מוחו בטיב כדי להשקות לאן אביסם ביינו ישראל שהדיין הוא הרועה וכו' ולא ויקם משה הוא כח"ח ויושיעין :

וב"ש ויבאו הרועים ויגרשום אפי' לסומכו עם הקודם וכו' עפ"י מ"ש בפי חלק אין בן דוד בא עד שיכלו כל שופטים ושופרים רעים מישראל. והשחא א"ש דלכך הולך הכחוב להזכיר לדיון בכל ה' מדות סג' וגם לחזור על לימודו כמ' הוא לפי שויבאו הרועים הם הדיונים וגם כפי המסורת הרעים בלא וא"ו ונדרוש חרתי הרועים הרעים ויגרשום שם רמז שגורמים גלות ישראל וגורשם מפל אדמחם דכיון שהם גורמים עיבוב סגלות כאלו הם גורמים סגלות מחסוי. ע"ד כל דור שלא נבנה ביסמ"ק צימיו כאלו נחרב צימיו :

ועוד אפי' לרמזו ברית וחבאנה וחלונת והמלאכה אח הרשום גי' כ"ד ואם חלפס עם סיום הפסוק ר"ח להשקות לאן אביסם ס"ה גי' קמ"ה. שם רמז עפ"י מ"ש כי נפש חיים ז"ל מע' כדי אות ח"י דיון שרן דין אמת לאמתו כאלו אפי' לשיכונת ולישראל מנלוחא ואוקים לון מארעא חיקונים הכוספים חיקון כי דקמ"א ע"ב ע"ש. ונודע דהשכינה נקראת כ"ד על שם כ"ד קישינו כלל וכמסז"ל בפי' וחמלא כדים וחעל ע"ע. צה א"ש שטי' שיש בו דיין כל המדוי' כללו מן השמים יסייעו שידין דין אמת לאמתו וצ"ה מרים השכינה מן סגלות כי הוא הטיקל לאקמא שכינתא וכו' וכו' הרמז בר"ח סג' כ"ד קמ"ה ר"ל השכינה שנקראת כ"ד קמ"ה ובלשון החיקונים מעש סג' ואוקים לון מעשרה. גם אפי' שטי' דין אמת מאיר לשכינה גי' מילואי אביסם שם גי' חוחם וע"ה חגי' כידוע ואפי' דרמז זה ב"ח וחבאנה וחלונת והמלאכה אח הרשום גי' חגי' וא"ש אח"ס והביב"א. אינ' ויקם משה ויושיעין שם רמז למסז"ל גואל ראשון הוא גואל אחרון ואסמכו אקרא מה שביס הוא שיכיס ע"י משה. וכבר אמרנו דע"י דין אמת לאמתו מקרבים את סגולת

עלמנו למיחס על קיום החי' והמלוח וע"י צם פ"ח דמ"ס יע"ש ואפי' דכ"י דקבע דכ"י המזמור סז' צם' כי' כנגד פסוק שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ד"ש צו כ"ה אותיות לרמז אל האמור ובאמרו אליך ה' נפשי אשא לריך לכיון למסור עלמנו על קדושה ה' כמו שצריך לכיון בפי' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד עכ"ד ז"ל נמצינו למדים מן האמור שצריך האדם למסור עלמנו על קדושה ה' חס למדנו מכ"ה שבפסוק שמע ישראל וכו' שיש צו כ"ה אותיות יגס באמרו אליך ה' נפשי אשא וכו' ולכך נקבע במזמור כי' כמ"ל. והשחא א"ש ח"א ויפן כי' וכו' ר"ל כ"ה אותיות שצפי' שמע ישראל וכו' וגם שנקבע לדוד אליך וכו' צם' כי' וסכל הוא לרמז שצריך למסור עלמנו על קדושה ה' ולכך ויך את המלרי ויעמכו בחול וק"ל :

ולכהן מדון שבע בנות וחבאנה וחלונת וחמלאכה אח הרשום להשקות לאן אביסם וכו' ויקם משה ויושיעין. אפי' לפרש בצ"ד עפ"י מה שפסק מרן בחו"מ ס"ו ז' סע"ף י"א ח"ל צ"ד של גי' לריך שיכיס בכל אחד מהם ז' דברים חכמה עזרה יראת שגלות ממון אהבה האמת אהבה הבריות להם. בעלי שם טוב. ע"כ את סידוע דשם משה הוא כינוי לחי' וכמסז"ל כי כל חי' אחימי יקרא בשם משה ע"ד משה שפיר קאמר. ע"כ מ"ש מרן ז"ל צם' ויך בחו"מ ח"ל לריך כדין לסיוח מחון בדין שלא יפסיקנו עד שיחמילנו וישא ויחן צו וכו' וכתבו הפוס' ז"ל דהאידנא שנחמטנו סלצנות וכבר יש ספרי דינים לריך שלא יפסוק כדון עד שילמוד אותו בשרשו ומקורו. ואפי' בא לידו כמה פעמים אפי"ה לריך בכל פעם לחזור על לימודו ואח"ך יפסקנו. וצ"ה א"ש ח"א ולכסן מדון ביינו רמז לדון שרן בין אדם לחבירו לכל אחד מהדיונים לריך שבע בנות ביינו שבע מדות שמו חכמים הראויים לדון כמ"ש מרן ז"ל. ואם חקדק ברית של סז' מדות סג' בניממריא דהיינו חכמה ח' עיבוס עי' יראת יו"ד שגלות מ"מון ש"מ. אהבה ה' אמת א"ה אהבה ה' בריות ליסם אה"ל בעלי שם טוב צ"ס ס"ה גי' השביע ורית וס"ה של חיבות שבע בנות הוא אותיות השביע כרי לך שהמדות סג' רמזים צה"י שבע

א"נ ויקם משה ויושיען רומז לחורה כי התיח נקרא בשם משה וכמ"ס משה שפיר קאמר וידוע מאז"ל קנאת סופדים חרבה חכמה וחי' ויקם גי' קנאה שם רמז' דעי' קנאת התיח כל אי עחצירו אז החרבה החורה והחכמה בעולם והיא חסיד סיבה לגאולתו ופדות נפשו ח"א ויושיען הוא שב להקב"ה וגם וישק אח לאנס שיסיה שפע בעולם ואז וחבאנס אל רעואל חבסן הוא בחי' ז"א וא"ש אח"ס :

(י) **איתא** במכילתא וכוזא לסרדבז ז"ל חי' שני אלפים קס"ח ח"ל ע"פ ויואל משה לשבח אח הא"ש בשעה שאמר משה ליחרו חן לי אח לצורה בחק לאשח אמ"ל קבל עליך דבר אחד שאני אומר לך ואני נוחס לך. אמ"ל משה מה הוא אמ"ל הבן שיסיה לך תחילה ויסה לעי'. מכאן ואילך לשם שמים וקבל עליו. אמ"ל השבע וישבע לו שח"י ויואל משה לשבח אח הא"ש. וכחז ח"ל סנה המאמר קשה כי איך קבל עליו משה רבינו ע"ה הנאי זה וגשבע עליו ע"כ. וי' ז"ל פי' דאומרו מכאן ואילך מוצן דמטכשו הוא לש"ש ואיכו דאטעי נפשו בדבריו שלא אמר משם ואילך זח"ד יעשי'ב. ולרדיו הפעוט חפי בפשיטות דמרע"ה לא הו"א בפיו שום דבר אלא יחרו הוא המדבר והוא שומע ואפי' שכלבו ה"ס להפך גמ"ש יחרו ומחמת אונסו כי לא היה לו מקום להחנורר שחק. וכמ"ס בש"ס דנדרים דכ"ה על מ"ש נדרין להרנין ונחרמין שהיא חרומה אעפ"י שאינה חרומה שהיא של ביה המלך וכו' באומר בלבו היום. אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סחם. ואע"ג דסבירא לן דברים שכלב אינן דברים. לגבי אונסין שאני ע"כ וא"כ כ"ש כחא שלא הו"א בפיו דבר ועכ"ז על קבלתו עננה סיינו שחתיקה. חישב בלבו לסיפק דודאי דלית ביה מיחוס וק"ל :

(יח) **והסנה** איננו אוכל. אפי' בדרך רמז במ"ס רש"י ז"ל ס' חוקת סי' כ' פי' כיה ח"ל כר הכר. כר על גבי כר כחפוח קמן על גבי חפוח גדול ואעפ"י שהענין סולך לפניהם ומשום אח הסדרים שלשה נשארז בזה כר סיני לחורה ובר נצו לקבורת משה ובר הכר לקבורת אהרן ע"כ. וכנה שלשה אלה סיני

הגאולה וכמו בגמרא ח"א דא"ס יש בו כל הדברים כללו אז ויקם משה ויושיען הוא גואל אחרון שיגאלנו בנ"א :

ועפ"י הדברים הנחמיו למעלה בז' דברים שצריך לסיוה בדיין א"ש כונה סבי' ויאל יעקב מבאר שבע ר"ל הוא סדיין כי מספר דיין במ"ק גי' י"א כמספר יעקב' במ"ק א"ס י"א מכלל בז' דברים אז וילך חרבה ליום סדין בחרון אף וכמ"ס במד' משלי ע"ש לקחת מוסר השכל וכוז"ד בסי' נפס חיים שם אות י"ע ח"ל דיין שדן דין אמת לאמיתו אינו נכשל ליום סדין ומכ"ס מלמדן עליו זכות יע"ש ומכלל הן אחס שומע לאו כשאני דן דין אמת לאמיתו שנגשל ליום סדין ואין מלמדן עליו זכות. וכשאלו בו דברים כללו הם ז' דברים הני' ודאי הוא שאין דן דין אמת וק"ל :

נושא רפ' שמות לאדם שישמו משה והוא זקן ויר"ש :

(נו) **ויקם** משה ויושיען וישק אח לאנס. פי' אי' רומז להכלב"ע שהוא לדיק וידוע משז"ל ע"פ כי חשא אח ראש וכו' נטל לדיק אי' ומכפר על הדור. ועוד הוא בחיים חייהו זכותו גורס לבא שפע וברכה לישראל על ידו וכמשז"ל כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וכו' בשביל דייקא ר"ל לנור שפע ח"ש ויקם משה הוא הכלב"ע ויושיען לישראל על ידו כמ"ס נטל לדיק אי' ומכפר על הדור ויבאר ג"כ על סחם לדיק גם שאין שמו משה ששם משה יבואר על לדיק סחם. וזהו שגם וישק אח לאנס ר"ל מלבד שנעשה כלי כפרה לישראל אלא גם וישק אח לאנס שנעשה לנור משפיע לישראל כי יורד השפע על ידו ח"ש וישק אח לאנס כי כל ישראל בכללות נקראים לאן כמ"ס ואחנה לאני לאן מרעיתו וכו' :

אופן כי לענין הגאולה כי ידוע דגאולה יב"ר חסיה על ידי מרעיה וכמו שאז"ל ע"פ מה שסיה הוא נטי' משה ח"ש ויקם משה ויושיען כי גואל ראשון הוא אחרון וכמו ועל ידו וישק אח לאנס שחורה השפע לא"י וביסמ"ק על ידו : **א"נ** וישק א"י רמז למלכות שהוא נקראת אח רמז שיסיה ציווג למעלה ועל ידו יעורר מ"ן למעלה ואז וחבאנס אל רעואל חבסן הוא אלהים חיים :

ישראל לכן הקשה לו דייס. ואז אמר הקב"ה כה
חאמר אהיה שלחני. כי כדצריך בן סיחם כונחי
בהחיי שחאמר אהיה שלחני אליכם ולא אהיה
אשר אהיה אלא שלא הבנת כי כונחי ה"ה רק
לסודיע לך ולא לישראל עכ"ל ז"ל:

ואהר כונחי זה משם הרב כחי ראיתי לרשי
ז"ל בחומש על פסוק זה שכתב ח"ל
אהיה אשר אהיה אהיה עמכם בצרה זו אהיה
עמכם בשעבוד שאר מלכויות. אמר לפניו רבש"ע
מה אני מזכיר לכם צרה אחרת ר"ל בצרה זו
אמ"ל יפה אמרת כה חאמר וכו'. ואיהא שם
חוס' בקי ענין ח"ל לא שהשכיל חלילה משה
ביותר אלא שלא הבין דברי כס"ח וכו' לא
מהשכחו מהשכחה כס"ח שחאז סיחם כך דעתו
באומרו יחי אהיה אשר אהיה אל משה לדוד כגיד
ולא סיניד לישראל וכו' יפה אמרת שגם דעת
מחחי"ן כך סיחם שלא חגיד לבניו כדברים אלא
כה האמר לבניו אהיה פעם אחת וכן משמע
ברבות ודו"ק עכ"ל. ולא ארע למי מקדושים
סהיסוף דברים אלו ברשי כרואה יראה דאם
כפירוש דברי רש"י א"כ ה"ו נעלם מהקי מהרח"ו
ז"ל פירש"י עד שפי' זה מדוידס וזה קשה בדבר
לא יתכן הדבר להולמו. ועוד דבלא"ה פשט דברי
רש"י אינם כמו שהבין המגיה אלא דאדרבא
משמע מדבריו שאמר יפה אמרת הפשט לא
יופשט דנראה דמהחי" לא ה"ה כך דעת כס"ח
אלא שיאמר להם. אף דזה ק' וכו' ח"ו שהכיל
משה ביותר עכ"ל כי הוא אמר ויחי. ואפי' שהכיר
לאזכר סבה שהוא ביון שטחידין לקבל הח"ו לכן
כדי לזכר את לבם יאמר להם כך. ומגילא רווחא
דפי' הח"ו חירות משעבוד מלכויות וכס"ח סודיע
להם ברמז את הפחיד כדי לגמור בלבם לקבל
הח"ו בלב שלם ובנפש חפיהם ולעסוק בה כדי
להגלל מש"מ. או סבה אחרת הוא סודיע ועד.
ואנחנו לא נדע. ומ"ש בסוף דבריו ח"ל וכן
משמע ברבות ודו"ק. כעת שאני בציחי ואין ס'
מד"ר מאי אצלי לא ידעתי מה להשיב אם
חבני האלי"ת אראה מהיכא משמע ל"ה:

וראיתי לה' בעה"ע ז"ל שכתב בפסוק זה
ח"ל צפי אהיה עולם מ"ב שמכר
לו שם של מ"ב אוחיות. ג' פעמים אהיה עולם
ס"ג וסס י"ב אוחיות כנגד י"ב שבטים. וסס י'
אוחיות

נבו הר סדר נטי סמי' ח"ש וסמי' רמו
לשלה המ' נטי' סנה. גם אפי' שחיבת והסנה
היא נטי' סיני נבו הר סדר אלו השלשה כל אחד
מהם אינו זוכל בהילוך העקן אלא כשאר יק"ל:
(י) **ויאמר** אלהים אל משה אהיה אשר
אהיה וכו' כה חאמר אל בני
אהיה שלחני אליכם. אמרו בצרכות אמ"ל הקב"ה
למשה לך אמור להם לישראל אני הייתי עמכם
אהיה עמכם בשעבוד אחר. אמר לפניו רבש"ע
דייה לצרה בשעבה. אמ"ל הקב"ה לך אמור להם
אהיה שלחני אליכם ע"כ. ח"ל דכלא הכל גלוי
וידוע לפני הקב"ה שסם מטעמים בדברים כאלו
ואעפ"י כן אמר. וכיון שכן למד חזר אחיך ואמר
אהיה שלחני אליכם ולא אמר אהיה אשר אהיה
כבהחי. ופי' ה' חורח משה למכר"ס סופר ז"ל.
דכסם כוצא למפי' טעם על שמכר הקב"ה ודג
על הקץ וגאל את ישראל קודם זמנם. וכוא כי
שעבוד מלכויות משלים לגלות מלרים. ועוד טעם
כי שעבוד הקשה השלים הזמן ח"ש. והנה מרע"ה
אמר וכן לא יאמינו לי יען כי קבלה בידם
ועבדום וענו אוהם ח"ש. ולא יאמינו כי שנת
גאולה באה. לכן אמ"ל הקב"ה לך אמור להם
אני הייתי עמכם בשעבוד זה עד עכשיו ואני
אהיה עמכם בשעבוד מלכויות יודיעם זה כדי
שידעו טעם גאולהם קודם זמן הקלצ ויאמינו.
ועמד משה רועה כאמן ובקש רחמים רבש"ע
דייה לצרה בשעבה ר"ל יכא די להשלים הח'
שגם צרח קושי השעבוד שה"ל בשעבה ר"ל בשעבה
השעבוד (א"ה וטו' בשעבה בשעבה השעבוד)
וקבל הקב"ה חפילה מרע"ה ואמ"ל שאין לכודיעם
שעבוד מלכויות ובאמח קושי השעבוד ישלים וליאל
חמא' לא גלו ולא כשעבדו במלכויות עכ"ל
ז"ל:

והנה במאמר סמי' הקשי סמפי' וכו' נעלם
מהש"י עד בא דבר משה. ואמנם
כתב ה' ליקוטי חורס ח"ל סענין הוא כי משה
לא הבין כונת הש"י שלעולם כס"ח לא ראה
שיאמר להם עמכם אהיה אשר אהיה שפי' אהיה
בגלות זה אהיה בגלות אחר כי דייה לצרה בשעבה
בדבר משה אלא שכונת הש"י לסודיע לו דברי
אמת. וסעד שליח כה חאמר. ומשרפ"ס סבר
שכונת הש"י לסודיע אהיה אשר אהיה לבני

וראיתי לסי מהרץ חיות שסביב העי דפים חדש שהביא רח' שבשמינית סייט חלק ס"ד שילא מכלל גסות כרוח ע"ש. ואסברא לן טעם לשבח בכונת רש"י ז"ל לפי שמלינו בכמה מקומות שנהנו שיעור ס'. כמו אחד בס' בטל. חלום א' מס' בנבואה. שינס אחד מס' במיהה. והיינו דכשיהיה א' מן הס' ור"ל כ"ט וא' עדיין יש בו טעם לא כן חלק א' יוחר מששים נחצטל טעמו וכמאן דליתיה דמי. וזוהי אחי דברי רש"י שפיר וכו' דנקט שמיני בשמיני ולא נקט מעט יוחר דהיינו א' מס' לפי שאין אפשרות לכפול הדבר בעצמו רק עדיין יעשרא לא ט"ט האריך. איך שיסה נמלינו למידין מן הש"ס דיש שסובר דבנח"מ מוחר להחגלות נועט מועד ככל הנו מחי' כל דרשיו ליה כולו כנו :

האמנם אחר ההצוגות מעט עלתה לי ע"ד קקלושה וחלושה ראך אפשר לומר בדעת הסגלים הנו' דסיל דכל כולו משמע דא"כ מ"ב ח"ח משאר עלמא דקרא סהס כהיב חוטבת ס' כל גבה לב. ואם נפשך לומר דמשמעוהיב דכל כולו כנו' מ"ש זה מזה ומזה חורתי לאחרי מסברא זו אלא דלעולם לכל האמוראים הנו' כולו ס"ל דכל כד"מ אכן הס' אמרו דבנח"מ יש סברא לחלק ולומר דזהו כבוד שמס' וכבוד חו' וכפשת הש"ס ומזה בין חבין דמאן דדריש כל כולו משמע כדי להחגלות בפסקי' הרא"ש פסיק רישי"ה הוא ועליו יאמר שוטב רשע וגם רוח :

ובזה קיס קרא סגיל הכל ר"ל מאן דדריש הכל דכחיד בנאום ובה ס"ג הפוך רשעים וחשכה גם שמחגלה ומעלה על רוחו דהוא מוחר מן החו' או יחדיו נאלחו כר"ן שלו כדכחיד ורמי הקומה גדועים. אי"כ יחדיו הוא וחבירו שמתו שלמד ממנו כאחיל לדיק מעלמו רשע מחבירו יחדיו נאלחו :

א"נ קרוב לזה והוא דכבר אמרנו דכאמוראים הנו' הס' רבא ורב חייל בר אשי אמר רב לא אמרו אלא דוקא בנח"מ שיואל מזה כבוד שמס'. לא כן שאר עמא דארעא וצפרט דעבירי ניררת עבירס ומחגלים ביהר שאל ונשכח כ"ל. וידיע דעוב הוא רמו ללדיק וכמיה אמרו לדיק כי עוב. אי"כ אפי' דעוב הוא כינוי לעניו שהוא עוב לשמים ולבריות. וגם דעוב ע"ה הוא ח"י כמספר

אוחיות לרף עמיה י"ג אוחיות של שמות אבות ויהיה חשבון ס"ג. וסנה לכאורה מאי כ"מ אם סס ס"ג או יוחר. ופשת דבריו שסס ס"ג הוא בעררס וכמו שרמו בחחי' שמסר לו שס של מ"ב אוחיות. וכפי הדרש אפי' בס"ד עפ"י מ"ש ז"ל בכונת הכחוב השלך על ס' יסבך והוא יכלכלך והס' אמרו דסס ס"ג מועיל לנח' במלחמה ולכלות האויבים. וזהו הדמ' השלך על מספר ס' שהוא כ"ז חו' יסבך בני' שהיא ל"ז סך הכל ס"ג ובהו והוא יכלכלך קרי ביה ב' תיבות יכל כל"ך ר"ל יכלה סרוסס לכלות אוחק שהס' האויבי' עכ"ד ז"ל ושי' נאום הדברים למי שאמרס. ועפ"י ד"ק אפי' לזה מסר לו שס ס"ג בני' אה"ה שסזכר לפי שהוא מועיל לכלות האויבי' ומקטרגי' : **ואתיה** ממילא כפ"ד ס' ז"ל שרמו ג"כ דמס' אוחיות של השבטים הס' כ' ועס שס האבות בלו באוחיות גי' ס"ג ובהו יכול למררס. כפ"י יבואר שפיר כוונת ס' בהכלים ס' ח"ל הכל ס"ג יחדיו נאלחו וכו' והוא דרמו על האר"ש והוא אומרס הכל ר"ל בכלל אוחיות השבטים וגם שמות אבותינו הקדושים הס' בכללותם ס"ג ובהו יחדיו נאלחו המלרים :

ובאו"א אפ"ל קרא סס' והוא דידוע מחלוקת הסגלים בחי' כל אי כולו משמע או כ"ד וכמו דפלני צפי ואיס כי יכה כל נפש אדם ס"ג פליגי צפי חוטבת ס' כל גבה לב ומי שמחגלה ס"ל דהכל כולו משמע. ואפי' דוהי ענ"ס מחלוקת רז"ל באומרס ח"ח לריך שהס' בו ח' שבשמינית. אמר ר"ג בר יצחק לא מינס ולא מקלס מי זומר מאי דכחיד חוטבת ס' כל גבה לב. ולכחו ק' דחנא סא' הוא רב חייל בר אשי אמר רב דאמר ח"ח לריך וכו' וכן רבא דאמר בחר הכי בשמחא מאן דאית ביה וצשמחא מאן דאית ביה. ופירש"י מאן דאית ביה גסו' פורחא לפי שאין בני עירו יראים ממנו ואין בו כח לסוכיחם ע"כ. אטו לא ידע סא' קרא ז"ל קרי ביה ר"ב הוא. אלא אפי' דבהא פליגי דרב סבר כל כולו משמע. וכן רבא :

אכן רבני' סבר כל כל דהוא משמע ולזה אמר לא מינס ולא מקלס מי זומר מאי דכחיד חוטבת ס' כל גבה לב דלדידיס פשטיה דקרא סס' איחיס דכל כ"ד משמע :

כפילא שאמר גם עלה ואפי' עיי אחר יגאלו.
אבל לדעת ר"י דס"ל דזכר חורב כלשון ב"א
וכן לר"ש כמי שאמרו שם במציעא אי"כ ס"ל
לדריך שגאולה חסיה עיי הקב"ה דוקא ולא
דרשינן כפילא אלא דברה חורב כלב"א. וידוע
דטענת מרע"ה שסירב בשליחותו שי"מ הוא משום
שהש"ה אמר ואנכי אעלך גם עלה. וכמ"ס במד'
ע"ש זה וכי אני הוא אנכי וכי יע"ש. ול"ל במאי
פלגי ועפ"ה א"ש דמרע"ה ס"ל דברה חורב
כלב"א ואי"כ לריך שגאולה חסיה עיי הקב"ה
בעלמא. וספ"ה לא כן דעתו אלא ס"ל דדרשינן
כפילא ואי"כ אפי' עיי אחר לית לן בה וכמ"ל.
ולכך אמ"ל כיון דמאריה דשמעיה דדרשינן
כפילא הוא ד"ע אי"כ שלח נא ביד השלח ביד
ר"ע דלגבי ידי לא ס"ל כ"י. ולכך שלח ביד
ר"ע וק"ל :

ובהיותי בזה חכרתי לשון הראב"ע ז"ל ע"פ
והא"ש אשר הוא טעור וזדריך לא
היה וחדל לעשות הפסח ונכרחה. וז"ל וזדריך
לא היה או בדרך. וכן ומכא אביו ואמו. ופי' ה'
באר יצחק וס' מקור חיים ז"ל בכונת דבריו וכי
ח"ל פירוש הכחוש והא"ש אשר הוא טעור וס' ה'
בדרך רחוקה או בדרך לא היה אבל היה עמא
בפסח א' וחדל לעשות פסח שני ונכרחה
זה"ר יע"ע :

דבפי זה הוא הפך משנה ערוכה בפ"ט משנה
א' ח"ל מי שהיה עמא או בדרך
רחוקה ולא עשה את הא' יעשה את השני.
שג' או נאכס ולא עשה את הא' יעשה את השני.
אי"כ למס נאמר עמא או שהיה בדרך רחוקה
שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבין בהכרת. ופי'
ה' רע"מ ח"ל שאלו פטורין מן הכרת. בעמא
או שהיה בדרך רחוקה פטורין מהכרת מלעשות
פסח א' ועיקר כרת בפסח ראשון הוא. לפיכך
אם לא עשו פסח ב' פטורין מן הכרת ע"כ.
וגם רש"י ז"ל פי' כ"י האמנם כלל בדבריו גם
שג' או נאכס ואלו חייבין בהכרת מפ' בגמרא
יע"ש. ובבר' ה' חוספיה חדשים העיר על רע"מ
והרמב"ם ז"ל שהם הפך בגמרא במ"ש ואלו חייבין
בהכרת שהוא על שוגג ואנוס יע"ש. אכן בענין
עמא ודרך רחוקה כל המפרשים ז"ל וסגמרא
שנים לעובד דפטורים מהכרת ואי"כ א"כ הראב"ע
ז"ל

כמספר ענין במ"ק. וז"ש הכל גם ר"ל אם הכל
גם דהיינו כולי עלמא אף שאינם הי"ה הם
מחנכים בגאון או יחדיו נאלחו. וז"ע לפי דאי
כ"י אין עושה עו"ב דהיינו דקוקה וטעם אין
גם אחד דרך דרכו של יצ"ר בהח"י מראה
לדדי הסיוח ואח"כ מסיחנו לאיסור ולכך לא
מינה ולא מקלטה לגבי שאר דעלמא וכמו שאמר
רנב"י לגבי הי"ה כן סברי מרנ"ן הם האמוראים
סנ' לגבי ע"ה וחי לא מירי וק"ל :

איתא במד' שלח נא ביד השלח ביד ר"ע
והיא חמורה. וכל המפ' ז"ל דרבי
קסחם בזה ואשר אני אחזה לי לבאר בס"ד וכו'
במים בירושלמי פ"ט דפסחים וסב"ד להחיות שם
משנה א' פלוגתא דר"ע ורבי ישמעאל דלדעת
ר"ע דרשינן כפילא ולרבי ישמעאל ס"ל דברה הו'
כלשון בני אדם ח"ל עמא לנפש אין לי אלא
עמא לנפש חנוסים או שוגגים מניין ח"ל איש איש
ריבם. עד כדין דר' עקיבא. כלומר דדרוש כל
לשון שגא לרבות. דר' ישמעאל. כלומר דס"ל
דברה חורב כלשון ב"א. הני דבי דר' ישמעאל
לא עמא לנפש כדרי דרך רחוקה. ולא דרך כדרי
עמא נפש. סג' שהיה שבהן שלא עשה את
הראשון יעשה את השני. אף אני מרבה חנוסין
או שוגגין שלא עשו את הראשון יעשו את השני
ע"כ. ע"ן דפלוגתא זו דר"ע ור"י הפול כלשון
הקב"ה שאמר אנכי ארד וכו' ואנכי אעלך גם
עלך דאי דרשינן כפילא אי"כ אינו מוכרח שגאולה
ש"י ממארים ה"ה עיי הקב"ה בעלמא. אלא אפי'
שהיה עיי אחר. וכמ"ס בש"ס דמציעא ד' ל"א
ע"א וב' כמס בחובים שדרשו שם מן כפילא ח"ל
ע"ב חטוב אין לי אלא בעליו עמו שאין בעליו
עמו מניין ח"ל חטוב חטוב מ"מ. הקס חקים.
אין לי אלא בעליו עמו שאין בעליו עמו מנין
ח"ל הקס חקים מ"מ יע"ש. שהביאו ודרשו כמה
פסוקים ע"ה"ד דמכא הכפל משמע מ"מ באזה
לד שיהיה. ובסוף הסוגיא אמרו שם הטעם
העצמני אין לי אלא שאין לו ואינו רוצה להפרינס
אמר רחמנא הן לו דרך הלואה. יש לו ואינו
רוצה להפרינס מנין ח"ל העצמני מ"מ. ולר"ש
דאמר יש לו ואינו רוצה להפרינס אין מקקין לו
העצמני ל"ל דברה חורב כלשון ב"א ע"כ. אי"כ
לדעת ר"ע אף שאמר הקב"ה ואנכי אעלך דרשינן

ז"ל פי הסך החלמוד והמפרשים עליו לא העירו
בזה כלום ודו"ק :

ועפ"ה ומדובר לעיל במחלוקת ר"ע ור"י
ר"ע ס"ל דרשינן 'כפילא' וא"כ
במ"ש ואנכי העלך גם עלה כפל לשון ולא לנו
דאפי' פ"י שלח וכול לגאול איהנו יבואר שפיר
כונת הכי בהלכים ס"י ס"ב ח"ל אחת דבר אלהי
שחים זו שמעתי כי עו לאלילים וככונה הוא כך
אחת אלו אמר הכתוב אחת מהנה דהיינו העלך
דוקא דבר אלהים היינו אומרים שצריך שיביא
ע"י הש"ת דוקא. אכן מכה שחים זו שמעתי
שאמר לשון העלך גם עלה כפל משמע כי עו
לאלילים שיש בידו יכולת לעשות שליח ואינו צריך
שיביא על ידו דוקא וק"ל :

ובאו"א אפ"ל כי המד' הס"ל שלח נא ביד
השלח ביד ר"ע והוא במה שראיתי
להי' פקודת המלך ז"ל בדרשותיו דמ"ו ע"א
שביא משם כי מה"ק ז"ל כי ר' עקיבא היה
מעשרה סדני מלכות וכבר ידוע שמה שנהרגו
על עון מכירת יוסף מפני שהם היו גלגולים
מעשרת השבטים. ואף שלא היו במכירת יוסף
רק ע' שבטים עכ"פ מחמת שהיו מלפנים השכינה
עמם היו לרובים שימותו הו"ד כדי שהעשירי
יהיה אחת השכינה. אכן רבי עקיבא מרוב קדושתו
הבין וראה כל זאת ואעפ"י כן לא היה מלעזר
כל ימיו ע"י שיחשבו שמה יקבל עונש על זה
כי לפי דעתו לא היו ראויים השבטים לשום
עונש על מכירתם ליוסף כי אדרבא עדיין היו
מקיימים מצוה רטון הצורא ביה ומחשבתו ית'
שחשב למכור את יוסף ובמ"ש יוסף בעלמו אהם
השבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה וכו'
לשחיות עם רב. וגם אח"ל חלמלא לא היה
נמכר יוסף למלכים היה נחלגלג הדבר עד שהיו
מוכרים אבותינו לירד למלכים בשלשלאות של
ברזל ואף שכוונתם לא להם היה לקיים מצוה רטון
הצורא ובמ"ש אהם השבתם עלי רעה עכ"פ
מרעם הדיקים מניע טוב. ועכ"פ קיימו רטון
הצורא בזה. והיו נמי כמו שחשב לאכול בשר חזיר
ועלה בידו בשר טלם. ור"ע לשיטתו היה סובר
כיון שעכ"פ עלה בידם בשר טלם הם פטורים
ולא מניע להם שום עונש על מכירתם ולא היה
מאסר ע"י לחשוב שיקבל עונש כלל ע"כ :

ובזה פי' לשון פסיקתא ע"פ ואם הניח אביה
אוחה וכו' במה הכתוב מדבר וכו'
וכשהיה מניע ר"ע לשם היה בוכה שמשם נראה
לו הסך דעתו. עכ"כ. ע"ן משול דא' מן הפעמים
על ידיה ישראל למלכים להשחט עד הוא לכפר
על מכירת יוסף כידוע. והשחט לפי סדרת רבי
עקיבא שלא היה חושש להם לפי דס"ל דכיון
שקיימו בזה מאמרו ית' על כן אף שהם היו
כונתם להרע היו כמו מי שנחטון לאכול בשר
חזיר ועלם בידו בשר עלה ופטורים וכו"ל וא"כ
היו צדיק שישחט עד ישראל לכפר על מכירת
יוסף. והשחט איש וז"ל שלח נא ביד השלח ביד
ר"ע. וככונה דכל לגבי דידי אלא ס"ל דחייבים
על מכירתו. ומי שנחטון לאכול בשר חזיר ועלם
בידו בשר עלה חייב ודבריו הפסיקתא הם. אכן
אם תראה שלח ביד ר"ע דהיה ס"ל דפטורים
השבטים ומי שרצה לאכיל בשר ועלם בידו
בשר עלה פטור וכלל הס"ל ולכך בחר ברבי
עקיבא דוקא וק"ל :

עוד איהא צנוד' שלח נא ביד השלח ביד
פינחס והוא מהרמז יונתן בן עוזיאל
והוא להחיד"א ז"ל הוציד בס' פתח אליהו
הנ"מ. והנה לע"ד פירשתי בפשיטות דפינחס
מסר עצמו על קידוש ה' שהלך בין כיד אלק
מישראל לסרוג זמרי וחזני. וגם הכא במלכים
שהיו משחטדים בישראל ושלטים בנופם בודאי
שהם סכנה למי שבא להוציאם מחמת ידו ולכך
אמ"ל שלח נא ביד השלח ביד פינחס שמסר
נפשו על קידוש ה' וק"ל. ואח"כ ראיתי להי' פתח
אליהו יצ"ו שפי' קרוב לה עלן לגבי שכינתו לדעתו :
א"נ אפי' לפרש בס"ד והוא בהק' מחלוקת רז"ל
אם אומרים לאדם חטוא בשביל שחכם
חזירך או לא. דהנה צענין יצ"מ סוכרת הש"ת
להחרות בו ע"י מרע"ה וכו' מרע"ה כמו מחלול
במלכות צהמור אליו הס' משליח כך ובעבדיך
ובעמך ובצחוק וכו' הס' אנכי טונף את כל גבולך
באפרדעים ואף שהם דברי ה' שאמ"ל למשה כן
שאמר אליו ער"ו לגבי מרע"ה חשב עצמו כאלו
חוטא בדברים אלו שמדבר עמו ופוגם בכבוד
המלך. וכו' צטוג אין אומרים לאדם חטוא בשביל
שחכם חזירך. ע"ן מאז"ל שבשעם שנכנס פינחס
אמר אף הוא לעשות לרכיו נכנסם ההירו פרושים
את

(כב) **מִי** ה' אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח. כבר המפרשים ז"ל פירשו בזה לז"ס ופרחים ע"ן עליהם בחריבים ובפירותם. ואפי' לעני' דלמחצ' במשול' כי ר"ח של עשר מכות דל"ך עד"ש באחיב גי' אשר ע"פ ונודע משו"ל כי רשעים עד פחמה של נסים אינם חוזרים כי אפי' אח"כ שהביא לו כמה מכות עכ"ל החזיק את לבו ומכ"ש שיעדין לא טעם טעם המכות כלל ח"ש מ"י ה' ר"ל ענה שיעדין לא עשה לי שום דבר אינו ירא ממנו. אשר ר"ל כשיביא עלי' כיו"ד מכות שר"ה שלהם גי' אשר אז אשמע בקולו לשלח את ישראל וכמו שכן ה"ס כי בסוף העשר מכות שלחם. אכן ענה לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח. וק"ל:

(כג) **בַּמִּדְבָּר** למחצ' משח ואכרן. אחס למחצ' ודברים למחצ' וכל המפ' כל א' לדרת פנס בפ' סמך' ה"ס ואענה את חלקי עפי' מה שחקרו במפ' דכ"ח הקב"ה מקבלנו בחשו' וכל ק"ל משפ"כ אין כ"מ ותי' דש"ח קוב"ה דכ"ע דילי' שיכול למחול. ע"ן מ"ש ה' לקי' עי' משח ס"י כ"ד דהקב"ה אינו יכול לירד למצרים מעט שכיח מלאה גילולים ואי' חמירין כול"ע דילי' איב' אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וא"כ ז"ל אחס למחצ' מהקבלים בחשוכה מעט דש"ח קוב"ה דכ"ע דילי' מ"י מחיל. א"כ ודברים למחצ' הכי' שאמר אחס ולא הוא מפני שמצרים מלאה גילולים וכיון דכ"ע דילי' ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו א"כ ודברים למחצ' וק"ל:

וּבְאֶרֶץ אפ"ל עפי' מ"ש ה' לקי' עי' משח ה' י"ג ח"ל דהא דלא זכר משח ליכנס לא"י משום דק"ל חלמוד גדול שמביא לידי מעשה וכו' כבר למד אוחס מפני זה לא זכר ליכנס לארץ. לא כן מרע"ה דס"ל דמעשה גדול מפני זה היה מבקש ליכנס לארץ כדי לקיים מצוה החלויות בארץ. ומכא שראינו שדקב"ה גזר עליו שלא יכנס לארץ מוכח דחלמוד גדול. ח"א אחס למחצ' לא נכנסת לא"י משום דק"ל חלמוד גדול א"כ ודברים למחצ' שחס אומרים כלכס מוכח וכו' דכיון דאחמח הוא דחלמוד גדול א"כ ילמדו בחורח קרבנות ויחשב להם כאלו הקריבו קרבנות ע"ד מארז"ל כל העוסק בחו' עולה באלו וכו' וק"ל: ובאור

אח הדבר. ואף פינחס אמ"ל שכן הוא האמת. ואפשר ה"ס שילס"ר ישיאנו לחטא ח"ו ובפרט שהוא כול"א מפיו ורז"ל אמרו אל יפחה אדם פיו לשטן. וגם טעמ' אמר אל הן את פיך לחטא את צורך אלא דהוא ס"ל אומרים לאדם חטא בשביל שזכר חבירך ודברך שדבר אינו נחשב לחטא ח"ש שלח נא ציד השלח ביד פינחס ר"ל דלגבי דידי אין אומרים לאדם חטא בשביל שזכר חבירך. אך אם הרגה שלח ביד פינחס דהוא ס"ל אומרים לאדם חטא בשחי"ח וק"ל: (כד) **וַיִּרְכִּיבם** על החמור ואמרו חז"ל כי חלמי המלך ביקש מסכהדרין שיכתבו לו את החורב ושינו בכמה מקומות ומכללם זה הפסוק וירכיבם על החמור וכחבו לו וירכיבם על נושא אדם ופירש"י שלא יאמרו לא ה"ס לו למרע"ה סוס לרכוב עליו ע"כ. ויש מי שספקה דאמאי לא שינו לו גיב ויחבש את חמורו שלא יאמרו איש כאברהם לא ה"ל סוס לרכוב עליו עד שרכב על החמור וכ"כ ה' פירש"י ז"ל למסר"א דיון ז"ל וכו' ז"ל כבוא כמה פעמים לזה ע"פ:

וְלִי סהדי' אפי' לחח טעם לוח יסודס ועוד לקרא כי מרע"ה שחיס שליח מלח ה' ושרה טכנס עליו וכו' היתה נבואה ראשונה וסוף אלל פרעה מלך מצרים שחיס מלך קשה ואר"ו קשה וכל עבדיו ובני עירו קשים צודאי שחיס צריך לעשות כבוד למלכות שלא יעשו אוחו ח"ו ללעג וקלם ולא ישמעו לדבריו כי איש עני הוא ולא יאמינו כי שחי"ה שלחו ע"ד חכמה המסקן צוים ודבריו אינם נשמעים. וכנס כי שחי"ה נחן לו אוחות ומופתים כדי להאמינו עכ"ל אינו דרך כבוד לא בשבילו שהוא שליח מלח ה' על זה ולא לגבי מלך מצרים להראות את עלמו כי איש עני הוא ולית ליה מגרמיה לשכור צי' חמורים לאשחו ובניו. וחמור א' בשבילו שלא ילך צרגליו ויחיס צווי צעינים מחמת עורח סדרך וכיו"א. ואדרבא ה"ס צריך לעשות כל עזקי כדי שישמעו דבריו ע"ד מש"ל צפרנס הירומים הנקרא אפוטרופוס דליכסי מכיס הירומים כי ה"י דלישחמעון מליס ומכל אל"ן דסו חשו רבן וכחבו על נושא אדם ואפי' שחיס גמל או סוס שיכול להרכיב צב"א וכו' ה"ס הולך כדי להשיג לסס מים או לחס:

ובאו אֲשֶׁל עֲפִי מִשׁ ה' הַמֶּלֶךְ עִי גִאֻלֹּס

וְגִימָה סִי דִי חִיל אִיחָא בְּשִׁם
דְּסִנְהִירִין דִּי לֵאל שְׂבָחוּ מַלְאִיִּים לְדוֹן עַם יִשְׂרָאֵל
לְפָנֵי אֱלֹהֵי־מִדְרֹם מִקְדָּן הָרִי הוּא וְסִי נָחַן אִחַ
חָן הַעַם וְכוּי חָנוּ לָנוּ כִּסֶּף וְחֶסֶד שְׁלָנוּ וְהַשִּׁיב לָהֶם
גְּבוּיָהֶם כְּחִיב וּמוֹשָׁב בְּנֵי־אִשְׁרֵי יִשְׂבּוּ בְּאִמָּה חִיל
שָׁנָה חָנוּ לָנוּ שֶׁכֶר עֲבוֹדָה שֶׁל סִי רִיבּוּא שְׁטַעֲבִידָהִם
עוֹיָק הֵלֵא אִיחָא בְּמַחֲמָה סִי פִיִּי הַחֹבֵב לַחֲבִירוֹ
בְּשֶׁמֶר וְאִמָּל הִיאֵךְ אִחָה חֹבֵב אִוְחִי רֵאֶכֶּה אִחָה
לְיוֹתָם מִמֶּנִּי יוֹם אִוְּ יוֹמִים קוֹדֶם לָכֵן וְאִם כְּדִבְרִיךְ
הִיִּס לָךְ לַחֲבֹב חֹבֵךְ וְלֹא לְלוֹחַ מִמֶּנִּי אִיִּכ גַּם
הֵכָא יִאֲמָרוּ מַלְאִיִּים אִם אִחָה שְׂאֵנו חִיבִים לָכֵם
לֹא הִיִּס לָכֵם לְלוֹחַ מֵאִתָּנוּ כְּדִכְחִיב וּיִשְׁאַלּוּ וְכוּי
רַק הִיִּס לָכֵם לַחֲבֹב שֶׁכֶר שְׁעֲבוֹר וּיִלֵּל דְּאִיחָא
הַחֵם בְּעַחֲמִי אִימָחִי יִכּוֹל לַעֲשׂוֹן זֹאת אִוְּ זִמָּן
שְׁמִיָּה שְׁלוּ הִיִּס לְאַחֵר זִמָּן בְּשַׁעֲהַ שְׁלוֹם מִמֶּנִּי
לָכֵן הִדִּין עִמּוֹ וְיִכּוֹל לִי הִיִּל לַחֲבֹב חֹבֵךְ אֲבָל אִם
בְּשַׁעֲהַ שְׁלוֹם מִמֶּנִּי הִיִּס עֲדִין חוּיִי אִיִּכ לֹא הִיִּס
יִכּוֹל לִי הִיִּל לַחֲבֹב חֹבֵךְ כִּי עֲדִין לֹא הִגִּיעַ
זִמָּנָם אִיִּכ גְּבוּי מַלְאִיִּים נְמִי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שְׂאֵנו בְּזִמָּנָם
וְשִׁכִּירוֹת אִין מִשְׁתַּלְמָה אֲבָל בְּסִיף לָכֵן לֹא הִיִּס
יִכּוֹלִים לַחֲבֹב שֶׁכֶר שְׁעֲבוֹדָה כִּי עֲדִין לֹא הִגִּיעַ
זִמָּנָם עַכְלָי :

וכן ויאמר מֶלֶךְ מַלְאִיִּים לְמַה מַּשֶּׁה וְאִהֲבִין

חִפְרִיעִי אִחַ הַעַם מִמַּעֲשֵׂיו וְאִזִּיל
אִחָם לְמַה וְדִבְרִיכֶם לְמַה עִיִּכ וְכָל הַמַּפִּי נִחְקָשׁ
בְּזֶה הַמֶּלֶךְ וְסִי כְּמַהֲרִי אֲלַנְחוּי זִיל בְּסִי שְׁאִי דִי
עִיִּי פִי בְּסִי חִקִּירַת הַמַּפִּי דְּאִיךְ יִלְאֵנוּ בְּרִדְיוֹ
שָׁנָה הַפֶּךְ מֵאִמְרוֹ יִי וְעֲבָדוֹם וְעַנּוּ אִוְחָם הִיִּס
וְסִי נִחְלַת בְּיָמֵינוּ זִיל הִי לֹא דְמַה מִּקּוֹם לַחֲקִירָה
זִו דְּמִקְרָא מֵלֵא כְּחִיב וִירָא אִחַ עֲנִיִּי וְאִחַ עֲמִלְנוּ
וְאִחַ לַחֲלָנוּ וְיִוְלִיֵּאנוּ דְּאִפִּי בְּבִהֲמָה אֲפִסְקִיא
הֵלְכִתָּא לְעַר בִּיחַ דְּאִוְרִיִּיחָא. וְכִיִּש לְעַר בַּח רַבִּים
דְּהִיבָה עֹבֵדָה בְּחִדוֹשׁ גְּזִירוֹתָם אִיִּכ אִף אִם נִינִי
דְּמֵאֲמֵר וְעֲבָדוֹם וְעַנּוּ אִוְחָם דִּי מֵאִוֹת שָׁנָה
חֲשִׁבִין לִיִּי כְּעֵשֶׂה בְּדֶרֶךְ שְׂאִמְרוּ בְּגִמְרָא הַעֲוִלָה
מִבְּבָל לֵאמֹר עֹבֵד בְּעֵשֶׂה דְּכְחִיב בְּבִלָּה יוֹבֵאוּ
וְשִׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פִּקְדֵי אִוְחָם מִיָּה אִהֲבָה לְעַר
בִּיחַ דְּאִוְרִיִּיחָא וְדָחִי לִיִּי עִיִּכ. וְכַחֲבִי הִי זִיל עִיד
הַכִּיב חִיל וְדִבְרִיו לֹא יִכְתּוּ חִדָּא שְׁכִירֵי שֶׁם בְּסִיִּי
אֲלוּ מִיִּיחָוֹת כְּחִיב בְּהוֹסִי דִּיִּי מְדַבְרֵי שְׁמִיכָם נִלְמַד
לְבִיחַ דְּאִוְרִיִּיחָא. וְאִיִּיחַ אֲמֵי מוֹחֲרִין עַל הַמַּלְאִיִּים

וּיִלֵּל דְּמַשּׁוֹם כְּבוֹד מֶלֶךְ וְנִשְׂיֵא אֲשַׁחֲרִי כְּמוֹ בָּל
חֲשָׁחִים דְּנִדְחָה מִפְּנֵי כְּבִידָן דְּאִנְקִלוּס שְׂרָף עַל
רִיג עִי מִיכָה לִרְיִי עִיִּכ וְאִיִּכ אִפִּי דְּעִיִּכ אֲמֵר כְּכִי
וְיָקֶם מֶלֶךְ חִדָּשׁ עַל מַלְאִיִּים מַעֲיָד לְאַמֵּר דְּעַל
הַיּוֹחֵי מֶלֶךְ נִתְחַדְּשׁוּ גְזִירוֹתָיו וְלֹא חָשׁ בְּלַעֲרָה בַּח
רַבִּים דְּגִבִּי מֶלֶךְ אֲשַׁחֲרִי בְּכָל גְּזִירוֹתָא. **ויהוה**
גִּיִּכ עַעֲם הַחֹבֵב בְּסִיִּי וְהִיִּל הַמֶּלֶךְ וְיִאֲמֵר

מֶלֶךְ מַלְאִיִּים וְכוּי אֲמֵר מַשֶּׁה וְכוּי דְּהַכּוֹנֶה רֵאִוִּי
כִּי הוּא רֵאֶכֶּה לְמַשֶּׁה וְאִהֲבִין מַהֲרֵי בְּדִבְרִיכֶם לְאַמֵּר
מַהֲבָה לְאַלְהִיִּינוּ פֶּן יִפְגַּעֲנוּ בְּדִבְרֵי אִוְּ בְּחִרְבַּי וְאִזִּיל
פֶּן יִפְגַּעֲךָ הִיִּי לְרִיבִין לְמַר אֲבָל שְׁחִלְקִי כְבוֹד
לְמַלְכוּתִי. וְכִיִּן הִיִּי פִרְעֵה נְכוֹן לָבוּ בְּעוֹת כִּי לֹא
יִהְיֶה הַלְּעַר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלִיעֶרֶן בְּיוֹחֵר עֹוֹלָה
וּמַשְׁטֵין וּמִקְטֶרֶג לְדָחוֹת גְּזִירוֹתָיו יִיִּי הִיִּי שָׁנָה
דְּלִבְדִּיד הוּא עֲבָר וְגִבִּי מַלְאִיִּים אֲשַׁחֲרִי לְעַר בִּיחַ
שְׁהִרִי הֵם עַלְמָם פִּיִּיִּים עֵנָה בָּם לְאַמֵּר פֶּן יִפְגַּעֲנוּ
לְחִלוֹק כְּבוֹד לְמַלְכוּתִי. עַל כָּל אִלָּה כְּשִׂאֲמֵר לְכָה
מַהֲבָה לְבַעַל מַהֲבָה הַעֲבָדוֹת הַיּוֹבֵב חִדָּשׁ לִי. וְהוּא
אִוְּמָרוּ וְיִאֲמֵר מֶלֶךְ מַלְאִיִּים כִּי עַל הַיּוֹחֵי מֶלֶךְ
חִדָּשׁ לִי וְיִאֲמֵר אִחָם לְמַה כִּי הַשְׁבַּחֲתָם אִוְּחָם
מִסְבָּלוֹתָם לְבַעַל דִּיחַ. וְכִיִּיחַ אִיכָא לְעַר בִּיחַ
דְּאִוְרִיִּיחָא אִתְמַהֲבָה וְדִבְרִיכֶם לְמַה שְׁחִלְקִתֶּם כְּבוֹד
לְמַלְכוּתִי וְאִם בְּאִמָּה חֲשַׁחֲתָם לְכָבוֹד מַלְכוּתִי לְעַר
בִּיחַ נְמִי אֲשַׁחֲרִי מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ שְׂאֵר וְנַעֲשֶׂה
רִטָּנוּ אִיִּכ אִחָם לְמַה וְדִבְרִיכֶם לְמַה פִּכִּיד זִיל :

וראיתי לִיִּי דוֹבֵר מִיִּשְׂרָאֵל זִיל בְּסוֹפוֹ דְּרוֹשׁ
דִּי לְנִישׁוֹאִין דִּיִּיִּי עִיִּיג שְׁחַמָּה עַל

כִּי זִיל דְּכָל זֶה לֹא אֲמָרוּ דְּלִגְבִּי מֶלֶךְ אִישַׁחֲרִי
אֲבָל דּוֹקָא בְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִיִּיִּי הַחוּסִי זִיל שְׂאֵנוּ
כְּבוֹד מַלְאִיִּים שְׂסוֹא כְּבוֹד לְכָל יִשְׂרָאֵל וְכִן בְּסִיִּי אִיִּי
הִיִּי מַשּׁוֹם כְּבוֹד מֶלֶךְ וְנִשְׂיֵא דְּאִנְקִלוּס שְׂרָף עַל
רִיג עִי מִיכָה לִרְיִי וְכוּי אֲבָל מַשּׁוֹם כְּבוֹד מַלְכֵי
אִוְּסִיעַ לֵאלֵּל לְגִבִּי מֶלֶךְ אִישַׁחֲרִי לְבִיחַ. וְעוֹד אִפִּי
לְגִבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא כְּחִיב הַחוּסִי לְגִבִּי מֶלֶךְ אִישַׁחֲרִי
אֲבָל דְּעוֹקֵרִין עַל הַמַּלְאִיִּים בְּשִׁבְלִי כְּבוֹדוֹ דְּהוּא
כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אִם רֹוֹשׁ לְעַר אִחַ יִשְׂרָאֵל לֹא
קִיִּי בְּשַׁעֲבוֹד מַלְאִיִּים בִּישְׂרָאֵל שְׂבָחוֹתוֹ הַדּוֹר
בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים דּוֹדֵאֵי אִין לְעֵרֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
מַלְאִיִּים מַחֲוִלִּי אִפִּי לְגִבִּי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְאִיךְ יִתְכַּן
לְמַר דְּמַשּׁוֹם כְּבוֹד פִּרְעֵה דְּהִיבָה מֶלֶךְ הַחוּסֵר
לְעַר יִשְׂרָאֵל וְכוּי יַעֲשִׂבֵּא :

ואני הַפְּעוֹט גִּלְעָד לְחַרְן בְּאִוְּיֵא עִיד הַכִּיב
דְּלֵא.

דלא אחרו דלגבי מלך הוחר לב"ח אלא במלך העליון והגדול מן הכל לא צב מלכים והא' כפוף לשני צום ל"א דהוחר לב"ח לגבי מלך הקטן וכמו שקי"ל בענין כל האמור צפ' מלך מלך מוחר צי דאם היו צ' מלכים ואחד קטן מן השני לגבי צב' הקטן ל"א כל האמור צפ' מלך וכו' וכן נשתמשו בה כל הצפ' בענין ה"ה"ר דרובא להסית האדם בעצמה כל האמור צפ' מלך וכו' דכנין דא ל"א אחריו כל האמור צפ' מלך וכו' ה"י נימא בענין לב"ח והכא כשי"ח שהיא אבינו ורועינו ומלכינו מוסרנו ביד המלך הקטן שהיא פרסא בכני"ד ל"א לער צ"ח מוחר. ועיד בה דלכו"ע אף אי נימא דליכא כל סני חילוקים עכ"ז שרי לעשות אופן להעיל מידו וכמ"ס שאם הוא עצמו יפטרנו בכל כי האי ליכא איסורא לילך מהחזק ידו. עוד איחא לה דברים אחרים דל"ה ע"י שכתב דפרעה נטרע ואין דין מלך לגבי פרעה והוצא לה דובר מישרים סני' שם : **אשר** מזה אפ"ל כונת הכ' בסדרין בסיפוי ח"ל ויאמר ה' למשה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו. והוא הכונה אל האמור עתה תראה אשר אעשה והוא המכות ויסודין לפרעה ולמלכיהם וכ"ח דלמא יצא עליהם מכות מלכים דהא מלך מוחר לב"ח ל"א לפרעה. רמז צום ג' חירואים הנאמרים בלמח הדא הוא ח"י ה' דובר מישרים דבמלך נוי ל"א זא. ועוד בה ח"י ה' דברים אחרים דפרעה נטרע ואין לו דין מלך ולכן קראו פרעה סחס. ועוד ח"י ה' שכי' לענין דהמלך שהוא קטן וכפוף לגבי דידים לא יחשב לו דין מלך לכל דבריו וכמו דאשכחן דדין כל האמור צפ' מלך וכמו. ועיד בה דל מכא כל החילוקים כג"ל שהה תראה אשר אעשה כי ביד חזקה ר"ל בסבת כיד החזקה ישלחם מעצמו וביד חזקה יגרשם מארצו וכל כי האי ליכא למי' דלריך להכטער החזק ידו אלא אמרו שרי להכטער וכשיסיב אופן שהוא עצמו ישלחם ודאי הוא עדיפותא טובא מן שמי"א ללאה י"ה אליבא דכו"ע וק"ל :

כד) תכבר העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו וכו'. פי' ה' מו"ע ז"ל דרך רמז צמח שידוע דיש ג' סיבות לזי"מ קודם

כה

הזמן הא' הוא שהשכינה השלימה המנין. צ' קושי השעבוד השלים המנין. ג' ריבוי אוכלוסין השלים המנין. וז"ל הכבוד העבודה על האנשים וכו' ואל יסיו נשעים בדברי שק"ד ח"י שקר נטי' שכינה קושי ריבוי. ד"ל שיצלו עצמם בג' אלה אלא לריך שיצילו חשבונם ממס עכ"ד ז"ל. **ובזה** אפי' לרמוז כונת הכ' בהשלים ח"ל ה' השילה נפשי משפח שקר דבא לרמוז לזי"מ. עיין דשפח הוא רמז לנארים וכמ"ס עדות ציטוסף שמו בלאחו על אימ שפח לא ידעתי אשמע והוא אומרו ה' השילה נפשי משפח סם המלכיים שאמר עליהם הכחוש שפח לא ידעתי אשמע בעצמה שק"ד סם נטי' שכינה. קושי. ריבוי. ואם שלם אלה ל"ו יעשה לה וכיון שכן נשלם כחשבון ודי והוחר וק"ל :

ועפ"י טעם הא' שח"י ז"ל לזי"מ קודם הזמן לפי שריבוי אוכלוסים השלים המנין רמז סח"ר ישועה סתהון נר"ו בכונת הכ' בהשלים ס"י כ"ה ח"ל פדה בשלום נפשי מקרב לי כי צרבים היו עמדי ואיינו דקאמר פדה בשלום נפשי מן המלכיים אף שלא נשלם הזמן חכו דקאמר מקרב לי ר"ל שיקרב את הזמן אף שלא בזמן וד"ע כי צרבים היו עמדי ר"ל מטעם ריבוי אוכלוסים וק"ל. **ועפ"י** ק הכה נכון אחי לרמוז ג"כ צ' חירואים כנ"י הנאמרים והם קושי סע"י וגם השכינה השלימה המנין והוא כי דקדוק תיבת עמדי הוא לרמוז לשכינה שהיא עמדי בכל עת והוא דקאמר הדא כי צרבים היו סם ישראל שנחרבו שלא בדרך טבע. ועוד עמדי עאני משלים המנין והוא נטי' ישמ"ע יקל שעבוד מעלינו. וצוחר מי הוא זה לזה קאמר אל היא השכינה. גם ס"ת צרבים היו עמדי הוא מו"י נטי' משעבדים ויחזרו ישעבדו. ור"ת צה"ע נטי' בשעבוד הקשו עולם : **א"ל** צא"ח כונת הכ' פדה בשלום וכו' והוא דנודע כי החפי' נקראת נפש ע"ד ואשפוך אה נפשי וכו' כמ"ס צש"ס דברכות. עיין דהקל"י סם צח"י רשות הרבים וסקדושה היא צח"י רשות היחיד וז"ש פדה בשלום נפשי היא חפילתי מן החילונים שלא ישלטו בה ולא יחטפו אותה והוא דקאמר כי צרבים היו עמדי סם הקל"י צח"י רשות הרבים וק"ל :

אחם

(כ) **אתם** לבו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבודתכם דבר.

אפ"ל במה שידוע מרז"ל דעיי העונה מעלה עליו ככחוב כאלו הקניב כל הקרבנות כולם שנאמר וזחי חלסים רוח נשברה וכו'. ע"ן את הירוע דעיקר מה שנחשב ביהמ"ק הוא בשביל שנאת חנם וא"כ צריך להקן עין זה ולבטל ש"ח כדי שהש"ח ברחמיו יבנה לו בית קדשנו והפארהנו בצי"א. וזוה א"ש וז"ל אח"כ נטי' א"ש השמנו מעלתי. ועוד נטי' א"ש חרנו מקדש ר"ל א"ש חרנו שיבנה ביהמ"ק זאת העלה הירוע לכ"י נטי' והלכתי לרעך כמון. וזה יסיה ע"י קחו לכם היינו לעצמכם שיהיה בכם עניה והחשבו עצמכם כמו תבן וסקס שהוא קל כן אהם גם אהם החשבו עצמכם ועי"ז שאין אהם מחשיבים עצמכם לבלוט בודאי שיהיה לכם אהבה עי"ז כי מיעוט האהבה הוא מחמת הגאון ולא כן כשהיה ענוה אז אין מחפצלים מחרפת אדם ומגדופיו כלל אלא יתשוב עצמו כמו מח שאינו מרגיש וזהו מאשר תמצאו נטי' מח. וכיון שיש לכם ענוה כל כך בודאי שיהא נחשב לו כאלו הקריב כל הקרבנות כולם כנו' וז"ל כי אין נגרע מעבודתכם דבר. וכבר ידוע דעבודת היא רומזה לעבודה סקרבנות וכמו שפי' הרע"ב ז"ל באבות פ"ה מ"ב על לשון המשנה וז"ל הוא הים אומר על שלשה דברים העולם עומד על ההורר ועל העבודה ועל ג"ח ופ"י שם הרע"מ וז"ל עבודה עבודה סקרבנות שכן שנינו במס' חעליה שאלמלא מעמר לא נחקיימו שמים וארץ ומצינו שבשביל סקרבנות שהקריב נח נשבע הקב"ה שלא יצוא מצול לעולם הרי שהעולם עומד על הקרבנות ע"כ והשחח א"ש וז"ל כי אין נגרע מעבודתכם היינו עבודה סקרבנות דבר אלא הרי זה כאלו הקריב כל הקרבנות כולם וק"ל:

(ו) **טעים** שאין אומרים ח"י תבן החי"ו בקמץ בסוף כפסוק כמו כסף נגע שקל

וכיוצא הרבה בזה. הנה אגא דאמרי ידענא בנפשא כי בכללי הדקדוק לא ידענא. לא מקלחה ולא מינה. אכן אפשר לחח טעם פשטי דאפי' דלכך אין אנו אומרים תבן בקמץ כפי הכלל. כי מצינו בכחוב במשלי ס"י שזעם אזני וחזן לה שהוא לשון הבנה ולכך כדי שלא ישחנה משמעותו

אנו אומרים בסגול ולא בקמץ וק"ל:

(ח) **למה** הרעוהם לעם הזה למה זה שלחתי י"ל למה למה ב' שאלות זה אח"י ומה חלוי זב"י ופ"י מעי' ה' מאיר שולטן ז"ל בבקי' את הירוע מחלוקת ר' יונתן ור' יאשיהו אי וא"י לחלק או לסוסיף. והנה מרע"כ ס"ל דוא"י לסוסיף וא"כ ישראל צעו חרתי עבדות ועטוי ח' שנה שכן כחיב ועבדות ועטוי אוחס ח"ש וז"ל למה הרעוהם לעם הזה בקושי השעבוד מוכרח דס"ל וי"י לסוסיף וצעו חרתי. א"כ למה זה שלחתי עבשיו כיון שעדיין לא נשלם הזמן וק"ל:

ובאו"ה פ"י ה' הכ"י צסקי' מ"ש ה' זרע בירך ז"ל צפי' שמות דטעם גלות מצרים היה צעון מכירה יוסף. עי"ן מ"ש המפ' ז"ל דה"ט שלא גאלס הקב"ה בעצמו כמ"ש ואנכי אעלך וכו' משום דהוכרח להוליאם קודם הזמן כדי שלא יהיו נעמשים ב'י' ש"ט משרה הוליאם צרד"ו שנה. והיה הנשאר הניחו ליפרע מהם בשאר גלויות. ואלו הים גואל אוחס ע"י יתברך היתה גאולה עולמים ולא יתכן זה כ"ז שלא נשלם ה"ש ע"כ. עי"ן מ"ש המפ' ז"ל דיוסף ס"ל שדין צ"נ יש להם ומפרכה אסורה להם. וכשבטים ס"ל שדין ישראל יש להם. ור"מ דא"ש יש להם דין צ"נ לא קנה אברהם את הארץ בחזקה דאין הגוי קונה קרקע בחזקה. ונקרא בארץ לא להם וממילא מניין מלידת יצחק וממילא יצאו בזמנם. וא"ש דין ישר' יש להם א"כ קנה אצ"ה את הארץ בחזקה וזה לא מניין מלידת יצחק דבארץ לא להם כחיב וצריכים לישב במצרים ח' שנה. והנה השבטים מכרו את יוסף משום דס"ל דדין צ"נ יש להם. ומצינו שהקב"ה הענישם בגלות מצרים צעון מכירה יוסף וא"כ ש"מ שהקב"ה מסכים לסברה יוסף שדין צ"נ יש להם. וא"כ לא קנה אברהם את הארץ בחזקה ושפיר מניין מלידת יצחק. וז"ל למה הרעוהם לעם הזה בגלות מצרים בקושי השעבוד לא בשביל מכירה יוסף וכמ"ש ה' זב"י ז"ל א"כ גלות דעפק שהדין טס יוסף דס"ל דדין צ"נ יש להם. וא"כ לא קנה אצ"ה את הארץ בחזקה ושפיר מניין מלידת יצחק ושלמו ח"ש וא"כ למה זה שלחתי ולא ירדת בכבודך לגאול אוחס כאשר אמרת ואנכי אעלך וכו' ע"כ:

ובזה.

יום א' בחק"ל פ' שמות

שם סלסה דרכיה ד"ז ע"ב ח"ל אחר רבין בר רב אדא אחר ר' יוחנן כל הרגיל לבא לבהכ"מ ולא בא יום א' הקב"ה משאיל בו שנה מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך השכים ואין מנוח לו אם לדבר מצוה הלך מנוח לו ואם לדבר הרעות הלך אין מנוח לו יבטח בשם ה' מ"ט מנסים דהו"ל לבטוח בשם ה' ולא בטח ע"כ. וכנס לכאורש לא נחשב פ"י הכהני דקאמר מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו. עבדו דחזן ועל מה קא' ור' אחי למרש"א ז"ל בח"ל פירושו לפי סדרש מי בכס ירא ה' שרגיל לבא לבהכ"מ. לשומע בקול עבדו של הקב"ה דהיינו הש"ץ שהוא עובד בחפילו עבודה כה"ג כמיש ולעבוד אה ה' אלוהיך בכל לבבך אהו עבדך שהיא בלב הוי אומר זו חפ"י אשר עשה כלך בדרך חשך ואפילה וכי' ועש"ב :

ק"ל אתי הענד אפי' להלן עפ"י מ"ש ז"ל בדרך לחיה צנונה הכי מדוע באחי ואין איה קראחי ואין עונה. דהכונה דהקב"ה יח"ש שואל למי שהוא ממונה להכריז על הצי"א בשעת חפילה שקורין לו בשם אה שמואל הש"ס לשמש מדוע באחי ואין איה צבית הכנסת. ולזה משיב לו אדוני קראחי ואין עונה שכבר אני עשיתי מה שמואל עלי לעשות קראחי להם ואין עונה זח"ד יע"ע. וזהו סנה נכון כונת הכי מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו הוא בשמש שהיא עבד לכל א"ר לקרוא לו ששמע קולו בשעת שקרא לו להקיע ועכ"ז כלך חשבים ואין מנוח לו וכי' :

שם צפירש"י ד"ה נרדפה לשון מרואה משמע שהרודף רץ ע"כ. וכל עובר ע"ד רש"י כללו תמ"ה יקרא דמאי קמ"ל ומכ הוכ ס"ד. ולי הפסוק יובן בדרך פשוטה דהנה ס"ד דאומרו נרדפה אינו רדיפה סוף וכמרוצא אלא לשון סחאמנות וחשק ולא בעלנות וזהו חלוי בלב ולא בנוף לז"א רש"י דלא כן הוא אלא לשון מרואה משמע דמסתמא הרודף בחשק שהוא רץ וק"ל :

הפמרת שמות

קדש ישראל לה' כל אוכליו וכי' אפי' בס"ד כי אחד מן הס"י שאלו ישראל ממזרים קודם

ובזה פ"י ה' דרכי איה ז"ל כונת הכי ויקם מלך חדש ע"מ אשר לא ידע אה יוסף ואיחא במד' כבש"ח ושערו בידו. ח"א ויקם מלך חדש ע"מ כב"ח ושערו בידו בלי פנימא גזירה ה' שנה. מה בא לו יען לא ידע אה יוסף כלומר לא ס"ל אה דיוסף דדין צ"כ יש להם וכפ"י לא נשאר כ"א פ"י שנה. אלא כס' השבועים.

ועפ"י פ"י ג"כ כונת הכי צס' ויגש ח"ל ועשה אל העלבו ואל יחר בעיניכם כי מכרחם אחי הכה כי למחיה שלחני אלהים לפניהם. וכבר מילתא אמורה דעין מכירה יוסף הוא סיחס סיבה לגלות מזרים. ומזה מוכח דס"ל להקב"ה כיוסף דדין צ"כ יש להם. ח"א ועשה אל העלבו כי למחיה וכי' כלומר דמזה סיחס סיבה לסודיע כסברתי וי"מ ליצי' קודם סומן וק"ל :

איתא בש"ר סובא לה' דרך ישרה שער סלדקס דל"ח ח"ל מי מעמיד עליונים וחחחונים לדקס שטושים ציד ע"כ. והרואה יראה דחי ציד אין לה מובן. וסוף ז"ל פ"י לפי דרכו אכן אפי' לע"ד לרמח בהק' משז"ל צביאור לשון כגמרא ח"ל אה בקשה לעשות לדקס טעם עם עמלי חורס ולריך לדעת דלמס דוקא עם עמלי חורס ולא עם עניים אחרים אכן פ"י ז"ל עפ"י סידוע דע"י סלדקס מיחדים שם סו"ה צ"ה כסדרו י"ד היא וא"י ס"א מה לא יסיח אלא כשהנותן יחן מעלמו לעני צ"ה יעשה שם סו"ה כסדר כי י"ד היא פרוסה וס' אלצעות של הנותן הוא אוח ס"א ראשונה של סו"ה וסוף הוא זרוע של הנותן וס' אלצעות של העני היא היא אחרונה. לא כן אה פשט סעני אה ידו קודם צ"ה לא יסיח שם סו"ה כסדר וידוע דאין מדרך חיה לפשט ידו לבש"ב ע"ד מאז"ל אהדורי אפיתחא לא מחדר וסשהא א"ש ח"א אה בקשה לעשות לדקס ולומר שם סו"ה צ"ה כסדר עשה עם עמלי חורס שאין מדרגה לפשט ידס ליקח לדקס מהנותן עכ"ד ז"ל וסשהא א"ש ח"א מי מעמיד עליונים וחחחונים ר"ל סאחיות ראשונות וסאחיות של שם סו"ה צ"ה במקומם ולא ישחטו מן הסדר לדקס שטושים הכונה לדקס שטושים ונחנים ציד סעני מבלי שיפשוט סעני קודם צ"ה יסיח שם כסדר וק"ל. א"י עליונים וחחחונים כפשטא וכמ"ל :

קודם הזמן הוא משום דסקדש מפקיע מירי שעבוד ועיי' החו' יסיו ישראל קדש כידוע וזהו סרמו כי נטו' קדש ישראל לסי' גי' ק"מ ר"ל מסיבת שקדש ישראל לה' הוא הסיבה שקס ישראל ממלרים קודם הזמן ולא זו בלבד יש להם דין מוטל בסקדש דחייב ח"א כל אוכליו יאשמו רעס הצא אליהם נאם ה' מדין מעילה וק"ל:

פרשת וארא

וארא אל אברהם וכו' כתב רש"י ז"ל וארא אל אברהם וכל המפ' ז"ל המה ראו כן תמכו דמא' קמ"ל רש"י ז"ל בזה וכו' ש"ח ז"ל כתב שרש"י ז"ל קינר וכאלו כתב אל אברהם אל יצחק ואל יעקב והוא המשך לשון הכתיב לא פירוש מדברי רש"י ז"ל ובדרך רמז אפי' לענין המעט הוא דכבר נודע מ"ש החיד"א ז"ל בסי' פני דוד משם ה' אמרי נטעם ז"ל דחי' וארא גי' יצחק וביאר הוא ז"ל צאר רחובות דיצחק אפי' הוא הים לישראל מגן וצנה בכל עת חמון בעוה"ז ובעוה"ב כיע"ש. ולזה רמז הוא ז"ל באומרו אל האבות הוא בני' חיי' נטו' האמר די ר"ל שחאמר די ללרחומו ותגאללו וגם נטו' תצ"א ד"י הוא רמז לרוד הע"ס שמספרו ד"י וכו' שסיים הכתוב צאל שד"י רמז שהשי"ת ישרד המערכות וירחם עלינו אף אם אין ראויים לכך הוא בזה רחמיו וחסדיו ירחם עלינו אבי"ר:

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וכו' אח ארץ מגירוס וכו' כתב בס' אמרי נטעם וארא גי' יצחק כי הוא נחרלה לחת הש"ן משמו ולקח גי' ולכן נחקר הגלות ולא ישבו ר"א רד"ו שנה. וממלא בס' צרות מנוחה שכח ח"ל פי החירות הוא מקום ממוסך צו החיים אריס והוא של רחמים מצעוד שהוא סחוס אין חירות לישרי ובעוד שהוא סחוס חירות לישראל ועם ראו צרות יצחק עומד עליו ומחמק לפני צוראו על פדות בנ"ו עכ"ל. ולפי"ז א"ש שהקב"ה הזכיר יצחק צדמו וארא גי' יצחק שהוא הים מחפלל על פדות ישרי מלבד שנתן משמו חות ש' ולקח גי' ויחנן כי יצחק אפי' חמיר הים מהפלל עליו גם על הגאולה העתידה חס רמז נחמיו

נחמיו גי' יצחק כי בזכותו וחפילו ישיענו ה' וגם לעת"ל הוא מספך בזכותו כמ"ש פ"ט דשבת עכ"ד החיד"א בס' פני' יע"ש. וסרז ז"ל צפ' וישב הקשה דלכאורה הים נראה דסיו לריכ"י לישב ק"ץ שנים בגלות וישבו רד"ו בעצור שיצחק נחרלה לגלות רד"ו ממספר שמו כמו הפרש שיש מלות ש"ן לאות גי'. וכל קבל דנא עין רוח' דיסבו רד"ו בגלות ונטו' ק"ץ. וחי' ה' ז"ל כי הנה רחמני אמר ועבדו וענו אחס ת' שנה ואנחנו לא נדע כמה שנים יסיה גרות וכמה שנים יסיה עצדות ועמיו. ובעבור כבודו של יצחק אפי' אשר נחרל' וגם לו ינכס מספר רד"ו מחשבן שמו ר"א ה' דרד"ו שנה יסיה גרות וק"ץ שנה שעבוד וסיונו דאחיהו ש"ן שנתן יצחק. אמנם ענה כי יעלע"ה בקש לישב בשלום מורה כי אינו רוצה שסגרות יהיה רד"ו לכן קפץ עליו רומז של יוסף שעי"ז ילכו למלרים ויהיה השעבוד רד"ו וכו' משפט לשון קפץ שלא בזמנו. ח"ש בקש יעקב לישב בשלום וכו' חלל חולדות יעקב יוסף ר"ל אשר מזה דר"א לישב בשלום ילאו חולדות יוסף שהיה סב"ח עשויס לרדח לשעבוד מלרים. וזה רמז ז"ל לא שלוחי ולא שקטחי ולא נחתי וכו' ויצא רומז זה יוסף כי רמז גי' רד"ו שגם שהשעבוד יסיה רד"ו כמס' רנ"ז. ור"ה וישב יעקב. ויבקש יעקב שבת בשלום קפץ עליו כלבול יוסף עכ"ד ז"ל שם:

וגם הקימוהו אח צדיקי אחס לחת להם אח ארץ כנען וגם אחי שמעתי אח נאקה בני' אשר מלרים מעבדים אחס וכו' י"ל וגם יגם מאי אחא לאשמועינן אכן אפי' בדר' דחי' וגם שם גי' אחיות גי' צ"ן ח"א וג"ס דכוא גי' צ"ן הקימוהו אח צדיקי אחס היינו החודס להם ולא למל"ש ועוד להם אח ארץ כנען דמחנה הארץ ג"כ מדין בן כנודע ועוד וג"ס דסיונו צ"ן רוחא ג"כ שמעתי אח נאקה בני' אשר מלרים דע"י שהם צנים יתכן ליאמר קושי השעבוד השלים המנין וכמ"ש החיד"א בפני' ריש ה' שמוח ע"ש. ועוד דגי' צ"ן הוא השכינה בשלימו המנין. ועפי"ז א"ש כונת הפ' צם שמוח ח"א ויען משכ וכו' וכן לא יאמינו לי וכו' דכא לא נשלב הזמן ולזה אמ"ל נח"ה צידך מזה גי' צ"ן דבזה רמז ב' חירוליס הא' צ"ן שהוא השכינה השלימה המנין ועוד ע"י שיש לנו דין צ"ן א"כ קושי השעבוד

השעבוד השלים המנין ולקח אהרן ויהוה מו"ה
ג' ב' דכיון שיש לנו החי' הנו' ודאי שהש"ח
דן למארים ומוציא את ישראל וזהו נ"כ כונה הכחוש
במהלים אלה סתר לי מאר' הנרני דני פלג הסו'
סלס דסוף רומז לסאמור וי"א אהרן סתר לי היא
השכינה השלימה המנין ולקח מאר' הנרני הוא
פרעס ועוד רנ"י היא סה"י שפחידים לקבל ולקח
פלג חסודבני סלס. עוד רמז שחיבת ל"י מאר'
נ"י ש"ע ש"י סחורס מאיריס ש"ע נהורין בעולם
וק"ל :

וגם אני שמעתי את נאקת בני אשר
מארים מעבדים אוחס וכו' אפ"ל
עפ"י דברי הרמב"ם דמס' טעם שהכה הקב"ה
את המאריים במארים וסלס הוא גזר על ישראל
וחי' הוא דבארץ לא להם כחיב ולא במארים וי"א
וגם אני שמעתי שהבנתי שנאקת בני' היא מפני
שמארים מעבדים אוחס שהפ' אמר בארץ לא
להם סחס ולא אמר במארים ולקח אמר
אחי' ואזכור את בריחי ופירש"י ואזכור אוחס
הברית כי בצרית בין הבחורים אמרתי לו וגם
את סנוי אשר יעבדו דן אנכי וטמון ברמז מה
שפ"י סרב סה"י בצונת דן אנכי שר"ל שפסק
הלכה כמי שאומר דאף בחוב עבד די' לנפשים
ולכן עפ"י איהס שנוטה אמור לבני' אני ס'
והנאחתי אהכס וכחצ רש"י כי כן הבטחתי ואחרי
כן יאלו ברכוס גדול וא"כ בדינא ובדינא איה לבו
רכוס גדול ויכול אני לדון בזה :

ובאו"א אפ"ל בס"ד והוא כשנדייק טעם
הסודרים דע"כ לא אמרין דעבד
דינא לנפשים אלא במידו דלאו חוב אכל בדבר
שהוא חוב לא עבד דינא הוא ודאי מטעם דאין
אדם רואה חובס לעלמו ובפרט מידו דממון
מורי כיחירא. וא"כ מיכס טבין וגדון דדוקא
לנבי אדם שייך לומר זה אף לנבי הקב"ה לא יאמר
חאח וא"כ טלס בדינו דאף להסודרים דבחוב
לא עבד די"ל לנבי הקב"ה עבד ומסנ. ובזס
ידוקדק שפיר אומרו וגם אני שמעתי וכו' לכן
אמור לבני' אני ס' דלכא"ו לא ידענו מס' רלס
לרמח לסס בזה אכן לפי"ס א"ס דרמז לסס דאף
אי נימא דהלכה כה"א דבחוב לא עבד די"ל
לנבי דידי שהי' חסו גי' כו' סה' שאמר וגם וכו'
דן אנכי דר"ל דלנבי דידי לא יש שוס מחלוקת וק"ל :
וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וכו'
ר"ל שנחננה עמהס בשס אלהים
הוא ג' סבצ"ט ח"א מעבדים וכו' לפי שהי'ס
מכחיש שס כו"ס באומרו מי ס' וכו' ולכן אמר
לכן אמור לבני' ישראל דאף לדעחו סגרוטס
והספלה שמחנסג בשס אלהים אני אלוסיף א'
ויסיס אני ס' הוא טלס סרמחיס וק"ל :
ובאו"א אפ"ל והוא דיל חייבת וגם מס' ר"ל
וכי

עבודתם אכן היו יראים שמה יאמר הקב"ה
דהסבדל נוחנה דבחוב לא עבד דינא לנפשים
וכסברת הסודרים קך ולכן אהא קיב"ה וחדית
לכו דלא כן היא אלא דינא קאי דאף בחוב ח"ה
עבד דינא לנפשים וכו' ח"ס וגם אני שמעתי
כלומר הבנתי את נאקת בני' אשר מארים מעבדי'
אוחס. מה האמר דסא איה לבו רכוס גדול
חלף עבודתםס דילמא דהקב"ה יפסוק סדין כמ"ד
דבחוב לא עבד דינא לנפשים לז"א וגם אני
שמעתי וכו' ר"ל הבנתי ענין נאקתם מטעם סה"י
לכן יאזכור את בריחי ופירש"י ז"ל ואזכור אוחס
הברית. כי בצרית בין הבחורים אמרתי לו וגם
את סנוי אשר יעבדו דן אנכי וטמון ברמז מה
שפ"י סרב סה"י בצונת דן אנכי שר"ל שפסק
הלכה כמי שאומר דאף בחוב עבד די' לנפשים
ולכן עפ"י איהס שנוטה אמור לבני' אני ס'
והנאחתי אהכס וכחצ רש"י כי כן הבטחתי ואחרי
כן יאלו ברכוס גדול וא"כ בדינא ובדינא איה לבו
רכוס גדול ויכול אני לדון בזה :

ובאו"א אפ"ל בס"ד והוא כשנדייק טעם
הסודרים דע"כ לא אמרין דעבד
דינא לנפשים אלא במידו דלאו חוב אכל בדבר
שהוא חוב לא עבד דינא הוא ודאי מטעם דאין
אדם רואה חובס לעלמו ובפרט מידו דממון
מורי כיחירא. וא"כ מיכס טבין וגדון דדוקא
לנבי אדם שייך לומר זה אף לנבי הקב"ה לא יאמר
חאח וא"כ טלס בדינו דאף להסודרים דבחוב
לא עבד די"ל לנבי הקב"ה עבד ומסנ. ובזס
ידוקדק שפיר אומרו וגם אני שמעתי וכו' לכן
אמור לבני' אני ס' דלכא"ו לא ידענו מס' רלס
לרמח לסס בזה אכן לפי"ס א"ס דרמז לסס דאף
אי נימא דהלכה כה"א דבחוב לא עבד די"ל
לנבי דידי שהי' חסו גי' כו' סה' שאמר וגם וכו'
דן אנכי דר"ל דלנבי דידי לא יש שוס מחלוקת וק"ל :
וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וכו'
ר"ל שנחננה עמהס בשס אלהים
הוא ג' סבצ"ט ח"א מעבדים וכו' לפי שהי'ס
מכחיש שס כו"ס באומרו מי ס' וכו' ולכן אמר
לכן אמור לבני' ישראל דאף לדעחו סגרוטס
והספלה שמחנסג בשס אלהים אני אלוסיף א'
ויסיס אני ס' הוא טלס סרמחיס וק"ל :
ובאו"א אפ"ל והוא דיל חייבת וגם מס' ר"ל
וכי

וכי יש אחר ג"כ ששמע ח"ו עד שיאמר וגם.
אכן לרמז עפ"י מ"ש רש"י ח"ל ואזכור את בריתי
ואזכור אותי הברית כי בברית בין הבתרים
אמרתי לו וגם את בני אשר יעבדו דן אכני.
ושמחתי א"ש וגם ר"ל נכח וגם שאמרתי וגם את
בני וכו' שמעתי את נאקת בני ואזכור את
הברית שביתתי וק"ל:

(ה) והבאתי אחכס אל הארץ אשר נשאתי
את ידי לחה אותה לאברהם
ליחזק ולעקב ונחתו איהם לכם מורשתי אני כי
וכי ודקדוקים מבוארים אחד חיצת אני כי
דקאמר היא יחירה דכל הענין הקידם הם דבריו
יח' וא"כ מאי קמ"ל בזה ועוד חיצת מורשה
היא קשה דכוליל ירושה ופי' הרי כמוכרי סוכרי
י"ז בהקדים את הידוע מחלוקת עומה בין גדולי
הפוסקים אשר אסף את דבריהם הרי כנסת
הגדולה ח"ל כחב הרי מורשהי ז"ל בהשוכה ס'
פי' ספק אירע לו בענין אדם אחד שהיה לו
בית מושכרת לראובן בזמן קליב אם יכול בחור
הזמן להשכירה לשמעון ויאמר לו הרי ביחי
שכורם לך אחר שיטלים ראובן זמן שכירותו וסבא
שכירות בן יומא מכירה היא וצמילא בחור הזמן
אינה שלו ואינה ברשותו או לא וכו' השוכה נראה
לי דמהני וכו' וסיום בדבריו ולא מצעיר בשוכר
אלא אפי' במכירה ח"ל המוכר גוף הקרקע הזמן
קליב וכו' אי' אמר לשמעון חור הזמן כשהחזור
הקרקע לידי הרי היא קטויה לך הרי זו קטויה
וכי ולא מקרי דבר שלא בא לעולם והוא דבר
שאינו ברשותו וא"כ יכול לנכרה לאחר זמן עכ"ל.
וכן פסק הרי מורשהי ז"ל וכן פסק רש"י
בהשו' ס' ל"ז וכן נראה מדברי מורשהי יונה ז"ל
וכן פסק מורשהי אדרבי וכו' אבל מורשהי
בח"מ חלק על כל הני' וכהב דאין יכול להשכירה
או למכרה בחור הזמן כלל עכ"ל בעל כנסת
הגדולה יעו"ש בד"ק וכן עוד נקדים את הידוע
מאי דאיתא במדרש על פסוק ויחי ריב בין רושי
מקנה אברהם וכו' ח"ל רבי ברכים אומר מלמד
שהיה בהמחוי של אפי' ואלא וכו' וכו' רושי
לפי' אומרים כך אמר הקב"ה לאברהם לזרעך
אחך וכו' אמר להם הקב"ה כך אמרתי ולזרעך
וכי איתתי לשיעקרו האומות שהם ז' עממין
ממנה והכנעני אז יושב בארץ עדיין מחבקים

להם זכות בארץ עכ"ל:

והנה כפי זה מחנה הארץ מקב"ה לאברהם
אפי' הוא דומה ממש לנדון זה שמכר
שדכו לזמן ובחור הזמן מכרה לאחר לכשיכלה
זמן הראשון וא"כ היא במחלוקת שנייה ולפי רוב
הפוסקים קנו הכנענים דוקא ולפי סברה
מורשהי לא קנו כנז' אמנם מנא"ה להמפרי
ז"ל שחילקו ח"ל ולכי חידוק שפיר המלא דבנדון
מחנה הארץ כמעט אפי' מורשהי ז"ל מורה
דקנה אברהם אפי' לפי דכל עצמו של מורשהי
ז"ל דסיבב שלא קנה השני הוא משום דהמוכר
הזמן בכל אותו הזמן השדה אינה שלו ואינה
ברשותו ולהכי אינו יכול להקנותה לאחר אף
לכשיכלה זמן הראשון אבל האל יתב' כל הארץ
היא שלו בין קודם הזמן ובחור הזמן ולאחר הזמן
וא"כ בודאי דשנא ושנא הוא וקנה אברהם בלי
שום ספיקא עכ"ל ונקדי' עוד את הידוע מ"ש
המפ' ז"ל דחיצת מורשהי היא פועל יולא ור"ל
שבראשון כבר זכה בה והוא מורשהי לאחרים
משאי' לשון ירושה עכ"ל:

ומעתה עפ"י כל הני' א"ש ח"ל והבאתי
אחכס אל הארץ וכו' ונחתו אותה
לכם מורשהי דייקא ור"ל שכבר הם זכו בה ואחכס
באים מכוהם וכי איתא דמטיקרא הם כינר זכו
בה ואלא מלחא כדנא במחלוקת היא שנייה ואפי'
לפי דברי מורשהי ז"ל לא זכו באבות עד
שורישו לבניהם וא"כ למא נקט מורשהי לז"א אני
כי ר"ל דבנדון דידן אחר האמת אף מורשהי
ז"ל דכתב וחולק יורה בבא דכבר זכו באבות
לפי דכל הארץ היא שלו וכנ"ל וא"כ לא תליא
בפלוגתא ע"כ ובה ניקני באנב כונת מר' תמוה
ח"ל אם בנך הם מקבלים אלקותי הם נכנסים
לארץ ואי לאו אין נכנסים לארץ עכ"ל והוא תמוה
דחלי חניא בדלא חניא אף לפי' הוא מוכן
ובהקדים את הידוע מאי דק"ל דבכל מירי דאית
לן פלוגתא יכול המוחזק לומר קים לי אבל
בנדון דידן דשאי' קוב"ה דכולי עלמא דליה וא"כ
בין בחור הזמן בין בחור האומות לא קנה חס
דוקא אם חס מקבלים עלינו אלקותי ויחבדך
ומודים דכ"ע דליה אז חס זוכים ח"א אם בנך
מקבלים אלקותי וכו' ע"כ וק"ל:

ועפ"י אפי' בס"ד כונת מורשהי לכן אמר
לכנז'

אוחס לכס מורשס בחורס ירושס דא"י מוחזקת
וכיון שקנה אלע"ס אח הארץ שייכס שפיר
כמ"ש וק"ל :

ובאו"א פ"י הכ"ז כ"י הכ"י דידוע עוד
ה"י לי"ימ קודם כזמן דמשגולד
יחזק בהחילס הגרוס אמנס סיד אי אמרינן א"י
אינס מוחזקת מאבותינו דלא קנס אלע"ס אח
הארץ וקרינן שפיר בארץ לא להס. אלא אי
אמרינן דקנס אלע"ס א"י ירושס ס"א לא קרינן
בארץ לא להס ולא מחילס הגרוס משגולד יחזק
ול"ל לפי"ז כשנ"י השלימס המנין. ח"א וידעמס
כי אינ"י א"י א"י א"י א"י א"י א"י א"י א"י א"י
סבס המול"א אחכס מחסס סבלות מלרים כלומר
אעפ"י שעדיין סס תחטיו דעדיין לא ס"ס המנין
שלס. וס"א דילמא משגולד יחזק סחחילס הגרוס
לז"א ס"א ליחא דכרי וסבאחי וכו'. ונחטיו אוחס
לכס מורשס וירושס ס"א דא"י מוחזקת. וכיון סכן
ליכא למימר משגולד יחזק סחחילס ומוכרחס לחי'
סשנינס סשלימס המנין וק"ל :

והבאתי אחכס אל הארץ וכו' אפ"ל ספ"י
סידוע דלא ינחנא הארץ
לישראל אלא מפני שיעסקו בחו' כמס"ס ויתן להס
ארצות גוים שהי"א א"י בעבור ישמרו חקיו שהי"א
סחו' ח"א וסבאחי אחכס וכו' ונחטיו אוחס לכס
אימיו כזמן שחכס עוסקים בחו' שהי"א מורשס
סנקרחת מאורשס ור"ח אוח"ס אח סחו' וק"ל :
(ו) **בני** גרשון לבני ושמעי למשפחותם אפי'
לפרס בגרגיר קמן כמ"י בס"ד וס"א
דידוע דאס חכס האדם לגרס ס"אס"ר מעליו
מרויח שחיס זו חדא שמכפר כל חטאיו ומחל לבני'
ע"ד אס יס"ו חטאכס כשניס וכו' ועוד שחכור
לחכמת סחו' ציותר מנין שלא יס לו מס שיפנס
אח לבו מעסק סחו' וא"כ זכ אומרו בני גרשון
כלומר מי שזכר לגרס ס"אס"ר זכ ס"ר ס"אס"ר אז
ממיל' רווח לבני שמחלבני' עוונותיו. ועוד ושמעי
ר"ל שיהי"ס מנין בחכמת סחו' ע"ד שמע כלומר
בבן וק"ל. אינ"י אפי' דבא סרמנו כלפי סח"ס שסס
פ"י סחו' מגרשים ס"אס"ר שגריק שיהי"ס מלובן
מעבירות ע"ד סחקושטו וקוש"י. וגס ושמעי
למשפחותם שחסיס שמועטו מוצב. אינ"י רמז לשאר
עמא שצעת ספנאי ילמדו בחו' ופ"י יסבבו לכס
כאלו כל ימיהס לומדים ח"א לבני' ר"ח לב'
נחיצות

לבני' אינ"י כ"י. לכן אמור סני נוחן לו אח צריחי
שלום. וסכונס אל האמור דשאי קיצי"ס מאחר
דכל זמן ס"א שלו ספולס וסארץ. וא"כ לא הימא
דאינס קיימח מחנת הארץ לז"א לכן אמור לבני'
אינ"י כ"י. ושאי מארס דעלמא וכמ"י ולכן לכן
אמור סני נוחן לו. ר"ל לעס בני'. או לרע
אברכס אח צריחי ס"א צריח הארץ שלום ולא
יס עוררין וק"ל :

ובזה פ"י ג"כ כוונת סכ"י וגס ראיחי אח סלחץ
אשר מלרים ליחסיס אוחס. כלומר
דעיקר טעם דדייקי אוחס למיעוטא אוחס דוקא
ח' שנס ולא צסטרפות אחרים וכגון סשנינס וק"ל
והמפ' ז"ל ח"י עוד במאי דק"ל דעבד שאמר
לעלות לא"י כופין אח רבו ועושס
אוחו בן חורין. וס"י שישראל רוציס לעלות לא"י
כופין אח פרעס להוליחס לחירות. **ברם** איכא
למיסדי ציס כרגא ממאי דאמרינן בערכין
דיו"ד עלס דאמרינן דלי"א סלל בפורים לפי שאין
אומרים שירס על נס סבחיל. מחקיף לס רנצי'
וסרי י"ימ דנס סבחיל ואמרינן סלל כדחניא עד
סלא נכנסו לארץ סוכסרו כל הארצות לומר שירס
וכו' וא"כ סך לא שייכא אלא סנכנסו לארץ
ונחקדשס הארץ במס שנעשס א"י. אמנס קודם
לכן לא שייך למימר כ"י. **אך** אפ"ל דסא
דסוכסרס וכו' סיינו דוקא למיד א"י
אינס מוחזקת צאבותינו אס בן כל
סארצות וארץ כנען שוים סס דארץ סעמיס נקראת.
משאי"ל למ"ד דא"י מוח' דקני אלע"ס אח הארץ
וא"כ לאו כל אפי"א שוין דנחקדשס א"י במס שקנס
אלע"ס אח הארץ וספיר מחחרלל על י"ימ קודם
סזמן וכדין עבד שאמר לעלות לא"י כופין וכו'.
ובזה פ"י כ"י סכ"י כ"י כ"י כ"י כ"י כ"י כ"י
וידעמס כי אינ"י כ"י אלהיכס המול"א
אחכס מחסס סבלות מלרים וסבאחי אחכס אל
הארץ אשר נשאחי אח ידי לחס וכו' ונחטיו אוחס
לכס מורשס אינ"י כ"י. דיל"ד מאי נימ צס אי
מחנת הארץ מדיון ירושס ומאי שיאמיר דא"י סכא.
אמנס ס"א סדבר אשר דברנו דנימ למס ילאו
קודם סזמן יען וסבאחי אחכס אל הארץ וכופין
אח רבו לסחררו לסביאו לא"י. אלא בא"י דלא
נאמר כ"י אלא אחר מחנת הארץ. אמנס קודם
לכן לא שייכא סאי דינא כאמור. לז"א ונחטיו

נחיצות ולמוד. ואז ושמי נטי' ושכר מרובה עליהם יקח. למשפחות' טי' למי'עד ש'הם פ'ני'ים ואותיות מות'ם בלא וא' ככחיבה בחו' רמז שזה הוא חותם ואות שאלו ה'ם פנוי ויש לו במה להפרכם ה'ם לומר כל היום וכל הליל ולכך נוחים לו שכר אף על עת שהוא עסוק בפרנסה. לא כן אם הוא אף בעת הפנאי אינו לומר אז ול'ו יחשבו אף על מה שהוא עסוק ע"ד שפי' ז"ל כי אקח מועד וכו' :

בני גרשון לבני ושמי למשפחותם. אפי' בדרך רמז דהוא רומז לחי' שר'ך שיהא מתנהג בכל מידי בעבודה כ' ע"ד מאז"ל אם הרב דומה למלאך ה' לצלות תורה יבקשו מפיו ואם לאו וכו'. עוד אז"ל הוא טרצה מרבנן דסנו שומעני' לאו משום דלא מעלי אלא משום דמוכח להו במילי דשמי'א א"כ משמע ד'דרבא קך היא דרכה של חורה הוכח חוכה ואי הוה סני כ"ש דגמר טפי וסעחא איש וז"ל בני גרשון הוא רמז לחי' שגמרשים מעליהם יארם הרע וגם רמז שמקיימים כל מצות החו' בשלימות שהם חרי'ג וז' דרבנן וע"ה גי' חר'כ"א וגם בני גרשון הוא הרכ"א רמז להכו' וגם סייס וכו'סיר שבחתי' צריך שיהא לבני שמלובן מעצירות ע"ד החקוששו וקשו ואח"ך ושמי למשפחותם שמוט בין אחיהם קרי ציה שמוט שידרו' חוכמה דרבים להחזירם למוטב. **ובני** קסת הוא רמז לרשעים שמקבים שיני' וילדיהם. והם כמה שטשים מעשים אלו עמרי' עם דם לומר שחופסי' במדה בגויה. וגם כיצ"ד הוא השמן ר"ל שטשים כמו השמן שחמיד קף למעלה גם הם זכ דרכם כסל למו מתנהגים ברמות רוחא. ולא די זה אלא וחברון ל' חברה שכולים ומחזרים עם פועלי און. ועיאל הוא צ' חיבות עז אל ר"ל שהם כולכים בעצות פנים ובעצות מלח. וגם אל הוא ל' קישי וכמ"ס בגמרא קשה עונשן של מדות יוחר מעונשן של עריות שזה נאמר בהן אל חה נאמר בהן אלה. גבי עריות נמי הכתיב אלה. אל קשה ואלה קשה מאל ע"כ. אי"כ ועיאל בלא יו"ד לפי שאינו יולא במבטא גי' ק"ה גי' גינסם כי הוא חלקם. אי"כ ועיאל עם סויו' הוולא מנקודה הקבוצ' גי' ק"ל רמז שהוא קל ראש :

ובני מררי מחלי ומושי הוא רומז להדיקים

סמחיסרים בעוה"ז ואינם בועטים בהם אלא חדרבה מקבלים בשמחה אז מלבד שמחמרקין עונותיהם אלא גם יליתו בכל מידי דמיטב. וכמ"ס הרב סחיד"א ז"ל בלפורן שמיר סי' יו"ד הוא ק"ן ח"ל יסורין ממרקין עונותיו של אדם ואם קבלם מאסבה יראש זרע יאריך ימים וחפץ ה' בירו ילח יע"ש וז"ל ובני מררי הם לדיקים ומהייסרים ומהמרמרים בעוה"ז ועכ"ז מחלי לשון חופים ומחולות שמעת מינה חרתי חרה ומושי שממ"ס העצירות ומעצירם. ועוד אליה טי' לו אריכות הימים. ועוד צה משפחות סלוי' ל' ליהוי וריבוי לחולדות :

ובני מררי מחלי ומושי. אפ"ל בס"ד כי להדיקי' בעבור מטע' עונות שיש להם הקב"ה נותן להם יסורים בעוה"ז כדי שיכפרם כדי שילכו זכים וצרים לעוה"ב לא כן הרשעים וידוע דכל לדיק ולדיק יש לו ש"י עולמות כמאמר החנה עתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק ש"י עולמו' ש"י להנחיל חוכמי' יש. וז"ל ובני מררי ר"ל בני' שנהמרמרו בעוה"ז ביסורין קשים ומרים הלא חרעו נאמנה שזדלתי מחלי ר"ל שנמחלו עונותיהם ועוד אפי' ל' חופים ומחולות שבעוה"ז יסיר לו שמחה גדולה וכיון שהם במדרגת לדיקים אי"כ ומושי ר"ל נטי' ומואלים ש"י וק"ל. גם ח"י מחלי אוחיות מ"ה לי רמז לחור' שנקנית במ"ה מעלי.

אי"כ מחלי גי' פ"ה כמ"ס צ"פ לוח :

ובני יאסר קרח ונפג חכרי. אפ"ל בהק' מאי דאיתא בש"ס דסנהדרין דק"ט שאמרו שם י' יאסר שהרתיה את העו' כלהרים קרח שעשה קרחו בישראל וכו' איך שיסיר שדרשו'ו לגנאי עוין משז"ל דרשעים בחייהם קרואים מחיס מכ"ס אח"כ עוין משז"ל עשה מלס אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לקף זכות עשה עצירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לקף חובה וא"כ ז"ל ובני יאסר רמז לרשעים כמו שדרשו'ו בבי"מ קרח גי' ש"ח ר"ל שלבסיף יהיו שחיס וכולים לאמצעי החתונה ועוד נטי' ש"ח שהם חיים ע"כ ונפג גי' קט"ל חכרי גי' גרים ר"ל גרמו לנפשם שיכיו' נקראים מחיס בחייהם ועוד רמז שבמעשה הרשע שלסם גרמו מיתם לסם ולכל העו' כח"ל וק"ל :

אלה שרואים שכל המולם להם חכים ולכן שלמו
בהם דינים כי מספר כל אלה ג' אלפים:
(ז) **במכת** כדס שם נאמר למשה רע"ה לך
אל פרעה בצקר הכה יולא המימה

ונלכה לקראו וכו' אפ"ל כמה ששמעתי מפי
ה' כי צור יעקב הכסן נר"ו שארז"ל שפרעה ועבדיו
פגמו בשני שמות אלהים האחד פגמו בו באותיות
מי מאלהים וכמ"ה מי ה' אשר אשמע בקולו
וכו' וכו' פגמו בו באותיות מה מאלהים וכמ"ה
ויספך לבב פרעה וכו' ויאמרו מ"ה זאת עשינו
וכו' ובזה פ"י ז"ל כונה הכי הנאמר בק"ם וז"ל
וישבו המ"ה אותיות מה מי הן הם שפגמו בהם
שבו למקומם הא' וכמ"ה ע"כ. ובז"ו כונה הכי
לך אל פרעה בצקר וכו' דמה כל החרדה
הזאת ל"ה הכה יולא המימה ר"ל חדע לך
שפגם בשני שמות אלהים ופגם בהם והוליא מהם
אותיות מימה שהם מה מי ולכן לריך לשלוח לו
מכות נמרצות כדי לשבץ בחשו' ולהחזיר הפגם וק"ל:

אשר עפ"י אפי' שיוצן בס"ד כונה הכי
בהגלים ס"י ח"ס וז"ל יאחיו חשמינים
מני מלרים כוש חרין ידיו לאלהים ממלכות
הארץ שירו לאלהים זמרו וכו' חנו עו לאלהים
וכו' והדקדוקים מבז' וכוונה דהן עשה כשעשו
פירוד בשני שמות אלהים והפרידו מהם אותיות
מי ומם נשאלו היבוח אלה אלי משני שמות כמ"ה.
והם ג' ע"י וכשחא א"ש ח"ה יאחיו חשמינים
מני מלרים כוש חרין ידיו לאלהים שם רמז
שהפגם שלהם היה בשם אלהים ולכן שירו
לאלהים יסעיקר הוא חנו ע"י לאלהים שיחשבו
ובז"ו כי אני עם האותיות ג' ל"ה. וגם מ"ה
מ"י ע"ה ג' ל"ה ולכן הכבדתי וכו' למען שיחיו
אותיותי אלה כמ"ה שם מה מי בקרב אלהים:

(ח) **ויפן** פרעה ויבא אל ביהו ולא שח לבו גם
לזאת הדקדוק מבז' דלמאי אלעריך
לומר ויפן וכו' ולא שח וכו' כיון דכבר אמר
ויחזק לב פרעה ולא שמע די האומנם עיין
לחיד"א ז"ל בסי' נח"ק שפירשו דרך כל"י ע"ש
דד"ק ובעקבותיו אלכס לפרשו בא"ה ונבין ג"כ
חיבוח ויבא אל ביהו מאי נ"מ בזה כניד לנו
הכחזב האומנם אפ"ל כי מענין היליאש שמויא
האדם רמי וכיוצא יבין מפלואת חמים דעים עד
אשר ילך את האדם בחכמה וברא בו וכו' עיין

משז"ל

ובני מיחאל מיחאל ואלנפן וסחרני אפ"ל
בס"ד דהוא רמז על הצדיקים שהקב"ה
שומרים ומילים מכל צד כמ"ה הכחזב ביום דעה
ימלטו ה' וידוע דהנה בעוס"ר בכל צדדים לו
צד וסכנינה עמנו בגולה וכל כונתנו בהפלות
ומע"ש כדי לאקמא שכינהא מעפרא ח"ה ובני
מיחאל ר"ל שהמיד אימרים ע"י אל וכונתם
מיחאל ר"ל מ"ה אל ה' הסרי ע"ד לא ימוש עמוד
הטן וכל מגמתם כדי לאקמא שכינהא מעפרא
ולא גם הקב"ה מדה כנגד מדה גם הוא מיליה
ומיליאש מכל צד ולוקה ח"ה ואל נפן שהש"י
מלפנים וסחרני ר"ל ומגין עליהם ע"ד ש"ה כי
יפגנו בסוכה וכו' וק"ל. אי"ה רמז למשז"ל כשישרי
חוטאים הקב"ה נוסל צדיק א' ומכפר על הדור
ושבו לא יבא להם צרות כי"ה ובני מיחאל
רמז לצדיקים מיחאל ר"ל מ"ה אל שהקב"ה מסירם
בזמן שיביו ישראל חוטאים ולא יבא עוד
ואמר ואל נפן ר"ה נפן נוסל צדיק פדיונם וע"י
כן וסחרני שיהיה להם סחרה מן המזיקין להם.
אי"ה שם רמז למשז"ל לעז"ל יביו הצדיקים יושבים
יעטרותיהם בראשיהם ולומרים בחי' ח"ה ובני
מיחאל מיחאל הם הצדיקים כמ"ל לעז"ל יביו
ואלנפן ג' נר למח להפטרם ואז וסחרני שמגלה
להם סחרי חורם וק"ל:

בני קירח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחות
הקרחי אפ"ל עפ"י מ"ה צה"ם דשם קרח
הוא רמז למעשה הרשעות שפשה קרח ביהו
עין דניהגס נקראת רעה ח"ה ובני קרח דכיינו
רשעים אסיר עם האותיות ג' רעה רמז
לגסונם שמוכנים ומזומנים לה אכן זה דוקא אם
ישארו בצורם הרע ח"ה ר"ה אסיר א"ה ישארו
סורם רע. לא קן א"ה חזרו בהשובה ח"ה
ואלקנה ר"ה וא"ה אמרו לאיתן קדמון נחזור
שרואים לחזור בהשובה כמ"ה שבו מקורם אז ה'
דאלקנה קנה אל. ואביאסף ר"ל אבינו שצ"ה אספס
ומקבל חסותם עוד ואביאסף ג' קים שמאיר
להם שם הו"ה שפולס ג' קים בהכחזב זמ"ה
חצי' כידוע וק"ל. אי"ה נוס' רע"ה רז"ה עושר
הרבה. ואלקנה ג' קבץ ר"ל כל ארץ אימר
לחבירו קבץ ובראיה ואביאסף ר"ל אבי שהוא
קרח הוא גדול המשפחה אסף ממון הרבה
ול"ה כל אלה משפחות הקרחי ורמז בחי' כל

כו

משויל דאזכרע סוצרים דמעשה ידי שמים עדיף
 וסחורה לזה מענין יערה האדם עיי אש
 ואש מוכה דמעשה ידי אדם עדיף כידוע וידוע
 דפרעה הרשע כפר באלהות ח"ו וא"כ ז"ל ויפן
 פרעה ר"ל ע"ד רז"ל שנקטו לשון זה לענין
 יערה הרעי כמ"ס הרואה שיקבל עליו עול מ"ס
 יפנה וכו' וה"ל פרעה הרשע הפנה אה עצמו
 מן הרעי וי"ל להכיר בזה אלהותו יחי ועוד
 ויבא אל ביתו ל' ביום ממש אל ביתו זו אשתו
 וכה ג"כ הי"ל לדע נגד סברתו וסברת הטועים
 שמעשה י"ש עדיף אלא אדרבה מעשה י"א עדיף
 וער"ז סלל שח לבו גם לזאת חסו דקדוק גם
 לזאת דקאמר וק"ל:

(ט) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שח לבו
 גם לזאת אפי' בדרך מוסד שידוע
 מ"ס החיד"א ז"ל שסחוטא נקרא פרעה לפי
 שהוא לריק לפצוע חטאו דהיינו לשון צחצוח
 שלימה כי חרונם חמא חובא ונדע שגריק האדם
 להשגיח ולעשות כל יכלתו שלא ישליטנו ליסיר
 בנופו ואם לא יכול לו ובע"כ שלט בו יחלמן
 בכל עמ' והתאמנות לסלק איסורא דרביע עליה
 ארי שבחבורה. אכן כן בעין מרוב שנטמע בו
 כ"כ לא יכול עוד יוסף להחלשק לסלק חזקו
 מעליו ח"א ויפן וי פ"ן שטעק וי על חלקה ארון
 האלסים חתה רשת היסיר וכלכד במטרתו כי
 פ"ן ע"ה ג"י סמ"ל בזה קנה שם רע פרעה
 ונחזק בו בנופו ח"א ויבא אל ביתו הוא הנוף
 שנקרא בית. ואז היה מן הראוי שאחר שהוא
 הגורם על שנתן חקף סוררה ולא היה לו להניח
 ליכנס ברשותו יד ערל חס הוא הלא. הנה בצחה
 ס"ל להחלמן בכל מיני חזוקי סופר מהיר
 לסלקו ולאבדו ולבעלו ולשרפו הריפח חמ"ץ ע"י
 לימוד החו' שהיא שורפתו שסח"י היא נקראת
 אש ושורפת הלא הורר והוא לא כן עשה אלא
 גם עשה אחר גלות לבו כמו שמיץ אוחו הרע
 שבקרבו ח"א ולא שח לבו גם לזאת ז"ל דייקא
 היא החשו' שהיא בני דברים קיל לט' ממון ג"י
 ז"ל חסו וגם הריבוי שמלבד שלא נרגש מחסו'
 כבר שלא להניחו לסחוק בנופו אלא שגם אחר
 שטעם והלליה לא חשש לשון צחצוח לבטלו ולאבדו
 ח"א ולא שח לבו גם לזאת. ואז מרעה אל רעה
 ילא שנמשך לו לעשות בדרך לבו להכעיס ולא

לחלובון. וזה הוא מפיל ומחזיר הרפ"ה נ"טס"ק
 לקליפות מחדש ח"א ויחפדיו הם אוחיות רפ"ה
 כ"כ ר"ל שספיל הרפ"ה שנקלו מקודם ונחקנו
 כן ענה מחדש חדשים ברטנו ומפילס מחדש
 וכ"ז נרם לו שלא למד בזה' לשרוף אה היסיר
 חסו' כ"כ לרמח לאוחיות. חסו' שלא נרגש בזה
 בזה הוא עושה ביד רמה חזק לבו כי עבירה
 נורמה עבירה והוא חכם גדול להרע לבני אדם
 להפילם ברשעו. ונרם לעצמו להמשיך עליו יסורים
 רעים קשים ומרים ז"ל כל מזרים קרי ביה
 מ"לרים בין לוקית ובין לרמן וגם מקיפין איהו
 חולאים תכל לז ח"א כל מזרים וגם סביבות
 נופו היאור ג"י רי"ו הם נטורות הקטות. אכן אם
 רחף אחר מים היא חסו' לשחות או מחבטלי
 הדינים. ונדע דשם ארנות מורה דין בעולם
 כי הוא אוחיות דין והאל"ף ממחקה ומבסמח
 הדינים מטע' מוצר ח"א כי לא עם האוחיות
 הוא ג"י ארניות לרמח שמחבטלים הדינים מעליו
 ח"א יכלו קרי ביה יכלו בחירק חתה היוד ושוא
 חתה סך. איך שמהגלה ומאיר שם ס"ג כי חסו'
 עילאה היא רמחה באימא עילאה היא הבינה
 וידוע כפ"ד המק"י ששם ס"ג הוא צנינה ולבי
 דייקת צנינה כי לא יכלו עם צירוף ה"י היבנה
 הוא ס"ג. ואז כשמאיר עליו הארה אימא עילאה
 ושם ס"ג חסו' אז יכלו לשחות ממנו היאור שם
 רמח למים של חסו' שפאירים נשחחו. איך ממנו
 היאור הוא לרמח לחסדים שבנצורות והוא עפ"י
 סמ"ל כי היאור ג"י רי"ו ובה לרמח שיש לו כח
 לבדד החסדים שבנצורות ונופל החסדים והשאר
 מניח ואז משלים ימיו בעוז וסנחיו צנעמים
 אחר שנהמרמר ציסורין מאת ה' לכפר עונו
 ולעוררו בחשו' וכיון שטעה וסלליה ושב צחצוח
 גמורה עד שזכר לזכיות אלו כמ"ל ואז יכלו צנינו
 ימיהם וסנחיהם צנעמים ח"א וימלא שבעה
 ימים וחיבה וימלא ג"י אפי' ה' שמהנכס עמו
 צנחמים כמדה שם הוי"ה צ"ה שבעה ימים הוא
 רמח לשבעים שנה של ימיו וסנחיו כמ"כ ימי
 סנחיו בזה ע"י שנה חס יסיר אחרי הכות ה'
 אה היאור הוא הנוף שיהיה חפוס צדינים
 ונצורות בימי רשעו כן עשה הכל יתהפך
 לו לעונה ולברכה ה' חכנו להיות מבטלי תשיבה
 ואוכבי החר' כ"ד:

ונס כאדמס אשר הס עליו. פי' כי פריל בהק' מ"ס במס' בבורי ד"ח ע"ב בענין סבי דבי אחוי' שאלו קיסר לר' יחושע בן חנניה נחש לכמה שנים מיעבר ומוליד אמל לוי שנין. אמל וסא סבי דבי אחוא ארבעים ואוליד לחלת. סכו מעוברין הוו מעיקרא ד' שנין. וסא משמשי שמושי. איכסו נמי משמשי כאדם. וסא חכימין חינון. חן חכימין מנייכו. אי חכימא זיל סכינסו ואיחיינסו ל. אמל כמה הוו ששים גברי. אמל עבד. לי ספינחא דאיה בסיחין ביחוי וכל ביחא איה בסי סיחין ביסחרקי עבד ליה כי מטא לסחס עאל לבי סבחא אשכחיס לסכוא גברא דקא פשיט חיוחא אמל רישך לזבוי אמל חן אמל בכמה אמל בשלגא דחוא יכב ליה לסקא אמל חנא רישא דחיוחא אמרי אמל אי בעית דאישבקר סבי אחוי לי פחחא דבי אחוא אמל מסחפינא דכל דמחוי קטלי ליה אמל הרי כריכא דקניא וכו' מסית לסחס זקפס כמאן דקא מחפס. חזל אשכח דרננאי מנאי ודרננאי מבראי דאי חזו ברעא דעילא קטלי לכו לצראי ודנפקא קטלי לכו לגואי אפס לסנדליס קטלי לכו לגואי אפס לסנדליס קטלי לכו לכולהו חזל אשכח יוקי מלעיל סבי מלחחא אמר אי יסיבנא שלמא לסטי קטלי לי הני סברי חן ערפינ דאן קשישין עמי ואיכסו דרדקי אמר שלמא לכו אמרו ליה מאי עיבידיחך אמר לכו חכימא דיסודאי חנא בעינא למגמר חמחא מנייכו אי סבי כיבטי לך אמר לכו ליחוי אי זכיתו לי כל דבעיתו עידידו בי ואי זכיתו בכו איכלו גבאי בספינחא. אמרו ליה סכוא גברא דאזיל ובעי איחחא ולא יכבו ליה מאי חזי דאזיל כיכא דמדלו מיניס שקל סיכחא דלס לחחאי לא עאל לעילאי עאל אמר האי נמי מיתרמי בח מליה. גברא דאחויק ועריק. ופירש"י שלא נפרע אלא בקושי שערך לקוחות ע"כ. מאי חזי דכדר אחויק אמר לכו גברא חזל לאגמא קטל קמא סוגא ולא מני ביה קטיל ומנח עילויס עד דאיתרמי איניס מדלי ליה. אמרו ליה אימא לן מילי דכריבי אמר לכו סוס סכוא כודניחא דילס ויכס חלי לס פיהקא וסכב ביה דמסיק בבי אבא מאס אלפי חזי אמרו ליה וכודניחא מילדה אמר לכו סיכס מילי דכריבי מילחא כי סריא במאי מלחי ליה אמר לכו בסילחא דכודניחא. ומי איכא סילחא

(א) **במכת** סלפרדעיס אמר סכחוב חיל ואמר כי אל טשכ בא אל פרעס ואמרה אלוי כס אמר כי שלח את עמי ויעבדוני. אפי' דקך רמו בסיד בהק' מ"ס כחיד"א זיל בסי חומיא ירמיה ס"י מיו סל פסוק ועל פרעס ועל סבוסחיס בי. ודקדק כי זיל סס דחי ועל פרעס יחר רכבר אמר בחחי ספי ועל פרעס ולמס שניה בחסא. ומס כחז חיל ואפי' דמ"ס ועל פרעס ועל סבוסחיס בו קאי לשר מלרים דנקרא ניכ פרעס כמשול בא אל פרעס העליון השר של פרעס סחחחון וסנס דאמרו זיל דנקרא מלרים וכמ"ס בפי וסנס מלרים וכו'. אי בעיה אימא סנקרא גס פרעס. ואצט"א סכוא שר פרעי לפרעס ח"ס סני פוקד וכו' ועל פרעס סחחחון ועל מלרים וכו' ועל פרעס העליון סשר ועל סבוסחיס בו עכ"ד. וסכחא ח"ס וירא בא אל פרעס ריל פרעס העליון כחאדל ואמרה אלוי כס אמר כי שלח סמון ברמו נימי שרו לצעלה חיוחא ריל שר של פרעס סחחחון סוא חיוחא כי סוא מאמן את לב פרעס סחחחון:

(א) **ויצברו** אוחס חמרים חמרים וסכחא סארך. אפיל חס יוכשר בעיני

כי כי הן ערע דחיות סספ"א סוא מסקדוסס ע"ד סביצ דשעים יסלסון וכסנופוליס ניסיק ממסס אז סוא בנחי' מה כי לא נשאר לב חיות עוד. עוין דכל ירודה יסרלל למלרים סוא כרי ללקס רפיה ניסיק סנפלו בעיה ססנירס. עוין מ"ס כי עין חייס למוסרסחי זיל סער

כי כמס מיני רפיה יס סלריכין ללקס. וסן פחס ח"ס חיל וילצרו אוחס ריל חלו סיס סלצרו אוחס סרפיה סליתיה סק' כמספר חמרים בלא יירד כמ"ס ברו' ונקס בי פעמים חמרים חמרים רפיה רפיה לרמח לסכמור מסס כי מוסרסחי דל דכמס מיני רפיה יס ונקס חרי כמס לרמח לריצווס ואס סיס סלצרו אוחס ולא ססלירו עילוי' אז סיס יסכחא סארך וסכרסח חמחיס ויעיקחס ולפי סערין לא בא זמן סנאולס לפיכך לא ססלמו ללקס כ"א סיו ניסיק ע"ד מסול בפי ומסס עלר אל סאלהיס עילס אל סאלסיס ריל ספיז סס' וסכאר ביר בסוד וירדו אחי יוסק פשרס לסבור ביר וקיל. ואיס אחיס:

(ב) **כי** חס אינך סשלח וכו' סני מסלח בך וכו'

סילחא לכודניתי ומילחא מי סרי בני לן ביהא
באורא דעלגא אמר שם חלא בין רקיעא
לארעא אמר לבו חסיקו לי ליבני וטינא מלעיה
דעלמא היכא זקפיה לאצבעיה אמר לבו הכא.
אמרו ליה ומי יומר איהו אשלי ומישחו איה לן
בירא בדברא עיילא למחא אמר לבו אפשילו לי
חבלי מפארי ואעיליה. איה לן ריחייא דחבירא
חייסיה אמר כריכו לי מיניה גרדי ואיחייסיה
משרא דסכינא צמאי קעלי בקרנא דחמרא ומי
איכא קרנא לחמרא ומי איכא משרא דסכינא.
איהו ליה חרי ציעי אמרו ליה כי דגהא אובמחי
וכי דוגהא חוורתי איהי לבו איכו חרי ציעי
אמל כי דעחא אובמחי וכי דעחא חוורתי.
ודלגא דמית מסיכא נפיק רוחיה מסיכא דעיל
נפק אחוי לן מנא דלא שוי חבליס איהי בודיא.
פירשאי מחללת. פשטור לא הוה עייל בתרעא
אמר לבו איהו מרי סחרה היינו מנא דלא
דלא שוי חבליס איהיכוכו כל חד וחד כי הוה
חוי שיחון ביסחרקי אמר כולכו חביראי להכא
אחו אמל לספוגא שרי ספינתך כהדי דקאחו
שקל עפרא מעפרייכו כי מעא לבי צליעי מלא
כוחא דמייא מבי צליעי כד אחו אוקמיכו
קמי קיסר חזוכו דסוו מענו אמר ליה הכי לאו
ינכו שקל מעפרייכו שדא עילוייכו אקשו לאפי
מלכא אמר ליה כל דבעית עביר צהו איהי מייא
דאיהי מבי צליעי שדוכו בחיגרא אמר לבו
מליוס לה ואיזילו לכו מלו ושדו ציה קמאי קמאי
ובלע לבו מלו עד דשמיט כחפייכו ובלו לבו
ואזול עיכ נמלא דעפר סמקוס הוא מחזק בני
סמקוס חיש ומלאו וכו וגם סאדמה אשר הם
עליה כדי לחקס וכנל וקיל :

ובדרך אגב אפיל לעיד לשון סגמרא המיל

חיל איה לן בירא בדברא עיילא
למחא אמר לבו אפשילו לי חבלי מפארי ואעיליה.
ולכאורס אין לו מוצן ולעיד המעט הוא אפי
בדרך רמז ומוסר והוא צהק איה הידוע כי
בעויר כשישראל הם צפירוד סלצות אז כשיניה
מסתלקה מהם ולא כן חס יהיו בלחות איה זה
יהיה כשיהיו חופסים מדה סעטס ואפי הקטן
מהם הם מכזבים ומיקרים אחו חכם שיהיה
מכזב לכל אדם כי לכל איה ימלא בו טעם
לכזבו כידוע. עיין דחבלי לשון קבוצ וכמ"ס חבל

בני יכודם וכשחא חיש חיל איה לן בירא
בדברא רמז לסכינה עחמו סנקרלח בלר וכמ"ס
המפי ע"פ ויכנה בלר צשדס ונדע דמדבר הוא
ספקר והוא שליפת החילונים וכמ"ס כי עץ חיים
ז"ל. חיל איה לן בירא היינו כשיניה בדברא הוא
רמז שאינה שריוס עלינו חלא מהפרדה ממנו
ושריוס צרשות סרבים הוא סמדבר עיילא למחא
היינו שחעשה אופן דחיעול למחא מקוס. משכן
ישראל ותשרס צהס לז"א אפשילו לי חבלי ריל
סחחקבטו והיו בלחות חס מכה שיהיה צהס
ענוה חיל מפארי הוא ססויצן שחעשו עלמכס
כסובין שאין מועילין לכלים ואז יהיה אכנה
ואחוכ ביניכס וחסרס כשיניה צהס. חיל רמז
לחורה סנקרלח בלר מים חיים חיל איה לן
בירא הוא סחורס בדברא שסיה מונחא בקרן
זויה ואין רואה ואין שואל עליה וכמו סמדבר
שאין אדם שואל עליו להקט ולז"א אפשילו לי
חבלי מפארי היינו אסיפס וקבוצ ללמוד בחורס
ואז אחס נגאלים וקיל :

(ג) ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר
יהיה האות הזה. אפיל דרך רמז

עפיו מה שראיתי לך חסלה לדוד מוסאפייא על
סחכלים ס"י פ"י שחביו סכסמיג מפי ג' שיש
לישראל ג' חטות שסס נקראים אות וסס מעיד
כי ישראל הם עבדים להקב"ה וסס מטת שבת
מילס חפילין. ובזה רמז ס' סונס ס"י צישעיה
ס"י ס"ז חיל ושמתי צהס אות ושלחתי מהם
פליטים וכו' והוא דטפי ושמיצי ושבת מילס
חפילין יעידו וכו' וז"ל. ואנכי עפר לא זכיתי
לכבין רמז דהא קרא סני הוא חחר אל קרא
דלעיל סמחקדשים וסמעסרים אל סגנוח אחר
אחח בחוק אובלי צשר סחזיר וסחקן וסעכבר
יחדיו יסופו כאס כי וכו' ואינו מדבר על ישראל
כדי שירצח ג' אותיות חלס שסס מעידין בישראל
ובאשר ירדוף הקורא שם איך שיהיה לעיד אפי
לרמח בקרא סני שהוא מדבר עם פרעס חיש
ושמתי טפי ושבת מילס חפילין יעידו ויפרישו
בין עמי ובין עמך שסס עבדים להשי"ח ולא כן
שאר סאומות שאין להם מטת חלו סאומות.
ומה שסיים ואמר למחר יהיה האות הזה
אפשר דרמזו על ימות סמשיח
סכבר נודע דסמטות צמלות לעת"ל ואיך סחפילין
וסמילה

נומי ואהבה לרעך כמון. ועוד שנית ולך אהן
פתחון פה בחובס ר"ל אהן לך סיוע לכובידס
ולכחזירס בהשו" וזה וידעו כי אני ה' ויהספך
אלהים שהוא דין לרחמים ויהיה אני ה' הו"ה
שהוא עלם הרחמים וכמש"ל פ"ע בספרהם וק"ל :

א"נ וידעו כי אני ה' אפי' דבא לרמח דהשי"ח
ינמיח קרן ישראל ע"י דברכת כהנים דכתי'
זכר יאר כי פניו אליך ויחנך ישרא' ה' פניו אליך
וכו' וכתב החיד"א ז"ל בחסלותיו סי' כ"א משם
ד"ל דברכת כהנים היא בלי הנאי ומחיימת אף
אם יחטאו. עיי' סי' כ"ו שם משם סי' איזמא
כדגלות דף ז' דבברכת כהנים יש פ"ז אחריות
מן יצחק עד אברהם ע"ש. ח"ש וידעו דאגאל
איחס בזכות אני ה' שהוא גי' פ"ז רמז לברכת
כהנים שיש בה פ"ז אחריות כנו' ומחיימת אף
אם הם חוטאים ב"מ וכמ"ש החיד"א ז"ל. ואפי'
להמליך להם שתיצא כיו נומי כהנים יצרכו. אני
ה' גי' פ"ז רמז לברכת כהנים שיש בה פ"ז
אחריות וכנו' וק"ל :

ועפ"י כאמור לעיל יובן כינה הכי בישועים סי'
ב' ח"ל ביה יעקב לביו ונלכס צאור ה'
ובבר ידוע דאור ה"א החורס ובמ"ש במד' בפי'
ליסודים כינה אורס. אורס זו חורס. וכן סי'
מלודת דוד פי' על פסוק זה. ובבר ידוע דלימוד
החו' לריך שיהיה באהבה ואחיה וכמש"ל ע"פ
אחת דבר אלהים ר"ל כשיסיו בולס בלב א' ימחק
כל אחד את דברי חבירו ויאמר שהם דברי אלפי'
חיים. אך שהים ר"ל כשיסיו בפירוד לבבות ואמר
לו זו שמעתי. ח"ש לביו נומי ואהבה לרעך כמון
וכתי' איקרי אחים ורעים שגא' למען אחי וכו'
ואח"כ ונלכס צאור ה' היא החורס ובמ"ש כמל"ד
ז"ל. דאכבס הכיה קודמת לחורס וק"ל :

פרשת בא

או ויאמר ה' אל משה בא-אל פרעס כי
אני סבדתי את לבו וכו' למען
שיחי אחרתי וכו' אפ"ל עפ"י מה שפי' הש"ך ז"ל
ע"ה בכותב סי' ה' סלדק ואני ועמי הרשעים
דלא כדמש"ע מפשט סכחוב דבא עכשו' להורות
על עלמו. שהוא רשע כי רשעים עד פתחה של
גסינס

וכמילס יחצפלי ולא קן השבח לא יחצפל לעולם
כי העו"כ נקראת עולם שכולו שבת ח"ש למחר
ר"ל רמז לעו"כ יכיה האור הזה שהוא השבח
ולא קן המילס ותפלין. ומ"ש סוכ לפי שכל
שומרים השבח וכמו שצירר להם מרע"ה להחצפל
יום השבח וק"ל :

יד) כצאתי את העיר אפרוש את כפי אל
סי' אפ"ל דרך רמז דכל ישיבתו
בגלות הזה הוא ללקט נטיות הקדושה שכל
רפי' נטיות וכשיתוקנו הרפי' נטיות אז תהיה
הגאולה כיצ' ח"ש כלאתי את העייר עם האוהיו'
גי' רפי' ע"ה אז אפרוש את כפי אל ה' שיתכנס
עמנו במדת הרחמים חכו' גי' נומי כלאתי את
העיר גי' כיו רמז לשם הו"ה הוא עלם הרחמים
שיהגלה עלינו ויגאלנו בצי"א :

א"נ שהיה כוננו לאקמא שכינתא מעפרת
ח"ש כלאתי את העיר נומי' פ"ז שכל כוננו'
לסולא השכינה מן הגלות וק"ל :

א"נ עפ"י סידוע מאז"ל פיר קמנס זה הנוף
וכו'. ונקדים עוד דעיקר האדם בזה העי'
למחז האווה הנוף הנוף ולעשות רטון כשמה
והוא עבודת השי"ה ולימוד החו' ומע"ש. ובדל"י
כשנעשה זה השי"ה ירחם עלינו כיצ' ח"ש כלאתי
את העיר פיר זה הנוף ר"ל אם אני עוזב את
האור הנוף אז אפרוש את כפי אל ה' הוא מדת
רחמים שירחם עלינו בצי"א :

הפטרות וארא

ביום שהוא אלמיה קרן לבית ישראל ולך אהן
פתחון פה בחובס וידעו כי אני ה'.
אפ"ל בסיד' בסק' את סידוע דגאולה ישראל תהיה
ע"י האכבס בין ח"ש לרעכו ולא יכיה שגא'ת
הנס וכמש"ל ע"פ חנס נמכרס ר"ל בשביל
שגא'ת חנס וכו'בא להחיד"א ז"ל בכמה מקומות.
עין מ"ש כזו"ס"ק ז"ל בשבח מאן דמזכי לחייביו
שעל ידו יהיה סיבס להחזיר את פושעי ישראל
וכל המנות שיעשו הוא בסיבתו ואז יכיה ר"ל
מאת ה' על ישראל להשיב את שבותם ולגאלם
כיון שיעשו חסובס ויהיה דור שכולו זכאי צד"ס.
ח"ש ביום שהוא אלמיה קרן לבית ישראל שחסי'ה
הגאולה בצי"א. וגי' זה משהי סבות חדא וליך.

גבינס אינס חחרים אלל כך שיפור הכחוז כי
הלדיק ואני דגס אני לדיק כמוהו. ועמי הס
הרשעים וזכר פי גיכ כונח סכי עד מהי יהיה
זה לנו למוקם דכשראו עמו שהוא חולם הסדרחון
בסס ומלדיק את עצמו לכך אמרו לו דאין זה
אמת כי מלדנו לא יהיה לך טיטוב ח"א עד מהי
יהיה זה לנו למוקם שאחס חולם הסדרחון. בנז
שלח את האנשים ויעבדו וכו' ע"פ:

ובזה אי"ש כונח סכי ויאמר כי אל משה בא
אל פרעה כי עדין לדיק להביא עליו
גי מכות כמנין בא כמו שפי"ה כי לב אריה ז"ל
לדרכו פ"פ. וכת דעל מה כל החרדה הזאה
ל"א כי אני ר"ל בסיבה אני שאמר כי הלדיק
ואני וססוס עצמו ללדיק עם ס' לכך הכבדתי
את לבו וכו' למען שיתי וכו' ואח"ז ראינו
בכתיבות של בית דבי סיה מפי"ה כי כמכרבי
עראב נר"ו שפי"ה זה וסיתי אך שמח:

ובא"א אפ"ל דרך רמז למען שיתי אוחותי
אלה בקרבו ולמען חספר וכו' דקרא
כחוב סימי לאהך מאדך מלרים ארלטו נפלאות
יסוד הרמז למען גי קין שיתי אוחותי אלה
בקרבו ר"ל בזמן הגאולה ביב שיתי אוחותי אלה
בקרבו האותות שפשיהו במלרים אעשה שם גם
רומז למחז"ל והב"ד להרחיק בנזי נפש חיים
מפי"ה שגאולה חסיה בשם אהיה וס"ת אוחותי
אלה בקרבו גי אהיה וסוד הרמז על האר"ש
לגאולתנו וס"ן בשם אהיה כח"י. גם ס"ת למען
שיתי אוחותי אלה בקרבו גי איך שגאולה עמסה
באף וחומה:

א"נ אפי" דרך רמז עפ"ד המקור דכל חיות
סעי" לא יהיה אלא בזיווג אבא ואמא וסס
ימשיכו שפע ל"א וס"ת למלכות. שו"ן דברי
זו"ק דשנה סוד רומז לבניה סוד אימא עילא
וססחא א"ש ח"א בא א"ל פרע"ס ר"ת שלהם סס
אף וס"י פרע"ס גי שג"ה ר"ל העיקר סוד
שחמשיכו שפע מלמעלה עד שיתחברו ויזדווגו
אבא ואמא וזכר יסוד דגן ויפרחו כיון שהשפע
בא מלמעלה. ולס רמז ברי"ת כי אני גי כ"א
שם אהיה בזינה לפרש סוד פרעה שסוד גי
סכ"ה גם אס חלף עם ר"ת שני הסיבה כי
סל סבדתי יסוד כ"ו ע"ס סרומים. וס יסוד
בנח סלדקס ור"ת סבדתי את לבו סוד ל"ו

הרומז למדקס שסוד מאותיות אמלעיות של
חיבה פסיר כידוע ברז"ל ע"פ נהון חתן לו.
וגם ד"י מחסורו אשר יחסר לו שו"ן להי נר
המערבי סיה כי שער החלז ז"ל. וס שרמז דע"י
הלדקס יכול להמשיך השפע וסרומים. גם יאירו
שם מ"צ דאבא כי ר"ת סבדתי את לבו וס"ת לב
גי ע"ב. וזכר מסבדים כח ס"מ רמז ברי"ת
עבדתי למען פ"ל גי ס"מ. וכל שסוד עיקר לעשות
ההמשכות סכ"י ע"י לימוד סודי ח"א שיתי אוחותי
אלה בקרבו קרי ביב אוחותי בקרבו וס"ת שפי"
הי נחיק לדרכו יע"ס. גם אפי"ה כי ר"ת שיתי
אוחותי סוד אי"ש רמז להי סנקראת אס. גם
אלה בקרבו ר"ת אי"ב וס"ת שיתי אוחותי אלה
בקרבו סוד גי א"ל. רמז הרומז דאס יס"ו כל
המדות או אבא רחמנא אבינו רוענו יתן לו
שפע וסללחא חסס א"ל ע"ד חסד אל כל היום
ס' חכנו לעו"ל כ"ר. וא"ס אה"מ וס"ת א"א:

ויאמר ס' אל משה בא אל פרעה כי אני
הכבדתי וכו' אפי" דרך רמז כי ס'י
בי"א גי גי סס גי של חיבה פרע"ס יהיה גי
משי"ה כי פרע"ס גי שג"ה ועס בא שסוד גי
יסוד משי"ה ח"א בא חתן אוחה אל פרעה וס"ו
יחסדרו סו"ס אדנות וסחלה הארסם בעולם ח"א
כי אני גי ל"א. וזכר סרמז כלפי מ"ס ס' מהרש"ס
ז"ל מפי"ה ד" א"ת יס ח"ל דין שדן דין אמת
לאמתו כאלו אפיק לשינוחא ולישראל מגלותא
ואוקים לון מארעא חיקוקים סוספ"ס חיקון ס'
דקמ"א ע"ב ע"ב. וסוד סרמז כי ס'י אכ"י עם
גי אוחותי סוד גי דו"ן וס"י סבדתי גי
אמ"ת לרמז דע"י דין אמת סחנלה סגאולה
בב"א. וקרא כחוב שמרו משפט ועשו לדקס כי
קרובס יסועתי לבא וכו'. א"ל שם רמז דע"י
הלדקס נורמח סגאולה וס"ד מ"ס סמפי"ה ז"ל
בזינה סכי ד"י מחסורו אשר יחסר ל"ו כי
המילוי שגאולתות פט אוחותי אמלעיות סס כ"ב.
וספשי"ה ל"ו ירבה. ח"א למען גי קין. וסוד
ע"י שתי אוחות אלה סס ל"ו סס:

ובא"א ס' כי לב אריה ז"ל וסוד דמלני
שפרעה הרשע רבא ג"ד לעשות
פורוד בין שם סו"ס ביב באומרו ס הלדיק ואני
ועמו הרשעים שסמל חיבה ואני בין י"ס ל"ס
סר"ת ס' הלדיק סוד י"ס ור"ת ועמי הרשעים
סוד

אל ישוב דרך ר"ל ב' אוחיות אוח ק' וד' סחסר"י
אל יסיו נבלמים אלא כ"א מהם על מקומו יצא
בשלום ופ"י קן ילאו ישר' משם ועני ואביון
יסללו שמך עכ"ד :

ובאו"א אפ"ל דרך רמז הכחוז המ"ל עם

סמ"י ספ' דבר ב' ביד משה ויאמר

ה' אל משה בא אל פרעה כי אני סבדתי את

לבו וכו' וכו' בסק' דים ד' שמוח עסמ"צ וסס

נ"י רל"צ ועשה צעוק"ר לא יש כי אס חל' ססס

דכ"יט קי"ז וכמ"ס סמפ' צכונת סכ' כי חלק ה'

עמ"ז. וכשיחגלה המשיח יושלמו סד' שמוח סמ"ז

חס ע"י לימוד סמ"י כמ"ס נס כי יחטו צגויס עשה

אקצ"ס. ח"י ע"י האמת שמדברים כמ"ס ה'

מכרז"ק צס' נפס ח"יס מע"י כח' איה וצזה

ח"ס ח"א דב"ר ה' סכוכה צנ"י שחי חיבות סמ"ז

סוא רל"צ לרמח שהשלמה סעסמ"צ סמ"ז סוא ביד

מסכ סוא סת"ח סלומד צה"י ע"ד מסכ ספ"ר

קאמרח ולקך ויאמר ה' אל משה סוא סת"ח

סלומד צה"י שפ"י לימודך צה"י צ"א אל פרעה.

חל"ק צ"א עם פרעה ויסיס נ"י משי"ח וכו'י

בדרך סמ"ל וצזה י"ה יתוד קיבצ"ו כו"יס

ואדנ"ח ססס נ"י ל"א ח"א כי אני נ"י ל"א.

ומלצר זה טעם לימוד סמ"ז עוד צס סאסס

נגאל"ס ע"י אמה ח"א סבדתי נ"י אמה צדקרוק

ולס חס לבו ר"ח ח"ל שיחגלה סכד אל. עוד

רמז ח"ס כ"א סכ"ינס וכמ"ס צוטר צפ' חס יעקב

ח"א חס לבו סכ"ינס סת"ח עם סוא ססוא

סוק ואמל"ע ל"ס. ולא קן לאומות סס יאכלו חס

סוקס על שסעצ"ו צישראל ח"א וסס לב סצד"ו

ר"ח נ"י קי"ז ועס נ"י סחיבות ח"ז נ"י סאחיות נ"י

קי"ס סיקוללו צמחור קי"ס וילצ"ו קללס צמד"ס.

ח"י סילבו לארץ סקך וללמות ס"א נכ"נס סמססרס

קי"ח וע"ס קי"ס. וסו יחגלה סקן נ"י למען. ור"כ

למס לפי סססלימו סס סו"יס צ"ה צד' מילוא"ו

ח"א סת"י אוחות"י חלס סכונס שחי אוחיות סכ"ו

ססר"ס צללות מסס סו"יס צ"ס קן עסס צקרצו

ולקן רל"יס סמס ליגאל ולעסוס נקמ"ס צלומות

וק"ל. ח"י חלס צקרצו סכונס סח"ו לסס סו"יס

ססוא נ"י סמ"ז וס"יטו סס סו"יס צסכלס כ"לד

י"ה סוא ס"י. ע"י פעמ"ס ס"ז סוא רכ"ס. ו"ס

סוא י"א. י"א פעמ"ס י"א סוא קכ"א ס"ס נ"י סמ"ז.

ח"י סרמז חלס צקרצו חל"ק חלס צקרצו יתד

יסי

סוא ו"ס וחי' וחי' צלמל"ע. יכן סיס צמרבן סב"ח
סנפנמו אוחיות סמ"ז ונרמז זה צמ"ס ספסוק כי
רל"חס נויס צלו מקדש"ס. ס"ח כי רל"חס י"ס
וס"ח צלו מקדש"ס ו"ס וספסיקס ח"י נויס צלמל"ע.
ח"א חל"סס צלו נויס צמחל"ך נויס ד"יקא ר"ל
חיבת נויס צמחל"ך ססוא סס סו"יס צ"ס. ל"א
צא אל פרעה צ"א נ"י נ"י ר"ל סלל"ח ל' עיד נ'
מכ"ח כי אני סבדתי חס לבו ר"ל צסצ"ל חיבת
אני ססע"ל צין סס סו"יס צ"ס צלומרו וחי' זה
נרס לו סבדדתי חס לבו למען שחי אוחות"י
חלס. ר"ל כנגד נ"י אוחיות חלס על אני אעסס
עוד להביא לו נ"י מכ"ח צקרצו. ע"כ :

באו"א סמפחי ספ"י ס' סס סמחל ז"ל צסק'

מ"ס חכמי סלמח דצחפ"א חל"ר

נפנמו צ' שמוח סקד"ס חנכ"י ואלד"י ככ"ק מסס

חנכ"י ונשאר אני וסל"י"ס מסס חל"ח ונשאר אני

יסי שמוח חלו סס רומז"ס למדס"ד כי חל"י

אוחיות דינא וסס חנכ"י נ"י ח"ק וידוע דבגידה

בין סבחר"ס כחיב ונכ חס חנכ"י חסר יעצד"ו דן

חנכ"י סיחנסג עמכ"ס צמדס"ד ולקן פרעס סה"ס

יודע זה וידוע דצ' שמוח סקד"ס סללו סס פנומ"ס

ספס צדע"ו סחי' מבלתי יכלה ס' לעסוס עמכ"ס

ד"ן וכ"ן סקן לא ילאו ישר' מסס לעילס ל"ס צא

סקצ"ס ואמ"ל למרע"ס צא חל פרעס כי אני

ר"ל מסיבה צ' שמוח סקד"ס סנפנמו ססס ככ"ק

וסל"י"ס ונשאר כל חסח מכ"ס חנכ"י סבדדתי חס

לבו וסס לב סצד"ו וצפוח"ס סס סלא ילאו ישר"ל

מסס לעולס. חלל לך וסודיעו סחי' מ"קן ומרפ"א

סצ' שמוח סמ"ז ואח"ר צ' אוחיות ספרוד"ס

מכ"ס וסו אעסס צו נקמ"ס וס"ל"א חס ישר"ל

מסס ח"א למען שחי אוחות"י ר"ל אוחיות סססר"י

חל"ר אוחס למקומס וכ"א מכ"ס על מקומו

יצא צסלום. וסו א"ל"א חס ישר"ל מכו"ס. וצזה

ס"י כונס ספ' רל"ו ססס כי אני חנכ"י סוא ר"ל

סנפנמי צ' שמוח סקד"ס ונשארני אני ולא סלמרו

סל"ן חל"סס מדס"ד עמד"ו ר"ל סחי' יכול לסחנסג

עמכ"ס צמדס"ד כ"ן ססצ' שמוח סמ"ז חסר"ס

דמו לכ"ס סמחל"י וחי' חרפ"א וס"כ ח"ן מ"ד"י

מל"ל וק"ל :

וזהו סרמז צפסוק צסל"ס חל ישוב דך נכלס

עני ואביון יסללו שמך דישראל צמל"ס

נקראו אביו"סס כדכ"יט ויסג אביון מע"י. חסו

יהו שמו רמז להם. איך רמז כנגד האומות
לשמידים ולעשות בהם נקמה וז"ל חסד אלה
עם חיבת בקרבו ר"ל עם חיבת קרבו והבי
שימוש יהו שחיד ששמידים ויפרע מהם. איך
בקרבו נ"י ש"י כנגד ישראל בזמן הגאולה שיזכו
לשי עולמות וק"ל. וא"ש אלהים והסיב"א :

ב) רמז שיתו אוחותי אלה בקרבו. פ"י ה'
נפלאות חדשות עפ"י מ"ש ז"ל שבזו"ר
מכות שהם דם לפרדע וכו' יש בהם ליו אוחיות.
וא"ש שזכו שרמז הכחוב למען שיתו אוחותיו
אלה בקרבו ר"ל ליו אוחיות שהם כמנין אלה
בקרבו. זח"ד :

ובאו"א פ"י ה' אדרת אליהו יצ"ו דידוע
שהעצם שהרבה הקב"ה אוחות
ומופחים במזרים מאחר שהיה אפי' שיב"א עליהם
מכה אחת קשה עד מאד ויולאו אח ישרי בע"ב.
ולמה היה הקב"ה מביא עליהם מכה ואח"ך
מכבד אח לבו כדי להביא עליו מכה אחרת.
והוא משום דל"מ הוא סימן לגאולה העתידה
לכיות צב"א. וקרא כתיב כימי לאחר מאימ וכו'
שכל האוחות והמופחים שעשה הקב"ה בל"מ
יהיו לעתיד. ולכן הרבה הקב"ה אוחות ומופחים
בל"מ כדי שגם לעתיד יעשה כן. והנה גאולה
מזרים היתה מיד פרעה ועמו הגאולה העתידה
היתה מיד עשו הוא אדום. כי הגלות הזה הוא
גלות אדום הוא עשו והנה יובן כי מילוי פרעה
זה פ"ה רי"ש עי"ן היא מספר המילוי יעלה
כמנין עש"ו. וגמלא שטשו רמח בקרבו של פרעה.
ר"ל באוחיות המילוי שלו. ומעשה ז"ל ויאמר ה'
אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו
וכו'. וא"ת למה הכבדתי את לבו כדי שאביא עליו
הרבה מכות די לו באחת קשה ואז מוכרח
לסליחם. ל"א למען שיתו אוחותי אלה בקרבו.
ר"ל מה שאני מכבד לבו כדי להביא עליו מכות
יותר לא בשביל זה נחכוני אלא כל כונתי כדי
לעשות אוחותי אלה בקרבו ר"ל בשביל עשו
שרמח במילה פרעה וכדכתיב כימי לאחר
וכו יע"ש :

ג) ויאמר אליהם לבו עבדו את ה' אלהים
מי ומי הסולכים. פ"י הרב ירך
יעקב ח"ל ע"י ומ"י הסולכים ר"ת משה ימות
ומסיבת מרגלים ימות סדור ה"הוא ל"בד כ"ל

ייסוע מ"כנסת. והשיבו משה בנערינו ובזקנינו
לך דלא נזרה נזרה על פחות מכן עשרים
ולא על הזקנים כיתרים מס' ולמעלה כמ"ש ח"ל.
ועוד בה ואנחנו לא מדע מה נעבוד את ה' עד
בואנו שמה ובסדי כבשי דרחמנא ל"ל ע"כ :

ובאו"א פ"י מ"ה הרב ר' אליהו פראג יצ"ו
עפ"י מ"ש ה' יצחק פרחי ז"ל דכ"ו
שנים מחייו חייב לילך אחר יא"ע"ט ולא יעבור
כתיב ופ"י בה כונה ר"ל ומבדו וכו'. גם כונה
הבי ובהם חמישים וכו'. גם כחוב לכ"ו בנים
שמעו לי כידוע. עי"ן אח כידוע שביד של מעלה
מענישין מכן כי שנה ומעלה. ח"ש פרעה לכ"ו
עבדו את ה' אלהים ר"ל שאני יודע שהחייבו
המוטל עליהם לעבוד את ה' הוא כמנין לכ"ו
וא"כ מ"י ומ"י הסולכים. ר"ל אם באחד לחוש
לשונם ביד ש"מ לא יש עליהם חייבו בעבודת ה'
אלה י' שנה כמנין מ"י. ואם באחד לחוש לבית
דין שג מטע לא יש עליהם חייבו לעבוד את ה'
רא כ"ו שנה כמנין ומ"י לאפיקי בנים הפחותי
מכן י"ג חין חייבו ללכת עמכם לעבוד את ה'
ולכן לבו נא הנזרים דוקא וע"י השיב לו מרע"ה
בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו נלך. ר"ל
בנערינו שהם מכן י"ג שנה ומעלה עד"ה יוסף
בן י"ז שנה והוא נער. וגם בבנינו שהם פחותי
וקטנים מכן י"ג שנה עכ"ל נלך כולנו יחד והעצם
כי חג ה' לנו וגם בנים ובנות הקטנים חייב
אדם לשמחם בחג עכ"ל יצ"ו :

א"ל אפי' דרך רמז לבו עבדו את ה' אלהים
מ"י ומ"י הסולכים דידוע דהאדם בעו"ז
נקרא כולך וכמו הסולך בדרך שכל מה שכולך
יותר מחקר אל מקום חפץ כן האדם כל יום
יום מחקר אל הקבר כי הוא ביתו העיקרי
אכן העיקר להטיב מעשיו כי הם היו צגרים
המעלות לקרב אורו או לרחק אורו ע"ד מעשיך
יקרבוך ומעשיך ירחקין ח"א לבו עבדו את ה'
אלהים ולמה אני מלוח אהבם ומחיר אהבם
ע"י יען וביען מ"י ר"ח מעשיך יקרבוך ומ"י ר"ח
ומעשיך ירחקין הסולכים הם הבני אדם בעו"ז
שקרויים סולכים. ולכן נקט לבו לרמז שברך
הליכתם עבדו את ה' אלהים וק"ל :

א"ל אפ"ל דרך רמז והוא צהק את סידוע
דמחשבת האב והאם צעה הזיווג הם
המה

שישחכו ולא יסלמו בננו. אינן חיצות שא נא
עם האותיות נ"י שנאה כי בעוסיר היא ששחריב
את ביחיו וכו' וכמש"ל ע"פ חנן נמכרם
ואינן לרין שסירו השנאה וזה העלתי היינו ל'
חסרון אך הפעם שלא יחרב ביהמ"ק שני פעמים
אלא אך הפעם פעם אחת ולא אשנה לו. אכן
דא עקא והעתירו לבי אלסיכס שלא נחפלו לבי
על לרתינו אללא בשביל לאקמא שכינתא מעפרא
חילא והעתירו לבי אלסיכס ונופי והעתירו לבי
אותיות לו לו דייקא וממילא רוחא ויסר מעלי
רק את המוח הזה. שכיון שאנו מחפלים לה"ה
בשבילי דוקא הוא יגמור לפוצה בערי ויסר מעלי
וכו'. גם נופי ויסר מעלי רק את המוח הזה
נ"י חר, לרמח כי אז יהיה ה' אחד ושמו אחד
נודע שמו בגויים ויכירו אותיותיו ונפלאותיו. ה'
יזכנו ויגאלנו בנ"א:

(ה) **החדש** הזה לכם ראש חדשים וכו' אם
חראה בס"ת הם אותיות שם
משה. אפי' בס"ד רמז למ"ש ה' כלי יקר בחתי
ה' וארא דשם משה רמז לגאולה דהיה לרין
לקרותו משוי כיון דהיה צמים ובחיה היא שעשה
זאת הפעולה להמישו מן המים וכמש"ס כי מן
המים משהיה. אללא דבר ה' בפיה אמת לקרותו
משה פועל יוצא לאחרים ור"ל שהוא מוילא את
ישראל כנודע והשחא וכו' שרמ לחימא ברמחא
הם כללות ישראל ששם משה הוא רמז לגאולה
ולא יחיאשו ח"ו כי שמו מוכיח עליו. אינן שם
משה עפי' מש"ל ע"פ מה שסיה הוא שיהיה
דכוא גואל ראשון הוא גואל אחרון ול"א כיון דשם
שם איתיה למשה בודאי הוא גואלם וק"ל:

(ו) **שה** חמים זכר בן שנה יהיה לכם
הכנשים ומן החמים הקחו ויהיה לכם
למשמרת אפ"ל בס"ד דרך רמז למס הכעס דרגא
חביר וקיסור הכחוב והוא בסק' את הודע מה
שפי' ז"ל במונה ספי' כי שחם לעפר נפשו וכו'
דכוא דכשניהם בחלית הנפילה אז הקב"ה ברוב
רחמיו מרחם עלינו ח"א כי שחם לעפר וכו'
קומה עזרחה לנו עכ"ד ז"ל. ערין את הודע
דבחי' זכר הוא רחמים ובחי' נוקבא הוא דין.
ערין דברי זכ"ק שמפליג בענין מבי לחיבויא
כמה גדול שברו. והשחא איש ח"א שם חמים הם
ישר' ע"ד משיח שם פזורה ישראל כשיכיו בבחי'
דרגא

המה הנורמים לאדם לסיוח פוז או לספק ונודע
דסולך הוא כנוי לזיווג ע"ד הכחוב דרך גבר
בעלמה. וזהו איש ח"א לכו ר"ל רמז לאיש ואשה
שזכו שקרויים סולכים בעת הזיווג עלה פוצה
קמיל שיהא מחשבתם זכר וברס ולא הספק
ב"מ ח"א עבדו את ה' אלסיכס שכל כונחו
אפי' בעת הזיווג יכיה לעבוד את ה' אשר
קדשו במעלותיו ולנו לסוליד בנים לעבוד את ה'
ח"ש מי ומי ר"ח מחשבותיך ירחקוך ומי
ימחשבותיך יקרבוך חס בעת הזיווג ח"א
הסולכים וק"ל:

וממוצא דבר אפי' לרמח במונה הכחוב
בשופטים ס"י ה' ח"ל וסולכי על
דרך שיחו והוא דידוע מ"ש מרן ז"ל ושאר פוס'
לרין האדם לספר עם אשחו קודם שימשה
עמה שמה שיהא נחלפס לו ח"א וסולכי על
דרך שיחו והוא רמז למ"ש:

ובאו"א אפ"ל בונה הכי הנזיל לנו עבדו את
ה' אלסיכס מי ומי הסולכים דנודע
מ"ש ח"ל ע"פ כי חלק ה' שמו דשמותיו יח'
הם עסמ"צ ששם נ"י רליצ וכן עשה דיו לעולם
שישמש בחלי ששם שהוא קי"ו ח"א כי חלק ה'
ר"ל חלק הכשאר הוא עמ"צ שהוא גי קי"ו. יידוע
דע"י האסבה הם מחקנים ומיחדים שמותיו יח'
ומקרבם את הגאולה ח"א לכיו נופי' והסבה
לרעך כמון ועי"ז עבדו א"ת ה' אלסיכס וא"ת
היא רומח לחורס שהיא בכ"ז אותיות מא' ועד
ח"ו. וגם עבדו היא רומח לחפי' ששבורת ה'
היא הספילה שפי' האסבה יהיה הכל בשלימות
לא תחסר כל בה. וזה מחקנים כשכינה שהוא
רמחם בשם בין חכו ר"ח מי ומי הסולכים ע"ס
נ"י בין וגם ח"י הסולכים נ"י קי"ו וק"ל:

(ד) **ועתה** שא נא העלתי אך הפעם והעתירו
לבי אלסיכס. י"ל כי חיצות אך
הפעם הם יחירות כי כבר אמר זכר במונה אחרות
ואח"ך חזר לסורו סרע. אכן על זכר סרמא אפי'
כי חיצות אך הפעם הם גי' רי"ו. גם נודע כי
אין ועשה אללא חסר. גם נודע שחמן המשיח
הוא יכלס האויבים וכלוחמים נגד ישראל ח"א
ועתה אין ועשה אללא חסר וזה ממילא רוחא
שא נא העלתי נופי' נ"י משיח שיגרמו גאולה
ישראל. אך הפעם נ"י רי"ו רמז לרי"ו גבורות

וכנז וגם שלא יהיה בשר מבשר במים הרעים
הם מחשבות הבאים לו מלך ילדיו וכו' וכו'
כי אם עלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו שכל
מחשבותיו ומגמתו חסיד ללמוד חז' לשמח דוקא
גם רומז שכל אבריו יהיו נרחעים בעת לימוד
החז' ולא חסיד כחורחו של דואג מן השפס ולחון
וכו' על מדורים ואכלו עמי כי ע"ז הם עמי
במחילתי וס"ח למי הוא הקץ :

א"נ ואכלו את הבשר בלילה הזה עלי אש. כי
ידוע שהחז' נקראת בשר ע"ד לשון הנמר
הראכליתו כפיתחא כי אבי זילו יאכלו בשר
שמינא כי רבא. גם ידוע דמיקר לימוד החז' הוא
בלילה וכמו שפסק מרן ז"ל שם סעיף כ"ג ח"ל
מי שרואה לזכות בכחירה של תורה יזכר בכל
לילותיו ולא יאבד אפי' אחת מהן כשינסה וכו'
אלא בדברי חכמה וס"ח סנה כי אין אדם לומד
רוב חכמתו אלא בלילה. לשון המור. גם ידוע
דע"י לימוד החז' ובפרט בלילה יהיה יחוד קובצו'
וקובצ"ם משחשש זה וכמו שכתוב בזהר באורך
כ"מ. והשחא א"ש ח"א ואכלו את הבשר היינו
החז' כנז בלילה הזה ה"י זה ג"י י"ב וזה
שימוש ור"ל בלילות של י"ב חדשי השנה וכמ"ס
מרן ז"ל ולא יאבד אפי' אחת מהן. ואז גורמים
יחוד קובצו' כנז ח"א עלי אש ר"ת ג"י לא
הוי"ה אדנות. גם טע' ומלות על מדורים
עמ"י ר"ל דקובצ' יושב ומשחשש עמו בלימוד
החז' בלילה וק"ל :

ח ור"ל חתירו מצנו עד בקר וכו' וכו'.
כדי לסיוע דובב שפתי ישנים אחרתי
לכתוב מה ששמעתי ממע' הרב כמסד"א פאנח"ל
ז"ל בזכות כנז דרך רמז וכו' עפ"י מה
שפ"י ז"ל בזכות המשנה במס' שבת ח"ל המלניע
לזרע ולדוגמא ולרפואה וכו' וכו' שבת חייב וכו'
ד"ש כמה דעות במזמן שלא להוציא אותו בלדקה
ולומדי חורס וכיוצא מחמת הפעאל ילד"ה
הוא כדי להניחו לבניו אחריו שלא יערכו לבדיות
או כדי שיצא לו שם בעולם שהוא עשיר גדול
או כדי שלא יחלה ויפטר לבדיות ח"ש המלניע
לזרע היינו בנים. ולדוגמא הוא שם. ולרפואה
הוא לרפואת עממו. ואני הדל באלפי רמחי
באומרו וכו' וכו' בשביל שחוק בשביל
הענוגים דעל דברים אלו לא הקפיד והקפיד
על

דרגא חזיר אז ה' משמים ירחם עליהם ח"א זכר
שחלל בחז' דכורא שס"א רחמים ב"ן הוא רמז
לשכינה עזתו ונקראת שם ב"ן שחז' כל יגאל
השכינה מן הגלות וכמו שאומרים עשה למען
שכינתך. ואח"כ שני יהיה לכם רמז למשיח כי
חיבת שנה עם ג' אוחיות ג"י משיח. אך בחנאי
מן הכנשים שהם רומזים למי שיש בהם ירחא
שמים ומן העוה"ב הם שאין בהם יר"ש קרי מן
העוה"ב בפתיח תקחו אותם בדברים להחזירם
לעבודת ה' ולשפוט בזהר ואז וס"ח שיושלים
שם הוי"ה ב"ה בשלימות ויחזור לאיתנו הראשון.
א"י זכר בן רמז שיהיה זיווג ז"ן שהם בחז'
הוי"ה אדנות ח"ש יהיה לכ"ס חז' לכם ע"ה
ג"י הוי"ה אדנות וא"ש אח"כ :

ז ואכלו את הבשר בלילה הזה עלי אש
ומלות על מדורים ואכלו את הבשר
האכלו ממנו נא ובשר מבשר במים כי אם עלי
אש ראשו על כרעיו ועל קרבו. ואפ"ל בדרך רמז
ומוסר במש"ל דכל מגמתו בזה העולם למטע
בהענוגים כל מאי דאפשר שהוא הנאה הנוף
ולרדוף חמיד לעשות דבר שהוא מזון הכשמה
כגון הענוה וס"ח ומלות כי הוא חלקק בעוה"ז.
גם נודע מש"ל ופסקו מרן ז"ל ביו"ד ס"י רמז
ח"ל כל איש ישראל חייב בחלמוד חורס בין עני
בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסודין בין
בחור בין זקן גדול ואפי' עני ומחזר על הפחחים
אפי' בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לחיה
ביום ובלילה שנה וסגית זו יומם ולילה ע"כ
והשחא א"ש ח"א ואכלו את הבשר וכו' לי מאכלת
אש ובשר הוא חומר הנוף ור"ל שישפרו את
החמר היינו הנוף בלילה זה הוא הגלות הנמשך
בלילה. עלי אש הוא החענית שמקריב חלבו ודמו
ומחמם כל הנוף וכו' כמו עלי אש. א"י עלי
אש הוא החז' שנקראת אש ומלות הם מלות
ומע"ש שהם מלך ה"ס"ט הרומז למלך. א"י חז'
ומלות קרי ב"ה ומלות לי מלך. חס הענין של
ח"ה ומע"ש אפי' על מדורים דכיונו אש הוא
בעל יסודין בגופו או עני עכ"ז ואכלו. אכן יש
חנאי אחר ג"כ שלא חסיד לימוד החז' מן השפס
ולחון או בלחש וכדומה. וגם שלא יהיה זה
מערב מחשבה זרה לשם פנים ח"ז ח"א אל
האכלו ממנו נא דהיינו מן השפס ולחון או בלחש

על סדרקס וסמליות ולא חייב. וזוהי א"ש ולא הוחרו מענו ח"י ממון והכונה שלא הוחרו סממון במענוהו כמ"י שסם צק"ר נומ' בנים קול רפואה. רמז למשנה. כמ"י וסנוחר מענו עד צק"ר באם נהיגם השדופי לאיש המוחר ממון בסיבות כמ"י וק"ל:

ט) איש לפי אכלו חכוסו על השם. אפ"ל דרך רמז כי הן האדם אינו חייב אלא כשיעירו בחו' ומלכות וכו' נקראת אכילה ע"ד לכו לחמו בלחמי. ונדע דכל לדיק ולדיק יש לו ש"י פולמוח והעולמות כמ"י לא יעלה על הדעת שסם פולמוח ממס אלא אורות וכסופין וכל אחד ואחד לפי מעלתו מאירין לו כש"י כמ"י. ח"א איש לפי אכליו ר"ל לפי לימודו וחורחו כערך חכוסו על הש"י גי' ש"י ור"ל שאינו דוקא במי שלומד בחורח ה' בגמרא ופוסקים וכו' אלא כל שהוא מכין לעבוד אה ה' בלימוד זה סגי ע"ד ארז"ל אפ"י לא למד כל היום אלא והמגע היזה וכו' וק"ל וחיבת חכוסו חרגם אונקלוס תחמנון ור"ל שיכא עם סלדיקים שיש להם ש"י וק"ל:

י) איתא במסרה בחפזון גי' ואכלתם אותו בחפזון. כי בחפזון יאכל מארץ מזרים. כי לא בחפזון תלכו וכו' הוצא לה' בע"מ ז"ל ס' זה. ולע"ד אפ"י צס"ד נודע דהח' קריים להם בדכח"צ לכו לחמו בלחמי וגו' עוד מאמר התנא באבות ואל האמר לכשאפס אשגם שמה לא תפס. וידוע דהח' היא חבלין ליס"ר וכמאז"ל בראחי יס"ר בראחי לו חורח חבלין. ע"ן מאז"ל כל הפורס מן המינות מיד מיית אלא לריך שיטוב לאט לאט וסמאל א"ש ח"א ואכלתם אותו דסיינו הח' שנקראת אכילה בחפזון ר"ל במהרה. וכמו שאמר שמואל לרב יסודס שינגא חפוף ואכול וכו' דעלמא דאזלין וכו' ולא האמר דכן אנו עדיין רק בשנים ועוד חזון למועד אלא כל מה שחולל למכר במסרה לחפוף בלימוד הח' וסמליות העשה. וגי' לשבח כי בחפזון ר"ל ע"י שאחס ממכר ולומד חורח בחשק נמרץ חנלל מיס"ר ח"א כי בחפזון יאכל מארץ מזרים היינו יס"ר שהוא מילר לאדם אכן איט"ן בני שאם אחס רואה לשוב בחשוכס ממעט"ן כרעיס לריך שחעשה בסדרגות ולא

צבא אחת ח"א כי לא בחפזון תלכו ר"ל מחמת רשותו וק"ל:

יא) שבעת ימים מלוח האכלו אך ביום הא' השביתו שאור מבחיתם כי כל אוכל חמץ וגברהה הנפש כסיה מישאל מיום הא' עד יום ה'. פי ה' דברי שלום עפ"י מ"ש החוס ברים פסחים מ"ש חמץ דכסיר רחמנא לבצרו מן העולם ויחר משאר איסורים דאיסוריהו בברה ויחרו לסיות עמו בבית כמו חלב וכו' וא. וח"י דבשלמא שאר דברים איסורס איסור עולם ובדילי אינשי מנייכו. משא"כ חמץ שסורגל האדם עליו בכל השנה אין סברא לומר דב' ימים יספך טבצי ואחי למיכל מיניס ע"ש ח"ש ז' ימים מלוח האכלו אך ביום הא' וכו' כי כל אוכל חמץ וגברהה. וכ"כ אי קאי בברה ליכוי כמו חלב ורס ויסיס חמץ ומלח עמו בבית. לז"א דלא דמי דהתם הוא איסור עולם. אבל האיסור הזה הוא ז' ימים מיום הא' עד יום ה' וכן לריך כרחקס יסירה וק"ל:

ובא"א הביא ה' פנ"ד משם רבני ירושלם במ"ש במס' שמחות זקן ין שמונים שנה שאל חמץ מי מידיענו שמח בברה. אלא סמח לגי' ימים מח בברה. נמלא כי אף דלא שייך ביה כרת דשני מ"מ איכא כרת דיומי. ח"ש כי כל אוכל חמץ וגברהה. וכ"כ דמשנחת ליה שאל וסא זקן מסיכן נדע שהוא מח בברה. לז"א מיום הא' עד יום ה' ר"ל דאיכא עוד כרת אחר שהוא בחור ז' ימים לחלו וק"ל. אי"ה יסודס ס"ט מדבריו משמט בכדי"א דער יום ז' איכא כרת דיומי שכי"ח"ל דע שעדיין יש כרת דיומי מיום הא' עד יום שביעי וכו' יע"ש ועינא דשפיר חיי בש"ס במ"ק דפ"ח שאמרו שם יום א' ומח מיחס דחופס וכו' חמשה ז' היא מיחס כל אדם ואפ"י למס' שמחות אמרו שם פ"צ סמח ליום א' מיחס של זעף וכו' לשש מיחס האמורס בחורס. כרי בין לגמרא בין למס' שמחות לא מיקרי כרת עד יום שביעי:

ובא"א אפ"ל הכתוב סמ' וסא צהק' מ"ש בש"ס דמנחות ח"ל רבז"י אומר כל שיש לו חפילין בראשו וחפילין בזרועו וזניית בבגדו ומחזה בפתחו הכל בחזוק שלא יחטא שנא' והחוט המשולש לא במסרה ינחק ואומר חונק

חוגס מלאך ה' סביב ליראיו ויחלסם. ופירש"י
 סכל בחזק מכל וכל עומד בחזק שלל יחטא.
 המשולש. הפילין וליצית ומחסה. סביב ליראיו
 העושים מלח ויחלסם מחמא ע"כ. וכשחא א"ש
 וגקי עוד דח"י אף מיעוט דכל אכין ורקין מיעוטין
 ח"ש שבעה ימים הם רמז לשנוחיו של אדם הם
 ע' שנה. מלח האכלו ח"י מל"ח נוס' מ"זחה
 ליצית ותפילין. האכלו היינו שהקיימו אוחס וזכר
 אף ל' מיעוט שהמעיטו ס"ה"ר ע"י שמירת אלה
 המלח דכא ציוס הא' שהקיימו מלח אלו
 בשלימות השביתו שאור מצחיקם הוא יל"ר שדומה
 לשאור שבעים וק"ל :

שבעת ימים מלח האכלו וכו' וסדקדוקים
 רבו ויחבארו צביאור והוא דכבר
 ידוע ד' ימים רומזים לשנות האדם שסם ע'
 שנה וכל יום הוא כנגד עשרה שנים. גם ארז"ל
 דיש שלשה מלח שסם לריבים להיות בשליש
 העליון דוקא וסם מחסה לריבם להיות בחחילת
 שליש העליון כמ"ס צט"ע וי"ד ס"י רפ"ט. גם
 הליצית קי"ל שליש גדול וצ' שליש עקף וסגדיל
 יהיה בשליש העליון. גם בחפילין צרוע יש ג'
 פרקים ולריך שיכיס הנחתו צפרק העליון שהוא
 צפר חפוח. וכל זה להורות לנו כי שליש עליון
 הוא העיקר. וסקדמס זו צנוס ע"ד הנמרה
 שאמרס שלשה שוחפים באדם אציו ואמו וסקב"ס
 וכדי שלא יאמר האדם כיון דשלשס הם שוחפים
 צו. איכ אס אמר לו אציו סעמא להשיב אצידס
 שהיו צביסיק או שאמ"ל אל החזיר או לחלל
 שבת יכול ישמע לו ח"ל איש אמו וכו' חני ס'
 סולס חייבים צכצודי. וסמפי ז"ל סמכו רל"ס
 ע"ז מגי מלח אלו שסם מחסה ליצית ותפילין
 שמשס מוכח ששליש עליון עיקר איכ גם צענין
 אב ואס וסקב"ס. שליש שהוא חלק גצוס הוא
 העיקר. וטודע דלריך האדם להפיצ דרכיו אף
 בקטנותו. דל"ס הוא יחחשב לעה"ל אף על עון
 שטעה צומן הקטנות. וכשחא א"ש ח"א שבעה
 ימים רמז לע' שנה של ימי האדם. מל"ח האכלו
 מל"ח נוס' מחסה ליצית ותפילין האכלו. וחלמדו
 מהס שיכא האדם שומר השליש עליון שהוא
 הקב"ס ולא יפחנו יצרו הרע לומר שיכול נ"כ
 לשמוע דברי אציו ואמו שסם הסך דברי הקב"ס
 אלא דוקא במקום דליכא עבירה דברי ס' אז

חייב לכבדם. אכן לא האמר שזו דוקא צגדלות
 ולא בקטנות לז"א אף ציוס הראשון דסיינו כנגד
 וי"ד שנים הראשונים השביתו שאור מצחיקם וי"ס
 כי כל אוכל חמץ היינו ס"ה"ר ונכרהה צדיני
 שמים הנפש סכ"א מושראל מיוס הא' דסיינו
 חח"י ימיו עוד יוס ס"ז הוא חסלום ימיו וק"ל :
יב) שבעת ימים שאור לא ימלא צבחיכם
 כי כל אוכל מחמלח ונכרהה
 הנפש סכ"א וכו' אפ"ל צמ"ס ס נפש חיים מע'
 ח' חוח ו' ח"ל האוכל חמץ בפסח כעובד ע"ז
 זוהר פ' חרומה דקפ"צ ע"א. וכחב ס' ז"ל ח"ל
 ולכן ספ' לע"ד דנאשר צמשהו כצו ע"ז דכחצ
 ולא ידבק צידך מאומס מן סחרס וסחא וסחא
 ראחס עיני לה' של"ה צמס' פסח"י דקניג ע"א
 דכל מי שאינו משמר המלח ואוכל חמץ בפסח
 סוי כאלו עופ"ז כמ"ס ח"ל אלסי מסכה לא
 חטטה לך וסמין ל"ס חח חג המלח חטמור
 עכ"ד. עוין דכע"ז נקראח ראש כמ"ס ויכ"י דוד
 צא עד סראש. ח"א שבעה ימים שאר אוחיוה
 ראש שהיו ע"ז לא ימלא צבחיכם והוא סחמץ
 שהוא כע"ז ולס פטמא פעיס כי כל אוכל
 מחמלח ונכרהה הנפש סכ"א סוי כמו דין ע"ז
 ממש וק"ל :

שבעת ימים שאור לא ימלא וכו' כל מחמלח
 וכו'. אפ"ל צמ"ס צמ"ס סח"ד"א ז"ל
 צס' דצריס אחרים ד"ז פ"ג ח"ל ואפשר דטעס
 אכילת מלח ז' ימים לשרוס מהיכ"ר ש"ס לו ז'
 שמוס כמ"ס פ"ס דסוכה ולזכור כי האדם סכל
 ח' עידטן יחלפון עלוסי צמחס ודיני חיבוט
 סקבר וגסינס כמש"ל. חס עיקר סכל לחשוב
 צצית סעיקרי כי סכל סכל עכ"ד סל"ל. עוין
 מש"ל דצ"ד של מטס דנין אה האדם מכן י"ג
 שנה ומעלה. וצב"ד של מעלה מכן כי שנה ומעלה.
 וא"כ כשנפחית י"ג לגבי צית דין של מטס מסחס
 חיי האדם שסם ע' יסאר לנו ז"ן וכן לגבי צ"ד
 של מעלה יסאר חמשים. וגקי ד' ימים סם נגד
 ע' שנה של חיי האדם וכשחא א"ש ח"א שבעה
 ימים רמז לע' שנה של חיי האדם שאור שהוא יל"ר
 לא ימלא צבחיכם חסו למל"ח מן סמוצחר שיכיו
 כל יסרלל זכיס וקייס מחמא. וסדר חנא
 לעיכובא כי כל אוכל מחמלח ונכרהה הנפש סכ"א
 וחיצת אוכל הוא ג' ז"ן אס הוא צס סומן של
 ס"ז

הזין אוכל מחמלה שהוא הילד'ר אז ונכרחה
הנפש הטיח מעדה ישראל חבו בנר רמז לאדם
שכח גר בזה העולם ח"א ולחורח הארץ רמז
לביד של הארץ. ואפי' לא ישמע לקול מורים
בזה הזמן לפחות יחשוב מחשבות כי בשמים ממעל
יידון מבין עשרים ח"א כל דסיינו הנשי' הנשאר'י
מפי' של שני האדם מחמלה לא חאלכו דהא בכל
מושבותיכם סיינו בשמים ממעל מקום אשר
הנשמה שבה אל בית אביה שחולבם משם חאלכו
מלוח ומענישין על יוחר מבין עשרים כ"ל :

א"נ כל מחמלה לא חאלכו בכל מושבותיכם
חאלכו מלוח לרמז בדברי הרב כח' דעיקר
המלוח הוא להנלל מהילד'ר ולזכור דהאדם
להכל דמה ח' עידנין וכו' ועיקר הכל לחשוב
בבית העיקרי כי הכל הכל כח' ח"א כל מחמלה
לא חאלכו ולמה אני מלוח אוחך מלוח זו כדי
שחזכור לפרוש מילד'ר חס ע"י שחזכור בכל
מושבותיכם כי שם ביתו הוא הבית העיקרי לא
כן בזה העולם הוא כאיורח נסה ללון ולקך
חאלכו מלוח :

א"נ שבעה ימים שאר לא ימלא בבתיכם שם
רמז לחסר האדם בכמה דברים שאמרו
ז"ל שהוא כעובד ע"ז כנן כל המהגאח כאלו עו"ז
כל הכועס כאלו עו"ז. כל המספר לסי' כאלו
עו"ז ונ"ע וסי' וכיוצא באלו שהם קרובים
לעו"ז. וידוע דראש יאמר על הע"ז כמו נהנס
ראש. וכן ויסי דוד נא עד הראש. ח"א שבעה
ימים הם רמז לחיי האדם שאר אלוהיות ראש
דסיינו ע"ז לא ימלא בבתיכם הוא הגוף באופן
שימחה שמה מכל וכל :

חזרתי על הראשונה לבאר יותר דסי' שא"ר
דסיינו ע"ז ר"ל שהם שם ע"ז לא
ימלא בבתיכם סיינו כל מידי הנקרא ע"ז ומפרש
כנן מאי כנן כל המחכעם כאלו עו"ז. כל
המהגאח כאלו עו"ז וכיוצא באלו ח"א שבעה
ימים שאר לא ימלא בבתיכם שאר היא הע"ז
כח' ובנין מאי כי כל ר"ל כמו כל ורמז למאזיל
כל המחכעם וכו' כל המחגאח וכו' ודק :
(ג) **ויקרא** משם לכל זקני ישראל ויאמר
אליהם מישבו וקחו לכם לאן
למשפחותיכם ושחטו הפסח ולקחתם אגודת אגוד
וכי' אפ"ל דהוא רמז ומוסר לח"ח וראשי הסם

שיכח בהם יראת שמים פנימית ופרס כל הענוה
אמתית ואפי' אם יראה לו לפי דעהו דהוא
חכם עדיף מחבריו לא יראה להם גאון ח"ז כי
החכמה היא מאתו יתעלה ולמאן די יצא יחגיגה.
ועוד בזה כי יתכן שלפי האמת אינו כן אלא
מחמלה גסות רוחו ורמזות רוחא דאיה ביה נראה
לו שהוא חשוב יותר ואינו כן כי כל הנגעים
אדם רואה חוץ מגופי ע"מ. ולא די לו שהוא
יסי' עניו ומקובל לבירות אלא גם לריק להחזיר
א' מבני משפחתו שרואה אוחו שהוא מחנכג
בגאון ובח עם הבירות ובפרט עם הח"ח לריק
להחזירו במחק שפחים ולא ידע כי בזה הוא
ממאס ע"מ. בפני הבירות. וגם גורם שידברו
חועס ח"ז על שאר הח"ח כי יאמרו חזו הח"ח
כמה הם מחנאים ובהם אומרים שהגאון אסור
וכל המחגאח כאלו עו"ז וכיוצא באלו הדברים
שהם נוקבים לכל לבית חללו. ושהוא א"ש ח"א
ויקרא משם לכל זקני ישראל הם הח"ח דאיקרו
זקנים ע"ד שארז"ל זקן זה שקנה חכמה. ויאמר
אליהם מישבו ידיכם מן היסר המעשה אחרם
לסחגאות על הסם ובפרט על לומדי תורה.
ואדרבא כל לאידך גיסא וקחו לכם לאן שחקתו
לעצמכם מדה האן והבקר שאין להם גאון אלא
ענוה. ולא די לעצמכם אלא גם למשפחותיכם
שחזירו בני משפחתכם מן המדה הרעה הוא
ח"א ושחטו הפסח אלוהיות הפסח סח ר"ל מה
דחס מדברים בגנות הסם בני ישראל ובדאי זה
הוא יוצא מכח שהם נבזים בעיניהם ובפרט אם
הם מדברים על לומדי תורה שגורמים בזה חילול
ה' ח"ז ואדרבא ולקחתם אגודת אגוד ר"ל
שחלמדו מן האגוד שהוא גדל על כל מים. גם
רומז שיסיו אגודת אחת כמו אגודת אגוד חס
יסי' כשיסי' ענוה ולא גאון אז יסי' אהבה
ואהבה בינינו ה' יסיר מסוה העורון מעל פנינו
אמן. ומה נעמו לחי' עפ"י דברי הצפח"ס שכי'
ח"ל משכו עם הח"י גי' מן עברם שלא יציאו מן
הגזל ע"כ. ולדרכו א"ש שהוא רומז על הגאון
שאין עבירה כמותה והיא שורש לכל וק"ל :

(ד) **משכו** וקחו לכם לאן וכו' ה' צפח"ס
ז"ל כחז ח"ל משכו עם החיבס
גי' מן עברם שלא יציאו מן הגזל ע"כ ואני בקמן
כמות שהוא בכמות ואיכות אומר דה רמז בקרא
באומרו

באומרו משכו וקחו לכם חי' לכם יחידה לדרוש משלכם שלא יהיה מן הנזל וכמו שדרשו ועשו לכם צינח משלכם. גם ולקחתם לכם ביום הראשון וכו' משלכם. איך עפידיק אפי' דחי' מן עברה לי יום עברה היום הכהן והכונה שעי' קרבן פסח רוחם הסייח על עם ישראל וכמ"ש ואעבור עליך וכו' מהבוססת בדמך דם פסח ודם מילה ושני פעמים דם עם ב' חיות גי' לר"ס :

ו) ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם אפ"ל בס"ד והוא בסק' משול' כגונח הכי עוצ' אחרית דבר מראשיתו ושמתיו ממי' הרב ח"ק לישראל המזכה את הרבים הוא שאר בשרנו כמחיר נסים בוקאעי זל"ה הוא כי אומר ע"ש המ"י כי חיצת דבר אם חדרשנו כסדר יהיה נטי' דין בלא רחמים ואם אל סיפו חדרוש למפרע יהיה גופי רחמים בלא דין. אשר בזה פי' הרב בנו של ה' חסלה לדוד מוספיה ז"ל והוב"ד בס' הכו' צפ"י כי ישר דבר ה' וכל מעשיו באמונה. דבא לרמח אל האדם דאפי' באו עליו לרוע לרועה הכופה אלו לאלו מינים ממינים שונים עכ"ז יצדיק עליו דינו ית' כי הוא אל אמונה ואין עול וכו' ובדלוי חטאו גרם וזהו הכונה כי ישר ר"ל חי' כי הוא אפי' והכונה שאפי' ישר דבר ה' שחיבת דבר בזה לו ציוסר ולא בדיפוך אלא דין בלא רחמים עכ"ז יאמר בפס' מלא וכל מעשיו באמונה ואל יסרהר אחר מדותיו ית' חי' אלא יקבל הכל באהבה לעשות רטנו ית' כי הוא אומר ויחי הוא לוח ויעמוד עכ"ד הא"ל בחוספה נוסף. וזכר יעין וזכק עוד משול' דכחפי' הם מסלקים הדינים והמשפטים מעל האדם. חדא מאוביע. זיל קרי צי רב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ועוד לענין המשפטים והמקטרגים עי' לסי' אד"א בבלי יצ"ו סי' בא ח"ל ע"פ ושמרתם את החק הזה למעשה וכו' דשם הביא דברי ה' עיר דוד אופן רכ"א מאי דאיהא בגלי רזי"א ח"ל חדע שהשנה יולא מן השביעית של שנה ימי המעשה בזה האופן כל יום הוא כ"ד שעות כשהולא מן כ"ד שעות ג' שביעיות סן ג' שעות מהם קדש כי כל שביעי הוא קדש וגשאים ג' שעות חול מן

כ"ד שעות. הולא חי' מן ג' שעות שהוא חס"צ חלקים כי השעה היא חתריף חלקים. ועיין בשלי"ס ז"ל סוגר החשבון. שמוע מכל יום ד' שעות קדש ושש פשמים ד' הם כ"ד שעות הרי כ"ד שעות של שנה יולאים מחוך ו' ימי המעשה וכתב עוד בסי' גלי רזי"א הוב"ד שם מאחר שבכל יום נחסר ד' שעות מן החול והם בקדושת השנה וכדי שלא יוכל המקטרג לקטרג על ישר' שומרי' שנה וטעלים מו' ימי החול הקדושה לכן ליהי' על ישראל שיטחו חפילין דלוח בזהו כ"א לאזכרות וביא הוא שם אפי"ה שפולס ר"א והנה כ"א פעמי' כ"א עולה אמה לשומר לבני' הנקראים אמה עכ"ל ע"ש. וסיים ה' עיר דוד ז"ל ח"ל הרי שטיקר הנחת החפי' הוא שלא יחקגלו המקטרגים בישר' בשביל יום השנה שנטעלן מו' ימי המעשה ע"ש וזה פי' ושמרתם את החק הזה החפי' בשביל למועדה לי ועד וקיצון מימים של החול ימימה הוא השנה ע"ש. ואפי' לרמח עפי' הדוע מדברי המק"י כי השנה הוא רומז למלכותא קדישא וזהו שרמח ימימים אחריות ימים ה' כי אות ה' ששם כנגד המלכות וא"ש אה"ס :

ובזה יבואר כונת הכי ושמרתם את הדבר הזה מלשון ואביו שמר שהוא לשון הסתרה והספיקה. את הדבר ר"ל נטי' הוא דין בלא רחמים וחי' הזה מורה על יושר נכחוב וחכלית הדברים שחברותו הדינים מעליכם. וכ"כ ומה אעשה עד שאהיה מצריח ארי ל"א לח"ק לך ולבניך הוא החפי' שנק' חק ועי' החפי' אחס מוללים מן הדינים וק"ל :

ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם אפ"ל בס"ד דרך רמז דחי' דבר הוא רמז לחורס וכמ"ש רש"י ז"ל צפ"י דבר זה וכו'. עיין את הדוע מה שפסק מרן ז"ל צו"ד סי' דכל אדם חייב לקבוע פחים לחורה בין עני בין עשיר בין בעל יסורין וכו' ועוד גי' דל"ה רומז לחורס שמהחיל בא"צ אחריות מא' ועד חייו ח"ש ושמרתם א"ת הדבר הזה רמז לחורס כח' חסו לחק לך ולבניך עד עולם ר"ל בכל אופן שיהיה במצבו עד יום מותו: **א"ל** ירמח לקום בחלות לילה לבכות על חרבן ביהמ"ק וגם ללמוד חורה צילס ח"ש ושמרתם את הדבר הזה ומבאר מהו הדבר ואמר לח"ק

שהיא בשעת המיתה וכמיה חשב חנוך עד דכא
ודרשו ז"ל עד דכדוכא של נפש. העוב טוב
שיהיה מראשיתו ביינו בחמי ימיו וק"ל :

(ח) **ואתם** לא חללו איש מפאת ביהו עד בקר
אפ"ל בס"ד דרך רמז דע"י
שמדבר אמת יכול להיות שגלל מכל העצירות
וכמ"ס חכם א' לבצל החשו' שנתן לו תרופה
לדבר אמת ועי"ז הלכה שלא ישלש עליו יאס"ר.
יודיע דבגוף נקרא ביה ח"ש ואח"כ קרי ביה
ואתה אזי לא חללו איש מפאת ביהו סיינו בגוף
עד בקר שיבא לעולם כנקרא בקר ואז ועבר ה'
לגוף ה' מושרים הם העצירות וק"ל :

(י) **ותחזה** מזרים על העם למכר לשלחם
מן הארץ כי אמרו כולנו מתים
הדקדוק מבואר אומרו כי אמרו כולנו מתים הא
באמת לא היחס הנזכר כי אם על הצורות
וא"כ אמרו כולנו מתים. ורש"י ז"ל פ"י ח"ל כולנו
מתים אמרו לא כנזירת מש"ה הוא שברי אצר
ומה כל צור וכאן אף הפשוטים מתים חמשה
או עשרה בבית א' ע"כ. ועדיין קשה אומרו כולנו
מתים. אכן אפי' לפי בס"ד בסק' מ"ש ה' מכר"ם
חלשיך ז"ל בס' ויגש בכונת ה' וישלח את אחיו
וילכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך ח"ל ויחזק
לפרש ע"ד ר"ל שפי' בהנחומא בשלח פרעס
ענין לוי"ה כמד"א ואברהם כו"ך. עמ"ס לשלחם
וכן חרגם אונקלוס לאלוהיהסון ואמרו רז"ל שהכלה
מלוה את האורח בשופך דמים יורש שפי' לוי
מסלק רוגז מסדרך וזה יאמר ע"י לוי זו אל
הרגזו בדרך עכ"ד ז"ל. נמצא מן האמור דמי שאינו
מלוה את האורח נחשב כשופך דמים. ומדע
דכגורם מיהס לאחר חייב מיהס וכמ"ס שופך
דם האדם באדם דמו ישפך. והשחא א"ש וחזק
מזרים על העם למכר לשלחם ר"ל לעשות להם
לוי' וגי' דלמס האורח לליוחס כי אמרו שאל
אין אנו מלוים אותם כולנו מתים דכיון דמי
שאינו מלוה את האורח נחשב כאלו שפך דמו
א"כ עונשו הוא שישפך דמו וא"כ כולנו מתים
בעינינו שלא לוינו אותם וק"ל :

(יח) **ויאמר** מש"ה אל העם זכור את היום
הזה אשר יאלחם ממזרים מבית
עצדים כי בחזק יד הוליה ה' אלחם מהם ולא
יאלל חמץ. אפי' דרך רמז במא"ל דע"י פגות
ישראל

לח"ק נטי' למפרע קימת חלוצה לילה זה בדבר
הוא לך ולבניך עד עולם ולא יש הפרש בין
בחור לזקן כלל כי ה"ס"ר מפאת לאדם לכל
א"ר עפ"י שניו ופצו א"ס הוא זקן אימ"ל שאין
נחף הזקן יכול לסבול לער ועיניו ואולי יגרום
אח"כ חולי לעצמו וכוא יכא נחצט בנפשו. א"ס
הוא בחור יאמר לו כי טחם זמנו להחצט צשינה
ומאכל וא"ס לא עכשו אימתי כי בעת הזקנה
שינחו נודדת ואין לו הענוג ממנה ע"ד מאמר
הפיסן יקום לקול הכפיר ולכך עימד ומזכיר שזה
הדבר לך שאלה זקן ולבניך שעדיין הם בימי
הבחור עד עולם מחוייב לשמור וק"ל :

ובז"ל דרך רמז כונת ה' בסדרין ח"ל
ושמרה את החקק הזאת למועד
מימים ימימה ורמז אל האמור ח"ש ושמרה את
החקק ח"י חק"ה נטי' קימת חלוצה כלילה כי
היא ראשונה היא שמושיה הזאת למועד שלא
ישתנה מזמן הבהרות לימי הזקנה אלא מימים
רמז לימים שלימים ימימה שם קטנות הימים
כידוע למפרש ז"ל צחי סוכות וא"כ הוא רמז
לימי הבהרות וק"ל :

ובאו"א אפ"ל כונת ה' טוב אחרית דבר
מראשיתו. הכונה לרמז מוסר לאדם
שחמיר הכיה המיהס נגד עיניו ולא השכח מפיו
כדי שיכא לבו נשבר בקרבן המיד וכלל יום ישוב
שמה ימות למחר. וכמ"ס טל מא"ל שוב יום א'
לפני מיתחך וכי יודע אימתי ימות אלא ישוב
היום וכו'. ח"א טוב שיהיה אחרית דבר שהוא
המיהס שזה סוף כל אדם ויהי בדעתו מראשיתו
ר"ל בחמי ימיו וכמ"ס :

ובאו"א פ"י ח"ר יעקב חבובא נר"ו לענין
החשו' כי נודע שיש ג' סוגים. יש
שהוא שז אל חלסיו בקטנותו לקיים אשרי איש
ירא את ה' ודר"ל אשרי המהגבר על יצרו כשהוא
א"ס. ויש שהוא שב בזקנותו בעת שאפסו כוחותיו.
יש בעת שיבא לו חולי כבד ויסורים קשים
ומרים. וסנה דרך הא' הוא המשיבה ומפואר
בלשון חסידיו ועבדיו שישוב בעודו באביו ולא
ימחין עד זקנה ושיבס לדרך ה' כי אפי' בעת
זקנתו לא יוכל לחזור ומכ"ס לסגף עצמו. ח"א
טוב אחרית דבר היא החשו' שצריכה עכ"פ ויהי
באח"כ זמן מג' זמנים אלו ויש מדרגה אחרונה

ישראל פגמו ציה מן שם הוי"ו ואותיות מ"י
מאלהים ערין דע"י הענוה ישראל נגאלים. ערין
אח כידוע כי חמץ רומז ליכס"ר ושטחא א"ש ח"א
זכור אח הוי"ו ר"ל אוחיות היום שחס חסרים
מן הוי"ו ומשם אלמים שבזירופם יסיו אוחיות
היום חס יהיב חיקונם ע"י לימוד הסירה שנקראת
טו"צ ע"ד כי לקח טוב נחתי לכם וגם אוחיות
הז"ה ג"י טו"צ ח"א הו"ה ג"י טו"צ רמז לחורב
שנקראת טו"צ כח"י ועוד רמז לפסוק זה אלי
ואנוסו. ועוד צה אשר ילאחם ממזרים ל' מיזרים
וגלות ע"י מבית עבדי"ם ר"ל שגופו הנקרא בית
יהיב ענו ועבדי"ם ג"י עניו. וצוה ג"כ יכפה
היכס"ר בן ט"ו החורב שס"א חבלין ליכס"ר וכן
ג"כ ע"י הענוה אין לו שליטה ליכס"ר כידוע
ולכך קבע דהע"ה במחמור קל"ה ח"י לא גבס
לצי וכו' לרמז דע"י הענוה משבר כח סמאל"ל
וגודל דילוס ח"א כ"י נופ"י יכפה כ"ח בחז"ק י"ד
ג"י סמאל"ל וכו' שסיים ג"כ הו"א ח"י שס"א מקום
שמלינו גדולחו שם מלינו פנוטחו ולא הו"א
אחכס מוס ולא יאכל חמץ שס"א יכס"ר. איכ אפי'
לרמז מבית עבדי"ם ט"ה ג"י קי"ז שכל כגלות
היה מלא וקי"ז שנה כמ"ה בסדר עולם והוכיד
להחריד ז"ל בנח"ק ס' זה צפ"י על ח"י בחז"ק
יד ג"י בחז"ק קי"ז יע"ש :

(י) **והגדת** לבנך ביום ההוא לאמר בעבור
זה עשה ה' לי צלאחי ממזרים.
ע"י לסי חומת אלק ז"ל ס' זה שכח כי חיבת
לאמר רמז לגילוי עריות כי ע"י שכו' גדורים
מעריות ילאו ממזרים. בעבור זה הוא משם וכמ"ה
במנחות ע"ס כי זה משם הא"ש ע"ש. ואנא
זעירא אפ"ל דרך רמז באר"א וכו' כי ידוע כי
הלילות השלימו המנין. גם אח"ל השכינה השלימי
המנין. וצוה א"ש והוא אומרו ביום ההוא ג"י
ליליס בדקדוק ר"ל בסיבת הלילה. גם בעבור
זה היא השכינה וכמ"ה זה אלי ואנוהו גם ס"ח
והגדת לבנך ביום ההוא לאמר ג"י חרס"א רמז
לשם ארונה שפולח חרע"א וכן חרס"א עם י"ד
אוחיות המילוי הוא חרע"א וכמ"ה באסתר שס"א
אוחיות חרס"א :

(כ) **והיה** לאות על ירך וכו' למען חסיה חורב
ח"י צפ"י כי בחזק יד הו"א ח"י
ממזרים אפי' ע"פ מה שחקרו המפ" דסיאך אלו

לכשים חפ"י כו"ל משחמם צשרש"מ והמשחמם
צשרש"מ חיי"מ וח"י דאכן איה לן דין צנים וכן
משחמם צשר"א. ערין משח"מ דמכח שלקחנו
אנחנו החו' ולא מלכ"ש מוס מוכח ר"מ דדין
צנים יש לנו וצוה אולא לה מענח מלכ"ש
שעופנין ש"ס לסס דין בן המצר דלגני בן ליכא
דין בן המצר. ע"י מש"ה דסיאך הקצ"ה הו"א ח"י
ממזרים דהקצ"ה כהן והיאך שמוא עלמו צמזרים
כדי להו"א ח"י דאכן יש לן דין צנים ואז
מעמא לבנו. ח"א והיב לאות על ירך וכו' ולמען
חסיה חורב ח"י צפ"י ולא צפי מלכ"ש דמחרו"ה
משמע דיש לנו דין צנים מכה זה כי בחזק יד
הו"א ח"י ממזרים דאז מעמא לבנו וק"ל :
ובאו"א אפ"ל צס"ד צמאי דהיה עולה על
כדעה לענין החו' דק"ל שו"א
מחנות יחיה האומנם ח"י ח"י דרכי אצרכס ח"צ
דסי"ג דדוקא ליחיד אכל לרבים ליכא איסורא כי
לא אל חפץ במיחה רבים יעו"ש"ב. ערין דע"י
החפ"י יש לנו דין מלך ומלך דיו כרבים וא"כ
אזרח לס מענח"הו דישאל לענין החו' ח"א
והיב לאות על ירך וצוה חורב ד"ל דין רבים
וצוה למען חסיה חורב ח"י צפ"י ולא חטעון
דשמי וק"ל. וצוה א"ש כ"י ספ"י ח"א ח"י עו לעמו
יתן דהיינו החפ"י שנקרא ע"י ע"ד ספ"י כשבע
ח"י בימינו וצורוע עז"ו כמ"ה צשים וע"י חו"ל
דין רבים וא"כ ח"י יבדך אח עמו בשלום דסי"ו
החו' דשלום כינוי לחו' ע"ד ספ"י וכל נחיצותיס
שלום כידוע דלא מצע"א דליכא משום שו"א
מחנות יחיה אלא ארצבא יבדך אוחו דכיון דאיה
לן דין רבים ואין ח"י חפץ במיחה רבים וק"ל :
והיה לאות על ירכה ולפוטפוט בין עיניך
וכו' כבד ידוע מש"ל צשים בח"י ירכס
למס כח"צ צס"א לרמז יד כסס שס"א זרוע
שמאל. ולי הקמן אפי' לרמז שצריך לשמור דינו
החפילין. ועיניך חרצ"ה למרן ז"ל בשו"ס שקבע
דינו החפ"י חחילתן ס"י כ"ס יע"ש חכו שרמז והיב
לאות על יד אך בתנאי שחשמו"ר סריגים השכינים
לו הכחוצים מס"י כ"ס ואילך. אנצי"א עפ"י מ"ש
ח"י מחרח"פ ז"ל צס"ה נפש חיים מע"י ח"י אוח
מ"ה ומ"י שעי החפ"י ניול מחרב וצוה ס"י כוכב
המכילתא צס"ה סדרין ע"פ למען חסיה חורב
ח"י צפ"י ח"ל מכאן אמרו המניח חפ"י כאלו קורא
בח"י

אמרו שסם קשים כקריעת ים סוף וכנס הסיקס
הוא ביצאת מארים כי היו גוי מקרב גוי חבו כי
בד חזק כולאך ה' ממארים:

ובאו"א פ' ה' נחיק וכו' דקן בגאולת חלוי
בעסק הח' ואטיקרא חרבן הבית
ראשון מקרא מלא על עבם אח חורתי וחנא
דבי אליהו לא נחרבו הכתובים ולא אירע לרה
לישראל אלא בעון ביטול חורס שנא' בפשט יעקב
כל זאת ואין זאת אלא חורה. חס רמז למען חסיה
חורס ה' בפ' למען גי' קץ. כלומר אם אחס
רוצים קץ גאולת חסיה חורס ה' בפ' ובפרט
בגאולת העתידת שהיא בזכות מרע"ה וכו' חצו
יקרא דאוריית' כמי' צוה"כ צ"ה ודל' אמרו וגם
כי יחנו בגוים עתה חקצנם בזכות המשניות
חסיה בגאולת ועפודיק אפי' לרמח כי חיצת
בפ' גי' יציק נוע' יענו ביום קראנו שהי"ח
יגאלנו בזכות הח' כ"ר:

ובאו"א אפי' לרמח צס"ד צס"ה חקירה
המפרשים ז"ל בענין חלוקת העולמות
וח' מהרש"ם ז"ל דעל ידי הח' יש לנו דין מליל
מזונו ש"י ומששין כידוע. ערן מי' ז"ל צמד'
שוחים ח"ל אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ט
רענונו לעסוק בח' יומם ולילה אבל אין לנו
פנאי אמל הקב"ה קיומו מלכות חפ' ואני מעלה
עליכם כאלו עסקתם בח' יומם ולילה. ערן מי' ז"ל
זל בגמרא על פסוק זה עמנו צמם' שבת דק"ח
ח"ל מנין לחפ' שהוא על פור צמם' פסוק
שנא' למען חסיה חורס ה' בפ' מן המוחזר
בפ' ע"כ וכשחא ח"ש ח"א וסיה לך לאות על
ידך ולאכרון בין עיניך דהיינו מלכות חפ' כדי
שיהא נחשב לך כאלו עסקת בח' יומם וממ'
ובדברי השוח"ם ח"א למען חסיה ר"ל מלכות זו
חורס ה' כאלו היא חורס ה' וצוה בפ' ר"ל
מוחר בפ' וכדנשת הש"ס לענינה דהיינו פור
צמם' פסוק אף אנו נאמר לענין שיהא מוחזר
ולא חל כיון דע"י מלכות זו כאלו עוסק בח' וס"ל
כמו דין מליל מזונו ש"י:

כא' פליאה אין מניחין חפילין אלא
בשבת ראיתי צמחני מע' עמר
מוסר מארים דאחרת הדין ה"ה סרב אחרן
יעקב צמחני ז"ל שפ"י עפ"י הדין שצא
לרמח שבשבת אם החפילין מונח צמים למעלה.
יכול

בח' וכו' דכבר ידוע מי' צספרי צס' עקב
דכסיף וססכין ירדו כרוכין דכעוסק בח' ניגול
מחרב. ח"כ וכו' ככונה המניח חפ' כאלו קורא
בח' דכמו דניגול מחרב ע"י הח' כמו כן המניח
חפ' עכ"ד בקיטור וכשחא ח"ש ח"א וסיה לאות
ע"ל ידכיה גי' שחי חיצות אלו קליט חותיות
קפ"ל לרמח דע"י החפ' ניגול מחרבה חרב
וכמי' ה' ז"ל שם באורך יע"ש. וע"י לה' כנ"ה
ס' וישלח דע"י ע"כ ומד"ק אות ה' ע"ש:

והיה לאות על ידך ולאכרון בין עיניך למען
חסיה חורס ה' בפ' כי ביד חזקה
כולאך ה' ממארים. פ"י ה"ה חורס משם ע"ד
מאמרם ז"ל אם פגע בך מנוול זה משכבו לבית
המד' וע"כ לריך לך למחרת יצאת מארים להכיר
גודלו יח' למען ע"י כך חדבק בחורס ה' שלא
חמום מפ' ומס הוא המחזיר הלא הוא וסיה
לאות על ידך ולעופפות בין עיניך ולאכרון בין
עיניך שהוא כנגד סלב וסמוח שצסם החכמה
חבו ע"י כן חסיה חורס ה' בפ' שחכמה צס
יומם ולילה ויחבטל ירך ממך ע"י החורס שחכה
עמל צס חס וסיה לך על סיוח עיניך ולבך שם
כל הימים לזכור מקדם פלאיו יח' בעיניך ע"י
מס שבטיניך ולבך ע"י שנקבורה כנגד סלב וס"ח
ח"כ חפיה למס יושם בזרוע המחיתם אל כיד
ולא על סלב צעמנו במקום שהוא דופק מעין
חפילה של ראש שהוא ממש על סמוח נגד שבין
העינים לזה אומר כי ביד חזקה כולאך ה'
ממארים שהוא על צלחי ראויים שלא סיינו זוכין
בדין ללאה כי ע"כ לריך חחק יד לסכריע כל
המנגדים וע"ד מאמרם ז"ל באומרים קשים מונוחיו
של אדם כקריעת ים סוף וכן אומרים קשה לזווגם
כקריעת ים סוף וח"י לומר שקשה לפניו יח' אף
שהוא יח' שופט כל הארץ ולא יעוץ משפט חולתי
שברצונו לסמיב לאיש ומונוחיו מסכנין לריך חחק
יד לחפש זכיות קדומים וע"כ יצאת ישראל ממארים
כי היו גוי מקרב גוי ומס גם קריעת ים סוף
אחר שהמרו על ים צים סוף שטס פסל שעצרו
ביניהם וכו' ה"ה קשה וסולך חחק יד לסכניע
המנגדים על ידי חפשו יח' זכיות קדומים מדס
פסח ודס מילה וספלגת רשעת פרעס ומצדיו וכן
בזווגים קשה לזווגם ע"ד זה כי מי חכה לבח זוגו
אם לא שיחפרדו צממסיסם על כן על שחי אלה

כח

יכול ליקח את העליה וליה זה משום אין מעבירין על המטא. דלא אמרינן אין מעבירין על המטא אלא סיכא שרואה למטא שחיבה וכמים מהריי מולכו וסן לו כובא בס' הקדוש בית יוסף ז"ל בענין שחי עליהם ע"ש. מה שאין כן בחול אם פגע בחפ"י תחילה לריק ללבוש חפילין תחילה משום אין מעבירין על המטא ז"ל אין מניחין חפילין דהיינו זכים וליה זו משום אין מעבירין על המטא אלא בשבט משא"כ בחול לריק ללבוש חפילין תחילה ודו"ק :

ובאו"א פ"י ה' ה"ו דשם רמז שאין מניחין חפ"י אלא ביום ור"ת בשב"ח בשעה ששמש זרקיע תהרהב :

א"נ בא"ח פ"י ה' ה"ו במ"ג בזוהר בס' במדבר דק"כ ע"ב דאיסור גדול מי שלובש חפ"י קודם העליה וזה ר"ת בשב"ח בשעה ש"מחנכס העליה תחלה עכ"ל ז"ל :

ובאו"א אפ"ל לענין כי קטן הוא וכו' דק"ל לילס לאו זמן חפ"י. גם נודע דהחפ"י לריק שלא יסוח דעחו מהם כדי שיסוח חמיד דעחו עליהן בקדושה וסכרה כדת מה לעשות והשחא א"ש אין מניחין חפ"י וכו' לי מנוחה וענינו ור"ל שאין ללבושו אלא בשב"ח כו"י בשעת שיכה כידוע בגמרא. ועוד בשעת חטונגים ור"ל בעת הטויל כי בודאי או מסוח דעחו מהן וק"ל :

והרב אד"ח צבלי יל"ו ס' זא שהוא אמר שם רמז לקטרוג שמקטרגים עלינו על השבת שהוא לקוח מו' ימי המעשה כמובא בדבריו שם. ולזה הקב"ה נחן לנו החפ"י שיש בו כ"א אזכרות וכו' הוא שם אה"ה כ"א פעמים כ"א עולים אה"ה לשמור ליש' הנקראים אה"ה יעש"ה וכו' שרמז אין מניחין חפ"י אלא בשביל השבת שמקטרגים עלינו בשביל ח"א אלא בשב"ח. ולע"ד ח"י בשבת כו"י בשביל שבת וק"ל :

ע"י בחק"ל לס' זה יום א' שכתוב ממס' ברכות ד' ו' ע"ב ח"ל אמר ר' חלבו אמר ר' הוגא כל הכנסה מסעודה חתן ואינו משמחו עובר ב' קולות וכו' ואם משמחו מה שברו אמר ריב"ל זוכה לתורה שניתנה ב' קולות שגא' וכו' ר' אבבה אמר כאלו הקריב חודה שגא' מביאים חודה בית ה'. ר"כ בר ינחק אמר כאלו

בנה אחת מחרבות ירושלם שגא' כי אשיב את שבות הארץ כבראשונה אמר ה' ע"כ וכחב רש"י ז"ל ח"ל מביאים חודה בית ה' כי אשיב את שבות סיפיה דקרא ד' קולות דלעיל הוא ע"כ. ודבריו ז"ל לכאורה אין להם מובן דמאי קמ"ל רש"י ז"ל בזה דז"ל קרי בי רב הוא. כן אה"ה שכתב מקומות בש"ס דוק והשנה דרש"י ז"ל כחב כלשון זה עכ"פ מצינו לר"ל הראשונים שיושבי ומפרשי באה"ה אופן כן דרך רמז כן דרך דרש או מורפ' וכידוע לכל מעיין בש"ס. ואנא עניא כמחלמד מדבריהם אמרתי בעניי אס' יוכשר בעיני מורי ובעיני ה' אפ"ל דרש"י ז"ל קשיחיה דהא כל פסוק זה הוא מבואר על הענין וכמים בפי' הקודם כה אמר ה' עוד ישמע במקום הזה אשר אחס אומרים חרב הוא וכו' ק"ל ששון וקול שגחה וכו' מביאים חודה בית ה' כי אשיב את שבות הארץ כבראשונה אמר ה' ומסיכא נפקא לכו לר' אבבה ורנב"י דקאי על המשמח חתן וכלה ולזה אמר מביאים חודה בית ה' כי אשיב את שבות וכו' סיפיה דקרא ד' קולות דלעיל הוא וכמו ס"ר חלבו אמר ר' הוגא דרש לפסוק זה לענין הכנסה מסעודה חתן ואינו משמחו שעובר ב' קולות ה"ו וכתוב הוא שמחל ב' קולות שזיך כסן הקב"ה את ישרא' ומי שמשמחו בודאי שמקיים ס' קולות ה"ו א"כ דרשינן סמוכים מן החו' דגם מ"ש מביאים חודה וכו' אשיב וכו' הוא שייך לו ולא מלחא באגפי נפשה. ואפ"י שהוא על הענין קאמר עכ"ל סכח סמיכות ילפינן מיכא דהו' כאלו הקריב וכו' בנה א' מחרבות ירושלם בקף הדמיון וכו' סלע"ד כע"ה ודו"ק :

ע"י בחק"ל ס' זה יום ג' שכתוב ממסכת יבמות דקריא ע"א ח"ל הניחא אמר רבן גמליאל פעם א' הייתי מסלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה והייתי מאטער על ח"ה שבה ומנו ר' עקיבא וכשעליתי ביבשה בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך וכו' אמ"ל דף של ספינה חזמן לי וכל גל וגל שבא עלי וכו' אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף מותרת מים שאין להם סוף אסורה. הניחא אמר ר' עקיבא פעם א' הייתי מסלך בספינה וראיתי ספינה

בעדנו לטובת ויתן לנו פרנסה טובה בישוב ללמוד
הו' לשמח אכז"ר :

הפטרות בא

כלי גולה עמי לך יושבת בת מזרים כי ק
לשמח חסיה וגלה מאין יושב. עולה
יפה פיה וכו' אפי' צמיד צהק' מאז"ל בגמרא
מי שרואה ילדו מחנך עליו ילצם שחורים
ויחטפם שחורים וילך למקום שאין מכירין אותו
ויעשה מה שלבו חפץ וכחצו החוס' דחיו שחור
לו לעשות עבירה ביד רמה אלא ע"י שגולה ומלטל
אח עלמו יכניע את ילדו ולא יחגרה בו :

ובזה אפ"ל דרך נחות ל' רז"ל קשה מלטול
דגנרא מדאיתחא. וכו' הגרסה קשה
מלטול דגנרי ע"ד מש"ס סנה' ס' ממלטול
מלטול גנר ור"ל דלפעמים צריך שלא בעובתו
מוכרה למלטל את עלמו וזה הוא קשה ביותר
חדא שבעין הוא קשה. ועוד כי הוא מוכר
לזול עלמו ע"כ שלא בעובתו. ובי"ח דמי יכריחו
ע"י לז"א מדאיתחא ר"ל מסיבת האשה. שילדו
מחגרה בו לילך אחר האותו וראות עינו ע"ד
אחיל אשה וכו' וסבל רגלים אחרים. ולכן היא
כס"ב וכו' והוא כעצם שמוכרה למלטל את עלמו
כדי לשבר האותו וכמ"ס החוס' ז"ל. והשחא א"ש
ח"א לפעמים כלי גולה עמי לך שלכהחילה לריך
לגלות ואיזה זה שחא יושבת בת מזרים ל'
מזרים ר"ל שחמיד ילדו מסוחו כיסח כפול לחטוא
בסנה ובה שחא גולה דין גרמא כי נ"ף בלא
וא"ו כדכתיב ע"ה נ"י סמאל לשמח חסיה וגלה
שיצבר ויכרה ילדו כרע ונ"ס לשבת מאין יושב
ר"ל שאינו יושב צבוחו ובחומותיו צהעטוגי לבו
כדי להספחות ובה מלאנו ריות וסגלס מגלות
סמר וכנמכר ח"א עולה שם ישראל יפה פיה
שיסיו יפ"ס מאין שליטת באויבים וג"י יפ"ס
פ"ס הוא ק"ץ כי ימכר קץ פדוהו ויגאלנו בב"א.
ובזה אפ"ל מאז"ל גלות מכפרת עון. וידוע
דכפור ל' היות מלשון צמי לכפורי ידים
בכחא גברא. ח"א ע"י סגלות מכפרת כעון
שאינו מוטא בעון זנות כסחס עון :

ספינה אחת שמפרפת בים ובייתי מאמער מל
ת"ח שבה ומנו ר' מאיר כשעליתי למדינת
קפוטקייא בא וישב ודן לפני בכלכס אמרתי לו
בני מי העלך וכו' באותה שעה אמרתי כמה
גדולים דברי חכמים וכו' וק"ק דכא בדיוק
הוא עוררם בחי' ואמר רבן גמליאל כמה
גדולים דברי חכמים וכו' וא"ך הוא לא למד זה
משם עד שגא וישב ודן לפניו. ודרך ריבסא
אני אמרתי בחפזי שלעולם ודאי שס"ס יודע זה
שאפי' שיגלל ולכן אמרו חכמים מים שאין להם
סוף וכו'. אכן הוא מיכא חליא בספיקא אחת
כאפשרות. ושחא דחיו לא יגלל דחיישינן למיעוטא
אכן כשראה מעשה ממש שיגלל ולכן מודם ומשבת
לא ל' ית' על נסיו ופלאותיו ית' ולכן אמרו
חכמים וכו'. אכן דד דייקין שפיר אפ"ל דהיה
שאינו לים מעשה דידים מהאי דהחם קאמר
וראיתי ספינה אחת שנשצרה וסחמא דמילהא
דכחא חיה לימדו אביו לשום על פני סמים
דק"ל להלכס דחייב אביו ללמדו לשום כמ"ס
במ"ס קידושין יע"ש ולכן מ"ל. לא כן השחא
הכא במעשה ר"פ שאמר וראיתי ספינה אחת
שמפרפת בים ולכן אפי' היה לומר שבענו דא
לא אמרו דאפשר מחמם העירוף עלמי ימות
ולא נודע ולכן כשראה מעשה חכר הלכס דלא
שאינו לן בין שצירה ובין עירוף דכא קמן מעשה
ססים כך היה שסיחם שמרפת בים ועדו נילול
ולכן אמר גדולים דברי חכמים שאמרו סחם
ולא חילקו ולכן סחחיל ולסודות ולסלל וכו' וק"ל :
ובני כח' חיים עד העולם ילדו חילק דהיה
ס"ל דשאינו סחם במעשה דידים דמדמן
לו דף דהא מיכא יכול לשום בו ע"פ חמים
וכמ"ס ח"א עני. אכן בעובדא חגיגא דשאל לו מי
העלך ואמ"ל גל ערדני לחבירו וחבירו לחבירו
עד שהקיאני ליבשה כיפ"ש דה דבר שאינו עולה
על הדעת שגלל בכסיג א"ו מעשה ס' כי נורא
הוא ולכן אמר אמרתי באותה שעה כמה גדולי
ד"ח וכו' דאף חוץ מן הסבס יכול להיות שיגלל
א"ר ילדו וסגאני. ודאס ח"א שחילוקו שחילק לריך
ב"ר מה לחילוקי לענין השיסס במים דאף ע"י
דף לריך שידע לשום דאליס לא אכני לן סדף.
ועכ"פ מודם ומשבת אגא לחליית שזכני ס' לבן
יודע מעט להבין ולחלק בדברי ססים כי יגמור

לפסח

אמר הכוזב הקמן יהודה סיע לפי שראיתי להחידא ז"ל בספריו הקדושים ולמפרשי' אחרים שהם בחכמהם הסיכו טונח קדש ורחן לדברי מוסר אמרתי אף אני ברגליהם אעבור ללמד לעממי ולאשר כגילי ואח חילי בסי' :

קדש אפי' דכא רומז למה שידוע שצריך האדם לקדש את עצמו בעת הציווג ולקדש מחשבתו כדי לקיים מצוה יח' דוקא ולפרוע חובו ולא להטעג חיי' :

ורחין היא כרחיצה שצריכה קודם החיבור לפי שצריכה הסכרה בעת ההיא ביוחד :

כרפס אפי' דכא רומז ליחזיל בגמרא בי' דמצי דאמיל צריכה לרבי פי' בשית מירי למינס אמיל כריסי כרי. עוד איחא בנדרי' וסוצא להטור ומרן זיל אוי"ח סי' רי"מ על ר"א שהיה מגלה טפה ומכסה טפה ודומה כמי שכתאו שד וגאמרו צו פירושים רבים שם ואחיה מכללא שהביא פי' אחרון ח"ל ויש מפרשים מגלה טפה על הסינר שהיחה חוגרת צו שאף בשעת חשמיש היה מצריכה לחגרה ומגלה רק טפה ממנה ומכסה מיד כדי למעט הנאהו ע"כ היואל מזה דכל מאי דאפשר לעשות שלא יהא מגלה מבשרה כדי למעט הנאהו עבד ומכני וחצי' ח"א בר פס ר"ל הכר שהוא רומז לכרם כמי לא יגלה ממנו כי אם פיסח יד :

יחין וגי' לזה כדי למעט הכנאה כל מאי דאפשר ח"א יחן כדי לסיח בידו ח"י חאוחו :

מגיד וביה דלמה ליה להחרחק ר"כ החרק כמאחוס לז"א מגיד טמון צרמו על הכוזב מגיד לאדם מה שיח ודחיל אפי' שיח קלס שבין איש לאשתו עתיד ליהן דין עליה כ"ש אם עושה לחטונג בעלמא. ועפ"ד ז"ל אפ"ל כונח הכי שומר מה מליט שהוא הקבי' ששומר ישרי מ"ה מין הימשחיתים והקלי' בליט שומר מה מלייל הוא לי דבור כי חרגוס דבור מלול :

רחצה הוא רומז לנקבה דגם היא צריכה לרחוץ ולא הוא דוקא דכשינוי צרור דבחתיו נקט ורחץ לי זכר ובסיפא דחאה ח"י כדאמרן. ח"כ הוא רמז דגם אחר מעשה חיובה איכא להטור מטומאתו ובפרט להטור משכבת

זרעו שלא יהא שום לכלוך על בשרו או על צגדיו שדינה לענן חפי' כטאס כידוע :

מוציא מצה. כי צה המעשה שאחה מחסר להחרחק בצרחקות כאלו אז ודאי מגרש את היסיד' וסס"א וגי' מצי' הוא קלי' הוא גי' סמאל וד' אוחיותיו ח"כ המ"ס מחלפת צנון באוחיות דמלכ"ח והוא הרמז על האר"ש לי קן ופרח דכיינו כולדות שיהיו פרחי שושנים כי כל מעשה סילדים סטובים וסספך הוא מלך מחשבת האב ואם כידוע :

מרור בורך. ר"ל אם כורך עם מחשבתו מחשבת היסיד' וגפש סמאלוס וגי' מרור הוא מוח הוא היסיד' :

שורחן עורך. הוא כינוי לאשה שביא משכבו של איש עיד מז"ל בגמרא דכחובות ערכתי לו שולחן וספדו וסוא הכונה שמחענג צה כאלו הוא בשולחן :

צפון ברך זה הוא ודאי מלך הצפוני ששולט עליו ש"א"ל לו לשמט ממנו והי' צרך אוחיות רכי' והיסיד' נקרא צפוני וכמאליל בסוכה דכחיו ואח הצפוני וכי אז הוא ודאי ראו לעונשים ולדינים קשים ח"א

הלל גי' אדנות שהוא דין קשה וחזר לדלעיל לסיים במאי דפחה ולסיים צבי טוב דאם הוא מחסר ומופרש בכל אלו האזכרות אז

נרצה לפני השי"ת וגם מושך ע"ע הארות גי' נר. וגם צ"ה הוא הוי"ה אדנות עם ד' אוחיות הוי"ה :

א"נ כולו הוא אזכרות על הני' וגמור לחי' **מרור** הוא אוחיות מוח כמי' והוא שימחין עד שימות האבר חכ

כורך גי' עם האוחיות דרום רמז שיחא ממנו בין צפון לדרום ח"א כורך שהוא דרום כמי' שולחן עורך באמצע ואח"ך לפון וגם רמז שיחא שולחנו עורך ולא הפוך כמי' בגמרא דכחובות :

ברך שצריך לברך ברוך אשר צא אנוס לכונה קלח פוסקים ולדי' בלא שם ומלכות ואז אם יחקיימו כל הדברים האלו הני' אז

הקר שהוא מסולל בחשבות. **נרצה** לפני אלכא דבשמיא וק"ל.

שלוש ורודף שלום בין איש לאשחו ובין אדם לחבירו :
מרור בורך. מרור גי' מו"ת. ר"ל שהמיד

יכרוך סמות עמו שיכא
המיחה נגד עיניו ולא יסירו מדעתו כרי שיכא
חמיד שב בחשו וכמשל ישוב היום שמא ימות
למחר. ובזיו רמז כ"י מזי רעב ולחומי רשק נטי'
גי' מו"ת. ורמז ה' ליקוטים מפרדס ע' ילך אוח
י"ט מזי נטי' מ'לפון ז'כב י'אחס. ותי' רע"ב
נוטי' ריבוי עיזר ב'א. ריבוי עיזרות ב'אים :
שורחן עורך. גם מחנאו בעל השוכס
שיעשה לדקס עם פניו

עמו ושיאריך על שולחני אולי בין כך ובין כך
יבואו פניי ויאכלו על שולחני :

צפון נטי' פנים לכובות ולא כזעמות. שיתן
לו לדקס בספ"י ולא ברוע פנים :

ברך. ר"ל לא בלבד הנתינה לעני. אלא גם
יפייסנו בדבור ויברכנו ויאמר שהקביה

יתן לו פרנסה ולא יאמר לדי מהנות ב"י.
באופן שיראה סעני נחיר ואז הוא מהולל בעיני

הבריות. וגם ראו ומקובל לפני השי"ת. וז"ל
הרל נרצה. האחד לגבי ב"י ואחד לגבי

כשי"ת וק"ל :

(ג) **קדש.** אפ"ל דרך רמז ומוסר והוא בסק'
מ"ש במס' שבת ד' ח"ל נשאל

ונחה באמונה כי עיי' שהא מחסלך בהומו לדיק
ואינו מרמז אה הבריות במשאו ומתנו קדוש

יאמר לו וכל העם עושים אחריו מקודש וז"ש
קדש שיהיה משאך ומחנך באמת ובאמונה עד

כי כל העם יאמרו קדוש קדוש :

ורחץ. לשון במחן ר"ל שלא יפחך חסאים
כס היס"ר ונודא דיליה שאס

מחסלך באמת ואמונה לא ירויה כי אס מעט
מזער ולא יספיק לו אלא נטח באחד ואל תפחד

והוא מלשון חרנס כדאיהא בדניאל ס'
כרפס. גי' שפין ע"ה ר"ל שניי הכעחון

כרפס שהוא רומז לשמן :

יחץ. ר"ל שחלק אוחו לבי חלקים וחכניע
אוחו ונחה אוחו לנחתיו :

מגיד. גי' זין שס רמז שש"ת זן ומפרנס
לכל בריה. גם רמז שבכל אחר ואחר

בין בעיר בין במדבר. וחיבה מגיד במ"ק גי' י"ב.
ותי' בעיר גי' י"ב. וגם מדבר גי' י"ב. רמז
לסאמור

א"י לפון הוא יס"ר כח"ל. ברך ע"ד ויברך
הגמלים שיברכו ויכניעו וק"ל :

א"נ לפון ברך דתי' לפון גי' כור והוא עפ"י
מאי דאיהא בש"ס שבת דק"מ ע"ב בהסוא

דאמ"ל לברחים חיבוי לניטחן באפי גברייכו וכו'
מרגניחא בחדא ידא וכורא בחדא ידי מרגניחא

אחוי לבו וכורא לא אחוי לבו עד דמיטערן
וסדר אחוי לבו. ופירש"י מרגניחא אלו הדדין.

כורא אוחו מקום אל תמלאו לו וכו' ח"ל לפון
ברך. חיבה ברך קרי ביה ברך לשון ברכה ור"ל

שהלפינו אוחו מקום וגם "ח"י לפון גי' כור
וכוא ע"ד לשון סגמרא מרגניחא אחוי לבו וכורא

לא אחוי לבו אלא יס"ס לפון ובזה יקיימו מלחם
לש"ס חכו ששים כלל נרנא ור"ל שזיוג חס

מהולל ומשובח. גם חיבות כלל נרנא ר"ח וס"ת
ע"ה גי' הוי"ס אדנות שיהיה יחוד קוב"ה

ושכינתיה. גם כלל נרנא גי' ח"י רמז שזוכה לחי'
נימין קדישן המכריז בזה"ק וא"ש אח"ס :

(ב) **קדש.** קדש עצמך במותר לך. לרמז
שאפי' בדבר המותר לך נכון

אכילא ושחיס ושינס וחשמיש המטס יס"ס כל
כונחו לעבוד אה ה' כדי שיהיה בריא שיוכל

לעבוד אוחו. וגם בחיס לסוליד בנים לעבודות'.
ואס חטא להשי"ת. חקנתו

ורחץ. שס רמז שירחץ בדמעות עיניו ויבכס
על עוונותיו ושב ורפא לו :

כרפס. שס רמז שימעט בהענוגים גופו כל
מאי דאפי' כי סכרס קראו בגמרא

כר באומרו כריסי כרי. ח"ל כר שהוא ככרס
פס ר"ל דבר מועט ח"א

יחץ. שיכא חצי אוחו בידו :

מגיד. ר"ל לא בלבד ישוב הוא בעלמו. אלא
יחזיר לאחרים. ח"א מגיד שיאמר להם

רחצה. שחרחטו עצמכם מכל טופות. רחט'
סכו הסירו וכו' ובפרט לבניו וקרוביו

שילמדו מהם אחרים. אשר בזה יעין בו כ"י בסי'
ויקרא ח"ל וקרבו וכרעיו ירחץ במים. שס רמז

וקרבו סס הקרובים אליו וכסרים למשמעתו.
וכרעיו סס בניו ע"ד ח"ל ברא כרעא דאבוס

ירחץ במים סס מ"ס פסורים למסר אוחס. וגם
מוציא מצה שיטחלל בכל כמו להיות אובב

להאמור. ולכך

רחצה. לי בטחון כתי יען שהקב"ה זן ומפרנס
מקרני ראמים ועד צילי כנים. גם
יש לרמוז בחי' מגיד במיק גי' י"ב רומז כי חי'
ראמים גי' י"ב. גם חיבת כניס גי' י"ב. ועיי'
שאלה נוסף ונתון באמונה איך בזה
מוציא מצה. והוא לשון מריבס ע"ד
וירא שני אנשים עבדים
נצ"ים יען שעי' האמונה יש ברכה וליכא ריב בין
איש לאשתו ולא בין אדם לחבירו :
מרור. רמז לסעודת שכל ימיו מלאו בים :

כורך. שיכרכנו ויזכר להאריחו אללו בביתו
מפיתו ואלל וכו' ח"ש
שולחן עורך. שיערוך שולחנו בשביל
כבודו ולא יקיים חט לו
ואל ארע פניו כי כל מה שאלה אוכל ונסכס
כוא משלו :

הא לחמא עניא די אכלו וכו' אפי' לרמח
דידוע שהלדקס מהפכה מדכ"ד למדח
הרחמים וכמשי' השקופס וכו' וכל השקפה
לרעס וכו' גם נודע שהלדק' מקרבה אח הגאולה
שנא' שמרו משפט וכו' כי קרובס יסועחי לבא.
עין דהלדקס היא גרמח שפע וברכס בעולם
וצפרס בגלות החיל הזה שנתמטע השפע בעולם
ע"כ לריכין אלו לעשות דבר להרבות השפע והיא
מלוח הלדקס שכמו שהאדם חונן ומרחם כן
הש"ה מרחם עליו כידוע וסעחא איש וחי' הא
לחמא ר"ל בסבה הלחם והלדקס שנוחמים לעניים
עניא יעשו אוחס די ר"ל עניא שהוא גי'
סמאל שהוא מדה דין יספכו אוחו לרחמים
ויקרבו הגאולה ע"י דוד שהוא גי' ר"י. ועוד
בסבה הלדקס היא גרמח די אכלו אכסחנא
בארעא דמלרים הוא הגליח המר הזה שעי'
הלדקס אט ניוטין בעוכ"ז ולכן אט לריכין לומר
כל דכפין ייחי ויכול כל דלריך ייחי ויפסח
ולכיוח חמיד נוחי לדקס וק"ל. וגם אפי' דחי'
היא לחמא ע"ס גי' אלהים שמשכך מדכ"ד וק"ל :
א"נ אפשר לרמח בסיה הא לחמא עניא גי'
אלפיין בגי' חיבות הוא לרמח דנכות גי'
אבות ילאו ממלרים :

ומה שסיים די אכלו אכסחנא בארעא דמלרים

אפי' במ"ש ה' המאכ"ר הוא סיפ"ס צפ' ונחמס
חמיסית לפרעס ודי סידות וכו' סיינו חומס
שנחיו שסס י"ד שנס יכול לבזז ליחנס ליאס"ר
אכן ודי סידות ר"ל די פעמים י"ד וסיה לכס נ"ז
וכאן אמר המגיד דכל הגלות הוא לפי שבזזו
בשגלות השנים ולא עבדו בזהם להשי"ח ח"ש
הא לחמא עניא הוא דמלכד די סיינו י"ד
שנים הראשונים אלא גם אכליו אכסחנא חי'
אכלו גי' זין שסס אחר י"ג שנים הנשארס עד
ע' שנס עכ"ז אכסחנא בארעא דמלרים סיינו
מילרים בין טקות ובין לרחן ביד יאס"ר ולכך
אורבא כל דכפין שלא עסק בחי' ייחי ויכול כל
דלריך ייחי ויפסח סיינו וסיה פה סח בחורה
ובזכות זס השחא סכא עבדי לשנס סבאס בארעא
דישראל וכו' וק"ל :

הא לחמא עניא וכו' במ"א כחבתי משס ה'
ברות אבות שפי' ע"פ מ"ש בגמרא כטוחן
לדקס לעני מחצרך בשש ברכות והמפייסו צ"ח
ח"ש ס"א גי' ו' לחמא סיינו שטוחן לעני לחס
עניא ר"ל ע"י שעווכס בדברים י"א ע"ש :

ועפ"ד ז"ל אפי' לרמח כי חיבות היא לחמא
גי' פה ר"ל פה עונסו שמפייסו
בדברים. די אכלו אכסחנא נטי' גי' ו'. וס"ח
גי' י"ז ר"ל דאס עושס שנים דבור ומעשס יחצרך
בי"ז ברכות וק"ל :

וכל המרבה לספר צי"ח מלרים סרי זס
משוכס מעשס ברי אליעזר ורי וכו' ק"ק
וכל מאי אהא לרבווי ועוד דקאמר ס"ז משוכס
מחי חיחי שיכא מנוכס דקאמר ס"ז משוכס.
וחו דסמין ליה מעשס ברי אליעזר ורי וכו'
בגראס שמביא ראיה אל סקודס ולריך להבין
מס ראיה בביא. אכן אפי' במאמר הסנא באבות
ז' דברים בגולס ח' בחכס. חכס אינו מדבר
בפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין ואינו נכנס
וכו' וחילופיין בגולס. וא"כ סיה ס"ד דחלמיד
בפני רבו או אפי' חלמיד חבר לא אפשר ליה
סיספר צי"ח בפני גדול ממנו ולזה קאמר וכל
המרבה לספר צי"ח ר"ל אפי' חלמיד בפני
רבו עכ"ז ס"ז משוכס ולא יקרא גולס וע"ז מביא
ראיה מעשס ברי אליעזר ורי וכו' ובדלוי דלא
יבאר שסס סיו חכמים גדולים ומכס סיו קטנים
ועכ"ז והיו מספרים צי"ח כולס ביחד וק"ל :

וכל

וכר המרצה לספר ביציאת מצרים כי משבצת. סדקדוק דמה דקאמר וכל המרצה לספר וכו' דאמו בריבוי חליא מילחא ומס סוס סיד לומר דבריבוי אינו מופיל אכן אפי' לרמח בסיד במס ששמעתי ממתי הרב חזקיה שבעי נרצו רב ומויץ בעיה ארץ עובד ע"פ הנאמר בחסלים ס"י חיל שלום רב לאוהבי חורקה ואין למו מכשול וגם שם חפול הקושיא סג' אכן כסול אמר דסכוונס הוא דנודע דבכל הדברים לריך האדם לאחזק בקו המילוט ולא יפסד לאחד מן הסדדים וכדי שלא האמר דגם בענין השלום בריבוי אינו טוב לז"א שלום רב לאוהבי חורקה וכגם שהוא מרצה ופוסק לגד אחד ומניח הקו כסוד שהוא אמלטי לא יעלה על דעתך שהוא בכלל דברים ונקרא אשר לא עשה טוב בעמיו. לז"א ואין למו מכשול עכ"ל יצ"ו ודפחיה מד"ן.

ועפ"ה יובן בסיד כונת המגיד באומרו וכל המרצה לספר לא חמא שזה הוא מרצה דברים מביא חמא כאמור בפירקין ע"א שלא בלבד שאינו מביא חמא אלא אדרבא כרי זה משבצת:

ברוך המקום ב"ה ברוך שנתן חורס לעמו ישראל ב"ה. אפ"ל סמי' בני חרי עפי' סידוע דעננה רוצא ליחיה בחשוכה דלגבי בן ליכא דינא דבימ דדרך בן לילך אחר אביו. עוין דמנחינח סחוי לישראל ולא למלכיה מוכח דאית לנו דין בנים ולגבי בן ליכא דינא דבימ ח"א ברוך המקום ב"ה דוקא ולא חלכו אחר סרוב דלגבי בן ליכא כאי עטנה ולהביא ראיה לזה דדין בנים ית. לזה אחר ברוך שנתן חורס לעמו ישראל ונריכים אנו לדעת על מה ולמה לא זכו מלכיה בחורס מדין בן המלך אלא ודאי מדין בנים דלגבי בן ליכא דינא דבימ ואיכא כאי חשי' מופיל ג"כ לעננה רוצא דדרך סבן לילך אחר אביו וק"ל:

א"נ באריא אפי' במס שראיתי לסחיד"א ז"ל בם' דבש לפי שאסוף איש טבור חשוכה לבטל עננה רוצא ואחייא מכללא כחז במע' סה' אית כ"א ח"ל דישר' ית לכס דין אשכ' ובטלס ובעל לא שייך רוב וידוע לוחות החורס סס קידושין ח"א ברוך המקום ב"ה דוקא וכתעם ברוך שנתן חורס לעמו ישראל והיא קידושין

לישר' ויש לנו דין אשכ' ובטלס ולגבי אשכ' לא שייך רוב. **ועפ"ז** יעין כונת הכי בית יעקב לכו ונלכס באור ה"י. ונודע מאזיל בית יעקב אלו הכנים ח"א מנח בית יעקב אלו דיש לנו דין אשכ' לכך לכו ונלכס באור ה"י דייקא וק"ל:

חבם מה הוא אומר וכו' הנה ראיתי להי' מהרי"ץ פלאני יצ"ו בס"ה אבות הראש ח"ג אוח ח' שהביא בננו' חכס כמס אופנים וחד מנייכו שהחיה לריך שילמוד שחיסה כחז מילס וכמ"ס צש"ס יע"ש וזה רמז חכ"ס נוס' חתוכה ר"ל שחיסה, כחז מילס יע"ש. ולי סקמן אמינא באריא צסק' אח סידוע מ"ס במד' ע"פ ארור אשר לא יקים וכו' הוא רמז על מי שיש ספק להחזיק ולא סחזיק וכו' נקוט מיכא דגם החיה לריך לעשות חסד בננו' וממונו ואדרבא הם מלויים יותר מאחר דיודעים ערך מי שעושה ועושה מי שאינו עושה וכמו שמלכו ברבס ואביו דמי שעסק בחו' לבד חיה מ' שנה ומי שעסק גם בניה חיה ס' שנה, גם נודע שגם החיה לריך לבדד לומדי חורס אף הקטנים ממנו כדי שלא יסיה קל בעיניהם החיה ח"ש סיכא דפלג ליה רביה יקרא. גם ללמוד מלאכה עם סחוי וכמ"ס וכל חוי שאין עמס מלאכה סופס צמילה וגוררת עין חסו הרמז בחי' חכס חסד כבוד מלאכ' לריך לישב בגלות על חסרון אחת מהסד וק"ל:

רשע מה הוא אומר מה סעבודס הוא לא לכס ולא לו ולפי שהוליא אח עכמו מן הכלל כפר בעיקר אף אחס סקקס אח שינוי ואמור לו בעבור זכ עשס ה' לי צללחי ממלכיה לי ולא לו ואלו סיה שס לא סיה נגאל. הדקדוקים מצוי חדא כפר בעיקר וסוד מה ססייס בעבור זה וכו' ואלו סיה שס לא סיה נגאל. אכן אפי' דנודע דבזכות שמירת השבת יאלו ישראל ממלכיה עוין מאחזיל דשמירת שבת כאלו קייס כל סחוי כולס ולספך סמחלל השבת כאלו כפר בחו'. עוין דסשבת נקראת זאת וכמאמר סכתוב אשרי אנוס יעשה זאת וכו' שומר שבת וכו'. והשחא א"ש ח"א מה סעבודס הואית לכס סיינו שמירת שבת שכיח קשס לשמרת על מחסוכהס ואפי' בכל דכו יקרא חילול שבת ולז"א ולפי שהוליא אח עכמו מן הכלל כפר בעיקר דסמחלל שבת כסופר בכל סחוי וכו' דקאמר אף אחס סקקס אח

אח שינוי ואמור לו בעבור זה עשה כי לי
בלאחי דשמירת שבת היא כיחה לי לעשרה לזיימ
קודם הזמן ואלו היה שם לא היה נגאל כיון
דכחא אינו שומר שבת וקיל:

פסח מלך ומרור. אפי' דרך רמז כי עיי
לימוד החי' ויהי בבחי' לדיק וכשיהיה
בבחי' לדיק ויהי מיחחו עיי מלאך רחמים
דחיינו בחי' מיהא ולא מוח וצפרע אס ויהי
לו מדת הענוה שאין לו למי' שליטה עליו וי"ש
פס"ח פס סח רל אס וכה האדם להיות לו
פס סח בחורס ובפרע אס מלמד לאחרים. או
פס סח רל שיהיה מוכיח את הרבים ויהי
בסוג מזכי לחיובא או מזכר גי' קליה מריר
גי' מוח רל שיהיה לבני דידים קל המוח בבחי'
רחמים ולא בבחי' דין וקיל. וגם טע' פסח
מלך ומרור גי' ענו בלא יו"ד וכמי' וסאיש
משה ענו וסא רומז לכח' דעיי הענוה אין
יגער שולט בו כידוע וקיל:

גם אוחיות אמלעיות מהיבות החי' שסס סי'
זי ריז גי' שני שם רמז שלמוד בחורס
מלשון שני חכמים. ורמז זה באמצע התיבות
שחסיס חורחו לשמש לפינה ולא להסגד ולהחיה
חי' וכמאמר הכחוב וזה לעושים חכמה. גם
רמז שפיקר חורחו חסיס בחטות לילה כי אז
יהי דעתו זך ונקי בלא שמרים:

בצאת ישראל ממצרים וכו' היחה יהודה
לקדשו וכו' אפי' במאזל דזיימ
קודם הזמן הוא משום דעיי קבלת החי' יש לנו
דין הקדש ומפקיע מידי שעבוד וגם דלוחות
החי' הם קידושין לישראל וחייב לפרקם כדון
שבויה וסעחא איש חי' בלאח ישרי' ממלרים וכו'
הוא משום היחה יסודס לקדשו רל דין הקדש
ומפקיע מידי שעבוד והוא עיי סיס ראס וינס
הסרים רקדו כאלים והוא בשעת מתי'. ועוד
טעם ב' בלאח ישראל רית וסי' בח לי ורל בח
סס ישראל לי הם שקדשחי אוסם עיי סלוחות
ואי' כדון מקודשח חי'ס היחה יסודס לקדשו
ולכך חייב אני לפרקם כשבויה וקיל:

שבשפרנו זכר לנו ויפרקנו מצרינו אפיל
בפשיטות עפיי מ"ש כר' נאח
חכלה בסופו כי ידוע שבויה שני לא נחרב אלא
בעון שנאח חנס וכי' שיש עון זה ביטנו ליא

להגאל אלא עד שנוציא השנאה ונכניס האהבה
כי עיקר קיום החורס והמנוח על ידה ע"ד
שאמ"ל להסוא גברא ואהבת לרעך כמוך זה כלל
גדול בחורס ואידך זיל גמור וסאהבס לא יהי
אלא מצד הענוה שסוא חושב עצמו כאין נגד
חבירו חי' שצשפלו רל בזמן שיסיה לנו שפלות
אז זכר לנו זכור יזכרו לעוב ויפרקנו מצרינו
וקיל. אי' אפ"ל עפיי מ"ש זיל בכונת סר' כי
דורש דמים אוהס זכר שסכנס שסמשפיע יקרא
זכר והנשפע יקרא נקבס חי' כי דורש דמים
מאחר הוא הנותן יקרא זכר ע"ע וצוה איש
חי' שצשפלו הוא העניות עיי' זכר לנו ילעך
לחיות שיהיה אחר משפיע וגמלא שיש בחי' זכר
עליו וקיל. ובמ"א כחבחי שיש פי' אחר לעיד
עפיי המפי' דעיי הענוה אשחו יולדת זכרים חי'א
שצשפלו היא הענוה ויהי זכר לנו וקיל:

ויפרקנו מצרינו כליח נוחן לחם לכל בשר
אפיל בסיד כי ידוע דאוס"ע
טוענים מעשה שמים עדיף ולכך מפקירים עצמם
לעבוד עיי' באומרס אס אינו חפץ בעיי' למס
אינו מצטלס וכמה הכחשות יש לסס וחדא
מינייכו מעטין ספח שהוא מחייס לאדם שצריך
לו כמה מלאכות ביד האדם חריסס חריסס
וקצירס חי' עדין יחלפון עליה. ואלו היה
כסברסס היה יכולת ביד הקב"ה להוציא לחם
ממש מן הארץ אי' משס סוכס חוכיס דמעסס
בי עדיף חי'א ויפרקנו מצרינו שטוענים עליו
זה כמעט והוא מכח נוחן לחם לכל בשר שיהא
עבודתו ביד האדם מוכרס במעסס בי עדיף
ולכך סודו לאל השמים ולא אחר וקיל:

מדרש חמוס סוצא לה' ויגד לאברהם חלימי
דליא חיל ויהי בשלח פרעס וכו' מי
טח וי' ככנענים טחו וי' אמרו יבוחו ישראל
וירשו אח הארץ עי' והדקדוק מצוי דמה חלוי
זבי' אכן אפי' לעיד צהק' מ"ש סי' נאוס חסלה
זיל סי' מיד משס סי' עיר דוד צביח סמלך חדר
אי' משס סי' שיך דמס שבינו בגלות במלרים
ולא בשאר מקומות משום שמלרים זכו בישראל
מצד מלריות שמלרים קרובס לא"י וסקי' וסלא
איחא צחסי' הרשב"א דמי שמוכר לשנים קלובות
ולא לחלוטין וללמחות לית ביה דינא דבי' וחי'
דדברי הרשב"א אזלי כמ"ד קיפ לא כקב"ד אכל
למ"ד

למד דקיפ כקניד אף במוכר לשנים קלכות
אין ביה דינא דביט פיש וסנס ממח שמיני
שקביס הוליא אח ישראל ממלרים קודם הזמן
מוכח דקיפ לאו כקניד ושלל דין זכו המלרים
בישראל דלא אינם מוכרים להשחטנד במלרים
דיכילים להשלים הקן בגליות אחרים. פון מיש
מסריא ענחבי זיל דמי משס סמפ עמשזיל
מס עשס פתח בצרסיה וכו' שאס יאמרו לסמים
אחס וכו' אומרים להם הפולס ומלואו של הקביס
וכו' וקי' וכו' כך הוא דין דמי שנותן מחנה
לחבירו חכס צס חחר בו וחי דקביס לא נחנס
לחלוטין לכנענים אלא לקיפ וקיפ לאו כקניד.
וכזה איס המד' חיא מי לוח וי סכננים לחו
וי דכשראו ישראל ילאו קודם הזמן מוכרה לומר
דינא קאי דקיפ לאו כקניד ולכך לחו וי אמרו
סכשו יבואו ישראל וירשו אח סארץ מכה זאח
ססברס ענחס דקביס לא נחנס לחלוטין לכנענים
אלא לקיפ וקיפ לאו כקניד וקי' :

ובאו"א קרוב להס וסוא עפי מיש אללי צפי
שמות בטונח המדרש אחס למס
ודבריס למס :

הנה ראיחי להחזיר זיל בסיס שמחה סרגל
לפסח לימוד צי שפי במשנה ואלו ירקוח
סאדס יולא בסס ידי חובתו בפסח חורח סמכא
סרחבינא מרור ופי' סס דיס עיב חורח סס רמח
סיחזור על לימודו לא פסיק גירסא מוסמיס.
פולשין פול סינק סיקבל עליו פול סינק וכמו שפי'
סראשונים פשה חורחק קבע כך וכך דפין ליוס
כך וכך שעות צלילה כך וכך לערב ועול יסכול
ולא יבול חכו פולשין פול סינק. סמכא סרחבינא
סס רמח לחוכה לחיבייא לחמוק באשר סחריצ
ציוח צמעשו סרעיס להוכיחו בדברים סקשים
כנידים. חכו מרור ולסחזירו למוטב כי הוא
מעלס גדולס כמו סספלינו צוכר למרדף בחר
חיובא כמאן דרדף בחר חיו ואלו סן ירקוח
ועשב מוריה זרח מרפא לנפש להדבק עס כי
עכחיד בקיטר נמרץ יעשב"א :

ולדידי ספשוס כמחלמד מדבריו אפי' לרמח
צאירא וסוא חוריה יחזור על לימודו
כמיס כי זיל פיל שין סיין גי' סיס סס רמח
למחזיל אן לו לסקביס בעולמו אלא די אמות של
סלסס ועוד אמרו קוציה חדי בפלפולא חיש פול

כט

בנוסף ודעתך סיין סוא סגמרא ססוא מחדד
סמוח וסדעס. סמכא סרחבינא נופי ח"ח סעי'
עסקו צגמרא יסיס צסוג ח"ח. ח"ג רמח להשו'
ססיא בני דברים קרל לייס ממורן גי' ח"ח. וצוס
חכס לחי' נימין קדישין כי ר"ח וסיח סמכא
וסרחבינא גי' ח"י. מרור גי' מוח רמח סיזכור
יוס סמוח סמיד כדי סזכס לאלו סדברים סני'.
נס סמכא לחוחיו אף מח ר"ל סיסכול עי'
יסורין ולער עד סמיחס ואפי' שעה מיחס ענחס
ילמוד צחי' אס אפי' חכו אף מח :

א"נ אפי' כי הוא רמח לענין סלדקס סלריך
ססאדס סוא ענמו יחזר על סעני כדי
להטוח ולס ימחין עד צואו חלו חיש חורח.
וכבר ידוע סלדקס סספכח מדסיד למדח סרחמיס
חיש פולשין פול סיין רמח לסס חלסיס דיוד"ן
ססוא גי' ס' וכמו ססחידא זיל סס רמח לדרכו
באופן סני יעיש. אף אן כימא סחי' פול לשון
סכנסס וכמו סדרשו זיל צפי ועל סרבך חחיס
נורעין ומוסיפין קרי ביה פול סרבך ר"ל סכנס
סרבך לנרן סלס סעי' סלדקס מחספך מדסיד
למסיר סמכא סרחבינא יחמוק אח סעני ססוא
פולס סרב. וגס ח"י סמכא לחוחיו אח מך. וחי'
סרחבינא גי' עמיד סס רמח סיעמרכו צכליס
נאיס כפי יכלחו וצפרט אס סוא ח"ח עני כי
נופי סמכא סרחבינא ח"ח :

א"נ יעמרכו ויסמחכו צדברי פיוס סמחקבליס
על סלב כי צכ חכס לשמח אח לב
נכאיס ויריס מכשול ססרעומח מעל סעני וסכל
עי' מרור גי' מוח סיזכור אח יוס מוחו ועי'
יסיס לו רוח נדיצס ונדיב נדיצוס יפץ וקי' :
כבר נידע סחזיל נחנו סימן לפרשיות של
פסח משך חורא. קדס צכספא. פסל
צמדברא. סלח צוכרא. אפיל צסיד דרך רמח וסוא
דר"ל דאס נפשך חשקס צחורס. חיא משך חורא
סאחס רואס למשך סחורס חליך עיד אחזיל חורס
מונחס צקן זוית כל מי סרוכס ללמוד יבא
וילמוד. וגס ח"י משך גי' סיס רמח לחלמוד
סנקרא סיס. אזי לריך להיות צחשק חמין ולסכין
ענמו סכנס דרצס וחי' קדס מלשין סכנס וסמנס
סיד ספי' רשי' צפי וישב צפי חיס סקדסס.
מקודשח ומומנס לחיות. ח"ג קדס מלשין קדוסס
ממס. סיקדס ענמו כל מאי דאפי'. צכספא סוא
מלשין

מלשון השחוקקות ע"ד הכחוז נכספה וגם כלחם
נפשו ור"ל שיכיה צחשק ולא בעללות. גם פסל
במדברא. ר"ל שיעשה הדבור בעיניו אחרים.
ואז יחם שיכיה הוא דרופחקה וישבר היכס"ר
כי החורס היא חבלין ליכס"ר ח"א שלח זיכר
רמו ליכס"ר אשר בא לאדם מרחם אמו ולא כמו
היכס"ע שאינו בא אללו אלא כשיכיה בן י"ג שנה
ואילך ולכך נקרא בכור רמו שהוא ראשון :

פרשת בשלח

איתא במד' ח"ל ויכי בשלח וכו' מי אמר ווי
פרעה אמר ווי וכן איחא משה אמר
ווי וגם ישראל אמרו ווי ע"כ. וסנה לסברא
האמלעית משה אמר ווי פי' הח"ר יעקב יוסף
סררי נר"ו עפ"י מש"ל שאם היה נכנס מרעה
לארץ ישראל הוא היה בונה ביהמ"ק ולא היו
מתבטלים מעשה ידיו. עוד נקדים משא"ל מ"ס
שיאלו ישראל קודם הזמן כיון שהמירס היחס ד'
מאות ס"ט שאם היו שוכין עוד רגע אחד היו
נכנסים במ"ט ש"ט ולא יהיה להם עוד תקומה
ח"ו ומא שנשאר עליהם בגלות מצרים השלימו
אוחם בשאר גליות ע"כ ובזה יע"ן שמשה אמר
ווי דסיינו כיון שראה מרעה ישראל יאלו קודם
הזמן סקשה לו איך יאלו קוד"ז כיון שהמירס
היחס ד' מאות אלא מוכרח לומר שישלימו את
הזמן בשאר גליות וסוקשה לו כיון שהוא יכנס
לא"י ויבנה הוא ביהמ"ק איך אפשר שיחרז ויגלו
ישראל מעל אדמחם אלא מוכרח לומר שהוא
לא יכנס לא"י וע"ז נעק ווי שמיאחם קוד"ז
נראה שלא יכנס לא"י ע"כ. ועפ"ז אפי' לע"ד
כונח המד' ישראל אמרו ווי והכונה כיון שיאלו
קודם הזמן א"כ מוכרח לומר שישלימו אוחם
בגליות אחרים ולכך נעקו ווי. ובזה ירמח הכחוז
עצמו ויכי בשלח פרעה אח העם ולא נחם אלכ"י
היינו לשון מנוח. או לשון סנחש שלא הניחם
לסיוח במצרים להשלים הזמן ולכך נעקו ישראל
ווי דגליות אחרים הם אין להם קצבה וגבול וק"ל :
ויהי בשלח פרעה אח העם אמרו במד' מי
אמר ווי פרעה אמר ווי. אפ"ל בסק'
מש"ל ע"פ ויאמר ה' אל משה עוד נגע אחד

אביא על פרעה וכו' אחרי כן ישלח אחכס מזה
כשלחו וכו' וסמ"ל דבר נא באזני העם והוא
דק"ל בפנין פועל דאם הכ"ס חזר בו נוחן לו
שכרו משלם ואם הפועל חוזר בו אין לו אלא מה
שעשה דק"ל פועל יכול לחזור בו ואין לו אלא
מה שעשה וא"כ השחא הכא בישראל במצרים
ה"ל דין פועל ויאלו בחצי זמנם וא"כ אף אם
ירצו לקחת שכר פעולתם אין להם אלא חצי
השכר ולכך כשי"ח עשה זאת בחכמה לשלוח לו
מכוח כדי שהוא בעצמו ישלחם וא"כ יכול שכרם
משלם ח"ש עוד נגע אחד אביא על פרעה וכו'
אחרי כן ישלח אחכס מזה הוא בעצמו וא"כ הדר
דינא דאם הכ"ס חזר בו נוחן לו שכרו משלם
ולכך אמ"ל דבר נא באזני העם וישאלו וכו'
דינא קאי דמשלם לו שכרו משלם ח"ש ויכי
בשלח פרעה אח העם ר"ל שהוא בעצמו שילחם
וא"כ הדין נוחן לחת להם שכרם משלם ולכך
נעק ווי על המעשה הרע הזה שעשה לשלחם
בעצמו וק"ל :

וה' קול יעקב רקח כתב משם המפ' דתיבת
פרעה שם רמו לז' הירואים שח"י ז"ל
ליצי' קודם הזמן. ה"ל הוא ריבוי הכנים שנחרבו
שלא כטבע. וכו' קושי השעבוד השלים המנין
ח"ש ויכי בשלח קודם הזמן הוא מסיבת פרעה
נו"י ריבוי הכנים, ע"בדות פירך עכ"ד :

ובאו"א אפ"ל כונח המד' סנ' וכו' בסק'
מ"ס ה' אצרכם במחזה דכ"א דשנה
ופירש כונח כ"י בסדרין ח"ל ויגד למלך מצרים
כי ברה העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל
העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את
ישראל מעבדנו ודקדק ה' ז"ל דמשיקרא מאי
סבר לשלחם ולבסוף מאי סברו להחזירם לעבדות
וחו במ"ש במכילתא וסביו רש"י ז"ל שנהפכו
לדרוך אחרים בשביל ממונם שסבאילוס וק'
דקרא כתיב כי שלחנו את ישר' מעבדנו ואיך
אפ"ל דרדפו אחרים בשביל ממונם ופי' הוא
ז"ל במ"ש מהרשיא באגדחיס צפיק דברכות ס'
מ"ה למא שהקשה סרין דדרשותיו מה פעם
לצווי הקב"ה שיטלו בדרך שאלה וסיה ראוי שיטלו
להם בפירות בלי שום המלאכה שהמאריים יתנו
להם הכנסת במחנה גמורה ואם לא יעשו כן
יכרוג אוחם כאשר הרג בכורים כדי שישלחו
את

(ג) **ויסעו** מסוכות ויחנו באיתח בקלס המדבר.

אפי' בס"ד כי נודע מ"ש סחיד"א ז"ל בנח"ק ושס"ר ע"פ ויעקב נסע סוכות ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות ע"כ קרא שם המקום סוכות. והוא כי העו"ז דומה לסוכה שהוא ערלי צפני העו"ז ח"א ויעקב נסע סוכות שהוא רומז לעו"ז ר"ל שהוא סוכות ר"ל קטנות ויבן לו בית בעו"ז ולמקנהו הוא קניני עו"ז עשה סוכות. ח"א ויסעו מסוכות רמז לעו"ז ועלה עוצה קמ"ל וכ"ח איך ובמה יכנס ילכ"ר לז"א ויחנו באיתח ר"ל חנייתו באיתח טע' ארון חכריבין מטה ועוד בקלס המדבר וכשחזר לו יום המיתה או אז יכנס:

ויסעו מסוכות ויחנו באיתח. אפי' בס"ד דרך רמז כי ישראל כשסיו במצרים היו עובדי ע"ז וכמ"ס הכחוב משכו וקחו לכם לאן ופירש"י משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם לאן של מצוה. אך כשכלכו למדבר וקבלו החו' שירשו ידיכם מע"ז. ח"א ויסעו מסוכות וסנה בחורס כחוב מסכת בלא וויין והוא לשון ע"ז וכמ"ס ואח מסוכות. שם רמז שהניחו הע"ז ואדרבא ויחנו באיתח אוחיות באיתח חס כשסיו בקלס המדבר לאפוקי כשסיו עדיין במצרים:

ובזה אפי' בס"ד כונן ס' בחסלים ס' ז"ב ח"ל כי הכס אוביך ס' כי הכס אוביך יאצרו יתפרדו כל פועלי און. והוא דודע מ"ש בזו"ק דבשעה שהיו עומדים על הים פטן עוזא שר של מצרים מה אלו אף אלו וכו' וסחי' הוא דישאל מחמת אונס ולער לכך עבדו ע"ז לא כן המצריים כי הם צהשקט ושלום ועכ"ז היו עובדי ע"ז ועוברים על רצונו ית' ומכ"ש כי סכידו עולם על ישראל צענון קושי הסעבוד ולכך נעכשו והשתחא איש ח"א כי הכס אוביך ס' שם רמז דישאל אף שסיו עו"ז עכ"ז נסג עמם ברחמים צהס כו"ה ציה לא כן למצריים כי הכס אוביך יאצרו שהעציעם צים סוף וחיכשו לן מ"ש זה מזה וכמו שהקשה עוזא שר של מצרים לז"א אינו דומה זה לזה אלא יתפרדו כל פועלי און שהם נפרדים במעשיהם אלו מאלו שישאל סיו אטעים ולא כן המצריים וק"ל:

(ד) **איתא** במסרס ולילס וי. ולילס באים לסרגן. ולילס בעמוד אש להאיר לסם. ולילס

אח ישראל. וכי הוא ז"ל דקושיא זו אין לה עיקר דכא כיון שהש"ח הוליא אח ישר' באופן שהמצרי' יתשבו כי אחר ג' ימים יחזרו למצרים ע"כ הוצרכו לשאלה שיחשבו שבזואם לשם יחזירו להם אח כל הרכוש בדרך השואל דבר מחבירו לילך למקום פי' שמחזירו לו בשבטו למקומו אבל אם היו שואלים במחנה יאמרו שזה ודאי מבקשים בשכר עבודתם ויבינו בדבר המצריים שאין בדעתם לחזור איד ז"ל יע"ש:

ובזה פי' כי כ"י ויוגד למנך מצרים כי ברח העם דסייט שלא הלכו דרך ג' ימים ועתידין לחזור אלא ברח העם לגמרי אז ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישר' מעבדנו דעד עתה סיינו סבורים דעתידים לחזור לעבדות ולהציא לנו מה ששאלו ממנו אך עתה שברחו להם לגמרי הו' חרחי לריעותא כן כי שלחנו את ישראל מעבדנו וכן שנפלו ממקבינו לגמרי וע"ז רדפו אחריהם והשתחא איש ח"א ויסי בשלח פרעה ולא נחם אלהים וכו' אז עז וי על עבדיו ועל הממון כח' :

(ז) **איתא** באותיות ר"ע ח"ל לעתיד לבא במלחמה גוג יכרוג הקצ"ס ממחנה גוג י"ע אלק רבוא ע"כ ולריך נגר ובר נגר ולמה י"ע ולא פחות או יותר סובא לה' אמר יוסף ס' זס. והוא סביא ביאורו מסי' ברכת שמואל ז"ל ודל ונראה דאיתא פלוגתא בפסוק וחמושים עלו בניי אי הו' ישראל ד' פעמים סיר והערב רב רק סיר חלק חמישיה משיר או איפכא. ובגמרא דסנהדרין מחנה סנהריב ר"ס אלק רבוא חסר חד. ופריך חסר אלק או ק' או חד ממש חיקו. ונוכל לומר דחסר אלק וסיו רני"ס אלק רבוא. ואיתא במד' כימי לאחך מארץ מצרים אראטו שיסא במספר כיוצא מצרים. ולע"ד דבמצרים סיו ד' פעמים סיר דסיינו ר"ע רבוא. ק' יוכי לעתיד. וסרמב"ן פי' ע"פ איכה ידרוך אחד אלק דכוא לעתיד דירדוף ישראל אי' אלק מכאומות ולפי"ז יע"ן לעתיד יסיו ישראל ר"מ רבוא ומחנה של גוג יסיו רני"ס אלק רבוא וא"כ ר"מ רבוא ישראל כל אחד ידרוך אלק ממחנה גוג ויכרוגו ר"מ אלק רבוא ישארו י"ע לכך סו"ך הקצ"ס לסרוג אוחן ולא השאר פרסס דהפ"ח עכ"ד ז"ל:

ולילה כיום ואיר. ולילה אור בעדני. ולילה לילה יחוס דמה. ולילה ולא דומים לי. הביאה בבערתי זיל. אפי' צמיד בפשיטות בהק' משזיל דהמלריים חמיד היו מהועדים צלילה לחשוב מחשבות על ישראל להביא פטח איך יעשו לענותם ביחד שאלה. חקן הוא יח"ש ספיר ענחם וקלקל מחשבותם וכו' ואלו ישראל ציד רמס לעיני כל מלרי'. ואחד מן החי' הצריך לנו הוא דע"י קבלת החי' ומלית יסיה להם דין הקדש ומפקיע מידי שעבוד כידוע לא פ"ע להאריך. עוד נק' מאחזיל אין רכס של חורס אלא צלילה. וסעחא ח"ש ח"א ולילה צאים להרגך ר"ל לחשוב עליך מחשבות רעות לענותך ולהרגך. חקן הוא יח' לא קן יחשיב אלא אדרבא להוציאם ולהצילם. ח"א ולילה בעמיד אש להאיר להם. בעת יציאתם ממלריים. וגם ולילה כיום יאיר שאז"ל שהלילה הכיח מלריה כלהרים וכיח איך ובמה זכינו להם ללאת קודם בזמן לז"א חדר מלריה חדרא ר"ל כיח הטוחנת מחשבת הלילות היא נרמס לנו להשלים הזמן שנלמדנו ימים ולילות ח"ש ולילה ר"ל בסיבת מחשבת הלילה לכן אור בעדני וניטלנו מיד פרעס כרשע וכל שסוף עיקר הפעם הב' והוא דע"י החי' הקדש מפקיע מידי שעבוד ח"ש ולילה לילה יחוס דמה רמס לחי'. וכיון שכן שהיא עיקר פדוחט ממלריים ועוד כל ימי חיינו היא היחה לנו בגרם המעלות לאורך ימים ושנות חיים. ועוד היא חסיה לנו לעזר ולהועיל לפדוחט מן הכלות אי"כ צריך שאקבל על עצמי שבכל לילה ולילה אקום להודות לך בחי' ח"ש ולילה ולא דומים לי וק"ל:

(ה) **ושרישים** על כולו. שמעתי בהק' מאז"ל דהעולם הוא ג' שלישים שליש ים שליש מדבר שליש ישוב ובעת יציאת ישראל ממלריים עשה להם נסים ונפלאות בני שלישים כמו דריונו בחלק כישוב הוא במלריים יו"ד מכות. וחלק המדבר הוא המן וכשלו והבאר וענני כבוד וכו'. וחלק הים הוא קי"ס. חקן הנסים שעשה לנו צים הוא משיבת יוחר שהיו רואים ישר' בעיניהם שהם צהשקט ושלוה ובהם להפך. ובזה פ"י ומבחר שלישי ר"ל השלישים כמו' הוא עובשו צים סוף. ח"א ושליש ים ר"ל הנסים שעשה לנו בשליש ים הוא מעולה על הכל וק"ל:

(ו) **ויאמר** משה אל כעס אל חיראו החיצו וראו את יסועת סי' אשר יעשה לכם כיום כי אשר ראיחם את מלריים כיום לא חוסיפו לראוחם עוד עד עולם סי' ילחם לכם ואחם חמרישן. אשיל דרך רמס על המלריים להחיה ושונאים אוחם לעלם ולבשר. וכמאז"ל אחיכם שונאים מלדיכם וכי' ודרשו ז"ל ששונאים אוחם כנדה. וזה הוא אומלל שאל חיראו מה. וכבר נודע דעם הוא כינוי לחי' וכמו שדרשו ז"ל ע"פ סגד לעמי פשעם ולבית יעקב חסאחם. סגד לעמי פשעם אלו ח"ה ששננו נעשות להם כדונות חכו כיו' זכיר בחלמוד ששננת חלמוד עילה זרן ח"א ויאמר משה אל כעס הם החיה אל חיראו מן השנאה והכלרי שמיירים להם כן בחוסר השנחתם עליכם צפרנסה ומר"ש אס עם שאינם משגיחים בזה הם מבזים אחכם חי' ומלריים להם כי בזה יגרמו להם להצבאל חי' מדיח כי חראן שהחיה הם מלבד שאינם מכובדים בעיני המו כעס אלא אדרבא לוקחים להם קלון חי'. אל השגיחו ע"י כי מה יחן ומה יוסיף כבודם וציונם אדם לסבל דמה. וסופו עפר חולעה ורמס. ויותר טוב שחטו ארץ על צלימה. וכן אמר כי ר"ל אמרו חסור החיה לשחוק ולמחול על ציונו עכ"ז פעמים שביטולה של כבוד החורס זכו קיומה. אס יסיה כאופן שיאל מה חקלה. מחלוקת וקטעס וסיו לבושם וכלימה. כי אז אש המחלוקת הצער צם ויוסיפו עוד על חסאחם יוחר ויותר ועוד סיחיו גרמא להחבזות כל החיה בכללות אף שלא שמעו חרפסם. והשיח הוא רואה וידע וחצב ציקרייהו. ואס אמרתי להוציא לאור את אשר יש עם לבני חקל הידיעה מהכיל. וע"י וכו' ואל צו אמרו טוב ויחיל ודומם וכי' והכל לפי ראות עיני האדם בעת ובטובה ססיה כי לא כל העמים שווה. חכו שרמס ויאמר משה אל העם הם החיה אל חיראו החיצו וראו את יסועת סי' אשר יעשה לכם הימים. ורמס בחיבת כיום ע"ד שאמל אליהו ז"ל לריציל כיום אס בקולו השמעו ורל אס חלמדו בחורס ולא לשום פניה זרס חי' ובזה כי אשר ראיחם את מלריים כיום לא חוסיפו לראוחם עד עולם אלא הי' ילחם להם כיון שאחם עוסקים בחוררו לש"ש הוא חצב ציקרם ואחם חמרישן:

החורס בחמיסה דכא עסק סחורס הוא סיוע
לנאולה איכ אדרבא כלפי לויא לריך להחחוק
ולסחגבר בלימוד סחורה יוחר ולזה חמס :

א"נ אפיל בס"ד בהק' את סידוע מאזיל בכל
יום ויום יארו ש"א מחגבר עליו ואלמלא
סקביה עזרו לילו יכול לו שנאי אופס רשע ללדיק
וכו' עין דאין לך מלחמה בעי' במלחמה סילר
ועי' שחכור לו סמיחס יסיכ נכנע וכמאזיל חכור
לו סמיחס וססחא איש חיל' ה' ילחס לכס פס
סילסיר אכן אחס גס אחס עי' אח"ס נוס' אידון
ח'כריכין מ'סס חחרישון גיכ ליסכיר סיינו
שחכניעו אוחו וקיל :

ח) ויאמר ה' אל משה דבר אל בני ויסעו
ואחכ סרס את מסך אפי' לרמח
למסול שפרנס סדור' לריך שיחנהג עמסס כמו
פס סחינוק קמן סקודס ידבר עמס דברי פיוסיס
וחוכסס ואס לא יסמפו אז יריס מקלו לססניסס
בקושי כמיס בססכורין עי'ס כי אחס חביא וכו'
סול מקל וסך על קדקדס עי'ס חיל' ויאמר ה'
אל משה דבר אל בני סקודס חדבר עמסס
בדגריס ואס ימאנו לשמוע אז ואחכ סרס את
מסך וקיל :

ט) בפירש"י צדיס ויאר את סלילס חיל'
ויאר עמוד כאש את סלילס
לישראל וסלך לפניסס כדרכו ללכת כל סלילס
וסחשך סל ערפל ללר מלריס. פיון לה' סס חסריס
ססקס על רשי' זיל מדבריו זיל בזהלילס ס'
קליס חיל' ולילכ אור בעדני וסלילס יסיכ מאפיל
לגדו אור זה לשון אופל הוא כמו יסין פסן אורו
וכן כל כוכבי אור. וכן ויאר את סלילס עיכ סרי
בזהלילס פ"י דחינה ויאר הוא לשון חשך וסול
ספך מס ספירס כאן. ולי ספשוט אפשר לומר
דרשי' זיל סובר דחינה ויאר הוא מחפרס לשני
אופניס יאר לישראל וסול חחר על עמוד כאש.
וגס יחבאר למאי דסמין ליס סיינו ויסי ספן
וסחשך ויחשיך את סלילס למלרייס. וסכא נקס
פירוש אחד ספשוט דסיינו אור ממש וסחס נקס
פירוש סשני דסיינו חשך למלרייס וסול על עמוד
ספן וסחשך וקיל :

י) איתא במד' חיל' בחרמי' לא רלכ סיס ליקרע
וכו' רפ' צסס ר' סוספיו אמר
נמל סקביס רגליו של יעלעיס וסעמידן על סיס
ואמיל

א"נ צא לרמח לענין ספילין. כי נודע דעייר
סול כינוי לאיצריס שבנוף עדיס עיר קסני
ואכסיס צכ ממש. ומשס סול כינוי ליכסי' כי
גס משה נאמר צו וחרל' אוחו כי עוב סול.
חיל' ויאמר משה סול סילסי' אל סעס סכס
סאיצריס שבנוף אל סירלו סחיצו ורלו את
יסועת ה' אשר יעסס לכס סיוס סול אורחל
דחיסר נגסי ארציסר. כי אשר רליחס את מילרייס
סול יכסיר סיוס סול יוס יג. ריל סוף יג
בעדיס לא חוספו לרלוסס עוד עד פולס. ומס
גס ה' ילחס לכס לעזר אחכס וגס אחס
חחרישון אוחו :

אשר יעסס לכס סיוס ר"ח אליה. סאליסו
סיכ רוכב סוס נקבס ופרסס סוס
זכר וסיכ אליסו סולך לפני פרסס עד ססביאו
ליס וספילו חיש סוס ורוכבו זכ אליסו וסוסו.
סיכ סרמס פרסס ביס סכיר ה' ליקיסיס
מפרסס ד' רפיס :

ז) ה' ילחס לכס ואחס חחרישון. שמעתי שפי'
סמפי' דרך מוסר במיש' בוזיק' על מי
סמדבר צביכין כמה פונשו גדול וכחכו בעלי
סמוסר סכל עבירוח סבעולס סקביס חמיד מליל
את ישראל מיד סמקסריניס דרלו ירלו סאוכי'ס
סס פוסיס יוחר ויוחר מישראל. ומס לכס ללסוק
על ישראל ולקסרנ פליסס וצכ סול מחיש כחס.
זלריס בעון זכ סמדבריס צביכין אין יכול סקביס
ללמד פליסס סניגורייא סאוכי'ס פוסיס כך דכרי
אנו רואיס בעיינו ססס חכריס סרצס מלדבר
צביח ספילחס ולכן אס מקסריניס על ישרי' אז
אין יכול ללמד פליסס סניגוריא ועי' נענסיס
צ"ח חיש ה' ילחס לכס סכול נלחס צסבילכס
נגד סמקסריניס סאומיל מס לכס לקסרנ על ישרי'
סרי אוכי'ס פוסיס יוחר ויוחר אך בחרנאי ופי'ס
ואחס חחרישון ריל סלא חדברו צביכין דבעון
זכ אין יכול ללמד סניגוריא פ"כ :

א"נ אפיל ואחס חחרישון בחרמיסל. וסכונס
ספי' סידוע דנאולח ישראל חסיס עי'
סחורס כמאמר סכחוב גס כי יחנו צנייס סחכ
אקצאס וכו'. גס כחיכ זכרו חורח משה עכדי
וכחיכ בחריס סנס חוכי' סולח לכס את אליס
סנביא. וכן עחכ חמכ יקרא ה' ילחס לכס פס
סאוכי'ס לסליל אחכס מידס ואחס חחרישון מן

ואמ"ל ראה נסים שאני עושה לבניך וכו' וכו' וכו' חמוה וזדרך רמז אפ"ל לע"ד כי החורב הוא סיבה קריעה ים סוף וכו' וכו' כלל מאמרו יח' בהולאך את העם ממלכים העבדון את האלוקים על ההר הזה שהוא כדי לקבל החורב ומוכרח הדבר ליקרע להם ים סוף כדי לקבל את החורב אח"כ ונדע דקבלת החורב היא מכוונת לזרע יעקב וכמ"ס חסן אמת ליעקב וספחא ח"ש ח"א בחמ"י לא ראה הים ליקרע וכו' ר"פ בשם ר' הושע"א אמר נפל סקביה רגליו של יעצ"ע"ה שחיבת רגליו ע"ה ג' יר רמז לחורב. וגם ח"י רגליו פירושו בגללו ע"ד מ"ס ויברך ה' אוהך לרגלי שפירושה בגללי והעמידן על הים ואמ"ל ראה נסים שאני עושה לבניך וכו' ע"י החורב וכו' וק"ל :

(יא) **אִתָּא** צמד' ויושע ח"ל מאי ויושע ומתרחץ ביום הסוף. וכו' חמוה. וזדרך רמז אפ"י ח"י ויושע בא לרמז דע"י לימוד החו' שהיא כ"ב אותיות וכה לש"ע נסודין כי ג' ויוש"ע וי"ו ג' כ"ב הם אותיות החו' גורמים ש"ע נסודין וע"י חמס מאי רמז זה דהא כמה וכמה לומדים וליה לכו מגרמייכו אור אפ"י לעלמס וע"י ח"י ביום הכוה הוא יודע לה' שהוא עובד סגקרא יום וק"ל :

(יב) **וִירָא** ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במלכיה וכו' אפ"ל עפ"י דז"ה"ק בפי שמוח דקט"ס והב"ד ה' לקט שמואל ה' ויגש איה היכלא חדא דליקרי יד וכו' וזה מכלל באובדים וכו' כמו שכתב ה' כנז ח"א וירא ישרי את ה' הגדולה הוא רמז להיכל הכנז ולקך וייראו העם את ה' וק"ל :

א"נ הוא הרמז לשם מ"ב של אלה בכת שהוא י"ד שמוח ג"פ י"ד טולים מ"ב וכו' וכו' הוא אשר ע"י מחזכרים נ"טות כק' ח"א אשר עשה ה' במלכיה שזכר מהם כל נ"טות סקדושה בכת זה השם וק"ל :

(יג) **אִתָּא** בגמרא דסוטה ד"ל ח"ל דרש ר' עקיבא בשעה שיצאו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה וכו' אמרו שירה משם אמר השירה לה' וישראל אומרים השירה לה' ע"כ. וי"ל באומרו נתנו עיניהם לומר שירה דמה ענין נתינת עין כזו. ופי' מהר"א מקראקא ז"ל עפ"י

משל חזיון ישראל יוחר ממלכיהם שסמלכיהם מחזירין כשם אחר ג' היבוח קדוש וכו' וישראל אחר שחי היבוח ומקשה צדק כבוד ה' ומשני הסוף אופנים הוא דקאמרי. והנה בכלל ישראל הזכירו ה' אחר היבוח אחת השירה לה' וקשה מהיכן זכו לזה. והנה כבר הקדמנו דעמדו סמלכיהם ג"כ לומר שירה וליוכ ה' אז ישר משם וזכ"י ומסתמא ג"כ האופנים ג"כ עמדו לומר שירה ואפ"ה ליוכ ה' אז ישר משם וזכ"י וכו' החי'. ופי' דחזיון ישראל יוחר מאופנים וא"כ האופנים מחזירין אחר ב' היבוח וישראל יכולין להזכירו אחר היבוח ה'. אכן חפול הסתמה דא"כ למס לא אמר שישראל יכולים להזכיר ה' אחר ח"י אחת. ומוכרחים ליישב דדוקא באותה שעה שראו השכינה אז יכלו לזכור ה' אחר ח"י אחת וכמ"ס החום דסמלכיהם שאומרים צדק כבוד ה' ממקומו הם אוחן שאין רואים השכינה וכמו שאומרים ממקומו בכל מקום שהוא ול"א אז ישר משם וזכ"י את השירה הזאת תחילה לאופנים ולמלכיהם וע"י אמרו השירה לה' והנה זה אלי ואנוסו שראו השכינה באותה שעה ח"ש נתנו עיניהם לחזות בנועם אור השכינה וע"י יכולים לומר שירה אחר ח"י אחת ע"כ :

ובזה אפ"ל דרך רמז כונת הכ' ע"י חמרת יס. ור"ל שבמקומות אחרים אין יכולים ישרי להזכיר ה' אלא אחר ב' היבוח כנז צ"ס ח"א ע"י חמרת ואח"ך יס וכו' א"כ איך כתיב השירה לה' שהוא אחר ח"י אחת ל"א וי"י לי לישועה זה אלי וכו' וזכ"י דסיה ששראת שכינה ל"א יכולי לומר השירה לה' וק"ל :

ועפ"י הנה מקום אחי לבאר כ"י הכ' בהסלי' ס"י ס"ב ח"ל אחת דבר אלוהי שחיס זו שמעתי כי עז לאלהים. והדקדוקים מבו'. אכן עפ"י ח"ש חכו דקאמר הפסוק אחת דבר אלוהים בחמישה. וכו' אמר אלוהים שישראל ואמרו שירה אחר היבוח ה'. וזה שחיס זו שמעתי בפסוק שמע ישראל ה' אלוהינו וכו' ואיך אמרו בשירה הים השירה לה' וכו'. וחיבת ז"י ג' אח"ך רמז על פסוק שמע ישראל וכו' שהוא יחודו יח'. ולזה חירץ צטו"ט ודעה כי עז לאלהים ור"ל שבאותה שעה ראו מראות אלוהים ושאני בא מעלמא וק"ל :

ובאו"א אפ"ל דרך רמז כ"י הכ' כנז וכו' בסק

זה ישראל אל נוס קדשו. לזה חיי שמעו עמים
ירגזון וכו' נמונו וכו' שמוכרח לעשות כללות
שדעו כל כגוים השנחחו ית' בשמים ובארץ ע"כ:
ובזה פ"י מעי חיר יעקב יוסף טראב נרדו כו'
כ"י בחכמים ס"י ע"ז ח"ל מי אל גדול
כאלהים אהה האל עושה פלא סודעת בעמים
עורך גאלה בזרוע עמך. הכונה דמי כ"י אלטינו
שהוא יכול על כל ח"ש מי אל גדול כאלהים וא"כ
כיון שבידך יכולה ע"כ דבר אהה האל עושה פלא
ר"ל ביית יכול לעשות פלא א' וילאו ישרי ממלרי
ולמה לריך לכל אלו הנפלאות אכן הסעס הוא
שע"ז הודעת בעמים עורך שדעו כל בעמים
ש"ש אלסים שופטים בארץ לכן גאלה בזרוע עמך
ר"ל שעיית כל אלו הנפלאות והנלח אוחס ביד
חזק ובזרוע נטויה כדי להודיע השנחחך לכל
בעמים כח' עכ"ד יל"ו:

ובאו"א אפ"ל לפרש' אנו סדל וכו' זהב' זהב'
מ"ש החירי"א ז"ל בס' בא ח"י אחר

לזה וכו' דכונה כש"י"ח בעשייתו יורד מכות כדי
לחקוע יחד חזקת כלל ישראל שכוו שעה עשה
כ"כ מכות לכלל ישראל כן לעת"ל בגאולתו מן
סגלות יקיים בנו מק"ש כימי לאחך מא"מ ארלטו
נפלאות ריבוי משמע ע"כ. וזה א"ש כונה כ"י
הנז"ל וכו"א מי כמוכס באלים ה' וכו' וא"כ נורא
הכלות עושה פלא ל' יחיד ולמה הולך לכ"ז לז"א
נחיה בחסדך עם זו גאלה ר"ל דכוא סימן לגאולה
העתידיה. **ובזה** ג"כ ית' כונה כ"י בחכמים

הנז"ל מי אל גדול כאלהים ולזה ה"ס לריך
אהה האל עושה פלא אחד לז"א דכזה סודעת
בעמים עורך גאלה בזרוע עמך ר"ל לסודות לבני
דגס לעת"ל ב"ב יח"ש לגאלני בכל המכות ה"י:
ובאו"א פ"י ה' שער החצר ז"ל כונה כ"י

נחיה בחסדך עם זו גאלה נכלת
וכו' שמעו עמים וכו' זהב' מה שפ"י רבינו מסרחו
ז"ל כונה כ"י ויספר משכ לחוחנו את כל אשר
עשה ה' לפרעה ולמלרים על אודות ישראל את
כל החללה וכו' וילגס ה'. וכו' עפ"י משל למלך
גדול ששלח למלך א' ששכס בן אהובו שישלחנו
חפשי. ואוחו המלך כשפל בזה את המלך הגדול
והחרים כנגדו בדברים קשים ומרים ואז מלך
הגדול ערך מלחמה והשמיד והחרים למלך הקטן
ולכל חילו עשה כהם שפמים וכו"א השבוי מחמת
ידו

זהב' את הודוע שח"ל מנו דברים שצריכין
שמינה וסס חתן חולה חיה אבל וי"א אף ח"ח
בלילה. וסס נופי אח"ת ח"בל חתן חולה ח"ח
ג' אלס נרמזים בלוח ח'. חלמ"ד. וטוע דדבור
הוא קשה. גם אלסים רמז לדינים. ח"א אח"ת
נופ' החמשה דברים סח"ל דבר אלסים ר"ל
ש"ש לפחד פליכס מן המזיקים והמקטרגים ולכן
רמז זה בשני דברים. דב"ר ואלסים רמז לריבוי
הפחד. ולכן לריכין שמירה מעלוא. ח"א שח"ס
נופ' שמירה ח' שמרום יללנו מ'מזיקין:

יד) ימינך ה' נאדרי בכה ימין ה' הרעץ
אויב. אפ"ל כי ידוע דברי המק"י

כי יש ה' חסדים וכו' וסס רומזים ליד חו"ת
ג"י ע"ין ע"ין והחסדים כשחם כן הוא סס
מועילים להשפעה והללס והנצורות להפך וכשחח
א"ש ימין ג"י ע"ין רומזים ל"י חסדים נאדרי
בכה להליל את ישראל וכמו שפירש"י ח"ל ימין
ה' נאדרי בכה להליל את ישראל וימין השניה
הרעץ אויב יע"ש. ימין ה' הרעץ אויב סס
החמשה גבורות בכה הרעץ אויב וא"ש
אחים וכו"א:

טו) כ"י כמוכס באלים ה' וכו' נורא הכלות
עושה פלא. נפ"ח ימין חבלתו ארץ

נחיה בחסדך עם זו גאלה וכו' שמעו עמים וכו'
פ"י ה' אשר כהלים ז"ל דף קי"ז ע"ב בחקירת
המפ' ז"ל דלמה הולך הוא ית' לעשות מלחמה
בפרעה ובמלרים המבדיל כמלכי האדמה שה"ס
שולח את משה שלח את עמי ואס לאו אנו מביא
דס לפרדעים וכו' ולא הי"ל לעשות כ"א פלא
אחד דסינו שח"ל לשלוח למשכ ולומר לו שלח את
עמי ואס לאו דע שחבלע הארץ אחכס וה"ס
נופל לישראל ומביאס לארץ. והח"י לזה משום
שכל האומות לא היו מודים בהשנחחו ית' על
הארץ שהוא משגיח בהחוחים ולכן הולך לעשו'
נסים ונפלאות כגד הסבט שידעו כולם כי יש
אלהים שופטים בארץ כמ"ש יתרו עשה ידעתי
וכו' וכן רחב וכו'. חכו כו' כ"י מי כמוכס באלים
ה' והכונה כיון שאין כמוך באלים ה' ואין כמוך
נאדר בקדש ונורא הכלות אהה הי"ל לעשות
פלא ולא פלאות ז"א עושה פלא. ומפרש ואזיל מה
הפלא נפ"ח ימין חבלתו ארץ נחיה וכו' הכו'
דח"ל לנעות ימינו וחבלעס הארץ וחי"ל לנחות

פי עפי הנמרה דביז דליה איר יוחנן ליוחן
בשעה שלמא למים עושה תלמים בים שנאמר
אחריו יאיר נחיו. אמר אחא בר יעקב אין ההם
חזר לאיחטו עד שבעים שנה וצא יצואר דבריש
דקרא יש מקום לאפיקורוסים לפעוה דיש לו
דליוחן עתה בעת הזאת ממקום הזה שנעשה
תלמים תלמים בים ונחיו לסלך בו. אמנם מכה
וישב הים לפנות בקר אי אפשר לומר דשח
ליוחן בעת הזאת דכא אין חזר לאיחטו עד ע'
שנה ומכאן מוכח שחנאי הכנס וכו' ע"ד. חכ
פי ה' כח' מה שמועט שמע וצא קיים שמע
וצא. כי שמע שנקרע הים וחקף אחר עבוד
ישראל חזר כי זה יורש שלא מזל ליוחן ששח
אלא הוא הקביה שקרעו :

ובזה פי מר' מנחם צבי זה חיל ה' ימליך
לעולם ועד למע כי בא סוס פרעה.
דבא לבורות שלא חאמר דקיים סיחא מזל ליוחן
ולא ה' פעל כל זאת חיש ה' ימליך וכו' וראיה
כי בא סוס וכו' וישב עליהם וכו' ומאחר דבאוחו
יום שב הים עליהם זה יורש כי הקביה קרעו
ושליט וכמ"ס צירושלמי דע"ז :

שם שם לו חק ומשפט. אפי' לרמח בסיד
דמה שראיתי לה' מסלח ישרים
הנדיע פי י"ט חיל חלקי החסידות הראשונים
ג'. הא' גמעשה. הב' באופן העשים. הג' בכוונה.
החלק הא' במעשה אף הוא יחלק לב' חלקים
הא' במה שהוא בין אדם למקום והב' במה
שבין אדם לחבירו. החלק הא' שצא' הוא במעשה
שבין אדם למקום. וענינו קיום כל המצוות בכל
הדקדוקים שבהם עד מקום שידו מגעת ואלו
הם שקראום חיל שיירי מטה. ואמרו במס' סוכ'
ליח שיירי מטה מעבדים את הפורענות כי
אעפ"י שנוף המטה נשלם זולתם וכבר יצא יריח
הנה זה לכל המון ישראל. אך החסידים אין
להם אלא להרבות בהשלמתם ולא למעט בהם
כלל. ובז"ו אומרו שים שם לו טע' שיירי מטה
שם לו וכו' ויאמר אם שמוע השמע שחשומר
השיירי מטה כח' אז כל המחלה וכו' לא
אשים עליך :

ויאמר (ח) אם שמוע השמע וכו' כי אני ה'
רופאך פי ז"ל והוביד לה' נחיק
ז"ל כי הנה מי שהוא חולה קורא לרופא והוא
מסדר

י"ד. ואז כל העולם הם מסופקים אם כל מה
שמרח המלך האדיר הוא בעבור אהבה וחיבה
השבוי או אין זה אלא בשביל שהחרים כנגדו
ואינו אלא בעבור כבודו. והסכימו חכמי הדור
שאם אחר שהוציא השבוי שילחו לנפשו ולא פנה
אליו עוד זה מופת כי כל מה שפעל אינו אלא
למענטו בעבור כבודו. אך אם אחר לאח השבוי
נחן עיניו בו להפליא חסדו עמו בא האוהב כי
כל פעולתו בעבור בן אביו. כן הדבר הזה כי
ישראל זרע אביו בני איזו ושלח ביד משה שלח
עמי ופרעה אמר מי ה' והחרים כנגדו עד שהכריח
ה' לו ולעמו מכות גדולות. ואפשר לאומר לומר
כי כל פעל ה' למענטו ולכבודו אך מאחר שראו
שלאחך נחן להם המן והפלא חסדו עם ישראל
נודע בגוים כי הוא בעבור ישרי. חיש אה כל
אשר עשה ה' לפרעה ולמצי' הכל הוא על אהות
ישרי ולא על שהחרים נגדו. ראיה לה אה כל
החללה אשר מלאהם בדרך ואכתי לא זו מחבבם
ויילם ה' ואילו הים לכבודו דוקא אחר לאחם
לא הים נעפל בהם עוד איד ז"ל. חיש מאחר
שצנינו ראינו שנחיה בחסדך וסייח מנהיג אוחם
בחסדך הגדול אחר לאחם ממלרים מזה ידענו
שהכל הים בשביל עם זו גאלת וכל מה שטעיה
לפרעה ולמלרים היה בשביל ישרי שהרי אף אחרי
כן נעפלה בהם ונהלח אוחם אל נוס קדשך ולא
שמוע עמים ירגזון שיראו גוים ויבשו עד סיבן
הגיע אהבה ה' עם עמו ישראל שהניח כבודו
וחבצו עלבון עמו ע"כ :

ועפ"ז אפי' לי לפי צס"ד כונת המד' צס'
יחרו חיל וישמע יחרו מה שמועט
שמע וצא קיים ומלחמת עמלק שמע וצא כונת
דמקורם הים סיבה דכל מה שפשה הוא ית'
במלרים הכל לכבודו ולא לאהבה ישראל. אך
כיון שראש שאחר שהילם והוציאם מהחח ידו
עכ"ז עשה להם אהות קיים ומיע א"כ משמע
שהוא לאהבה ישראל ולכך בא להחנייר ולירצק
בישראל וקיל :

ובאו"א פי ה' מעמיד ס"י ע"ז על מד'
מה שמועט שמע וצא פי במשיל ע"פ
וישב הים לפנות בקר לאיחטו איה לאיחטו אלא
לחנאו. וכן דביליל לאיחטו למעלה בקריעת הים
ולא עתה בשב הים. וז' הגאון מריה יחזקאל

כי יתחברו אני כי אני כי אני שסוף מלכות עם
כי שסוף ז"ל וזכה רופאך :

א"נ רפאך גי' א"ש ועוד גי' יליר ע"ה שם
רמז שישרוף לילסיר באש ויחייבכו כי
הוא שאור שבניסה והוא הנורס וק"ל אשו משום
חציו וחצי דידיה גרמו וק"ל :

א"נ כי אני כי רפאך ביו"ד גי' א"ש שם
רמז למאזל ע"פ כי א"ש מלחמה וכו'
שעל הים נראה כנחור לפי שסוף חוץ מן העצב
ועל הים נראה חקן לפי שסוף עפ"י העצב
והשחא ז"ל כל המחלה וכו' וא"ש א"ש הרי
היא כלל השמה וראיה כי אני כי רפאך גי'
א"ש רמז לנס הים :

יח) בזה"ק דרשו ע"פ הנני ממסיר לכם
לחם מן השמים הסיך אשרי

משכיל אל דל וכו' וק"ק דמאי שיאפס דהאי
קרא הכא האומנס אפ"ל עפ"ד כי קרבן אשה
בדרשותיו ז"ל דמונותיו של אדם בכל יום ויום
לא קטבין ויכול הקב"ה לפטור אה עלמו בעטנת
דבר שאין לו קצבה אינו מתחייב כס' הרמב"ם
ז"ל והנה מעטין הורדה המן מוכח דסבר וקביל
בסברה החולקים על הרמב"ם ז"ל. עיין מ"ש כי
הנ"י שם דמ"ח הצדק דבר שחיליק ויכול
האדם לפטור אה עלמו האומנס כיון דחזינא
דקב"ה דן אה הדן כס' המחייב כי כגם
האדם מחייב יע"ש באו"ב וא"כ לפי"ז א"ש ח"א
הנני ממסיר לכם לחם מן השמים וא"כ הלכה
רווחה דמחייב אף בדבר שחיליק וכיון שכן
אשרי משכיל אל דל דהיינו צדק דלא מצי
למפטר נפשים בעטנת דבר שחיליק וק"ל :

ועפ"י נקני באגז כו"ו סמיכות סכחובים
לסדרי ח"ל אשרי משכיל אל דל ביום

רעה ימלכו כי כי ישמרו ויחייבו ואושר
בארץ וכו' צדק עוד דע"י הצדק ישראל נגאלים
שנא' שמרו משפט ועשו צדק כי קרובה ישועתי
לצא וכו' עוד נק' מ"ש כי א"ש סבבים ברחמי
משם כי אשר הנחלים ז"ל דמחנה אי אין לה
קצבה וזכה א"ש ח"א אשרי משכיל אל דל דהיינו
שנותן לו צדק וזכה ממילא רווחה חרתי חדא
ביום רעה ימלכו כי דע"י הצדק נגאלים כנ"
ועוד כי ישמרו ויחייבו ואושר בארץ היא ארץ
הקדושה דחו ליכא למיפטן דבר שחיליק ולא
קנו

מסדר לו הרפואה סמים ועשבים וכיוצא. ושלח
יחל זה ולא ישחזה זה והחולה סבר וקבל הגם
שאינו יודע טעמי הרפואות כלל הוא סומך על
הרופא שהוא מומחה. וסנה אנחנו חולי הנפש
והרופא האמתי סידר לנו מלוחיו וחקיו לרפואה
נפשינו ואעפ"י כי לא אחנו יודע טעמי המלוח
ובפרט החקים לר"ך שגשמת אליו ית' וי"ש א"ש
שמוע השג"ע וכו' והאזנה למלוחיו ושמרה כל
חוקיו הגם שגראה בעיניך שהם חוקים בלי טעם
לר"ך שהשמת וכשהשמור הכל כל המחלה וכו'
וכיח וא"ך אעשה המלוח ובפרט החוקים ושאינו
מועם טעמו לז"א כי אני כי רופאך וכשם שאתה
שומע לרופא על כל אשר יאמר כי הוא זה אף
שאינו יודע א"ש דבר זה מועיל או מזיק אתה
סומך עליו ולהסדיר קן השמת לה כי הוא רופא
הנפש האל הנאמן ע"ד ז"ל. וזכה ירמז כונה
כ"י בם' משפטים ח"ל ורפוא ירפא ואותיות
רפוא רופא אומר כשם שאתה שומע וכו' :
ובא"נ אפ"ל דידוע מאזל אין החולה
מתרפא מחליו עד שנמחלים כל
עונותיו ח"א כל המחלה אשר שמתי במצרים לא
אשים עליך והוא ע"י כי אני כי רופאך מחולי
הנפש וזכה יתרפא חולי הנפש וק"ל :

א"נ דידוע דכחולי הוא צא לאדם מחמת
הקטרוג של המקטרגים על העונות וימשך

עליו מדה דדין מצד אלהים וכשהוא צרחמים
ירפא אותו יוסף א' על אלהים ויהיו גי' א"י
כי שסוף גי' פ"ז ויהיה עליו רחמים גמורים
כי שם הוי"ו ב"ה הוא עלם הרחמים ח"א לא
אשים עליך כי אני כי שאלפך מד"ד למד"ר
ע"י שאלפך א' ויהיה האלהים שסוף גי' פ"ז
למד"ר שסוף פ"ז גי' אני כי וזכה רופאך וק"ל :

א"נ שהוא רומז נגד כל ישראל שאם הוא רואה
שישראל בצרה ממשיך מדה חסדים

וידוע שיש כי חסדים ויש צדק כי היות גי'
ק"ל ואז יסיה זיווג ז"ן ואז יסיה רחמים גמורים
וז"א כל המחלה אשר שמתי במצרים כמאז
וקדם לא אשים והוא ע"י עליך גי' ק"ל שם
רמז לסי' חסדים שם גי' ק"ל וזכה יסיה זי'
ז"ן ח"א כ"י א"י גי' ל"א הוא גי' ארנות וכו"ו
שם חיבור ז"ן וזכה יסיה כי שסוף רחמים
ואז רופאך מן הגלות. א"כ כי אני כי כ"י נטי'

קנו דביון דהאדם מחייב עצמו בלדקס אף דכח
דבר שאין לו קצב דון מינה גם בא"י דבמדס
שארס מודד כך מודדין לו וק"ל ועוד ואל חתכו
בנפש אויביו דע"י סלדקס זוכה לנצח במלחמה
אם זכרתי אין לו מכזיב עוד כה דע"י סלדקס
זוכה למד בנשיקס ע"י השי"ת כמ"ס ה' מעפ"ה
בפי' והלך לפניך לרקך כבוד ה' יאספך וזה
יח' כו"י סכחוב נדיבי עמים נאספו ר"ל שהנוהטים
לדקס יאמר בהם אסיפה ע"י סקב"ה. וע"פ
האמור בענין דבר שאין לו קצב יח' כו"י המד'
ע"פ זה ח"ל סגני ממסיר לכס לחם מן השמים
הה"ד לכו לחמו בלחמי ר"ל רמז לחו' וכבר
ידעת דהחו' אין לה קצב אכן מכה שהקב"ה
נוהג לנו מזונות אי"כ אף אנו מחוייבים להנות
בחיו' שהיא דבר שאיל"ק וק"ל. שו"ר לה' המל'
עלמו שהביא מד' זה וסיוס דבריו ופי' אוחו
בענין זה:

(יט) **וַיֹּאמְרוּ** אִישׁ אֶל אֲחִיו מִן הָאֹהֶל כִּי לֹא
יָדְעוּ מַה הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֲלֵיהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם לֵאמֹר.
פִּי הַמֶּנֶּפֶץ עֲמִישׁ זֶל אֵין נִכְנֵן מִמַּעֲשֵׂה נִסִּים
כְּמוֹ שֶׁמִּלֵּנוּ בְּרִיאֵל אִישׁ בְּרִחוּחַ דְּהוּ גִבְאֵי לְדָקָה
טַשׁוּ מִיָּה דְּהוּ יִסֵּב לְהוּ כֹל מִה דְּהוּ בִּידֵיהִ.
יִמָּא חֵד חוּא גִבְאִים וְרָדָף אַחֲרֵיהֶם וְנָחַן לֶסֶם
כֹּל דְּמִי סִנְדוּיָא שְׁהִי לְרִיךְ לִקְנוֹת לְבָחוּ. פֶּשֶׁ
גִּבְיָה חֵד חוּא קִנְיָה בִּישׁ חֲסִים וְנִחְמֵלָא כֹּל
הַאֲוֵר חֲסִים וְאִמְ"ל לְרִיךְ לַחֲלָקֶם לַעֲנִיִּים וּפִירֵשִׁי
לְפִי שְׁאִין נִכְנֵן מִמַּעֲשֵׂה נִסִּים. וְק' ע"ז מִמִּישׁ
בְּשִׁים רַב מְרִי חֲמֵר לַמִּלֵּה"ש דְּמֵלוּ הַסְפִּינָחַ
סְמִידָא וְאִמְ"לִי. לֹא. חֲבָנוּ מִיָּה סִשְׁחָ
יִבּוּאוּ חֲטִים מִרְזִיטִיא וְאִחָא וְקִנוּ מִיָּה כו"ע. וְק'
מִמַּעֲשֵׂה דְרַחֲבִיד דְּחֵא בְּרִחִיָּה דְּעֲלִיצָה דְּאִיחֻלָּה
לֵה מִנָּא דְּמִשְׁחָא בְּמִנָּא דְּחֵלָא וְלִיל שִׁבְחָ הוּא
וְאִמְ"ל מִי שְׁאֲמֵר לְשִׁמֹן וְיִדְלִיק יֹאמֶר לְחֻמֵּן
וְיִדְלִיק. וְחִי' דְּהַסֵּם עֲכִיפִי הִיָּה סְחוּמֵן בְּעוֹלָם.
וְעוֹד חִי' שְׁאֵי בְּמֵן דְּחִי' כֶּפֶשׁ הִיא חִישׁ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל אֲחִיו מִן הָאֹהֶל רִית מַעֲשֵׂה נִסִּים כִּי לֹא
יָדְעוּ מַה הוּא רִית שֶׁלֹּא הִיָּה בְּעוֹלָם וְאִסּוֹר
לִיבִנוֹת מִמֵּן אִמְ"ל מֹשֶׁה הוּא הַלֶּחֶם וּבִשְׁבִיל
פְּקוּדֵי שְׂרִי. וְעוֹד אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם לֵאמֹר סִקְבִּיה
נָחֵנוּ לָכֶם וְהַפֵּס שְׁאֲמֵר הוּא הַפֵּס שֶׁהִתִּיר עֲכָד
ה' נִחִיק ז"ל:

בְּאִ"א הִבִּיֹא ה' מִסְרָחִיפִי זֶל בְּסִיָּה נֶפֶשׁ
חִיִּים שְׁפִי זֶל שִׁיטְרָאֵל נִסְחַפְקוּ מִה
יִבְרִכוּ עַל סִמֵּן אִם הוּא לֶחֶם וְלִרְיָךְ לְבָרַךְ הַמּוֹלִיא
אִם הוּא פֶת סִבְחָה בְּכַסְנוֹן וּבְרַנְחוּ מְזוֹנוֹת. חִישׁ
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אֲחִיו מִן הָאֹהֶל הוּא רִית מִה נִבְרַךְ
כִּי לֹא יָדְעוּ מִ"ה רִית מְזוֹנוֹת הַמּוֹלִיא. וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם הוּא הַלֶּחֶם וְכִיוֹן שֶׁהוּא לֶחֶם לְרִיךְ
לְבָרַךְ הַמּוֹלִיא עִי. וְעִפְדִּיק אִפִּי לְרַמּוֹת סִפְק בְּרַכָּה
אַחֲרֵינוּ חִישׁ מִ"ה נִטִּי מִחִיִּים הֵן וְלִיָּא
הוּא הַלֶּחֶם:

בְּאִ"א פִּי ה' שְׂרָחִי זֶל בְּמִישׁ בְּנִמְרָא מִן
בִּזְכוֹת מֹשֶׁה. חִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּחִי'
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אֲחִיו מִן הָאֹהֶל נִטִּי מְזוֹכִיטִי
נִיחָן. וְקֹאמֶר קִרָא כִי לֹא יָדְעוּ מִ"ה הוּא נִטִּי
מֹשֶׁה סוֹרִיד הֵמֵן וְכֹלְכֵל אֹחֶס וְסִינּוּ כְּמִאֲזִיל
דְּבִזְכוֹת מִרְעִיָּה הִיָּה יוֹרֵד הֵמֵן. וְהִנֵּה מִרְעִיָּה
יֵעַן סִינּוּ עֵינוּ מֵאֵד בְּשׁוּמְפוּ דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל סֵלְלוּ
הַשִּׁיב אֹחֶס דְּבָר הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם
לָכֶם בְּשִׁבְלָכֶם יוֹרֵד הֵמֵן וְלֹא בְּשִׁבְלֵי כִי מִה אִנִּי
וְמִה חִי וְמִה זִכּוּחִי לְפִרְנָס אֲחֵכֶם עִיָּה רִית בִּזְכוֹת
מֹשֶׁה שְׁאֲמֵר וְנִחְמוּ מִה:

בְּאִ"א פִּי חֲרִי יוֹסֵף טְרָאֵב נִרְ"ו עֵם סִינּוּ
סִכְחֻב זֶה הַדְּבָר וְכו' לִקְטוּ מִמֵּנוּ
אִישׁ לְפִי אֲכֹלוּ עוֹמֵר לְגוֹלְגֹלֶת מִסְפֵּר נִפְשׁוֹחִיכֶם
אִישׁ לְאֶשֶׁר בָּאֵהֶל חֲקָחוּ. וְיִל מִה הוּא הוּא
דְּקֹאמֶר. אֵין אִפִּי בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ עֲפִי מִה שִׁידוּעַ
שְׁאוּחִיִּית הוּא עֲחָה בְּגִלּוֹת חֲסָרִים מִן הַשֵּׁם
וְסִכְסָא. וְיִדְעוּ שְׁעִיקֵר הַגְּאֻלָּה חֲלוּיָה בְּעִסְקָה חֲחוּ
כְּמִ"ה זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה וְכו' הִנֵּה אֲנִי וְכו' וְכֹל
אֶחָד אֵינוּ חִיִּיב אֵלָּא כְּשִׁיעוּרֹו. עוֹד יָדְעוּ שְׁעִחִיר
הַקְּבִיָּה לְסִכְחִיל לְכֹל לְדִיק שִׁי עוֹי. וְיִדְעוּ גִיָּה
שֶׁהִאֲדָם עִי עוֹנוֹתֵיו גּוֹרֵם שְׁחִימָסֵר נֶפֶשׁוּ בִיד
סִיָּה הַרְשָׁע וּמִפִּילָה לְחוּךְ עֲמֻקִּי סִקְלִי עִי
שְׁמַגְבִּיר עֲלֵיו פִּיָּה דִּינִים כְּנִי מַעֲשֵׂה זֶל וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל אֲחִיו מִן הָאֹהֶל הוּא רִית מִחִי נִחְקִיטִים אֹחִיִּית
הוּא כִי לֹא יָדְעוּ מִ"ה נִטִּי מִה סִיבִיבָה שְׁחֲסָרִים
הוּא. אִו מִן הוּא נִטִּי מִמֵּה נִחְקִיטִים כִּי לֹא
יָדְעוּ מִ"ה נִטִּי מִה הַחִיקוֹן הוּא לֹא וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִם חֲרָטוּ שִׁיחֻקְטוּ הִיא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
נָתַן ה' לָכֶם לֵאמֹר רִית עֲסֻקוּ בְּחֻרָה שְׁנִקְרָאֵח
לֶחֶם כְּמִישׁ לְכוּ לְחֻמוֹ וְכו' וְלֹא חֲאֲמֵרוּ שְׁאִין אִנִּי
יִדְעִים לְלַמּוֹד לִקְטוּ מִמֵּנוּ אִישׁ לְפִי אֲכֹלוּ כֹל
אֲדָם

שעשאה כלי ח"ל טרף נתן משום שחזר לשלם
צריחו היינו אשהו שבורחת לו צריח וק"ל :
(כא) **מסרה** וחם נ"י. אם ישכבון שנים וחם
לכם. וחם לאדוני כמלך. וחם

השמש וגמם. אפ"ל צס"ד צהק' את הידוע כי
השמש והגוף הם שותפים בעצירה וכמו משל
החגר וסומא שמרכיבם יחד ודן אותם. ערין
מאז"ל לעז"ל סקצ"ה מולא חמה מנרחיקה
לדקים מתרפאים צה ורשעים נדונים צה.
והשחא ח"ש ח"ל אם ישכבון שנים שהם הגוף
וכשמה וחם להם לדבר עצירה. אז וחם לאדוני
המלך הוא מלכו שיע יח"ש שעולה חרון אפו
על האדם. ולכך לעז"ל וחם השמש שסקצ"ה
מולא חמה מנרחקת ואז וגמם זה הרשע וכמ"ש
ז"ל הרשעים נדונים צה וק"ל :

(כב) **איתא** במסדה על אשר ילקטו יום ויום.
יום לשנה יום לשנה. ואותו יום
יום ידרושון. אפ"ל עפ"י מ"ש ה' וילקט יוסף מע'
ה' אות י"ג ח"ל המן מה שיהי יורד לכם בכל
יום ויום הוא לפי שחז"ל שוב יום אחד לפני
מיחחק וכו'. ובי אדם יודע וכו' נמלא שכל ימיו
בחשוכה ואם היה יורד לכם המן מן השמים
על ב' ימים אז יורד כבר היה מובטח שיחיה
זה הזמן כמשח"ל במ"ס העניית דבי יסיב מוזג
לחיי הוא דייב וא"כ היה בטוח כל אותן הימים
בחיו ולא היה חוזר בחשוכה משא"כ עתה
שירד דבר יום ביומו ממילא כל הימים בחשו'
פנים יפות פ' בשלח עכ"ל. והשחא ח"ש ח"ל על
אשר ילקטון יום יום שסיו לוקטים המן בכל
יום וסקסש בעל המסרה דלמה זה היה יורד
המן כל יום לבדו וסי' לריק שיום אחד בשנה
ירד להם המן ח"ל יום לשנה יום לשנה. ולזה
ח"י שפיר ואותו יום יום ידרושון ור"ל שכל יום
יום יחזור בחשו' ואם היה יורד המן ששם ח'
בשנה היו מוכרחים שיחיו זה השנה ולא ישובו
בחשו' דבר יסיב שובעל לחיי הוא דייב ולכך
בכונה מכוונת היה מוריד להם המן כל יום לבדו
שכל יום יחזור בחשו' וידאג על חייו ויחזר
מיתחו נזירה עומדת לעומתו וק"ל :

ובזה ח"ש פשט הכתוב הכוא אמר סגני
ממטיר לכם לחם מן השמים ויאל הסם
ולקטו דבר יום ביומו למטן אכסנו סילך בחורתי
אם

אדם אינו חייב אלא כשיטורו. וגם חריוחו ע"י
עסק חתו ממיר לגולגולת עמ"ר ג"י ש"י לכל
לדיק וגם מספר מ"ס אוחיות ס"מ פ"ר שסגביר
עליכם כפ"ר דינים ופ"י לוקח נפשותיכם הנס
צמח ע"י עסק חתו חריוחו ח"ש לאשר צאהלו
תקחו שחם מלילים נפשותיכם מחוך עמקי
הקלי ומקרבם הגאולה שיכיו נחקטים הוא הכו'
יס"ר שצב"א עכ"ל יל"ו :

(כ) **איתא** במד' ס' זה פ' כ"ה ח"ל וכוזא
לס' שארית יעקב אלגאזי ז"ל ס'
בחיקותי ח"ל סגני ממטיר לכם לחם מן השמים
סס"ד לכו לחמו בלחמי אמר סקצ"ה מי גרס
לכם לאכול את המן מפני שקבלתם את החוקים
ואת המשפטים הוי בזכות לחמי נעלהם לחמו
של מן ע"כ. והוא תמוז דמה הלוי זב"י ואפ"ל
עפ"י מ"ש ה' קרבן אשה ז"ל צפ"י הכתוב סג'
סגני ממטיר לכם וכו' למטן אכסנו וכו' והוא
עפ"י מחלוקת הידועה סרמב"ס ז"ל ורבותיו בענין
דבר שאין לו קצבה דסרמב"ס ז"ל סובר דאין
מתחייב ורבותיו חולקים עליו וכמ"ש ונק' עוד
דחזרה ומלוחים אין לה קצבה. גם מזונות
האדם בכל יום אין להם קצבה אכן אם נחייב
אח עלמנו בחזרה ומלוח אף שאינם קצבים גם
הקצ"ה ידן אוחנו עפ"י מרחינו ויחייב עלמנו
בעונותינו ח"ל סגני ממטיר לכם וכו' אף שאינו
קצוב למטן אכסנו סילך בחורתי אף שאינה קצובה
אם לא יעצב"א ובנא"ס כונת סמ"ד הכו' ח"ל
סגני ממטיר לכם לחם מן השמים כה"ד. לכו
לחמו בלחמי אמר סקצ"ה מי גרס לכם לאכול
את המן מפני שקבלתם את החוקים ואת המשפטים
וכיון שחייבתם את עלמכם בחזרה ומלוחים אף
שאינם קצבים אף אני אעשה זאת לכם לחייב
עלמי במזונות אף שאינם קצבים וק"ל :

ובז"ל כונת ס"כ בחסלים ח"ל טרף נתן
ליראיו יחזר לעולם צריחו הכונה כיון
שה"ח נותן לנו מזונות בכל יום ויום אף שאינם
קצבים וטרף הוא לשון מזונות ע"ד ספריפני
לחם חוקי אי' מינה יולא יחזר לעולם צריחו
הוא החורס :

א"נ עפ"י דאין האדם אוכל בעו"ז אלא
בשכ"ל אשהו שגא' ולאברס ספיצ בעבורה
גם נודע דאין האשה כורחת צריח אלא למי

אם לא וקשה דמה חלוי זביז אכן כפ"ה א"ש
דע"י שנתן לנו זמן בכל יום ויום לבדו ע"י
כל יום ישוב בחשוי ויקיים החורב ומלחמה
מסחרו מן המיחם וסעסע א"ש ח"ל סגני ממעיר
לכס לחם מן השמים וילא סעס ולקטו דבר יום
ביומו ומה שהוכרחתי לעשות זה שילקטו דבר
יום ביומו למען אכנסו סילך בחורתי אם לא
שיחשבו מחשבות לשבז ע"ד שוב יום אחד לפני
מיחחק וכו' וכי אדם יודע וכו' או לא שלא
ישגיחו על זה וק"ל :

(כג) **זה** הדבר אשר ט"ה ה' לקטו ממנו א"ש
לפי אכלו. ע"י לה' מוסרי שליח שפ"י
אוחו לחם מוסר לאדם שלא יבקש כ"א כדי אכלו
בעה סמן חסו ראיה וימורו בעומר פ"ש ואני
בעניי ר"ל לפי על זמן סזכ ח"ל לקטו ממנו
אוחיו ממנו א"ש לפי אכלו וק"ל :

ובזה פ"י מע' הרב אהרן פאנזיל ז"ל כונח
כ"י א"ש אל יוחר ממנו עד בקר ח"י
ממנו אוחיו ממנו שלא יניח אוחס לבניו אחיו
אלא יעשה מסס לרקס לזכות כר"ן שלו. ואלא
כחצנא עבדו וחלמירו ר"ל להמחיק בח"י בק"ר
ב"נים קרובים רעים והוא דלפעמים אם יש לו
בנים יחוס על בניו להשאיר להם הממון. או
אם לא יש לו בנים יניחם לקרוביו כגון אחיו
וכיוצא. ואם לא יש לו לא בנים ולא קרובים
כגון שהוא גר יניחם לרעיו ומיודעיו החצוצים
עליו. וע"י קא טוח קרא א"ש שהוא א"ש המעלה
ולדוק אל יוחר ממנו עד שיסיו לאחד משלשה אלה
שסס סימנס בק"ר ב"נים קרובים רעים. וקא
מני לכו כדון קדימחס בענין הנחלס :

ובזה ירוסו מאי דקאמר בחר הכי ולא שמעו
אל משה ויוחירו אנשים ממנו עד בקר
וירוס חולעים ויבאש ויקטף עליהם משה וכו'
דלא שמעו לאזכרה סג' ויוחירו אנשים ממנו עד
בק"ר לאחד מג' אלה סג' וירוס חולעים ויבאש
סס רמו שכלך הממון בענין רע ושאר קרה
מכאן ומכאן לא הוא עשה לידה לדרכו ולא בניו
עשו לו אלא נשאר ערוס ע"ד ערוס ילאחי מבטן
אמי. ולא הניח רוסס וממון בבית כלל ולרמח זה
חראס כי ר"ת ויוחירו אנשים ממנו עד בקר
ע"ס ג"י ק"ך לרמח לק"ך לירופי אלהים שהומשכו
עליו בעוק"ב ע"י שלא הכין לידה לדרכו. גם

ר"ת וירוס חולעים ויבאש ג"י ב"ת וס"ת אוחיו
שמים שנשאר בבית העיקרי הוא הקצר שמים.
א"י רמו בית שמים. גם על עוק"י שלא נשאר
בדם כל מלומס כי הזחיס זחיס וכמה הרפתקי
דערו עליה וחוס הראות יוכיח. ולכך ויקטף
עליהם משה וק"ל :

והרב ז"ל מדידיס אמר כי ט"ו בק"ר ב"נים
ק"ל ר"פואס וכו' ע"ד שפ"י ז"ל בכונח
התנא בשבת ס' יו"ד ח"ל המלניע לזרע ולדונמא
ולרפואס חייב ור"ל המלניע ממנו בשביל בניו
אחריו. או לדונמא שילא לו קול שהוא בעל ממון.
או לרפואס שלא יחלה חייב. ואני הפעוט לא
ידעתי מה סייטו בכונח וכו' אלא בשבת חייב.
ובחשוי אמרתי ט"ו ב"שביל שחוק ב"שביל ח"עטנוג'
והכונה הוא או שהוליו בשביל שחוק בשביל
חעטנוג' וכמו שבעינינו ראינו לאחד מגבורי עס
שביום שהיה בנו בר מלס וסכניסו למלס עשה
סעודס ושירי ענבים לערלים ובחורי חמד מישראל
וישבו אנשים ונשים במקום ח' אשר זכו חיסור
גדול כידוע לבעלי המוסר וע"י קאמר התנא
והוליו בשבת חייב וק"ל :

(כד) **שמעתי** אח חלונות בני הוא רמו
לגלות המר וסנממר לז"א
דבר אליהם לאמר וכו' כנ"ל ר"ל לימוד חורס
ובזה חנאלו :

דבר אליהם לאמר בין הערבים חנאלו בשר
ובצקר חשבעו לחם וכו' ויהי בערב והעל
השלו ותכס אח הממנס ובצקר היחס שגכח סעל
סניב למחכה. אפ"ל בדרך מוסר וכו' דע"י
לימוד סחו' בעוק"י מבחח כל החילונים והמקט'
חוכס להיות בשיבצ סלדיקים לעה"ל ועוד ג"כ
דזוכס להס"מ לא כן מי שאינו לומד עליו נאמר
רפאים כל יקומו. ע"ן דבשר הוא כינוי לחס"מ
וכמ"ס ב"ס אדאכליתו וכו' בישראל שמינא בי
רבא ח"א דבר אליהם לאמר בין הערבים לי רבי'
בזה העולם שהמיחס גזרס על כל אדם ואדם
חנאלו בשר היינו סחו' ונקט בשר לרמח דחדי
קוציה בסלפולא וכלשון סס"ס בשרא שמינא וכו'
וע"י ובצקר דהיינו בעוק"ב סנקרא בצקר חשבעו
לחם היינו לחמס ס"ח וע"י עסק החורס ג"כ
גורמים יחוד קוצכ"י ח"א וידעחס מ"ל וידע אדם
וכי שחגרמו חיבור כי א"י ססס ג"י ל"א סו"ס
אדנח

וק"ל. ובזה יע"ן כונת הכ' בחכמים סי' ל"ב וז"ל
 איש צער לא ידע וחי' צער אחרות צרב
 וכונתו שאם לא ילמוד צחי' שבע"פ הנקראת
 ערב אז ודאי וכסיל שהוא כסיל ולא יבין את
 זאת היא הח' שכתב במ"ס וזאת החורה וכו' :
ובקר וראיתם את כבוד ה' בשמטו את
 חלונותיכם ונחנו מה וכו'. סי'

ונחנו מה כי ס"ח שם הוי"ה למפרע. אפ"ל
 דרך רמז כי ע"י החלונות שנתלוננו פנמו למעלה
 בשם הוי"ה ב"ה ולכך נהספך השם הוי"ה ב"ה וק"ל :
מסרה (כ) למים ה' דנושים. וינמא שם
 העם למים. רפאחי למים (מ"ב)

(ב'). הוי כל נמא לכו למים (ישעיה נ"ה). ואדיריהם
 שלחו צעיריהם למים (ירמיה י"ד). לא רעב ללחם
 ולא נמא למים. וסימנם לעמא אכזבתא כחלצא
 ליוקא בכפנא. פ"י ה' בעלי צרית אברם שהחיו
 נקראת מים ובמדבר נפקו ישראל למים. אמר
 הקב"ה אין לכם שחצקו מים אלא חורב
 שחציע אהכם מכל עוב. ח"ש וינמא שם העם
 למים שהיא החורה. אמ"ל האליה רפאחי למים
 אחן חורב שהיא רפואה שלימה לאדם באומרו
 כי היא חיין וכו' רפאות חס' לשרך וכו' איכ
 חיפוא זאת עשו כל נמא לכו למים ר"ל אחר
 החורב ולא אחר הכסף והסבך שלא יוכל לרדוף
 אחריהם אלא בצחרותו ולא בזקנותו. אמנם החו'
 כל זמן שמזקין תכמתו נחוספת. לכן ראוי לאדם
 ללמד את בנו חורב בקטנותו שחיה לו דקנין
 לקנותו. וז"ש ואדיריהם שלחו צעיריהם למים
 שמשידע לקרוא אבי ואמי ראוי ללמדו. שאין
 העולם מחקיים אלא כבכל פיהם של חינוקות
 ושאין רעב ונמא בעולם אלא מן החו' מי שלא
 למד חו' אין לו חקנב שמי שהוא רעב ונמא
 למים יוכל לשבוע. ח"ש הסימן לעמא אסווחא.
 ר"ל החורב רפואה לאדם כחלצ לחינוק הרעב :

(ו) **שבו** איש תחיו אל יא' איש ממקומו
 ביום ה'. אפ"ל עפ"י מעשה שהיה
 באחד ישראל שהלך בליל ש"ק לראות בקאכבי'
 של אוה"ע שהיו עושים קומידיו ושירי פגזים
 וכיוצא. כי אמר מה יש בראייתו ובעת בואו לביתו
 אירע שבה הוא וגוי א' והיה הגוי נושא את הסר
 והולך אח"כ צער במחשבת הגוי אש הילכ"ר
 להחטא ישראל במחטיו. ובה אמ"ל האחז זה

הכר

אדמות. אי' אג"י הוא רומז למלכות שנקראת איני
 כח"ש ה' ערכי הכינוים ח"א וידעתם כפשטם
 לשון יריעה כ"י נופ' כ"י יתחברו. איני ה' היינו
 ז"ן. ובזה יהי צערב דהינו לעת מלאה זו מיתה
 אז והעל השלו אחרות שלוש דהיינו שיהיה לו
 שלוש וכשקט מן המקטרגים ואז החורה עומה
 ותנה את המחנה היינו המזיקים שנבראו מכה
 עונותיו כי החורה מכפרת לו על כל עונותיו.
 וגם ממילא רוחא ובבקר דהיינו לעוה"ב היתה
 שכתב סמל סביב למחנה הצדקים דהיינו שיהיה
 לו טל של חסידים וכמ"ס בש"ס ע"פ כי טל אורות
 טליק כל העוסק בחורה טל חורב מחייו ומכלל
 הן אחת שומע לאו דאם אינו עוסק בחורה אז
 וחטל שכתב סמל היינו עולם ואינה יורדת אלא
 ישארו במדבר מקום קבורתם וזהו והכ"ס נופ'
 והנה הוא על פני המדבר וק"ל :

דבר אל בני ישראל לאמור בין הערבים
 חאלכו צער ובבקר חשבעו לכם
 וידעתם כי איני ה' אלכיהם. כבר למעלה
 כתבתי בפסוק זה מה שחנני ה'
 בס"ד וכן עתה מליה לביא מן החדש והוא
 דידוע מאח"ל במ"ס צהר דכ"ב ח"ל ארמגדמו
 גרמי ביה אביו זילו אכלו צהר שמינא צי רבא.
 נמלא דחורב שבע"פ מכוניה בשם צהר. עוין
 מאז"ל דמרע"ה כשהיה צהר מביקן היה יודע
 להבחין סיום מן הלילה כשהיה הקב"ה מלמדו
 חורב שכתב הוא יום וכשהיה מלמדו חורב
 שבע"פ היה יודע שהוא לילה. והשאה אי"ש ח"א
 דבר אליהם לאמור בין הערבים וכו' וחי' לאמור
 הוא רומז לזוהר לבני שילמדו צהרם ובסודותיהם
 שהיא אמירה רכה. וז"ל נקראת אמירה נעימה
 וכמו שדרשו ז"ל אנכי נופ' אמירה נעימה כתיבה
 יסיבה. וחזר וביאר דבריו ואמר בין הערבים
 היינו בלילה חאלכו צהר הוא חורב שבע"פ
 שנקראת צהר כמ". ובבקר חשבעו לכם הוא
 חורב שכתב שהוא עיקר חיות האדם בן החו'
 שבע"פ הוא העיקר וחלויים בה כל פירותיהם
 ודקדוקים וסודותיהם. וכ"ה מאן לימא לן לחת
 חילוק בין סיום והלילה לז"א וידעתם כי איני
 ה' אלכיהם. ר"ל כשהיה מרע"ה צהר איני למדתי
 אחו' ע"ז הסדר חורב שכתב ביום וחורב
 שבע"פ בלילה ולכן אחס גם אחס הפשו כמוני

הגד עד שאלעשה לרבי וכוונא וישראל מחמת
 שסיה חוץ ליהודים וסיה רואה נדח דולקות
 ומעלה עשן ושירים וכוונא. נעלם ממנו השבח
 וחפס הגר מידו. אדרכי והכי עלה בזכורו הסבח
 וסיה מלמער כי איך אלעשה שחיללתי הסבח
 בחפיסה הגר ומחוסר ידיעה לא ידע מה לעשות
 ומרוב צערו השליך את הגר בנה על הארץ וחומי
 נחכזה הגר. וזכה עשה ב"פ חילול שבח סן
 בחפיסה הגר ואת עליה הכיבוי שכיבה. כי
 סיה אפי' לו לחתו לגוי או לחת אוחו על הארץ
 בנחת שלא יתכבה כי הא מיהא קולא בחפיסה
 מן הכיבוי כי אפי' שאפי' כי חפיסה והכלכה
 אי אפי' שלא יתנענע והוי מכבה או מצעיר מ"מ
 ספיקא הויא ולא קן צדק שעשה בידים הכיבוי.
 באופן שכל זה גרמא בחקין היא סליכא חוץ
 לביחו עד שנעלם ממנו שבח וילא לידון בעיני
 עבירות חמורות לחלל את השבח מלבד כי
 סהליכה עלמא למסיבות הגוים היא אפי' בחול
 אסורה משום מושב לים וכמו שהאריכו למעניהם
 בעלי המוסר סיה בספרהם ספיר על ספיר.
 ואל זה רומז הכתוב שבו איש חתחו אל ילא
 איש ממקומו ביום ה' כי בזה חרויחו שלא תחללו
 השבח. ואפי' שלא העעם נקרא שבח מלבד כי
 טעמו בו ע"ש כי ששח ימים מעש ה' וכו' וביום
 ה' שבח וינפס. עוד בזה רומז להאמור ויחפרש
 מלי ישיבה ע"ד רב לכם שבח בזה כזה וכו' :
והואיל ואחא לידן האי קרא רב לכם שבח
 וכו' ראיחי להחידא ז"ל בס' נחיק
 סהביא משם כי יסובף קונקי ז"ל במ"ש מכאן
 מודעא רבא לאורייתא שפס עליהם סהר בניגית
 וכחב סרשביא ז"ל דכשנכנסו לא"י בעלה המודעא
 דכתיב ויחן להם ארצות גוים בעבור ישמרו חוקיו.
 וז"ש בעבור סירדן בארץ מואב הוהיל משש באר
 את החורס הוא מסובח לאמר אמירס אחת.
 ורשע לברר סענין ומכו האמירס שהיו ישראל
 אומרים ס' אלכינו דבר אלינו בחורב לאמר ר"ל
 כפס עלינו הר חורב וכו' ואמר אם אחס מקבלים
 וכו' ואנו אנוסים. ועתה רב לכם שבח בזה כזה.
 ר"ל די לכם שבח. בטענת סהר סזה פנו וסעו
 לכם וכו' וכשאלם באים לארץ אן כאן מודעא
 כלל עכ"ד ושיי מד"ן :

והרב סנ' בס' פכ"ד סביא משם מסריש

בנימטריאות שכחב ע"ז ח"ל אלו לא נתן לנו אלא
 מצות שבח דייט עכ"ד. ועפיד"ק ס"י הוא ז"ל
 כינת ס' סנ' במש"ל בפי' ויחללו בני ישראל
 את עדים מסר חורב ומשס יקח את האוכל כי
 יען מרעיה לקח חלק אורות וכשנאמר לו לך
 רד ח"ס אוח אי' זעירא דויקרא וגמלא דכפסיד
 בעבור ישראל לכן לקח כל האורות של ישראל
 ובשבח מחזירין למשס כל חלק אורות ואז נוחן
 עדים של ישראל ח"ס כשמה יחירס ע"כ. וזה רמז
 ס' אלכינו דיבר אלינו בחורב דיבור קשה סורד
 עדיך מעליך. אך לאמר יש אמירס רכס רב לכם
 שבח דכשבח חזכו לעדי סמכר וק"ל :

(ז) **ויצמא** שס העס למיס וילן העס על משס
 ויאמר למס זה סעליחטו ממזרים
 לסמית אותי ואת בני ואת מקני בצמא. נשאלתי
 מאחד מהמון העס איש ירא ס' ומצין עס דלמס
 בחחי' נקט בלשון יחיד וילמא שס וכו' ויאמר
 וכו' ובחר סבי קאמר למס זה סעליחטו וכו'
 וחירלתי לו בפשיטות דידוע דשס עס סוא על
 סערב רב ולכך בחחילס נקט לשון יחיד וילמא
 שס העס למיס וכו' דשס עס סוא לשון יחיד
 ואח"כ כתיב למס זה סעליחטו ממזרים לשון
 רבים יען דסוא לא סוילא לערב רב כי אם סס
 כעפלו לישראל וברחו לסס ממזרים ח"ס כי ברח
 העס העס דייקא ולכך גס בחלונחם על מרעיה
 כללו עלמס עם ישראל באומרס למס זה סעליחטו
 ממזרים כי לא אפשר לסס להפוס לשון יחיד
 למס זה סולאח אותי כי סוא לא סוילאם כלל
 ועיקר וק"ל :

(ח) **ויבא** עמלק וילחם עם ישראל ברפידים.
 ברפידס כתיב בלא יו"ד ג"י של"ז.
 אפי' בס"ד בדרך פשוטה במש"ל אין סחורס
 נקנית אלא במי שממית עצמו עליה. וראיחי לרז"ל
 ספירשו דרך רמז סהכונה סוא דעני חסוב כמח
 חסו אומרו במי שממית עצמו עליה ר"ל ססוא רץ
 ומחנבר כארי אף בעניותו ודלותו עכ"ה ועל
 סעבודס. ורז"ל אמרו במד' בפי' זה על סרפו
 ידיהם מן סתו. וסחיד"א ז"ל בחומ"א רמז זה
 בחיבה ברפידים רפי ידיס ע"ע. וסשחא יובן
 רמז סמ"ל בחיבה ברפידים ג"י של"ז לשון שלום
 ומנוחה שלא סיו רודפים ומלמפרים על לימוד
 סתו' אלא ביקש יעק"ב לישב בשלום. ומס בודאי
 סכבוד

יחרו באומרו וישמע שם רמז שפי' החשו' יעשה מחיה עמלק. ואפי' דחי' וישמע' נוע' ויבז' ויזכו שיעשו מ'חיה עמלק וכיון שזכו לזה בודאי להם יאוחז לטוב שבר ביהר' שאל' ע"ז גו' וישמע' ויטלו ש'כר מ'שלם עליו וק"ל. ואפי' לרמח כי חיצות מדר דר בלא ווי"ן וכמו שכתובים בחורס הם גי' חמ"ח שהש"ח בביבול בחימה על עמלק וכמ"ס רש"י ח"ל כי יד על כס יס ידו של הקב"ה הם רמז לישיבה בכסא' להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמיה וכו' ע"ס :

פרשת יתרו

(א) **במד'** מה שמוטע שמע ובה מח"ה שמע ובה ע"כ אפי' לפרש ולסומכו עם כפי' שלאחריו ויקח יתרו משה את נפורה אשה משה אחר שילוחים וכו' בבק' משיל' שאין לק' אדם מ'שראל שאין בו נ'צח' ממשה. עיין מ"ס המפ' דה"ט שלקח משה בן יתרו ולא מבנות ישראל הוא משום שכל נשמות ישראל כלולים בנשמתו של משה וכולם קרובים אליו והחורה אסרה לנו הקרובים ויחנך שאלו יקח מבנות ישראל אפי' שהיה נוגע באיסור אחותו ואפי' מה"ט שכל נשמות ישראל כלולים בנשמתו וזה לקבל החו' הוא ולא שום ישראל אפי' אסרן כגדול ממנו כיון דכל נשמות ישראל כלולות בו הוי כאלו קבלו החורס כל ישראל בבת אחת עכ"ד כי יושב אהלים פי' תלום ע"ש. עיין דק"ל גיורת אסורה לבסוף וסג' בחי' הים סבור יתרו דמ' ששלח משה לאשחו משום דכס' אסור בגיורת ולכך היה שותק אבל אחר ששמע מחיה שהיה ע"י מרע"ה והקשה עלמו לדעת דלמס נתינתה היתה ע"י מרע"ה דוקא ולא ע"י אסרן שהיה גדול ממנו א"ו משום שכל נשמות ישראל כלולים בנשמתו ולכך נחשב כאלו קבלו כל ישראל וא"כ מה"ט גופיה מוכרח מרע"ה ליקח בן יתרו ולא מ'שראל שלא יפגע באיסור פרוס וא"כ אדרבא שפיר עבד שלא לקח מ'שראל וליכא איסורא לגבי ידידי בגיורת דשאלני משה דלא אפי' ליה באחרת ולכך הק' ומיד ויקח יתרו את נפורה אשה משה אחר שילוחים שכתוב אוחז אליו

סבור החו' במקומו מונח. חורס מוכרח בקק' זיית ולזה בא כי הוא כין ונכד לעשו שנחצרך וסיב כאשר חריר ופרקת עולו מעל לוארך ובה פחה לקבל ברכתו. ואם חניה אוח יור' אחר דל"ה כידוע גורעין ומוסיפין יהיה גי' שמו רמז שהש"ח שמו אין שלם עד שימחה זכר עמלק יס"ד בביא' : **ויסמך** לזה מ"ס החיד"א ז"ל בנח"ק ח"ל לכן מרע"ה בחר ליכושע דכחיד ביה נער לא ימים מחוך האוכל וכו' ושלום עליו בכח חורחו כי כשקול קול יעקב אין סידים ידי עשו עכ"ד :

ועפ"י האמור ומדובר אפ"ל בס"ד כונח המד' בס' יתרו ח"ל מה שמוטע שמע ובה מלחמה עמלק שמע ובה. ולכאורה חמוס חקן עפ"י ח"ש חק מן הפשט. והוא דכיון ששמע מלחמה עמלק שבה על ישראל מטעם שרפו ידיהם מכה וא"כ יש לו שליטה עליהם מכח ברכה עשו. וא"כ גם הוא שהוא כומר לע"ז יש לו חלק בזה ולכך בא כדי ליקח חלקו גם הוא וק"ל : (ב) **ויאמר** כי יד על כס יס מלחמה לה' בעמלק מדר דר. וראיתי לה' בעה"ט ז"ל שפי' מדר דר עם האותיות בגי' לימי המשיח. ע"כ. אפי' לרמח בחיצות מדר דר דבר סגורס לימי המשיח דא"ל'ה אין לו מובן עפ"י סכ'. חקן בס"ד אמרתי לרמח ובכן ח"ש דבריו ז"ל וכו' דידוע דהשו' המעולה הם גי' אלה קול לויס ממין' וסם בכללות בגימט' זא"ה ובזה פי' ז"ל בראת יבא אסרן אל הקדש והשחא ח"ש דר דר גי' ח"ה במספר זא"ה וידוע מאח"ל כלו כל הקלין ואין סדבר חלוי חלא בחשו' חכו' ע"י דר דר גורס לימי המשיח. **וכפי'** פשט הכחוב שמדבר על חסרון השם חלוי על מחיית עמלק כמאח"ל אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זכרו של עמלק וכמו שכתב רש"י ז"ל בחומש והשחא ח"ש ח"ה ויאמר כי יד על כס יס מלחמה לה' בעמלק דכן בעון פחה אין השם שלם ואין הכסא שלם חקן מלפ"י וממחינים על החשו' שהיא גורמת מחיית עמלק ח"ה מדיר ד"ר נוע' מ'מחין ד"ר ד"ר ר"ל שהקב"ה ממחין על ישראל לשוב בחשו' הרמחה בחיצות ד"ר ד"ר גי' זא"ה ובזה יושלם שמו וכסאו ע"י שימחה זכר עמלק. ואפי' לסמוך לזה החי' ס'

אליו כדי לומר לו שהיא מותרת לו וליכא איסורא
לגבי דידיה וק"ל:

ובפשת הכחוש וישמע יחור כסן מדין מוחן
משכח את כל אשר עשה אלהים
למשה ולישר עמו כי הוציא ה' את ישראל
ממצרים. אפ"ל בס"ד צמ"ש ה' משנת ר"א משכ
ה' ז"ב וכו"ד לה' נאום הכלה ס"י פ"א שמה
שמועיל החשו' לאדם הוא מדין המוכר שט"ח
לחבירו וחור ומחלו מחול. וידוע משז"ל בעובר
עבירה ה' קונה לו קטיגור ה' וקצ"ה מוסר
האדם ציד הקטיגור המשחית כדי להפרע ממנו
מה שחטא וכשחחר בחשו' אז נמחל לו אחר
החטא וכו"ז ומפעם זה לא השלימו ישראל ה'
שנה במצרים שאעפ"י שמהי' הקב"ה מסר את
ישר' ביד שר של מצרים להשחצד בהם מ"מ
בהגיע רד"ו שנים חזר הקב"ה ומחל לישר' על
המוחר עכ"ד וזכר פ"י כמ"י כונת כ"י אלהים
לכחות השיצנו גפ' ממצרים חסיע ע"ש והשחצ
א"ש וישמע יחור וכו' דבחי' היה מסחפק אם
חועיל החשו' לישראל אכן עתה ששמע ענין יל"מ
שינאו ברד"ו והוא את כל עשה אלהים למשה
ולישר' עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים
ובדאי דהט' משום דק"ל המוכר שט"ח לחבירו
וחור ומחלו מחול ולכן הוציאם ברד"ו א"כ מה"ט
חועיל החשו' כמ"י ולכן בא להחנייך דאף אם
יחטא אפי' בחשו' וכו' :

ובזה א"ש ג"כ כונת המד' המ"ל מה שמועס
שמע וזכר מח"ה שמע וזכר וכו' דממח"ה
שמע דק"ל המוכר שט"ח לחבירו וחור ומחלו
מחול א"כ גם החשו' חועיל מה"ט ולזה בא
להחנייך וק"ל. וזכר יבואר כ"י כ"י למד ה' יחור
אפ"ך בעמך אשר הוציא מא"מ והוא דבא לרמוז
למה ה' יחור אפ"ך דכא הני אפי' בחשו' מדין
המוכר שט"ח לחבירו וכו' וראיה לזה אשר הוציא
מא"מ וכו' :

א"י אפי' בזכות כ"י כי הוציא ה' את ישראל
ממצרים והוא דק"ל אב שמחל ע"כ כ"מ
ולכן מהניא החשו' ומכא שכו"ל אוחטו קצ"ה
בעלמו אף שהיא מליאס גלולים מוכח דדין בנים
יש לנו ואב מיטמא לבנו ולכן בא להחנייך. וזכו
עלמו כונת המד' המ"ל דגם מענין מח"ה שניחנה
לישראל ולא למלכ"ש הוא מטעם דלגבי בן ליכא

דינא דבימי וא"כ נפקא מינה גם לענין החשו'
דאב שמחל ע"כ כ"מ ח"ה מח"ה שמע וזכר וק"ל.
וזכר ג"כ כונת כ"י כמ"י למד ה' יחור אפ"ך וכו'
דכא אפי' בחשו' וראיה דדין בנים יש לנו אשר
הוציא מא"מ אהה בעמך וק"ל :

וישמע יחור וכו' איהא בגמרא דזבחים דקט"ז
וכו"ל לרש"י בחומש ח"ל מה שמועס
שמע וזכר ק"ה ומלחמה עמלק שמע וזכר וכל
המפ' ז"ל חקרו לישב זה ע"ע. ואני הדל אפ"ל
במה שראיתי בזכריו הרב כמחרי"ר נחנאל חבובא
יל"ו שפי' במאמר ילקוט ח"ל יסיו לרעון אמרי פי'
והניין לבי לפניך ה' טרי וגואלי. טרי בים וגואלי
בעמלק ע"כ וזכר חמוס. ופ"י הוא יל"ו בסק'
מאי דפליגי רז"ל בדבר שחילתו באונס וסופו
ברעון. ה' חשבינן ליה אונס או רעון. והנה בק"ס
מצינו שארז"ל עמד עתה שר של מצרים ועטן מה
אלו אף אלו. ר"ל המצריים עט"ז אף ישראל
עבדו ע"ז. ואמ"ל הקב"ה כלום אהה דן שוגג
כמזיד ואונס כרעון כי לא עבדו ע"ז אלא מחוך
לאונס. ואע"ג שישראל אח"כ היו חבויקי בע"ז
עוצא עד שיהי קשה צעניסם לפרוש מע"ז
עכ"ז הקב"ה חשבה לאונס כיון שמתח"י עבדו
אוחס באונס. א"כ משמע מהכא דס"ל להקב"ה
חחי' באונס וסופו ברעון אונס מקרי וגאל אותם
מיד שרו של מצרים. אמנם במלחמה עמלק מצינו
להפך חחי' באונס וסופו ברעון רעון מקרי. כי
הנה חז"ל כי עמלק בא על ישראל מטעם מכירת
הבכורה שמכר עשו זקנו ליעקב. כי לדעתו
המכירה היה באונס ואע"ג שכח לו שטר
והעיד עדים על מכירה זו עכ"ז המכירה היחס
באונס כי היה רעב וס"ל לעמלק חחי' באונס
וסופו ברעון אונס מקרי ומש"כ בא עמלק על
ישראל לבטל מכירה זו וכי הוא הבכור ולא
יעקב. ומדמצינו שהעניש השי"ח לעמלק משמע
דס"ל להקב"ה חחי' באונס וס"י ברעון רעון מקרי.
א"כ מכא קי"ם ופענח עתה משמע דס"ל להקב"ה
דחחי' באונס וסופו ברעון אונס מקרי. ולא כן
מענין עמלק שהענישו על טענתו משמע דס"ל
דרעון מקרי וס"ל תרתי דסחרן. ומוכרח לומר
כי הקב"ה צרוב רחמיו ע"י חפלתן של צדיקים
סיפך השורה שחסיס מכירה הבכורה קימה אף
דמחילתה היחס באונס דן אותה ברעון כיון
דסופו

וייל דא"כ הילך הביאש למרע"ס אחר שגירש
דכיון שמשב רבינו ע"ה עדיין היה כהן וכהן
אסור בגרושה. אכן אפי' בס"ד לתרץ את זה
וכואו בסק' חקירה אחרת שחקרו ז"ל דהילך
הקב"ה מחזיר את ישראל אחר שגירשם וכא קו"ל
כהן אסור להחזיר גרושתו. דכיון כלשה גרושה
מאיש דכתיב לא יקחו. והמפ' ז"ל תירצו בזה
כמה תירוצים ע"ע:

(ב) ויקח יתרו חותן משה את לפורס אשת
משה אחר שלוחים ואת שני בנים
אשר שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ
נכריה ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי
ויילני מחרב פרעה. אפ"ל בס"ד אם יוכשר בעיני
ה' דרך רמז שהוא רומז לנשמה וידוע דנשמה
של האדם היא ברוכים אחרים שני ילדים יל"ט
ויל"כ"ה. כי צימו הקטנות הילכ"ר הוא יושב אל"ל
ובמ"ש בגמרא מאימתי ילכ"ר בא לאדם ח"א
משעה שנולד וח"א משעה שנולד דכתיב לפתח
חמאה רובץ ח"ש ויקח יתרו הוא אלויות תרין
ועם ד' אלויותיו ג' כתר רמז לתרין ג' מלות
ח' דרבנן שסם כללות הסודות ומלכות וכו'
רומז לה"ת אשר קדשנו במלכותו ונצנו על החו'
ועל העבודת ובמדותיה שכן ראיתי לסחיד"א ז"ל
בחומ"א בפי' זה שפי' דיתרו רומז לשכינה שהוא
חותן משה רמז לח"ה אמתית שנקרא בשם משה
כידוע וכו' חתן המלך מלכו ש"ע כי בת היתה
לו לאב רם ונחנה לישראל היא הסודות. את
לפורס אשת משה. רמז לנשמה שנקראת אשתו
של האדם כי הוא מושל בה כמו האשה לכל
אשר יחפוץ יענה. אחר שלוחים מהעו"ז. ואת
שני בנים הם צ' ילדים שהיו ברוכים בה כמו
הבנים שברוכים אחר אדם. אשר שם האחד הוא
הראשון בזמן גרשום ר"ל שגירשו אחר שנתגדל
וכי' לאיש. כי אמר הילכ"ר גר הייתי בארץ
נכריה שלא נחשב כי אש זמן מועט. ושם האחד
הוא השני שהוא הילכ"ט שבא לאדם אחר י"ג
שנה אליעזר שהוא עתה לאדם בסיוע האל ית'
ובמ"ש אם אין הקב"ה עוזרו אין יכול לו ח"ש
כי אלקי אבי בעזרי ובזה ויילני מחרב פרעה
הוא ילכ"ר וק"ל:

ויקח יתרו חותן משה את לפורס אשת משה
אחר שלוחים. אפי' לרמז בס"ד בסק'
מס

דסופו ברצון. וזה היה בזכות תפלתן של שלשה
לריקים הם משה אהרן וחור ובמ"ש ומשה אהרן
וחור עלו ראש הגבעה וגדולה חפ"י שמספכת
מדס"ד למדת הרחמים. ח"ש יסיו לרצון אמרי
פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי ואמרו בילקוט
צורי צים וגואלי בעמלק ר"ל דסוד חרתי דסדרן
כנ"י חלא משום גדול כח החפילה שמספך מדת
הדין למדת הרחמים ולכך שאל דסע"ס יסיו
לרצון אמרי פי ממה שמלינו שהפך השורס בזכות
החפ"י זח"ד יל"ז. ובזה ח"ש וישמע יתרו את
כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו שעשה
עמם חרתי דסדרן ובאו רז"ל וביארו מה
שמועה שמע ובא קי"ס ומלחמה עמלק דסס
סחרי אהדדי דנקי"ס מוכרח דס"ל להקב"ה
דחפ"י באונם וסופו ברצון אונם מקרי. וממלחמה
עמלק מוכח להפך דרצון מקרי וכ"ז הוא בזכות
תפילת משה ולכך אשר עשה אלהים למשה
ולישראל עמו ומוכח דהוא אסוב עמם הרבה
ובמא"ל אהבם מקלקל את השורה ולכך בא
לידבק בדם וק"ל:

ובזי"ן לע"ד כונח המד' ע"פ עיז שכן קרוב
מאח רחוק. עיז שכן קרוב זה יתרו
מאח רחוק זה עשיו. ולכאורה אין לו מיצן.
ועפ"י ח"ש ח"א עיז שכן קרוב ר"ל שנעשה
קרוב ממה שהי' מקודם זה יתרו. וזה ע"י מאח
רחוק זה עשיו שנחקיקם מכירתו בזכורה ליא"ה
אף שהוא היה אנוס עכ"ז דן הס"ת אונם
ברצון. הפך שדן במקום אחר. אלא ודאי מחזיק
אהבתו אונם דעבא לכו עביר לכו ולכך בא
להחגיג. ועפ"י הדברים הנחטים למעלה משם
ה' נחנאל חבובא נר"י שזכות החפ"י של ג'
לריקים הסיף הש"ת את הענין ממה שהיה
סובר בחפ"י אפי' לרמז בחי' מא"ה נוס' משה
אהרן חור ר"ל שזכות תפילתם קיים הש"ת
סמכיה של הזכורה ולכך הענישו לעמלק.
וכשראם יתרו זה הענין נעשה עיז ובא להחגיג וק"ל:
ובעיקר הקרא מ"ש וישמע יתרו כהן מדין
חותן משה את כל אשר וכו' כי
הוא ה' וכו' ויקח יתרו חותן משה וכו' אחר
שלוחים וייל דכתיב שלוחים מה רוצה לומר
וסחרנוס חרגס בחר דפמרה וכו' לשון חירובין
וכמו שכתבין צנע ופערית וחירובית יחסי וכו'

מה שכי' כי מדרש חלפיות ז"ל עקף ככל משם
 סי' ש"כ פי' נח ד' ו' ע"ב ח"ל כוללות דבריו שקין
 לקח ב' חלומות שגולדו עם ככל וסחאומה
 המיוחרת שגולדה עם ככל שעי' הרגו קין זו
 דוקא נעמא עם קין וסחאומה שנטמאה בזה
 בנחיה זה פרעה וסחאומה הפשוטה שלא נטמאה
 בזה בלפורת בן יתרו. ופרעה הים קין ולכן
 אמר הקב"ה למשה אין זולתך לגאול זאת הגאולה
 מיד פרעה לפי שזהו ככל ופרעה שהוא קין
 הוא הרגך. ולקח שני זוגיך ולקחה דמיון מידו.
 וסנה חלומתך הא' היא בןו שהיא כלינתך
 וחמלה וחאמר מילדי העברים ז"ה בנטי' זה
 ככל. (א"ה סי' לא כהצ' בן שטני' ז"ה זה ככל
 כמ"ס חגי' ככל חלל הוא דבר שפלטו הקולמוס.)
 ח"ל וחאמר מילדי העברים זה בנימני' וזה ככל
 שקם עליו קין וסרגו עם ד' מלות. ואעפ"י
 שרחלה מגולוי ביה אביה ער"י לא יוכל בעלה
 הא' אשר שלחה לשוב לקחתה אחרי אשר
 הועמאה ולא נשאת לשום אדם ונכנסה בחיים
 לגן עדן. ולקח חלומתו ששניה שהיא לפורה
 שהיא בן חצר הקני נפרד מקין ולפורה שמה
 מעיד עליה לרופה. לפורה חרגוס בקר לפרה.
 גם כן לפורה גי' שמי' כה. כמו שאח"ל על יעל
 אשה חצר הקני וחכסכו בשמיכה ר"ל שמי' כה
 מעיד עליה שלא נגע בה סיסרה כ"ס לפורה
 שלא נגע בה קין ער"ד ז"ל וסחא ח"ס ח"א
 ויקח יתרו חותן משה את לפורה אש"ח נטי'
 אחיה חלומה שניה מש"ה משום שלא הועמאה.
 וליכא מידי דלא רמיז באוריהא שרמז בכאן
 לפורה היא חלומה שניה שלא הועמאה. ולכן
 הביא אחיה למשה כי חשב יתרו אולי פירש
 ממנה משום חשב עומאה עם קין יען שהיא
 חלומה שהיתה עם ככל וגאסרה עליו משום
 לא יוכל וכו' ולכן ויבא אחיה אליו אפי' אחר
 שלוחיה ממשה וק"ל:

(ג) **ויצא** משה לקראת חותנו וישתחו וישק לו
 וישאלו איש לרעהו לשלום ויבואו
 האוכלה. אפי' בס"ד דרך רמז ומיסר והוא צהק
 דככל לילה. ולילה נפש האדם וילאה למעלה
 ומפקידה ביד הקב"ה כשי' בידך אפקיד רוחי
 עי"ן דעיקר גאולה העת"ל בצי"א חלוי' ע"י
 כשלים וסילוק שנאת חנם וכמו שפי' צפ' חנם

נמכרם וכו' כידוע וסחא ח"ס ח"א וילא מש"ה
 הוא סח"ח שנקרא משה עיר משם שפיר קאמר
 לקראת חותנו הוא הקב"ה כי הוא נחן לנו
 החורס כדון כלל וישתחו וישק לו. והקב"ה שנקרא
 כי איש מלחמה שאל ללדיק שנקרא רעכו אם
 הם נוכחים במלח' השלום בחמיסה ח"ס וישאלו
 איש לרעהו לשלום. וכ"ח מנ"מ לז"א נפקא מינה
 מוצא ויבואו האוכלה. ע"י שיבנס ביהמ"ק צ"א.
 ולכן חרי נעשה שואל וק"ל. ובסחא ח"ס ר"ח וילא
 משה לקראת גי' לילה ע"ס:

(ד) **עתה** ידעתי כי גדול כי מכל האלפים
 כי בדבר אשר זרו עליהם. אפשר
 בס"ד עפ"י כידוע דאין ועסה חלל חשו'. חכן
 קודם כל צריך שיסיר ביניהם אהבה ואחוס כיון
 שעיקר חרבן ביהמ"ק הים בשביל שנאת חנם
 לא אפי' שיבנה חלל אם יחקנו עצמם לאהוב זה
 את זה ח"א ע"י טחם דהיינו חשו' ידעתי כי
 גדול כי מכל האלפים שעי' הגאולה שחסייה
 בצי"א יוכר גדולה האדון הוא אדוננו אבינו רוענו
 אכן דוקא כ"י נטי' כי ייהקנו בדבר אשר זרו
 דהיינו השנאה חנם שזה גרם לחרבן ביה קדשנו
 וחפארתנו כן עתה עליהם נטי' ע"שו לאהוב
 וישראל ה' אהוב מ'חאב וממילא יסיו ככל באהבה
 ואחוס. א"כ עליהם גי' קני'ה לרמז למאז"ל ע"ס
 גער הית קנס שלעח"ל הקב"ה ישבר קרף של
 קנס והיה הנה רמז לפסוק הנה אנכי שולח
 לכם את אליה הכביא. ודי' רמז לענין זה
 שיסחצר הקנה:

וממוצא דבר אחי למד לדרוש כונת הכחוש
 לנו בני' שמעו לי. וצחק עוד
 מאז"ל ואהבה לרעך כמון זה כלל גדול ביה
 שרוב גופי חורס חלוי'ם זה ח"ס לכ"י נטי'
 ואהבה לרעך כמון. בני' שמעו לי וזה יחשב
 לכם כאלו יראה ה' אלמדכם. יראה גי' חורס.
 ור"ל כאלו למד כל החורס וק"ל:

ובזה יובן כונת הכ' צסי' ע"ע ולכה לישועה
 לנו וסדקדוק מב"י דלמה כח"ב צ"א.
 ועפ"י' הנה נכון. ונקדים עוד דע"י עסק החו'
 חסיה הגאולה צ"צ ח"א ולכ"ה נטי' ואהבה
 לרעך כמון. ועוד כי רומז לחמשה חומשי חורס.
 א"כ רומז להמ"ל דע"י האהבה יחשב לו כאלו
 שמר כל החורס ואז לישועה לנו. א"כ עפ"י
 משו"ל

תציל בכוונה כפי שורה אח גבורתך שם רמז
ולפניך מדה הגבורה חסיד מעולות בסוד השם
חיל עמדה בעלם כידוע. ח"א ולכס לישועה לכו
גי חלשים גם ה' ולכס עם האוחיות גי
חרות רומז להם :

(ס) **ראיתי** לה אחרי יוסף ז"ל בם זה שביא
קשייה מבי עיר דוד סוף בית
החלמוד עמ"ש רש"י ז"ל ס' יחרו ח"ל ויבא אהרן
וכי' ומשה סיכן היה אלא שהיה עומד ומשמש
לפניהם וקי' והלא בנמרה אמרין נשיא שמחל ע"כ
כ"מ שהרי אביהם וכו' וכו' כחבט עליו וכו'
עומד עליהם ש"מ נשיא שמחל ע"כ כ"מ. משא"כ
מלך שמחל ע"כ אין כבודו מחול שגא' שום חשים
עליך מלך שהסא אימחו עליך וכו' כחבט
בצי' שחשה היה מלך כל מי שגה שהיו ישראל
במדבר איך איך אפי' שהיה עומד ומשמש עליהם
וכוא מלך ואפי' שמחל ע"כ איכ"מ עישיב"א ע"כ
וכשאתי לעלמי אחר המח"ר משני המחלוקת
הגדולים דמשכ שאתי כיון שהיו כלולים בו כל
נשמות ישראל הרי הוא כאלו משמש לחלקי נישו
ולא דמי למלך דעלמא ולכן היה עומד ומשמש
לפניהם וחול"מ. **עו"כ** שם ח"ל ולדידי חמיהא
זו נופלת ע"ד הש"ס וכו' ובעין זה
הקשה סיפ"ח הוצא לשונו בם מח"ל ח"ל כי
ידעתיו וכו' זה ביקור חולים וא"ת איך הלך לבקר
חולים והלא מלך היה ואין כ"מ וי"ל וכו' ואנא
עניא כעת שאני חולה ויושב בבית ה' יאמר
לצרותי ולצרות כע"י די וירפאתי רפואה שלימה
לעבודתו וליראתו כי"ר ולא זכיתי לראות הדברים
בשרשן. ולא זכיתי להבין קושיהו ז"ל דכן אמר
דקרא כחבט שום חשים עליך וכו' שהסא אימחו
עליך לא משום זה יהיה פסוד ממנו דאורייתא
שכחו' ליוחס על כבוד המלך שום חשים וכו'
שהסא אימחו וכו' גם ליוחס החו' בכללות לכל
אדם מישראל בין מלך בין הדיוט לשמור החו'
ומלכותו ומלכו שהקב"ה עמו ביקר לאהפיה
בסיומו חולה. גם והלכת בדרכיו מה הוא מבקר
חולים וכו' אף אחס וכו' ולא מלכו שחילקו בין
מלך לאחר ולל"ח :

(ו) **כי** יהיה להם דבר בא אלי ושפתי בין איש
ובין רעהו וסודעתי את חוקי האלמים
ואת חורותיו. ויאמר חותן משה אליו לא טוב וכו'

נבול חבול וכו' לא חובל עשהו לבדך אפי' בס"ד
עפ"י מ"ש הרמב"ם ז"ל בפי' סנהדרין פ' דיני
נפשות אין דנין אותם אלא בצי' בין בזהם בין
אדם וכו' ומפקו לה מדכתיב ושפטו העדה והללו
העדה עדם שופטת ועדה מללח הרי כאן עשרים
ולפי שאין ב"ד שקול מוסיפין גי' יע"ש. עו"כ מ"ש
מין ז"ל בשו"ע בחו"מ סי' י"ד ח"ל שני שנחשלומו
בדין זה אומר דון כאן חס אומר נעלה לב"ד
הגדול כופין אותו ודן בעירו. ואם אמר כחבו
וחסו לי מאיזה טעם דנחשו שמא טעיהם כותבי
ונתנים לו וכו' ובפי' לחו"מ בסי' זה כחב ח"ל כחב
הרא"ש משמע בכה"ג שיש פחחון פה לחשוד
הדין לריך לסודיעו טעם הדין משים וכי"ח
נקיים וכו' אבל בעלמא לא. מכאן דקדק ר"ח הא
דאמרין בסי' זה צורר שנים שנחשלומו בדין
כופין אותו ודן בעירו ואם אמר כחבו לי מאיזה
טעם דנחשו כותבין ונותנין לו ה"ד היכא שדרכו
החו' ע"י כפייה אבל אם נודעתו דטובו החו'
אין כותבין לו. וכן דעת הרשב"א וסר"ן והרמב"ן
וכן נראה מדקדוק לשון הרמב"ם. ועוד הביא
שם כמה פוס' הראב"ד וג"ו וסר"ן שכתבו כן
יעש"א. וגם הסוד כמשך אחר אביו שכתב ח"ל
ואם יראה לדין שבעל דין חשדו שנוטה הדין
כנגדו לריך לסודיעו מאיזה טעם דכו' אפי' אם
לא ישאל כדי שיסיר נקי מבי' ומישראל ע"כ.
וקי' לי אני הדל דלמה כחב ז"ל לשון זה בזהם
ולא כחב שהוא מדברי אביו הרא"ש או לפחות
הול"ל וכן כחב א"א הרא"ש ז"ל. והבי' ז"ל לא
העיר עליו בזה. עו"כ מ"ש רש"י בחומ"ש ע"פ זה
ח"ל כי יהיה להם דבר בא אלי מי שיסיר לו
הדבר בא אלי כי סיכי דלא חיקשי מלשון הפי'
דבחה' קאמר לשון רבים ובחר הכי קאמר בא
אלי לי יחיד ולכן פי' מי שיסיר לו הדבר בא אלי
לומר כל אחד ואחד בא אלי. ובי' דבק טוב פי'
ח"ל כי יהיה להם דבר ק"ל מחחי' אמר לי רבי'
כי יהיה להם ואח"כ לי יחיד בא לכן פי' מי
שהיה לו הדבר בא"א הידיעה ר"ל הסוד לט"ל
כי יבא אלי טעם לדריש אלמים. ובחוכם בא אלי
מי שיש לו משפט. א"כ ממלכו למדין בין לפשט
דברי רש"י ז"ל בין לפי' ה' סמו' משי' בא אלי
כוללת הכי. והשחא איש ח"א כי יהיה להם דבר
בא אלי וסכונה שהבי' באים וכו'. וא"כ אם אמר
האחד

כאחד הודיעוני מאתם עמם דנחוני אין כוחנין
ונחנין דדין זכ דוקא אס דנוכו צכפס וכלי
הגמרא שני שנהעלמו צדין כופין אוחו ודן צעירו
ואס אמר כחצו לי מאתם עמם דנחוני כוחנין
ונחנין וכן פסק מרן ז"ל צסי הכו' כחיל.
ועכ"ז וכו' דנחוני אס חוקי האלסים ואס חורוני
אף שלא מן הדין אף שהוא בין איש ובין רעהו
שלא יש ציניסם פלוגתא. א"כ בפשיטות כפי פשט
דקדוק הכחצו שחפס לי יחיד והוא הנותן עמם
לפי שיהיה האופן צאחס פשט כי יסיה להם דבר
הצ' והאחד מהם צא אלי וכו' אינו רוצה וכפיו
אוחו ולכך וכו' דנחוני אס חוקי האלסים דכיון דהוא
עיי כפיו דנח קאי דחייב דיון לומר לו מהיכן
דנו :

א"נ אפי' בדרך רמז ובין ויכוח יתרו והוא
עפי' הכו' מדברי הרמב"ם דדיני נפשות
אין דנין אוחן אלא צכ"ג ונפק"ל מדכתיב ושפטו
העדה וכללו העדה וכו' ככו' ח"א כי יסיה להם
דבר צא אלי וחיבות צ"א אלי צגי ד"ס וחי' צ"א
ר"ח ציבמס אידם לרמז דבין אדם בין צכמס
הוי דיני נפשות ומשם הוס ס"ל דהוא צמקום ע"א
קאי בדברי הגמרא וכו' דהוי צמקום כ"ג. ויחרו
לא הוס ידע זה ולכך אמ"ל לא טוב בדבר אשר
אחס עושם צפרעות נבול חבול גם אחס גם העם
כזה אשר עמך כי כד ממש הדבר ולכך נקט
דבר צה"א הודיעם לומר דאף דק"ל
שיחיד מומחה דן ביחיד ה"ד דיני ממונות אבל
דיני נפשות לא אלא צריך כ"ג וכמו שפסק
הרמב"ם ז"ל ח"ש לא חוכל עשוכו לבדך אלא
צריך כ"ג. ועמון צרמ"ז צחי' לבדך דברי הגמרא
דילוף לה מושפטו העדה וכללו העדה הרי כאן
ך' ולפי שאין צ"ד שקול מוסיפין כדי שיהיה העיה
עפי' הרוב וז"ל לא חוכל עשוכו לבדך וכו' דברי
הגמרא. ומרע"ס מרוב העמוס שבו העמין לו
צרמו בדבריו דוקא אפי' שזני נחשב לע"א ואפי'
צפרעות יכול לדון אפי' לבדי. כי יצא אלי העם
וכו' כי יסיה להם דבר צא אלי אלי דייקא.
וכשראה שלא שבין דבריו כפס על האמת פסכח
והניח צשחיקה וק"ל :

ז) שונאי צלע פירש"י ז"ל ששונאים אס ממונס
בדין כההיא דאמרינן כל דיינא
דמפקין מיניה ממונא צדינא לאו דיינא הוא ע"כ.

והנס הראים ז"ל האריך צזה וכחצ דרש"י לא
דק דלא דמי דא לדא ואמת אגיד כי לפי פשט
הש"ס כל דיינא וכו' הוא מטעם דגולן פסול
לדין שיעוות הדין צשציל שיהר ע"ש וכמו שבי
רש"י ז"ל שס והמפי' ז"ל כל אחד לדרכו פנס
ואעכס אף אפי' חלקי צס"ד והוא עפי' מ"ש
צשים דסנהדרין דליג ע"א על מהניחין דאמרה
דיני ממונות מחזירין וכו' רצ ששה אמר כאן
שטעה צדבר משנס כאן שטעה צשיקול הדעה
דאמר רצ ששה אמר ר' אפי' טעס צדבר משנס
חוזר טעס צשיקול הדעה איני חוזר אלא ישלם
וכ"ש צברייחא דפריך מינס דן אס דדין וכו' מס
שעשה עשוי וישלם מציח. ואמרו שס סיכי דמי
שיקול הדעה אמר רצ פסא כגון חרי חגלי או
חרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איחמר הלכה
לא כמר ולא כמר ואיקרי ועבד כחד ואוגיא
דעלמא אזלי כאידך היינו שיכול הדעה ע"כ.
והשתא אס יסיה האופן דיהס ענין שיכול הדעה
בין דיין ובין אחר אף דלא איחמר היכחא לא
כמר ולא כמר אינו יכול דיין לפטור אס עלמו
לומר אכא ס"ל כמאן דפטר כיון דסוגין דעלמא
דלא כווחיה וכו' דקאמר ששונאים ממונס בדין
ור"ל שאינו פוסר עלמו מן הממון שעליו בדין
זס לומר דק"ל כמאן דפטר אלא שונא ממונו
ומשלם לחבירו וכסוגין דעלמא. וכו' דקאמר ג"כ
כההיא דאמרינן כל דיינא דמפקין ממונא מיניה
צדינא ור"ל אס יארע לו כענין זס צינו ובין
חבירו העומן עליו ורלס לפטור עלמו כמאן
דפטר ואחי"כ קבל עליו העומן אלא אחרים וחייבו
לשלם לו כאידך חנא שהוא סוגין דעלמא לאו
דיינא הוא דהא כיון דפסקין כסוגיא דעלמא
ואיכו רוצה לפטור עלמו כסצרה חנא כשני הוא
ודאי מוחמס חימוד ממונו ולכך לאו דיינא הוא.
ואף דאינו נפסל לדין וכמ"ש ה' צרכי' ז"ל צחור"מ
ס"י כ"ס משס הרשב"ץ יע"ש מ"מ לאו דיין כגון
מיקרי וק"ל :

ח) אם אס דבר הוס חעשה ועך אלהים
ויכלת עמוד וגס כל העם הוס על
מקומו יצא צשלוס. אפי' דשס רמז דע"י החפ"י
שורה עליו שכינס וגס מכניע אופיע ויח"ר ח"א
אס אס דבר הוס חעש דכיינו חפי' כאשר יש
צזכרנו מן המפי' דזס כינוי לחפי' איני דחיבת
הז"ה

ח"א ואלך לנגיד ואלך אלכיס ר"ל דינים ואלך מן
לוואח כח' :

א"נ בפשיטות פפי מ"ש במס' שבח פ"א ח"ל
כל דיין שדן דין אמת לאמתו אפי' שעס
אחת מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שוחף לסקב"ס
במעשה בראשית כחוב הכא ויעמוד העם על
מסע חן הבקר עד הערב וכחוב החס ויהי ערב
ויכי בקר יום אחד ומרן ז"ל סו' והטור נקטו
בלשונם כאלו חקן כל העולם כולו והב"י ז"ל סס
ס"י ח' צ"ן לגמרא דשבת כנז' ואחר נע"ר ל'
הגמרא חינו דומה ללשון הטור ז"ל והגמרא
דכ"א פליג דהגמרא נקטו כאלו נעשה שוחף
ומסיק יא' לטור ז"ל לומר כאלו חקן כל העולם
כולו ואף דמן הראים שהביאם הגמרא שם אפי'
לומר כך אבל עכ"פ לשון הגמרא לא נקטו כי
אם נעשה שוחף שכ"כ כאלו סיינו לסקב"ס
במ"ב ולא לומר כאלו חקן כל העולם כולו
ויפן שכן אני בביחי ואין מלוי אללי ספרי המפ'
לא יכולתי לחפש. איך שיהיה נחזור לפשט הגמרא
שכל סדן דין אמת כאלו נעשה שוחף לסקב"ס
במ"ב. והשתא איש ח"א ואלך לנגיד כח' באופן
א' שנהמניה דיין ואח"כ דן כמו שצ"ל בחו'. או
נחשב לך כאלו ואלך אלכיס ל' נוחא לומר שאח"כ
שוחף לו במ"ב שעלם במחשבה לבראיתו בשם
אלכיס ובמ"ה בראשית ברא אלכיס וק"ל :

(י) **במדר'** שמה לרעחכם נחתי את החורה לא
נחתי אותה אלא לטובתכם שהרי
מלכ"ש נהאוו לה וכו' אפ"ל עפ"י טענת הרוב
ומן סו' יש לנו חזק לסברה זו דאחרי רבים
להטות. ח"ש שמה תאמרו לרעחכם נחתי את
החורה לפי שממנה מוכה דאחרי רבים להטות.
אם השיב ואמר לא נחתי אותה אלא לטובתכם
דאדרבה ממנה מוכה ד"ל דין צנים דמנחית
סו' לישראל ולא למלכ"ש מוכה ד"ל דין צנים
לנגדי בן ליכא דינא דבר מלכ"ש ואם כן ג"כ לנגדי
בן ליכא טענת הרוב וק"ל :

א"נ קרוב לזה עפ"י הודיע דח"ל אמרו חירון
אחר לנחית סו' לישר' ולא למלכ"ש לפי
שהיא בחורה מחנה ובמס"ה כי לקח טוב נחתי
לכם נחתי דייקא. ע"ן דלכאורה נחית סו' בחורה
לישראל שהיה במחנה ולא במכר היא רשע
לישראל שע"ז מחקנאום בנז' אפי' שיאמרו מזה
מוכה

סו"ס נז"ז זה הספ"י אז חזכנו ואלך אלכיס
דסייננו שחשדנו עליך שכינה וכו' לי לוואח וכו'
ויכלת עמוד נגד ילכ"ר מכמה אנפי אי משום
דאינו חושא עוד. ואי משום דכזה מורה וכו'
קבלת עול מ"ש עליו ונקרא קדוש. וכו' אלא
לה טענת הילכ"ר דכיון שנקרא מלך צריך לכבדו
ולשמוע בקולו דכבר ח"י ז"ל דצ"י מלכ"ס החלש
נגד החקוף מהבל ימטע. וגם דין הקדש יש לו
ומן הסקדש אין גוזין מס כח' כ"ז להמפ' ז"ל
באויב ע"ע. או רומז ויכלת עמוד לנגדי אפי'ע
אי משום טענת רובא דמחדי טריפי מרובא
וע"י שהרבה שכינה יוסף לנו חידוד בחכמה
סו' ע"ד האי דעדיפנא מחבראי דחזיתיה לר"מ
מאחוריה. ואי נגד טענת חלוקת סו' דע"י
השראת שכינה יש לנו דין עבד כהן ואוכל
בחירותו רבו בפניו. ועוד כמה רמזים כזה ואין
הפנאי מסכים אחי מערדות הזמן לא חלמין
ומלבד זה ממילא רווחא וגם כל העם סו' על
מקומו יבא בשלום הוא רמז לאפי"ע שלא יחגרו
בנו לעשות מלחמה וקרב עו"ה וראו כל עמי
סאדן וכו' וק"ל :

ובקושט זה סנס מקום לפרש כונת המסרה

בפרשטנו הובא לה' בעכ"ט ז"ל
ואלך ב' ואלך לנגיד. ואלך אלכיס. וכו' וידוע
דסדן דין אמת משרה שכינה בישראל וקרא בחוב
אלכיס נצב בעדה אל ח"א ואלך אלכיס לנגיד
ל' ציווי ממס. ואז ואלך אלכיס ל' לוואח שחשדנו
עליו שכינה. וגם כזה יבואר סייס הכחוב ויכלת
עמוד שחדין צין איש לרעהו דין אמת לאמתו
עשיר ורש נפגשו שקולים הם ויבואו שניסם.
דכיון דיש לך שהרבה שכינה חין חטא בא על
ידו לעות אדם צריכו וק"ל :

(ט) **מסרה** הביאם בעכ"ט ז"ל ב' במסרה
ואלך לנגיד ואלך אלכיס אפי' דרך

רמז ע"פ מרן ז"ל בחו"מ ס"י ח' ס"ב ח"ל וכל
דיין שדן דין אמת לאמתו אפי' שעס אחת כאלו
חקן כל העולם כולו וגורם לשכינה שחשדנו
בישראל ח"א ואלך לנגיד דסייננו חס העשה
מס שצ"ל בחו' וחדין דין אמת אז ואלך אלכיס
לשון לוואח שחשדנו שכינה בישראל ומכ"ש על
הדין שהוא הגורם. ח"כ אפי' כי הדין צריך
לחשוב כאלו חרב מונחת לו וגבינס פחותה לו

מוכת שהוא אורבם ומתגרים בנז שגאה מחמת קנאה ע"ד אז יאמרו בנזים הגדול ה' לעשות עם אלה ואלו הגדול ה' לעשות עמנו היינו שמחים איך ח"ו יאמרו ישר' דמחנה יש צב רעס להם. לז"א שמה האמרו לרעחכם נחתי לכם את החו' שע"ז יהיה לכם שגאה מן האויב"ע אף כי לפי האמת הם אינם רוצים אותה וכמו שהוכיח סופו ע"ת וכמש"ל ע"פ סופיע מהר פארן וכו' עכ"ז כשיראו שהיא במחנה יתגרו בנז לז"א לא נחתי אותה ר"ל בנחמה אלא לפונדקם שהרי מלכ"ש נתקאלו לה ומוכרה אני לתח אותה במחנה כדי לבטל טענהם וק"ל :

(יא) ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד הכר הן קדם עלם על דעתי דעה הדיוט לבאר שהוא דומה לענוה. ולפי שראיתי להחיד"א ז"ל על שפת הנחל שביאר בדרך זכ לקך לא כהצחיו קחנו משכ. וכן עשה אפ"ל בדרך אחרת והוא דכחצו ז"ל דסיבת הענוה היתה קבוצה באדם לפי שידע שהוף האדם למוח ומאזי כ"מ אם יתגאה. גם אפי' שאפי' לא מה בקצרות שנים יבא יודי עיני כי גלגל הוא שחוזר בעולם ובעל כרחו הכניע גאוותו כי אין לך קשה ביסורי העו"ז כמו העניות גם ידוע דהחורב מוכנית למדבר לפי שהיא הפקר כמדבר כל הרואה ליעונובא ויעול וכמ"ס וממדבר מחנה וממחנה וכו' והשאה א"ש ח"א ויסעו מרפידים סיני פירוד לבבות קרי ציה פרידים שהוא בא מחמת גאווה ונ"ע משחי סיבות חדא לפי שסופם ויבואו מדבר סיני בעת המיתה ילך למדבר ארץ לייס וללמות. וגם סיני ג"י עכ"י וכמ"ס החיד"א ז"ל צפני דוד ה' ויבא ומשחי סיבות אלו ויחנו במדבר רמז לענוה שהכל דשין עליו כמדבר. וגם רמז לחורב שמכונת למדבר וכנ"י ויחן שם ישראל שהיו כנוף אחד בלתי שום שגאה ופנייה. וזה נגד הכר הוא יאס"ר שמראה לו טעמים שצריך לו להכנאות וק"ל :

(יב) ועתה אם שמוע השמעו בקולי ושמרתם את בריתי וסייחם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ. אפי' לרמזו בס"ד צהק' את הירוע דסגול בחשד. וגם נודע כי יש ה' חסדים וס' גבורות. ח"א ועשה אם שמוע השמעו בקולי ושמרתם את בריתי הוא החורב שהיה

מעלה חן וחסד על לומדים ואלו וסייחם לי סגולה אחרות סגול ה' שם רמז לסגול שהוא בחסד שממשיך עליו מרח חסד הרמח בסגול ולא זו בלבד אלא ה' חסדים וק"ל. **אשר** בזה יובן כונת הכ' צהלים ח"ל כי יעקב בחר לו יס ישראל לסגולתו. והוא הרמז דע"י שיעקב בחר לו יס ישראל לסגולתו. היינו שימשיך על עצמו חוטא דחסד הרמח בסגול ח"ש ישראל לסגולתו וק"ל :

ובאו"א פ"י הח"ר דפאל מערבי נר"ו צהוק' ביאור ממני הקטן יל"ו וסוף צהק' את הירוע דאין ועשה אלא חש"י ע"כ מאז"ל דחיבת שמוע יחבאר לי אסיפס וקבוצ כמו וישמע שאל. ע"כ דלי' שמיעה וכליכס יאמר על מל"ת עשה ולסון שמיעה יאמר על מל"ת דנשמר מלעשות ח"ש ועשה רמז לחש"י. וגם אם שמוע לי אסיפס שהיו לאגודת אחת באהבה ואחרים. וגם השמעו בקולי רמז לרמ"ח מ"ע ושמרתם את בריתי רמז למל"ת אזי וסייחם לי סגולה מכל העמים רמז לגאולה שהיה צ"א :

א"נ אפ"ל לרמז דע"י האחדות יקוימו הסדרי"ג מל"ת בין הכל דמה שקיים סא' כאלו גם חבירו קיימם וכן עו"ד וזה א"ש ח"א ועשה אם שמוע שחשיו באהבה ואחרים ככל וגם נוע' אם מ'דת איסבה אזי כאלו השמעו בקולי ושמרתם את בריתי ר"ל כל החורב וזה וסייחם לי סגולה מכל העמים וק"ל :

ובאו"א אפ"ל כל הכחוב והוא צהק' דע"י שמירת שבת נמחלים העוונות ואח"כ צב"ל"א שמועיל לחקן פנס הצרות וכמ"ס ציוסף לחק ה' משפטים יוס ו' ע"ש ע"ן מס שחקרו ז"ל דהיאך השי"ת מוריד גשמים ומעלה זרעים וחי' כיון דכיוע דיליה כאלו שופך מים בחצירו. והשאה א"ש ח"א ועשה אם שמוע נוע' אם שמוע אם מ'קיימים או מ'שמרים ש"ב מ'וחלים ע'ונותיהם והיו כאלו השמעו בקולי ולא חטאחם כלל וגם ושמרתם את בריתי הוא ברית המעור דשמירת שבת חופיל לחקן הפנס וכנ"י וזה וסייחם לי סגולה הוא אור מלכ"ש וכמ"ס דע"י ז"ל וחיבת מכלל אחרות מל"ך וכ"ח דאין ה' מוריד גשמים ח"א העמ"ס נוע' הוא ע"צמו מ'שמים ויריד מ'ער ל"א דלגבי השי"ת שרי כי לי כל הארץ וכנ"י : ושמרתם

(יג) **ושמרתם** את בריתי וכו'. אפיל לענין גאולה ידוע כי ע"י לימוד

הח"י יסיה גאולה כמשיח גם כי יחנו בניי וכו' ע"י דע"י המילה ישראל גאולים במיש אברהם אביה בשעת החרבן להקציה היה לך להסחכל במילה שבצבאם אמל חיך כפרו זה וכו' ח"א ושמרתם את בריתי הוא רומז לח"י ולמילה דשניהם יקראו בריה כידוע אז וסייחם לי סגולה מכל בעמים. איך הוא רמז למש"ל ח"י לפענה המיני שמוענים אחרי רבים להטות דע"י המילה היו לכו דין החיבה הראויה להחבד ולא במלה ח"א ושמרתם את בריתי וסייחם לי סגולה דסייני דבר חשוב כמ"ש רש"י בחומש שסוף דבר חשוב ואולר מלכים ע"ע וק"ל :

(יד) **ואתם** תהיו לי ממלכה כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בניי.

אפי' דידוע דע"י הספילין יש לו דין מלך דעבד מלך כמלך וגם נקרא קדוש וזה אולא לה טענה יאסיר דאומר אני פי מלך שומר וכמ"ל. ועוד דנחשב כאלו עוסק בח"י יומם ולילה וכמ"ש בשח"ט אמרו ישרי לפני הקציה ראינו וכו' אמ"ל קיימו מצות הפילין וכו' ח"א ואהם ע"י מצות חפ"י הסיו לי ממלכה כהנים וגוי קדוש וכנ"י וכו' ואה"ס חס"י ואם חקיימו מצות חפ"י הסיו לי וכו' ולא די אלא שנחשב להם כאלו עשיהם אלה הדברים אשר תדבר אבניי ר"ל כל החורב וק"ל :

(טו) **נשיא** לפי יחדו על שמוע כי זה משיח"ק ירושלם חובב"א על שני

המאורות הגדולים הם מע' הגאון ה' ראש"ל וס' ר' דוד ן שמעון זי"א ח"ל וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרוץ זהם ה' אופן א' לענין הספר כי ידוע מ"ש ז"ל דמ"ש נועל לדיק א' ומכפר על הדור ה"ד א' אכל אם היו שנים אז הוא שלא יראו ברעס העח"ל ב"מ כידוע בספי סמפ' באו"ב וידוע דכסוס לי שררה ע"ד ואהם חסיו לי וכו' וא"כ ז"א וגם הכהנים לי רבים לרמח לפטירה הדיקים סנ"י הנגשים אל ה' יתקדשו וג"ע ללקיחתם חריו"ס כחדא פן יפרוץ זהם ה' ר"ל שלא יראו ברעס העח"ל ב"מ. אופן ב' לענין גאולה כי ידוע מש"ל שז יום א' לפני מיתחך וכיון שאינו יודע באיזה יום חסיה מיתחו ישוב היום שמה ימות למחר עוד אפשר

דחיבה יתקדשו לי האמנם ע"ד ח"ס הקדשה וכו' ח"א וגם הכהנים הנגשים אל ה' הוא רמז לכללות אומה מהאלי"ת שנקראת כהנים כמ"ש הכחוב ואהם חסיו לי ממלכה כהנים וכו' יתקדשו ר"ל יחמינו עומם שחמיד יחזרו בהשובה בכל יום ויום דהא אובא למיחש פן יפרץ צם חקף ומיד בעודם מופלים זה וק"ל :

(טז) **סמיכות** לא תשחחוס להם ולא תעבדם עם לאובבי ולשומרי מצותי לומר לך ברמז כל הכיפר בע"י כאלו מודע בכל הח"י כולם וכו' ח"ש לא תשחחוס וכו' ולשומרי מצותי וק"ל :

א"נ ולשומרי מצותי לא תשא אפי' דבא סרמז דאף לעורות שומרי הספר בין של דפוס או כחיבה לא יעשה זהם ועליהם חשמים צו"י. ח"א ולשומרי מצותי שם רמז להעורות השומרים את הספרים שלא יתקדשו וכיוצא לא תשא נטי' לא תעשה שימוש אליך וק"ל :

(יז) **לא** תשא את שם ה' אלהיך לשוא. ראיתי לה' עיר מקלט והכחות שכי' ח"ל לי ש"א ליטבע לבעל חומר שצועס מלינו בנגלה ובנסתר. בטעם שאסיר להשתמש בשרביטו של מלך העולם ובמדי' נמצא בטעם כי יש אבן על החסוס שחקוק צו שם א' והנשבע לשקר גורם שיקים אותו אבן מעל פי החסוס ויעלם וישטוף בעולם ח"ש לא תשא לי הרמז לא חסיה גורם להרים אותו אבן וכו'. אח"י כן אמרו בזוהר ועיין ח"ח ומעשה דוקח משניות מא"י. ועפ"י ז"ל סנה מקום אחי רמז קמן כי נטי' הש"א ח'גורם ש'חרים א"צן וכו' רמז לסח"ל וק"ל. ואפי' דבזו"י כונת לי הגמרא בענין דהע"ס בעל למכר שיתין אב"ה הסומא בעל למשפס לעלמא כחב שם שדי אחספא וז"ל דמס ה"הס כונת דהע"ה בזה דכחב שם ושדי אחספא ועפ"י סנה נכון כי יש אבן על החסוס שחקוק צו שם א' וכו' וסנה כח"ק החסוס ובעל למשפס לעלמא בודאי שפיל אחיו אבן שחקוק צו שם ולכך כחב שם ושדי אחספ' וזה שקע אל שמרו וחזר למקומו וק"ל :

(יח) **כבר** את אבין. כחב ה' חומ"א ח"ל וסנ"ס שאב שפכ"כ מחול. נענש בודי שמ"ס ומכ"ש שצריך לזכר בכבוד אביו שצמחים ואם נעשה קך יבא משיח סרמזו בסי"ת כבר את אבין

ג' משיח בן דוד שיבא ב"ב. חס אס נשמור סהו
שעיקרס כ"ב אוחיות כי ר"ח כבד את חבין ג'י
כ"ב ע"כ :

אשר עפ"י אפ"ל כונת המר' הוב"ד לסי
מסר"פ ז"ל בנפש חיים וז"ל בשעה
שאמר הקב"ה כבד את חבין ואח אמן אמרו
המלאכים ה' ימלך לעולם ועד וסוף דבין דרמו
במלכות זו כבוד שמים וגם לימוד סהו וגם רמו
בואח המשיח כח' בדברי הרב סהו ולכך אמרו
ה' ימלך לעולם ועד חס בזמן הנאולס ב"ה :
וראיתי לה' בעה"ט שכתב על פסוק ז' ח"ל
כבד את חבין וכו' סמך כא"ח
לשנה לומר לך כשם שחייב לכבד את השנה כך
חייב לכבד את חבין ואמו. ולכא"ו דבריו ז"ל אין
להם מובן דמאי קמ"ל חיל קרי כי רב סוף. אכן
בדרך פשוטה אפי' דסיק דכמו דשנה חייב האדם
לכבדו הן במאכל ומשהה וכן בכסות וכל מירי
דמקרי כבוד כן ג"כ לענין כא"ח שחייב לכבדו
לעשות לו מאכל טוב להאיר את עיניו. וגם להיות
לו כסות נקיס כדי להסבך בעיני האדם ולסתענע
בסם וכיוצא :

אשר בזה סנס מקום אחי לפרש בס"ד כונת
הכ' כי לדיק ה' לדיקו אכב ישר יחזו
פנימו וידיקדוק מבואר חדא ח"י לדיקו לי רבי
אין לו מובן דסול"ל לדיק. ועוד דקאמר ישר
יחזו פנימו סול"ל ישר יחזו פניו מה ר"ל יחזו
פנימו על מי מדבר. אכן עפ"י א"ש ונקי עוד
משו"ל ע"פ אעשה לו כבוד נגדו מהו עור. אדם
מביא חטים חטים כוסם. אדם מביא פשתן פשתן
ליבש סוי מעמידו על רגליו ומאירס את עיניו
א"כ דון מינס ואוקי בזהרין אס לענין כבן לגבי
חבין ע"י שפושס לו כל לרכיו להאטילו ולססקותו
ולבשל לו חבשיל ולעשות לו כסות נקיס וכיוצא
מעמיד אוחו על עמדו ומאיר את עיניו וגורס
לו כבוד בפני סמון סעס ומרחיב לבו. ובזה
א"ש ח"א כי לדיק ה' לדיקו לי רביס סיינו הן
מאכל ומשהה וכסות וכיוצא אכ"ב אוחיות סאב
דע"י סלדיקו סהו שפושס עס חבין בזה ישר
יחזו פנימו כל סבני אדם יחזו פנימו של סאב
ישרים ושוחקיס כיון ססוף בעונג וכבוד חבין וק"ל :
א"נ אפי' לפרש בס"ד כונת דברי בעה"ט ז"ל
וכוף עפ"י מה ססקשו דבמקום א' סוף

אומר לו עלי וכו' ובמקום אחר אמרו עשה
שבחך חול ואל תלמדך לבדיות. וחי' דסיכא דסוף
מחונותיו קליבים כגון שפושק במלאכה ושכרו או
עסקו ידוע עו"א עשה שבחך חול. אכן אס סוף
סוחר או מוכר ואין ריוח שלו ידוע בזה אמרו
לו עלי ואני פורע. עוין משו"ל דנס בענין כיבוד
א"ח אין חייב לחזור על ספחחים כדי להאכיל
חבין ואמו וכמ"ס מרן ז"ל ביו"ד ס"י ר"מ ס"ה
וססחא א"ס דסמך כא"ח לשנה לומר דכשם
ששנה אס אין לו איתו חייב לכבדו אלא כפי
יכלתו כן ג"כ בכא"ח וק"ל :

איתא במר' כל סמכבד חבין ואמו אין חילול
שנה בא על ידו. אפי' בפשיטות סוף
לה' סחי ידות ז"ל דבין דמכבד חבין ואמו סוף
בסוג בן ממס ע"ד אס אב אני סוף כבודי. א"כ
איתו מחלל את השנה מסעס דסוף שרביטו ס"מ
ואין מסחמשינ בשרש"מ דאב לגבי בן לא שייך
זס ובן מסחמס בשרביטו ס"א וק"ל :

א"נ כי סכחוב כבד את חבין ואח אמן פי'
ה' דרכי א"ס ז"ל בליקוטיו בסק' מ"ס ה'
סס"ד ס"י מ' ח"ל סאלס הלמיד רונס ללסח
ממדינתו ללמוד חורה לפני רב אחר ססוף בונס
סיראס ס"י ברכס לפניו ויזכס בחלמוד ואבין
מוסח בו וכו' מס יעסס ישמע ללכין או ילך
ללמוד ח"י. סשובס ירסס דאין לדיך לשמוע בסיג
ללכין ורסיס מסס דלמריקן פי' מי ססולסוסו
דמ"י ע"א ח"ל כשס שמסמס בחויל כך מסמס
בבית סקברות. וסריך בית סקברות ס"ד דלורייח'
ס"א אלא בבית ספרס דרבנן ומסמס ליסס אסס
וללמוד חורס אר"י איתחי בזמן סאינו מולס בלרן
ללמוד אבל מולס בל"י ללמוד לא. אחר ר' יוס'י
אפי' מלס ללמוד כמי יסמס לפי סלס מכל אדם
זוכס ללמוד ופסק סחס סלכס כרבי יוס'י וכו'
יע"ס ח"א כבד את חבין לשמוע בקולו אמנס
הי"ד למען יארכיון ימך לאפוקי כשמעס סלס
ילך ללמוד ולא מן כל אדם זוכס וסיקן ארכיות
ימיו של זס דע"י כיבוד א"ח איתו זוכס לחי'
סס"א חייך ואורך ימך בככ"ג לא ישמע אליו
וסרסיס על סלדמס אסר ה' אלסדין עוקן לך
דלככא מלס בייסבת ואפי"ס ללמוד חורס שרי
עכ"ד ז"ל :

ולדידי ספעוס אחרי נע"ר לא זכיתי לסבין
ד"ק

לקראת אביו מא"י לחייל מעצמו מצלי שאביו קבע לו שום כבוד ויכול לומר לו לא סייתי יודע שאחסה צא שאלא לקראתך ובזה יחקיימו שניסם כיבוד חי"ו. ולא ילא לחייל וא"כ שאני הא מהא : (ע) **לא** העשן אחי אלסי כסף ואלסי זסב לא העשו לכם מזבח ארמס העשס לי וזבחח עליו את עולותיך ואת שלמיך וכו' ופי' דבא לרמוז למי שבידו למחות בצפלי עבירות כגון סת"ח או סריין ומורס שיסיס בעיר שרואה לגבירי עם שעושים עבירות בשרססיא בשאט בנפש וגורמים חלול ה' חי' וצפרס בין אוסי"ט שסס סמס חמסי"ס לנפש אדם הוא סישראל שעושה העבירה כגון חלול שבת ואכילת נבילות וסריפוס וסריזח וכיוצא וסואלי"ס סלכו לסעובר עבירות בעצמו איך ילא מירכס דכא אחס כל ימיכס משזכיס צשמירח חורחכס ואיך אחס עיכס מלאכס בשבת או אוכל דבר אסור או עריות ובזס סס יחלל שמו ית' חי"ו. וסח"ח וכדייניס יודעים כל זס וסס מעלימים עין ומחגיפים לסס לפי שלפעמים יקר מקרסו סיכנס ממנו איזס הנאכ. או אפי' אס מימיכס לא נסנו מסס ער"ז עושים העלמת עין לפי שאומרים שסס מחפחדים מסס לפי שסס בעלי זרוע ובעלי לשון ושמא יצו אוחס או יכו אוחס חי' או ימסרו אוחס למלכות על כבודס חסיס ועל כבוד קינס אינס חסיס אוי לנו סכך עלחס צימינו שזס נגדרים כל ססס אחריכס שלא למחות זצ"ל כלל ועיקר שאוצרים אס שיש בידס כח למחות לא מיחו אכן מס נעכס אבחרייכו סא איכא מר עוקבא ולא די זס אלא שגורמים לשאר עמא לדבר עליוכס חועס חי' ולומר שודאי לאנשים כאלו לא ימחו צהס לפי שסס בעלי ממון וככניס מסס ובזס ירחי חרתי גסינס חי' מכבודס וגמלא שפי' שסס שוחקים לסס על מעסס סרע כאלו סס סייסו אוחס וכאלו קבלו אוחס עליוכס לאלוס. וססחא א"ס וכו' דקאמר לא העשן אחי אלסי כסף ואלסי זסב לא העשו לכם וסדקדוק מצו' דלמס חזר ואמר לא העשו לכם וסא כזר קאמר לא העשן אחי וגס כשינוי דבחי"ו קאמר אחי וצסוף אמר לא העשו לכם. אכן אפי' דסכחוב צא לאשמועינן חרתי ומקרא כדרש לפניו ולאחריו וסכי שיעור סכחוב

דיק של סחסי"ד ז"ל דסיכי יליף משס לענין לבטל מלוח כלא"כ ססיא דאורייתא כדי ללמוד חי' דסחס שאני שציה ספרס דרבנן וכמי"ס שס חי' ציה סקברות ס"ד דאורייתא היא אלא צציה ספרס דרבנן. סרי צסריא דלא מבטלינן מלוח דאורייתא מפני ח"ת. וגס עומאת כסן צחז"ל דיליף מינס לקומאת ציה ספרס היא דרבנן דעומאת כסן צחז"ל אפי' אינו אלא מדרבנן שגורו על ארץ העמים. ולכך סוחר לכסן ליצמא צחז"ל לדין ולערער עמסס. וסי"ג סחירו לו לילך צציה ספרס דרבנן כדי ללמוד חורס ולישא אשס יקאמר עלס מחלוקת רבי יכודס ור"י וכו' יע"ס. וא"כ מס דמות ספרוך לבטל מלוח דאורייתא של כלא"כ. וקרב לומר שזס נקרא עובר צקוס עסס כיון שאביו מיחס צו שלא ילך והוא סולך ועובר על דבריו ואף אס הוא סולך ללמוד חי' אפי' דאינו רשאי לעבור ע"ד אביו וללית : **שוב** אח"י ראיחי סדברים צשרשן צדברי סחסי"ד ז"ל וסס מצו' דעיקר ראייתו של ה' ז"ל הוא מגמרא דקידושין חי'ל ואלו סי"ק דקידושין אמרי רב אסי סוכ צפי ללאה לקראת אביו מא"י לחייל ושאל לרי' חי' שרי או אסור אמ"ל רבי יוחנן לא ידענא שמא ללאה לח"ה אעפי' שמואל ללמוד חורס צמקומו עדיף מכיבוד חי' ססרי וכו' ואין נראה לחלק בין כיבוד חי' ובין מס שאביו מוחס צידו ושמלערו צמס שעובר על ליאוחיו דכא חרויכו מלוח עסס סוכ ניכסו כבודו ומוראו וכו' יע"ס צ"א וא"כ נסחר מחמתו סקוסי ססיס לי צדבריו כח"ל דכרי כל ראייתו מפ"ק דקידושין שאמ"ל ר' יוחנן לר' אסי לא ידענא כאשר יראה סרואכ סס :

האומנם מ"ס הוא ז"ל ואין נראה לחלק וכו' אחרי סמחי"ר חילוק זס ניתן ליאמר. וכדמות ראיס מלאחי לחילוק זס צדברי ה' שיידי כנס"ג ז"ל יו"ד ס"י ר"מ צסגסי"ס אות מ' חי' מלאחי צס' לפחת סמים צפ' משפטים דטל כבודו יכול למחול ולא על ציונו ע"כ וכיד זס של סרב ז"ל קרוב הוא להיות צסוג זס שכתב חי'ל ואביו מוחס צו צחוקף ואמ"ל צני אס חלק לאוחס מדינס סכרב שס חלעריני ער מאור כי אדאג עליך חמיד חי' פן ססיס ספס וכו' יע"ס. ובפרס דסס צקידושין סוכ צפי ללאה

גאולה ישראל כי ע"י דין שרן דין אמת מקרב
 את הגאולה ובמאמר הכתוב ליון במשפט חפדה.
 ועוד נודע מה שפי' הראשונים בכתוב גער חית
 קנה שבעה הגאולה ישבר רגל של קרף מחיבת
 קנה ויכיס הכה ח"ר הכה אנכי שולח לכם את
 אליהם הנביא וכו' וז"ל כ"י חקניה נטי' כביכול
 חשבר קנה ויכיס הכה וחבא הגאולה בבי"א :

א"נ מוצח אדמה העשה לי חבחה עליו את
 עולותיך וכו' זא לרמוז דברי רז"ל דמי
 שחוס עניו מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל
 הקרבנות כולם. ע"פ מ"ש החיד"א ז"ל מרז"ל
 שסקרבות מבטלים שעבוד מלכיות הוי"ד בם'
 שופטים יע"ש. ואפי' דבא לרמוז כנגד הגז"ל
 שאין מוחים בידם שמחפחים שלא ימסרום
 למלכיות ועז"א מוצח אדמה העשה לי שיהא
 מחובר באדמה ר"ל שיהא עניו ועי"ז נחשב לך
 כאלו חבחה עליו את עולותיך ואת שלמך וכיון
 שנחשב כאלו הקריב כל הקרבנות אי"כ הרי רז"ל
 אמרו שסקרבות מבטלים שעבוד מלכיות. מכל
 שכן שיועילו שלא ימסרו בידם וא"כ מאן ספין
 ומאן רקיע ליתן טעם לפגם כרי שלא למחות
 בעובדי עבירה כיון שהוא לכבודו יח' לסדריכם
 בדרך ה' ובדולי שמן השמים יסייעו לשמוע לכם
 ולירא מכס שלא יעברו על סחי' וז"ל בכל מקום
 אשר אזכיר את שמי וכמו שפירש"י אשר אתן לך
 רשות להזכיר את שמי וצטנן כה הרי הרשות
 נחוצה מאת המלך מלכו ש"ע במאמר הוכח
 הוכיח וכו' ואמרו אפי' עד הכאס וזה אפי' לשאר
 עמא כ"ש למי שצידם למחות ואס' יאחו לדיק
 דרכו להחזיר את העם לדרך ה' עליו נאמר
 אבוא אליך וברכתיך וק"ל :

כ) ולא חעלה בתעלות על מבחתי אשר לא
 חגלה ערוחק עליו. אפי"ל בסי"ד עפי'
 כידוע דגאולה הוא אבי אבות. כעומאה לכל עון
 ולכל חטאה ובפרט דמזה יבא לדבר חוטא חיו
 על ה' ועל משיחו הם הח"ח שהם עוסקים
 בייסובו של עולם. דכיון שהורגל לדבר דברי' הרבה
 דברים הדברים אלה הדברים. לא ימנע שידבר
 לה"ר ושקר וכו' ועבירה גוררת עבירה לדבר
 ולבזות החכמים ותלמידיהם כי הם קון מכאוב
 היינו כקוליס צענייהם וכו' ועי"ז אף הוא יחבזה
 צעניי המון העם ומכ"ש צעניי החכמים כי אז
 ויכוס

הכתוב לא חעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב
 סיינו כמו שפירשו בש"ס וכזבא לרש"י בחומש ח"ל
 לא חעשון דמזה שמשי וכו'. וגם זא להשמיענו
 מילתא אחרייתו אלהי כסף ואלהי זהב לא חעשו
 לכם היינו הרוואה אחרים עושים עבירות ואינו
 מוחה בידו בשביל הנאת ממון או בשביל שלא
 יחלל כבודו ואינו מוחה על כבוד ה' עי"ז קמזכר
 אלהי כסף ואלהי זהב לא חעשו לכם סיינו עי'
 שאין מוחין בידם הרי הם כאלו עשו אוחס
 אלוטות להם חיו ח"א לא חעשו לכם דייקא.
 ואי משום דיתציתו בהאי פחדא שמא באזכר זמן
 מן הזמנים יניע לו אחיה הנאס ממנו הרי יבטח
 בשם ה' שהוא זן ומפרנס לכל ויכול השי"ח לשלוח
 הנאס זו עי' שליח אחר כי הרבה שליחים למקום
 ואז"ל אין אדם נוגע במוכן לחבירו ח"א מוצח
 גי' זין שם רמו שהוא זן ומפרנס לכל דריס
 ועוד בו חרמו קי' אס זה האדם שהוא ספק
 לך שמא באזכר זמן מן הזמנים יארע שיעשה
 לך אחיה הנאס עכ"ז אחס מעביר עליו את דינו
 יח'. הי"ח שהוא זן ומכלכל איתך בכל עת חמן
 לא כ"ש שתחוס על כבודו. כי מזה מוכח שאיך
 חס לכבוד ה' חלילה ומגדיל כבוד ב"ז אף שאינו
 נוהג כשורה יותר מכבוד ה' הוא הכבוד הוא
 סיואר ולזה ראוי שיכוס נשחט בסכין פנומה
 ויכוס מחובר באדמה ח"א מוצח אדמה. ח"כ
 מוצח אדמה עי"ה גי' גכוס לפי שהחטיפות
 לרשעים גורם לשאר העם לעשות עבירות ביד
 רמה ואין פולה פה ומנפף עמכם לפי שהחרים
 בתשובה נלחח לומר צפה מלא מאי שנא בני
 העשירים שאין מדברים עמכם וכי ישחלה דוח
 מן העשיר לעני ומוכרחים לשים מחסום צפיהם
 ולראות את העם עושים כמה עבירות ולינק
 בדרך עקוס ויכוס צסוג מחטיא את הדברים
 שאין מספיקין בידו לעשות חשיבה. ולכך חקף
 ומיד סמך ואלס המשפטים אשר השים לפניכם
 לומר שלא חלק בדרך זו חיו אלא ואלס הנשפטים
 אשר השים לפניכם פניהם דייקא סיינו עשירי
 עם שהם פנים של העם וכשרואים שאלה דן
 לגדולים קודם משאר העם כדא וכשורה. וכמו
 שציוחם הסורה. אז כולם יסיו נשמעים שיתן ה'
 מורה. וכל העם ישמעו ויראו. ובזה שאלה דן
 דין אמת לאמתו בין לעשיר בין לעני עי"ז חגרום

יסיב נודע מולא פיו ומעלתו ובינתו לעיני העמי
 כי מקודם סיס נחשב לגבון וחכם עדיס גם
 אויל מחריס חכם יחשב. ובדבריו יוכר בינתו ומולא
 פיו יוכיח עליו ועל חכמתו. והשאלה ח"ש ח"א
 ולא העלה במעלות על מזבחי הס סלדיקים וח"א
 שסס מזבח כפרס לישראל לכפר עליכס. ועוד
 צב כי מיכאל השר הגדול מקריב נשמותיסם ע"צ
 סמזבח מלמעלה. ונתן טעם אשר לא חגלה ערוחק
 עליו ר"ל כי צחתי הייח נחשב לאדם של לורס.
 ולא כן עשה כי מולא פיו ועיד עליך שאלה
 לא כן כאשר סיס חושב עליך. וצב יבא
 ליענש בעונכיס קשים ומרים כי כבר אמרו ז"ל
 סמזבח לחיה אין חרופס למכחו. ח"ש ואלה
 סמשפטים אשר חשים לפניהם ונקט לי משפט
 כי סן בעוון פשחס סמספח ורבים סמס אשר
 לשונס כמו חבל ארוך לדבר על יראי ס וחיכיו
 שמו. וכפי דעתם סבדבור אין צו סיס מעשה
 ולא ידעו ולא יבינו כי ע"ז וכיואל צו סבדבור
 פונס ולכ"ע עקימת שפתיו כוייל מעשה.

ואפ' דרך רמ כי זס בעלמו שדקדקו רז"ל
 בלשונס סוך וסטהור באומרס עקימת
 שפחים כוייל מעשה ורריך לדעת מכ סלשון אומרה
 עקימת שפחים סיליל דבור שפחים. אכן סמס
 בחכמתס רמזו לחימא צרמיא סכטונס אס הוא
 בדבור אסור ועקוס אז כוי מעשה וק"ל :

(כא) סמי' סוף ספי עס פי משפטי ולא העלי
 במעלות על מזבחי אשר לא חגלה
 ערוחק עליו ואלה סמשפטים. זס פירשתי בסוף
 סלילס בחלומי ש' חרה"ס צס' סכו' וכוא דאפי
 לרמז מוסר על סמחנאח בעלית של ח"א ואינו
 ח"א. אינ ג"כ לסלוחיס כבא"ס מעיר אחרת
 והס בעירס סוחריס מוכרי ספלים וכיואל ואיכס
 למדינס. וכשרואיס לילך לעיר אחרת לובשים
 מלגפס כאס ואצנע גדול וגלימא גדולס עיד נחות
 שאומרים כרס חקן חלי רבנן. כי צב יבא חקלס
 גדולס ללומדי סחורה באמת ולדק כי ע"י שסס
 מחזיקיס בעיר אחרת ביודעיס. ולא יודעיס לא
 מיכס ולא מקלחס. אינ יאמרו שאר סעס כי כל
 סח"א כן סס מלובשים בעלית שאינו סלכס כדי
 ליקח פרס סחקל. ולפעמים ימלא סכבעלי צחיס
 סבעיר אחרת יודעיס יוחר מהס וכסיכיס סאופן
 כן ירצו לנסות אח סח"א כדי לעלות על גביו

ולעשותו כלל חשיב דלא ידע בדיני סח"א ודרכי
 סעיון. וזס אפי' לעוסקים ממס. כ"ש למי סלויס
 יודעיס באמת סגורס ביזוי לו ולסלוחיס כבא"ס
 אחריו ולכל סעוסקים צח"א. ונודע מ"ס ז"ל בשים
 דסח"א נקרא עמי צפי סגד לעמי פשעס. וסשהא
 ח"ש ח"א ולא העלה במעלות על מזבחי נוס'
 עס ר"ל סהעלה במעלות שאינו סלך וסעשה
 ענמך אחר מן סעים אלו סח"א אשר לא חגלה
 ערוחק עליו. לרמז על סבע"צ סנחלכנסת
 אלו ע"י ואלה סמשפטים סס דיני סח"א ודרכיס.
 אלא אס בי"מ סולך ללחט סנכסך עליו אלה
 סדברים אשר תדבר שיחיו בחורח לרקס כמו
 שאר סענייס כדי סחנין עליכס. ולא יולרבו סס
 חרעס למצב זס וכיואל בדברים אלו. וכל זס רמז
 בחיכות אלו כי נוס' אשיר סעייס אשר חדרר
 לפניהם. חדא סכולכח לפניהם עיד לרק לפניו
 יסלך. ועוד צא סמספכת מרדי' למדסי' ח"א
 לפני מ"ס עיד מאזיל לפני זו לרקס ר"ל ע"י
 כלרקס מ"ס חדא שיחנלס שס מ"ס כוא עלס
 סרחמיס. ועיד נוס' מרת כדון. מרת סרחמיס.
 ר"ל ספוך צב סמספכת מרדי' למדסי'. ועוד
 בפשטא לפניהם שמדת סעניות סיא מוכנת לפני
 האדם בכל עת חמן אס לא צא כוא צא צו
 גלגל כוא סחחר בעולס. כל אלו סדברים סערוך
 לפניהם כשולחן סערוך וצודאי סהן סמס מרחמיס
 ביחר שאלה. ואדרבא ביודעס ססיס י' סויכס
 וסיס סוחר וכיואל וירד מנכסיו יבא פחדוס
 בקרבס דלא ליחו למדתו דכא קמן מעשה רב וק"ל :
ובזה ח"ש בפשיעות מסרס ג' הביאס צעיס
 ז"ל. אשר לא חגלה ערוחק עליו בערס
 חגלה רעחק. חגלה רעחו בקבל. וביס כמבו וק"ל :

ובא"א פי' ז"ל סכוא רומ למאזיל סמאריך
 בחפלחו ומעיון צב צא לידי כאב

פשוטו

פשוטו בזהק' מ"ש בצרכות פ"ש אם נכלה
בסחשאל ואם זמות יד לפס כל חלמיד שיושב לפני
רבו ואינו מחזיק לשאל ממנו סופו שמתחשאל
אבל ואם זמות שמשים זמם לפיו ואינו שואל
סופו משים יד לפס. וזה ודאי שיכיה בזה
בחוק קהל ועדס כשישאלוהו ואינו יודע להשיב
ח"א לא חגלה ערוחק עליו ר"ל אם לא חשאל
ספיקוחיך לרבך מחמת שחשס מחזיקים לבזות
עלמך בפני רבך ח"א לא חגלה ערוחק עליו.
בסוף חגלה רעחק בקהל כשישאלוך ואיך יודע
להשיב אז יכיה לך בזהס יותר ויותר וק"ל:
א"נ כפשיס קאי חגלה ערוחק עליו רמז לבא
על הזכור שמגלה ערותו על חבירו. לבסוף
חגלה רעחק בקהל לעז זקנה יכיה לו בזהס
ביותר וק"ל:

כג) א"פ לפרש בס"ד בכותס הויכוח שיהי לו
ליחרו עם מרע"ס באומרו מדוע
אחכ יושב לבדך וכל העס נכב עליך מן בקר עד
ערב ויאמר משה לחותנו כי יבא אלי העס וכו'
כי יכיה לכם דבר בא אלי ושפמתי בין איש
ובין רעבו וכודעתי את חקי האלכים ואח חורותיו
וי"ל חדא דמה סיחס כונת יחרו באומרו וכל
העס נכב עליך וכו' וחו חשו' מרע"ס נראה בה
כפל הענין במלות שונות אכן אפ"ל בזהק' מ"ש
ס' החסידים ס' חייב וכו"ל לה' מדרש
חלפיוח אוח ד' עקף דין ח"ל מי שעוסק בדיון
שסוף ישוב העולם אל יסאל אדם באוחס שעס
בדית. גם אל יפסוק סחכס הדיון מיד באוחו יום
אע"פ שברור לו שהרי גם העליונים אין גומרין
את הדיון בפעם אחד שנאי דינא יתיב וספרין
פתיחו ודינא יתיב ושולמניס יחעלון כרי שחי
פעמים יושב בדיון וכן כחיב כי עשיס משפטי
ודינו וכו' ע"כ ס' חסידים ס' חייב ע"כ. ואמת
אגיד כי לא ראיתי בדברים בשרשן בס' החסידים
ז"ל כי בביתו אין לחס ש"ת. אכן כפי הנראה

לפין שדבריו ז"ל שהעתיק אישי כי ז"ל אחר
המחיר אינס מובנים דבחה" קאמר גם אל
יפסוק סחכס הדיון מיד באוחו יום אע"פ שברור
לו. משמע אלא לריך שיחמילנו ליום אחר. ומן
הראיס שהביא שהרי גם העליונים אין גומרין
את הדיון בפעם אחד משמע בפ"א אחד לא
אבל בשחי פעמים אפי' ביום אי שרי לפסוק
הדיון וא"כ ראיה לסחור. איך שיכיה אם יכני
ס' אראס דברים בשרשן ע"כ. ודבר שבפעס לפי
חימר הטושא נראה לי דבסא פליגי יחרו ומרע"ס
דיחרו ס"ל דאין לפסוק הדיון באוחו יום אלא
לריך שיניחנו ליום אחר. אכן מרע"ס רוח אחרת
סיחס אחר דשרי לפסוק באוחו יום אפי' כמס
דינים. אך לריך שיחקור הדיון הדק סיבס לפחות
ב' פעמים וכמו שסיו עושים עליונים למעלה
וכמ"ס ס' ז"ל גופיס. וכן פסק מרן בזה"ע
בחימ ס' יוד ס"א ח"ל לריך הדיון לסיוח מחון
בדיון שלא יפסקנו עד שיחמילנו וישא ויחן בו
ויכיה ברור לו כשמש וכו' ולא עלס על דל שפחו
לומר שאין לפסוק באוחו יום כלל וכלל. וכסחא
א"ס ח"א מדוע אחכ יושב לבדך וכל העס נכב
עליך מן בקר עד ערב כנראה שסיו עומדים
לפופים ומלפים עד שיפסוק להס הדיון באוחו יום
מלמו דכרי כפי סברת ס' החסידים ז"ל מורה
ובא שאין לפסוק הדיון באוחו יום אלא לריך
שיניחנו ליום אחר. ל"א השיב לו מרע"ס חסובה
נלחת כי יבא אלי העס לדרוש אלכיס כי יכיה
לסס דבר בא אלי ושפמתי בין איש ובין רעבו
וכודעתי את חוקי האלכיס פעס אחר פעס
כדי לחקרו ולדרשו וכל כי כאי גוינא מיסרס
שרי. ורמז לו במ"ס את חוקי האלכיס לומר
דראיס חוסכת דמוחרת בחקירת הדיון ב' פעמים
סוף מכה את חוקי האלכיס לרמז דאפי' למעלה
בשמים דגס בחקי' הדיון ב' פעמים וק"ל:

פרשת משפטים

(א) **סמי'** הכחוצים מזבח הדמה העשה לי וכו' ואם מזבח אבנים העשה לי וכו' ולא העלה במעלות על מזבחי אשר לא חגלה ערוחק עליו והאלה המשפטים אשר חשים לפניכם. אפי' צסק' אח' כידוע דמי שיש צו מדה בענוס כאלו הקריב כל הקרבות כולם שנא' זמחי אלהים רוח נשברה עוין מ"ש בש"ס דכל המחגלה נכשל באשח איה שנה' ואשח איה נפש יקרה הניד. גם ידוע דמי שחוא עניו זוכה ונקבע הלכה כמותו וכמ"ש על צ"ה שהלכה כמותם בכל מקום לפי שהיו ענוים מן השמים מסויימים שיכיו אומרים דינא דמלכותא דינא. עוין מ"ש במדרי' פי' בא פטיו ע"פ הן ע"ס לבדד ישכון כשם שאותיות הן אין להם זוג כינר אי' ע"ס מ' כרי עשרה צ' וחי' כרי יו"ד וכן ז' וגי' וכו' כרי באחדים אות ה' אין לה זוג וכן בעשרות יו"ד וי' כרי ק' כ"ף ופ' כרי ק' וכן עשרה ואלו כ' אין לה זוג יעשצ"ה וכן הביאו חוס' ע"ה וכתבו דמשה אין לו זוג דכתיב ולא קם נביא עוד בישראל ולפיכך ה"ן קרבו ימין למוח ובחרתיך בחלקי שכן השי"ת אין לו זוג דכתיב הן להי אלסוך שמים וכו' וכן ישראל אין להם זוג באומות דכתיב הן ע"ס לבדד ישכון. הן ע"ס כלביא יקום ע' במדרי' שם שהארץ ח"ה מזבח הדמה העשה לי ופירש"י שיכא מחובר באדמה שלא יבנו לא על גבי עמודים ולא ע"ג כפין וכו' וסוף רמז לאדם שנקרא מזבח שזבח לי'ה"י שיכא עניו כעפר האדמה וצוה נחשב לך כאלו חבחה עליו אח' עולותיך ואח' שלמיך וכו' שהעניו כאלו הקריב כל הקרבות ואף אם מזבח אבנים היה רמז לח"ה שנקראו צוים ע"ד שאל"ה ע"פ אשר אבניה ברזל א"ת אבנים אלא צוים. ועוד שהם קשים כאבן ולכך נקראו לורבא מרבין ל"ה כפסע שש"ס שלריך שיהא צו ח' שבשמיניה היה גאוס אלא אדרבא לאידך גיסא דכא' אנו ישראל אין לנו זוג ומובדלים מן האומות ולכך כתיב הן ע"ס וכו' ואם נחלקך בגאוס וכו' כרי נקראים תועבה כחושבות הגויים ח"ה לא חבבה אותיות ה"ן גזית וכו' שפירש"י כריחה ופסילא דאדרבא

כל מה שמוסיף בחורס יכול להחנצר על הענוה של הגאוס ולשפיה ח"ה כי חרצך היה התו שנקראה חרב הכפה עליה רמז לגאוס ואז ותחללה. ועוד טעם אחר: ולא העלה במעלות הגאוס אשר לא חגלה ערוחק שחשלה באשת איש ובמ"ל. ועוד צ"ה שחובה בציצית בענוס שיכיה הלכה כמותך ח"ה ואלה חמ"ש אשר חשים לפניכם וק"ל:

(ב) **סמי'** הפ' ולא חסלה במעלות על מזבחי אשר לא חגלה ערוחק עליו והאלה המשפטים אפי' לרמז וסוף צסק' אח' כידוע שהשולחן הוא נקרא מזבח שבהחי' מזבח מכפר ויכשיו שולחנו ש"ה מכפר עליו. עוין מ"ש בעלי המוסר דכמה לרין האדם להיות מזהר בשיבתו על השולחן באימה ויראה ולא יהיה שחוק וקלות ראש כלל ועיקר. ובפרט שלא ישב בגילוי ראש ח"י או צלי לצי"ה העליון הנקרא צלי ערבי קימבאז כי פרו"ע הוא כי צוה נוסג זלזיל. ומכ"ש שלא יגלה צפרו במקומות המכוסים כי צוה נוחן אחיהם לספ"ה ועיג' יעג' ח"י כי כל מקומות המכוסים הם נקראים ערוס לגבי האשכ כמ"ש יד באשכ ערוס. שיק באשכ ערוס. וכן עזכ"ד ולז"ה ולא העלה במעלות הגאוס על מזבחי דהיינו השולחן. וחנא וסדר מפרש דהיינו אשר לא חגלה ערוחק עליו הוא בשרך המכוסה וסוף הוא אשר לא חגלה ערוחק דהיינו אשתך גם אחה לא חגלה על השולחן דלגבי השולחן גילוי הצפר יקרא כמו ערוס. ואם לא חבחה צוה דע והאלה המשפטים וכו' שמשפטי אומרים על הרב ישראל נגארא שבשעס שהיה משורר שכו' מהקבצים המלאכים כבמחמשי חתן וכלה. ופעם אחת היה משורר וכו' מלאכים מחקבצים סביב הבית לשמוע השירות וגילה זרועותיו ותקף פרחו כולם ובעגש ח"י:

א"ה דקדוק אשר לא חגלה ערוחק עליו חס' עפ"י מ"ש החיד"ה ז"ל במורה באמצע דף ח' אות ק"ז ח"ל גם בשבח וי"ס שאוכל לשובט לא יאכל עם פחותי נפש שמיים שחוק וק"ר בשולחן כי איז שולחן נוסף לנחש אחווי דדין כאחוי דדין והשמן מרקד ציניסם רחמנא ליגלן ע"כ ח"ה ולא העלה וכו' אשר לא חגלה ערוחק עליו עליו דייקא שחכפך אותיות שולחן לנחש ושעירים ירקדו שם וק"ל:

א"נ אפי' עם מאז"ל בש"ס מאן דאכיל אליאח
טשי בעיליחא מאן דאכיל קקולי אקיקלי
דמחא יתיב. ופירש"י דמי שאוכל בשר וחטונגים
יאמר להטמן בבית אס אין לו לפרוע דמי
האכילה והחטונגים כדי שלא יחבשו ויביאו
לדין. לא כן מי שאוכל דברים קלים הוא יטן
ברחובות בעיר שאין אדם חוצעו. ח"ס ולא חעלה
במעלות על מבחי סייט שחאלל להטענג כדי
שלא חגלה פרוחק עליו שחצוצה בזה ועוד ואלה
המשפטים שיחצוץ לדין ולא יניחוק עד אשר
חשים לפניכם המעות דמי הדברים שלקחת וק"ל:
ג) ואלה המשפטים אשר חשים לפניכם. פי'
סי ירך יעקב בזהק משזיל לעולם
ישלש אדם שטחיו שלש במקרא שלש וכו'. ומי
ידע כמה חי אלא ליומי ופי' החוס' שימי השבוע
ישלש אותם ועדין קי מי ידע אם חי שבוע זה
אלא ליומי פי' כל יום ויום ישלש אותו. וזהו
הרמז ואלה נומ' וחייב אדם לשלש הימים
המשפטים הוא משום שמה פחאוס ערוף יערף
מסרה. אשיר אמרו שטחיו ראשונה. השי"ס
חיקשי שמה ימות מחר. לפניכם לכן פירשו
נאמר יסיו הימים משולשים עכ"ל שמעתי:

ואלה המשפטים אשר חשיב לפניכם. כי
חקנה עבד עברי שש שנים יעבוד
ובשביעית ילא לחפשי חכם. אם בגפו יצא בגפו
יאל אם בעל אשה הוא ויאלא אשחו עמו. אם
אדוניו יתן לו אשה וילדה לו בנים וכו' ואם
אמור יאמר וכו' וכגישו אדוניו אל האלפים וכו'
ורלע וכו' ע"כ. אפי' לפרש בס"ד בדרך מוסר
וכוא עפ"י משל שכוזא. לסי שער החלר ז"ל
בענין האדם בשעת מיחה שכולך לאוכביו כמה
השלשה שם הממון והבנים בניו ובני ביתו. ואל
השלישי לו בל הוא החי' שלעמים רחוקות עד
אשר יעלנה על דל שפתיו והשנים הראשונים
שם הממון והבנים לא יועילו ולא יעילו כי חסו
המס אף שחוא הם מחבצם הרבה עכ"ז קיימו
מק"ש יאכבי ורעי מנגד נגעי יעמודו וכו' לא
כן החי' היא הולכת עמו ומלילתו מיום הדין.
וידוע דהחי' נקראת אשה ע"ד אילה אכבים
ויעלה מן עוד ג"כ נודע דימי שטחיו בזה ע'
שם חי' ואלה המשפטים אשר חשים לפניכם
סייט לבאי עולם שידעו ויבינו שם בזה סעי'

כמו ע"ע ששכר ימים קטנים ואח"ך יאלא ח"א
כי חקנה עבד שאלו עבדי סי הוא עברי ששכר
מה העולם כי אפי' נקצו ימיו שש שנים יעבוד
הם רמז לששים שנה ובשביעית קרוב לע' יאל
לחפשי מה סעי' ולכך לריך להכין לידם לדרך
ולכך אם בגפו יצא לשו"ב שלא סיגל חי' ומעי'
אז בגפו יאל לדין לפני אדוניו שששים. לא כן
אם בעל אשה הוא דכיינו חי' אז ויאלא אשחו
עמו שהיא הולכת ומדיינה בעדו זה דוקא שמועיל
לו לאדם בעו"ב מגי' אובדים של העו"ב. ח"א
אם אדוניו יתן לו אשה היא האשה הגשמי'
וילדה לו בנים או בנות כולם כאפס וחוסו
נחשבו חי' האשה וילדיה חשים לאדוניו וכו'
יאל בגפו. ואם אמור יאמר העבד אכבתי את
אדוני הוא השי"ת וגם משוהק לו חלילה אם
אשתי ואח בני וסם יעלוי בדיני. ולכך לא אלא
חפשי. או הוא רומז לממון שמכדו כהדון ומושל.
וגם רמז שמושל עליו מלפנות לרקא. אזי וכגישו
אדוניו הוא השי"ת אל האלפים הוא מדכיד
ורלע אדוניו את אזניו במרלע ועבדו לעולם הוא
רמז לעיטויים קשים ומרים חי' עידנין יחלפון
עלוי וק"ל. ח"כ דרך רמז ואל"ס. נומ' וחייב אדם
לחקן בדריה. המשפטים אשר חשים לפניכם
סי"ח גי' שיך רמז לשיך דינים ולכך כי נומ'
כשישבו יחקן חקריה חורס קדושה:

ובאו"א כונח הכי אם בגפו יצא בגפו יאל
אם בעל אשה הוא ויאלא אשחו
עמו. וכוא בזהק מ"ש החיד"א ז"ל בס"ס יוסף
ההלוח דאלפים הוא דין לא כן האלפים הוא
רחמים דהוא גי' הוי"ס אדנות ויהי חיבור
קוב"ה ושכינתיה וידוע ג"כ דאוחיות הוא סם
חסרים מן שמו יתי' והכסא ובשחביה גאולחנו
ב"ב אז יושלמו חי' אם בגפו גי' יאל לרמז
להאלפים שהוא גי' יאל אז בגפו יאל מד"ד של
מעלה ברחמים שבה אים נומ' אהס מחבר
בעל אשה רמז ליחוד קוב"ה ועוד כו"א סם
אוחיות הנחסרים מן סי' וכסאו ע"ד כי יד על
כס יס ואלה ויאלא אשחו עמו היא השכינה
שנקראת אשחו של הכדיק כביכול וכמ"ס סי'
מכ"מ בפי' דרז"ל מ"י מפר גס סוב"ד לסי' נפש
חיים ז"ל וסי' מעט"ה וק"ל. **וכזה** אפי' לרמז
בכונה הכחב סי' ויקרא

הקהל היא ר"ל אות ה' שלא כוסיף על אלמים
ע"י מעשיהם הטובים ולכן נכבד עמכם צדן
וחמלה לי חיסור ע"ד אני ובני שלמה חמלים:
ובזה ג"כ אפי' כו' ככ' בס' האזינו בלש'
תנמלו זאת שצריך להפריך ההיא מחי'
לכ' וכל אות ה' לכ' תנמלו זאת שחסיפו אות
ה' ואז יסיה חיבור סו"ס אדנות ח"א לכ' תנמלו
זאת היא שכינה שנקראה זאת וק"ל וא"ש אח"כ
וכס"ב"א. **וזהו** ג"כ כונה המשנה באבות בן
ב"ג ב"ג אומר הפוך זה ר"ל באותה
ה' דכלל זה וזה תחזי שעי' חוספת היא כמ'
יסיה חיבור סו"ס אדנות ויסיה ששראה שכינה
שאין לך מדע טובה הימנה בן היא היא אומר והוא
הוא בן ב"ג ב"ג הנזיל כמ"ש המפ' ז"ל לפום
לערא אנרא וק"ל:

איתא במד' ואלה המשפטים וכו' סס"ד
ועוז מלך משפט אהב אחת כוננה
מישרים משפט ולדקס ציעקב אחת עשית לבבון
קשר המד' ומס סוקסס לו בפסוק עד שביא
לחדלו מפסוק אחר. אכן אפ"ל רבעל המדרש
הוקיל מלשון ואלה המשפטים לי רבים כנראה
דשני סוגים משפט יש וסיליל חכ המשפט כי
משפט הוא שם דבר כולל כמה דברים. אכן
לחרץ זה הביא הכחוש ועוז מלך וכו' והוא עפי'
משזיל בראשית ברא אלמים וכו' נחמ' עלה
במחשבתו של הקב"ה לברוא העולם במדק"ד
ראש שאין העולם מחקיים עמד ושיחק מדק"ד
למדק"ר. ואפי' דהו כמעט ג"כ למס שזנו הקב"ה
לעשות פשרה צדן כמ"ס דק דק חרדוף וכו'
ולמס לא לזנו יח"ש יקוב דדיו אח הכר אי' לפי
שאין העולם מחקימה במדק"ד לכן לזנו על
הפשרה והוא כעין בריאת העולם כמ' והשחא
א"ש ח"א ואלה המשפטים וכו' הוקיל למס נקמ
לי רבים דמשמע חרתי גווי דין ופשרה לז"א
דלזנו נקח ראיה מזרייתו שיע דהא ועוז מלך
הוא ממ"ה הקב"ה משפט אהב שרצה לברוא
העולם במדק"ד אכן מחמת שחכה כוננה מישרים
שיסיה מישור לעולם ולא לער ולכן שיחק מדק"ד
ומדק"ר אי"כ מסים גופים משפט ולדקס דכיינו
פשרה ציעקב אחת עשית שיסיו דנים ועושים
פשרה וק"ל:

ואלה המשפטים אשר חשים לפניכם. אפי'

כי ס"ח ואלה המשפטים אשר אוחיות
מרה. ירמוז למאזיל באבות פח במלח האכל ומים
במשורה השחה ועל הארץ חישן ובחורס אחס
עמל וכו' גם אח"ל ע"פ אדם כי ימות באוכל
אין החורס נקניה אלא במי שממיה עלמו פליה
והשחא א"ש הרמז אוחיות מרה ר"ל אפי' שיסיה
לו מרה ושר"א דעניותא רדוף אבחרים ערמ
הוא שוקד על החורס יומם ולילס זוכה לחורס
ח"ש ואלה המשפטים רמז שסופו ללאח שמו
בעולם וזכר לדון דין אמת לאמחו ואז ששי"ח
יגאלנו צב"א ע"י מדה בדינה שנקראה אשר כנו'
ליודפי חן. ונחקנים ג"כ אוחיות סו"ס החסרים
משם סו"ס והכסא חסו נומ' ואלה המשפטים
אשר סו"ס. א"כ אוחיות מרה רמז דאס אינו
שומר החורס מרה חסיה לו באחרונה ולכן
קבעס בסוף החיבות רמז לסוף הזמן מר לו מר
וכל זה אשר חשים לפניכם כשולחן סעודת. אי'
אוחיות מהר רמז שחמסר לעשות רצון אביך
שבשמים ותלמוד בחורס ע"ד שזזיל ואל האמר
לכשאפנה אשנה שמה לא חפנה וכיון שחכה ממכר
לעסוק בחורס. גם ששי"ח ימכר קלטו ויחיש
לגאלנו צב"א כי רז"ל אמרו במדה שאדם מודד
בה מודדין לו. ובזה תחגלה מדה הרחמים בעולם
הפך מדק"ד ולכן רמז חשים לפניכם נומ' ח"ל
שהם ה' פעמים אלמים גי' ח"ל. גם אוחיות
ח"ל נומ' חפכס לפוצה ולרחמים חסו לפני
מ"ס שהוא עלם הרחמים וק"ל:

ובאו"א פי' בני ידידי חת' חיים עד העולם
יאי' דרך רמז וסוף צהק' אח סידוע
כי סדיון צריך שיסיה ארך אפים וסבנן וכמ"ס
רשי' ס' כעלונח ע"פ כי האמר אלי שחכו בחיקך
וכו' ח"ל שחכה אומר אלי שחכו בחיקך וכו'
אמר לו כן לך נחם אח העם ואומר ויט"ס אל
בני ישראל על מנה שיסיו סוקלים אחס ומחרפי'
אחכס. וכן בפסוק ונשאו אחך כחב הסנה עמכם
על מנה שיקבלו עליהם עורה בני שסס פרחנים
וסרבנים ולא חשא אחס לבדך. סרי חסובה
למס שאמרה לא אוכל אנכי לבדי יט"ס. אשר בזה
הכני לפרש צס"ד כו' לי מסדרי החפלות ח"ל
אלכי לזור לשוני מרע ופפוחי וכו' ונפשי כעפר
לכל חסיה ולכאוי הוא תמוס דהא כזר כחיב
לזור לשוני מרע וכו'. אכן הוא סדבר אשר דברנו
כשכדיין

הדין הוא שכל אדם יכול לשפוט את העם
 יש ונפשי כעפר אז לכל חסיד ר"ל שזכה
 להנסיג את הכל בנחת ויכיה הוא ראש לכל
 שכולם יקבלו לחוץ להיות עליהם ראש וקצין.
 וסמאל ח"ס ח"א ואלה המשפטים אשר השיט
 ר"ל את אלה רוצה שתהיה דין ויקבלוך עליהם
 אז לריך שחכים לפניהם ר"ל מוכן לפניהם בכל
 עת וזמן בין בלחם בין בשמחה וזכר ידעו
 שאחרי שמה בשמחה ומילך בלחם ע"ד בכל
 לחם לו לר ע"כ דברי חז"ל כחובב את חז"ל חז"ל.
 ובני ידידי חז"ל בר"ר רמז בחיבה לפניהם ר"ל
 לפני כל דהיינו קודם אחריות ח"ס בח"ב הוא
 ד"ל ור"ל שישים כמו סדל שהוא סובל חרפה חוש
 וגידושיו וסכנה שהוא שפל נכזה בעיניו נמאס
 מחמת עונותיו וכו' שראוי להיות פוסק את הדין
 ויחרצו בו כל העם אשר בשער ח"ס ואלה
 המשפטים אשר חשים לפני כל דהיינו אחריות
 ר"ל וק"ל עכ"ל יצ"ו יחי שמו לעולם כיר"א :

א"נ אפ"ל דרך רמז בס"ד כונה הכי ואלה
 המשפטים וכו' כי חקקה עזר עברי שש

שנים יעבוד וכו' והוא דכבר ידוע דעון פגם
 כבדית גדול עונן מנשוא את לא בחשבה סג
 כידוע מ"ש ה' ראשית חכמה ז"ל ע"ש הזוה"ק.
 חן לא יהיה האדם אלא ישיב אל ה' וירחמכו
 וכבר כל הספרים מלאים זו ונפיקים בחיקון
 טון כנ"ל כ"א לדרת פנה. והנה ראשון שצראשון
 ראו הביא לנו החיד"א ז"ל בסי מורה באלבע
 בלפיקן פמיר מס"י ו' ולמעלה כאשר עיניך
 חחוינה מישרים. ומכלל דברים שם נמלא ושם
 סיס כמה דברים הרמזים בפי זה וסס אלו.
 כ"י נטי כ"אשר יחקן. חקק"ס נטי חורס חשבה
 חלמוד. קדושה. רמז לקדושה שבהפלה שהיא ג"פ
 קדוש. קדושה. רמז למאז"ל קדש עלמך במוחר
 לך. נדרים. וכמאז"ל הנודר ואינו מקיים ציו
 מתים ציו דייקא. הסבורות. המעשה וכמ"ס
 ה' סס"י שם בפי"ט אוח קל"ז לא המדרש הוא
 העיקר אלא המעשה. עזר. ענוה. ברכות.
 דל. וגם ידע כי הוא עובר אורח ח"א עברי שש
 שנים יעבוד וכו' :

ואלה המשפטים אשר חשים לפניהם וכו'
 פ"י ה' המגיש בחומ"א ד' ליורדו נדרך
 מוסר ח"ל משפטים מלשון תוכחה מוסר למשי

משפטים אדבר אחר. כי חקקה עזר הוא הגוף
 שנהן לעבוד את הנשמה בעו"ז לכל כליו ולכל
 עבודתו ולעשות מלכותו י"א. **עברי** עובר אורח
 נר וחושב עלי אדמות. **שש** שנים. שש

עשירות שנים ובשביעי' צימי שנותיו צה"ס
 ע"י שנה. ילא לחפשי כמאז"ל במתים חפשי חפשי
 מן המלכות. ח"א ג"כ חסם כמאז"ל חסם מן
 המלכות. חסם בגפו יבא בגפו ילא כמאז"ל צרוך
 אחרי צבואך וצרוך אחרי צלואך שחכא ילאחרך
 מן העולם כביאחרך. מה ביאחרך בלא חמא אף
 ילאחרך ג"כ בלא חמא. ושמא חמאם שלא יסגל
 מלכות ומע"ט לז"א חסם בעל חשבה. ה"א הנשמה
 וכן יקרא האיש השלם בעל נפש ויאלה אשחיו
 עמו שחן בעדו בקבה. חסם אדוניו הוא הקד"ש
 יתן לו חשבה סיינו נשמה ראוי וקדושה. וילדה
 לו חולדותיו ש"ץ מע"ט ולימוד חס"י. האשכ
 וילדה חסיד לאדונים רמז גדול רמז בזה כי
 הנשמות הקדושות סן סנה קשוי כלם. מלכות
 שמים שלימה עלמות חן מספר. גם נודע כי כל
 חורס ומע"ט סס לרומם את ציה אלכינו ולגרום
 יחוד חיווג בעליותם בשמים ממעל. ח"ס האשכ
 וילדה סס חורס ומע"ט חסיד לאדונים ה"א
 המערה הנרמזה בשם אדנות כמ"ס ז"ל כל חורס
 ומע"ט שישראל מסגלים בעו"ז סכל לאציהם
 שששמים. והוא ילא בגפו. כי סגוף די לו שילא
 סכור מכל חללה חובמא ואין דעת ואין חכמה
 בשאל אשר סולך שמה. ואס אמור יאמר סעבר.
 כאן רמז לסוד חחייח סמחים. ומס עסס יש צס
 וכו' כי אלהי המשפט חינו מקפה סכר כל
 צריח חס סגוף סעי ססינף עצמי לעבוד קונו.
 בדין הוא שיפול סכרו משלם. וע"י סססחבורות
 וסדבוק בנשמה העליונה יקנה גם הוא זכך
 וססארות לעח"ל כחנך ואליהו. ח"א ואס אמור
 שיטעון סגוף ויאמר אסבחי את אדוני הוא סקב"ה
 את אשחי ה"א הנשמה. ואת ציו סס חורס
 ומע"ט שטסה בחייו. לא אלא חפשי מכלי סכר.
 וסגיו אדוני אל האלחים. כאן רמז סרוממות
 סיקנה לעח"ל נופס ש"ץ שיחקרב אל האלחים נס
 ה"א כ"אחד מלכא סמרוס צמרוס ח"ס וסגיו
 סיקריצו אל האלחים ע"י סביור וסכנך מן
 סקליפות סנספחות אליו. אל סדלה ה"א סמדס
 סרמחכ בלוח ד' ובסס מחס סכל חיות סגופות
 חלויס

חלויים צב ונצראים מגופי סוהב העבור סהוא. וגם היא נקראת גוף כמש"ל על הכשמות שבגוף וסכונם שיוצקו ויחזרו לאיחנס הראשון כמו שסיו קודם חטאו של אדם. ורצע וכו' רמז אל הדבקות ששיגו הצדיקים לעמ"ל והלה הדבר באזן כי ממנו חולאות חיים לנשמה כשהשמה בקולו ית' ע"ד שמתו ונחיו נפשם. ועבדו לעולם שזכר לעבוד הנשמה:

ואלה המשפטים אשר חשים לפניהם נומ' גי' צמת אפ"ל בס"ד דרך רמז עפ"י מאז"ל דעתיקרא הוא שתמיד יסוס המיחה לנגד עיניו ובזה יכיר חמיד יראת ה' על פניו ולזה רמז צר"ת גי' צמת רמז הרומז שסופו למיחה כמ"ס סוף אדם למוח ר"ל בכה המיחה וכניע את ילדו הרע וכמאז"ל במס' ברכות זכור לו יום המיחה. ולכך רמז צר"ת גי' צמת שם רמז שפי' שתחשוב המיחה לנגח עיניך בזה חכה את יצרך הרע שרועס לפתותך לרעה. אי"ל ר"ה צמת הוא לי צמח עפ"י מאז"ל כל הממנה דיין שאינו הנון כאלו נעץ אשרס שסוא דבר אסור וכמ"ס לא חטע לך אשרה כל עץ וכו' אף ה"ג שלא יקים מצבה וק"ל:

ואלה המשפטים אשר חשים לפניהם אפי' דרך רמז צנוטי' ואל"ס ולריך אדם לזכור המיחה. ולא זו בלבד אלא ג"כ המשפטים אשר חשים לפניהם דהיינו חיובם הקבר וקף הקלע ודיני גסינס ועונשיהם. ואף אם חקנס עבד שהגא הנשמה שסיה קנוים לך לעשות צב כחפץך ורליך אכן אינו מחמוד זה כי עברי' הוא עובר אורח וסלוואי שהסא יליאס כביאה. ח"א שם שנים יעבוד רומז לחיי האדם שבנים שנה ח"א ובשביעית ילא לחפשי חנס וסכחוב דבר צהווס על סרוב שאין מאריך ימים ח"א אם בגפו יצא בגפו ילא ח"א אם בגפו ר"ה אשריו מי שאין לו עבירות ובגפו יצא לעוה"ז בגפו ילא וק"ל:

א"נ אפ"ל עפ"י סידוע דשם מ"ב הוא להפלות ניס"ק שנפלו בסמ"א וסס רפ"ח ובין הם גי' שם ולריכס אנחנו לעשות כונחנו להחזירם לשכינס שהיא ה' וידוע דסבינס עילאס מכונת צסס אשר. גס נודע דגאולס העמ"ל הסיס מלד הבינס ע"ד שפי' ז"ל ומ"י דסיינו ירפ"א לך ונודע דגאולס העמ"ל חסיס צוכוס השבס ע"ד

מאז"ל אלמלא שמרו ישראל שבת א' אין שום אומה ולשון וכו'. גס אמרו אלמלא שמרו צי' שבתות וכו' וססחא ח"ס ח"א ואל"ס גי' מ"ב שחכוין צסס מ"ב צסביל אוח ה' היא השכינס להחזיר לה שם הס רפ"ח כיטלות ובין גי' ש"ס וסנשאר מחיבס משפטים אורחות פטי"ס ר"ל לשון פיעוס וציסוס שיחמחקו ויחזרו לשרסס. גס אורחות פטי"ס ע"ה גי' קיס שיקומו ויחטודרו מחוך הסמ"א ובזה יחגלס בחי' אשיר היא בינס עילאס וחסיס הגאולס צבי"א גס חשי"ס נומ' חשמוד שבת יליך מצרות ומילחא חגב אורחיס קמ"ל דסו השבת הוא לפניהם ולא לפני העובדי ע"ז וכמ"ס רש"י:

ואלה המשפטים אשר חשים לפניהם. חיובם לפניהם יחידס ופי' ה' סרי צסמים צמאז"ל שישראל היו צגלות מצרים כדון עבד עברי סנמכר צגניצחו וסיו צגלות ה' שנס לחשבון שם שנים לכל נפש כמ"ס ה' שיערי שמים צשער כדון. גס רש"י ז"ל פי' רחס כדון סענק חטניך וכו' כחצ וענקחי וסניחי מצחס מצרים ובזח סיס אף אהס סענק ושנס לו וכו' סרי שהקביס דנס לישראל צגלות כדון עבד עברי אי"כ ז"א לפניהם כלומר דין זה של ע"ע צעבודס שם סרי סס יודעים אוחו שכבר עבר לפניהם שטבדו עבדות שם צחטא ארסי"ר שנגצ מעה"ד וגמכר צגניצחו וסולרך אברהם ורעו אחריו לחקן א"כ דין זה שחשים לפניהם אינו מחודש שכבר עבר לפניהם צגלות מצרים וק"ל:

א בגפו יצא בגפו ילא אם בעל אשס הוא וילאס אשחו עמו. אפ"ל צס"ד וסוא צמ"ס ה' יוסף חיים יל"ו צס"ס צן יסידוע סנדי"מ על סאגדות על לשון ד"ל סס אמרו סיכי דמי בעל חסובה צאוחו פרק צאוחו מקוס צאוחו אשס. ובזה פי' ארץ סחיים ז"ל כונס סכ' סרף מ"אף נומ' מקוס אשס פרק ועוצ חיסס של הילס"ר יע"ש. וסרצ סנו' יל"ו הביא מעסס נורא ססיס צח"ח אחד ססיס חשקן צחורס סרצס ויוס א' לא צא סרצ שלו לציסמיד וגסס צדעחו לילך ולססחוסף צגנינות ופרדסאות וסלך עד מקוס סרגלו מגעס ובסליכחו רחס פרדס א' נאס. עפייס ספיר ואנצוב. ללו יאס מעין מוס סולך צו אילנות ופרחים יסוצבובו וצחובו יס צו צור מלא מוס צנוי ומסוכלל צאצנים ורצפות ופחחו פחחו

(ס) **כתב** רש"י ז"ל בדי"ח ור"ע אדוניו את אביו
במזלע וז"ל סימניה או אינו אלא
של שמאל ח"ל אחן אחן לגורם שוב. נאמר כאן
ור"ע אדוניו את אביו ונאמר במזלע חנוך אביו
סימניה מה להלן סימניה אף כאן סימניה ע"כ.
וה' לקט שמאל בנו של הסמ"ע ז"ל כחב בס' זה
ז"ל אחן אחן ממזלע. מקשין למה לא נלמד
מאחן איל בפי' הטוב. ומחזרין דילמא שם ימין
מחמת גדולה עכ"ל ז"ל. ואמרו הוא שדברים
קטנים הם אכן חוכן שדברים מובנים למעין.
וכינת סקישא דלמה למדו מאחן דמזלע ולא
למדו מאחן שבטין האיל שנחב שם ושחמת את
האיל ולקחה מדנו ונחתה על חנוך אחן אהרן
ועל חנוך אחן בניו סימניה ועל בוכן ידם סימניה
ועל בוכן רגלם סימניה וכו'. ולכך מחזרין דילמא
שם. ר"ל שבטין נתינת דם מן האיל ימין מחמת
גדולה ר"ל לפי שאר ימין הוא חשוב יותר ואפי'
דאיט מעבד דהוקא שיבס ביימין זהו סגלע"ד
בפי' דבריו. אכן מה שסיים ז"ל ולענ"ד כיון דשם
ידם בין אחן לימניה ע"כ. אחתה"ר לא זכיתי
להבין דיק ז"ל דהרואה יראה בכחב דלא ית
שום ספק בין אחן לימניה ותיבת ידם הוא
מפסקה בין בוכן ובין ימניה ומה לזכרפה לן בבוכן
ועלם על לבי לומר דמיס הוא וז"ל דשם מפסיק
בניו

בניו בין אחן לימנית. ולא סוגח לי דבא גס
במלוצה חיצה המסחר מפסקת בין אחן לסימנית
ועדיין י"י :

(ו) מסרה וילאח חנס אין כסף. וילאח מביתו
וכלכל וסיחה לאיש אחר. אפי' כהק' אח סידוע דאס לא עסק האדם בחורה
ולא עשה דקס אז סולך לגסינס וז"ל וילאח
חנס אין כסף ר"ל רמז לגשמי' שלא עסקה צ"י
ומלוח ומע"ט אז וילאח מביתו של הקב"ה שהיה
גיט וכלכל וסיחה לאיש אחר סיינו דומה שר של
גסינס וק"ל. ובאר"ל אפ"ל דפסוק זה רומז למי
שאינו עושה חשי' שאין לו כפרס כי מילוי כס"ף
כזה כ"ף סמ"ך פ"ה גי' כפרס כידוע. וסעסח
איש ח"א וילאח חנס אין כסף שלא עשה חשי'
ולא נחפז. אז וילאח מביתו ר"ל הנשמה חלל
מסגוף שנקרא בית וכלכל וסיחה לאיש אחר הם
סחילונים וקל"י. א"י באופן א' רמז לדומה שר
גסינס וק"ל :

(ז) מסרה גי' כללח. כללח משה האלה.
לא חלל כללח העבדים. כללח
השמש בנבורתו. אפ"ל צס"ד בפשיטות וכו' דודוע
דכל ביאת האדם לעוסי' הוא כדי לסיות אובל
וניזון צדוע ולא ליכוי צסוג מאן דאכיל דלאו
דיליס ביהת לאסחכולי באפיה. וז"ש כללח
משה הוא סלדיק או סח"ח שנקרא משה האוכל
קרי ציס אוכל ה' הוא אוכל הסנינס שהיה
רמזה בלוח ה' ור"ל בהסחלקו מן העוסי' שהוא
חוזר למקומו הראשון אז לא חלל כללח העבדי'
שמושחרים פיהם ור"ל שלא ישובו בפנים וזעפוי
מחמה קילורס בעס"י וכו' שמלנו לאותו סמ"ח
דכוס עליב וכו' עיין במס' ר"ה חלל כללח השמש
בנבורתו ש"כא מאיר ומזכיר ממעשיו הטובים
ומחורתו יען דכל ביאתו לעוסי' הוא בשביל זה
לסגל מלוח ומע"ט שלא יחזי. א"י חיצה האוה"ל
בה"א הידיעה רומז על אוכל הסנינס שהיה
מקודם וק"ל :

(ח) עיין לה פיר מקלס וסגוח מלוח מ"ו ח"ל
שלא למנוע שאר כסות ועונה.
ובכלל לאו זה כל בנות ישראל הלוקח אשה שלא
לגרוע לסס דבר מכל אלה וק"ו הוא אס לה
לא יגרע מכ"ס לבנות חורין. וסגורע לאשחו ה'
מג' אלה מרלנו על דר שיכיון להכאיבה הוא

עובר על לאו חלל אין לוקח לפי שאין צו מעש'
ע"כ ואחר נע"ד לא זכיתי להבין ד"ק דמשמע
מדבריו בהדיא שהכחוב קאי על האשה. ומזה דן
ק"ו בעלמו לשאר בנות ישראל וכמ"ס וק"ו הוא
אס לה לא יגרע מכ"ס לבנות חורין וכו' וסגורע
יראס דכחוב קרי בחיל על שאר נשים וכמ"ס
אס אחרת יקח לו וכו' ופירש"י אס אחרת יקח
לי. עליה. שארה כסותה ועונתה לא יגרע. מן
האשה שיער לו כבוד וכו'. א"כ מוכח בצירור
דקאי על נשים דעלמא. ואס נאמר דהרב ז"ל
הוא נופה קמ"ל דלאו זה הוא לשאר נשים. ומאי
דקאמר וק"ו הוא וכו' סגורע דכחוב עלמו בדרך
ק"ו קאמר והיא היא מ"ס בתחילת דבריו קשה
הוא מ"א דקאמר ובכלל לאו זה כל בנות ישראל
הלוקח אשה שלא לגרוע. וכו' מהו בכלל ומאי
הפרט אין בכלל אלא מה שצפרע דכחוב קאי
על הלוקח אשה אחרת ישראלית על האמה וע"י
קאמר קרא לא יגרע מן האמה וכמ"ס רש"י ז"ל
ומה יס הפרט בין ישראלית לבד. ובין הלוקח
אמה וישראלית בה חורין ואדרבא כ"ס הוא דהוא
לבדס יבא ש"חחייב לס בגי' אלה. ועוד אומרו
וק"ו הוא א"כ לזו לא יגרע. חיצה זו מורה
בפשיטות שהוא על האמה וכי קרא קאי לזו
על האמה עד שלמד ממנה בנה ק"ו מכ"ס
לבנות חורין והא קרא קרי בחיל דהוא על זה
חורין וקאמר דלא יגרע לה מן האמה וכמ"ס
רש"י ז"ל. ואס נאמר דמ"א דקאמר ואס לזו
וכו' הוא קאי על דבר הנסחס שסוכר קודם
דכיינו אמה. וכן מצינו שזיוס על האמה להזהר
בה בגי' אלה עד דילפינן מוכה בק"ו אלא ס"ח
אמר ואס לבנו ייעדנכ כמשפט הבנות יעשה לס
ופירש"י ז"ל כמשפט הבנות שאר כסות ועונה.
א"כ אדרבס כלפי ל"י שהכחוב יליף אמה אמה
מהעבדים להחייב לאמה בגי' דברים אלו. ולפי' ד
כי קטן הוא אפי' דכונה דבריו הוא דודאי
דאמה ילפינן מגבירה והוא העיקר. אך כאן צא
לימר דכל הנשים בכלל לאו הן דלא יגרעו להן
בעליהם מג' אלה. ועדיין ק"ל דהיכן מצינו ש"ס
זה לאו באמה דקאמר וק"ו הוא אס לזו לא
יגרע מכ"ס לבנות חורין וכו' דהא הכחוב לא
סוכיר עליה בלאו אלא בעשה וכמ"ס ואס לבנו
ייעדנכ כמשפט הבנות יעשה לס דכיינו שאר
כסות

כסות ועונה. ולא מלינו צה אזכרה דלא יגרע
ופסוק זה הוא על אשה ישראלית צה חורין
כנושא על האמה. באופן דלא זכיתי להבין דעוהו
ז"ל וגם החיד"א דמדקדק עם חסידיו לא ביאר
כונת דבריו :

ומילתא קנינא באגב בס"ד והוא שסיים שם
וז"ל איך ובס' ע"מ כ' ח"ל עמ"ז
כיון שיערס הרי הוא כאשתו וכסף קניינה הם
כסף קידושים. ושאר וכסות ועונ' ושייכי גם בחור'
שדדיה ירווך בכל עת שיהיה בעל החורה. ויכסה
ויעלה סידותיה כבשים ללבושין ולקבוצ עתים
לחורה משום דהפרו חורחך שמן סדין לריך לעסוק
בה חמיר לכך שארה כסותה ועונה לא יגרע.
אח"י כפי רמז זה אפי' ר"ח ש'ארה כ'סותה
ו'עונה לא אזהרות כוש"ל דמי שאינו מקיים
בחורה זה הוא כושל שנגע בו ה'אס"ר הנקרא
מכשול ודו"ק מא"י :

ועפיד"ק ז"ל אמר ואמר העבד העבד
שס"ח שאר"ה כסות'ה ועונה'ה
לא גי' וי' שם רמז למאח"ל באבות כל מי שאינו
עוסק בחורה נקרא כוף ואוי לו והם עליו כידוע.
ועוד בו חרמו באמלטי חיבות שארה כסותה
ועונה חסר וי"ו ככחוב בחורה עם הכולל גי'
אלף קריח בו חרמו במשמעות הדברים אלף
דסיינו החורה קפ"ח שביטל מללמוד או שלא
למד כלל. והוא מלשון משנה א"ר ערפון אקפח
אח צני שזו הלכה מקופחת וכו' ועוד כי העבור
בסך יעלה כמספר הוא עובר אסורי חורה
בדקדוק לומר כמו שבאשה הגופנית איבא לאו
דלא יגרע גי' הלה ככחוב. כן ג"כ בחורה עובר
על ה' ה' וכו' בדברי הרב ז"ל ודו"ק :

נאם שלש אלה לא יעשה לה ויאלץ חנם
אין כסף. אפי' לרמז דידוע בעיקר
חשו המעולה היא גי' דברים הם קול לם ממון
חושבנא דדין כחושבנא דדין. עו"ן מ"ש ה' יוסף
לחק ס' משפטים יוס' ד' לרבו ח"ל הכע וראה
כסף במילוי כ"ף סמך פ"ה גי' כפר"ה. ומיוחד
השכינה וירצה השפע עכ"ד ז"ל. והשחא א"ש
ח"א ואם שלש אלה היינו גי' דברים המעולים
לחשו' לא יעשה לנשמה לחזור בו קודם לאחו
מן העוה"ז. ואפי' לרמז כי קול לם ממון במ"ק
הם מ"ח וח"י וא"ש ע"ה גי' מ"ח רמז לגי'

דברים ה' שאלם לא יעשה אוחס ילך ערום
לעוה"ז צלל כפרה ח"א ויאלץ חנם הוא הנשמי'
אין כסף ר"ל אין כפרה כי חיבת כסף במילוי
גי' כפרה. ועוד צה ערום. צלל מלוא כי כסע"א
לוקחת כל המלוא ומע"ט שפשה אס לא חזר
בחשו' ח"א אין כסף הם המלוא ומע"ט שנקראי'
כסף כמו שפי' ז"ל בפסוק חנם נמכרתם ולא
בכסף הגאלו על השנאת חנם כידוע וק"ל :

(י) ואשר לא צרה והאלהים אלה לידו ושמחי
לך מקום אשר ינום שמה. פי'
רבינו הארי' ז"ל דכח רמז למרע"ה שכהג אס
המלוי ח"ש ושמחי ל"ך דייקא. אשר ינום שמה
אזהרות משה ע"ש. וכח החיד"א ז"ל בנח"ק
דכפ"ז אפי' לרמז והאלהים אלה לידו צמי'
מדי שמואל צמס מהרחי' ז"ל דאס לא נמלא
עדים צהריגס ודאי הוא מן השמים דלא נפיק
מניס זרעא מעלייא ע"ש. ח"ש אלה לידו דכחיב
ויפן כה וכה וירא כי אין א"ש. איך אפי' דרך
רמז ואשר לא צרה שחי' לא צרה ע"ה גי' סמאל'
שמי שנוטה אחרי ה'אס"ר יש עליו צחי' דונים
המקטרגים ח"א והאלהים. וגם ילעזר להיוח
בגיוס וח"י אלה לידו עם צי' החיבות גי'
גיוס. אכן לא יחוש אלא ושמחי לך וכו'
היא הסבוב :

(יא) ובי יחיד א"ש על רעבו לסרנו בערמה
מעס מזבחי תקחת למות. אפי' בס"ד
ע"פ מ"ש ז"ל דלמה הקצ"ה עחיד לשוחטו ליאס"ר
לפני הכדקים הלא הוא עשה מאמרו יח' שציוו
על כך ולמה יומח וח"י דה"א ע"ש מרמה
בחחי' הופס מדה ה'אס"ר ואומ"ל קוס לך לעשות
מלס וכיוצא ואח"כ מפילו ברשחו לעשות עבירה
כי ע"ז לא נלמס לססיתו בערמה. ובס' פי' ה'
דברי שלום שרעבי ז"ל כונת המשנה בשבת שוחט
משום מאי מיחייב ח"א משום טבע וח"א משום
נעילת נשמה יט"ש בליקוטיו דברים נאים למי
שאמרם. וגם פי' כונת הכי' ולרשע אמר אלהים
וכו'. והשחא א"ש ח"א וכו' יחיד א"ש כצליעל
דסיינו ה'אס"ר על רעבו סס ישראל או הכדיק
שנקראו אחים ורעים לסרנו בערמה ולחפוס
בחחי' מדה ה'אס"ר ואח"כ לספילו לצאר שחח
אז תאמר לו כי הוא לא נלמס על כך וחייב
מיחה ע"ז ח"א מעס מזבחי שאני עחיד לשוחטו
תקחת

לימוד הסו' וחידושים שמחדשים צב יבוארו ויעלו
ע' פנים לחורב לאור העולם ח"א המכ"ה ג'
ע' ובו חרמו שזכו המכס אח היל"ר וממיתו
כידוע. אכן לא יתגלה צב אלא ר"ק מיעוט
שיהא חורב צענוס ואז חועיל לקרב הגאולה.
ועוד שמירת שבת כמאז"ל אלמלא שמרו ישראל
ב' שבתות וכו'. וגם כלדקס ה"א מקרבם אח
הגאולה כמס"ס שמרו משפט ועשו לדקס וכו'
ח"א שבתו ל' שבת. וגם יחן ויחזור ויחן ואז
ורפוא ירפא וק"ל. ה' יזכנו צב"א :

וכי יריבון אנשים וכו' אם יקום וכו'. הצע"ס
כחצ ח"ל אם יקום הפסוק הזה מהחיל
בא' ומס"ס בא' ירפא לומר לך שהקב"ה שולח
יסורין על האדם וגור פליסם שילכו לאורו יום
ולאורו שעה ע"כ. ובפס"ס הכחצ הכני מוסיף
נוסף על מה ששמעתי משם המפ' בזכות הכי
הכו' בדרך מוסר על ענין העטא"ה יל"ר ח"א
וכי יריבון אנשים וככה איש אח רעשו ר"ל איש
הבליעל אח רעשו הוא האדם שכו"א רעשו של
הקב"ה כמד"א רעך ורע אבך וכו'. באבן הוא
רמו להכתוב אבן נקף ולור מכשול. או באגרוף
ג' בלר. ה"נו לרוח לרורח ע"ד מאז"ל יורד
ומשפין ועולם ומקטרג. אי"נ בחיסור וי"ו אחר
הרי"ש יהיה ג' רפ"ו שם רמו שרפו יריבון מן
החורב צפחיו וצמועלותיו הרעים. ובזה לריך
יסורין לכפר על עון ביטול חורב וכמאז"ל אם
רואה אדם שיסורין באים עליו וכו' יחלס צביעול
חורב. וכן כחיב האומנם וכו' יכול אף צד"ח בן
ח"ל לדק וכו' וכחיב נאלמחי דומיכ החשתי מטוב
היא החורב וכאבי נעכר. ולז"א ולא ימות ונפל
למשכב. דהיינו יסורין מטופרין כאיוב. חס רמו
אם יקום והחלך בחוץ נומ' איוב. וכשיחזור
בחשו' מחמת יסוריו ואז ישוב אל ה' וירחמו
אין לריך שני דברים עס החשו' וסס לדקס
ולימוד חורב ח"א אם יקום שיצמוד על עומדו
לחזור בחשו'. מרס כל והחלך בחוץ. אם חחליק
אוח ל' צס' באותיות אחס"ע וס"ס צחוס שיחוס
וירחם על עניו עמו. ובפרט ללומדי חורב ח"א
על משענתו היא עץ חיים שכו"א רומ לחורב.
כי כלדקס היא כלי כפרס על העוונות כמ"ס
ומפ"ך כלדקס פרוק. וגם לימוד הסו' ח"א על
משענתו בכינוי לרמו כדרך שהיס לומד בחורב
תחילה

חקקנו למוח דאלא"ה אף הקב"ה שוחטו לפני
הכדויקם סלל הוא ציוס ויעמוד ח"ו דלעשות כזה
לא ציוס ולא חייב מיהס וא"כ הוהר צו ואל
האבס לו וק"ל. אי"נ פפ"י מעס נחבחי הקחט
למוח סכונס דצדין הקרבן אם חכב עליו לאכלו
חוץ לזמנו או חוץ למקומו פסול וס"נ מחשבתו
הרעה חייבתו :

וכי חיד איש על רעשו להרגו וכו' אפ"ל דסן
עחס לא יש לא כסן ולא קרבן שיכפר וכו'
וגם שיפסעו יצרו לומר לו מס לך להכטער והחכפר
בקרבן. אבל לריך לידע דמן הקרבן עלמו יקח
רואה לספך שצריך לזכור כי כל מעשים שפשיס
עחס בקרבן ראוי לעשות בגופו וזה יכנע לבו
הערל ולא יחטא כלל. ז"א וכו' חיד איש ה"ינו
איש הבליעל על רעשו הוא האדם להרגו צערמה
ולחטתיו באורו דדבר זה הוא קרוב בקרבן
אדרבא משס רואה מעס מזבחי שצריך ללמוד
מוסר משס להפך וכו"א ממ"ס ע"פ מכס קרבן
לס' וק"ל :

אם יקום והחלך בחוץ על משענתו ונקס
המכס וכו' אפ"ל בס"ד בהק' אח סידוע
כי גאולה האחרונה היא בזכות יעא"ע"ה כמ"ס
הסן אחס ליעקב. אכן לריך שיהא צנו מדוח
שמועילס לגאולה ומכללס לימוד החורב כי היא
ראש כל נסיון. וכמ"ס זכרו חורב משס עבדי
וסמ"ל הכס אנכי שולח לכם אח אליה סנציא
ובזה חשוב ו"ס לאיחנס ויושלס ססס הו"ס צ"ה
ובפרט ע"י חידושי חורב שמחדש כל ח"ח צמוצו
כי אז מחרבה החורב ובפרט אם זכס לסדפיס
אוחס ולפזרס בישראל. עוין מאז"ל ע' פני' לחו'.
ועוד סענוס וגם שמירת שבת וכלדקס. ג' אלו
סס רפואות העלה לגאולה האחרונה שההיס
צב"א. וגק' מאז"ל אכין ורקין מיעוטין ח"א אם
יקום והחלך בחוץ נומ' איוב"צ. וס"ח ק"ן רמו
סרומ דבזכות איוב שהוא נ"לץ יעקב יחגלה סקן
צב"א אכן לריך שיהא קצוע על משענתו היא
הסו' כמ"ס שצטך ומשענתך כמ"ס ינחמוני וזה
וגקס ר"ח וס"ח ו"ס החסרים מהסס סו"ס צ"ס
שנשלמים וחזרים לאיחנס. ואותיות ק"ן שצאלמט
וגקס רמו לקן קולמוסא של סח"ח סמחדש חידושי
סחו' וכחצכ. ובפרט אם קיצעס בדפוס כי חיצת
דפוס ג' ק"ן. המכס ג' ע' רמו שבעיס ע"י

תחילה וראש. ולא ונקם המכה הוא הלאה"ר המכה
אוחו להחטיו ע"ד ילא נקי מנכסיו שלא יסי'
לו עוד כח להחטיו כי שחיס אלו הם אנס ומגן
נגד ילד"ר. וגם ונקם המכה ע"ה ג"י רל"ב רמז
שזה יחוקנו עסמ"צ מלויים הוי"ה ב"ה שסם
ג"י רל"ב. רק שבתו יתן בחילוף אחס"ע יתחלק
ה' צפי וסיס שבמו רמז שאס הוא הח"ח הפורש
מן החורס לר"ך בעת החיקון להבין שבמו סיינו
קולמוסו לכחוצ חידושים כי הם קאי במקום
קרבן כידוע. ולא ורפוא ירפא ח"י ורפוא ג"י
בצר ע"ה לרמז שירפא הכר המ' וק"ל :

ורפוא ירפא. אפ"ל דרך רמז בס"ד עפ"י
מס שראיתי להחיד"א ז"ל ביוסף לחק
יום ו' ס' בא ח"ל כשם שהחולס זסיר חר"ח
לבקש רפוא מומחה ומצקס ממנו לרפואו וזכור
לו כמה מעות ומכבדו כבוד גדול כי ירא מאד
מחוליו. ק"ו שר"ך לעשות כן על רפואת הכפס
שהוא החולי העיקרי וסמדות העולם ויבקש
רפואתו מפי סופרים ומפי ספרים לחקן אשר
עיוה ואשר קלקל וללקט אשר פזר ויכנע מאד
ישמע לקול מורים. ואחר אשר יחזקו בחולי
נפשו מכל הנגעים אשר פגם בנפשו. יודיע
מלאכיו לרופא הכפס יכחנן במעגלי דרך וימהר
לאחז בסדרי חסודס ככל אשר ישות עליו וז'
סבוב החפץ בחסודס השבוס יעזרבו ע"ד כבוד
שמו רוב שמים בעזרו בסלו נרו עכ"ד ז"ל.
וסהחא איש ח"א ורפוא ר"ל כמו שירפא ומצקס
ומחזר על רפואת הגוף כן ירפא רפואת הכפס.
גם ח"י רפוא הוא אוחיות רפוא וז"ל לרמז
לכל החיל ואחה חבא"ר וק"ל :

יא אך חס יום או יומים יעמוד לא יוקם כי
כספו הוא. אפ"ל והוא עפ"י מ"ש ה'
אדמח יהודס ז"ל בכונת המסדה פי' בשלח ח"ל
ג' במסרה ילקמו יום יום. יום לשנה. יום יום
ידרושון. בזה דאיתא ביומא דע"ז למס לא ירד
המן בפסח אחת שיהא די לכל השנה כדי שיכוננו
לצם לשמים בכל יום ז"ש יום יום ילקוטון וע"ז
קסה למס לא יום לשנה וח"י יום יום ידרושון
עכ"ד. ומדברי הגמרא בענין המן גלמוד ג"כ
במ"ש לח"י בענין הכרנסס של בני אדם דאיתו
שולח לו ביום אחד לכל השנה כדי שיכוננו לצם
לשמים ח"ש שסקרא עלמו מק' ומחרץ ח"ש אך

חס יום שס"ל לשלוח לנו פרנסה ביום א' לכל
השנה ולמס חמיד נלעער וניזיל חכו אך שהוא
לי אטר חס יום די שיהי די שילעער על יום
א' בשנה ולא אמר דאי ככי או יומים הוא רמז
לפי ואוחי יום יום ידרושון שהוא לכל יום ויום
יעמוד כאדם לא יקום להחפול להס"ח בכל יום
ויים לא כן פחה כי כספו הוא ולכך בכל יום
מדבר בחסותו ובקשות על דבר הכסף וק"ל :

אך חס יום או יומים יעמוד וכו'. עיין בנח"ק
שהביא משם המפי ז"ל לענין חסו יום
ר"ס ויוס"ך ולענין אפ"ל בענין אחר דאס אפי'
בזמנים אלו שסם זמן סליחה ומחילס לא חזר
אלא עימר במדרו זה ודאי מנדול רשעות שיש
בלבו ויהי לו כסופא לעלמא דאחי ח"א אך
רמז לביא ימים שסם מראש השנה עד הושע'ר
ואף חס יום או יומים היינו ב' ימים של ר"ס
ויים א' של כפור יעמוד במדרו לא יוקם ר"ל
לא יסיה לו הקומה כי כספו הוא שיהי לו
כסופא לעלמא דאחי. איכ אפ"ל למס שאחז"ל
חס העזבני יום יומים אעזבך על ענין החו'
ובביאו משל לבי בני אדם שהיו סולכים בדרך
וכי נמלא שלא יש לו הקומה להחזיר עסק אוחו
היום כי כל רגע שמאבד לבטלה בחייו כבר סלכס
ולא יש אחרת ח"א אך חס יום שעוזב את החו'
יום א' או. או יומים יעמוד ע"ד חס העזבני
יום יומים אעזבך וישוב לא יוקם אוחו היום
אלא כי כספי הוא שמחשבין אוחו עליו ויהי לו
כסופא דהא כי כספו הוא ר"ל ה"ז דומה למי
שאומרים לו חמנס זהובים וכל מה שממנס יהי
שלך וישוב ובטל ה"ז מחלוצן ע"י להי פלא יועץ
ע' בעלס באר"ב וק"ל :

אך חס יום או יומים יעמוד וכו'. פי' החי'
ינחק מערבי נר"ו בסק' מ"ס בזוסיק ע"פ
ושכבתי עם אבותי וכו' צס' ויחי ד' קכ"ד ע"א
ח"ל דחניא אינון יומין דבר נש כד אהברי בסקוא
יומא דנפק לעלמא כולכו קימי בקיומייכו ואזלין
ומאסין בעלמא נחתינ ואזהרן לב"כ כל יומא ויומ'
בלחודיו וכד סהוא יומא אחי ואזהר ליה וב"כ
עביר בסקיא יומא חוצא קמי מאריה סהוא יומא
סליק בסיספא ואססיד סהדוחא וקאים בלחודיו
לבר. ואחנא בחר דקאים בלחודיו יתיב עד דב"כ
עביר חסודס זכס סהוא יומא חב לאחריה לא
זכס

יד) וכי יריבון אנשים וסכסוך איש וכו'. אפ"ל דרך רמז ומוסר בס"ד דידוע דחובת אנשים היא על הצדיקים וכמ"ש רש"י ז"ל צ"ל שלח לך אנשים ע"ש ח"א וכי יריבון אנשים הם הצדיקים וטמון ברמז צנוע וכי יריבון אנשים ג"י ח"א וס"ה ג"י ס"ח שזוה"ל ענה ה"לס"ד ע"ד חז"ל הוא שטן הוא יצ"ר הוא מלאך המות ועי"ז וסכסוך אי"ש הוא הש"ת שנקרא ה' איש מלחמה. אח רעבו הוא הצדיק ע"ד למען אחי ורעי. באבן הוא רמז לחולאים קשים כמו שחיסר רבינו הקדוש ע"ה ח"א באבן רמז לחולי האבן. או באגוף אחריות צ"ח גר"ף ר"ל חולי מיעים שהוא חולי לריקים שהם רב מוסר צו כדאיתא בגמרא בשם חולה בזה וסלך אלג שמואל שהוא אס"א ח"א ולא ימות אלא ונפל למשכב על ערש דוי. אם יקום מחליו והסלך בחץ חיינו בשוקים או ברחובות על משענתו היא משענת האמת ולא יחגיף לשום אדם אז ונקט המכה. ונקט אחריות נקטו המכה הוא הקצ"ה. רק שזכית וידוע לרבים שבח"ו נט' שלום במישור העשו והקיימו. ולא פ"א בלבד יטשו בשלום אלא יחזו נט' י"הו תמיד נוסגים ואז נשיבים אהבה ורפואה ע"ה ג"י רפ"ח ירפא :

עו) כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו יתלם. אפ"ל בס"ד דידוע דהשכינה נקראת חקל חפוחין קדישין וישראל נקראו כרם וכל ישיבתינו בנגלות הארוך הזה הוא כדי להחזיר הרפ"ח ניה"ק למקומם ח"ש כי יבער איש במעשיו הרעים שדה הוא כינוי לשכינה כח' או כרם הם ישראל וגרם ושלח את בעירה קרי וכתוב והקרי הוא בעירו צו"ו ג"י רפ"ח ור"ל שלח השגיח עליהם ללקטם אלא אדרבא ובער בשדה אחר שגרם להם יניקת מן הקדושה אז מיטב שדהו ומיטב כרמו יתלם וק"ל :

מו) מכשפה לא חמיה כל שוכב עם בהמה מזה יומת וזבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו וגר לא חוסה וכו' פ"י ה' עבודה ישראל ז"ל סמיכות הכחוצים הגם שהם ענינים רחוקים שרשם דבר ה' הוא. כי הגם שמע בשם גדול ה' שנתן מעם למה שט"ה הקב"ה על המכשפה ולא על המכשף כי רוב מיני כשפים נמצאים

זכר הכוח יומת נחית ואשחחף בכוחו רוחא דלבר וחב לביתים ואחחקן בדיוקנים. דהכוח צ"ח ממש בגין לאבאשא ליה ודייר עמיה בביחא ואיה דדיוקניה לטב אי חסו זכי ואי לאו דיוקניה עמיה לביש. בין כך ובין כך אחפקדן אינון יומין וחסרין ולא עאלין במנינא דאינון דאשחארו ווי לכחא צ"ח דגרע יומיו קמו מלכא קדישא וכו' יעשצ"ה ופשחא איש אך אם יום או יומים יעמוד ונקט חרי וס"ה למאס והכונה שיעמוד האדם בלי השו' להחזיר הימים או לא יוקם ר"ל אין לו תקומה כי כספ"ו הוא ור"ל לשון כסופא עב"ד יצ"ו :

ואני הסדיוט אפ"ל בהק' מ"ש ז"ל לבאר מאמר בן סירה סמ' בגמרא ח"ל אם חפוצני יום יומים אענך וסכונה לפ"י אחד כי ידוע דכל סעודה ה' מני' סעודות של שצ"ק היא מועילה להגן על שני ימים מהשבוע ח"ש אך אם יום ר"ל אם חסר יום ה' דהיינו סעידה ברמזה בתיבת יום וכמו שלמדו בגמרא ג' הסעודות של השבת ממ"ש בקרא חלה היום ויאמר משה אכלו היום כי שבת היום לה' היום לא המלאוהו בשדה ע"ש ולכן אם חסר אחת מה' סמ' או יאבד שנה שמנינה לב' מהשבוע וסמ' אך אם יום. איך ל' חסור כמ"ש אכן ורקין מיטופין. אז או יומים יעמוד בלא מנן ולכא ובעתם כי כספו הוא ל' בושם :

ובאו"א אפ"ל עפ"י מה ששמעתי מהר"ר אברהם פלאג' גר"ז פ"י בכוונה מאמר בן סירה אם חפוצני יום יומים אענך וסכונה הוא שאם האדם מבטל סעודה ג' ע"י שאכל בבקר אכילה נוסה בזה הוא מאבד שנה שתי סעודות הראשונות דניכר מחוך מעשיו שלא עשה אלא למלאה במונו ולא לשם מליצה דאם כוננו לשם מליצה הי"ל לחסר מעט מאכילתו כדי להשאיר מקום לסעוד' ג' איז אין כוננו לשמים אלא למלאה את הבטן ח"ש אם חפוצני יום דהיינו סעודה ה' ומסתמא היא סעודה ג' אז יומים אענך חיינו שתי סעודות הראשונות אענך שאין לך שנה עליהם וק"ל. ופשחא איש ח"א אך אם יום ר"ל אם חסר סעודה ה' שהיא מכונה בשם יום או יומים הם סעודות הראשונות יעמוד שלא יקח שנה עליהם וג"ש כי כספו הוא ר"ל שיש לו כיסופא שניכר כי אין כוננו לשמים אלא למלאה בטנו וק"ל :

כמלאים יותר באש שיש בה אדם אחיזה לקלי כגון בימי עומתה אבל בזכר אין להם כ"כ אחיזה כי אם צמי שמעמא עצמו ח"ו במשכב בהמה וכל לסיוח מבקף ולאו ממילא חייב מיתה מחמת שוכב עם בהמה ואין לזרף להמיתו מחמת ישיף. ולזה נסמכו הפסוקים מכשפה וכ"ו ומה שלא הוזכרו על המכשף כי כל שוכב עם בהמה מות יומת והוא חייב מיתה בלא זה ע"ל והנה כל עניני הכשפים הוא מהערוצי המדות כמ"ס בגמרא למה נקראו כשפים שמכחישים פמליא של מעלה דהיינו שמערבין הכחות פנימים בחיצונים כידוע עד שדוע להם עניני שידים ודוגמאם. ולכן אחרי ענין זה נכחב זיבא לאלחים יחרם שאסור לנו לעשות כן ולזבוח לבח אחר מלבד לה' ואח"כ הוזכר הכחבז פן יאמר האדם הואיל וכן הוא אי"כ יש לשנות הגר אחר כי הוא ג"כ מהערוציות והוא זר ולכן לזה וגר לא תוגה כלומר שהוא כענין הקדוש אשר ילא משיבא לחירות ואח"כ במלכא קדישא עילאה עכ"ל ז"ל:

ו) איתא במד' תנחומא ס' זה ח"ל אם כסף חלוה כן פתח ר' תנחומא מלוה ה' חונן דל וגמולו יסלם לו. יכול נחן פרוטה לעני הקב"ה משלם לו אלא אמר הקב"ה נפשו של עני היתה מפרנסתו לנאח מן הרעב ונתח לו פרנסה וסחיית אוהו חייך שאני מחזיר לך נפש חחה נפש למחר בך או בחך באין לירי חולי ולירי מיתה ואזכור אני להם את המצוה שעשית עם העני ומליל אני אוהם מן המיתה הוי וגמולו יסלם לו שאני משלם לך נפש חחה נפש ע"כ. ואפי' לרמז כפי"ד המדרש בכחבז כמ"י כי חיבת ל"ו נטי' לבניו וזבנותיו והוא כפי"ד המד' שעי' מלות הדרקס אח"כ אם באו בניו וזבנותיו לירי חולי הקב"ה מלילם בזכות הדרקס שעשה אביהם וז"ל וגמולו יסלם ל"ו יובן לו כיון דבניו וזבנותיו הם בשרו ממנו וכמעשה שחיה באלה נגב שנגב ממנו המלך והכוהו והלקיבו כמה מלקיות ולא היה מודה וכו' וזהו ואלעפ"י הקשה ערפו ולא חשש עד שהביאו בו לחלוהו במקומו ואז הודס וגחן אחתלא לדבריו כי בשרו הוא בשר אצלו. לא כן בשר בניו הוא בשרו ממנו. ועל כן שפיר אהו דברי המד' וגמולו יסלם לו שהוא חוזר על בניו וזבנותיו וקראם לו כיון שהם בשרו

ממנו וכמ"י. וגם לע"ד המעט הוא עמון ברמז בחי' ל"ו נטי' לבניו וזבנותיו. ועפ"י ג"כ אפי' לרמז דהו כונת הכחבז כי פועל אדם ישלם לו וסינו דבא לרמז על מעשה הדרקס לפעול עבא אמרינן איישר. וגם זו תרמוז בחיבת פועל גי' קפ"ו ועם האוחיות של כי פועל אדם ישלם גי' דרקס דקדוק ולז"ל ישלם לו ומתפרש כפשוטו כפי דברי המד' לו ממנו כי בשר בניו הוא בשרו וכמ"י. וגם חיבת לו נטי' לבניו וזבנותיו וכמו שרמזתי אתי הדל מה למעלה וק"ל:

א) כסף חלוה את עמי את העני עמך לא חסיה לו כעשה אפי' ע"פ מעשה שחיה באחד עני שחיה לו מעוה בצלואה אלל אי' עשיר והעשיר שהוא היה דחוק בעת ובעונה הדיא ולא היה לו כרי ליתן לעני והעני שהוא נחקיים זו מקרא שכתוב נודד הוא ללחם חיה והלכו וסנידו לגזרי ופקידו הכולל היו וסנידו להם כיון שיש להם חוב אלל העשיר הדי' אין מחויבים ליתן להם אז אמרתי שהדון הוא עני היה באותה שעה כידוע וסלוה שלהם כיון שהוא דחוק בעת ובעונה הדיא קרי ביה לא חנוש ועוד שהלכו אללו כמה פעמים ולא עלתה חרופה וזהו שרמזתי אם כסף אם זה הוא חובב כדוע ולא דוקא לעני ממנו אלא את העני עמך ר"ל שעני היה באותה שעה וא"כ שאין את מחויבים כיון שיש לו הלואה לז"ל לא חסיה לו כעשה לא השימוע עליו נשך ר"ל לזה העשיר כיון שהוא דחוק באותה שעה וק"ל:

א) כסף הלוי את ס"ח גי' חסיה קי' אפי' דרומז למאז"ל גדולה דרקס שמהפכת מדכ"ד למדת הרחמים. גם אז"ל שעי' הדרקס זכר שמת בנשיקה ונמיה וכלך לפניך דרקס כבוד ה' ואספק. גם אז"ל על פסוק ודרקס חליל ממנו ר"ל מוח שמת ע"י מלאך המות וידוע דמות רומז למיתה שמת ע"י ס"מ ונמ"ס בפי' בראשית בפי' וחרא האשה כי טוב וכו' לא כן מיתה ר"ל ע"י שם י"ה. והשחא א"ש ח"א חסיה קי' רמז דעי' הדרקס לא יסיה לס"מ שהוא גי' קי' רשות השליטה עליו. אלא עמי. ר"ל עמו ילך עדי' וכלך לפניך דרקס כבוד ה' ואספק. ונ"ס ברמז דהשי"ת מודד לו מדת כנגד מדת כיון דהוא את העני בלרחו גם אתי חסיה עמי בלרחו ואין

הלדקס אז גרשמת במלכו כל סימים ולא העבור
וה"א וכלך לפניך לרקך הכונה שיהיו גרשמים
האחריות בפניו חמוד ולא יחזו משם לעולם והשחא
ה"א וכלך לפניך לרקך ר"ל שיתכנה חמוד
במלכו זו ובין הכי ובין הכי האחריות של הלדקס
קבועות חמוד ו"א וכלך לפניך ר"ל לרקך חסיד
כמ"ס ז"ל ובה"ד ה' קב הישר ז"ל :

ובאו"א אפ"ל אם כסף חלוק וכו' קרוב לדרך
ה' ז"ל סמ' וסוף בסק' מארז"ל
בפ"א אין מליון לו לאדם לא כסף ולא זכב אלא
הורס ומע"ט בלבד. והנה כאשר חמלא אחריות
פניו כזה ע"ן נרין יורד אחריות אמלעות ג"י ר"ב
וכס רמז לכ"ב אחריות חסורס ע"ן משז"ל ב"מ
אח סתפל ח"ש אם כסף חלוק אח עמי ל' לויס
כמ"ס ה' סמ' אך אח סעני ר"ל אח סתפל
לאחריות עני שהס כ"ב שרומזים לכ"ב אחריות
היו ש"ס ילמוד כסס. עמך סוף סולכת עמך
ומלס אחרך וק"ל. גם אמרו סזכרו צבני עניס
שמהס חלל חורס. גם ארז"ל כל סמלמד אח
בן חבירו ח' זוכס ויוסב צ"ש"מ ח"א ח"ת סעני
אס למדח ח' לעני אזי סוף עמך במחילתך.
א"י דרך רמז אם כסף חלוק אח עמי דסינו
סחלמדס ד"ת אז אפ"י אח סעני סזינו יודע עמך
ע"ד סלמד מכל אדם :

ובזה יבואר ג"כ כונת סכסוב בסדרין סנה
אנכי שולח מלאך לפניך לשמך בדרך
ולסביאך אל סמקוס אשר סכינותי סס רמז דע"י
לימוד סחו' סססחי' באנכי שולח מלאך לפניך
לשמך בדרך סיינו סעוס"ז סנקרס דרך ומעבר
דסחו' חנוי מנח ואלולי מללל צעוס"ז ומלכד
זכ ולסביאך אל סמקוס אשר סכינותי וק"ל :

אם כסף חלוק אח עמי אח סעני עמך לא
חסיד לו כנוסח לא חסימון עליו כשך. אפ"י
יובן בס"ד דאס זיכסו סשי"ת לסיות לו חלק
בבינת סחו' ובפרס אם סיד רב וגדול ומחיותו
בזה סעילס צעניות ודלות לא יחרסס ח"ו כלפי
סשי"ת לומר זו הורס חו סכרס אלא יקבל
מלככס כי סס כצני דרסמנל. ח"ש אם כסף
ב' סיבות אלו ג"י ר"א ועס סכולל ג"י ר"ב סס
רמז דזכס לסיות רב ודיין על סכולל או סכוא
רלוי לסיות ר"ס מתיבסל. וערז אח סעני עמך
ר"ל עבר סעני סוף ג"כ עמו שגס סוף יס לו

מדת

ואין לך לרס גדולס כיוס סמיסס. עמ"ך נוס'
עיסרך מסבב ספרסך דע"י סלדקס מחכפרים
עינותיו כמ"ס וחסיך בלדקס פרק. גם אז"ל כי
סיבס כסף צמילוי ג"י כפרס. רמז כי כסחלדס
ממלא אח כספו בידו לחסו ללדקס בזה מחכפרים
עינותיו אך צהנלי לא חסיד לו כנוסח ר"ל אם
עסיו סלדקס בדרך סלואס לא חסיד לו כנוסח
וגס אפ"י דרומז סלל יסיד צווי צעיניו סחמס זכ
ויסיד לו כללי ח"ב לסרסו ויקל צו צעיניס צווי
וכיולל כי ססמון ע"י סלסס עסיו לו סללס
סוף ג"כ מחייב לעסות רלונך וחפליך דלל ס"י
כמו ריבית סלסס גורס לו לסח לך ריבית ח"ש
לא חסימון עליו כשך וק"ל :

אם כסף חלוק אח עמי אח סעני עמך לא
סחיל כנוסח. פ"י ה' קרבן סבס ד"ב
ע"ב ח"ל כי ידוע שסיקר סלדקס סוף צססר
וכיח סטופס אף ולא באופן אחר כמשי"ת מחן
בססר יכפס אף. וגורע ססלף סגדל סמססין
על סלדס סוף ביוסר צעס פסירסו מן סעולס
צעס לקברות יובל סלל ריס ריבס קמים עליו
וכולס אזלן עמים לבי קברי להצוט דין אפ"י
צניו סכביא לעולס ע"י סוללל זרע לבסלס
כולס צלסס וחובעיס דין עליו. יודוע סלן מליון
לו לאדם לא כסף ולא זכב כ"א מעסיו ססיציס
ובפרס מעסס סלדקס כמשי"ת וכלך לפניך לרקך
חימחי ססכבור ה' ילססך לקבר וסלדקס סוף
ל' לסידין להלל מכל צעלי דינין ולססבית אף
והימס. ח"ש אם כסף חלוק אח עמי חלוק לסון
לויס ור"ל וכו' סכסף מלוק אח עמי לבי קברי
אל סצעס צו כי רוב כספך חסבך לא יועילך ציוס
זעס. ומס סוף סמלוק אח עמי אח סעני עמך
ר"ל מס סעסית לעני זכ ילך עמך ללוחך ולפויך
לא חסיד לו כנוסח סמלוק לאדם צפני פדים
כ"ל כי לרקס כו' חניס מועלת לך כלס לבסות
אף וחיסס ע"כ תן לו צססר ע"כ :

והוא"ל ואחל לידן פ' זה וכלך לפניך לרקך
אפ"ל במס שרמחי זכ ימים וסוף
עמסז"ל כי בכל מלח סלדס עוסס גרשמת
במלכו סל כ"ד קיוס מלח צניית או חפ"י
וכיולל אחריות של סס סמלוק סקיוס סס גרשמים
במלכו עד סיקיוס מלוק אחרת או כבלעיס
סלחיות ובלויס אחריס מחסידס לא כן צמלח

מדת עניות צ"מ עכ"ז לא תהיה לו כנושה הוא
חוזר לגבי ה' הנו' למעלה כי אם לעוק ילעק
אלי וכו' ור"ל שלא תהיה כבע"ח ושערו בידו לומר
כיון שלמדתי בחורב לשחות שאחפזנם בלמנוס
ולא בדוחק ובצער אלא למוד מאהבה שלא ע"מ
לקבל פרס וז"ל לא חשימון עליו נשיך ר"ל על
ה' דברים הטובים החרטומת ח"ו וכו"ר רפאל
מערבי נר"ו סיים הכחוב בא"ל וכו"ל את העני'
ר"ל שהוא עני בחורב עמך לא תהיה לו כנושה
לשון שכתב גם לא חש"ן הם דברים טובים :
(יח) **ארה"ם** לא הקלל וגו' צעמך לא תאור
פי' מהר"ם אלשיך ז"ל עם הכחוב
דלעיל מיניה אם חבול החבול שלמה רעך עד
בא השמש וכו' וז"ל יחכן לפרש שעי' דין זה
שעד בא השמש ישיב את העבוב. יקרה כי
במשכן שמלח העני. קרבת אלהים יחפזין וילכו
אל הדיין. העני בוכה על כסותו לבדה. והעשיר
על כספו. ויגזור הדיין שכל לילה ולילה ישיב
אליו העבוב ויחזור העשיר ויקחנו בכל בקר.
ימשך נח כי העשיר יקלל את הדיין. באומרו
הנה נחתי הכסף ואך אכיתו בכל לילה ישחמש
בו ויכלה ויפסיד את ממונו. והעני יקלל את
העשיר כי שח לבו אל שמלח העני ולהדיין לא
יקלל שהרי טוב להשחמש בו העני בעת הצורך
רק לעשיר מקלל שלמה לא מניח אנו לגמרי
ולא יטריחו יום יום לשבץ לקחתו. נמצא העשיר
מקלל הדיין והעני מקלל העשיר. וע"כ אל העשיר
מלח הוא ית' אלהים לא חקלל. ואל העני הוא
אומר וגו' צעמך לא תאור שהוא העשיר וק"ל :
א"נ אפ"ל דרך רמז בכונה כ"י אם חבול
חבול שלמה רעך דסייט רמז לשמה
שהיא שלמה רעך הוא הקב"ה ע"ד מ"ש הכחוב
רעך ורע אבין וכו' ואמר אם חבול החבול
שלמה רעך ר"ל לשון חבלה וזקן וכוונתו בו
שחבלה את השמך וקלקלה אותה. לרין שחזע
עד בא השמש היינו קודם המיתה שאז החשך
השמש ע"ד הכחוב עד אשר לא החשך השמש
וכו' חשיבו לו השבט מעליה שיכיה שלם כאשר
נחנה לך. ח"ל קרוב לזה וכו"ל דלשון חבול הוא
לשון משכן כפשטו וכוונתו שעי' מעשיו הרע'
אז ממשיכין השמה ביד הקל"י ונוחטין לאדם
השמה מלדס ובפרט ע"י הכעס כמ"ס - עורף

נפשו באפו וכו' ולזה עומד ומזהיר שצריך שהעש'
כל מצדקי לשבץ בחש"י ולהחזיר הנשמה בקדושה
אליו עד שחשיב אותה לבעליה היא הנשמה
הראשונה ולא חלופה וק"ל. ואח"כ ראיתי בסי'
אור החיים קרוב לזה ויותר ביאור יע"ש :

(ע) **כ"י** היא כסותה לבדס היא שמלחו לעורו
במה ישכב וכו' כי ילעק אלי ושמעתי
כי חנון אני. אפ"ל צס"ד דרומן לאדם שהוא
למוד בחורב ותורחו אומותו שבדלתי הקב"ה
הוא נוטל נשמתו ואין לזרים חסו. וגם כל מה
שמבקש מהקב"ה הוא עושה לו ע"ד ותגור אומר
ויקם לך ח"ל כי היא כסותה לבדה. וח"י כי
דכא מלשון אי ור"ל אם היא דהיינו החורב
כסותה לבדס שחמיד הוא מחכסס ומחלשם זה
יומם ולילה ולכך נקט כסותה בזה"ל רמז לחמשה
חומשי החורב. היא שמלחו לעורו מלשון עיר
וקריש. ח"י מלשון עד שמתעורר בלילה ללמוד
בחורב. אז זוכה לשמים אלו חזא במים ישכב ר"ל
במדת הרחמים שנמשך משם מים וכו"ל נט'
במדת הרחמים ישכב הוא לו כמו שכיבס ושיגס
יען שהוא בנשיקת חסד מיתחו וסילוקו מן
העולם. הגם והיה כי ילעק אלי שהוא מחפלה
אלי על כל צרש שלא חזא אז ושמעתי כי חנון
אני וק"ל. ובז"ו צס"ד כונה כ"י בצדקין וז"ל
גדילים העשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר
חכסס בה. וכוונתו הוא שישחלל האדם לפניה
לאור חידושי חורחו אשר חלק ה' בזה סיני אינו
חייב אלא כשיעורו. וגם נודע דבחורה יש בה
פרד"ס דסייט פשט רמז דרש סוד והם ארבעס
דברים שמתחייב להגות בהם ולחדש בהם כפי
יכלתו חסו שאמר גדילים רמז לחידושי חורחו
לז"ס ופרחים העשה לך על ארבע כנפות כסותך
הם ארבעס דברים שהם פרד"ס כסותך אשר
חכסס בה היא החורה שמתחכסס בה בחלוקה
דרבנן ע"י החורה והמלכות. חסו ג"כ כי היא
כסותה לבדס היא שמלחו רמז לחלוקה דרבנן
שעושה לנשמתו ע"י חורחו ומלכותו וק"ל
וא"ש אח"כ :

כ"י היא כסותה לבדה. כסותו קרי וכחיד כחיד
כסותה וקרינן כסותו. אפי' לתח מעט
עפ"ד זוס"ק בראשית ד' כ"ג סוף ע"ב ח"ל ולא
עוד אלא אורייחא דבריחא איסי לבושא דשכינתא
ואי

שחסיס בדעתך שאפי' שחלא מן העולם ולא חזכה
לינשא ולקיים פו"ר. וזכר אהב נקרא מ"ח ח"א
מלאהך חדא שימלאו ימך הקלוצים. ועוד אוחיו
מ"ח חלי"ך שחסיס קונס לך שם מח כמו חזקים
וזכר ודמטך שגורס לקרוביך וזכר פירך לבכות
על מיהתך בדמט על שלא זכית להנשא ולסולד
בן לזכר עולם. ח"י ודמטך שחסיס עתיד לסוריד
דמטות ולבכות על חסרונך אחיא ש"ס ש"ס
בעוסיב על שלא אזרח כגבר חלליך לקיים מלוחו
יח' וכמ"ס ס' משפט זרק אוח ע"ח ששי"ך לס'
ג' הבאחים בססי"ק על הסהלים יע"ש מ"ש לעני"ד
בכונה ס' הלך ילך וזכר נוסא משך כזרע וכו'
בס"ד. ומכל הסדרים סנ' לא חאמר חלא בכור
בניך חתן לי כנ' בדברי ס' ז"ל חזר הדבר שאני
חיימ"ל לא בלכד לבחור שלא נשא עדיין חלא חף
למי שכבר הוא נשוי ע"ד חז"ל נשא חשב בילדותו
ישא חשב בזקנותו ח"א כן חעשה לשורך הוא
רמו לחקט או ללחך סס ימי הקטנות ח"א ז'
ימים ע' שנה יסיה טס חמ"ז נוס' ח"ש מ' העצרת
ויילדה וזכר ואנשי קדש חסיון לי כי כנושא
חשב נקרא קדוש :

מלאהך ודמטך לא האחר. ח"א לרמו בס"ד
דכונה הוא דבא הכחוב לעורר
לאדם אחר שזא בימים ועברו ימי הזקנה
לפחות ישוב בחשי קודם זא פקודתו כי סמיחס
שכיחא פחאוס יבא חידו ז"מ וכו' לא ידע
ואשם ח"א מלאהך ר"ל כשנחמלא לך שנותיך
כמאמר דכ"ה ימי שנותיך בסס ע' שנה. וח"י
מלאהך סס אוחיות מ"ל ג' ע' ח"יך אזודמטך
לא חאמר לשון דמטה. שחבכ בדמט וחממרמר
לפני ס' וחחור בחשו'. ח"י רמו לחפ"י שרריך
שיאמר החיבות בשלימות ולא יחסר ולא יגמס
באמירתו כלל ועיקר. ובמו שפ"י זכר חלא
החיבה וכו' סיונו חיבות החפילה. ור"ח אוחיות
מלות. וס"ח חמר בני רמו לזכר שויאל החיבות
בפס מלא ולא בגמגום :

(כא) **ובישר** בשדס מרפס לא האכלו לכלב
חשליכן אוחו. ח"י לקשר הכחוב
עפ"י מ"ש בעניותיך בכונה הכחובים דלעיל מיוס
מלאהך ודמטך לא חאמר בכור בניך וכו' כל
סמשך הכחובים על כל ח"ש וא"ש שלא יחאמר
מלישא חשב בן בחור בין זקן וכו' וזכר ואנשי
קדש

ואי אדם לא סוס עתיד למכרי סוס שכינחא
בלא כסוי"א כנונא דע"י וזני"ד כל מאן דחב
כאלו חפשיט לשכינחא מלבושה וכו' ח"א ח"סו
סונס דאדם וכל מאן דמקיים פקודין דאורייתא
כאלו לביט לשכינחא בלבושה ובנין דא חוקמוס
בכסוי"א דלית כי ס' סוס' לבד ס' שחמלו
לעורו במס ישכב בגלוחא וס' חוקמיה עכ"ה.
ובשחא ח"ש דלכך כחיב כסוהה בס"א לרמו
דהוא כסות השכינה וכמ' וק"ל :

מראתך ודמטך לא חאמר בכור בניך
חתן לי. סחיד"א בנח"ק ז"ל
הביא מליקוטי מהר"ח דבא לרמו שלא יאמר
כאדם מלינשא ויבא לידי שז"ל ח"י ח"ש מלאהך
דהיינו במלוא הימים של זמן החופס שהם י"ח
כמ"ס באבות. ודמטך ס"י לא חאמר ועי"ז בכור
בניך חתן לי שס'א הטיפה ס'א. וזכר פ"י ג"כ
כונה כ"י ראשית בכורי חדמטך הביא בית ס'
לי ביאח ולא דרך השחחס וא"ס עשית כן לא
חבשל גדי לא ימוחו בניך כשסס קמנים. בעידס
בחלב חמס יונקיס וק"ל :

ושייך לזכר מ"ש ס' מסר"א מנרמחא ז"ל ח"ל
ח"ס שזיר סוא. וסמ"ל וכו' יפחה ח"ס
לומר עשה לי שיריים חמים טבעות ואחקדש ח"י
לך מקודשה ר"ל זכר בקידושין דמ"ח. וסרז חומ"א
פירשו דרך רמו כי כאדם ח"ס טבר מן הספק
ולא נשא חשב ס' נאחות בו וכשנשא לקיים
מלותו יח' חאשס נקראח לחס ואח"י לחס ססור
ומפקא פ"ח של גו"ס כי פ"ח ג' לילית. חס
רמו שיריים חמים טבעות ר"ח שפ"ן ס"ח ג'
פ"ח. ויחבטלו בכח סס י"ח חמר בין ח"ש לאשס
דממו בס"ח עש"ס לי ע"ש. ח"י וא"י דנוט'
ע"שכ לי סוא ע"ל ג' ס"מ ור"ח וס"ח אוחיות
עליוס שמחטלס מלו ע"י חאשס. שמחבטל ס"מ:
ועפ"ד ס' ז"ל סאמורים לעיל ח"י לרמו
ג"כ בכונה כ"י מלאהך ודמטך כי

ידוע דמס שרריך כאדם למסר ולישא חשב חדא
כמ"ס ס' ז"ל שלא יוילא זרע לבטלס ועוד זכר
כי לא ידע כאדם ח"ח עחו וא"ס ז"מ ילך בלי
חמדס אז נקרא מח וכמ"ס הכחוב בחזקיס כי
מח סוא ולא יחיס וכש"ש זכר כאדם בדעחו ק'
אז ומסר יח"ס מפלט לו ויקיים מלותו יח'. ובשח'
ח"ש כי ג' מלאהך ג' ח"א בדקדוק לרמו

עמכם קרוב הדבר שילמוד מהם ולקח כל
למעוטי חיפלא ש"ד :

(כג) **ורא** חענה על ריב דרשו ז"ל על רב
כתיב אפי' לרמוח במ"ש בנמר' דשבוט'
ד' לי ע"א ח"ל מנין לחלמיד שחמ"ל רבו יודע
אחז בי שאם נוחטים לי ק' מנה איני מבדס.
מנה יש לי אלל פי ואין לי עליו אלא עד אחד
מניין שלא יאמר עמו ה"ל מדבר שקר חרחק
ע"כ והשחא א"ש ח"א ולא חענה ר"ל שלא חעיד
על ריב ר"ל שפי' דברי הרב שחמ"ל יודע אחז
בי שאם נוחטים לי מאס מנה וכו' דע"ז קאמר
מדבר שקר חרחק. ובדרך אנב אימר גריד קטן
בפי' מדבר שקר חרחק דידוע דברי הזוה"ק
דעלמא לא קאי אלא על קישעא. גם רז"ל אמרו
האמת יסיד הבטן והשחא א"ש דר"ח מדבר שקר
חרחק הוא אוחיות הש"ס זה רמז דע"ז השקר
גורם לאדמה שהמים שממם דלא קאי עלמא
על שיקרא וק"ל :

(כד) **ודל** לא חסדר בריבו. פי' ה' איר החי'
ז"ל שירמח בחיוב בריבו ע"ד אומרם
ז"ל כי העני עושה מריצה עם קטני למה זן לכל
והוא ברעב ובעירוס וכל הטותן פרועה לעני
ומפרנסו ה"ז משבית ריב העני מעל השמים
ובזמן שאין חוק דלים מענת עני היא מענה
הנשמעת ומסודרה ולזה יא' ה' שלא יסובב הדיור
לריב העני עם קוטבו אלא יחוננו כמשפט
חוקן דלים :

ודל לא חסדר בריבו. פי' ה' מוסרי שליח
והנכות ח"ל ר' ל' מי שהוא עני בחורה
לא חעשה לו הדיור דין אבל מי שהוא עשיר
בחורה חעשה לו הדיור כי לריך להקדים דין
ח"ח למחר וגם להפך בזכותו :

א"נ אפשר בהק' אח הדיוע דסיצה"ע נקרא
מסכן כמ"ס פוז ילד מסכן וחכם וכו'
ע"ז דבלשון חלמוד סדר לי חורה כמו סדר ב"ס
ר' ה' מההיא והשחא א"ש ח"א ודל שהוא רמז
ליצה"ע לא הדר ר"ל לא החזיר אוחו ריקם
בריבו עם הילכ"ר אלא לריך שחטה אליו :

(כה) **תועה** ג' במסרה. חמורו חועס. וסנה
חועס בשדה. אדם חוכה מדרך
השכל. ואפי' בס"ד שאם צבא האדם לזה העולם
חמורו חועס היינו החומר שלו שהוא סוף חועס
אחר

קדש חסיון לי יע"ש בצרובה. והשחא אפי' לצאר
הכחוצ כח' דבא להזכיר על אשה האסורה לו
וידוע דבשר רומז לגילוי ערוה. גם ידוע דשרה
רומז לאשה ע"ד כי בשדה מלאה. גם דלשון
אכילה ואמר על הביאה עדיה אכלה ונוחחה
פיה. ח"א ובשר בשדה ערפס שהיא אסורה
כערפס לא חאכלו דבזה לכלב השליכון אוחו הם
הקלי' והחיתונים עדיה הילל מחרב נפשי מיד
כלב יחידתי וק"ל :

ובשר בשדה ערפס וכו'. אפ"ל בס"ד צמה
שראיתי לה' מהר"א חמוי בס' בית אל
בדיני הודיו אוח א' סק"ג ח"ל נבילות ומריפות
מי שאוכל נבילה עושה נבלה בישראל. עיין תיקון
חשובה מהר"י ז"ל פ"ט. ומי שמאכיל נבילה
ומריפס לישראל אינו זוכה לקבורה. אורחות יושר
פמ"ו. ויידון בחנק ומחגלגל בכלב. עיין יו"ד
מאמרות דס"ד. ואסור להחפסם בקבורתו ומחגלגל
בעלי חילן. ס' הכוונות דין ע"ב. והשחא א"ש
ובשר בשדה ערפס לא חאכלו. קרי ביה לא חאכילו
והוא פועל יוצא שלא יאכילו לאחרים ואם יאכילו
לכלב ר"ל שמחגלגל בכלב כח'. וגם צעה מוחו
לכלב השליכון אוחו שאינו זוכה לקבורה. וגו'
ובשר בשדה ערפס לא חאכלו בנימין מוח ע"ה
וק"ל וידוע דכל מיחם האמורה בחורה סחם
אינה אלא חנק. וסי' רמז שמיחחו בחנק כח'.
וגם אחרי מוחו לכלב השליכון אוחו. שלא יחם
לקבורה וק"ל :

(כז) **ואנשי** ד' במסרה ראשי פסוק. ואנשי
קדש חסיון לי. ואנשי חמיר
יבדילו. ואנשי סדום וכו'. ואנשי צבל עשו אח
סוכות. הוצא להבע"ע ז"ל. ואפי' דרך רמז כי
נודע משז"ל כי הפרישות מחברה בני אדם הוא
עוב לאדם לגוף ולנפש כידוע ולהפך ההחערבות
עם ז"א הוא רע לגוף ולנפש. ומכ"ש אם מהערב
עם ז"א שהם רשעים שזדאלי הוא לומר מהם
ומכ"ש אם מהערב עם גוים כדכתיב ויהערבו
בגוים וכו' והשחא א"ש ח"א ואנשי קדש חסיון
לי שצריך שחיו קדושים וטהורים מכל סיג
וחלאה וזוהמא. והחרופס היא ואנשי חמיר יבדילו
ר"ל שיבדילו עצמם מחברה בני האדם. דהא
חזין ואנשי סדום רעים וחמאים. וגם ואנשי צבל
עשו אח סוכות דסיינו ע"ז וא"כ כשיחבר האדם

כנגס עד שיאל אל חסרוג וק"ל. אי"כ הוא רמז למאמר ההנהגה באבות שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה וכשיסייג רגיל הזה יסייג מפהס לגסים או אנשים כשרים ע"ד ערוה וז"ל מדבר שק"ר נטי' ש'חוק קליות ראש חרחק וצוה ונקי ולדיק אל חסרוג שחגרום לכם שימוחו בעונם או בירי ב"ד או בירי שמים. אי"כ ונקי ולדיק אל חסרוג דמשכחה לה שיפחה את האשה להרוג את בעלה כדי שחקה אותו וכענין שהנע"ם שפחה לאשה אחת. או היא עלמו יסרוג אותו כדי ליקח אשתו וכל זה הוא מחמת הרגל עבירה ולא בא כמזכיר שלא לעשות מעיקרה שחוק וקלות ראש עד שיצא אח"ך להרוג נקי או לדיק כדי ליקח אשתו וק"ל :

(כה) סמ"י וגר לא חלחץ ואהם ירעסו את נפש סגר כי גרים יייהם באמ"ן. וסמ"ל ושש שנים חזרט את ארץך וכו' וכשביעית השמטנה ונעשה וכו' אפ"ל בס"ד ברכ' מ"ש ה' מהר"י אלנאזי בס' שארית יעקב וסב"ד בס' הסלי לדוד על-ההכלים ס"י מ"ז בכוונה הכחיד נדיבי עמ' נאספו וכו' וסו"ד דחקר סרז ז"ל דא"ך הקב"ה מקבל גרים וסלא הקב"ה נתן לכל שר ושר האומה שלו וחז' נראה כעין גול וחז' שאני קוב"ה דכ"ע דילים ולא שייך ביה ספק גול כלל. עי"ן דיש לחקור דכיון דהקב"ה שומר החז' ומלוחים איך הוא מוריד נשמים ומלמיה זרעים בשנת הז' ובחז' דלגבי הקב"ה שאני דכ"ע דילים וכו' וכו' ז"ל לענין פשעו והשחא אי"כ וז"ל לא חלחץ וכו' דמעיקרה איך מקבלים גרים דכ"ע כעין גול לז"ל דהא לא קשיא דשאני קוב"ה כ"ע דילים ולא שייך ביה גול וראים לה' ושש שנים חזרט את ארץך ואספת וכו' וכשביעית השמטנה וכו' ואיך הקב"ה מוריד נשמים ומלמיה זרעים איך מטעם דשאני קוב"ה דכ"ע דילים וא"כ גם קבלת הגרים מה"ע וק"ל :

(כז) סמ"י ענין שמיטה לשבח וז"ל וכשביעית השמטנה ונעשה וכו' ששה ימים העשה מעשיך וביום הז' השבות וכו' אפ"ל ברכ' מ"ש בזה' שביעית פ"ד משנה ג' ופ"ה משנה ט' וכו' בא בניעין פ"ה ח"ל ומחזיקין ידי גוים בשביעית אבל לא ידי ישראל. ושאלין בשלומם מפני דרכי שלום ע"כ. ובגמרא דגיטין דס"ב ע"א אמרו לא לריבא

אחר האותו וביאר ואמר וסכס חוטה בשדה דכ"עו שסולך שם לרעות את עלמו עד"ה מה נאס אינן זה וכו' אז בודאי שהיא אדם חוטה מדרך השכל וק"ל :

(כו) כ"י תראה חסור שונאך רובץ החת משאו וחדלה מעוזב לו עוזב המצוב עמו. אפ"ל דרך מוסר דחייב אדם לטוביה לחבירו ולפשיבו מדרכו הרעה כפי מה שיוכל הן בלשונו הן בהסבור וכן בקשות כפי הנות והזמן. והשח' זכ' דקאמר כי תראה חסור שונאך חיינו חומרי שסוף הנוף וכתאווה של שונאך הוא הרשע רובץ החת משאו ככונה שהוא פיגס אל זר הולס"ר ונעמט עמו וחדלה מעוזב לו בהמיה כמו שפירש"י ז"ל ועוזב לשון עזרה שהעמרה והס"ע"הו לשון מדרכו הרעה. וגם חיבה עוזב גי' פ"ה שם רמז שהחזירו לעבודה האל"ה בפ"ך ודבורך הטוב והישר. עוזב המצוב עמו ונקט בנפל לומר לך אפ"י ק' פעמים וכו' שדרשו בגמרא דמלפ"א על פסוק טובה חוביה אפ"י ק' פעמים ואפ"י תלמיד לרב וק"ל :

(כז) מדבר שקר חרחק. י"ט שמי"ה וס"ח גי' ת"ק מילוי שם שד"י רמז למאזל כל המספר אחר המה כאלו מספר אחר השכינה. וזה רמז מדבר שקר חרחק נטי' שמי"ה חרחק מלדבר שקר עליו. ואפ"י אם נדמה עליך כאלו הוא אמת אפ"י אם הוא בחי"י סיס משיבך חשו נאחא. לקך רמז מילוי שד"י בסוף דברי הוא כאלו הוא של השכינה. אי"כ רמז להחיות שהש"ה משרד המערכות ומחייב מתים ברחמים רבים הפך מן הכופרים שאין מאמינים וק"ל :

מדבר שקר חרחק. ונקי ולדיק אל חסרוג. י"ל ששינוי דנקט ב' סוגים ונקי ולדיק וס"ה די לומר ונקיים אל חסרוג או ולדיקים הרוייכו משמע ומאי אשמיטין דזה ואפ"י בס"ד דידוע דלכ"ר סורג ג' האומרו והנאמר עליו ובמקבלו. ומשכחה לה דהנאמר עליו הוא נקי מזה ומכ"ש ששומע שהוא לדיק בזה דלא איכפת ליה כלל ולז"ל מדבר שקר חרחק הוא הלכ"ר ובמ"ש ה' מלודת דוד במשלי ס"י ד"ע בפי מושל מקשיב על דבר שקר כל משרחיו רשעים יע"ש וא"כ שלא הדבר לס"ר. ונקי ולדיק ר"ל הוא הנאמר עליו שהוא נקי מדבר זה ולדיק הוא השומע דלא

לריבא למימר. לכו אחזיקו בעלמא כי הא דרבי
 יסודה אמ"ל אחזקו. רב ששח אמ"ל אשחחא.
 וסרמב"ס ז"ל ביאר יוהר בלם שביעית פ"ד ע"ג
 ח"ל ושחח מחזיקין ידי כוש"ס דריבור לא צמטסה
 כגון שיראס אחס עיבדון בשביעית ויאמר להם
 כי עמסס או כדומה לזה ושחח שחלי בשלום
 חפ"י צימי הניסס ע"כ. ודרך איב ראינו להחוס
 ז"ל בגיטין דס"ב ע"א ד"ה אשחחא שחחבו ח"ל
 בירושלמי איכא למ"ד דהיינו הרש בה עבדות
 ולבחר שמשס נסיב לה מיינך ולישראל אמרינן
 ישר. ואיכא למ"ד דלגכרי אמרינן ישר ולישראל
 שטס טלויכס משמע דלכ"ע לגכרי אסור לומר
 שלום עליך. ודלא כש"ס שלנו ככא דלא אסרינן
 לגכרי אלא כפולח שטס. ונראס דלפירוס הירושל'
 דמחזיקין ידי נכרים בשביעית ושחליס בשלום
 חדא מילתא היא שאומר לו חרוס בה עבדות
 עכ"ל ולדידי אחרי לחיכה עפ"ר לא זכינו להבין
 ד"ק דכא בירושלמי גופיס הובא להר"ש ז"ל במס'
 שביעית שס ח"ל מאן דאמר חרוס בה עבדות
 מכו שחלינן בשלום. אישר. ומ"ד אישר מכו
 שחליס בשלום שחליס בשלום ישראל שלום עליך
 ודיינו ישראל החסידים על כשביעית דמססיס
 שס. הרי דהירושלמי גופיס הקסה קושיח החוס'
 וביאר דרך אחרת לכל חנא הירון אחד ולעולם
 דחרתי מילי טיבו מחזיקין ידי נכרים. ושחליס
 בשלום ואיך לא זכרו החוס' מדרבי הירושלמי
 וסוכרתי לומר דחדא מילתא היא וכי"ז לא זכינו
 להבין ד"ק ז"ל. איך שיסס מדין שביעית דק"ל
 דמחזיקין ידי נכרים בשביעית לומר להם אחזקו
 כמ"ס צש"ס או כי יסוס בעורך כמ"ס הרמב"ס
 ז"ל בפירושו בשביעית פ"ד מ"ג ובגיטין פ"ה
 למדתי חני סדל באלפי לומר דה"ס דבשבת ג"כ
 יכול הישראל לומר לגכרי אחזקו או אלסוס יסוס
 בעורך דדא ודא אחת היא דגוי צדידיס קעביד.
 טו"ן מ"ס מור"ס ז"ל ביו"ד ס"י קמ"ז סעיף ה'
 ח"ל עמיס מדין ז"ל מותר להחלוץ בעובדי כוכבי'.
 סנה מותר לומר לעובד כוכבים אלסוך יסוס
 בעורך או ילליח מעש"ך. רמב"ס צפ"י המשנה.
 עכ"ר. וכחצ סבאש"ע ס"ק ב' ח"ל אלסוך כחצ
 סט"ז לא דק בהוראס זו דלמדו מדין שביעית
 וכהס שייך לשון זה לומר לישראל דקאי על
 סקב"ה אכל חלילה לומר לעכ"ס בלשון כוכ

דכוס מחזיק ידי עכו"ס אלא יאמר אלסוס יסוס
 בעורך וכן סב"ס קבע כן להלכס עכ"ל. ויען כי
 ס' ט"ז וביח אינו עמדי צביתו א"כ אשוי' אשנה
 פרק זה ח"ה. כמולא מדצריסס דלסור לומר
 לעכ"ס אלסוך יסוס בעורך דכוס מחזיק ידי
 עכו"ס אלא אלסוס יסוס בעורך וכמ"ס הרמב"ס
 ז"ל צפ"י במס' שביעית ומס' גיטין פ"ה :

אשר בזה יובן שפיר סמ"י סכחוביס ענין
 שביעית לשבת לימר לך דכמו
 דבשביעית קו"ל מחזיקין ידי עכו"ס בשביעית לומר
 לו אישר או אלסוס יסוס בעורך וכיוולא כן בשבת
 ג"כ יכול לימר לגוי אלסוס יסוס בעורך. וכמו
 שלמדתי חני סדל מדין שביעית לגוי העושס
 מלאכה בשבת. ובחר סני קאמר ובכל אשר
 אמרתי אליכס חסמדי דר"ל דולפינן לדון עומ"ז
 שיכול לומר לו אלסוס יסוס בעורך או ילליח
 מעש"ך דוקא כמו דין שביעית והשבת ג"כ שיאמר
 לו כי יסוס בעורך או אלסוס יסוס בעורך. ח"ס
 ובכל אשר אמרתי אליכס צדין שביעית השבת
 חסמדי ג"כ לגוי עומ"ז. אכן ושס אלסוס אחרי'
 לא הזכירו לומר לעומ"ז אלסוך יסוס בעורך
 וכמ"ס מור"ס ז"ל שס אלא לא ישמע על פיך
 דבר זה לומר לו בלשון כוכ דכוס מחזיק ידי
 עכו"ס וכמ"ס ט"ז וסב"ס ז"ל וק"ל :

(א) **א"ל** חפ"ל סמיכות סכחוביס ששח ימוס
 חעסס מעש"ך וכו' לענין ע"ז שאמר
 ושס אלסוס אחריס לא הזכירו וכו' וסוא צעינן
 סענה רובא אכן ראינו לה' פקודת סמלך ז"ל
 סכחצ כי מכה השבת מוכח דלזלינן בחר רובא
 וסוא ממס ששחטיס בשבת חיידיס ומוספוס
 ולא חיישינן דילמא ניקב קרוס סל מוח וא"כ
 מחלליס שבת יכול על מגין ח"י מוכח דלזלי' בחר
 רובא וסשחא ח"ס דאחר שהזכיר על השבת ואמר
 ששח ימוס העסס וכו' כדי שלא נטעס לומר כיון
 דמכה השבת ששחטינן סקרבטס מוכח דלזלינן
 בחר רובא איכ לגוי עבודת סס"ת נזיל בחר
 רובא ח"י ל"א ושס אלסוס אחריס לא הזכירו
 דשחטי סא מהא וק"ל :

(א) **ישר** פעמיס צשנס ירואס כל זכורך אח
 פני האדון ס'. חש' לרמוז בסק'
 מ"ס ה' קב אישר פ' כ"ז צעינן מדין סבסחון
 שיש לו לצטוט צסס"ת וכדליתא בירושלמי דפאס
 מעסס

זאת ולק' כי חסד כי אחס חסלם לאים כמעטו
ואם הוא ב"מ שהים חלו חנים כוללים עמו
בעובד הם הממון ר"ל שמפחיתו ילדו שלא יוצא
ממנו לדקדק. אי האשה וילדיה הם חנים מקבלי
הכחחו ואינם מקבלים דבריו. או מסתמי חטאו
גרם להם וכמש"ל והוא החיד"ל ז"ל בוי"ס"ה בפי
אין שלום בעלמי מפני חטאתי. גם הממון עושר
שציר לבצלו לרעהו. וזה יבואר כונתו כי אי
ללום הוא ילן אי"ס נטי' אי"ס מ'מון ללום
בגילוי עליו שודחו חטאו גרם. ולא כן להפך
מרוב מדה טובה. ולענין שהם מקבלים על
בני ביתם ואינם מחיבים. וגם זו כלילה שאין
לו יסוד לעזוזו על הדקדק. או לא בלבד שלא
ילן עליהם אלא תדרבא מרובה מדה טובה.
סיתן להם חן וחסד בעיני הכריות וכל יראו
לשמוע דבריהם וחורח וק"ל. כי חסדו :

לג) סמ"י הכתובים כי ילן מלאכי לפניך
וביאתך אל האמורי וכתחי וכו'
והכתחתי וסמ"ל לא השתחוס לאלילים ולא
העבדס ולא העבד כמעשיהם כי הם יכו'
ועבדס הם כי אלילים וכו' אפ"ל בפשיטות עם
הקדמס ידועס בעינין טענת רובא של אוב"ע
וכמה חרואים נאמרו בם וחדא מינייהו דלגבי
בן ליכא טענת רובא דהנן הולך אחר אביו.
טו"ן מ"ס המפ' ז"ל דמנהיגת אי' מוכח דיש לנו
דין בנים דק"ל הכוזב נכסו לעבדו ושייר קרקע
כ"ס לא קנה וזה אי"ס ח"א כי ילן מלאכי לפניך
וביאתך אל האמורי וכו' והכתחתי ומינה מוכח
דין ננו דין בנים אי"ס מינה נופא לא השתחוס
לאלילים בע"ד דלגבי בן ליכא מ"ר אלא דוקא
ועבדס הם כי אלילים וכו'. אי"ס עש"ד זה
והוא בסק' מס שתי' ג"כ לטענה זו דע"י אי'
ה"ל דין קבוע כמעמ"ד ובטלה טענת רובא וה"ס
כמבואר :

לד) ועבדתם אח כי אלילים ובירך אח
לחמך ואח מימך. אפ"ל
דעו"ז טוענים דמעשה שמים ערוף ואם אינו
חפץ וכו' וכאמ"ד דמעשה אדם ערוף וראוי ממס
שלא ברא הקב"ה לחם גמור אלא נעשה בידי
אדם וכו' ועבדתם וכו' מנח ובירך אח לחמך וכו' :
ועבדתם אח כי אלילים ובירך אח לחמך
ואח מימך וסודותיו מחלס וכו'.
אפ"ל

מעשה באי שסניח אח פרי תבואה שלו וסלך
לעלונו לירושלם לקיים מצוה רח"ה ולא הניח שום
שומרים אלא התבואה וכשבא מירושלם היה מולא
חריות שהיו מסבבים את התבואה והשתא אי"ס
ח"ס שלם פעמים יראה כל זכורך וכו' ואף אם
הניח ממנוק בלא שומר לא תחיש כי כן תיבת
יראה אחריות האר"י רמז שהקב"ה שולח אר"י
לשומר לך ממנוק וק"ל :

לב) הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמורך בדרך
ולבטיאך אל המקום אשר הכינותי.
אפי' רבא לרמח לאדם שיש לו ג' אסובים והם
הממון הוא ראשון שהכתחו בו חמיר והאשה
והבנים הם ב' והתו' היא שלישי'ת. והנה בעי"ס
כשיבא עם פקודת האדם מהעולם הזה לעולם
הקיים הוא הולך לאסוביו ומיודעיו על ראשון
ראשון וכתחי הולך אל הממון שהוא חמיר
בקביעות עמו בביתו ובחומותיו לא יזח ממנו.
ואומ"ל אינו זו מכאן הן חני עץ יבש. וגם האשה
והבנים הם משיבים שכם כוללים עמו עד שהם
הקבר ולא עוד. וכתחי הוא כוללת עמו ועולה
למעלה ומליה טיב בעדו. ח"ס כנה אנכי היא
התו' שמחיל באנכי שולח מלאך לפניך לשמורך
בדרך מן המזיקין והמקטרגים ועוד בם ולבטיאך
אל המקום אשר הכינותי לך בגי'ע :

והנה אם זה האדם ששלשחן יחד ימליצו טיב
בעדו בודאי שהוא לדיק גמור וכמ"ס
ברכות ה' דרכי איש גם אויביו יסלים אחו חלו
הבנים. ובממון אם הוא עושה טובה בממון
ודאי שהוא זוכה לכל טוב שבעו' ומכ"ס בתי'.
אשר בזה יבואר שפיר כונת הכי' והחוט המשולש
לא במסרס יתק וכו' רומז לג' אלס. וכנה
התו' בודאי שהיא עולה ללמד סניגוריא עליו
כנז'. אכן במס יודע איפוא שהוא לדיק אם גם
שחים האחרות הם לטובה בזה יבה' שהוא לדיק
והו' כרמז אי"ס חכם לבך בני ישמח לבי גם אני
נוטי' אי"ס מ'מון הם שחים כנז' וגם חכם לבך
בחורס ישמח לבי וכו'. **וזהו** אי"ס בחקותי נטי'
אי"ס מ'מון וגם בחקותי חלכו היא החורס
או וכתחי וכו'. וזהו יפ"ן כונת הכי' בחכמים ס"י
ס"ב ח"ל אחת דבר אלילים היא החור' הקדושה
וגם שחים ז"י שמעתי ותי' ז"י גי' אהב"ס בודאי
יסיב חוקפא לטילא ח"א כי עו לאלילים. ובשכר

אפ"ל במ"ש במשנה הראשונה שיעסוק בדיני ממון וישמש את שמעון בן ננס א"כ לשון שימוש יאמר על החורס עו"ן דה"ה נחריבה מכה את כ"א לרבות ה"ה. עו"ן מ"ש ב"ש דבריה שעה א' מאכל לודים ב' מאכל יורשים וכו' ששית מאכל ח"ה ואמרו שם מכאן ואילך כזרק אבן לחמה א"כ משמע שאם יתעכב יותר מזה אפשר לבא לידי חולי כיון שלא יועיל לו המאכל כלל ח"ש ועבדהם את ה' אלהים ששם צירף אומר ה' לעבוד לח"ה סגורמים ב"ה ה' כדי שיהלמוד מהם הורה אז ו' צירף את לחמך וכו' ר"ל בשעה ו' צריך שהאכל כי מאכל ח"ה שעה ו' ולא התעכב יותר ואז וסגורמים מחלה מקרבך כי המאכל יועיל לך ולא יבא לך שום מקרה רע מהמה רעבון וק"ל :

א"נ ועבדהם וכו' וצירף וכו' חדא בלשון רבי וחדא בלשון יחיד לרמז למאז"ל בגמרא השתן מים בפני רבים ואל השתה מים בפני רבים כי במאכל צריך להיות לנוע ז"ל ועבדהם וכו' משום הן אל כביר לא ימאס ואל הפרוש וכו' אבל במאכל וצירף את לחמך וכו' בד בבד וק"ל :

א"נ אפי' דסמך ועבדהם את ה' אלהים לצירף את לחמך וכו' לומר דהקף אחר חפ"י אז יאכל פה שחרית כי עבודה היא חפ"י וכמ"ס בגמרא פה שחרית וקישון של מים מבטלחן וק"ל :

א"נ סמ"י הכתובים כי ילך מלאכי לפטוך והציאך אל האמורי והחתי והפרזי וכו' היינו א"י ובחר סבי ועבדהם את ה' אלהים כי פ"י ושיבת א"י יוכל לעבוד את ה' מבלי שום ערעור ובזה וצירף את לחמך וכו' ע"ד שאמר הכהן ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וגם וסגורמים מחלה מקרבך שישיבת א"י מונעת כל רע. א"כ וסגורמים מחלה הוא רמז ליה"ר כי שם בביתו ית' אין לו שליטה וכמ"ס צירושלמי ע"פ וסגור ה' ממך כל חולי זה יאמר יע"ש :

א"נ אפי' דסמך ענין ישיבת א"י להאי קרא דוצירף את לחמך וכו' דכיושב בא"י צריך להיות פרוש מן העו"ש ומסחפק במועט לחם ומים דוקא ח"ש כי ילך מלאכי והציאך וכו' אז וצירף את לחמך ואת מימך :

ועבדתם את ה' אלהים וצירף את וכו'. אפי' דנוט' וסגורמים מחלי מקרבך אחריות מו"ס. גם בא סגורמים ב"י כמספר אלהים לומר שמסך הדברים מעליו גם מספר ס"ת וסגורמים מחלה מקרבך עם ה"ה גי' ש"ה רמז לש"ך דינים שמסכסם מעליו :

א"נ אפי' הסמ"י ועבדהם את ה' אלהים וצירף וכו' וסגורמים מחלה מקרבך בסק' מ"ש בגמרא ח"ל היואל מבית הכנסת אל יפסע פסיע' גסה אחר אב"י לא אחרן אלא למיפק אבל למיפל מ"ס למרסם שגא' קדש נרדפה לדעת את ה' וסמ"י פ"י כונת אב"י דהכונה הוא ל"ה אלא למיפק לילך למסקיו אבל למיפל ר"ל לבית המדרש מ"ס למרסם ע"ע. וטוע דעבודה היא חפ"י ח"ש ועבדהם את ה' אלהים זו חפ"י ר"ל אם היית מתפלל ואח"ך יאלח לביהמ"ד ח"ש וצירף את לחמך ואת מימך שנקנסת לביהמ"ד ללמוד חורס ע"ה לכו לחמו בלחמי ושתי ביון מסכתי ה"ה אם יאלח במדונה לא חירא משום שאז"ל פסיעה גסה נטלה א' מח"ק ממאור עינו ש"ה אלא וסגורמים מחלה מקרבך כיון שילח ללמוד לית לן בה :

לס' ג' במסרה את מספר ימך אמלא. ופי' אמלא חוכמות. ואוצרותיהם אמלא ע"כ. סובא להצטרף ז"ל ופי' ח"ל כשהצדיק נפטר מן העולם וממלא מספר ימיו אז מראין לו חלקו בג"ע כמו שמצינו נבי ר' אבהו. וגבי ר' אלעזר בן פדת בהעניית וכו' מספר ימך אמלא. ואוצרותיהם אמלא. ופי' אמלא חוכמות. אין לאדם להוכיח לחצירו אלא סמוך לפעירתו כדי שלא יבא מוכיחו וחרור ומוכיחו. וכו' ופי' אמלא חוכמות מתי את מספר ימך אמלא עכ"ד :

ובאו"א אפ"ל דידוע מאז"ל דמ"ס שהקב"ה נטל צדיק א' ומספר על הדור הוא דוקא בצדיק שהוא ציטו לבין קונו ואינו מועיל לבני דורו. אבל כשהצדיק הוא מועיל ומוכיח לבני דורו אזי אינו מסלקו לפרסם אלא דוקא כדי שלא יראה ברעה כידוע. והשחא ח"ש ח"ה את מספר ימך אמלא שלא יסתלק קודם זמנו אכן זה דוקא אם אני נוכח בצעמי ופי' אמלא חוכמות שהמיד אני מוכיח לבני הדור לשבז מדרכם ברעה. ולא זו בלבד שלא יסתלק קודם זמנו

וישם כה"ר מלכיה בראש וימליכיה חתם ושחי ורות כעומאס יעביר מן הארץ עכ"ר והשחא א"ש וז"ל לא חסיה משכלה ועקרה בארץ מן באוב"ע ברודים ומענים אוחזי ואימחי זה אח מספר ימין אמלא ס"ח כה"ר ר"ל בזמן שימלאו כה"ר שנים באלף ה' אז יסיו נשעים ישראל וק"ל :
(לו) **מעט** מעט אגרשנו מפניך עד אשר הפרס ונחלה את הארץ. אפ"ל בסק' את

כידוע דמי שכוף עניו אין יגער שולט בו וכמו שפי' המפ' דלכך קבע במזמור קליא ה' לא גבס לבי וכו' לומר דכיון דלא גבס לבי אין שולט בו קליא שכוף גי' סמאל' כידוע. עוין מ"ש ה' יוסף לח"ק ס' משפטים יוס' ה' וז"ל ואמרו ז"ל כי עיי הענוס אס' נגזר עליו מיתח מחבטלה הגזירה וכן אס' נגזר עליו מיתח בנים מחבטלה הגזירה ונמחלים עונותיו וכו' יע"ש. עוין מ"ש ה' נפש חיים מפ' הע' אות ס"ג וז"ל עיי הענוס זוכה לארץ ישראל בן כחציו דדרישים צפוטיו בגלגל ובנסחר מאשר חנני אלסים ועיין לה' מגיע אופן קייט יע"ש עכ"ר ז"ל יע"ש והשחא א"ש וז"ל מעט מעט ר"ל דאס' ממעט עלמו ביחד שאת ע"ד מאד מאד הוי שפל רוח וכו' בזה ממלא רוחא כמה דברים אגרשנו מפניך הוא השוגא כידוע שהוא ה"ס"ר ועוד עד אשר הפרס דע"י הענוס אס' נגזר עליו מיתח בנים מחבטלה הגזירה כח' וכו' עד אשר הפרס שעי' שבני חיים וקיימים בעולם יפרו וירבו ויחלו הוא פרס ורבה. ועוד ונחלה את הארץ הוא ארץ ישראל וכנ"ש מוכרח"ף ז"ל דזוכה לא"י וק"ל :

א"ל אפ' עפ"י מ"ש ה' כח' שס' אות ס"ד דע"י הענוס זוכה לגלגל במלחמה יע"ש.

עוין מ"ש ה' כח' שס' אות ה' וז"ל ענוס זוכה להעמיד חולדות הרבה רש"י ה' בראשית ע"פ ויקמן ילד יע"ש. עוין מ"ש ה' ז"ל שס' אות ב"ן ח"ל על ידס' זוכה לחיי העוב"ב ומילתו מחיבות הקבר וכו' יע"ש והשחא א"ש וז"ל מעט מעט היא הענוס כח' אגרשנו מפניך וכו' חוזר למס' שלמעלה וגרשהי את החוי אתה ככנעני וכו' דזוכ' לגלגל ואויביו נופלים לפניו כח'. ועוד עד אשר הפרס כמ"ש רש"י צפ' ויקמן ילד כח' וגם ונחלה את הארץ הוא ארץ העליונה עוב"ב וק"ל :

א"ל מעט מעט אגרשנו מפניך רמו לגלות שבעוב"ר

זמנו אלא גם ואורחותיהם אמלא לעוב"ב סיינו לגדיקים המוכחים לבני דורס עיי שזכו חיבו את הדבים. א"י על ידס' ואורחותיהם אמלא לכל מי שחזרו על ידן א"י אמלא חזר לגדיק דמיתה בסי' דחשיב כאלו הוא בעלמו מילא ואורחותיהם וק"ל :
ובכתוב עלמו לא חסיה משכלה ועקרה בארץ את מספר ימין אמלא

אפ"ל בפסיקות בסק' מ"ש ה' ברכת טוב בזכות הכי ואברהם זקן בא צימים וכו' ברך את אברהם בכל במ"ש ז"ל כל המעמיד בן לדיק כאלו לא מח' ח"ש בא צימים ב' ימים העוב"ב ובעוב"ב יבמה סיהר זכיותו לכך לז"ל וכו' ברך את אברהם בכל גי' בן ע"כ והשחא א"ש וז"ל לא חסיה משכלה ועקרה בארץ אלא יסיו להם בנים וכו' כאלו את מספר ימין אמלא דסייטו שכל זמן שסבן הוא חי כאלו סאב ג"כ הוא חי וכו' את מספר ימין אמלא הוא גי' ב"ן. גם ס"ח את מספר ימין הוא כה"ר שס' רמו שסבן היא שומר חר"ג מלוח דאוריהא וז' דרבנן ס"ה גי' כה"ר שאז הוא בבחי' לדיק :

א"ל אפ"ל בס"ד עפ"י מ"ש ה' שערי לך צפוטו שער ד' נחיצ ב' והכלית דבריו דקץ הנאולה לרין שיסיה אחר חר"ג שנים מאלף ה' כדי לסבול בעד כל מלוח שנס' אחת יעשביא וסביא ע"י פ"י ה' כסא מלך ז"ל בזכות הכנא אוכלין כל ד' וחולין כל ה' ושורפין בהח"י וז"ל אוכלין כל ד' כל אלף סד' אכלו ישראל בזכותם וזכות אבותם ובאלף סד' חולין ר"ל היו חלויין ועומדין לא אוכלין ולא שורפין אבל בהח"י אלף ה' שירפין שכמה גירושין נעשו לישראל וכמה נשרפו על קידוש ה' עכ"ל ואי' לזאת לא יוכל לבא לידי חיקון סיותר אחתי עד יושלם חר"ג שנים מאלף ה' שאז יחוקנו החר"ג"י איברים בין באדם עילאס בין באדם חתאה ואז יכולים ישראל לרחות וליסכות מזוי שכינתו יחי פנים בפני' משא"כ קודם לזכ' כי צמל מוס' פסור מן הראייה וכו'. **עוד** כהב' שס' ח"ל ועוד נוכל לומר שלא יסיה עליוס גמורה למלכות לכיונה בבית המלך שוס' בשוס' לאסוד אוחס' בכח' המליכיה אלא עד אחר כלות משך ז' מלוח דרבנן נוספים על החר"ג מלוח שבין כולס עולם במספר חר"ך שהוא חיבת כה"ר חכו סוד הכחוז

שבעה ימים לא יש בחי' זיווג פז"ס וחי' מעיט מעיט
ג' רח"ל רמו לשכונת ח"א אגרשנו מפניך עד
אשר תפריד ע"ה ג' חרפ"ו וכמ"ס ה' שפרי לך
ע"ס בן פור"ח יוסף ואז ונחלה אח הארץ היא
שכינה עוזנו שסנוק' כינוי לארץ כנודע ואשח"ס :
מעט מעט אגרשנו מפניך וכו'. אפי' בפשיטות
בס"ד שידוע שהקב"ה שולח ללדיקים
יסורין בשביל העונות מועטים שיש להם כדי
להיותם נקיים זכים וצדים לצו"צ וההפך לרשע
ח"ס מעט ר"ל בשביל עונות מועטים שיש לך
מעט אגרשנו ע"י שממעיטו ביסורין אגרשנו מפניך
החטא שיהיה לך מקודש עד אשר תפריד ונחלה
אח הארץ :

א"נ מעט מעט אגרשנו וכו' עפ"י מש"ל ע"פ
אכבחי אחכס אמר ה' על כן אפקוד
עליכם אח כל חמאחכס דר"ל שמאכבחו יח'
עמנו מרפא צה העונות שלנו מעט מעט וכמ"ס
אין לך לרה שאין צה מעון העגל וז"ס מעט מעט
אגרשנו מפניך ר"ל לאט לאט שאינו נפרע ממנו
צבה אחת. ואפי' לרמוז כי חיבה מעט ג' וי
עגל ור"ל שאם היה רטנו יח' להפרע ממנו עין
העגל בשלימות לא היה נשאר לא כריד ולא פליט
ולזה רחמנו יח' נוצרים למעט אוחו בהדרגה
וח"ס מעט מעט אגרשנו לען העגל משכך. ורמוז
בס"ת מעט מעט אגרשנו מפניך ג' ד"ך :

(נשאל למיחה צחור שיהי ביסורין)

א"נ מעט מעט אגרשנו וכו' ח"י מעיט ע"ה
ג' ק"ך רמו לק"ך לרופי הליהם ר"ל
שע"י היסורין שנהמטט חלבו ודמו נחצטלו מעליו
סדינים וז"ל אגרשנו :

א"נ לענין הגאולה רמוז שע"י הענין נגאלים
ישראל ח"ס מעט מעט ר"ל ע"י שממעטי'
אח עלמכס אגרשנו ליכ"ר וגומדא דיליה. ח"כ
רמוז נשר אוס"ע עד אשר תפריד ונחלה אח
הארץ נוע"י ג' צי"ת. גם ס"ת ע"ה ג' חקין
רמוז למחז"ל ע"פ בית גאים יסח ה' וילצ גבול
אלמנה שהוא על בית המקדש יס"ר שיבצ"א :
ו' יבא משה ויספר לעם אח כל דברי ה'
ואח כל המשפטים ויטן כל העם קול
אחד ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ויכתוב משה
אח כל דברי ה' וכו'. אחד משכיל הקשה לי
דלמס בחחי' אמר ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה

דוקא וצחר ככי כחי' ויקח ספר הכרית ויקרא
באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשי' ונשמע
ומ"ס זה מזה. חקן אחר ההחשבות מעט צפ"י
רש"י ז"ל אמרתי לו דאפי' לפי עפ"יך פשט והוא
זה דבחי' פירש"י אח כל דברי ה' מלח פריש'
והגבלס. ואח כל המשפטים ז' מלח שנלטו בני
נח כשצח וכבוד אורא ופרס אדומה ודינין שניהנו
לסס צמרה. לא כן שאר החורס לא נרמו ולכך
אפי' דכולם בפ"א אמר להם ולכך אמרו כל אשר
דבר ה' נעשה וכוונתם היתה על אלו ששמעו
אוחס עכשיו. אבל צחר ככי דכחי' ויכתוב משה
אח כל דברי החי' ופירש"י ז"ל מצרש"ה ועד
מחי' וכתב גם מלח שנלטו צמרה. ואח"ך כחי'
ויקח ס' הכרית הוא הס' שכתב דברים כחי'
וכמ"ס רש"י עוד הפעם יע"ס ומסחמא כי לא
יכול להספיק לגמירא ש"ת ככתובס ולכך אמרו
כל אשר דבר ה' נעשה וגם נשמע השאריות
הנשארכ מה שלא סיימח וגם הדברים החדשים
שלא שמענו כלל נשמע ונקיים וק"ל. ואמרו ויספר
לעם אפי' לרמוז צני"ס החיד"א ז"ל כי העיקר הוא
לשמור עצמו מלהיטות כממון והעריות ולהי"ר
זה הרמוז ויספר לעם ח"י ויספר לי מקום הפס
ולע"ס מ"מון ע"ריות לישון או לפרוש :

(לח) נשאל לחפילין **וכמראה** כבוד ה' כחש אוכלת
בראש סכר לעיני

בני ישראל וסדקדוק מצוי דה"י בני יחור נפיש.
והיל"ל לעיני ישראל וכו' לימ חקן רמו כדומז
דלימוד החי' משבר היס"ר וסיעתו וסחורס נק'
כבוד ע"ד כבוד חכמים ונחלו. וגם ידוע דהוא
אח שנא' הלא כה דברי כאש ויהי"ר נקרא
הר ע"ד דברי הגמרא ללדיקים מדמס לסס כהר
גבוה וכו' ח"ס ומראה כבוד ה' היא החי' היא
כאש אוכלת בראש סכר הוא יס"ר דסחורס
שורפתו ומצטרחו וזה לריך שתאמרנס לעיני בני
ישראל בני דייקא סס נערי בני ישראל שמחנכיו
צמלח לסודיע ולסודע להם שע"י החי' סס
מצערס היס"ר וגומדא דיליה וק"ל :

(על) **אירתא** צמסרס ונשמע ג' נעשה ונשמע.
ונשמע קולו. ונשמע פחגס המלך
אפי"ל צהק' אח סידוע כי לא די לארס לסיות
הוא לדיק אלא גם לריך לסוכית אח סעס
ולסחורס צחש"י. וכבר נודע מ"ס צוסיק כמס
גדלס

גדלה מעלה מי שהוא מוכיח לחייביו אין לו ערך כיע"ש. והשחא ח"ש ח"א נעשה ונשמע וסוף קאי על מאמר ה' וכמשי"ה כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. ולא די זה אלא גם ונשמע קולו רמז לאדם שהוא לדיק לריק, להשמיע קולו ולסוכיח את בני דורו וכו' יאמר להם אני ואחס ונשמע פחגס המלך ויסי' חיבת ונשמע מדבר על הרצים. ולא חימא שזה דבר קל הוא אלא כי רבה היא שגדלה מעלה כנו'. ואז וכל הנשים ר"ל שהיו צנחי נשים צנחי שמקלרים צטבורה ה' ע"י שזיכיתו אחס ויחזרו למוטב אז יתנו יקר לבעליהם שהחזירו אחס בין אם הוא גדול בין אם הוא קטן ח"א למגדול ועד קטן :

א"ל ללך אחר בסק' מאזיל דלפפמים אחריו מוטב שיכיו שוגנין ואל יסיו מזידין אם אתו יודעין בודאי שאין שומעים הסוכחת ויסיו עושים צמוד ח"ש נעשה ונשמע. וגם ונשמע קולו שצריך לסוכיח וכמ'. זה דוקא כיכא שידע שמחקבלים דבריו כאלו ונשמע פחגס המלך. ואלא"ה מוטב שיכיו שוגנין וכו' וק"ל :

מ) עיין בחקל"י יוס ד' שהוצא בסלגה ממס' מליעא דפ"ה ח"ל רב יוסף יחי' מ' העניחא אקרויה לא ימושו מפ"ך. יחי' מ' העניחא אחריו ואקרויה לא ימושו מפ"ך ומפי זרעך יחי' מאה העניחא אחריו אקרויה לא ימושו מפ"ך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר מכאן ואילך לא תריכנא חורה מחזרה על אכסניא שלם ע"כ. והנה זכורני שהמ"צ ז"ל הקשה דלמה נשתנה בפעם ג' ההפכה ק' העניחא ולא כמו הקודם מ' העניחא ולא ידענא מה חירצו. והנה בעתה אפ"ל דהנה מה שהעניש בהח"י מ' ולא פחות ולא יותר הוא כנגד מ' יוס שעלם משה בשר לקבל החורס. וחורס מה כח"צ ב' ושננהם לבניך ולכך יחי' מ' העניחא אחריו כדי לזכור שצניו ג"כ יסיו בעלי חורס. לא כן לזרע זרעו אפי' שיש אומרים דחייב כמו בנו אינו מבואר בחו' צדדיה ולכך יחי' מאה העניחא כי ס"ח ומפי זרע זרעך עולם ק'. והס"ד משה פרץ נר"ו אמר להכניע שר של שחח פוט"ס שעולם ק'. ואפי' לי לומר בא"י צס"ד כי רומז למאמר זוס"ק שמוח דקמ"ח ע"ב והוצא לה' בני יששכר צמ' חדש אדר כי השכינה יש לה השפעה מאות

ו' והספ"א מאות ק' יעשצ"א וצו"ו כי כדי להכניע את הספ"א הספ"א הספ"א ק' העניחא ומ"ס מכרש"א ז"ל בחידושי אגרות כי הוא גדול שצופרים לא זכיתי לבין ד"ק כי על איזה שיעורים ידבר וא"ח שמונחו על ר' זירא אינו ענין כאן :

מ"א) מארז"ל באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים פ"ה ה' אד"א בבלי י"ז דרך רמז דברי רז"ל שאמרו בא' באדר משמיעים על השקלים ועל הכלאים וכוא ידוע מה משרז"ל צניסן ננאלו וצניסן עזירין לינאל. וא"כ כיון שח"י ניסן מסוגל לנאולה לריק שישראל יעשו השיבה קודם. שיכיו ראויים לנאול וא"כ כמו שקידם חדש חשרי יוס חדש אלול שצריך להרבות סליחות ותחנונים להספורר בחשו כי זמן ב"ד שלשים יום לכן השחא גם קודם חדש ניסן בשלשים יום שהוא באדר באדר לריק לעורר הסם בהשזכר ח"ש משמיעין על השקלים כלומר שכל אדם צריך לשקול עצמו וערכו וחיוב עם קוניה מאשר הטא על הנפש וכמה מלות יש צידו וכמה עוניה חמורות עשה וקלקל צנפשו בעוה"ב כדי שאם יכיר מיעוט ערכו וישוב אל ה' וירחמנו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח ומ"ס על הכלאים יובן כי על הרוב יסיה אחד באדר אחר ס' משפטים שהוא סיום השזכר"ס שאז העולם חקנו חקין של שז"ל שגפלו לצורות נשברים ונחערבו ולכן צנימרים החיקון אז משמיעין על הכלאים שהם כלאי זרעים שלא יתערבו וסכונם על זרע האדם שלא יחזור ויקלקל זרעו ח"ו לערב הטוב ברע חלילה. או יובן צס"ד משמיעין על השקלים ג"י ח"ק כמנין פ' לשבר כחה היא וכל נוגדא דילס וסאלילים כרות יכרחון להקן עולם במלכות שדי וק"ל :

ובא"י אפ"ל דרך רמז עפ"י מאי דק"ל צדק דבפורים כל מי שפוטט ידו ליעול נוחנין לו ואף אם האדם יראה לו שאחרי אדם שפחה ידו ליפול אינו צריך עכ"ז נוחנין לו כי אף בשאר ימים איכא למ"ד בודקין לכסות ואין בודקין לחזותה ושהחא ח"ש ח"א באחד שחי' אחד ג"י י"ג וכו' היינו שני ימים של פורים ששם הכל יסיה ע"ז ח"א באדר באדר משמיעין על השקלים היינו מלות נדקס כי מחזית השקל עולם

בשנתו זאת ש' תר"ן שר"ח הוא יום ו' ע"ז
כיון שכבר צפי העולם נכנס חדש אדר מרצין
בשמהם אף שהוא עדיין יום ההכרזה הוא יום
כ"ד שבע ו"ל בדמות ראיה יש מהכרחו לחדש
אז שאין אומרים יכי רצון ככל חדש אלא אומרי
מי שעשה נסים וכו' ויש פוסקים שאומרי מחדש
חדשים וכו'. איך משמע שמזמן ההכרזה מהחיל
ההארזה. ואפי' דזכו סבוכה ג"כ משכנעם אז וכו'
איך אפי' משכנעם אדר ר"ל אפי' משכנעם אדר א'
בשנה מעוברת מרצין בשמחה. איך משכנעם אדר
ר"ל מיום שעושים משמחת החדש :

פרשת תרומה

(א) **סמי'** הכתובים וישכון כבוד ה' על הר
סיני וכו' ומראה כבוד ה' כאש
אוללת צראש הסר לעיני בני ישראל ויצא משה
בחוק בענן ויעל אל הסר ויבי משה צהר מ'
יום וכו' ויקחו לי תרומה אפ"ל צס"ד דידוע
דהלחא מילי עבד איניש ועל ידם שורה שכינה
וכס לרקס ומילה וחורב. ואפי' דשלשה המס
רמזים בחיבת הרומה וכו' אומרו וישכון כבוד
ה' על הר סיני ומראה כבוד ה' וכו' שיהי שם
השראה שכינה ויני חדא משה צהר וכו' להביא
החו' וכו' ג"כ ויקחו לי שכיכול יקחו אחו' ע"י
תרומה חורה מ' שניחנה למי יום ועוד תרומה
היא תרומת סגוף דסיני המילס ועוד היא גופה
תרומה המשכן מדין לרקס נגעו צה כי מכל
חלין דהיו גר"ס המעלה לשרות שכינה וק"ל :
ובכתוב גופיה ויקחו לי תרומה מאת כל
איש אשר ידבנו לבו חקחו את
תרומתו אפי' צהק' מה שפי' איני בעניי צכונה
רש"י ז"ל לי לשמי שהוא רומז לענין הלקס שפי'
מיחד שם סו"ס צ"ה וכמ"ש המפי' משם האר"י
ז"ל דחרין סו"ן של סו"ס ה' אלצעות של
סנותן ובעני חרוע של סנותן הוא ויפרוסה היא
ויד חס פי' לי לשמי דסיני שיקחו שם סו"ס צ"ה
כי ידוע דתרומתה המשכן מדין לרקס נגעו צה
אח"כ ראיתי בכת"ק שביא זס משם י"א יע"ש
ובזה אפי' שיהפך הקרא גופיה ויקחו לי תרומה
דהיא רומזת ללקס שפי' ויקחו לי ממש כמו
אין

עלמה מדין לרקס נגעו צה. ואז אין מדקדקין
בנתינת הלקס אלא אף ועל הכלאים ר"ל בין
עני בין עשיר חתן לו כיון שפושט ידו. איך רמז
אפי' לגוי וכו' כלאים וק"ל :

ובאו"א אפי' דידוע דנתינת הלקס היא
מבעלת הדינים והספי' וסליה"ר
ואדרבא היא חסיה למליץ טוב בעדו. וידוע
דהי"ס"ר נקרא הר וכמו שלעחל נראה לדיקים
כהרים גבוהים ולרשעים כחוט הבערה ויכשהא
א"ש וי"א באלה צהר חי באלה ר"ל צביל אחד
מבי אדר כי חיי אדר גי' ס"ר ר"ל צביל אי'
מהשני הרים שהוא הי"ס"ר שהוא מקשרג על
ישראל משמיעין על השקלים סיינו מלח הלקס
כי עיי' כופה אחו' ומבטלהו ואז זס חליפהו ועל
הכלאים אחיות מיכאל כי עיי' הלקס מיכאל
השר סגול יעמוד להליץ טוב בעדו הכיר :

א"נ משמיעין על השקלים הוא לרמז למדח
הענוה שיבקול עצמו למה הוא חסוב
בפני הגדולים ממנו וסדורות הקודמים לו ובה
ישבר סליה"ר כידוע. ח"א באלה צהר צי' ס"ר
כנ"ז אז משמיעין על השקלים שיבקול עצמו כל
אוי' ויראה פחיתותו וחי' באלה צהר גי' י"ג
ר"ל צכולת לו י"ג שנים שאז הבי' הרים הם
י"ס"ט וי"ס"ר הם כל או"א מהאמן ומחזק
לסיות בגוף האדם וסדת כהונה לגרש סליה"ר
ולשכין בנזקומו י"ס"ט הוא ילד מכין וחס ואז
לרין לשקול עצמו ומעשו הקודמים ויחזור צהשי'
על העבר ואז יחגרש מעליו סליה"ר הוא וגודל
דיליס ח"א וע"ל הכלאים קרי ציה שול הכלאים
הוא רומז לי"ס"ר וגודל דיליס שסם כלאי צהמה
כי עיי' שיחזור צהשי' מן הקודם גרש יגרש
מעליו סליה"ר וישכן במקומו אחו' עמו סליה"ט
להדריכו למוטב. וכו' ע"ד שדרשו ז"ל ועל חרבך.
קרי ציה שול חרבך וק"ל :

(ב) **לגיון** רז"ל משכנעם אדר מרצין בשמחה.
ה' אדר"א צבלי יליו דקדק צס'
פרשחתי דתי' משכנעם אין לס משמחה וכוליל
משכניע ופי' דככונה דמעט שיבא סגולת אף
שהוא נכנס בחדש שבע ע"ז מרצין בשמחה
יע"ש. וכמתלמד מדבריו אמרנו דאפי' צס"ד
דככונה מעט שמכריזין חדש אדר דסיני צכנה
שלפניו ואף שלפעמים יסיה רחוק וימיס כמו

כעני. וכיח דמח יחן ומח יוסף לז"ח אשר ידבנו
לבו יחיס מה שיהיה רלס הקצים לזכות הח ישר
וראיה לזח שליוחי וחלח החרומה אשר חקחו
מאחס זכב וכסף וכחישח וכו' מסכח ערכין שנו
כאן דיש שכותן זכב ויש כסף וכו' משמע דסכל
לפי מה שסוף האדם וק"ל :

ובאו"א אפי' לרמח זכונח סבי ויקחו לי חרו'
וכו' ד"ל דלמח כפל כלשון חקחי אח
חרומתי דכבר אמר ויקחי לי חרומה. אך יפי'
לרמח וכו'א זכקי' מאי דק"ל ופסקו מרן בשי"ע
י"ד ס"י ד"מ ח"ל מלוח עשה על האב למול
אח בנו וגדולה מלוח עשה זו יוחר משאר
מלוח עשה אם לא מל האב אח בנו חייבים ב"ד
למולו ע"כ. עוין מ"ש ה' ברכה אליהו ז"ל בסי'
סנ' דכמילס נקראח חרומה כנוף וזכח ח"ש
ח"א ויקחו לי חרומה מאח כל איש אשר ידבנו
לבו דסיינו שמלוח על מלוח כמילס שס"א מלוח
וכיינו מאח כל איש שסוף זרז במלוח ח"ש אשר
ידבנו לבו במלוח הא לאו הכי אם לא מלו אביו
אז חקחו אחס אח חרומתי דסיינו כב"ד חייבים
למולג ומילהא אב אורחיס קמ"ל במאי דקאמר
מאח כל איש דר"ל דכמלוח זכח ס"א דוקא על
כאיש לא כן האשה אינה חייבה למול אח זכס
וכמ"ש מורים ז"ל שס משס סטור וק"ל :

ובאו"א אפ"ל עפ"י מ"ש ה' כפס חיים במע'
מ' אח זין ח"ל ע"י מלוח מילס
שסוף ברית זכר לקבל הכירס שסוף ברית
כלשון ילקוט ראובני ק"ק משס ס' שערי אורה
יע"ש וידוע משז"ל דחרומה ס"א רמז לתורס
שניהכס למ' חורס מ' וזכח ח"ש ח"א ויקחו לי
חרומה דסיינו חרומה כנוף כנ' ס"א כמילס
וזכח אחס זוכיס חקחו אח חרומתי ס"א סח' וק"ל :
ואיתא במד' בפי' זה ויקחו לי חרומה סכ"ד
כי לקח טוב נחתי לכם ע"כ וכבר
פי' זו במ"א כאשר חנני ה' וכן עכס מלוח
לכביא מן החדש וכו'א זכקי' מ"ש במד' חנחומח
ס' זה ח"ל כי לקח טוב נחתי לכם זכוכג שבעו'
אדס לוקח סחורס מסחחריס זכלוחס יולא לדרך
פעמים שסוף מפסיד חבל סחורס של חורס
אינס כן למד אדס מכאן פרק אחד ומכאן פ"א
מכאן מס' א' ומכאן מסכח אחס ומשחכר זכס
סוי כי לקח טוב נחתי לכם. ד"א כי לקח טוב
למי

אכן יחיס מאח כל איש כ"א איש ח' דסיינו
לד"ק אשר ידבנו ניט' ידע זכונח נחיסה ולקוחס
וחלח סכונס חסיה זכני ח"א לבו ופ"ד נוס'
לבו זכונח לבו ודעחח. ועוד ח"ש לרמח עפ"ד
סמקי' שחי' ח"ש"ד ס"א רומח לאימח וס"א ג'
חלס"ס ס"א ס"א חלס"ס פשוט וכס' ס"א חלס"ס
ד"ודין וס"א ס"א חלס"ס זכנינו כמילס כלדקס
שסכסכח מדס"ד למס"ד וחי' ידבנו ס"א ע"כ
זדקדק ס"א רומז לאכח שיהיס מזויג ח"א
וח"ש חלס"ס וק"ל :

ובזה אפי' כונח סבי זכהלס ס"י ס"י סולך
חמים ופועל לדק וכי' עושח חלס לא
ימוס לעולם. דידוע דפי' סכסכס מפרידי' חלס
מלוחתיו מ' שזכס חלס"ס ח"א סולך חמ"י ופועל
לדק ס"א כלדקס וע"י עושח חלס שמחכר לוחיו'
חלס ללוחתיו ני' ח"א ל"א נוס' ללוחתיו י"ס
וכסכר מח' ימו"ס ו"פ סס י"כ שזכס יסחכרו
ו"כ וק"ל :

ובאו"א אפי' לרמח ח"י ידבנו לבו' לוחתיו
זכני' וס"א רומז לז"ש חכר"ס סימן
ז"ל קוב"ד לבי שער כחכר ז"ל ע"פ די מחסורו
אכר יסכר לו סמ ל"י לוחתיו עשיר לוחיו' חמלעני'
ג"י ל"ו לא כן העני כ"כ ח"א ד"י לוחתיו י"ד
אכר יסכר מן סליו יע"ש. וזכס פי' איכר ז"ל
כונח סבי נחון חתן ל"י יע"ש חף אנו נאמר אשר
ידבנו זכני' וק"ל :

ועוד אפי' לרמח לבו' רמז ליחוד קיבסו וכמ"ס
ס' חג"א פי' ויקכל דחי' לב רמז לשכני'
וח"ח ס' ס"א ז"א יע"ש וק"ל :

ובאו"א אפי' לרמח זכונח סכסכז ויקחו לי
חרומה מאח כל איש אשר ידבנו
לבו. דלכאורס ק' דסלשין כפול ללא לורך וס"ס
די לומר מאשר ידבנו לבו וס"ו לא אכן אפי' כפי'
סנ"ל דחרומה כמשכן ס"א מדין לדקס. עוין
מאי דק"ל דאפי' עני סנחפרנס מן כלדקס חייב
לחח לדקס דכל אדס אינו חייב חלס כשיעורו.
עוין מה שדרשו זש"ס ע"פ ולא יחמוד איש אח
לרנך אח סעפל ללרנך מלמד שסכח פרה דועס
זאשר וכו' וכן דרשו זפי' ולא יאכל אח זכסרו אח
סעפל לזכסרו. וכסכח ח"ש ח"א ויקחו לי חרומה
ס"א כלדקס מאח כל איש כל ריבויא. וגס רמז
זה זכני' מאח כל איש אח סעפל לכל איש דסיינו

זכב וכסף ונחשת שיזו לראות במראות חלסים. ואם חמס זכב וכסף ונחשת בני ח"ח חקיל סיינו כשכנינו שנקראת חקל חפוחין קדישין. איך בדרך זה לענין המילס דידוע דהמילס היא נקראת חרומה הנוף. גם על ידכ זוכה למילוי שכנינו כנודע וכשהא א"ש ויקחו לי חרומה סיינו המיל. וע"י המילס אשר חקחו מאחס אז יסיה לנו זכב וכסף ונחשת כי ע"י המילס מחקיים העולם כדכתיב אס לא בריחי וכ"י דפשטיה קאי על המילס. וגם בו חרמו רמו כנ"ל כי ג' אלה הם ג' ח"ח חקיל וקיל :

א"ן קריב לזכ על החורס דחרומה היא חורס מ. ודינא קאי דחייב ארס לקבוע עחס להורס בין עני בין עשיר בין שלס בנפוי בין בעל יסורין בין זקן בין בחור וכו' וכמו שפסק מרן בש"ע ע"ע. וכשהא זכו דנקט ויקחו לי חרומה חורס מ' מאת כל איש בא לרמו ללל כנ"ל בין בין וכו' וע"י החורס שהלמדו אחס וגם שהלמדו לאחרים ח"א חלל החרומים אשר חקחו מאחס ר"ל בשביל סח' שהלמדו מהם אזי זכב וכסף ונחשת שפע רב וצרכה יבא לכם. ולא יוכלו אוסיע לעעון עליכם טענת חלוקת סע' כי ע"י סח' וגם המילס מקיימין העולם וכו' כמיל מזוטו של יס ושש"ן וק"ל :

ובאו"א אפי' לרמו במ"ס במד' חנחומא ס' זה ח"ל אח מולא סחי חרומות בחר בסן הקב"ס אחד למשכן ואחד לכהנים חרומת כהנים ע"מ שיכוו בני חורה אמר ר"י מה כחי כהנים חמסו חורתי וכו' למס בין קדש לחול לא כבדילו לפי שאינו בן חורה. וכשהא א"ש ח"א ויקחו לי חרומה איננהי כשלומדים חורס מ' וק"ל. וע"י לבטה"ט ז"ל שפי' כעין זה באופן אחר וק"ל :

דבר אל כנ"י ויקחו לי חרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו חקחו את חרומתי אפי' בהק' מ"ס כי טעם מגדים וכבוד החורס ס' אמור וכו' כי ידוע מאז"ל אין לי להקב"ס בעולמו אלא ר' אמות של סלכס ואוכב ס' שערס המטוינים כסלכס. אך זכו בלומדס ד"ח בעטה אכל אס חיו ילמדו סח' בנאוס אזי ברוח יברח כביכול הקב"ס ממנו ומחורחו כאז"ל אין אנו וכו' ויכולים לדור בעולם. וכאשר פירשנו בזה אח"ל חרב אל הבדים וכו' שיושבים ועוסקים בחרס

למי שנוסס פרקמטיא ומשחכר פעמים שעימד בידו ופעמים שאינו עומד אכל החורס עומדת לו בעו"ז ולעו"ז סוי כי לקח טוב נחתי לכם ע"כ. עוין משו"ל דהרמח המשכן מדין לזקק נגעו בזה וידוע דבענין הלקקס הילסיר משיאו טלס לארס שיטח אוחו לעח כטורך או לבניו אחריו באופן שחמיד מטלס על לבו שהיא הפסד שמפסיד מממונו וכדי שלא יעלס על לבו היא להפסדות אחריו לו"א ויקחו לי חרומה דהיינו הלקקס ול"ח שאפי' שיטני וכיולל לו"א כי לקח טוב נחתי לכם שהקחו רחיה מן החורס שהיא הפסד הסחורה שפעמים מפסיד פעמים מרויח וכיולל לא כן סח' חמיד מרויח וכ"ש שהוא מלמדס לאחרים שלמד יוחר ע"ד ומהלמדי יוחר מכולס איך גם בלקקס כל מה שהוא נוחן הוא מרויח יוחר ולא חיישינן להפסד אלא נחון חתן אפי' ק' פעמים כי בגלל סדבר סוס יצדק וכו' וק"ל :

ובקרא נופיס אפי' כי ידוע שסודות סח' נקראת חורס ה' כי לו נגלו כל חטלומות לא כן הפשט נקראת חורס כאלס כי הוא כסכס מלימוד סח' וצפרט כשמחדס ח' ח' אך אפי' שאינו מבין כי"כ לריך ללמוד בסודי סח' כי היא אחת מר' חלקי סח' פרד"ס. ח"א כי לקח טוב נחתי לכם היינו חלק הפשט שאלס נכניס בו וטוב לכס. אך עכ"ז חורתי דהיינו חלק ססוד אל חטלומי :

ובאו"א אפי' עפי' מ"ס ה' הדיד"א ז"ל ב"ס מורה באמצע צפי' סכחוב זלעפס אחזנהי מרשעים עחצי חורחק דכשרוליס לבזות סח' ח' אומרים חון מחורס ח"א עחצי חורחק. וכשהא א"ש ח"א כי לקח טוב סיינו סח' שהיא טוב לשמים ולבריות. לכן חורתי אל חטלומי שהלמדו חון מחורס :

ובאו"א אפי' לרמו כו' כנ"י ויקחו לי חרו' וכו' חלל חרומה אשר חקחו מאחס זכב וכסף ונחשת. דידוע דחרומה מדין לזקק נגעו בזה כמ"ל וידוע דע"י הלקקס שורה שכנינו עליו כמ"ס אני בלקקס אחזה פניך. וכשהא א"ש ויקחו לי חרומה היינו מדין לזקק וגם כל ארס חייב בזה ח"א מאת כל איש וכמו שרמזתי אני עני מה למעלה. ובזה ממילא רוחא ע"י

בחורס בד צנד דלכאורס ק' דכא ארזיל אפי' א' שושב ועוסק בחו' הקצ'ס קובע לו שגר. אך סכונה שיושבים בד צנד ביחידות בלחי כשראה שכינה אחס בד' אמות של הלכס שלהם מחמת זרון לבס שלומדים בנאות לזה צחרצ יפולו. ודוגמא לזה נמלא ביוסיק פי' ויחי וז"ל ועיד יזכר ב"כ דלא יפוק יחידאי בלורייחא. מאי יחידאי בלא זיווגא דשכינתא. וחסו ג"כ כונח רז"ל שיושבים בד צנד בלא זיווגא דשכינתא. וכשתא ז"א דבר אל בני ויקחו לי כבי' לי אחס לוקחים שיסיה ציניכס כשראה שכינה ע"י תרומה הורה מ' אכן יסיה מא"ת נוס' מ"ס א"פר תולעת. שיסיה צו ענוה כמו השלש גדולים שנשתצחו בענוה וחס נוס' אד"ס שחמרו אפר מה חולעת וצס שיסיה לו ענוה אז אין לר"ק שיסיה לו חבר וכמאמר הננו' בפסוק חרב אל הכדים וכו' אלא כל איס אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי היינו הורחי אפי' ביחוד כיון שיש עמו כשראה שכינה. ומ"ס בד סיינו בלא כשראה שכינה וכו' וק"ל:

ובאו"א אפ"ל בהק' מה שראיתי לה' אברהם במחזה דמ"ת פ"א שהביא חקירה מה' ראש דוד ז"ל ס' תרומה שחקר דמאחר שחמרו רז"ל דקורס ברכה לה' הארץ ומלואה אי"כ צמידו דליכא ברכה כוסב וכסף וכיוצא כולל אדס מקדים כקדשות וכו' קי"ל אין אדס מקדים דבר שאינו שלו ואי"כ כל שציר האדס סכל מידו יה' ובשלמא מידו דמחן הוא מצרך וע"י כבכרה הוא שלו. אך בדבר דלאו בר ברכה הוא מאי איכא למימר. וחי' עפ"י מאי דקי"ל דכל קרבנות שסאשה חייבת בעלה מביא על ידה אך נדר ונדבס שלס אין בעלה מחוייב צכן ועעמא שאס יחחייב בנדרים ונדבותי אס יקניענה חדור אלף דינרים בכל יום וכבר ידוע דישאל עס כש"ה יס לבו דין אשכ ובעלס וכפ"י כביכול הוא חייב בקרבנות כפרתינו כדן כבעל. ולא עוד אלא דאף דבעל אינו מחחייב בנדרים ונדבות של אשחו מי"מ כש"ה כ"י שלס ישלס לכל נדריהם ולכל נדבותם משום דכח לא שייך מעמא שהדור אלף דינרים בכל יום ומכלס ממון בעלס דחי' ללך פילאס לא שייך זכ דכיד כ' הקצר חי' וסכל שלו. ועוד דלגבי בעל ואשחו כמעט שסאש' חדור לסקניטו וכך לא שייך כלפי מעלה כי הוא

במד' ויקחו לי תרומה ר' ברכים פתח לך ס' הגדולה והגבורה. עוד איחא במד' קרוב לזס ויקחו לי תרומה סס"ד שמע ישראל ס' אלסינו ס' אחד וכבר דרכו צהס רבים כלא סמס כספרתס ואענה חף אחי חלקי בהק' מ"ס ז"ל שתרומת סמס' היא מדין לרקס וכבר מוכח שמדין לרקס מוכח שדין צנים יס לבו ע"כ ע"ן מה שחי' ז"ל לענין מענה רוצא אחד מן החי' דלגבי בן ליכא מענה רוצא דכבן כולך אחר אביו ע"כ וצח יע"ן ויקחו לי תרומה שסא מדין לרקס

לדקק וא"כ מוכח דרין בנים יש לנו כמש"ל
בענין הלדקק וא"כ מניס מוכח דלך ה' הגדולה
ובטלה לה טענה רובא דסבן סילך אחר אביו וק"ל :
ובזה ג"כ יע"ן כו' הסד' השני שסבא לעיל
ח"א ויקחו לי תרומה שיהא מדון לדקק
ומן הלדקק מוכח שיש לנו דין בנים א"כ ממנה
מוכח שמע ישראל ה' וכו' דהבן סילך אחר אביו
וא"כ בטלה לה טענה רובא וק"ל. **ועפ"י**
א"ש כו' הסד' וז"ל ויקחו לי תרומה

אמר הקב"ה גאלתי אהכס ממלרים ואין אהס
ניתנים לי תרומה ובהק' עוד מש"ל דממה שירד
הקב"ה בעלמו למלרים וסליאנו משם מוכח דיש
לנו דין בנים דאז מעמא לבנו וא"כ לח"ה איך
ירד הוא בעלמו לא"מ ופימא עלמו בא"מ שיהא
מלי"ה גלולים א"ז מכה שיש לנו דין בנים ואז
מיעמא לבנו וא"כ ז"א אמר הקב"ה גאלתי אהכס
ממלרים ד"ל אני בעלמי וא"כ מוכח שיש לכם דין
בנים וא"כ מוכח שחתנו לי התרומה שיהא מדון
בנים וק"ל. **ועפ"י** יבא ע"ן כו' הסד' ח"ל
ויקחו לי תרומה הס"ד אהבתי

אהכס אמר ה' וק' דמה חלוי זה בזה. אמנם
עפ"י כאמור א"ש ח"א ויקחו לי תרומה שיהא
לדקק מדון בנים וחדע מסיבן דנתי לטח אהכס
מל"ה זו לז"א אהבתי אהכס וכו' ד"ל שמהוק אהבתי
בכס אני בעלמי סולא"י אהכס ממלרים וא"כ
מינה מוכח שחתנו לי תרומה שיהא מדון בני וק"ל
ובזה פ"י מעי מור' ח"ר עזרא סבבן עזרא

נר"ו כו' מד' חמור ח"ל א"י ה' אלהיך
אשר סולאחוק מארץ מלרים לכך ויקחו לי תרומה
וכפ"י מבואר הוא וק"ל. **ובזה** אפ"ל כונה
המד' ג"כ ח"ל ויקחו לי תרומה הס"ד תורה
טוב לנו משם מורשע ובהק' עוד את הירוע
דטענה דב"מ של המלאכים עה"ה הוא בטילה
מעט דיש לנו דין בנים ולגבי בן ליכא דינא
דב"מ וא"כ ז"א ויקחו לי תרומה שיהא לדקק
מדון בנים וא"כ מעט זה עלמו תורה טוב לנו
לנו דייקא ולא למלאכים מכה שיש לנו דין בנים
ולגבי בן ליכא דינא דב"מ וא"כ בטלה לה טענה
המלאכים וק"ל :

ועפ"י אפ"ל כו' לשון סה"ס כל המענה אח
השבת נחתנו לי נחלה בלא מלרים.
ולכאורס ק' דמה חלוי זב"ז אכן עפ"י א"ש

ובהק' עוד מש"ל דמשצירה שבת מוכח דיש לנו
דין בנים דאלת"ה הא קי"ל משחמם בשרביטו של
מלך חייב מיתס א"ז מוכח דיש לנו דין בנים
וסבן משחמם בשרביטו של אביו. א"כ ז"א כל
המענה את השבת א"כ סורס גביר בזה דיש לנו
דין בנים וא"כ נחתנו לו נחלה שיהא כהו' שנקראת
נחלה בלי מלרים ר"ל ליכא חו טענה דין בן
המלך דכיון שיש לנו דין בנים לגבי בן ליכא
דינא דבר מלרא וק"ל ודו"ק כי הוא לחיך מחוק :
ובא"א אפ"ל כו' הסד' ויקחו לי תרומה
סכ"ד תורה טוב לנו משם וסול
בהק' מ"ש ה' לקע יוסף ע"י תורה ח"ל טעם
שניתנס כהו' ע"י משכ' משום שסמלאכים סיו
עוברים דדב"מ לכן ניתנו ע"י משכ' משום שמשכ'
ג"כ נקרא מלאך עו"ן מש"ל ויקחו לי תרומה
תורה מ' ר"ל שניתנס למי יוס וא"כ א"ש ח"א
ויקחו לי תרומה תורה מ' כאמור וא"כ איך אהס
יכולים לכות בה וסול אית להו דינא דבר מלרא
למלאכים לז"א סכ"ד תורה טוב לנו משם וכיון
שמשה הוא שלקחם ונחמה לנו וסול ג"כ מלאך
א"כ ליכא חו סול טענה וק"ל :

ובא"א אפ"ל כונה הסד' כנ"ל ויקחו לי
תרומה סכ"ד שמע ישראל ה' אלהינו
ה' אחד וגם מד' השני סכ"ד כך ה' הגדולה
והנצורה וכו' והוא במה שר"ח"י לה' מראש
הגדול ח"ב דרוש י"א להלבשה שכתב ח"ל זאת ועוד
מלינו ראינו בזה' מל"ה הלדקק כי פ"י סמל"ה
סולא מחדקש שמו ית' והוא אוח ומופת כי
סול ית' ברא הכל יחד עשיר ואביון סולא אב' א'
לכולנו וכו' לא ק' להפך א' סולא ואחד סולא
באים לחשוב דשתי רשויות חלילה ומ' שברא זה
לא ברא זה ולכך אין מרחס זתיד יע"ש והשחא
א"ש וגק' עוד דתרומה סמסבן מדון לדקק כנ"ל
ח"ש ויקחו לי תרומה מדון לדקק וע"י אהס
מקדש שמי בעי' ואין לחשוב מחשבה אחרת כי
מי שברא זה לא ברא זה ח"ו ולזה סמך להאי
קרא סכ"ד שמע ישראל ה' ה' אחד. וגם סכ"ד
לך ה' הגדולה והנצורה כי מכה הלדקק הוא
סולא דה' אחד ואין לו שני. ובזה פ"י מעי
ח"ר יאחק מערבי נר"ו כונה דש"י ז"ל בלומרו
ויקחו לי תרומה לי לשמי וס"ה כמבואר
וק"ל :

לחג הסוכות שמקריבין ע' פרים. ותבר"ת
 ותכלתו כל לילס חספרו. הוא רמז
 לחג הפסח שצריך לספר בל"מ כל סלילס
וארגמ"ן וארון רבתי גנוה מלפני נחתי.
 הוא רמז לחג שבועות שבו ניתנה
 החורס. ותולע"ת וכוונת חלל:ס ותאמרנה
 לבחורים עיניכם חראו. **שנ"י**
 שאלו נשים יפות. **יש"ש** וקדשו שם
 שמים. **ועזי"ם** ועשו זרע ישראל מהם
 וסוף רומז למ"ו צאב שבו כבנות
 יוללות לכרמים ואומרות לבחורים וכו'. ר"ל לפי
 ענינה. יפפיות. מיוחסות. ושלין יפפיות. וכו'
 כדליתא בגמ':

א"נ אפי' לע"ד שם רמז על לימוד סתו' ורז"ל
 אמרו אפי' קרא כל היום כולו ותמנע
 סיבה פלגש נחשב לו כעוסק בגופי תורה. שם
 רמז שכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו מה שידע
 ללמוד יהיה מה שיביא ילמוד ויבא על שכרו
 ובזה יע"ן כונת ס' דלעיל מינה ויקחו לי חרומה
 חורס מ' שניתנה למ' יום ואינו צריך דבר ידוע
 כמו סלכות או פלסול וכיוצא אלא מאית נטי'
 משנה או סללים באופן כל איש אשר ידבנו לבו
 במקום שלבו חפץ תקחו את חרומתי:

וזאת החרומה וכו' זהב וכסף ונחשת רמז
 למאז"ל לעולם ילמוד אפי' שלא לשמה
 שמחך שלא לשמה צא לשמה ח"ש אפי' הלוונד
 בשביל זהב וכסף ונחשת היינו בשביל ממון עכ"ל
 קרוי חרומה. א"צ זה"ב נטי' זה הלומד בחשק
 היינו נחמח חשקו לש"ש. וכסף נטי' כשרואה
 סנסדרין סיבבים פוחח ור"ל אף בזמן הזה
 כשרואה סת"ח צאי ללמוד הוא פוחח. א"צ נטי'
 כשרואה ס'מן פוחח לראות סדברים כשרשם
 ואינו מהעלל. נחש"ת נטי' כניח תחיתחם שם
 חבינו ר"ל גמר סעינן:

גם הי' חרומה. שמעתי ממני מור' ח"ר צבור
 יעקב סכנן ערצב נר"ו שסוף נטי' חסנו
 רש ועסור מחלית השקל עכ"ל יל"ו. ע"ד סכנוב
 הפסיר לא ירצס וסדל לא ימעיט ממחל"י השקל וכו':
איתא במד' ס' זה חיל ואחסי הקרב
 אליך את אהרן אחיך כשחמ"ל
 סקצ"ס ואחסי הקרב אליך את אהרן אחיך כרע
 לו חמ"ל חורס סיחס לי ונחתיס לך שאלמלא היא
 איבדתי

דבר אל בני ישראל ויקחו לי חרומה מאת כל
 איש אשר ידבנו לבו תקחו את חרומתי
 אפי' שפי' מ"ש המפ' בכ"י פירש"י לי לשמו דע"י
 סלדקס מיוחד שם הו"ס ב"ס ידוע מרצנו סאר"י
 ז"ל וכו"ב"ד בסי' נח"ק ס' זה. ובזה אפי' סיוס
 ס' מאת כל איש אשר ידבנו דסיינו סלדיק סידע
 ככונה זו ור"ת ידבנ"ו ידע ככונה כחיכה ולקיהה
 לבו ר"ל שצריך שיביא דבר זה כלבו וגם נטי'
 לב"ו ככונה לבו ודעתו וק"ל. **א"נ** עפ"ד ס'
 מוסר"ס שיוסין סוב"ד לס' שער סהלר ז"ל
 ככונה די מחסורו אשר יחסר לו סלוחיות חמל"ס
 נמילוי סלוחיות עסיר סס ל"ו לא קן סעני כ"ב
 חסו ד"י סחסר"ס ממנו מחשבון ל"ו ט"ע. וזה
 אפי' מאת כל איש אשר ידבנו לב"ו כל"ו סהס של
 הפסיר וק"ל כנו' שם וק"ל. ועפ"י פשט סכנוב
 אפי' כי חיבה ידבנ"ו ג' חסד:

וכאו"א אפי' עפ"י מ"ש ס' נועס מגדים
 ס' חמור על מאז"ל מפ' חרצ אל
 סדריס וסולו חרצ לסונלויסס של ישראל סעוסקיס
 בד כדד סיינו צלופן סלין עוסקיס צחו' לסמה
 ולכן ססנינה אינס סרויס חללס ונקרס צד צלל
 סשרלס סכ"י. חן כשעיסק צחו' לסמה אז ססנינה
 סרויס חללו וכל אדם יכול ללמוד אפי' ביחיד
 כיון ס"ס לו סשרלס סנינה יע"ס. וידוע מ"ס
 צמד' דחרומה חורס מ'. וססחל ז"ס ויקחו לי
 חרומה סיינו סיכיו לומדיס צחו' לסמה וזו
 ככיוול לוקחיס סוחי סלני סורס חללס. ובזה
 אינו צריך כ"כ"ו רביס סלומדיס חלל מאת כל
 איש אפי' יחיד אשר ידבנו לבו תקחו את חרומתי
 היינו חורתי וק"ל ואפי' ללרף לזס דנידע דססנינה
 נקרלס חת ח"ש מאת ר"ל מס"צת ח"ת היא
 ססנינה סשורס עליו ח"כ כל איש אפי' יחיד
 אשר וכו' תקחו:

וזאת החרומה אשר וכו' זהב וכסף ונחשת
 ותכלת וארגמן והולעת שני ושם
 ועז"ס. שמעתי מסיקר ס"ס דוד משה סעיד כ"ע
 ששמע ע"ס ח"ד יוסף רומלנו ז"ל שפי' צזה
 ססוף רומז לכל מועדי ס' מחחילת ססנס עד
 סופס וסוף צדק כ"ע. **זה"ב** זה סיוס כריחס
 סוף רומז לרלס ססנס. **וכס"ף** ויס
 כפוריס סולח סספ"ס. **ונחש"ת** ומלכד
 מדכות חג סצפ"ס חקריבו. רמז

איבדתי את עולמי ע"כ. וסנה כל המפי ז"ל
 בארצו למעניהם בפירות המאמר הזה יע"ע
 בחלוקה ובפירושה. ולדידי הפעם אפ"ל והוא
 עפ"י מש"ל דשמת מרע"ה נאלץ קידם נשמת
 אהרן. גם ישראל נשמתם נאלץ קודם המלאכים
 והנה מרע"ה היה ס"ל דמחשבה עיקר וכיון
 דנשמתו נאלץ קודם נשמת אהרן אחיו א"כ הוא
 נקרא גדול מאהרן וא"ליו היחס ראוי הכונה
 ולא לאהרן ולכך הרע לו דלמא יקריב אהרן ולא
 לו חסיד הכונה אכן ספ"ח יח"ש רוח אהרן
 היחס אחר דמחשבה עיקר ולא כדס"ל למרע"ה
 והנה חילוק דמרע"ה הוא משום דעינא דשפיר
 חזי דהחורס ניחנס לישראל ולא למלה"ש אף
 דהם מצרעם ומן הדון הים הקדימה להם עכ"ל
 וכו' ישראל ולא המלאכים מוכח שפיר דודאי הוא
 משום דשמת ישראל אלא קודם המלאכים
 ומחשבה עיקר וזאת היחס לו למעלה על קדימת
 אהרן לו לכונה. ולכך ספ"ח אחא מרצות קדש
 וחדות ליה דהאמת לא כן הוא אלא לעולם
 אימא לך דמחשבה עיקר ולכך הוכיח אהרן שהוא
 גדול במחשבה וכו' א"כ מה ענין נחיתת החורה
 לישראל ולא למלאכים ע"ז בא וחדש לו ענינים
 אחרים. בא"ה הוא הענין שא"ל דבמחנה ליכא
 דינא דב"מ. עוד בה מש"ל דלמה ניחנס החורה
 דוקא ע"י מרע"ה ולא ע"י אחר והאחד מן הח"י
 הוא לפי שמרע"ה נקרא מלאך שדיבר עם ה'
 פנים בפנים ועלה לרקיע כמה פעמים ופסע
 אח בגדיו בגדי חול ולבש בגדים אחרים מלבד
 רוחני וכיון שכן חו ליכא ענינת מלה"ש כיון
 דגם זה שקבל את הח"י הוא מלאך ע"י למפי'
 ולכך כשהרע לו למרע"ה על דס"ל דמחשבה
 עיקר וסקדימה לו וראייתו מעטן הח"י דניחנס
 לישראל ולא למלה"ש ולכך אחא קוב"ה ואי"ה
 מחנא בידים דענינים אחרים יס לנחיתת
 הח"י וא"כ חו ליכא ראיה לענין וז"ש חורה
 היחס לי ונחיתת לך נחיתת דייקא ובמחנה ליכא
 דב"מ. וגם לך ולא אחר ותיקשי דלמה בחרתי
 בך מכל העם אשר על פני האדמה איז כמו
 שכחבו המפי' כדי לסלק ענינת מלה"ש מעל
 ישראל כיון שאח"כ ג"כ מלאך. א"כ הרי שלך לפיך
 דנחיתת הח"י לישראל ולא למלה"ש אינו מעט
 דמחשבה עיקר כסדרהך אלא מענינים אחרים

וא"כ למא דרעות וק"ל. ועוד אפי' דעם אחר
 יס ג"כ שכת' עיקר ג"ח בין אדם לחבירו וכמ"ס
 הלל לאוחו אדם ואכזה לרעך כמוך וכו' והעולם
 קיומו על הסדר אמרתי עולם חסד יצנס
 ובמלאכים לא שייך זה ע"ד שאמ"ל כלום שגאה
 יס ביעים וכו' והשחא א"ש דהו ספ"ס בדבריו
 כי געמו שאלמלא הוא איבדתי את עולמי וק"ל :
 (ד) ועשית מנורה זהב עבוד מקשה חיעשה
 כמנורה ירכה וקנה גביע
 כפחורים ופרחים מתנה יחיו. אפ"ל בדרך רמז
 כי ידוע דמנורה היא רמז לחורה ע"ד כי כר
 מזה וחורה אור. ולכך שחסיס לש"ש בלי שום
 פנים זרה כלל. וגם אינס נקנית אלא ע"י יסורין
 וגם ארז"ל ע"פ זאת החורה אדם כי ימות באל
 און הח"י נקנית אלא במו שממית עצמו עליה.
 והשחא א"ש וז"ל ועשית מנורה דכיונו החורה
 חסיד. זהב עבוד בלי שום פנים זרה אלא לשמה
 דוקא. וגם מקש"ס חיעשה המנורה לשון קשי
 דכיונו יסורין. וגם רמז בלא יפסיק בדברים
 אחרים בחוך כלמוד והוא ע"ד שכח רש"י ז"ל
 וז"ל מקשה חיעשה המנורה שלא יעשים חוליות
 ולא יעשה קנים ואיברים איברים ואח"ך
 ידביקם וכו' אלא כולל באם מחסידה אחת ה"כ
 רמז ללמוד שה' שיכא בבח אחת ולא פסקי
 פסקי. וגם לא לבדו ילמוד לעצמו אלא גם
 ירכה רמז לבניו שיכיו לומדי תורה ולא יניחם
 שיהיו עמי הארץ. וגם וקנה סינו למי שמחזיק
 בידו וקנה אורו ע"ד כי לקח טוב וכו' ישחל
 שיכיו יודע ספר. ואז כיון שזכר לזה ללמוד
 וללמד אז זכר לחדש חידושים בח"י ע"ד מחלמדי
 יוחר וכו' וז"ל גביע חידושים ופרחים מתנה
 יכיו שהוא מחדש חידושים. גם ר"ת גביע וכו'
 ע"ס הוא ג"י ע"ט שס רמז שיכחבס בספר
 וס"ח ג"י כ"ו רחמים. ומ"ש ממנה רמז שיכיו
 סקדמות אמתיות ממנו עצמו ולא זולתו :

(ה) ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארבו
 ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו.
 רז"ל פי' דלמא הארון היו אמותיו שבורות כולם
 באורך ורוחב וקומה. ולא כן בשולחן. רמז לענוה
 שיכיו אמותיו שבורות באורך ורוחב וקומה. רמז
 לאיברים שיכיו לו ענוה בכל איבריו פה ולשון
 ועין וידים ורגלים וכיוצא. ולפי דרכם אפ"ל
 שהוא

דבר מדיה כי מי שהוא מסופק בדבר א' או לא
הבין בטוב הוא מסתור מדעתו ואינו זוכרו עוד.
אכן מי שהוא שואל אפי' לקטנים ממנו ולומדו
מסס אז אינו נכשל בדברי חורס אלא כי עדותך
שיחכ לי ירלס כמו שאינו נכשל בדברים כן ד"ח
שגורים בפיו ח"א שיחכ לי הוא לשון דבור
כידוע וק"ל :

ו ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית
זר זהב למסגרתו סביב. אפי'
דכא בל לרמוז שהאדם יקמץ ממאכלו כדי לחס
לדקה וכמ"ס המפ' על מאמר החנא ויכיו עניים
בני ציחק. ולזה אחר שכתב ענין השולחן ועשית
שילחן יכ"י אמר ועשית לו מסגרת סיינו שחסיגור
אותו וחמטט צו אלא טפ"ח סביב נטי טוז פח
חריצה. ולא היא בלבד אלא סביב סיינו לכל
בני ציחו ע"ד מאמר החנא ויכיו עניים בני
ציחק וכנ"ל. וביאר דבריו ואמר ועשית זר זהב
סיינו סח"ח שחחקן אותו וחמטטטו שיסיה מיושב
טח"ח ועל העצודס למסגרתו סביב ר"ל מה
סקימץ ממאכלו ירויה צו חיי עוה"ב סיינו סח"ח.
ונטי' למסגרתו סביב נטי' ס"ל ור"ל שנופה סמ"ל
ליל"ה. וכמו שפי' בכוונת המכנה בשבת ח"ל
כופין את הס"ל לפני האפריחין. **א"נ** ועשית זר
זהב סיינו לי עשייה מחדש שיטע' כל מגמחו
לחם הספקס להלמידים שילמדו בחורס ועיי'
שיספיקו בידס יסיה לכס חשק :

א"נ ועשית זר זהב סיינו שחחקן וחשק סדיני'
מעליך כי נדע כי הכסף הוא רחמים
והזהב הוא דין ח"א ועשית זר זהב שחחקן
אותו. מלשין ולא עשה את שפמו. ועשחה את
לפרטים וק"ל :

א"נ ועשית זר זהב סיינו בל לרמוז למח שפי'
ז"ל בכוונת סכ' אור זרוע ללדיק שיש לכל
לדיק ולדיק ש"י עולמות ומן הש"י עולמות סכ'
יב ר"ז מהס שהס עובים ומחוקקים וסק"ג הס
אינס כ"כ חשונים וספונים. וצוה פ"י כונת סכ'
מה אק"ב לא קבה אל שהכונה שאפי' אק"ב
שהס ג"י ק"ג לא קבה אל ע"ע. ח"ש ועשית ז"ר
זהב שיאירו סר"ז עליך. למסגרתו סביב ר"ח ג"י ל"א
ע"ס. שחמטט יחוד סו"ה ארנות ע"י הלדקס
סכ' וק"ל :

ח ויקחו לי חרומה מאה כל איש אשר ידבנו
לבו

שהוא רומז לחיח שיטעטט עלמו דרופתקא
דאורייתא. אכן יסיה לו פטוס כי עיי' חסיה
חורחו לשמח בלי שום פניה זרס ח"א. עוי' מ"ס
ז"ל דלא בלבד ילמד לעלמו אלא גם ילמד לאחרי'
כי זה היא אחת ממ"ח דברים שהח' נקניה
צסס. עוי' דכח' היא יב צס פרדים ולריך
סאדס ללמוד בכולס ובפרט בפשט וסודות סח'
כי הוא נדמס לפנימיות סח' וספשט הוא מלבוש
מלמעלה. ועוי' דכח' בפשטה היא דומס לכסף
שהוא חריך בסולאס ומלוי ביד כל האדס. והזכב
הוא סודות סח' שכוה יקר ואינו מלוי ביד סכל.
ח"ש ועשו ארון עלי שמים שיסיה ארון סח'
בנופו ויכיה דרופתקא דאורייתא. ועיי' עלי שמי'
עומדים שיסיה לו קייום וסעמדה. אך בחנאי
שיכיו אמותיו שבורס שילך בדרכי סענוה. וצוה
ודאי חורחו לשמח בלי שום פניה זרס. ח"א
לפיה אותו זהב סכור רמו לח' דיליה היא נקיה
וברס. בלי שום מחשבה זרס. אלא זכס ונקיה
לשמח דוקא. דכיון דכא חפץ צמדה סענוה
בדאי שאינו לומד להסגדל ולהסכיר ח"א. אכן
לאו דוקא שכוה ילמוד לעלמו אלא לריך מציה
ומחוץ חלפנו. מבית הוא ביחו זס גופו. ומחוץ
הוא רמו לסרחוקים ממנו גם לכס לריך שילמדס
חורס. ואגב רמו בנוס' מבית ומחוץ חלפנו.
אותיות מוח רמו לפי אדס כי ימות בלוכל אין
סח' נקניה אלא צמי שממית עלמו עליה. וגם
ועשיה עליו זר זהב שלא די לו בפשטו סח' אלא
גם לריך ללמוד בסודות סח' סס רזי וסודות
סעליונים ח"א ז"ר אותיות ר"ל. זכב רמו לסודי
החורס שהס מכונים לזכב כי אינו צנמאל ביד
סכל אלא לעשירי עס. גם סודות סח' אינס
מלויים אלא בשרידים אשר ס' קורא. וח' סג"ב
ג"י ד"ע רמו דמס שלריך ללמד בסודות סחורס
הוא משום דע את חלסי אביך ועבדכו.

ועפ"ה א"ש כ"י סכ' מכל מלמדי סכלתו
כי עדותך שיחכ לי דסכונס דאין
סח' נקניה אלא צמי שכוה עניו וספל רוח כי
היא נדמית למיס וכמו שסמים אינס סולכים אלא
צמקוס נמוך כד סח' לא חמאל אלא צשפלי
סרוח ועניוים. וגם כי צוס לא יקפידו על כבודס
וילמדו אפי' מן סקטן מהס ח"א מכל מלמדי
סכלתו אפי' מן סקטן ממני וצוה לא אשכח

על המחוה ועל הכסות וכיוצא בזה ימצאו העד
ללמוד בה"י וממילא החורג מהרציה וגורם
הגאולה כי החו"י הוא רצח המעלות להביא
הופעה הגאולה אח"כ. ה' יסיר מסוס העורון
מעל פניו ויזכנו ללמוד בהורחו לעסוק אהב
לש"ש ולא לפנים חו"י אח"כ :

א"נ שם רמז לסמך לחיטוקות של בית רבן
ולחבר שלהם כי גם הם נעשים של
שמחה וק"ל. איך אפי' יטע בזה אדר"ג גי' כ"ר
רמז לנש"ר שנקרא הר שיטיבו כמו ילח"ט
ובזה יולא ייח"ק מן הקל"י וק"ל :

יהו' נהגו עם בני הע"י ליחד בשבת שקודם
פורים מי כמך וכו' וכו' חזו
ומליא ורמזו בו כל ענין המן הרע ומחשבתו
אשר חשב עלינו וכללחנו ע"י מרדכי ואסתר
כידוע. ורמיזו בסידורים כתוב לאמר ח"ל שבת
קודם פורים מסדרין כל הזמירות עד ה' מי
כמך וקודם שיאמר מזיל עני' יאמר זה. ויש
נוכחים לאומרו אחר החקבל בשחרית. עכ"ל.
ועכשיו אנו נוהגין לאומרו אחר קריאת הס"ח
אך יש להבין על מה אדריה העצמו לקבצי
קודם מזיל עני' וכו' הן אמר דאפי' שלפי שמזכירי
שם חיבות מי כמך וגם זה הפיוט ההלחני
מי כמך ולכך נהגו לאמרו שם ע"ד ראש מעש'
וזכר הלכה. אך עדיין זה לא יגהס מזור לקבצו
שם דוקא. ובדרך רמז אפי' לע"ד המטע הוא
כי בפסוק זה מזיל עני' וכו' רמזו בו ענין זה
של המן הרשע חדרא כפשוטו שהוא מזיל עני' מחזק
ממנו הוא המן לפורענות מוכן. ועוד מחזק
ממנו. שם רמז שנחזק ע"י הממון ששקל יו"ד
אלפים ככרי כסף ח"א מחזק ממנו' אוחיות
ממנו' שכל חזקו וגבורתו סיח' לו ע"י ממון שנחן
לאחסורם והקב"ה קלקל עליו וספר מחשבתו.
ועוד בו חרמוז בס"ח מזיל עני' מחזק ממנו
ועני' ואזין מנחלו ס"ח גי' רי"ב ור"ל מזיל עני'
מחזק ממנו וכו' מא"ש ריב ומדון ע"ד הרב אה
ריבנו. וגם אש חרף מספר ר"ח של זה הפסוק
כולו עם הס"ח הנו' ילא גי' חרף ור"ל הדין
והשפוט להרע הוא המן שהוא בעל ריב עובר
ומחזק על ריב לא לו. גם רמז ברי"ח מזיל
עני' מחזק ממנו גי' נק"ס ע"ד שאומרים צברכה
שלאחר קריאת המגילה וכוונתם אה נקמחטו
שחנקס

לבו חקמו אה תרומתי וחלח בהרומה וכו' אפי'
דרך רמז במש"ל כופין על הצדקה. גם אמרו
בגמרא ממשכנין על הצדקה. אכן צודאי שצדקה
חו' אינה נעשית עם ח' מעלות שמנה הרמב"ם
ז"ל צפ"י מה' צדקה כי הוא הפחודה שבכולם
וכחצ המגיס בחק"ל כי לא די שאינו נוטל שכר
אלא גם נענש עליו כע"ש חס שרמז ויקחו לי
תרומה נט' חליו ע"ד לי בגמרא חליוה ויחיב
לא חוי יסיבא. חליוה חזון וצינים וצינא. ולזה
נרמז בס"ח ויקחו לי אוחיות וי' רי"ג שמלבד
שאינו מקבל שכר אלא גם נטקין עליו וי' על
שלא קיימה צלב שלם ובנפש חפלה ואף אה
קיימה בשמחה ובצ"ל לרץ סיח' בענוה ורכות
לכב ח"א מלאה כל נט' מ"ך וגב ס"ח ח"ל נט'
חשפילו לעממם שלא יסיח עמו בגאולה וזה.
וגם ח"י חו"ש נט' אה יסיח שפל אז אשר ידבנו
לבו חקמו אה תרומתי וכינה הנדבה ללב כי
הגובה מזל הלב ע"ד אומרים ה' יעלנו מנבכות
הלב וק"ל :

ט) איתא בגמרא ח"ל הרומה שיתקיימו נכסיו
יטע בזה אדר. להבין זה נקדים
מ"ש במד' הנחומא ס' בראשית ח"ל מעשה בהלמוד
אחד מהלמודי רבי עקיבא שנאמר לו בחלום
באדר הוא מה וניסן' אינך רואה ומה שזרעת
לא תקצור וסיח' מיצר על החלום הרבה וסיפר
חלמו לפי רבי עקיבא. אמ"ל באדר הוא מה
בסידורם של חורס הוא מה וניסן' אין אהה רואה
שוב אין אהה בא לידי ניסיון ומה שזרעת אין
אהה קוצר בנך אין אהה קוצר יע"ש וסע"ה
א"ש דבא הסגל להעמין ברמז באומרו הרומה
שיתקיימו נכסיו והוא לא ידע ללמוד בה"י אזי
לא יחשול מלכחזיק ביד לומדי החו"י כי החורס
בשמאלה עושר וכבוד וע"י הלימוד שלימד הס"ח
דין גרמא שיתקיימו נכסיו ונקט לי נטיעה הוא
לרמז דעכ"פ ישאדל ע"י ממנו להביא נטיעות
חדשות לחורס כגון הצחורים המתחילים ללמוד
בה"י ואין להם סמך כדי ללמוד בישוב ואם לא
ימצא משען ומשענה אזי ב"מ מתבטלים מלימודם
או הוסיס על הראשונות והולכים לעסוק במלאכה
וממילא החו"י מחמטפת חו"י ולזה עימד ומחזיר
יטע בזה. יטע דייקא אדר"ה הוא הידורה של
חורס הוא זיוה הוא הדרה. ע"י שסומכ' אוחס

והנה עלה זית ערף בפיה שאמרה סיונה שיכיס מזונותי מרורין כזית ומסורין צידך ולא יכיס מחזקים כדבש ומסורים ציד צי. עיין במ"ש בזוסיק סי' פ'יגחם דרמ"ז ע"פ כלולה בשון כחית וכו' ח"ל ועוד אמרו בזמן שאלה מכחה רגליך ממדינה למדינה חזכה לראות פני שכינה ע"כ. ועוד דרשו שם בר"מ כמה עינים עפ"ז יע"ש. והשאל ח"ש ח"א ואחכ הלוב אח בני ויקחו אליך שמן שיעשו כמוד ממס בלמוד ההו' סנקר' שמן. אך בהנאי ג"כ זי"ח ר"ל שיקחו מדה סיונה שאמרה יביו מזונותי מרורין כזית צידך וכו' וזכה יכיס למודם וך מבלי שום פנים ומז"ר ועוד

זה כחית שיכחהו רגליהם ממדינה למדינה ועי"ז למאור שהשרס עליו שכינה חסו לסעלות נר המוד יחא כשדחת שכינה וכו' בדברי כזוסיק וק"ל : **ואתה** חלום את בני ישראל ויקחו ויקחו אליך שמן זית וך כחית למאור לסעלות נר המוד

אפ"ל בס"ד וכו' וכו' מה שראיתי לה' יעקב בעזרו פי' על מגילת אסתר הנדימ שכן טעם לבח על מה שאמר סכחוב ויחנן בדפידים ייבא עמלק ופי' ז"ל לפי שרפו ידיהם מן החורס מיד ויבא עמלק ד"ל דלמס עמלק ולא שמן אחר ומאי מדכ כי' איכא. אכן הוא ז"ל פי' דידוע דההירס החילסה מר וסיפס מחוק כמ"ש במדר' שיר הסירים מה שמן חתלו מר וסופו מחוק אף החורס כן דכמו שהשמן חינו בא מן סוחים אלא לאחר כתיסה דע"י מוליא אור לעולם. כן האדם דע"י שממית עצמו עליה הוא זוכה לאור שבה וכמ"ש ע"פ אדם כי ימות באיכל ואחר שיגע זה טועם זה טעם דבש וכמ"ש ומחזקים מדבש נמלא דההו' נמשלה לשמן דבחהו' הוא מר ואח"י יכיס מחוק כנז'. והנה אם חלף חיצה מר עס חיצה דבש נעשה מחוק לרמוז דלינו בא לכלל מחוק אלא ע"י מר שיחמרמר בחורס כדי להבינה סקב"ס מאיר את עיניו. וטועם זה מחוק מדבש והנה עמליק ג"י מ"ר וכיון שרפי ידיהם מן ההו' ל"ל שראו זה שצריך יגיעס רבס עד שימית עצמו עליה ע"כ רפי עצמם מסיח ולא סייטו להכליחה שהוא דבש לכך מדכ כנימ בא עמלק שהוא מספר מר כדי לכנסק מסס עכ"ד וסשחא ח"ש ח"א ואחכ חלום את בני ויקחו אליך ר"ל שילמדו חורס כמוד עד שיגיעו ליקרר

סחחנקס ממנו שרש לעקיר מן העולם בניך בני רחמיך אומת ישראל ור"ח ועני ואביון מגחלו ג"י צ"ן שם רמז להכ"ל סחחנקס נקמח בניך. וגם אפי' לרמוז שאלו מחפללים להס"ח למחר קן גאולחנו וסלילנו מאויבינו סקמים עלינו בכל יום ויום עומדים עלינו לבלוחנו ור"ח מליל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגחלו ג"י ק"ץ צ"ן שחגלה לנו סקן וחחיס לגאלנו מאויבינו סקמים עלינו וגם אפי' שרמו על שכינהך ח"א ק"ץ צ"ן כי' סה' סכנינה סרמחס צסס צ"ן יס"ר סה' יגאלנו צביא וח"ש ח"מ וסה"ב"א :

הפטרות תרומה

ושבנתי בחוק בני ולא אעזוב את עמי ישראל. אפ"ל בס"ד דרך רמז כי אוחיות אמלעות שבחך חיצה בני במילוי סה' צ"ח גי"ן יו"ד. אוחיות אמלעות ג"י כי' שם רמז לכ"ב אוחיות סה' כי ידוע שאין לו נסקב"ס בעולמו כי אם ד' אמות של סלכס ח"א וסכנתי קרי ביה וסכינתי בחוק בני אחי"א חוק ג"י כי' הוא כ"ב אוחיות סה' וע"י סה' סס נגאלים ח"ש ולא אעזוב את עמי ישראל וק"ל : **א"ל** סה' בס"ד כי ידוע דגאלה אחרונה סה"ס מלד סכינה שס"א נקראה אשר כידוע והנה בחוק ס"י ישראל הוא אוחיות רא"ש דסיינו אשר יחא כינה ח"א וסכנתי בחוק בני רמז לאוחיות שבחך חיצה ישראל כי סקרנות סס אוחיות ל"י וסחמלעי הוא אוחיות ראש שסוא רומז לבינה יחא עלמא דחירות וזכר ולא אעזוב את עמי ישראל וק"ל :

פרשת תצוה

(א) **ואתה** חלום את בני ויקחי אליך שמן זית וך כחית למאור וכו' אפי' לרמוז דטיקר לימוד סחירס הוא שיכיס לש"ס מבלי שום פנים ומחשבה זכר כלל וא"כ אם יכיס כחית הוא נכנס מאחרי' אפי' שילמדו כדי שיכדדוהו במחנות סגיטת וכיוצא לא כן אם חינו נכנס על סרוב סחכיס ח"י לשמס. עיין מ"ש ז"ל צפ'

ליקרא בשמך כידוע אכן צריך שידעו שלימוד החורס כמו השמן שבחחי צריך כחישס ואח"כ מוליא האור לעולם כן לימוד החורס ע"י שמלער עלמו עליה אח"כ זוכה לאור שבה ח"ש בחחי' הוא זית שהוא מר ואח"כ זך שמאיר לעולם וחגא והדר מפרש כהיה ר"ל אחר שיכחשו אוהו במחשבת אח"כ יסיה ראוי למאור. ה"ל כלומד חורס כן בחחי' יכתח וילער עלמו עליה ואח"כ להכלילה כר חמיד עדי' כי כר מליכ וחורס אור זה דוקא באוכל מועד סיינו בכ"י ובמ"ד אז מחון לפרכה סיינו במדברות וכמו שהיו החנאים הולכים למדבר ללמוד דשס יסיה סיינת דשמי"א :

א"נ חפ' במ"ש ה' טוב טעם דמ"ט ע"ב ח"ל כי הטעם שנמשלו ישראל לזית. כמו זית זה אינו מחערב בשום משקה וחמיד הוא אף למעלה כך ישראל אינם מחערבים באומות והם למעלה על כל העמים ולכן נקראו עליוני' שהם עולים על הכל ע"כ. והשחא ח"ש ואח"כ חלום אח צנ"י ויקחו אליך ר"ל מדרך שאתה מחבורד ועולה על הכל ויקחו. ראיה שמן זית זך שאינו מחערב ועולה על הכל. ולכן יכתח עלמו כדי לזכות לחורס שס"א אור כמ"ס וחורס אור. גם היבט למאור ג"י עז"ר שס רמז שעי"ז אשחו עוזרתו ולא כנגדו וכמ"ס רז"ל זכה עזר וכו' :

איתא במד' בשעה שאמ"ל הקב"ה למשה ואח"כ הקרב אליך אח אהלן אחיך וכו' הרע לו אמ"ל חורס כיחה לי ונחתים לך וכו' וכל המפ' ז"ל חחרו לבאר זה ואענה אף אני חלקי וכו' במ"ש ה' מעט המלך חיו ס"י חקנ"ז ח"ל הטעם למה שלא נחכהנו צניו של משה דבשלמא הוא כבר שימש במילואי כל אוהן המ' שכה. וכחז ח"ל שראה למפ' שכתבו דהע' לפי שאם היה משה כהן היו צניו נשרפים ונשאר בלא צנים ולכן כיבן אהרן שהיו לו ד' צנים. ומזה יש הוכחה דודאי ציוסו שיפרוש מן האשה דאליכ למה לא כיהנו ה' למשה מה האמר שיאמר בלא צנים הא יכול עוד לפרות ולרבות ויסיו לו צנים באהרן או יוחר. א"י מוכח שהיה מצוה וצומד לכל יקרב לאשחו. ומעשה יש קושיא על אהרן שדיבר במשה על שפירש ואולם מה שיש להליץ צעד אהרן דלעולם אימא לך שס' לא ציוה לו למשה שיסיה פורש. מה האמר

דא"כ למה לא נחכהנו צניו הא טעמא דבא איכא במילתא על היוחס מלפורה שס"א צח טומר ואיך יוכל להיות שהם יוכלו לשרת בקדש במקום גבוה. ועוד איכא טעמא אחריתי דס"י שלא נחכהנו צניו לפי שנחגלה ולקך פסקה כהונה מצניו צרם טעם זה יש לדחותו שהרי מצינו שהמקרא מצייד עליו והא"ש משה עניו מאד עכ"ד הל"ל. וזכה ח"ש ונקי עוד משו"ל ע"פ מן הצהמה הטבורס ומן הצהמה אשר איננה טבורס עיקר הכחוז ח' אוהיות שלא להוליא דבר מגונה מפיו וזה סיינתחא לטעם ח"י דלפי שהם מלפורה שס"א צח טומר גנאי הדבר שהם יסיו כהנים וזכה ח"ש ח"י' בשעה שאמ"ל הסי"ח למשך ואח"כ הקרב אליך אח אהרן אחיך ואח צניו אחו צניו דוקא ולא צני משה לך הרע לו על שלא נחכהנו צניו ולכן אמ"ל הקב"ה חורס כיחה לי ונחתים לך וזכמה פעמים מאריך הכחוז בלשוננו או מקלר בשביל הגנאי וא"כ גם כהינת צניך גנאי הוא ולא לא זכו וק"ל :

א"נ עפ"ד זה וכו' כפי טעם צ' דטעם שלא זכה להיות צניו כהנים לפי שנחגלה וכמו אכן הרחיים לזה מן הכחוז בחורס והא"ש משה ענו מאד עז"ן מאז"ל שלך זכר משה לקבל החורס לפי שהיה ענו כטעם הר סיני וזכה פ"י משה קבל חורס מסיבט סיני. והשחא ח"י' בשעה וכו' הרע לו דמזה מוכח שהוא נחגלה ח"י' והגלה נקרא חועבה. ולכן אמ"ל חורס כיחה לו ונחתים לך לך דייקא שאתה ענו כמ". ועוד מה כחיו צה והא"ש משה ענו וכו' וק"ל :

(ב) סמ"י יחדות החלר נחושח ואח"כ חלום אח צנ"י ויקחו אליך שמן זית זך כהיה למאור וכו'. חפ"ל דרך רמז כי טיב יחדות החלר נחשח ג"י אדנות ח"ל ואח"כ חלום וכו' כי נודע שלימוד החו' מהפך מרד"ד למדה הרחמים ושמן הוא צניו לחורס ומלח ח"י' כדי לבטל הדיוטים ואח"כ חלום וכו' ויקחו אליך שמן כיח ס"א החו' שחכים זית זך חורס לשמה דוקא בלי שום פנים וגם כהיה למאור רמז שיכתח עלמו ע"ד חורס וזכה צודאי שזכה להכלות כר חמיד היא החו' כיון שאינו לומד לפניה עד שחנצטל הסיבט יחצטל המסובב אלא חמיד באוכל מועד הוא בכ"י ובמ"ד. וגם ס"ח יחדות החלר נחשח אוהיו' חח"ד

חזיר ל' מחיר אסורים שם רמו שעי' החו' ס' מחיר אסורים אלו ישר' ויקויים בנו מק"ש לאמר לאסורים אלו וכו' וגם מפרק ומחיר הדינים מעלינו ח"ר נחשית נוס' נחש חמיה רומז ליכסיר הוא נחש הקדמוני וק"ל :

א"נ כחית למאור שם רמו שאף שיכיה בצער כחוחי מנחה שיעוריה מדוחקו ועניוהו. עכ"ז ילמוד בחורה לש"ש בלי שום פניה זרס ח"ו אלא למאור ר"ל להחיר נשמה ח"א לסעלות כ"ר חמוד בס נפש רוח חמ"ד ע"ה הוא גי' מו"ה ר"ל עד שעה המוחה וק"ל :

א"נ כחית למאור ח"י למחיר גי' זר"ע שם רמו שאף שיכיה בדוחק וצער לא יפנה אל רבנים ושמי כוז שמוציאים צניהם מביה הספר כדי ליקח שכרם או כדי לכסות את עצמם וכמו פיתוי ועלתי יכסיר אלא להעלות נר חמ"ד שעי' שהוא ילמד את בנו גם בנו יעלה ללמד את בנו ולא יוצאו מביה הספר עד שיכיה שלם במקרא ובמשנה ובזו"ק וכו' אומרו להעלות נר חמ"ד נר הוא החו' וגם נ"ר נוס' נפש רוח וק"ל :

א"נ ואהה תלוה את בני' ויקחו אליך שמן זית זך שמעתי ממע' הרב חר"ץ אבולעפיה נר"ו רב צע"ה דמשק יע"ה טפ"י משז"ל דכשחמ"ל משה דברי תורה היו לומדים ושוכחים. ומפי הקב"ה היו לומדים ולא היו שוכחים. גם אמרו ז"ל בנמרא האב משכה כבן מפקה היינו האב הוא כזיה וכבן הוא השמן ח"א ואהה תלוה את בני' לפי שבשעת שחמ"ל הקב"ה חנני ה' אליהו פרחש נשמחם וכו' וכו' על של החיוב וחיו ולקח חמ"ל הקב"ה ואהה תלוה וכו' וכו' דזה גורם להם שכתב ח"א ויקחו אליך שמן זית זך שהוא כבן מפקה ומציא זכירה וק"ל :

ואנ"י הסדיוט נ"ל לרמח צמחז"ל האב משכה כבן מפקה דרך רמו ומוסר דהאב הוא רמו ליכסיר שהוא נכנס בחדם קודם יכס"ע ולכן אמר דע"י פחיו ומוטעויו הרעים משכה עבודה שעי"ת. אבל כבן הוא יכס"ע הוא מפקה לאדם וק"ל :

ג) וארה הבגדים אשר יעשו פי' ה' אשירה לה' צמ"ש ה' מחרצ"י ז"ל בשער הכמות על ברכת הכותן ליעקב כח דאדם אין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ועי"ז מפשיטין מעליו מלבוש הקדוש אשר נשמה ויש

שחטאו קל אין מפשיטין אלא נחלש לבוש נשמהו בסוד לור ילדך חצי וכו' סיד הברכות מלביש עדומים למי שנשטמ מלבוש נשמהו וברכת הכותן ליעקב כח למי שנחלש מלבוש נשמהו עש"ב. עוד כתב הרב ז"ל שעי' שבליה האדם מפקיר נשמהו ביד המלכות או מי שנחלק ממנו המלבוש נתן לו בחי' לבוש חדש ומי שנחלש לבושו או מחזקת אוחיו וזה נעשה בבקר בסוד חדשים לבקרים וחדוש זה נעשה ע"י שם אל בסוד חסד אל כל היום כמהעורר בבקר ע"ש. נמצא שהקו הבגדים כח' הוא ע"י המלכות וע"י שם אל וידוע שהמלכות היא בחי' ה"א אחרונה של שם הוי"ה ב"ה ח"ש ואלה ר"ל שם אל וסכ"א שהם אוחיות אלה אז הבגדים אשר יעשו שהם מחקקים הבגדים של הנשמה כמ"ש ודו"ק : **עוד** כתב הרב ז"ל שזה המלבוש של הנשמה נמשך משם אלוה שפי' אלוה כי המלבוש נמשך משם אל לו"ה שהם זו"ן שנקראים ו"ה ע"ש וזהו ואלה הבגדים כי ואלה הוא אל ו"ה כי נמשך נמשכים וזהו אשר יעשו ודו"ק :

א"נ אפי' מ"ש צמד' חורס היהם לי ונחתיס לך לך דיוקא וכו'א במה שראיתי לה' מטעמ"מ חיו שפי' במאמר זה ח"ל עפי' מאי דאיהא בהנחומא ויעש להם בחים בחי' ככונה ובהי מלכות משה מלך אהרן כסן. ואיהא דטעם שנעש שאלו לפי שמחל על כבודו. והנה ביהרר עמד משה ושימש כדאיהא ברש"י. ובהנה בלא זה היה משה סבור שאהרן שהוא הבכור הוא המלך. ומשה כסן ושפיר עשה ששירח אבל השתא שקירב אהרן לכיסון נודע לו למפרע שהוא מלך. ולכן הרע לו שנכשל במה שעמד ושירח בסעודה יתרו. ולזה כשיצו חורס ביהם שלי ונחתיס לך ומכיון דיהבתיס כיסלך הו"ל דין מלך ורב ע"י החו' ומכיון שכן שפיר מצינו להיות מוחל על כבודך דכ"ז ע"ב שאם הוא מלך ורב שפיר יכול להיות מלך מוחל וסולח זה"ד. ואנא בריה קלס אפ"ל לפי עפי"ד דה"ק ובהק' עוד דטעם שניחנס חורה לישראל ולא למלכ"ש לפי שאכלו בשר וחלב אלא אברהם ומצאו שאח"כ היה עומד ומשמש. ואברהם היה גי' מלך ואיך מחל ע"ה. ח"ו בשביל כבוד המלכים שהם משרתי עליון הוי' לכבוד ש"ש

שמן וכו' כדי לסדליק נרות וזוהי מהמחוק הדיני
וכמ"ס בזה"ק. ועוד שנים ואחת הקרב אליך
אח אהרן אחיך לעצור עבודת הקרבנות ועיי
קרבן מהמחוקים הדינים שבטוב. וכ"ח שהינת
בזמן בביסמ"ק לא כן בזמן שאין ביסמ"ק מאי
איכא למימר לז"א ואהרן הדבר אל כל חכמי לב
הוא רומז למאזל כל העוסק בחורת עולה וכו'
א"כ רומז להאמור לעיל דעיי' החו' הקב"ה מהמלך
רחמיב. ואחרון חביב ואהרן דבר אל בניי לאמר
אך זה שבחתי וכיון שיסמרו ב' שבחות מיד הם
נגאלים וק"ל :

(ה) **אִתָּא** במסרה ד' אחי הוסיב הביאס ה'
שדס הארץ ס' זכ. וסס אך אח
הוסיב. ויקח משם ואלעזר הכהן אחי הוסיב. וסס
יקחו אחי הוסיב. ובחנתיס כבחון אחי הוסיב.
אפ"ל בדרך רמז עפ"י מ"ס ב"ש"ס ע"פ אדם כי
ימות באוכל און החורה נקנית אלא במוי שממית
עלמו עליס עוין דכל ח"ח יש בו נינון ממרע"ס
ונקרא משם וכמ"ס ב"ש"ס משם שפיר קאמר
עוין דהח"ו מכונית לזכב וכמ"ס"ס בהגמ"ד מוסב
ומפ"ו רב. עוין אחי הירוע וסביחוהו בעלי המוסר
דביסמ"ק ב' לאדם למנעו מלימוד הח"ו שבזס
אח"כ מאבד זמן משא ומתן וחייך קודמין ולימוד
ההורס הוא ניחן לה"ח שחורחס אומנותס ואון
לכס מלאכה להס נאס ויאס ללמוד לא כן לבעל
אומנות הו' סחורס וכיוצא. והשחא א"ס וז"א אך
אח הוסיב. ר"ל אס זס האדם הנניד הוא מלער
עלמו בלער. הגבוס כדי לקנות אחי הח"ו המכונית
לזכב. אז יודע לך וסס יקחו אחי הוסיב ר"ל
שבדאי סס קונים אחי הח"ו וכמאמר"ל און הח"ו
נקנית אלא במוי שממית עלמו עליס. אך אס
אמור ואמר דזס שייך לח"ח דוקא ח"ס ויקח
משם ואלעזר אחי הוסיב הוא הח"ו שסס ח"ח וכן
לכל הח"ח שסס מכונית ב"ס משם. אז נקט
הני לפי שסס היו מאוכלי המן ע"ד לא ניחנס
הו' אלא לאוכלי המן. אז ידע שאצוי עליסס
דיניס קסיס ח"ס ובחנתיס כבחון אחי הוסיב וק"ל :
א"כ אפ"י עפ"י מ"ס ה' יוסב אסליס ז"ל בפי
שופטים משס הריב"ז דמ"ס בגמרא
דכחוצות המבוצז אל יבוצז יוחר מחומס ה"ד
בסחס ענייס לא כן לגבי ח"ח אדרבא עליו נא'
יש מפור ונוסף עוד וליכא חששא שמא יעני
וידוע

ס"ס. א"כ גבי משם נמוי בשביל כבוד אהרן
והזקנים סס ח"ח שרי וכמ"ס ב"ש"ס מלינו גדול
ששימש ח"ח סרע לו לפי שהוא מלך ואך מחל
ע"כ ולז"א לו חורב היחס לו ונחתיס לך ולא
למלח"ס לפי שאכלו בשר והגב ובאחוס שסס
אברהם סיס עומד ומשמש וכו' מלך ואך חותר
לו איז דשאני הא מדשאול א"כ גס גבי מרע"ס
נאמר כן וק"ל :

(ו) **אִתָּא** במסרה ה' ואהרן. ואהרן קח
בשמים ראש מר דרור. ואח"כ הלום
אח בניי ויקחו אליך שמן. ואח"כ הקרב אליך אח
אהרן אחיך. ואח"כ הדבר אל כל חכמי לב.
ואח"כ דבר אל בניי לאמר אך זה שבחתי השמורו
וכו' אפ"ל דידוע דברי המק"ו ז"ל דבחי' לאס
סיה דיניס קסיס ולכך נקראח עלמא דאחכסי"א
כי סיה למעלה בחוס דז"א במקום המכוסס.
עוין מ"ס ה' ע"ח ז"ל בכו' הכהניס הודיעני ס'
ק"ל ומדח ימי וכו' מדח הוא רומז ללאס ש"ס
בס ד' אלפי"ן דאסיס במילואס גי' מדח ע"י לבי
הכו' שער לאס ורחל פ"א ובי' וסביחו ג"כ בליקועי
חורס בפי זס בחסליס ס"י ע"ל עוין אחי הירוע
כי הגאולה האחרונה חסיס מלך הביגס כי סיה
נקראח עלמא דחירוחא כמ"ס ה' שער החלר
וכ"כ מוסרתי"ל ז"ל מצי' גי' אות גאולה יע"ס. עוין
מ"ס המק"ו ז"ל דביגיס נקראח אשר. עוין מ"ס
בזה"ק ס' בבעלותך דעיי' הגרוע מבטלין מדיד
עוין דעיי' עבודת הקרבנות מהפסין מדח סדין
למדרי"ר כידוע. עוין דעיי' עסק הח"ו סקב"ס
מהמלא עלינו רחמיס ומבטל המקפריגיס וכמ"ס
בכונת מארז"ל שאמרו לו לבן עזאי נאס דורס
וכו' שבעוסק בפ"ר עהפך מדרי"ר למדרי"ר אמ"ל
מס אעשה שנפשי חסוקס בחורה וזכר ג"כ מרבה
מדח הרחמיס וכו' ז"ל לבי נפס חייס מצי' ספי'
אות י"ע פ"ר וכו' יע"ס ועד אחרון דעיי' שמירת
ב' שבחות ישראל נגאלים. והשחא א"ס כונת
סמסרה ח"ח ואח"כ קח ר"ל שחלקן מדרי"ר
דסיינו בחי' לאס ססיה דינא קשיא ססיה גי'
לך בשמיס עס ב' החיבות גי' מדח ססיה לאס
כו"ל ר"ל שחלקן בחי' הדיניס כ"א שיתגלה בחי'
ראש סיה אשר ססיה ציגס ע"י ססיה עלמא
דחירוחא ח"ס מר דרור. וכ"ח דבמה חני יכול
לעשות זכר לז"א ואח"כ הלום אח בניי ויקחו אליך

אפי' לרמוח וכו' וזהו צדק' אפי' יודע משז'ל בצדו
 פ"ה ח"ל חרב בא לעולם על פינוי' הדין ועל עוונ
 הדין ועל המורים בחורה שלא כהלכה. ופי' ה'
 רע"מ ז"ל פינוי' הדין שיודעין להיכן הדין נוטה
 ומעבדין ואין פוסקין אותו. עוונ' הדין. לזכות
 את החייב ולחייב את הזכאי. ועל המורי' בחורה
 שלא כהלכה. לאסור את המותר ולהחזיר את האסור
 ע"כ. עו"מ מ"ש רש"י ז"ל בפסוק זה ח"ל חשן
 משפט שמכפר על קלקול הדין. ד"א משפט שמברר
 דבריו ובעצמו חתו' אמת. שהמשפט משמש בני
 לשונות דברי מענות הצעלי דינין. וגמר' הדין.
 ופוגש הדיון. אפי' עונש מיחה. אפי' עונש מכוח.
 אפי' עונש ממון. וזה משמש לי' צירור דברים
 שמפרש ומברר דבריו. כמעשה אפוד מעשה חושב
 ומס' מינין. עכ"ל. גם נודע שהדיין לר"ך שיסוי
 הכל שוין אללו בין עשיר בין עני בין ח"ח בין
 ע"ס ולא יראה פנים לזה יוצר מזה. אפי' לגדול
 במעלה ביראה והכמה ויושר. וכמאז"ל שיראם
 כללמים ומגדון כריג. והשחא א"ס ח"א ועשיה
 חשן משפט שכו' רומ' שמכפר על קלקול הדין
 כמ"ש רש"י ז"ל. וגם בו הרמז בנטי' חש"ן. חרס
 שמינה נדוי למי שצריך נדוי לקיים המשפט.
 וזהו הביא חיים לטובם הפך החרב וזה רמז
 נטי' ועשיה חשן משפט ג"י דין שחזין את כל
 אדם עפ"י האמת וסיושר כרמז בחיבת משפט
 שהוא דין אמת לאמתו. וקודם שחדע' את הדין
 אז קודם שחאמר פי' חייב ופי' זכאי למר' כדאית
 ליה ולכדא"ל חעשה משפ"ט נטי' מייסור שלום
 פ"שרס ע"כ. רמז בזה שחא' פשרס קרוב
 אל הדיון וזהו מעשה חושב כמעשה נטי' ג'
 חיי"ס. שלא יאמר חרב נוקמת וכו' וע"י בחי"ס
 ז"ל דמהאי קרא ילפי' בגמרא. ולר"ך שיסוי' הדיון
 כמעשה אפוד. ר"ל שיסוי' מאוחדים וקשורים יחד
 בחדא מחאה מחחיכו כל יחד וזהו וחכלת
 וארגמן וחולעת שני ושם משור' חעשה אותו.
 הם ה' מינים רומזים לה' מינים שיש בצונו בני
 אדם וזה עשיר ועני. ח"ח וע"ס. אלס. וכו' וזה
 בעל זרוע. ומה שלא רומז הפך אלס הוא השפל
 ועני לפי שהוא נכלל בסוג עני ומסחמא הוא
 שפל כי ג' הקב"ס שונאן דל גאס וכו' :

וזהו ויהיה פי' ראשו בחוכו שפס יסוי' לפיו סביב
 וכו' אפי'ל במשז"ל ע"פ החקיקה

וקושו

יודע דאך הוא מיושם ח"ס אך את הזכר ר"ל
 שהמעיט זכרו ונתן לחי' ח"ס ויקח משכ' את
 הזכר הוא החי' או לא יעלה מורא על ראשו
 שגא' יעני אלל' אדרבא וזה יקחו את הזכר את
 ריבוי' דכיינו ריבוי' זכר והשפטה טובה יבא להם
 בזה אכן אפי' יאך יאך הרע וזה יקחו א"ל
 הזכר כי חייך קודמך וענייך קודמין וכיוצא
 וסממנים עמו אז חדע' ובהנחית כבחון את
 הזכר שחז"ל להם צ"מ מדיד' בהנחלה להם
 כי גדול' נדק' שמהפכה מדיד' למדיד' ובי'ש
 לגבי ח"ח כמ'. ואח"כ כי הלכה אחרי' לו הוא
 צווי' יאסיר ופיתויו לך ובהנחית כבחון את הזכר
 חיינו יסורין קשים וק"ל :

א"נ אפי' באר"א קרוב לדרך הראשון וכו' דלר"ך
 למעט במש"א ומהן כדי ללמוד בחו' ע"ד
 מ"ש יעל"ט"ה ונתן לי' לחם לאכול ובגד ללבוש
 ולא יאכל על המותרות או לקנות כסף חשב
 שהם מדומים לאבני' הספי' אשר לא יועילו ולא
 יעלו כי הכל מהם כידוע אין די באר' ואם חסיד
 נוכחו כך בלי שום פניה אז מן השמים יסוי'עו
 שיקנ' זה חס' גורם מאמר שוכחו סיח' לשמש
 וכמו שמצינו בשלמה ה"ס שחאל מאת ה' חכמה
 ומן השמים נחת לו חרתי לסיבותא ועליו נאמר
 אין כסף נחשב למאומה ח"א אך את הזכר ר"ל
 שהוא ממעט כספו וחבדו כדי לקנות החורה
 הרמזה בצי' אוחיות מאל"ף ועד ח"י אז מלבד
 שהוא קונס החורה אלל' גם וזה יקחו את הזכר
 חיינו זה ממש דחרתי ליחנהו ביה אכן אפי' הוא
 לאידך נוסח שח"ט חושש ללימוד חתו' אלל' אומר
 בלבו שזה יאחז לחי' וכו' באופן הראשון אז
 ובהנחית וכו' וכמ"ל. **ועפ"י** סנה' מצואר
 חתי רמז הרומז בכונה המשנה במל"ע
 פ"ד ח"ל הזכר קונה את הכסף והכסף אינו
 קונה את הזכר וכו' דכבר אמרנו דזהו הוא
 כינוי' לחורה ח"א הזכר ר"ל אפי' נוכחו לקנות
 החורה שח"ט מכוונת לזהו אז קונה גם את
 הכסף חיינו ממון ממש. אכן אפי' הוא צדק
 שכל נוכחו לקנות ממון ח"א והכסף אינו קונה
 את הזכר שח"ט החורה וכמ"ל צ"ל לא בשמים
 ח"א וכו' ולא מעבר לים ח"א וכו' :

ויעשית' חושן משפט מעשה חושב כמעשה
 אפוד חעשנו זכר חכלת וכו'

וקומו קשט עלמך ואהיב קשט אחרים דאס הוא
 אינו מקיים מה שלומד דבריו אינם נשמעים כי
 יאמרו לו עול קורה וכו' והדרבה מציא לאחרים
 שידברו עליו להיר וציזוי וכו' נכשל בפגם כיון
 שהוא הוה גרמא במקיס. עין מ"ש כי חיד"א
 ז"ל בפסוק זה לדרכו כי ההורה נקראת ראשו
 כחם פז יע"ש. גם בס' בראשית בפסוק הוא
 יוסף ראש הציא מכבד דההורה נקראת ראש
 יע"ש. והשתא ח"ש וז"ל וז"ל פי ראשו בהוכי ר"ל
 אס המוסר שאומר בפיו מהורה שנקראת ראשו
 הוא בחוכו שמקיים כל מה שאומר ומדריך את
 העם. וכמ"ש על ה' ראשית חכמה ז"ל שאמר
 לו אמו בני למה כ"כ חמרת במוסרים שלך
 והשיב אס יש במוסרי שנהבתי חזק דבר שלא
 קיימתי אז אמרנו מספרי וכו' ח"ש וז"ל פי
 ראשו הוא הורה בחוכו מקיים את מוסריו. אז
 כל העם משחוקקים לדבריו ויכול לדרוש אלהים
 כל מה שיוכל ח"ש שפה הוא ספה שמדבר בשפתיו
 יסיד לפיו סביב שיכול להוכיח אף לגדולי ממנו
 ואז השומעים יקיימו דבריו כי דבריו נשמעים
 ויעשו כמלוא ח"ש מעשה אורג. וכל מה שיעשו
 כאלו הוא עשה וזהו רמז מעשה אורי נטי' אדם
 רב גדול שיקראו על שמו כמעשהו ממנו. ולק
 נקט לשון שמחה וז"ל. שבה יסיד הכל שמחים
 כמוכית ושמעו וכן מעלה עליו וגם יספה
 הדינים והמקטרגים ונטי' פי ראשו הוא פיר רמז
 לפיר דינים. גם וז"ל פי הוא ר"ח פ"ו רמז לשם
 אלהים וז"ל רמז לשם י"ה מכי"ה שהוא
 דין ע"ד יסור יסרטי יו. כולם יחמקו ויהפכו
 לרחמים שהוא כו"ה ח"ש וז"ל אלהים כו"ה
 וכשיהיה זה יהיה זיווג וחבור כו"ה אדנות וזהו
 פ"ו ע"ה גי' ל"א כמספר כו"ה אדנות וזהו
 יסיד חיקון ועילוי לשכינה ח"ש שפ"ס גי' שכינה
 יסיד שיסיד לה קיים ובעמדה ולא תסתלק
 השכינה ח"ז מישראל. אך בחנאי שיסיד בענוה
 ח"ש לפ"ו גי' עניו בלא יו"ד וימשיך רחמים
 גם משם אכדמ"ס פני אלהים ח"ש סביב גי'
 ע"ד מעש"ה אלהות ע"ס ש"ה אר"ג גי' דיר ר"ל
 הקב"ה דר עם ישראל שנקראו שם פזורה. כפי
 כך יו"ד רמז לגדק שרומח ליו"ד :

(ח) **וחשב** אפודתו אשר עליו כמעשהו ממנו
 יסיד זכר תכלת וארגמן וחולעת

שני ופס משור. אפי' דרך רמז כי האדם לרך
 שיסיד חמיד חושב מחשבות שסופו למוח ולא
 יחוש מן המיתה אלא הוה חמיד נגד עיניו
 ועי"ז הוא טובד את כשי"ת ח"א וחשב לשון
 מחשבת וגם היא אלהות חושב. אפדתו בלא וי"ו
 גי' ח"א שם רמז שהחשוב שסופו ללחץ מן העו'
 חס הוא אשר עליו מופלת מיום צריחתו ולק
 כמעשהו כינוי שז להקב"ה. ממנו יסיד ע"ד
 מאז"ל ע"פ ואחס כדבקים בפי' אלהים וז"ל אפי'
 לו לאדם להדבק בשכינה אלא הלך אחר מדותיו
 מה הוא רחום וכו' :

והמפ' ז"ל פירשו עפי' דבריו הסגרים ח"ל
 וספין חיקונים די עליו כעובדים
 מיניס יבי וסכנה שכל אדם עושה מלבוש לנשמתו
 עפי' מעשיו ח"א וחשב אפודתו אשר עליו
 כמעשהו ממנו יסיד וק"ל :

(ט) **ועשה** להם מכנסו בד לכסות בשר ערו'.
 אפי' דרך רמז רידוע דאין ארי
 נוסס אלא מחוך קופה של בשר ועי"ז כמשך
 לחטוא בדבר ערוס ע"ד מ"ה וישמן ישורון ויבעט
 ואח"ך עבירה גוררת עבירה ויעוץ אלו עשו
 ויכל לר וכו' והתקנה לה ע"י החשו' אף
 שבמקום שסיד חמיד שמה בשמחת מרעות
 ואחזת מרעיו עכשיו יקנה מדת ההתבודדות
 ע"ד שפי' ז"ל בד קדש ילגה והשתא ח"ש ח"א
 ועשה להם מכנסו בד. מכנסו' לי כינוי וז"ל
 לשון התבודדות ורמז להתבודדות ציור וכל זכ
 הוא לכסות בשר ערוס ר"ל לכפר עונו שפגם
 בבשר ערוס. וזהו גי' יתקן עון ע"ז וז"ל
 יסוד כו"ה אדנות וזכו נמחנים ועד ירכי יסיד
 נטי' גי' אדנות ע"ס שם רומז שמגדיל אותו
 ומחקנו ע"ד ועתה יגדל נא כח ה'. וגם נטי'
 ועד ירכי יסיד גי' כו"ה רומז לחיקון כו"ה
 ויחזיק וכו' שרנוו בס"ת ממחנים ועד ירכי
 יסיד גי' ע"ה ל"א ח"ש אה"ס :

א"ל אפי' עפי' מ"ש הרמזים ז"ל בפ"ג מה'
 ק"ש ח"ל שנים שהיו יסידים בעליות אחת
 כ"א מהם אכור לקרות אעפי' שיכסה מתחת לבו
 עד שחש עליו מפסקה ציניסם כדי שלא יגע
 בשר זה בבשר זה ממחניו ולמטה וכו' ח"ש ועש"ס
 לה"ס נטי' ויבעט שיכסא מקבל עליו עול
 מלכות שמים הדרך הכחוב להפסיק. מכנסו

בד וזה לריך ממחנים ועד ירכים יכיו :
(י) וזה הדבר אשר העשם להם לקדש אוחם
 לבסוף לי. פי' ה' חיים מירושלים בדרוש
 ב' לזכור בנשואו. דחינת ז"ה רומז לאוחיות הוא
 החסדים מן השם והכסא כי יד על כס יס
 ואינם נחקקים אלא במחיה עמלק כמאזל אין
 השם שלם ואין הכסא וכו' ואוחיות הוא גי' י"ב
 כמספר ז"ה וז"ל ח"ה בדבר אשר העש"ה נבי'
 תמחה ש"ס עמלק הירשע ואז לקדש אוחם
 לבסוף לי שיצגה ביהמ"ק וכו' יע"ש. ולי אני הקטן
 אפי' עידי'ק דנוטריקון וזה הידבר אשר אוחיות
 הוא. וא"ש לפי דרך ה' וק"ל :

(יא) ורקי'קי מלות. ראיתי להכח"ק ז"ל שרמו
 בזה ח"ל רקיקי' שנים עמד בית
 שני ונחרב בעבור מלח ומריבות שהיו ביניהם.
 משוחים בשמן. שהיו דבריהם נוחים בשמן ולבם
 מלא און ומרמה שנאמר רבו דבריו משמן וכמה
 פתיחות וכתיב שלום את רעבו ידברו וכו'
 ראו"ל. עכ"ד :

וְלִי הכדיוע אפ"ל סיוס סכסוב עפ"י ז"ל ח"ל
 סולת חטים העשם אוחם ונחת איתם על
 סל אחד וכו' והוא במה שנוגע בגאולה ישראל
 לעת"ל ב"ב הסי' ע"י החורב שנא' גם כי יתנו
 בגוים עהה אקבלם. עוין מ"ש ה' כרוב ממשח
 כנדי"מ למהר"ש חזן ז"ל ח"ל סולת כינוי לחורב.
 ר"ח שער הקדושה פמ"ז דפוס קושטא דר"ז ע"ב
 ח"ל כרי בפירוש ששחורב הנקראת סולת לא
 התקיים באלה אלא אם יכתה עצמו וכו' יע"ש.
אשר עפ"י אפי' שיובן בס"ד רמו הכתיב
 בסדרין ח"ל ואחרי חלוה את

בני ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור לסעוד
 נר המיד שסרב סמ' מע' חורב חות ט"ל כחב
 ח"ל מד"ר ה' כי חבא ח"ל מים יין דבש חלב
 שמן כינוי לחורב ח"ל רבץ אמר' בחמשה דברים
 נמשלה החורב במים וביין ובדבש ובחלב ובשמן.
 במים מנין הוי כל אמא לכו למים. ביין מנין
 שנא' ופחו ביין מסכתא. בדבש וחלב מנין. דבש
 וחלב תחת לשוק. שמן מנין שמן חורק שמך.
 מה השמן תחילתו מר וסופו מחוק כך סן ד"ס
 אדם מלפער בזה מחס"י וכו' עש"ב. וזה א"ש
 ח"ל ויקחו אליך שמן זית שהוא כינוי לחורב
 נפי' שתחילתו מר וסופו מחוק וכו' וסד"ה ג"כ

הם כך כמו ח"ל כחית שצריך שיכתה עצמו
 ובזה יכיה ראוי למאור להעלות נר המיד. א"כ
 למח"ר גי' עוזר רמו לחורב שעתה. לאדם
 להכלל מילס"ר כידוע וזה להעלות נר המיד
 שלא יחשך אורו. א"כ כ"ר נופ' כ"פס ריח כי
 הכ"ר לעולם לא יחסר. גם חס"ה גי' כ"ב רמו
 לכ"ב אוחיות החורב. וע"י תחקרב ק"ץ בגאולה
 בבי' ח"ל סולת חטים העשם אוחם ר"ל החורב
 תחקן אוחם וחולאם מחמת ילס"ה. א"כ שלום
 את רעבו נופ' אש"ר וכו' רמו לבינה שנקראת
 אש"ר יס"ה מח"ו לומר מה שסיו בנחי' מחיס
 עכשו יכיו בנחי' חו' :

(יב) ראיתי לה' בנדי אסרן בס' רמוי הסעמי'
 דף ע"ג ט"א ח"ל שמעתי רמו
 בטעמים ואלה שמות אוח לאחת. זרקא. מקף
 שופר הילך. סגילה. פור גדול. ירח בן יומי.
 קרני פרס. געיל. הלשא. אזל. גריש. פסק. רביע.
 שופר מסופך. קדמה. חרין קדמין. זקף גדול.
 זקף קטין. שלשלת. שני גרישין. חרי טעמי. דרגא.
 חביר. מאריך. ערמא. אחנה. רפס. דגש. יחיב.
 חרלה. שכולת. שכולת. מפיק בה"א. שבה געיל.
 געיל שבה. סוף פסוק. ע"ה. והוא עם מארז"ל
 (א"ה לא נמלא יוחר) ונלע"ר כי שם רמו לשמירה
 הדבר ח"ש זרקא אוחן הטפות שזרקין מן
 האדם שאינו משהב עצמו על הצמן לאחר
 החשמים נבראים אף מהם גנעי בריא וכו"ש
 רבינו האר"י ז"ל ש"ס לזכור מאד מזה כי סם
 בכלל ז"ל ח"ו. מקיף הם המקיפים אותו אחרי
 מותו לאחר לאח נשמתו וכו' שופר הולך סגולה"ה
 כלו' מקיפין אותו בעת שכולך השפירו והסגולה
 שכיחה עמו עוד רעה חילכ כי הנשמות כראויות
 לבא ע"י אותן הטיפות סם מתפזרים פזר גדול
 בין הקלי' והנה פזר ע"ה בגי' רפ"ה שם רמו
 כי כל החפלות והמלכות שאנו עושים בגלותנו
 הוא לברר הרפ"ה נילנות שגפלו ע"י השבירה
 חס יוסיף פזר על פזר וכו' פזר גדול עוד
 ירמו שפ"ז יאריך הגלות יוחר וכו' פזר גדול
 וכו' גלות השכינה ח"ו צדור מיעוט הירח
 שחסיס צדור נקודת קטנה צדור שחורב אנו כרי
 שלא יינקו החילוקים ממנה וכו' יר"ה בן יומי
 אוחם שכיחה קרני' פריה אשר בזה חננה
 יחדיו לקלי' לברר מהם הנילוות ופרס' היא
 השכיני

השכינה בסוד פרס ארומה פיר דינין בני
מלפין וכס ה' גבורותיה כנרמזים בה"א דפרס
כנודע מהם נעשית ירח בן יומו ויורדה לראש
הבריאח ראש לשופלים רחל מבכה על בניה עמה
ובוכה חכו גע"א. חלש"א על שנהלשה ממקומה
ואז"א גר"ש בסוד ובפשעכם שולחם אמכם ואין
האם רוצתה על האפרוחים והאם ז"א חכו פסיק
רבי"ע ואז שפחה כי חירש גבירתה חכו שופיר
מכופף קדמ"ה אוחו השפירו והשפט כספך לנחש
הקדמוני לו ולבת זוגו חכו הר"ן קדמ"ן ומס' הן
זק"ף קטורין סולך על נחון נעשה זק"ף גדול כי
עשה יעשה לו רגלים בסו' כי נגע בקף ירכו כנז'
בזו"ק פ' וישלח ח"ם הני ברבי דרבנן דשלי
מנייחו כו' כנז' בסבא קדישא דמשפטים וכיז
גורם להאריך הגלות חכו שלשליח שמשהלשל
הגלות מאוהם ז' גרשיין דביח א' וביח ז' ועדיין
טעמי סתו' וסודותיה מסורין ביד הספ"א חכו
חרי' טעמי ז' החורות ופעמיכון דרג"א חזיר
ממדרגה למדרגה ירדו לזערים עד מבולא אשר
ע"כ העיני בשר לו ישים אליו לבו להחנק לפני
קונו וישוב אל ה' ויסגף את עלמו לעסוק בחו'
למעבד נייחא לשכינה חכו מארי"ך ערמ"א אח"כ
את נח א"ת הוא השכינה כמ"ש בזו"ק ואז
רפ"ה דג"ש מרפא ומזכר לאותן סדינין חקיפין
א"כ מארי"ך ערמ"א ש"ר שחבר להשכות על הבטן
רפ"ה דג"ש עד שימות האבר ויכלו כל הניצוצות
ועל מס שעבר יתייב חר"א חיוצחא שלימחא
אשר בו יחרג לקונו צעין שיהפך מדכ"ד למ"ד
חכו שכול"ת ימנית ושמאלית כי אז יחזרו הניצוצות
למקומם בצ" חיל שבלע הספ"א יקראו חכו
שב"א גע"א אוחו שבי ששכ הספ"א שכיב עמה
ובוכה צבית סגלא עתה גע"א שב"א חסיד גע"א
הספ"א על אוחו שבי שהקראו צע"כ ואז בא עד
קט' ובסופו שאז יהיה נפסק ובלע המוח לגלגל חכו
סו"ף פסו"ק והיה ציוס ההוא יהיה ה' אחד
ושמו אחד אמן :

דכלל מכריז עלך סבו יקר לדיוקנא דמלכא פז"ר
גדול בצדקה ועיז חסיד גורם ליחוד ז"א ע"י
המוחין דגדלות חכו גדול. ירח ב"ן יומי' שכינה
קטנה בסוד מיעוט הירח חסיד גדול. ע"י
המוחין עתה יגדל נא כח ה' ואז נמשך לו שפט
רב וקרנו חרום חכו קרנ"י פרי"ה קרנים של כוד
סולך וגדל פרס ורצה כי אז גע"א חלש"א יחצולו
הדינין והכא נועם וגוערת בקולים וחומי' הסובבי'
אוחה ותולשתן ממקומן. אז"א גר"ש מן גו' יגורשו
ואז פסיק רבי"ע. פוסקת רביעית ממנה וחסיד
שופיר מליאח חסידים בפראף שלם בכל מיני שפירו
מכופף ממה שכינה שחרחורח ואז הנחש כפיף
ריש"ה חכו זק"ף קטורין מה שכיב זק"ף גדול.
קדמ"ה מקודם ויכיו חר"ן קדמ"ן הס ס"מ
חנחו קטורין בשלשליח ושיטין גרשיין מחגרשין
מלכחאחז בקדושה חכו שני גרשיין חרי' טעמי
שיטין מחגרשין מלינך לא מהחסידים ולא מהגבורות
אלא יכון נחחין מדרגא דילהון. דרג"א חזיר
ג' כח"ת שס רמז שיכחח עלמו על ד"ה. ואפי'
שהוא רואה שמארי"ך ערמ"א כדי להבין הדבר
על צוריו עכ"ז אח"כ שס רמז שבסוף יסא לו
נייחא השקט ומנוחה. ע"ד מאז"ל ינעה ולא מלאח
אל האמן ואחר שיכא יגע בלימודו יומם ולילה
אז רפ"ה דג"ש. ר"ל הקושי שיהיה לו בעיונו יסא
נרפס שיחפך וגם יהיה צדו לישיב דברי רז"ל
על מהכונתם ואז יתייב חר"א ל' חירון וישוב.
שבול"ת שבול"ת א' בשמאל וא' בימין. ר"ל ע"י
הלימוד יחזרו בחשו' לאלי"ת ומס שהיה מקודם
בשמאל עתה יהיה לז' ימין רחמים ע"ד אז"ל
גדול חלמוד שמביא לידי מעשה. וצ"ה מוליא
השכינה מן הגלות ח"א מפ"ק צב"א השכינה
הרמחה באות ס"א מפ"ק אוחה מן הגלות שבוע"ר
השכינה עמנו ובמ"ה בכל לרחם לז' נר. ומס
שהיה מקודם שב"א גע"א. ר"ל נקודת שב"א
הוא רמז לגבורות כידוע מדברי המק"ן שהיה
נוטה ומחנכר על ישרי. הן עתה ע"י לימוד
סחו' יהיה גע"א שב"א ג' שפ"ז כמספר דוד
ב"ן ישי' ע"ה כי אז יחקיים צנו מק"ש זכרו
חורח משה עבדי וסמ"ל סנה אגני שולח לכם
את אליה הנביא חכו הגאולה אחרונה סוף
הגאולות שאין אחרים שעבוד אלל פסק השעבוד
ובא לעיון גואל צב"א :

ולע"ד

ענלע"ד כי ש"ר למעשה הצדק' עמ"ש בזו"ק
שע"י הצדקה לולמא לא אהעדי
מניה וראיה מנצחנאצר ח"ש זק"א מק"ף
אם חר"ה לזרוק לספין ולהדיח המקיפין אוחך
להרע לך וחסיד שופיר שפירו דילך היינו ללם
חלסים סולך עמך וחסיד סגולת"א מכל האדם

ולפחות מ' יום לחקן ד' יודין דע"צ וכמ"ס החיד"א ז"ל כס' מריב צלפון שמיר אוח ל"ז ח"ל חס לא פלר כח להשלים פ"ד חטיות לא ימנע מלחטות מ' יום רגעים כי הוא חיקון קרי פשוט לחקן מה בפנס בד' יודין דע"צ ע"ש ח"א רבי"ע רמז לד' יודין. אי"צ פס"ק רבי"ע ש"ר שיעשכ ד' פעמים בשנה הפסקות אלו לחקן עון זה. אי"צ פס"ק רבי"ע ש"ר דאש נוסג לעשות סעודה ד' ואפי' פת הבאש ככסנין יבטל יום א' בשביל סעודה ד' ויחחיל מיום ב' וכמ"ס קרנות לריק פ"ג אוח ו' ע"ש. ח"ש פס"ק בשביל רבי"ע היא סעודה ד'. שופ"ר ש"ו פ"ר רמז אל האדם שחטא בזה ערס כל יסחדל לישא אשה ויכיה פרס ורצס בנים ובני בנים ח"ש ש"ו ג' אש"ס פ"ר לשון פו"ר ויחח שיהי מוליד לבטיא עתה ויליד זר"ק לקדוש ח"ש מסופ"ך קרמ"ס ר"ל הפך הקודם. ואז יוכנע ילד"ר ויכיה שוב לנא"ס ח"ש חרין קדמין שיכיו שניהם מקדמין לקראחו בלחחו מהעולם כמו אחים ורעים ח"א זק"ף גדול הוא ילד"ר שנקרא מלך גדול. זק"ף קטין הוא ילד"ר שנקרא ילד ויכיה ללחח ממנו שלשלה יוחסין ח"א שלשלה. שני גרישין רומז לס"מ חונחו שסיו מחפואח אוחו עתה שניהם נרשין וכננסו במקומם חרין טעמ"י סס ב' ילד"ר :

(ב) עיין בחקליו ס' זה יום ראשון צהלכס מס' ברכות ד"ח ע"א ח"ל ואמר רבה בר חיננא סבא משמים דרב כל השנה כולה אדם מחפלה האל הקדוש מלך איהב לדקס ומשפט חזן מעשרה ימים שבין ר"ה ליו"ט שמתפלל כמלך הקדוש המלך המשפט. ור' אלעזר אומר אפי' אמר האל הקדוש ילא שגא' ויגבה ה' לבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בלדקה אימחי ויגבה ה' לבאות במשפט אלו יוד' ימים שמר"ס ועד יוס"ך וקאמר האל הקדוש ע"כ. והנס לע"ד כמעט הוא לא זכיתי לבין מהיכא מייחי ראיה מן הקרא שאל דריענד אמר האל הקדוש ילא דאימח דקרא אפי' לכהתי וכפשע"ס דקרא. ובשלמא לפי' אבי העזרי' שסביוא סב"י צעור אוח ס' חרפ"צ דס"ל דר"א אף לכהתי קאמר ח"ש הראיה. אכן לפי' הראש"ש ז"ל ושאר מפי מאי ראיה מייחי ראיה מן הקרא :

הן אמה דבעיקר דברי אבי העזרי' ז"ל קשק דסיאך

ולע"ד אפי' סקטן כמות כסוף אפי' לי לרמז בכונה הזרקא מקף שופר הילך סגולה וכו' כנ"י וסוף נוס' זרקא זרע קדש גס מק"ף מתחמ קרי פגמחי ופי"ז שופ"ר נוס' ש"טן ופינע ר"ע אז החקנס שלו הולך סגולה שזכו שסגול סס ג' מקובלים יחד כן יכיה האדם חמיד עם חבירו בלכס ואחוס כנוף א' אי"צ הולך סגולה"א שס רמז לגרין שלו שיהיו מהוקנים. אי"צ הולך סגולה"א שילוך עמו דבר חשוב שהוא סגול לידס לדרכו. ומני ואזיל חדא פו"ר גדול שס רמז שיחן לדקס ובזה יתקבלו הנילוות שאיבד וכמו שפי' ה' מסרח"ו ז"ל צכ' ליקטיו הורה צפ' פו"ר נחן לאביונים יפ"ש. אי"צ הולך סגולה"א ג' ח"ק שס רמז שיחן מילוי שדי' שהוא ג' ח"ק והוא רמז ביסוד כנ"י יר"ח בן יומן. יסוד שהוא כמו ירח בן יומן היום כאן ומחר בקבר ולא יתאחר מלחקן אי"צ הולך סגולה"א רמז למיהא כי הוא גלגל שחחר בעולם. אי"צ רמז לעניות. אי"צ שס רמז שילוך עמו נקודה סגול שהוא רומז לחסד שיעשכ מלח ומע"ט שיומשך עליו חסד מלמעלה ובפרט שחבר בלימוד סחי' כי היא נקראת אילח אהבים ויעלה חן ויכיה רוב לימודו בלילה כידוע מ"ס ד"ל ע"פ יומם וליה ס' חסדו ובלילה שירס יצ"י ח"ש קרני ג' ש"ס רמז שילמוד בש"ס חורס שבט"פ כי ע"י הפלפול מציט ומכפר ז"ל חכר לדבר משז"ל כי כלס מלס בע"פ ומציט מכפר על נילווח קר"י פריס ג' ער"ב וי"ג והס רומזים לחי' שבט"פ בער"ב כי חורס שבט"פ מכונת בער"ב כי מלינו שסס"ח לימודו למרע"ס חורס שבכחצ ביום וח' שבערצ ח' שבט"פ כידוע וכשאר י"ג כי סס ג' אח"ד שס רמז שיכיה ח' לשמס דוקא ולא לפניה זרס ח"ו. עוד צכ כי ח' כנלמדה בלילה היא ח' לשמס. אי"צ אח"ד ג' אהבים שסעיקר הוא שיכיה לו אהבס צן אדם לחבירו. אי"צ פריס עם ג' אוחיותס ג' רפ"ח שיכוין להעלות סרפ"ח ניטאן משמקי הקל"י גע"א ג' פ"ד רמז לפ"ד חטיות שהס חיקון לעון זה. ובזה חלש"א הולס העון מעליו. אי"צ חלש"א חולס נילווח הקדושה מן הקל"י ומגרסה מעליו וכו' חלש"א גרי"ש. אי"צ חלש"א גרי"ש שאן מגרשין אוחו ממקומו כיון שחיקון כעון. פס"ק רבי"ע פס"ק יעשכ הפסקות כמנין ס"ד כנ"י.

דסיחך מפ' דברי ר' אלעזר שאמר אפי' אמר
האל הקדוש יאל דדברים אלו מוכחי בדחייה
דביעבד קאמר. וכעא לא זכיתי להבין. ומהימיה
מכבי ז"ל שהביא דבריו ולא הרגיש בזה:

עוד שם מאי הו' עלם אמר רב יוסף האל
הקדוש. ומנך אויב דרקא ומשפט. רבא.
אמר המלך הקדוש והמלך המשפט והלכתי כרבה.
ולריך להבין דאומרו מאי הו' עלם משמע דוקא
אסלוגתא דלעיל דפליגי אס יאל בדיעבד או לא
וכפשטיו דגמרא ודלא כאבי העזרי ז"ל שהביאו
בבי ז"ל. ועיי' לה' באר הגולה שבי' ח"ל בסי'
הקפ"ב אות א'. מימרא דרב ברכות י"ב ומדפליגי
ר"א ואמר יאל ש"מ דלרב לא יאל וי"כ סרי"ף
והראש' והרמב"ם בפ"י ע"ה ע"כ. וא"כ מה
הביא בחר הכי פלוגתא דרב יוסף ורבה דמשמע
מיהא דפלוגתיהו בלכתח"י היא מדאמר אמר
רב יוסף האל הקדוש ומלך אויב דרקא ומשפט.
דאם נפרש דכונן רב יוסף דאף בדיעבד יאל
העיקר חסר מן הספר ודו"ק:

לפורים

(א) **איתא** ברי"ל ח"ל באחד באדר משמיעין על
השקלים ועל הכלאים. הנה ראיתי
לה' יוסף חיים נר"ו בס"ה אדרת אליהו סי'
משפטים שפי' בזה רמזים נחמדים והעמקתי
אותם בס"ד בקונט' האחר אשר לי. וכן עתה
אפי' לע"ד המעט לרמז חוץ מן הפשט והוא
דבא לרמז על בר מ"ה בשבא לכלל י"ד שנים
בגמר י"ג לריך לחזור בחש"י מכל אשר פעל
ועשה בקפנות ומכאן ולהבא חושבנא עבא וחש"ב
עם קוניה ממעל לחש"ב ללכת בדרכי ה"ת כדי
לבעל ולסלק כל המשפטים והמקצרים מעליו
ולעשות ע"י מלחיו ומעשיו הטובים מלילי יושר
להליץ טוב בעדו. והשחא ח"ש ח"א באחד ה"י
אח"ד גי' י"ג ר"ל בחש"ל י"ג שנים שעכשיו יש
לו ב' לבנות הם יאסיר ויאסיר שכבר בא עתה
חמנו של ה"ה י"ג ליכנס בנף האדס ח"א ב'
אד"ר אד"ר גי' הר כי טודע שנקראים הרים
וכמ"ס סחוד"א ז"ל ב' הכחז אשא עיני אל
ההרים וכו' והשחא ז"ל באחד הוא נוע' בחש"ל
אח"ד שהוא י"ג שעכשיו יש לו ב' הר הם יאסיר

ויאסיר וכמ"ס להרשעים נראה להם כחית השערה
וכו' ולדיוקים כהררים הללו צדיק וכו' אזי
משמיעין על השקלים ר"ל שישקול עצמו ומעשיו
יודע מיעוט ערכו. ח"א השקלים הוא כמ"ס ה'
ז"ל רמז לפ' אשה ס"מ שהיא גי' ת"פ כמספר
שקלים ואדרבה לאורך גי' ואל הכלאים. כלאים
אותיות מיכאל שם רומז וישן מפני חדש הוליו
נכונים את ה"ה"ר וסיעתו שהם מלמדי סגוריה
עליו ולכך עמן ברמז אותיות מיכאל שהוא מליץ
טוב על ישראל. ח"א ועל הכלאים שם רמז להשני
יורים יאסיר ויאסיר כי בעת הזאת שם נמלאו
ושם היו שנים כא' ולכך עומד ומזכירו שלא
יהיו לו כלאים בגופו כי ע"י ששקול עצמו וחוזר
בחס"י מונע יאסיר:

א"נ אפי' דבא רמזו דאם חל השנה מצינרה
עכ"פ אף באדר ראשון לריך לחזור בחש"י
ולשקיל עצמו ולשקיל ולסלק ממונו פי' הרשעה
וככל אשר דיבר בקדשו ה' הכי' על סתם אדר
אני בעבד אומר דגם באדר א' לריך לעשות כל
זו כיון דשמא גרים שם אדר הוא רומז לקיום
האדם ומעשיו ח"א באחד באדר משמיעין על
השקלים ר"ל בכל אחד ואחד מהב' אדרים לריך
לעשות כ"ו. **ובז"ל** כונן לי סגמרא משנכנס
אדר מרבין בשמחה וז"ל דלמה הולך
להאריך הדברים והיה די שיאמר בחדש אדר
משמיעין על השקלים אלא לומר לך בלשונם סוף
דמשנכנס שם אדר שבעו בין ראשון בין שני
מרבין בשמחה וק"ל:

(ב) **לשון** רז"ל. משנכנס אדר מרבין בשמחה.
אפי' לרמזו בס"ד לריך האדם להרבות
בצדקה ותורה בומי הפורים כי הם שעמדו לו
בעת צרתו והעילו מיד המן הרשע וכמאז"ל הדור
וקיימוהו בימי אחשורוש ואסמכוהו אקרא קיימו
וקבלו הסיודים קיימו מה שקבלו כבר. וגם ע"י
שקדימו שקליהם לשקלי המן לכך זכות בצדקה
עמד להם ויאלו לאורה וכבר ידוע דשנים זו הם
עושים עילוי לשכינת עהנו כמאז"ל דרקא דק' ה'
שה"א רומזת לשכינה. וגם החורס כבר ידוע
שכל החורס במוחו של הקב"ה ידוע שהשכינה
נקראה שמחה (כי השכינה גי' שפ"ה ועס' ג'
אותיות גי' שפ"ה) ח"ש משנכנס אדר מרבין
בשמחה ר"ל מרבין בדברים שהם עילוי לשכינה
שנקראה

שנקראת שמחה והם שמים זו שמעתי שהם נדקס וחורה. ואותו ב' בשמחה רומז לשמים אלו וק"ל. **א"נ** בא לרמוז דאדר רמו לחורה כי אות א' מהחלפת ב"א בלוחיות אחכ"ע וכלו כחצו סדר רומז להדרה של חורה ח"ש משנכנס הכדר ש"ח מרבין בשמחה עד"ה פקודי ה' ישרי משמחי לב וק"ל :

ועפ"ה באופן א' יובן בס"ד כונת הכתובים הנאמרים באמת בחסדים ס"י ק"א ח"ל מעשי ידיו אמת ומשפט נאמנים כל פקודיו סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר פדות שלח לעמו וכו' והכוונה אל האמור דשמים הכה וסם הסורה ומאות הדרקס הם עילוי גדול לשכי' וגם הם מועילים לפדות ישראל מנלוס ח"ש מעשי ידיו הם סבני אדם הם הדיקים שנקראי מעשי ידיו ע"ד אח"ל בגמרא ש"פ ומעשה ידיו מעשי ידיהם ש"ץ מי מגיד סרקיע ח"ה מעשי ידיו הם אמת רמו שנקראת חורה אמת ומשפט איכו רחמי שירחמו על הצדיות ח"ה סמוכים למד לעולם ובזה פדות שלח לעמו. גם ל"ה לשון לויחא צדיותו הוא השכינה שיעשה עילוי לשכינה וגם יועיל לפדות עם כנ"י מן צרותם וא"ש אחיזי :

איתא במד' ח"ל פתחים זה מרדכי על שם וסיח ראשיתך מלער ואחריתך ישנה מאד וכל המפ' ז"ל דרכו קס"חם כ"א לדרכו פני ולדידי חירגא דיומא אפי' בסקי את הידוע דיש ק"ך לירופי אלסים וסם דינים גמורים. ע"ן דשם י"ה שצטם הוא רחמים והשחא א"ש ח"ה פתחים זה מרדכי ע"ש מה. וזה ח"י צפוני ע"ש וסיה ראשיתך מלער ור"ל נשחצקף אות ראשונה פ' של שם פתחים עם אות מ"ם של מרדכי יסיה ג"י ק"ך שהם רומזים לק"ך לירופי אלסים. ח"ה וסיה ראשיתך מלער הוא רמו לדינים ירדו לעררי. אכן ואחריתך ישנה מאד דאחריתך ב' שמות סח' הוא י"ה שהוא מועיל לעזר ולהללה בכל עת חמן ומס גם אם חמלא שם י"ה יהיה ג"י שם הו"ה צ"ה כ"ו יו"ד ה"ה שהוא ע"ס כרחמים. וכמו שפ"י רבינו הארי' סח"י זליק"ל בכונת סח' מן המלך קראתי יס פנני במרחב יה ר"ל אם הרחיבנו יסיה כ"ו הו"ה צ"ה. וסו דקדוק ישנה ל' ריבוי וק"ל :

א"נ אפי' לרמוז בס"ד דסנה סח"י שם פתחים

ב' לוחיות ראשונות הוא פ"ה ה"א לילית הרשעה זוגתו של אותו רשע. גם סח"י שם מרדכי הוא מר ל"ו מר. אכן סוף השמות סח' ב' לוחיות האחרונות הוא י"ה כ"י בין שנים ג"י מ"ס שהוא רחמים גמורים כנודע ולוחיות האמצעיות בשני השמות הוא ח"ד לרמוז דע"י מס יחספך סרט לפזב וימחו הרשעים מן העולם הוא ע"י האחרות בין אחד לחצירו וכלו הם נפש אחד ממס לכל העינים הנוגעים זל"י במקרי הזמן ובפרט בענין עבודת ה' שכל יקבל הוכחה מחצירו לחזור למוטב ולא ישליך אחר גיוו ומכ"ש שלא יחזק עליו אם יוכיחו. לח"ק עמ"ה. ומכ"ש שלא יחרשל המוכיח מלכויות אפי' קטן לגדול במקום דאיכא חילול ה' אין חולקין כבוד לרב וכמ"ס בגמרא ס"מ בממונה אבל באיסורא אין חכמה ואין ע"ה ואין חכמה לגד ה' ואם יקבל סנה מ"ס ומ"ן ואם לאו הקולר חלוי בצוארו כיון שכבר ידע חומר האיסור ובפרט אם הוכח יודע יוחר מן המוכיח עליו נאמר ונתתי נערים שריסם וכו'. ולא לחשוך פי מלדבר בלר רוחי על עירנו הזאת נעמי (דמשק) שיאמרו כלילת יופי וכו' שכן בעוננו חרבה עירנו מחמת המליך בין לוקות ובין צרות כי כל אחד יאמר שלום עלייך נפשי אפי' אם רואה בעיניו ובחזונו ישמע דברים סרעים הים הים פונות חמורות שצחו עכ"ז יענע ראשו לקיים על כל גל וגל נענעתי לו ראשי ועמא דארעא אזלא ומלדללא בכל מידו סן צפרנסה ובפרט בעבודת ה' ושמירת סחו' וחקיחיה. ואם יאמר האומר איזה דבור של חוכמה צדיני סחו' ובאיסורים ויכולא אפי' לקטנים מגילו הלא משחק יהיה כמ"ס איוב ועסה שחקי עלי נעירים ממני לימים וכו' ואם ידבר עם שגדול ממנו ע"ד פחגס ישיבו ואפי' סובין אין צדינו הא איכא מר עוקבא וכו' ולא יפנו אפי' לשמוע דבריו אולי יחלסבו בלסבת סדה כבוערה בלב שסיסה מדרס לארץ וסחו' חוגרת שק וכו' ומס נעסה אם קפ"ס פי חכמים מלכויות ע"י סיה דוס לבנו חצינו אב הרחמן הוא יחוס וירחם עלינו ויחקקנו בע"ה סובס מלפניו ויסיר מסוה סעורון מעל פנינו ויאיר עינינו צחורנו ובמלותיו כו"ר. ואף כי ידעתי צדיי ידעתי ערכי עלי קמן סערך צכמות ואיכות ומס אפי' לבא לשרח בארש"ת

עבר זמנו ובעל קרצנו. ולעדן שאות א' שבהו
אפי' הוא יחר ויל' פ"י בליל י"ד. ולאפוקי ממנו
שראש לפרש דגם בליל פ"ו לבני עירות יש להם
לשמות. ולהרבות בסעודה דלפי האמת אינו בלד
חייב כלל כיון דעבר יומנו וכו' ואמת אגיד כי
עדיין לא ראיתי להב"ח והכנס' ז"ל לראות דברים
בשרשם ודו"ק :

א"נ סעודת פורים שששאל בלילה לא ילא י"ח
ע"כ. אפ"ל בדרך רמז דראש לרמז לנו
כמ"ש המפרשים ז"ל באומרים ז"ל חייב איננו
לבסומי בפוריא עד דלא ידע וכו' אינו כמו
שמבינים בעם דברים כפשוטם אלא כשהדקדק
בס' תמלא שאינו כן אלא אמרו חייב לבסומי
ביסוס בעלמא ולא אמרו חייב לשחות או להשחכר
וכיוצא. והשחא גם מן ז"ל רמז כן בלשוננו סוכב
סעודת פורים שששאל בלילה ד"ל בשכרות שהוא
מחשיך את העינים כליל לא ילא י"ח כי כשכח
משכח לא יערב לו המאכל אף אם הם דברי
ערכים וחשובים. ולא כמו שיסד הפייטן חייב
לבסומי עד יסי כסומא. לשורים דומה וכו' ואנא
דאמרי הם כי לא להזכיר לומר פיוט זה. כי
הוא טעות גמיר כמו טעות שאר הסמון. ולא כן
אנכי עמדי כי העיקר הוא שיכח שמח ונסה
בשמחה של מלך על הכס שששאל הקצ"ה עמנו
והילול מיד הקמים עלינו לאבדנו. ובמקום
השכרות יעשה מלוא אשר אכזר ה' וקדשנו
במלואו לשלוח מנות ולחת מחנות וכיוצא כי הם
העיקר לעשות רצון ה' ומלואו ולא יסיס בנחנו
לעג את כנוף הכנוף באכילה ושתיים ושכרות
כי הוא שגחוי. מה למעלה מה למטה. חס אינו
מחמת המלוא אלא מחמת שהוא מורגל ומלומד
בשתיים ושכרות וכיוצא. **ובזה** יבואר רמז ס"ב
בחסלים ס"י כ"ב וכו' שייך לפורים ח"ל

הילול מחרב נפשי מיד כל"ב יחידתי. וגו' ה'ילול
מ'חרב נ'פשי הוא המין. וא"כ מאי קסמך ליה
מיד כלב יחידתי כלב מאן דכר שמיא. אכן לפי
א"ש. דבחת"י קאמר ואהס ה' אל חרחק חילוחי
וכו' שחמיד חילולו מפי אריות וחלבים סקמים
עלינו. וכלל בכלל זה המון עמון ברמז ה'ילול
מ'חרב נ'פשי נט' המין. ולזה צריך לשמות
ולהחששם להודות לה' על הנסים ועל הפורקן
וכו' אכן לא יעשה בשתיים למלאה חפצו ואחזק

גופו

בארש"ת שצ"ט יסודם בדוחק עכ"ל לעלמי אמי
מליל ואינו כמזכיר אלא כמזכיר יסודם ה' א"י
שדברינו יעלו לרצון ולא לקלון וא"ש אח"מ יס"ב :
ה'רשון רז"ל חייב איננו לבסומי בפוריא עד
דלא ידע. אפי' לרמז כי ידוע דביסוס
הוא לשון מיהוק וידוע דאלהים שששאל ג"י פ"ו
ואלהים בריבוע ג"י ר' ושליוטם סדינים הם עיקרם
מלך הקל' ששס כנגד י"א סמני הקטרת ולריך
חמיד להחפלה וללמוד בחו' כדי לשקך ולבסס
סדינים סמ' עד יסקוף וירא ה' משמים ויגאלנו
ב"ב. וז"ל חייב איננו לבסומי בפ"ו ר' י"א הם
אלהים פשוט. ואלהים בריבוע. וי"א סמני
הקטרת סמ' עד דאל ידע. ר"ל עד שהאל
ירחם ע"ד וידע אלהים. ואז ישפוט בדרך לאו"ה
וז"ל בין ארור המן ע"ד ויהי אם בין הכוח
הרשע ובין ברוך מרדכי נופ' וייל' בן ברוך
מרדכי הם ישראל וק"ל ומפי הח"ר אהרן
פאנח"ל שמעתי דרך הלל שהוא רומז לחשמים
המטה שצריך לרואה האשה ולפייסה קודם דאי
לא"ה סבנים בני מריבס ח"א חייב איננו לבסומי
סייט מיהוק ורצונו בפוריא עד דלא ידע ר"ל
קודם שיטמם דאלא"ה בין ארור המן ר"ל שהולך
יהיה רע וכו' :

ה'עיינ בש"ע א"ח ס' חרצ"ה ס"א ח"ל סעודת
פורים שששאל בלילה לא ילא י"ח. הגה
ומ"מ גם בלילה ישמח וירצב קלח בסעודה.
חשובת מהר"ל. וסנה פשט לשון בש"ע מורה
ובא שכוונתו סעודת פורים שששאל בליל י"ד
לא ילא י"ח לפי שחבוב ימי משחה ושמחה ימי
הפורים וכיוצא ופשטיה דקרא שהוא יום מתח.
ולזה בא מורים ז"ל ומ"מ ר"ל אפי' שאמר מן
ז"ל שאם עשה סעודת פורים בלילה לא ילא יד"ח.
גם בלילה ישמח וירצב קלח בסעודה. אשר מזה
חס אמי בדברי הבא"ה ז"ל ס"ק א' ח"ל ישמח
אפי' בליל י"ד עציח וכ"כ כנס"ג ע"כ. ולדידי
הפשוט לא הבנתי ד"ק באומרו אפי' בליל י"ד
דכא עלם אכן קיימין וכל דברי מרן ז"ל ומורם
ז"ל הם על י"ד קאי ועוד מאי רבותיה ד"ד
דקאמר אפי' בל"ד ולא מיצט"ח בע"ו והרואה
יראה דהסוקר הוא דמסתמא מן ז"ל מדבר ב"ד
שהוא לרוב סע' ולא קאי למקום שעושים שני
ימים וא"כ מאי אפי' דלפי האמת בליל פ"ו כבר

לרעם ולא לפוכה דאחר שיעשה ראש למעלה
ידר בפילס בנה אחת כי אחר הפילס נפילס
ואחר נפילס עליה יעיש :

אך בדרך רמו אפ"ל דידוע דתי' ראש יאמר
מלשון ע"ז כמו ודוד בא עד הראש
ואח"ל בקש דוד לעבוד ע"ז וא"כ אויב זה
שמיר לשראל ושונא אוחס הוא מלך שעבר ע"ז
ולא יש לו רחמנות כמדת ישראל שהם גומלי
חסדים ביטנים רחמיים. ולכך הוא מירר להם
פלדטחו גבשו דרכיו מדרכיהם שאין ראוי לרחם
על סבריות ח"ש כל המירר לשראל הוא מסיבת
שכבר קודם זה נעשה רא"ש ר"ל שהוא עיבד
ע"ז ומכ"ש אם הוא עצמו נעשה ע"ז ועובדים
אוחו הוא הטעם וסוף הסיבה ששונא ומירר
לישראל שדרכיהם משונים ממנו וק"ל :

(ח) **ראיתי** לה' ויקרא יעקב למסרי סוכרי
י"ז מחושבי עירנו הזאת נעמי

דמשק יע"א שכי' ברמו סכרמו בחחי' המגולה
נומי' ויסי' בימי' א' השורש סוף גי' דוד. ונתן
עמם לשבח עפ"ד סחידא ז"ל בס' עומת חיים
למחי' דאיהא במד' ח"ל זכרני ה' ברנן עמך
אמר דוד רבון סעולמים כשעשה חשועה ע"ז
מרדכי זכרני אמיל הקביה חיך לך אני זוכר
דכחי' א"ש יסודי שהיה משבט יסודס ואח"כ
ושמו מרדכי עכ"ל המד'. ובי' ה' ז"ל דלריך לתח
פעם דמחי' איה ליה לרעיה בנס זה עד שביקש
שזכרנו ותי' צמירט מפ"י מ"ש רבינו אפרים ז"ל
ע"פ א"ש יבא בצריו אלף כסף ח"י יבא חסר
י"ד רמו ליו"ד אלפים כבר כסף שנתן סמן ואז
הקביה זכר עשרת אלפים שנתן דעניה לבית
המקדש עכ"ד רבינו אפרים ז"ל. וכח' סחידא
ז"ל דאפי' כי צדוק ידע שזכות סנדבס שלו של
ביסמ"ק חנן להליל ישראל בימי סמן ולכך ביקש
מסאל יח' שזכרנו והקביה סנעמחו שכן יעשה
א"ש יסודי שהיה משבט יסודס כנ"ל עכ"ד :

ובזה פי' סנ' כמסרי' סוכרי י"ז דלכך רמו
שם דוד בחחי' לומר כי זכות דוד היא
שעמדס לאברהמו ולנו להלילנו מיד סמן זה הרע
ששקל יו"ד אלפים כבר כסף כי יו"ד אלפים של
דוד שקדמו דמו אח' יו"ד אלפים שלו ע"ד
משאמיל הקביה סקדומו סקליכס לשקלו זח"ד
י"ז. ואנא פניא כי סן קדס אפי' עפ"ד ה'
רבינו

נופו. ולזה אמר מיד כליב נומי' כ"ל ליימודו
ב' שברות חליל יחידתי מזה סכרנל הרע הזה.
כי מה שמועיל לגוף ושמה בו הוא סזק לכמה
ח"א מיד כליב יחידתי סוף נשמחי וק"ל :

א"נ אפי' לרמו מ"ד כליב גי' סמין וי"ד בניו
ועם זרם אשתו סס גי' קי' ובא לרמו
שלא בלבד חלילנו מסמן הרמו בנמי' הילולס
מ' חרב נפשי אלף גם מיד כלב שעס כללות סמן
ובניו חרס יעלו גי' קי' וכנ"ל. ובזה ג"כ יובן
כונת סבי' כי סצבוי כלבים כי חיצת כלבים
בלא יו"ד וכמ"ס סחידא ז"ל בנ"מ. עם אזהרה
כלבים גי' קי' כמספר סנ' ח"ש עדה מרעיה
סקיפוי גם נומי' כי סצבוי כלבים גי' ס"מ רמו
שאחריהם מרס למות. וגם עדה מרעיה סקיפוי
ס"ח מחי' וגם סארי ידי ורגלי ר"ה וס"ח גי'
אדנות ע"ס רמו לבחי' הדונים שישלכו בהם וק"ל :

(ו) **במד'** אלו לי' משה יפס אמרת עכשיו
שמה משה וחלו אוחו ואח' בניו על
העץ וכל סמפי' ז"ל סארינו למעניהם בזה וסעס
אף אני חלקי וסוף בסקי' מ"ס ה' עולת שמואל
ז"ל דסמחוקת ססיה צין סמן ומרדכי סוף א"ס
אומרים לאדם סמוף בסביל שזכר חבירך או לא
דסמן סיס סובר דאומרים לאדם סמוף בסביל
שזכר חבירך וע"ז סעס חרס לו כסלל סססחוס
לו מרדכי דאף סנעשה ע"ז אפי' ס"ל למרדכי
לסמוף בסביל שזכר ישראל ולא יעשה בהם נקמס
צ"מ אונס מרדכי סלדיק ס"ל דאין אומרים
לאדם סמוף בסביל שזכר חבירך ואפי' ססס
רבים וע"ז לא סססחוס לסמן סעשה עצמו ע"ז
ע"כ. עוין מ"ס ה' לקמי' ז"ל ע' משה ס"י ע"ז
וח"ל משה לא בא לא"י מוסס שסצר סלוחות
ע"ק סלל יס לו ח"י דאיהא במד' מוסב סחדון
ספנוס ולא כסשה א"ש אלל ז"ל דאין אומרים
לאדם סמוף בסביל שזכר חבירך ואפי' סס רבים
ע"כ ח"ש אלו לא מת משה יפס אמרת שססחוס
לך מרדכי בסביל שזכר ישראל אכל עכשיו שמה
משה בחו"ל וסיונו מטעס שסצר סלוחות דסמוף
בזה דאין אומרים לאדם סמוף בסביל שזכר
חבירך א"כ וחלו אוחו ואח' בניו על סעץ וק"ל :

זו רשון ח"ל כל סמירר לישראל נעשה ראש.
לכנן דאין יסוס לו סכר"ה דיעשה
ראש אחר סכוף סירר לישראל. פי' ז"ל דסוף

רצונו אפרים זיל בפי אים יביא צפריו חלק
כסף כנו' כי הם נופי גי' דוד מלכד ה' כסף
זא לרמוז דכר ה' י'ד אלפים של דוד כנו' :
ובזה יובן כונת הכי בפי ויחיו חיל יהודה
אחרי יודוק אחיק ידך בעורף אויבך
ישחמוו לך וכו' וכונת דרמו לדוד שכוח משבט
יהודה וכי אמר יהודה אחרי יודוק אחיק ידך
קרי ביה יודך וכונת י'ד אלפים שנתן לבני
בית המקדש הם היו צעירף אויבך הוא המן
הרע וסיפתו. וגם אחיק ידך בעורף אויבך ר"ח
גי' דוד רומז לדפעי' שבזכות סיו'ד אלפים
שלו ניצלו מיד המן הרע וק"ל. **א"נ** אפי' לרמוז
אים יביא צפריו ס"ח גי' אשה ע"ה וזא
עם הכולל שזכו חיוב על האדם לישא אשה
צפרקו כדי שלא יחסיא אותו יל"ד בין אם
הוא עשיר בין אם הוא עני כשגזרו לא חילקו
זה רמו בגדול החל שסיה"ר הולך ומפחה לכל
אך בגדול החל לומר שאם הוא עשיר פיתויו
קרוב יען כי רוב המאכל והמשחה חובט לטות
ע"ד וישמן ישורון ויבטי' וטפי' שלו ויחבט יעשה
פריות צרעון טוב ולכך קדמכו וחי' חלק
כסף גי' עזר :

ט) והשקות בכלי זכב וכלים מכלים שונים
ויון מלכות רב כיד המלך
אפ"ל עפי' משו"ל במד' כשהלך אליהו חלל מרע"ה
וכי אמר מרע"ה יס לדיק א' בדור אמ"ל יס
ושמו מרדכי אמ"ל לך יהודי' שיעמוד הוא משם
ואני מתאן ונחפול עליהם ע"כ והשחא א"ש כי
נופי' וכלים מכלים שונים גי' משם ועוד אחד
יחר הוא רמו למרדכי שפי' חפלהם ה'ינו אח
ישראל שחטאו צבי' עונות שהם נוגעים לגוף
ולנפש והם שנהנו מהעודה וגם שהשתחו לאלה
וע"ז הכתוב קחמס דלמס הולך מרע"ה שיהיה
א' בדור להחפול עמו לזה השיב ויון מלכות רב
כיד המלך דשחא שאני לפי שנהנו מן הסעודה
ושחו יין נסך והגבירו סדינים בעולם כי יין
נסך גי' ר' כמנין אלהים בריבוע ולכך הולך
לו עוד א' צנף חי על האדמה. וס"ח ויון
מלכות רב כיד המלך גי' חצי רמו למאמר הכי
בין שני ובשכר חטו וק"ל :

טו) הפיל פור הוא הגורל מיום ליום ומחדש
לחדש וכו' י"ל מיום ליום מאן

דכר שמים וכלא הוא הפיל לחדשים. ופי' הרב
יערות דבש דמוכרח לומר דהפיל גי' לימים
דאל"ה מאי כ"מ דודאי הוא שיעלה בידו איהם
חדש ומסיכן הסכים לומר דהוא חדש אדר ולא
אחר. אלא שעשה ימות השנה לשני' ימים דרך
משל אחד שנים גי' ר' וכעס"ד וכשעלה בידו
חדש אדר הקף ניסה בגורל סימנים ועלה בידו
יום אחד ממנין סימנים של השנה שחל להיות
בחודש אדר וזוהי חומת סדר וז"ל הפיל פור
הוא בגורל מיום ליום וגם מחדש לחדש דכ"ט
גורלות היו וזכו בטעם שנקרא פורים לי' רצום
לרמוז לשני גורלות ולא פור לי' יחיד וק"ל :

י) ישנו עם אחד וכו' חיצת ישנו לרמוז
במ"ש ה' שער הכונות בדרוש פורים
ו"ל וכראות המן אח מרדכי שפי' היתה הארה
והשגחה על ישראל בזמן שהוא נחיעץ עם זרש
אשתו ושם"ה יועליו וכו' והשחא יובן חי' ישנו
גי' שס"ז רמו לשם"ה יועליו חרש אשתו וק"ל.
ובזה יע"ן כונת הכי בחסלים שצור זרוע רשע
קוט' זרש וס"ח רע עמלק לפי שהם היו מזרעו
של עמלק הרשע וכשחשבר את זרש אזי ורע
להמן שאמר עליו הכי המן הרע הזה. חדרוש
רשעו כל חמלא כי אשתו היא עיקר בדבר זה.
ובזה יובן גי' כו' הכי בחסלים סי' ל"ז ו"ל
טוב מעט ללדיק מהמון רשעי' רבי' כי זרועו
רשעים חשברנה וסומך לדיקים סי'. וזא טוב
מעט נופי' מעשים מ'צבים מהמון רשעי' רבים
כי זרועות רשעים ח'שברנה נופי' זרש. ואז
וסומך לדיקים סי' הם מרדכי ואסתר :

יא) הכסה נחון לך והעם לעשות זו כעוב
בעיניך י"ל מאי קאמר נחון לך
הי"ל מחול לך. וגם ק' כיון דאחשורוש לא אמר
אלא והעם לעשות זו כעוב בעיניך איך כחז המן
באגרות ושלל לבזו בלחי' לזוי המלך. וגם מה
שאמר אסתר ואלו לעזדים ולשפחות נמכרו
וכי' כי אין סגר שום צנף המלך מה נזק יש
למלך בזה. גם מ"ש אחשורוש מי הוא זה וכו'
כלא הוא לזוי לעשות בזה כעוב בעיניו. ופי'
סי' עיון יעקב דרך דרש כפשוטו דגודע דמלכותא
דארעא כעין מלכותא דרקיעא שאין בעל
הרחמים פוגע בנפשות חחי' אלא בחחי' בממון
וכי' שפי' ישובי' ישראל בחשוכה ממעשיהם הרעי'
וכא

והיה אלוקים זדים קמו גי' אלוקים והוא
מסיבה ועריה נמי ועל דבר תורה עריות
בקשו נפשי לברוך את כל הסיודים מנער ועד
זקן וחי עריות נמי עי' רב יתנו לדיק י"ס
הנשאר גי' י' שהוא נבוכ' י' חמה ולא שמוך
לנגד ולכך ואחז' ה' אל רחום וחנן וכו' חס
עוז' הוא החי' שנקראת עז כד"ל ה' עז לעמו
יתן וצד' וכושי' לבן אמתך וכן ה"ס כי עי'
החי' ניטלו ה' יזכנו ללמוד בחי' לשמש ויטלו
מכל לרומם אכ"ר :

ור"י זדים אפי' הוא נמי זרש' וכמן שזכר
כ"ד פעמים במגילה וזניו ה"ס כ"ד אוחיות.
ובזה אפי' ליהן פעם לשבח כי לכך חקנו רז"ל
חמשה מעצמות בצרכה כרצ' את ריבנו
וסדן את דינו וכו' רמז לה' חומשי חורס
שבזכותם ניטלו ישראל וק"ל :

הכסף נחון לך כחז' רש"י ז"ל פ"י הכסף.
אפי' לרמז כי חיבת כסף במילוי
כ"ף סמך פ"ה גי' כפר"ה. א"כ חי' הכסף במילוי
עם מילוי ה"ל גי' ש"ך רמז לש"ך דינים. א"כ
ידוע דכסף רומז למדת רחמים וחסד למדת הדין
ח"ש פ"י הכסף רומז למדת רחמים וק"ל :

ובקרא גיפס' אפי' רמזי' הכסף כ"ח לך
והעם גי' ל"א רומז לחיבור הו"ה
אדנום וכשיסיב זה יסיב רחמים בעולם. חס הוא
לגבי ישראל אכן לגבי דידים הכסף נחון לך נמי
ע"ה גי' פ"ו. נכ ס"ח הכסף נחון ע"ה גי'
סמאל' שסופו למות עי' קמרוג זה. והעם כד'
לכילו מנזירם זו. ל"ב נחיצות חכמה ככ"ב אוחיו
התורה וזהו לעשות בו נמי ל"ב כעוז בעיניך
נמי כ"ב לרמז לזה וגם ס"ח לעשות בו כעוז
גי' ח"ח רמז שיעשו חש' בגי' דברים שחס קול
לום ממון שמספרם ח"ח וצד' ינללו מגזירת המן
וכמו שכן ה"ס כי כאשר נכנע לצד' וחזרו
לעבודת כס"ח הוא יח' ריחם עליהם ואללם וק"ל :
(יב) **ב'** במסרה וספיר שושן נבוכה. וספיר שושן
לכלם ושמחס. אפי' כי ידוע מאזיל
שכדיקם חמילתן יסורין וסופן שלום. גם ידוע
דגוף האדם יקרא עיר וכמו שדרשו צ"י עיר
קטנה ואנשים בה מעט יע"ש. גם סלדיק נקרא
שושנה וכמשי' כששנה בין החוחים ונדרש על
אסתר ח"ש צחחי' וספיר שושן נבוכה ר"ל גוף
סלדיק

והוא עולה כנגד המסירה של המן לכן אמר
המלך הכסף של ישראל נחון לך מיד שחקק
ממונס. ואם לא יסובו מדרכיהם אז וחס
לעשות בו כעוז בעיניך אבל המן שחפץ אז
בכליון של ישראל כהז' באגרות לספק בתחילה
לשמיד לברוך וכו' ואח"כ יללם לבו וידוע המעם
דכל המלך לישראל נעשה ראש לפי ש"י שמלך
לישראל חחרים בחש' ולפי ש"י חחרים בחש'
זכר שגשש' ראש חס דוקא חס מלך לישראל
אבל חס מאבד ישראל לגמרי מן העולם ודאי
שאין לו שבר ארבעה יש לו עונש ח"ש אסתר
כי אין ה"ר שוב בחק המלך ור"ל שאין שוב לרה
זו לחק המלך מלכו ש"ע שסם מחחיל בממון
וגם שאל אחשורוש מי הוא זה ואי זה הוא אשר
מלאו לבו לעשות כן נגד לב אחשורוש חמ"ש
אסתר ואלו לעצדים ולשפחות נמכרו החרשתי
לא כן עשה כי אין ה"ר וכו' :

והחיד"א ז"ל צ"ל נחל אשכול הביא ממד'
לקח עוז סובא לה' מנות הלוי
על פ"י זה ח"ל רוח הקדש אומרת הכסף נחון
לך הכסף בגי' סען נחון לך וכחז' ה' המ' באופן
שדברים אלו הסמאל וסמאל יחדיו אמרו ע"כ.
וסיום ה"פ פ"י מסריר אברהם למח סוב"ד לה'
סנ' ח"ל הכסף נחון לך הוא סען נחון לך והעם
לעשות בו כעוז בעיניך. ספירוש. והעם נעשה
זהם עוצה כעוז בעיניך ר"ל כאשר תאזה נפשו
לעצמך כן נעשה בעם חסו כעוז בעיניך ע"כ.
ופ"י זה פ"י אוחיו חס' א' בלשון שטס' א' וכן
כחז' צ"ל חומס כנגלות ד"ח ע"ש ואחז' עניא
אפי' לרמז כי חיבות הכסף נחון לך נמי ע"ה
גי' אלוקים לרמז ששליטת הדין יסיב עליו ועל
אחריו. **ובז"ל** דרך רמז כונת ה"פ אלוקים זדי'
קמו עלי ועדת עריות בקשו נפשי ולא
שמוך לנגדם ואחז' ה' אל רחום וחנן ארץ אפי'
וכי' פנה אלי וחנני חנה עוזך לעבדך וכושי'ע
לבן אמתך עשה עמי אוח לעובד וכו' ובהקדים
עוד מאזיל דעיקר גזירת המן היחס לפי שלא
היו עוסקים בחי' וכשנא מרדכי וקסיל קסלות
כ"ב אלף חלמדי' והיו עוסקים בחי' וגם הדור
וקבלו צימי אחשורוש בלשון עוז עי' נלחון
כאויבים וביטלו הנזירה. והשחא ח"ש ח"ל אלוקים
זדים קמו עלי לעורר עלי' דינים על ציטול חו'

סלדיק בזה העולם נבון ביסוריו אלס מפס ואלס מפס חבל אח"כ ובעיר שושן נסלה ושמחה בעוסי' צראתו טוב ספון ליראיו וק"ל :

(י) ד כגוס אח כל היסודים אשר בשושן ולומו עלי ואל חאלכו ואל השחו שלשת ימי

לילה ויום וכו' ויל כפל סדברים ולומו עלי ועוד ואל חאלכו ואל השחו דנראה דהוא שפה יתר דודאי כגוס שאל יאכלו וכו' וחו היבט עלי דחיק ליה עלמא וחו דכיון דסיחא יודעת אסתד דבחוק כג' ימים יש ימי הפסח וסוףך עלס על דעתה לבטל מהס עונג יו"ט וגס כמס מ"ע השייכות זו אך אמנס אפ"ל בס"ד וכו' ובהק' מ"ס מרן בשס"ט צו"ד ס"י ר"ג ס"ה ח"ל בעת גרס מותר לגדור עוין מה שפסק מרן שס ס"י רמ"ז ס"ד ח"ל המקבל עליו בלשון נדר לעס בשבת ויו"ט חל סנדר דק"ל דנדרים חלין על דבר מלס ואפ"י בשבועה אס הוא ככולל חיילא אפ"י על דבר מלס וכמו שפסק מרן ז"ל בריס ס' שבועות ס"י ל"ו סעיף ס' ח"ל אמר שבועה שלא אוכל מלס אסור לאכול מלס בליל פסח שבועה שלא אוכל מלס בליל פסח לוקס ואוכל מלס בליל פסח וכן שבועה שלא אשב בלל חייל על ימי סוכה וכו' יע"ש וכעס דשבועות חלין על דבר מלס ככולל במ"ע כיע"ש וידוע דחילוק בין נדר לשבועה הוא בחיבת עלי דהוא מוכח שקבלו בל' נדר כגון שאמר קונס ישיבת סוכה עלי וכיוצא לא כן השבועה אעס דבר פ' או לא אעס וכו' שרמח להס הנדקח בלשון סוכה לך כגוס אח כל היסודים ולומו וכו' דק"ל דאין כשבטין לעבוד על המלס לז"א עלי שהאמרו בל' עלי דהוא לשון נדר ובנדרים חלין ע"ד מלס ואפ"י אח"ל שהאמרו בלשון סוכה ואל חאלכו ואל השחו דהוא לשון שבועה עכ"ז חיילא השבועה כיון דהוא שלשת ימים לילה ויום ואפ"י השבועה קי"ל דחיילא ככולל וכיון שיש יוכ א' קודם פסח חיילא השבועה וק"ל :

(ד) ותקרב אסתר ותגע בראש השבוע.

אפ' לרמז רמז קמן כמוני יודוע דאלהים דויד"ן הוא גי' ש' והוא גימט' ברחמי"ס שמתספק מדין לרחמים לא כן אלסים בריבוע הוא גי' ר' ולכך אמר ותגע בראש השבועים סיינו בלוח ש' שהיא רחמים כנ"י ולא נגעה

באמצע שהיא לוח ר' רומז לאלסים בריבוע. עוד אפ' שאלויות הנשאלות סס גי' רכ"א וסס רומזים לרי"ו גבורות עם כללות ס' גבורות העיקרים סס גי' רכ"א ולכך נאמר בראש השבועים שהוא ש' רומז לרחמים כנ"י ולא באלויות אחרונות לפי ססס גבורות וק"ל :

א"נ אפשר בראש השבועים הוא לוח ש' רומז לז"ר שהוא גי' ש' כי הוא גרס לחטוא וכדי לשברו לכך ותגע בראש השבועים ר"ל שפ"י סחעניה שיצרה סילס"ד וק"ל. גס אפ' דחיבת חגיג טו' תשבר גילוח עימלק רמז לסמן כי הוא בן בנו של קרסו כנ"י במד' :

עו) ב' נמכרנו חני ועמי להשמיד להרוג ולחבד ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו סחרשחי כי אין סנר שוכ בנזק כמלק וסדקדוקים מבז' דאין אס סיה מוכרס לעבדים ולשפחות לא סיה קפידא ועוד דקדוקים אחרים יחבארו ציטור ופ"י ס' סכלס לדוד במ"ס פ' סגול קמא דל"ז פ"א ססקבו למ"ד רב עבדא כמקרקעי דמי דהא אמר רב דניאל בר קסנינא אמר רב סחוקק בעבדו של חבירו ועסס צו מלאכס פטור ואי ס"ד עבדא כמקרקעי דמי אמאי פטור ברישום מאריס קאי. וחי' סכא במאי עסקינן שלא בשעת מלאכס ופירש"י בשעה שאין רגילין לעשות מלאכס או שאין מלאכס לבטליו לעשות. וסקשו עיד ומי ניחא ליה דליכחוש עבדים וחי' דניחא ליה דלא נסחרים עבדים וכו' יע"ש נמלא דסחוקק בעבדו של חבירו אס הוא בשעת מלאכס ומבטלו ממלאכס רבו חייב חבל שלא בשעת מלאכ' פטור.

וזה סיה סנחו של סמן סרשע בלוי לנחשורות וסנו עם אחד מפורז ומפורז בין סעמים וכו' ואח דחי סמלק אינס עושים ולמלק אין שוכ לכניוס אס על סמלק טוב יכתב לאצדס וכו' וסכוונה לבא עליהס בערמס וסחבולס דבשלמא אס סיו עושים ישר' רשי"מ ועובדים לוהו א"כ סבא לסעצדס סו"ל כחוקק בעבדו של חבירו בשעת מלאכס כיון שאנחנו עבדיו של מקוס כדכתיב כי לי בני ישר' עבדים וכו' וסחוקק ססס חייב אך אומנס סנס בעסח יסנו י"ס אחר וכו' וארז"ל יסנים מן המלס שאינס מקיימים לוחס וסיונו דקאמר כמי ואח דחי סמלק מלסו ש"ע אינס עושים שאינס עובדים לריבס כרלוי. וא"כ חינו

אל הפל דבר מכל אשר דברת. פי' כחיד'א בסי' ראש דוד במה שידוע מחלוקת הסנהדרין או וא"י להוסיף או לחלק וכי' ז"ל דלא נחלקו אלא בלאוין אבל בפסין לכו"ע וי' להוסיף. ועוד מילק מרז"ל דבלשון ב"א לכו"ע וא"י להוסיף דרך דרך האדם לדבר בלשון. וכשהוא א"ש וז"ל מבר קח אח כלבוס וכו' ואח כסוס ולא חימא דוא"י לחלק וא"י זה או זה קאמר ולז"א ועשה כן לרמז דהכא עשה ובפסין לכו"ע וא"י להוסיף ועוד אל הפל דבר מכל האמור דהא אשר דברת ובלשון ב"א לכו"ע וא"י להוסיף וק"ל :

ועפ"י אפ"ל כונת הכתוב הכסף נחון לך וסעם לעשות זו כעוב צעניך וכבר ידוע משו"ל דאחשורוש ה"ס שונא לישראל יוחר מהמן וז"ל הכסף נחון לך וסעם ר"ל דגם סעם הוא נחון לך וכדי שלא האמר דאפשר רכוונתי דאו הכסף או העם קאמינא לכך אמר דהכא ליכא ספק זה דהא לעשות זו כעוב צעניך ר"ל דהכא בדבר שהוא עשה ליכא ספיקא דודאי וא"י להוסיף וק"ל :

(י) ובמד' איהא ע"פ ליסודים סיחא אורס זו חו' וכה"א כי נר מלכא והורס אור. ושמהא זכ' יו"ע וכה"א ושמהא בחגך. וששון זו מילס וכה"א שם אכני על אמרחך. ויקר אלו הפי' וכה"א וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ע"כ. ולריך לדעה מס ענין זל"י. אכן אפ"ל בס"ד דידוע דסמן עשה ענמו ע"י ולא קיימו וקבלו עליהם הסיודים מלוא אלו לסודים שכל טענה העו"י סבל ואין צם מועיל. ובהק' את הודע טענה המין דאוליגן בחר רובא וכמה הירואים נאמרו וחד מינייהו דקי"ל מחדדי עדיפי מרובא. וביין דפי' החורס יס' להם חידוד וחריפות הו"ל דין מחדדי ועדיפי מרובא. ועוד נקי' דסמן הרע סיחא טענתו על ישראל מעון העגל וכה"א במד' ע"פ משחר ומפורד וכו' כמד"א ויזר על פני המים. ורז"ל אמרו כי עון העגל נחבטל בסי' ע"י המועדים כי חטאם ה"ס בשש שעות וכה"א ע"פ כי בושש משכ' בלו שש ולא בא ולריך ש"ס שעות כדי לבטלם ולכך חיקון לישרי' ג' רגלים וכו' ז' ימי פסח ויום שבועות ח' ימי סוכה כי ע"י פעמים כ"ד הס' ש"ס שעות. ובזה פי' ה' דגל ראובן ז"ל כו' במסכת בסי'

אינו בשעת מלאכה א"כ איפוא חס' על המלך טיב יכתב לאזכר וארז"ל דמהח"י מ"ש לאחשורוש היינו לעבדם בעבדות ולא חבירם. ורז"ל שאדרב' המן הרשע הוא ה"ס מבטל את ישראל מלימוד סחו' וכמ"ס רש"י ע"פ ליסודים סיחא אורס ושמהא וכו' אורס זו חורס שגזר המן עליהם שלא יעסקו בחו' וכן ע"כ אלא המלכות מר' ע"ש במגילת ספיק :

מערתה זהו כונת הכי' כי נמכרנו אני ועמי וכו' ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי דאף דלאו כל כמיניה לכיות רודס בעבדיו של מקיס לקחת אזהרה לו לעבדים הא מיכא ימלא מקיס פטור דהו"ל הוקף בעבדו של חבירו שלא בשעת מלאכה פטור אף אמנם במה שנמכרנו להשמיד לסרוג ולאצר אין סגר שוב צמק המלך מלכי' ש"ע שאם הוא שלא בשעת מלאכה יחז"ל דלא ניסחריס עבדים וסיד חס' הקף צמק לשעבדם אבל לא יחז"ל לכוניאם מן כעונם. **ובזה** פי' כינח מאז"ל בילקוט מגילת על פסו' ולמלך אין שיה' להניחם חמ"ל אחשורוש לסמן כואיל ואחס' רוצה לקחתם ממני אוחס' יהודים שמשכימים ואומרים ה' אחד אינו ניוכרם לך שסם פקדון בידי ומחירא אני שמא יעשה לי כשם שעשם לסיחון ולעוג וכו' דמה חלו' בשביל שמיחידים את ה' אלא הוא הרומז דבזה הו"ל כהוקף בעבדו של חבירו בשעת מלאכה דהייב וק"ל :

ובאו"א אפ"ל מאי דקאמר ואלו לעבדי' ולש' נמכרנו החרשתי וכו' והוא צהק' את הודע דסמן הרשע בא טעון על ישראל מלך מכירה יוסף שמכרנו אוחו לעבד נמכר יוסף. עי"ן את הודע מאז"ל צמ"ס כל המדות בטלו חוץ ממדה כנגד מדה וכשהוא א"ש ח"א ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי דהוא מדה כנגד מדה צעון מכירה יוסף. לא כן השתא כי אין סגר שוב צמק המלך דהשתא דנמכרנו להשמיד וכו' א"כ נפיק מינה חורבא למלך דכמו שמכרנו לסמן לכל מה שירצה יעשה אפי' להריגו כן הוא ימכר להשמיד לסרוג וכו' חס' הוא חק המלך ממש וק"ל :

(ע) מהר קח את כלבוס ואח כסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי סיחודי וכו'

בס"י מ"ב. וסם אלס אזכרה אלס אלהיך ישראל. גם אלס חשכחנס. אלה מועדי ס' וכו' יע"ש עוין דטענה עו"ז כי מעשה ידי שמים עדיף ואס אין הקב"ה חפץ בע"ז למס לינו מצמלה וכאמח הוא דמעשה ידי אדם עדיף וראים ממס שנקב"ה לנו על המילס ולא נברא מהול א"י דמעשה ידי אדם עדיף. עוין דמן הספ"י מוכח לסורות אחרות ית' שהוא אחד יחיד ומיוחד וכאמח הכחוז וראו כל עמי הארץ כי שס ה' נקרא עליך ויראו ממך. ועוד כהבו ז"ל משס ס' רבינו בחי' כי ד' פרשיות בראש כנגד סמות לומר שהוא כנגד ד' חיות שנמרכבס שנקב"ה שורה בסס ע"ש. וכשחא א"ש ח"א ליסודי' היתס אורס אורס זו חורה. שנקב"ה מאיר עיני חכמים בהלכס ע"י הסורה וסול מחדרי ופדיפי מרובא. וכס"א כי נר מלס וכו' וגס לטענה סעגל ושמחס זס וי"ע שעי' ימים סובס נחבטל עון סעגל בס' וכו'. וגס לטענה מעשה שמים עדיף מן המילס מוכח לספך דמעשה אדם עדיף וי"ש ושון זס מילס. ואח עלית מן הספ"י מוכח אחרות ית' כי מכל אליו דכוו נחבטלס פסנה סמן שסיס רואס שיעבדוכו ישראל ולכך כשניטלו ממנו עשו מלס אלו בפרטות להורות כי הוא עיטס בדיט ונקב"ס ית"ש הוא אחד ואין לו שני וק"ל :

ליהודים סיחס אורס ושמחס ושון ויקר. אפ"ל במס שראיתי לרח"ל סכתבו

דגאולת מלרים סיחס ע"י ב' שמות סס מ"ב ובין כי שס מ"ב הוא לסעלות ושס ב"ן רמז לשכינה. וא"כ דנים הללס ישראל מסמן ע"י שני שמות אלו. **אשר** בזה יוצן כונה סכ' בהפטרס שבה ור"ח ח"ל על נד חגשאו ועל ברכיס חשעשעו. ובסקי עוד משז"ל בכונה רז"ל סס אמרו חייב איניס לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור סמן לברוך מרדכי וכל סמפי כל אחד לדרכו פנס. וע"ז כחב הבי"ד הבאכ"ט אריס ס' חרל"ס ח"ל לפעניד נראה לפרס דלריך סאדם לתח שבה לו יחברך על סוכס כפולס שפסס עמנו סא' סיא פורענות שכביא הוא על סמן ואלו לא נחברך מרדכי אלא הים ניטל עס כל ישראל דיינו. אלא סבירכו למרדכי בגדולס מולד וסעובס יחירס ע"כ אמר לריך לבסומי

עד דלא ידע מעלחנו מן ארור סמן שס מפלס סלו לברוך מרדכי שס מפלחנו סניה עכ"ד ע"ש. וכשחא א"ש ח"א על ל"ד ר"ל רמז לשני שמות סכו' מ"ב ובין שסס נ"י ל"ד חגשאו מיד סמן ואדרבס וגספוך הוא שחמשלו בו אחס וכמאמר הכחוז אשר יסלטו ליסודיס סמס בשונאיהס ח"א על ל"ד שהוא נ"י סמן ע"ס חגשאו סיכיס לכס החגשאות וגדולס עליו חס ססייס ועל ברכי"ס שהוא נ"י מרדכי עס ב' כוללים חשעשעו סיכיס לכס שפסעו ושמחס יחירס שסיס די לנו בהללס לבד ונקב"ה ית"ש לא די שהלילו אלא גם סלטו בו וסיס לו נ"כ למרדכי שליטס עליו. ואפשר לרמז נ"כ כי חיבת ברכי"ס נ"י רע"ב שס רמז למאז"ל סבעת סכיו סמן ומרדכי ראשי גייסות וסיו הולכים במלחמה ונחסר סלחס מולח סמן וצא ולקח מאלל מרדכי ולסס כחב עמנו לעבד כידוע חס רומז ועל ברכי"ס נ"י רע"ב ר"ל בסיבת סרעב ססיס לו לסמן וחיילותיו סיס סיבת מלח ס' שהסלטו בו ושסמחו שמחס יחירס. מה שלא סיס בדעת אדם ח"ש חשעשעו כי אומרו שפסעו בכל מקוס הוא רומז לשמחס יחירס. ואפ"י נ"כ כי לכך נקרא בסס סמן נ"י ל"ס לומר כי בזה ססי"ח שהוא אחד יחיד ומיוחד וב' שמות סכו' שסס נ"י ל"ס ניטלו מידו ושסס מחשבתו על ראשו ובס א"ש ח"א ליסודיס סיחס אורס ושמחס נוע' נ"י מ"ב גם ס"ח ליסודיס סיחס אורס עס סג' אוחיות נ"י בין ע"ס רמז סכנס ב' שמות סכו' ניטלו. גם רמז סיחס לשון עבר לומר סכמו סבעת יע"מ סיחס ססללס ע"י ב' שמות סכו' כן עחס נ"כ. ואפ"י נ"כ כי ס"ח ליסודיס סיחס אורס ושמחס ושון ויקר ע"ס נ"י אש"ס שס רמז שהסל"ל וסנס סיס ע"י אשס. גם אפ"י כי חיבות ושון ויקר נ"י סמן ואחשורות וגשאר כי רמז לען שהוא כי אמר רומז על סארי"ס שניטלו משני אריות סאלו שסס סמן ואחשורות ונחלס סמן על סען אשר סכין למרדכי. **ובז"ל** כונה סכ' ברוך ס' שלא כחנטו ערק לסניהס קרי ביה לסניהס ל' שנים וסס סמן ואחשורות וק"ל :

ובז"ל כונה סכ' דבחריו וז"ל ספ"ח נסבר ואנחנו נמלטנו דחי' ספ"ח עס סאוחיו

נ"י סמין ע"ס נסב"ר נוע' כיחלס ס"ס בייד רישעו רמז שנחלס על סען אשר סכין למרדכי ונחא

וכבר נודע דמזמור זה ארוממך ה' כי דליחני
דרשוהו בפסיקהא לענין מרדכי ואסתר וכמן
ואחשורוש וכ"כ בחו"ט ז"ל כ"כ דמגילת ע"ד ח"א
מה בלע ר"ל מה הנאס יש בדמ"י נט"י ב'הפלת
ד"וד מ"שכ יעקב אס אני ארד לשחת במרח
כמן וק"ל :

יהו' וקבל סיכודים את אשר החלו לעשות
ואת אשר נהב מרדכי אליהם
כי כמן בן המרחא האגני לורר כל סיכודים
חשב על סיכודים לאבדם וכפיל פור הוא כנורל
לכומס ולאבדם ובצואה לפני המלך אמר עם
הספר ישוב מחשבתו הרעס אשר חשב על
סיכודים על ראשו וחלו אוחו ואח בניו על סעף.
י"ל דמסו נחיתת טעם לדלעיל מיניה דמשמע
דסו ס"ד שגל לנקום ממנו ולכך כגדיל עונו
באומרו וכו' וחו ח"י עם הספר אין לה משמעות
ובפרט שאין שייכות לה עם בחר הכי יסוב
מחשבתו וכו'. ולדעתי הפשוט והקלוש הפ"ל
בפשיטות בסק' מאי דק"ל מחשבה רעס אין
הקב"ה מלרפס למעשה לא כן בצו"ס מחשבת
הרעס מלטרפת למעשה. ואפי' בישראל דוקא אס
לא קיימו מחשבתם ולא הולילו המחשבה מכח
אל הפועל לא כן אס הולילו לפועל אזי חרתי
לריעותא איתכחו ויודוים אף אל המחשבה
וכדאיתא ב"ס דקידושין ד' ס' וכבאס להחיד"א
במד"ק ח"ס בנדר"ד שהוא הגוי מר"ס וק"י שהוא
נענש חרתי כן על המחשבה וכן על המעשה
דכוא הפלת פור ובחיצת הספרים וכיוצא ובעונש
המחשבה די לו וכוחר ליענש בעונש החליס
וכשאר לו עונש המעשה לעת"ל לחכול אוחס ואח
פירווחיס. והשחא ח"ס ח"א וקבל סיכודים וכו'
וכוא קאי לדלעיל לקיים עליהם לכיות עושים
את שני וכו' כימים וכו' ועלה קאי וקבל וכו'
שקבלו לעשות כאשר נהב אליהם מרדכי כדדיק
וח"י וקבל מורה באמצע שיהי לסס אחס עמנה
כמוסס שלא יעשו זה הדבר ואח"כ קבלו וכו'
ע"ד הש"ס קבלס מיניה או לא ויש לנו לדעת
דמסו כעמנה אכן כפ"ס ח"ס דהי נכנס בדעתס
דזכ כוי מחשבה דוקא ואינה מלטרפת למעשה
אכן אח"כ קבלו משני סיבות כן מלד שהוא גוי
ומחשבתס כוי מעשה וכן מלד שהוליו מחשבתו
לפועל ולח"א וקבל וכו' וכיה דבאחיס טעם חזרו
לשוב

ל"ו הכין וכמס"ס וחמוגניו ביד עוינו. וזכס
ואנחנו נמלטנו וק"ל וחיבות ואנחנו נמלטנו
ג"י אש"ס בדקדוק לרמח שהנס היה ע"י אשס
וק"ל. ועפ"ס לעיל דגאולתנו היה ע"י ב' שמוח
שהס מ"ב וב"ן יובן רמח קרא דבתריס ח"ל
עזרנו בש"ס כי עושה שמים וארץ נוס' בש"ס
שמוח ב"ן מ"ב וסכל כוא בחדסו כגדול עלינו
ח"ס כי עושה שמים וארץ וא"ס אח"ס וסס"ב :
ונחזור לקרא דלעיל ליסודים היה אורס
ושמחה וששון ויקר כי נוס' שלו עולה
ג"י דין שהקב"ה דן אוחנו וסלילנו מהמן שמכר
במגילת ד"ן פעמים ומיד בניו שהס ד"ן אוחיות
בזכות שלש גדולים סס יעקב משה דוד שהחפלו
ענינו בשביל זה כיטוין ב"ס יוסף חלול ב"ס
זה וכו"ד כי דגל ראובן ז"ל ונוס' שלסס ג"י
דין לומר שבזכותם ניצלו ישראל. ויש לרמח ג"כ
שנכך קבע דכפ"ס מזמור שאמרה אשהר ב"ס
כ"ב כדי לסכלל מיד האגני שהוא ג"י כ"ב. עוד
אפי' דכח גזירה כמן האגני היה לפי שלא היו
עוסקים בחו' וכשכא מרדכי וסקהיל קהלוח וכו'
לומדים בחו' בלו כ"ב אוחיות סחו' וביטלו
האגני שהוא כ"ב. וכ"כ כי נפש חיים למכרח"ף
ז"ל יע"ס ע"ס. וכן ראינו לה' ליקומים מפרד"ס
ע' פורים בחח"י ח"ל טעם למס נקרא פורים
ולא פור שפורים אוחיות רפויים רמח שלא נמרה
עליהם כגזירה חלל בשביל שרפו ידיהם מביח
לפי שסזורים שקבלו בצונס ויש לסס מודעא
רצא וכין שגזרס עליהם גזירה להשמיד או הבינו
שנחקיימה ברכה ילחק אפי"ה ויהי כאשר חריר
ע"כ. **גם** אפי' לרמח בחיבות נפשו כלפור
נמלס' מפס נוס' ג"י ע"ן שהקב"ה ברוב
רחמיו ריחם עלינו וחלס אח כמן על סעף וזכס
ח"ס סרמז דבתריס שכתבו למעלה על ספ"ח
נשבר ואנחנו נמלטנו וק"ל :

ועפ"ה לעיל משס ה' יוסף חלול דהללחנו
מיד כמן הוא בזכות ג' גדולים
שהחפלו עלינו בשביל זה וסס יעקב משה דוד
אפי' דזכו סרמז בזכות כ"י סילי נא מיד נוס'
סמ"ן וח"י מ"ד נוס' ג' כלדיקים סמ"ן סס יעקב
משה דוד ור"ל שחליל לישראל מיד כמן בכה סג'
לדיקים שהס נוס' מ"ד וכו'. ובז"ז ג"כ כונס
כ"י דרך רמח מה בלע בדמ"י ברדתי אל שחת

לשוב בחסותה לטענתה דהוי מחשבה ולחיל שחי
 זו שחשתי חרף כי המן בן המדחא האגני ולא
 ישראל חשב על וכו' וא"כ מחשבתו היא גיפה
 מעשה ועיר זה שעשה מעשה וספיל פור וכו'
 וגי' חורבא כחיצת הספרים להומס ולאצדס חס
 ע"י הפלת פור שעינו סטעחו וכו' כידוע ולכך
 ובבואה כי' ובבואה הימן לפני המלך מלכו ש"ע
 חקף אמר ויסי שהוליא דבריו בפה. עם הספר
 ר"ל מכח המחשבה שהיה עם הספר ר"ל עפ"ל
 לה שחיל עכרה לחוש. איך טע' ע"ס מלכד
 ע"ין הספר ישוב מחשבתו אשר חשב על ראשו
 דבחדא לבד היינו המחשבה לבד שני ליה ליחלית
 ולכך ע"כ קראו לימים האלו פורים וכו' :

א"ת בחייל ד' ז' חיל ר' יסודס נשיא
 שלח ליה לרי' אושעיא אעמא דעגלא
 חילחא וגרבא דחמרא שלח ליה קיימת בנו דבית
 ומשלח מנוח איש לרעבו ומחנות וכו' וכח
 מחרש"א ז"ל חיל פירש"י דהא חרי מנוח איכא
 וכו' ע"ס. פירשו אינו מבורר ומאי אשמועינן בך
 הא ודאי דאעמא דעגלא וגרבא דחמרא שחי
 מנוח הן וגרבה לקיים וכו' יע"ש שחי'. ולדידי
 אחרי המחיר דהא קמ"ל דשחייב בכלל אכילה
 וזה שדקדק בלשוננו דהא חרי מנוח איכא וע"י
 לה' פחה פנינים ז"ל שהאריך הרחיצ בנענן זה
 ולא עלה על ר"ל שפחיו דברי מחרש"א ז"ל וק"ל :
א"נ אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה. בא
 לרמח לענין החפילה שיותר טוב לאדם
 להפילל מהוך הסידור כדי לסלק מחשבות זרות
 ובהורים רעים ואפי' אם ילד סמוך סומין לו
 אשה כנגדו ע"ד חטאחי נגדי חמיד עכ"ז כיון
 שהוא נותן עינו ודעתו בחפילו מהוך הסידור
 לא ישלטו מאורי עינו זה אפי' אם הוא רע
 ומחכונה שיביע זה הוא יתגבר עליה ועל הילך
 הנחון זה. והשחא איש ח"א אמר עם הספר
 ר"ל שהוא אמר הפילחו עם הספר ישוב
 האשה ע"ה לרמח את כידוע דהאשה היא רע
 ע"ד ומולא אני מר ממות את האשה שיר שאף
 שלפניו היא האשה הרעה ומחכונה להחפילו
 בהורים רעים וכיוצא עכ"ז ע"י שמביט בספר
 ישוב מחשבתו הרעה וק"ל :

אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה
 אפי' לרמח עפ"י מ"ש ה' ליקומים

מפרדס ח"ג אות ד' שדורש ברבים יותר טוב
 לדרוש מתוך הספר מכמה אנשי חרף שהעם
 יקבלו חוכמת מתוך הספר יותר מנבי"ס וזפרט
 אם הוא דורש בכבוד ח"ח לו ענין לרקס
 וכדומה כי יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש לא בן
 אם הוא לומד מתוך הספר לא יוכלו לדבר חושש
 ועוד זה שהוא עצמו לח יתגאה כמו אם דורש
 בע"פ שיביא לירי גאון וגסות רוח. והשחא איש
 ח"א אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה
 היינו כל ח"א מהשומעים לא יאמר לכבוד עצמו
 הוא דורש ועוד ישוב מחשבתו הרעה קאי על
 הדורש עצמו שלא יבא לירי גאון וק"ל :
וע' **דורש** טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו
 אפ"ל בס"ד בסק' מ"ש דשחא ד'

ח"ל מאן דרחים רבין הו"ל בן רבין מאן דמוקיר
 רבין הו"ל חתנותא רבין מאן דדחיל רבין איסו
 גופים לרבא מרבין ע"כ. פ"ג משרז"ל דח"ח
 יקראו עמי ע"ד הגד לעמי פשעם אלו ח"ח
 שנגנו נעשות להם חדוטה וכו' והשחא איש
 ח"א דורש טוב לעמו הם ח"ח ובכלל טוב
 בכלל האהבה והכבוד שפוש לח"ח דכלל בכלל
 טוב וזה שנקט לעמו הם כינו לח"ח כמ". וזה
 יבא על שדורש דובר שלום שהוא החי שנקראת
 שלום לכל זרעו הן בניו שהם זרעו ממש וכן
 ג"כ חתנו לוקחי בנותיו שהכל יהיו ח"ח וכו'
 בגמרא. ובזה יהיה לו כבוד מן הכל כיון שבניו
 וגם חתניו הם ח"ח וכמו שפ"ג ביהרר שחיס
 מרובד מן הכל לכבוד חתנו היא מרע"ס ששעס
 שילא לקראתו ילאו אהרן ובניו וכל העם וכו'
 הרמז בסי' ודובר שלום לכל זרעו ואחיות רס
 ל"ו ר"ל שיחיס לו התרוממות וכבוד. גם ר"ח
 ודובר שלום לכל זרעו עם צ' כוללים ג"י משס
 לרמח להאמור שיחיס לו כבוד ומעלה וכמו שפ"ג
 במשה שעל ידו נחבד יחרו לעיני כל העם. גם
 ר"ח שלום לכל זרעו במ"ק ג"י יחרו במ"ק. גם
 ח"ח שלום לכל זרעו במ"ק ג"י יחרו במ"ק. גם
 צו חרמח במה שרמח ג"י משס שיחיו לו בנים
 ומחנים ח"ח שיחיס להם כיון מרע"ס כי כל
 ח"ח אחיחי יש לו כיון מרע"ס וכמ"ס בגמרא
 משס שפיר קאמר וק"ל :

לפ' זכור **זכור** את אשר עשה לך עמלק
 אפי' לרמח כי ידוע מ"ש ח"ל

פרשת כי תשא

(א) אִתָּא צמד' במה הרום קרנם של ישראל
אמ"ל בני חשא סמד' סזכ כזר

דשו צו המפרשים רוצם ככולם מלאים זו
בפירושו. ולענין' כמעט הוא אפי' וסוף בסק'
מי"ש ה' אבות הראש מעי' סא' אוח ס"צ ח"ל
ראש כינוי לאבות כמ"ש צפ' מחר אנכי נלכ על
ראש כנבעה ראש אני מזכיר זכות אבות כמד"א
כי מראש לירוש' ארלטו וסוד"ד לכי מע"ל למחרי'
אלנאזי אוח ראש וכביא ראיה ממד' ילקוט ע"ש.
גם כהצ דרא"ש ע"ה גי' חק"צ רמ' לשנות האבות
עוין מ"ש במד"ר ובמד" חנומא וסוד"ד לרש"י
בחומש ע"פ זכור לאברהם ליצחק ולישראל אס
לכדי"ה סס זכור לאברהם שמסר עצמו לישרף
עליך באור כשרים אס לכרינה זכור ליצחק
שפסע נארו לעקידה אס בגלות זכור ליעקב
שגלה לחרן ואס אינס ניילין בזכותם מה אס
אומר לי ואעשה אותך לגוי גדול ואס כסא של
שלש רגלים אינו עומד לפניך בשעת כעסך ק"ו
לכסא של רגל אחד ע"כ וצוה א"ס ח"א במה
הרום קרנם של ישראל ל"א בני חשא אס ראש
דכיינו האבות שנקראו ראש כנו' ור"ל שחקבל
הריגתם להריגת בניך וק"ל:

ובאו"א אפי' עפ"י ויומחק ג"כ ח"י לפקודיהם
וסוף עפ"י מ"ש במד"ר ח"ל ד"א

זכור לאברהם למכ סזכר כאן ג' אבות אמר
רבי אבין אמר הקב"ה למשכ אני מבקש מידך
כשם שבקשתי מסדום עשרה בעמד לי מכן
עשרה לדויקים ואינו מכלל אותן. אמר רבון
העולם אני מעמיד לך הרי אני ואשרן ואלעזר
ואיתמר ופינחס ויחשוע וכלל אמ"ל הי"ח הרי
ז' וסוכן ה"י לא סיס יודע מה לעשות אמ"ל
רבון העולם חיים סס המחוס אמ"ל סן אמר
אס חיים סס מחוס זכור לאברהם ליצחק
ולשראל הרי עשרה לכך סזכר ג' אבות וצוה
א"ס ח"א במה הרום קרנם ש"י אמ"ל בני חשא
אס ראש בני' דכיינו שהחשוב האבות לסלים
מנין העשרה ח"א לפקודיהם ר"ל למינים וק"ל:
וידבר ה' אל משה לאמור אפי' בסיד דרך
רמ' כי מאחר שהפ' סזאח היא

מדברח

צפ' וילחם עם ישראל צרפידים על שרפו ידיהם
מן סחו' ולכך עומד ומסיר על סחו' כיון דכל
עיקר ביאחו מסיבת סחו'. ח"א זכור ח"א ח"י
אס הוא רמז לחי' שביא בכ"צ אוחיות מא' ועד
ח' ולכך אני מזכיר לפי סכל מה שעשה לך
עמלק היא על סיבת סחורס ולכך לא חרפס
ממנס וק"ל:

ובאו"א אפי' לפ' עם סיוס הכח"צ בדרך
באלהם ממלרים דעמלק עינו סמעהו

לפי ססיס גלח כי סמו מורס עליו גי' ר"ס ורחס
אס ישראל יולאים ביד רמס בכל סאורה
וסמוסחים וסחקגל כסס מחמת גלוחו. אכן כל
מי ססוף עינו מסבר אס עמלק כי ע"י ססוף
מר לו מר וסוכב עצמו למס יסבר לכס עמלק
ססוף רס. ויודע דחי' דרך מורס על סמיה
כמו שפ"י צפ' ויכי סס סוללים בדרך ח"א זכור
אס עשה לך עמלק וסוף מכס סגלוח ססיהס
צו ולכן אסס סיסרלי לאידך גיסא בדרך זו
הלך היא סעוס וצוה ססבר כחו וסוד כס
ססוף גורמס לגלוח ישראל ח"א באלהם ממלרים
לי מילרים וק"ל:

ואלה שמות בני ישראל סבאים וכי' אפי'
דרסס לרמח על עניני חייבים סמחייב

לעשות צפורים וסוף נוס' וחייב אדס לקרות
סמגילה סמח"ס סמחס מנוח ומחנות ססן. וכסצ
סחיד"א ז"ל כס"ס מורס באלנצ צעניני חדס
אדר ד"ך ע"ס ח"ל יסיכ נגד ענינו דברי סרמציס
סיס לסרבות בלחנות לאציונים יוחר מרוב משהס
ומנות וכן בדין דמחנות לאציונים סוף סגלח
לנפס קדשס לשעסס וקדשס לעח"ל כי סקצ"ס
זורע לדקס ועוסס פרי כמשז"ל וסוף סמחס
סנפס וסמסחס וסמנוס סס סגלוח סגוף ורלוי
לסרבות צעניני סנפס סקיימח ולא צעניני סגוף
סכלל סכ"ד. וצוה א"ס נוס' בני ישראל בלחנות
יסיכ ססר יוחר סמחס רכס אביא לנפסך.
סבא"ס סמנות סגוף אדס יסיו מלמחיס.
מלרימ"ס מלרות רבות ילילנו מסרס. ע"י מלוח
אלו. אינ מלרימ"ס גי' סכיס לרמח עע"י מלוח
אלו מיחד סדודיס למעלס ח"א א"ס יעק"צ ח"א
סוף סכיס יעק"צ סוף ז"א א"ס וביחו בלוי סכיס
זיווג זו"ן למעלס וא"ס א"ס וסכ"צ"א:

מדברת צענין סעגל וכו' חכלול כל מידי שסם נחשבים כאלו עו"ז וכו'ן משז"ל כל סכומם כאלו עו"ז כל סמנהגה כאלו עו"ז כל סמספר לכ"ר כאלו עו"ז וגילוי עריות וספיכות דמים וכן פ"ח זנקדים עוד מאז"ל כיון שמה כהרס נעשה חפשי מן המלח ולזה רמז ברי"ח וידבר כי אל משה לאמר גי' פ"ז רמז להורס שנקרחה ראשו כהם פז וכתוב לא יערכנה זכב וחוכיה וחמורסה כלי פז. שזה בעת שימות כהרס הוא פטור מכל סמלות ולזה אמרו הלומד ברוך ד' אמות של מה לוטג לרש יטן כי כמה בעת שילאח נשמתו שוב אינו יכול ללמוד וגם אינו יכול ללמד ולקך נקרא רש וס"ח כפסוק כה' גי' מה רמז להס' שבעת המיחה אז פטור מכל סמלות ואחיה בכלל וכו' יומם וילוס :

א"נ אם תלך חשבון מ"ח עם פ"ז יכיה ס"ח גי' חקפ"ז רמז שכהרס זוכה למילוי שם שדי סכום ח"ק ע"י כז' אותיות החורס שסם כ"ב אותיות וכו' אותיות סכפולות :

אנב"א רמז חקפ"ז רמז שאלס חסיר מכס מספר סמאל כשאר גי' שז"ו לרמח שעי' החורס יכלה ויסיר סמאל"ג ממנו וכמשז"ל אם פגע בך באי מטול משכבו לביכמ"ד וכו' :

א"נ רמז להס' וגם אם חסיר עס סמאל"ג עשרה כחות סוממאס שסם יו"ד ספירות דקל"י יכיו גי' קמ"א וישאר בידך גי' שפי' שסם כמספר דוד בן ישי שעי' שיעביר סרע מן סעו' אז יציא לנו משיח לרקנו בצי"א. אי"ס מספר חקפ"ז רמז למאז"ל כי ע"י החורס יכיה גאולה ישראל לעת"ל וכמ"ס גם כי יחנו צנוים וכו' וסחורס נקראת אמת כמס"ס אמת קנכ ואל חמור ואס חסיר מחשבון זה גי' אמ"ת ישאר בידך גי' אלהים רמז סחורס כופה למדי"ד ומספרו לרחמים. אי"ס וידבר כי אל משה נטי' גי' זין וסוא ע"י החורס שנקרחה אמירה רכס. וגם רמזו לאמר אמירה נעימה כמו שפי' בנטי' אככ"י כידוע. אי"ס ע"י החורס זוכה לרע כשר כי תי' לאמר צו"ז גי' זרע ע"ד כי צינחק יקרא לך זרע ואס אינו זרע כשר לא יקרא זרע :

כ"י השא אח ראש בני ישראל לפקודיהם ונחנו איס כופר נפשו לה' צפקוד אוחס ולא יכיה צהס נגף צפקוד אוחס. אפ"ל ע"פ משז"ל

צפי' המד' צמה חרוס קרנס של ישראל צבי השא וסוא כחוב אללי צקונטרים הקטן צע"ס סכוכס לענין סילוק כלדיק לכפר על צני' וז"ס צמה חרוס קרנס של ישראל מעבירות שלהם לז"א צני השא אח ראש דכיינו סילוק כלדיק וק"ל. ונכס יבואר כינח סכ' כולו וסוא אומרו כי השא אח ראש בני ישראל ר"ל שחסלק כלדיק לכפר על צני' וסוא אומרו לפקודיהם ר"ל לסכרוס וסס העבירות אז נחשב כאלו ונחנו איס כופר נפשו לה' צפקוד אוחס ר"ל כאלו מהו סס וצזה ולא יכיה צהס נגף צפקוד אוחס וק"ל :

א"נ אפ"ל כונח ל' המד' צמה חרוס קרנס ש"י צבי השא אח ראש עפי' משז"ל צכו' סכ' השלך על ס' יכבך סכוכס הוא שזריך לבכות ולסחמרמר על גלות סכוכס ולא על צרת כלות שלו אלא סעיקר צשביל גלות סכוכס ואח"כ על צרת ענמו ח"א השלך על ס' יכבך אותיות צכיס שזריך שחככס צשביל סכוכס עמנו בגלות ואז וסוא יכלכך גם סאויבים סרו"ס לכלוחך מן סעולס וק"ל :

ובזה יבואר צמה חרוס קרנס ש"י אמ"ל צבי ר"ל סכוכס שצבעה סכפי' סכיס כונחק השא אח ראש הוא סכוכס סכיס למעלה ראש צשמים אז גם עונותיהם יכיו מחוליס ח"א לפקודיהם סיתחסרו העבירות וק"ל :

כ"י השא אח ראש בני ישראל לפקודיהם ונחנו איס כופר נפשו וכו' אפ"ל צס"ד צהק' מאז"ל כלו כל הקצ"ס ואין סדבר סלוי אלא צחשו'. ונודע דאי רישא דעמא אסתקן כו"ע אסתקן ח"א כי חס"א נטי' העשה שיצא אל איס אלהיך תמיד ואימתי זה נשיכיס ראש בני ישראל לפקודיהם סיינו צכלל ישראל סחכוכיס ויראים אח ס' וסוא מעורר אותס לשוב ח"א לפקודיהם גי' סער לשון סחעוררות. אי"ס דרשינן לפקודיהם חסר יו"ד סאינס יולאס צמצעא גי' ססר וגם דריש ליה צו"ד גי' רעס ור"ל חסר רעס שאין צו מדות רעות חיו אלא הוא שלס צכלל מדות טובות שמו חכמים ואז ונחנו איס כופר נפשו נטי' גי' עז שסוא רמז לחורס שנקרחה עז. אי"ס גי' עז סס רמז שנותן כח ואומץ צשייפין דלעילא וכו' ססייס לה'. וס"ת ונחנו איס כופר פ"ס גי' אשרו וסוא לשון אשרי סמאוסר יקראו לו כשכוא

והכלית דבריו דאם יש מחזיק ביד ה"ח שלא יאמר לדבריו וממילא לא יאמר לסחוק להם אם חוטאים באיזה חטא אלא מוחים בהם ומחזירים את העם למוסב. ול"א ה' השקיף ע"א לראות היום משכיל דורש את אלכיס סיינו ה"ח דילפינן ליה לבדו ולירא ממנו מאת ה' אלכיס חירא לרבות ה"ח ילזא אמר הכל סר יחדיו נאלחו אין עושה עוב סיא סחוי אין גם אחד ע"כ ולזא אמר במה חרום קרנס ע"י שיפשו סחורס וסמלות וישמענו לקול מוכיח ל"א בני השא את את דייקא רמז לח"ח שהוא ראש ור"ח השא א"ג ראש אותיות חאר וס"ה אשה רמז לח"ח שנקרא אשה לפי שהוא הש כח כחשה חאר פניו וחחזיק בידו ולזא יוכיח לכל סחוטאים וגשמיס דבריהם וק"ל :

וה' אשירה לה' הנד"מ פירש כי האדם צריך שיכיו כל עניניו לש"ש ואפי" דבריו הנפנייס בגון אכילה ושינה וחשמים ח"א במה חרום קרנס ע"י אמיל בני חשי"א נטי חשמים שינכ אכילה יסיו לראש הוא סקביס. ולי סקטן אפי" נססמ"ך נטי כי השא את ראש נ"י כחר ע"כ רמז שיכיו מעשיו סכו נכחר פליון וק"ל :

וה' ויאסף דוד הנד"מ ממס פ"י דח"י השא ל' מחילה ע"ד אס השא חטאס וכו' וח"י ראש ל' חוב כמו סרככת אנוס לראשיו ור"ל אס חרס למחול חובס של ישראל סס סעונות לפקדיהם ע"י צ' ססרונות כמו ולא נפקד ממנו איס שיחסרו מממונס לזקק או כשיחנו לאוסי"פ מסיס וארנוניות כמסיס ונוגשי"ך לזקס. אכן יס חילוק שאס ונחנו לזקק אז איס כופר נפשו סיכיס לסס כפרת עון וגס מזכה נפשו לה' בפקוד אותס כשיצא זמן פקדוהו אכל כשיחן לאוסי"פ לא חועיל אלא דוקא ולא יסיה בהס נגף שאס חיו נגזר נזירס עליו צעוסי"ז זס פדיונס :

איתא במד' ח"ל במה חרום קרנס של ישרי אמיל בני השא את ראש. וכל סמס" ז"ל אחזי צעיר צפ"י מד' זס ואענכ אף חני חלקי וכו' צכקי את הידוע דגאולה סאחרונכ חסיס מלך כבינס סיא אס כבינס. וכהסא ח"ש ח"א במה חרום קרנס ע"י אמיל בני השא את ראש. ראש סיא אותיות אשר וסיא רומזת לבינס פילאס

כשסא מחנכג בחסידות ומחנכניס כל סקסל אחריו ולזא זוכס שסס סו"ס יסלח עמרו מקדס וח"י בפקד בלא וי"ו כמ"ס צח"י נ"י מקום רמז לסס סו"ס סעולה מקום וסא בסקלס סוכ יורד פעמים יורד נ"י ק' ס' פעמים ס' נ"י כ"ס ו' פעמים ו' נ"י ל"ו ס' פעמים ס' נ"י כ"ס ס"ס נ"י קפ"ז כמספר מקום וסא ע"י אותס אותיות אמת רמז לח"י כמ"ס חתן אמת ליעקב וגס חור"אמת סו"ס צפ"ס וא"ס אה"ס :

והוא"ל ואחא לידן סאי קרא אפי" דרמז למאזיל אינו דומה סוכס פרקו ק' לסוכס פרקו ק"א ח"א חורס אמת סוכס צפ"ס נ"י ק"א ולזא ועולה לא נמלא בשפחיו בלימודו צח"י : **א"נ** רומז למאמרין סמ"ל אי רישא דעמא אחחקן וכו' ח"א חורס אמת סוכס צפ"ס ועולה לא נמלא בשפחיו אז צלום סיינו סחורס ובמיסור כלל אחי ורביס סשיצ מעון סלא יאמרו נו סול קורס וכו' כי ספחיו כסן יסמרו דעה וחורס יבקשו מפיוס כמ"ס בנמרס אס סרצ דומס למלאך ס' לבאות חורס יבקשו מפיוס ואס לאו אל יבקשו מפיוס ח"ש כי מלאך ס' לבאות סוא וק"ל : **ומ"ש** ואחס סרתס מן סדרך סכסלחס רביס צחורס סחחס צריח סלוי אמר ה' לבאות. אפי" דסוא רמז למאזיל דרישא צחר עמא אזיל אי עמא אחחקן רישא אחחקן ח"ש ואחס סרתס מן סדרך אז סכסלחס רביס סכס גדולים צחורס סחחס צריח סגלוס עמי :

ובז"ל כונת ל' סמד' ח"ל במה חרום קרנס של ישראל אמיל בני השא את ראש וסכונס אל סאמור ע"י שהשא את ראש בני ישראל סיכיס זכאי אז כולי עמא מחחקן. א"ג אפי" דידוע דעיקר סחפלה סיא לאקמא סכינחא מעפרא ח"א בני השא את סיא סכנינכ ססיא ראש בני ישר"ל אינ חיצת ראש רמז לע"י כמו ויסי דוד צא עד כראש. ור"ל סבעל כל דבר דאחקרי ע"י וכמ"ס כל סמחנאס כאלו עופ"י. כל סמספר לס"ר כאלו עופ"י וכעס"ד :

א"נ יובן בס"ד ע"פ מ"ס סחידא ז"ל צס" יוסף סכלות ממור י"ד ע"פ ס' משמים השקיף על בני אדם לראות היום משכיל דורש את אלכיס סכל סר יחדיו נאלחו אין עושה עוב אין גם אחד סלא ידעו כל פועלי און וכו'

עילאש שבצ"א יסיה בגאולה ממנה :

א"נ השא את ראש נטי גי' שכינה במילוי
שביא גי' חריא ודמו שכאשר יסיה האדם
כל כוחו בחפילה יסיה לאקמא שכינהא מעפדה
אז יסיה מרומם קרן ישראל ע"ד אח"ל כל
המחפלה על חבירו הוא נענה החלה יסיה לער
השכינה ח"א בבי השא את ראש. היבה בבי היא
לשון בבי ור"ל שהבניה שלנו והער לפי שהש"ה
ח"א ראש היא ראש הוא השכינה במילוי כנ"ו
ואני רמזתי כבר שנוי בבי השא הוא כנסת
ישראל השא וכו' קרוב אל הנו' כוונתו ולא
מעטמיה וק"ל. ח"א רמז למחז"ל כל המהגלה כאלו
עו"ז. כל הכועס כאלו עו"ז. כל המעבד כלי
בחמתי כאלו עו"ז וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
ראש ובמ"א ויהי דוד בא עד הראש ח"א בבי
השא את ראש ר"ל כל ענינים הנו' :

ובאו"א חפ"ל בס"ד בהק' מה שראיתי לס'
לקוטנים מפרדס עי' פורים שהביא
מס' חלק המנז"ל כונת מחז"ל ח"ל בשם שיער
השחחו לללל ונכחו מסעודהו של אהשורוש נעשו
מ"ך ור"ש ובהק' שכל גיורת המן הוא בשביל
ביטול החו'. וכו' ע"י שהשחחו לללל כאלו עברו
על כל החורב כולם וביעלו. ועוד הקדים מ"ש
ז"ל מאן מנכי רבנן שנקראים מלך ע"י שלומדים
בח"ו וכשבעלו החו' וע"ז הוסר הלמ"ד מן
מלך ובשאר מ"ך. וגם ע"י החורב נקראים ראש
וכשעברו ע"ז וכפרו באל אחד הוסר האל"ף
ממלת ראש ובשאר ר"ש שהאל"ף רומזה לה'
אחד ועוד אל"ף במ"ק ע"ס גי' אח"ר. **ועפ"ז**

פי' ה' הנו' פי' אלי אלי למע שזכתי
וכל המפרשים הקשו למע אמרם אסתר בלשון
הזה אלי ולמע אמרם ב"ש אלי אלי ופי' ה' הנו'
אלי הנו' רמז להש"ה ואלי בבי פי' אל"ף למ"ד
שלי למע שזכתי. האל"ף נחלק מן מלת ראש.
ובלמ"ד מן מלת מלך שישראל נקראים מלך
ונקראים ראש ע"י וכשהא ח"ש ח"א במה חרוס
קרנם ש"י אמ"ל בבי השא את ראש היינו שיחזור
הא' לחיבת ראש ע"י שיעקב בחורב וזכר יהו
נגאליס ע"י החורב וק"ל :

ובזה ח"ש כונת כבי בכפפת ס' הרומז ח"ל
ושכנתי בחוך בני ישראל ולא אעזב
את עמי ישראל. וכונתו הוא עפ"י מה שסיים

שם ח"ל ורמזו בחי' ישראל אוחיות ל"י ראש
וחזרו האל"ף וכלמ"ד ע"י מרדכי ואסתר מרדכי
שהקביל כל היטוקות וכו' ואסתר שמסרה עצמה
ונכנסה בלי רשות יע"ש. ח"א ושכנתי בחוך בני
ישראל שם רמז לאמלע אוחיות ישראל שהם אוחיות
ראש לי וכו' ע"י החו' כנ"ו וע"ז ולא אעזב
גי' פי' גי' אלכ"ס ולא אעזב את ישראל לכיות
לדוכס חתה בעצב שעי' החו' היא מלילתם וק"ל :
וירבר ה' וכו' כי השא את וכו'. חפ"ל לרמז
דודע עפ"ד במק"י דלא יסיה זיווג
זין אלא עד ש"ס זיווג לאר"א ע"י וכו' גורמין
לזיווג זין וכו' יסיה ע"י לימוד החו' כרמח-מא'
ועד ה'. וכו' נודע משו"ל דכתי' ח"א הכונס
בח"י אשר וע"ז הוא בא"א. וכשהא ז"ש כי השא
ח"א דכיונו החו' הרמחם בא"א דכיונו ח"א ה'
ע"ז השא את ראש הוא בח"י ח"א וגם בבי
עם אזה יו"ד של ישראל הוא ע"ז רמז לאבא כי
יגרוס זיווג ח"א וזכר יסיה שלום בעולם וגאולה
שלימה וכו' סיום ח"י ישראל ש"ר שלום ר"ב לא
רע כי ח"י לפקדוים בלא ח"א ככתוב הוא גי'
ר"ע ע"ס ואם חלף וא"ז עם לפקדוים יסיה
ר"ע בדקדוק. וגם נטי בבי ישראל לפקדוים
הוא מ"ב לרמז לשם מ"ב דכ"א כמעלה ציורים
וק"ל. ח"א חפ"ל דרך לחוה כי ח"י לפקדוים ע"ס
גי' ר"ע ור"ל כשיסיה פקיד עם כיוול והער
יסיה רע ב"מ כי לא חפ"ל שלא יחניף לבוס אדם
או יסיה לו עד חל :

ובמר' חנחומא ח"א כי השא את ראש זשי'
שרך חגן כסדר ע"כ וכו' חמוס.
חגן חפ"ל לפ' לע"ד בפשיטות וכו' במס' שסימו
שם ח"ל שרך זה סנהדרין ולמס' נקרא שמו
שרר מס' שרר הזה נחון באמצעיתו של אדם כך
סנהדרין יושבין בלשכה הגזיה שביא באמצע ב"ס.
מס' שרר הזה כל זמן שהיטוק נחון במעו אמו
פיו סהוס ומן השרר הוא אוכל כך ישראל חין
אוכלין אלא מסנהדרין לפיכך נמשלו בשרר ע"כ
ופ"י המפרש ען יוסף וז"ל כך ישראל חין אוכלין
אלא מסנהדרין ר"ל בזכותן של סנהדרין שסם
ושב"ס ועוסקים בחורב ע"כ. וידוע חקירה המפ'
דכיון דיעקב ועשו חלקו ע"ז ח"א אוכלין מן
העו"ז וחי' ח"י מסר"ש פרימו ז"ל דע"י החו'
יש לנו דין מליל חו"ש ע"י ומשעין דק"ל כרי אלו
שלו

שלו. והשחא א"ש ח"א כי השא את ראש בני
יבנהו א"ש כופר נפשו וכו' וכו' דהא העו"ז
הוא חלק עשו ובפרט דהוא בני גזל בשילם וא"ך
טוב יח' לחם כופר בזה שפי' לז"א שדרך אגן
הסהר ולמס נקרא שם הסנכדרין בדר' אלא לרמוז
דמס השדר כל זמן שהחיות נחון במשי' אמו
הוא איכל ממנו כך ישראל אין איכלין אלא מסנדר'
והיינו בזכות שהם לומדים בחורב ובמו' שפי'
המפר' ז"ל וכיון שק קם דינא כמו מליל מוטי
פי' דפי' החורב הטולס עומד וק"ל כרי אלו
שלו וק"ל :

ובאו"א אפ"ל כו' כ"י וכו' בסק' חקי' המפי'
דא"ך הקב"ה מסלק את כלדיק לכפר
על הדור ועובר ח"י טל לא השחית את עלם וכו'
ותי' ה' קול יעקב שאלו דבפיקוח נפש מותר
לעבור כדי להציל נפשות ישראל ממו"ם וזה א"ש
ח"א כי השא את ראש בני ר"ל הוא כלדיק
שמסלק אותו בשביל לפקודים הוא לי' חסרון
ע"ד וסי' ח"י וכו' שלמה הפא"ס וסי' ע"י
העונות קרויים חסדים ח"י וכו' דהא עובר ח"י
על לא השחית לז"א ונחמו א"ש הוא כלדיק כופר
נפשו של כל א"ל מישראל דהוא ממש לפיקוח
נפש ולכך לסי' בפקוד אוחס ר"ל שמחנכ' ברחמי'
עמם בפקוד אוחס שמחבר כלדיק כי ע"ז ולא
יכ"ס בזה נגף בפקוד אוחס על עבירות שביד
או בפקוד אוחס ר"ל בסיבת כלדיק :

ונתנו א"ש כיצר נפשו נטי' גי' ע"ז רמז מס
ש"ס מקודם עז לשון עזות עתה
יפוק אותו לחורב שנקראת עז. וס"ה ונחמו
א"ש גי' אש"ס רמז שקודם כל ישא אש"ס. לסי'
בפקוד אוחס נטי' גי' גיל ע"ד גל עיני ואביב
וכו' וכו' כמ"ד ישא אש"ס ואח"כ ילמוד חורב
שהוא חורב בעברת ואז ולא יכ"ס בזה נגף נטי'
גי' חיי"ס שואריך ימים ושנים :

ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור וכו'
אפי' דרך רמז דידוע דלר"ך האדם
לסעי' מעשיו בכל סיכולת לעשות לו שם בשמים
ממעל למעלה ראש ע"ד מס שפי' ז"ל בזכות
ה' בזה נכנס לנו עיר ומגדל וראשו בשמים
יע"ע בחלוקת ונעירות ושהא א"ש ח"א ואח"כ
קח לך לעצמך שחיס בשמים ושמי' כשמי' ראש
לכל וזה לא יארע לו חק לא לו ולא לבני דורו

ח"א מר א"ח מר אלא מר דרור יכ"ס חפשי
מכס ומולל הוא ובני דורו מכל אבות מקין. א"י
מ"ר גי' עמלי' שם רמז שבו ימחם שם עמלק
ויכ"ס חפשי ממני. א"י מר דרור שחי החיבות
גי' חר"ן נטי' חליר נר שם רמז שחליר נר שח"א
הנשמה שנקראת נר ע"ד נר ה' נשמת אדם. א"י
דרור גי' ת"י רמז שזוכה לחי' נימין קרישין
כיפויין בזוכר וק"ל. א"י קח לך בשמים ס"ח
חכ"ס שם רמז שח"ח לר"ך לקנות לאשחו בשמים
ומיני פרחים שמחקשעים בזה הנשים כדי שלא
יתן רעחו באחרת ח"י :

ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמם
מאות וכו' אפ"ל דרך רמז שסנוס ט"א
להיות שפל בעו"ז כל מאי דאפי' כי הפיקר
הוא כרמה עי"ב ולא עו"ז והוא ע"ד שאמרו
בזו"ק מאן דאיכו רב איכו זעיר ומאן דאיכו
זעיר איכו רב ח"ש עלה מוכה קמ"ל ואח"כ קח לך
שחיס בשמים ר"ל ברכיע לגבי שפי' ראש
כיינו שהעשה כל מגמתך שחיס למעלה ראש
ולא בעו"ז. וסי' ע"י הסחי' שחרחץ וחקקס
בנחר וזכוריה כל עונות שעשית. חס רמז מר
דרור גי' נחיר בדרקוק. חמם מאות נטי' חטא"ך
מכרה שלח מעליך אל ופן חטעב. וגם בו חרמו
גי' השפל כי חיצות חמם מאות גי' השל"ס וחי'
חמם במ"ק גי' ע"ז ס"כ גי' השפל רומז על
באר"ש שיקנס לי' מדת השפלות כל מאי דאפשר
חכו רמז השפל שכל מס שח"כ שפל השפל יותר
כי ח"י את דבא ושפל רות. וקנמין גי' רניז
שחיס שמה וחרון לשון אלס ברכה של חורב.
ואז חכ"ס קונס ש"ס ע"ד טוב שם משמן טוב
ח"א בשם. א"י בשם ע"ס גי' אוחיות גי' משם
סי'ס לו חלק וני"ץ ממרע"כ כי כל ח"ח אח"י
יש לו ני"ץ ממרע"כ כידוע מארז"ל משם שפיר
קאמרת. מחליחיו ר"ל ע"י שחושב עצמו חמוד
פלגא דגופא ע"י חמשים ומאח"ס גי' נ"ר ר"ל
יכ"ס לו כמו נר לילך לפניו. א"י נ"ר נטי' נפש
ריוח כי הנ"ר לא יחסר. וקנס בושם חמשים
ומאח"ס נטי' כ"ב רמז לכ"ב אוחיות החי' שפי'
קונס כל זה. א"י בושם כמשמעו שיהא ריחו נודף
גם ח"י מאות במ"ק גי' ע"ז :

ואתה קח לך שם רמז כי כל מגמתך שחפשי
בית ומדור לשכונס ח"י ואח"כ גי'
נ"ח

ציה קח לך אותיות קח עם למד של תי' לך
 הוא אותיות חקל הוא כשכינה חקל חפוח. אינ
 רמז שיכיס זיווג יסוד ומלכות ח"א קח לך אותיות
 חקל כל כי תי' כל רומז ליסוד כידוע. אכן חתי
 לריך שיכיס זיווג ח"א עילאין ח"א בשמים ראש
 שהוא זיווג עליון ואח"כ יכיס זיווג זרין :

ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש.
 כחב ס' חומ"ל ח"ל ראש מר דרור
 חמש ס"ה שר רש שאם הוא שר לא יחגא
 ויכיס צעיניו כאלו הוא רש ע"כ. ואנא זעירא
 אמרתי לרמח עפיד"ק במשז"ל מאן דאיכו רב
 איכו זעיר מאן דאיכו זעיר איכו רב וזה כרמז
 שר אם הוא חושב עצמו שר ידע שהוא רש. ואם
 הוא יודע בעצמו שהוא רש ומכיר ערכו הוא
 שר וק"ל ואפי' עפיד"ק שחיכות שר רש גי' אלף
 ואות אלף במספר הוא אחד :

א"נ עפ"י משז"ל גדולה המן לרעחו עפ"י
 גדולתו ואח"כ יפול מאיגרא רמא לבירא
 עמיקתא יוכר הכס ונפלאותיו ית. וס"ע שאמרו
 ז"ל כל המיזר לישראל נעשה ראש כדי שידעו
 הכל גדולה המלך וכמעשה שבוצא לר"ל ב"א
 שפגע בכבוד המלך וכששמע המלך נישאו ועשה
 לו מעלה גדולה עד שהגיע לביתו משנה למלך
 ואח"כ הענישו וכו' :

קח (ג) לך סמים נטף. אפי' לרמח שחי' סמ"ס
 גי' קין רמז לקולמוס וגם גי' דפוס
 ור"ל שיעשה כל מנמחו שיכחוב חידושי חורחו
 בקן קולמוסא ואח"כ יחקקם בעט כדל בדפוס
 כדי שיכיו קיימים לזכר פולס. וזכר חכס לקרב
 את הגאולה ור"ת קח לך סמים גי' קין שפי'
 ריבוי החורס מחגלה קן המשיח. גם לזכות
 שימחה זכר עמלק וכו'. קח לך סמים נטף גי'
 ר"מ כמספר עמלק. גם זכר שלא יחסר לחמו
 וס"ת קח לך סמים נטף גי' קצ"ח לרמח לסת' :

ד) ואמרא אותו רוח אלסיכ בחכמה. אפי'
 לרמח עפיד"ק המקור ז"ל דעודע

דשם ע"כ הוא בחכמה ח"א ואמל"א ר"ל חיבת
 אמל"א גי' ע"כ בחכמה וק"ל :
ואמרא אותו רוח אלסיכ בחכמה ובחכונס
 ובדעת ובכל מלאכה לחשוב מחשבו'
 אפ"ל צמ"ש צמ"ס אבות אם אין קמח אין חור'
 כי מביקן יכיס לאדם ישוב סדעח ללמוד בחורס

ובפרט לכו"א חלקי נילוי חורחו. עיין דסח"ח
 אחרבי מאת ס' אלסיכ לרבות ת"ח ח"ש ואמל"א
 גי' לחס בדקדוק אותו רמז לח"ח דאחרבי מאת
 ס' אלסיכ ר"ל אם יכיס לח"ח לחס לאכול הוא
 וצ"כ אז יכיס רוח אלסיכ צו בחכמה ובחכונס
 וכו' וגם לחשוב מחשבות ר"כ בנימנריאות
 ופרפראות הנרמזים בחורס. גם רמז באומרו
 רוח אלסיכ גי' ש' רומז שפי' חורחו מכפך מדה
 סדין שהוא אלסיכ פשוט למדכ"ר שהוא אלסיכ
 צמילוי יודיין שהוא גי' ש' כמספר ברחמי"ס.
 וגם כופה לנסיך שמספרו ש' כי תי' יל"ר גי'
 ש'. ואפי' עוד לרמז הכחוב לחשוב מחשבות
 לעשות בזהב ובכסף ובנחשת שהוא על ד' דרכי
 החורס שהם פרד"ס דסיני לחשוב מחשבות הוא
 בנימנריאות ופרפראות שנקראים רמז. זכר הוא
 כנגד חלק הסוד שעליו נאמר לא יערכנה זהב
 חסכית. ובכסף הוא כנגד חלק הדרוש כמו
 כסף שהוא חריף בסולאס כך חלק הדרש קרוב
 להבין יותר מן הסלסל. נחשית הוא כינוי לחלמוד
 והסלכות שהם קשים כנחשת. ועז"א שאם יכיס
 לו מס לאכול הוא וצ"כ אז יכיס לו יכולת
 וסייעתא לעשות בעוז וכו' ככו' :

א (ה) את שבתותי השמורו כי אות הוא וכו'
 הנה י"ל דחיבת אף אין לו משמעות
 דמשמע דוקא את שבתותי השמורו ולא שאר
 מצות ואיך יחזן זה. ובדרך רמז אפ"ל דסנה
 נועי של חמשה חומשי חורס הם גי' א"ך צ'
 מבדלשית וי' מואלה שמות וי' דויקרא וי' מוידבר
 דס' במדבר א' מאלס הדברים. סך הכל גי' א"ך
 ונקדים עוד דשמירת שבת כאלו קיים כל החורס
 כולם. ח"ש א"ך הם רמז להי' חומשי חורס וגי'
 תי' א"ת רמז לחורס שהיא מאל"ף ועד חי"ו
 שבתותי השמורו כי ע"י שמירת שבת כאלו קיים
 כל החורס כולם. וזכר יכיס השפאח שכינה
 בעולם ח"א כי אות היא ר"ל כי אות ה' שהיא
 רמז לשכינה ציני וציניכס. ועוד אפי' דרמז
 לאותיות הוא החסדים מהי' וכססא וכו' כי יד
 על כס י"ס וע"י שמירת שבת יתקנו ויחזרו
 לתקונם ח"ש כי אות הוא כדכתיב צו"ו ציני
 וציניכס שיושלמו הוי"ס וכסא וק"ל :

ו) ושמרתם את השבת כי קודם היא לכם
 וס"ל אף את שבתותי השמורו

כי אלה הוא בני וביניכם מי להחידא זיל
 בפניך שפי בכותב סחף באחיות שאין
 בהם הקרבה שפתי כגון מה שהם אחיות הגרון
 לריך לשבח כיון שהבורא ית' ברא עולמו בה"א
 וכמאמר ז"ל בה"א בראש ואף שמר שבת
 באומרו שבת וינפש קך האדם לריך לחסר
 באחיות אי"ה שהם אחיות הגרון יע"ש דברים
 נחמדים. וכן פתח אני בעניי אמרתי לבאר
 עפי דברי קדשו כי הן עתה רבים מרובים
 דאגות וקורות הזמן יש לאדם ולב יודע מרת
 נפשו לפעמים יבואו קורותיו וחסרונותיו על לבו
 ויהי כדוגם ויאמר איך ירחם ה' וינחמו שכול ית'
 יודע הפלומות לב וכל חסרון כשייך לו חס ודאי
 אסור כאלו דואג ומחמרמר על צרותיו ול"א
 כי קדש הוא לכם ור"ל שחקדשו חף מאחיות
 איך שזכר הוי כמו אף שאומר אותו מחוך דאגה
 ואנחה ובשבת לא שייך זה. והו דקאמר מהתי
 אף את שבתותי חשמו פלמכס מלאומרם ולא
 ישמע על פיד ולא די זה אלא גם אחיות אי"ה
 לריך לחסר מלאומרם ח"א כי אלה הי"א אי"ה
 ביניכם ונכון בעיני וק"ל :

ו ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את
 שבת לדורותם בריח עולם.
 אפ"ל צסק' מ"ש בזה"ק בנמ"ק בשבת כח"ה
 שמסרסים עלמס מן סיווג בימי החול וממחיני
 לליל שבת ע"ה סיווג סדודים כנודע. כי בודאי
 זוכים לולד נשמה פלוינה. עיין משז"ל דפי
 סיווג מליל שבת לליל שבת זוכים לבנים ת"ח
 כידוע. עי"ה מ"ש בזה"ק באדיר כי ר"ש
 איקרי שבת לה' קדש כלמדו שם לכל ת"ח דאיקרי
 שבת וטעמי טעמי דמס שבת ליה ליה מגרמיס
 אלא מימות החול שפוסק במלאכה ועל ידס
 מכבד השבת כי ליה ליה מגרמיס כלום. כן סת"ה
 דלית ליה מגרמיס לריך לכבדו משאר עמא
 העוסקים במלאכה באופן דאיקרי שבת. ונדע
 דשמירה יאמר מלשון המחנס ע"ד ואביו שמר
 את הדבר. וסעחא אי"ה ושמרו בני"ה סס סת"ה
 ישר אל ימחינו את השבת מן סיווג בחול ובזה
 חזו לעשות את השבת דסיינו שיסיה להם בנים
 ת"ח דאיקרו שבת ח"א לעשות את השבת הם
 בנים ת"ח דאיקרו שבת ולא די זה אלא גם
 לדורותם ר"ל שישיו דורות של בניהם ג"כ דסיינו

בני בניהם יהיו ת"ח לומדים בחורתי ה' ובה
 שכול ת"ח ובנו ת"ח ובן בנו ת"ח אי"ה בריח
 עולם שלא חפסק סת"ה מהם לעד לעולם וכמו
 שאמרו בגמרא כל מי שכול ת"ח ובנו ת"ח ובן
 בנו ת"ח שוב אין חורס פוסקת מזרעו שכל' לא
 ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר
 ה' מעתה ועד עולם חסו דקאמר בריח עולם.
 חסו ועוד קאמינא כי אי"ה בחקנחא אחרית'
 לכות לבני' חכמים ע"י הדלקת סנר חסו דקאמר
 אלה הוא לעולם כי נוס' אכל כמו שדרשו בגמרא
 וידעת כי שלום אהלך זו הדלקת סנר ע"ש אף
 את זה מהרב בעיני ז"ל ע"ש :

ובז"ל כונה ס' ב"שטיב ס' ג"ז ח"ל כה אמר
 ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי
 ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים צבריתי ונחתי להם
 צביתי ובחומותי יד ושם וכו' שם עולם אהן לו
 אשר לא יכרת וסדקדוק מבואר לעין הקורא
 דבחה"ק נקט לי רבים ובסוף שינס את עצמו
 ואמר שם עולם אהן לו אשר לא יכרת דלמס
 נקט בלשון יחיד אהן כפי"ה אי"ה ובכר ידוע
 דבזה"ק דרשו פסוק זה על עיני סיווג משבת
 לשבת מאן סריסים אינו דמסרסי גרמיסו וכו'
 ובז"ל סיוס הכחוב ומחזיקים צבריתי סיינו סת"ה
 דזוכים לבנים ח"ה. ונקט מחזיקים צו חרמח
 דבחלחא כוי"ה חוקס הוא ובנו ובן בנו ולזה
 סיוס צחר סבי ונחתי להם בכללות צביתי
 ובחומותי יד ושם וכו' וגם לסת"ה הראשון שקייס
 זה דסיינו חזקן ובה זכר לבנו ובן בנו ת"ח עליו
 נאמר שם עולם אהן לו אשר לא יכרת וכמו
 שנקטו בגמרא כל מי שכול ת"ח ובנו ת"ח ובן
 בנו ת"ח עליו נאמר לא ימושו מפיד וכו' ולכך
 נקט לשון יחיד וק"ל :

ומ"ש ונחתי להם צביתי וכו' יד ושם פוג
 מבנים ומצנות אפ"ל דאינו מ"ס סחור
 אלא מ"ס סביב ושיעור הכחוב קך הוא ונחתי
 להם צביתי וכו' יד ושם מלך בנים ובנות דסיינו
 חסו בניו סוכרים ת"ח וגם הבנות דכיון שהיא
 בת ת"ח בודאי שהיא יראת שמים וחדל להיות
 לה אורח כנשים אלא כל העם אשר בשער ויכלולס
 בשערים מעשים ורזיל אמרו לעולם ימכור אדם
 כל מה שיש לו וישא בת ת"ח ורבו מעלות כנושא
 בת ת"ח אי"ה כרי קנס שם עולם אהן לו אשר
 לא

לא יכרת דכל זמן שזרעו בחיים יאשרו ויהללוהו
לגדל מעשיו שזכר לחיים זו וק"ל :

א"נ אפ"ל צ"ד ושמרו וכו'. לעשות את השבת
עפ"י מ"ש ליקימו חורב למחרתו ס' זה
צ"ה את שבתו חסמורו צ"ה שבתה שזכר ח"ה
ומלכות ע"ה והשחא ח"ה ושמרו בני ישראל את
השבת וכו' צ"ה שיתחילו עד השבת ובזה לעשו
את השבת ח"ה מלכות השבת ח"ה רמז לזיווג ז"ן
ח"ה את השבת ריבוי שבת כמ"ש את שבתו
וא"ש ח"ה :

סמ"י כ"י ושמרו צ"ה את השבת לעשות את
השבת וכו' וכתיב בחריש ויהן אל משם
ככלוחו לדבר אתו וכו' ופירש"י ככלוחו כתיב
שיתחנך לו החי ביד קיטועין יע"ש. אפ"ל עפ"י
סיד"ע דכסומר שבת כהלכתו נעשה שיהי להקצ"ה
במ"ב. ע"ן דבפענח המלכ"ש ע"ה מדינא דבר
מלכא ק"ל דשוקף ליה ביה דינא דבר מלכא וע"י
שמירת שבת ח"ה לכו לישראל דין שוקף כ"ל
ח"ה ושמרו צ"ה את השבת לעשות את השבת
וכפילא לומר שישמרו שבת כהלכתו ומהאי טעמא
נוספה ויהן אל משם ככלוחו וכו' סיינו החורב
ולא זכו בה מלכ"ש דלגבי שוקף צ"ל ליה דינא
דבר מלכא וק"ל :

ה ויאמר ה' הנם מקום אחי וגלגל על
העור והים בעבור כבודי ושמחך
בנקרת העור ושכחתי כפי עליך עד עברי אפ"ל
בדרך רמז ומוסר שחמוד ישהדל לשלום על
היכס"ר שלא יחטאו וע"י ימים מקומו אלל ככא
כבודו יח"י. ע"ן מ"ש ה' נפש חיים למחרתו ז"ל
מ"י סויד אוח ה' ח"ל יד יקח האדם מוסר
השכל מאצבעות ידיו שאחר ארוך ואחד קצר וזה
חינוך אלא כשהם פתוחים שיכול לנגעם שהם
בחינה בחיים אז ניכר הארוך ובקצר אך כשנכפף
אוחס חוץ כקף שהם נפילים בחינה מחוס כולם
שוים אין סיכר בין ארוך לקצר ועשה אלהים זה
כדי שיכיר המיד נגד עיני האדם העתיד להיות
אחר מוחו שכלם שוים קטין וגדול שם הוא
ומה ילמד שלא לבקש להגדל על חבירו מה
שבת מוסר ס' שמיני ע"ש :

ובזה פ"י הוא ז"ל כונה כ"י במשלי ס' ח"י
מות וחיים ביד ר"ל כי המות והחיים
המנחן הוא נראה לעין בידו של אדם עכ"ד ז"ל

ובזה ח"ה ח"ה ויאמר ה' הנם מקום אחי ר"ל
כי הנם מוכן ומזומן לך מקום אחי במחילתי
ולכך העשה כל יכולתך וגלגל על העור ג"י יח"י
ע"ה שהשלום עליו שלא ישליך ברחשו ועוד דע
לך שלא תחגאש על חבירך בזמן וס"ה בעבור
כבודי היא הנשמה כשעוזרת והולכת מן האדם
אז ושמחך בנקרת העור הוא הקצר בנקיקי
הסלעים ובמחלות עפר ואז ושכחתי כפי ר"ל
שהעשה סכך לקף וכס האצבעות שחטוף אוחס
על הקף ותכסוהו כסם ואז תראה כי כולם שוים
וכוא ע"ה המיחס שלא יש הפרש לאחד על
חבירו. ח"ה ושכחתי כפי עליך לשון כפ"ס ורגבי
עפר שיכסוהו כסם וא"כ מאי ר"ה להחגאזה על
חבירו אשר כמותו בן מוחך ולכך עד לחיות
דע עברי שחדע וחלמד ממני כסם שאני מעביר
על פשע ומאריך אפים ולכך אל ארך אפים
וכו' בן אדם האדם חלמד לעשות ובזה וכו' וכו'
את כפי שהוא רומז לבחינה מוחס כ"ל אלא
ח"ה ח"ה ח"ה ויחיו חיים וקיימים לעד וק"ל :

ו **ושמרתם** את השבת כי קדש היא לכם
מחלליה מוח יומה וכו' אפ"ל
צ"ד צה"ק מ"ש ה' נפש כל חי משם המס'
מ"י ש"ן אוח כ"ה בוב"ד לה' מקור מוס
למחריא עזריאל ז"ל כנ"מ דרוש ז' לחשוב
ח"ל טעם לקריאת שבת זה שבת חשובה הוא
לפי שרמז גדול יש בשמירת שבת אל החשובה
והחי יתן אל לבו כי העוב"ז הוא דירת עראי
והעיקר הוא ח"י העוב"ז וכל ביאת האדם אל
זה העולם הוא כדי לסגל מלטה ומע"ט ויקבל
שכרו בעוב"ז שהוא דומה לשבת כי אין מעשה
שם והוא ע"ד אומרים ז"ל מי שפרח בע"ש יאכל
בשבת על בן קראו לשבת שבתוך ימי החשובה
שבת חשובה לרמח ולומר הנם לבך אל השבת
לערוה ולסבין לידם בעוב"ז כדי שחמלא מה
לאכול בעוב"ז ולפיכך ראשית החשו הוא בשבת
ראשון שבת שלפני יו"כ ואם הוא שומר אותו
כהלכתו ומקבל עליו לשמור מהיום והלאה כל
שבתו ה' כהלכתו הקצ"ה מוסר לו על כל
הטאחיו צ"ה צ"ה שלאחריו ע"כ. נמלא דמשמירת
שבת יבא לאדם הרעורר חשו לסבין לידם לרבו
בזה העולם שהוא עולם המעשה קודם צואו
אל מקום שאין בו יכולת לעשות שום דבר
וכמאז"ל

חורה כי עיקר החשוי היא בלימוד החי' כי היא מדריכה לחש' ולמעש':

ובזי"ן ג"כ כונת הכי' ושמרת את החוקים הזאת למועדה ובזר ידוע דכשבת נקרא זאת וכמ"ה אשרי חנוש יעשה זאת ח"ש ושמרת את החוקה היא החשוי כמז' וזה הוא מכה הזאה שיהא השבת שעי' שמירת השבת תבא להרבה בחשוי וזה הוא בשביל למועדה רמז ובית מועד לכל חי שהוא המיחס ואחר המיחס מה העשכ בשאל אשר אהה הולך שמה: **א"ן** ושמרת את החוקה הזאת הוא קאי על החורג שנקראת חק וגם זאת ע"ד חזאה

החי' אכן כעיקר הוא שיעשה כל מנחתו שיוציא כל חלקי חורחו שקבלה נשמתו לאור ולא ילכו לעמיון ח"ש ושמרת את החוקה הזאת היא החי' למועדה שיקבע עתים לחורה. וגם חי' למועדי' גי' קי"ה מימים ימימה גי' מה"ר שם רמז שימחר לכחוב חידושי חורחו בקנה ולא יתאחר כדי שלא ישכחם וילכו לאיצוד וק"ל:

ושמרו בנ"י את השבת לעשות את השבת לדורותם צריח עולם ביני ובין בנ"י אות היא לעולם וכו' להבין הכפל אפ"ל כי רומז למאז"ל אלמלא שמרו בנ"י ב' שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין ח"א ושמרו בנ"י את השבת וגם לעשות את השבת הוו להו חרתי וזה ביני ובין בני ישראל אות ה' שאות ה' היא רמז לשכינה שחשדה שכינה צמטת ידיה לעולם: **א"ן** אות היא קרי היא ובחיב הוא צוא"י. רמז למאז"ל אין השם שלם ואין הכסף שלם עד שימחה זכרו של עמלק ומה שחסר מהם הם אזהרות ח"א שנה' כי יד על כס ים ושהחא ח"ש ח"א ביני ובין בני ישראל אות הוא הם החסרים מה' ומכבדא ח"א לעלם נופ' לעת מחיית עמלק לאבדון:

א"ן אפי' לרמז לעשות את השבת לדורותם נופ' לאהל וזהו עפי' משו"ל ר"ת בני ישראל את השבת ביא"ה ר"ל שישמור את עצמו מלכא לאשחו אללא משבת לשבת ולזה סמך לאהל היינו אשכ וזהו ע"ד מאמר שובו לכם לאהליכם היינו שהסירים בחשמים המספ וק"ל:

ובאו"א אפ"ל אך את שבתותי חשמורו כי אות היא כתיב הוא וקריין היא

וכו'

וכמאז"ל מי שמרת צע"ש יאכל בשבת ובזה יעין ושמרתם את השבת ומכה שמירת שבת יבא לכם להרבה ולשוב בחשובה ח"א כי קדש הוא לכם להגאיהם שחשובו מדרכיהם הרעים ח"א כי קדש הוא לכם היינו רמז לעולם שאנו עתידים לילך הוא קדש ומעשים קדש ואין כך יכולה לעשות שום דבר כי העי"ז הוא עולם המעשה ועי"ז הוא עולם המניחה כמו השבת שנקרא שבת מנוחה ולכן אחר מחללים ר"ל שאינו חושש להכין ידע לדרבו מות יומה כי אין לו עס לאכול שם היינו זו והנאה שרואה ליסנות מזיו אורו יתבי' ח"א מות יומה צידי הקלי' והמשפטים:

א"ן מחללים מות יומה רמז במאז"ל כל המקיים את השבת כאלו קיים כל החורה והספק המחלל את השבת כאלו חלל כל החורה כי השבת הוא חידושו של עולם ומי שכופר בו כופר בחידוש העולם כידוע וכיון שכן צודאי שחיה מיתחי ע"י מלאך המות ולא ע"י מלאך רחמים וסמאל"ל הוא נקרא מות ע"ש שליחותו ח"א מחללים מות יומה קרי בים מות המים צפחה וכו"ו צפגול ר"ל ע"י מלאך המות וק"ל: **ועפ"ה** לעיל יובן צס"ד כונת הכי' צס' ח"ל ושמרתם את הדבר הזה לחק

לך ולבניך עד עולם. וידוע דהוי' דבר כינוי לשבת וכמשי' ממלא חפאך ודבר דבר גם ידוע דחק הוא כינוי לחשוי וכמ"ש ה' דבש לפי מע' ח' אות כ"ד צב"ד ה' כרוב ממשח הכד"מ מע' השוצה אות ה' ח"ל חק היא החשוי ומשוי' אזה"ע לא ית להם חשוי כמ"ש ה' צינה לעתים דהם חיינם רואים בחוקים והחשוי חק ח"ש רחוק מרשעים ושוטה כי חוקין היינו החשובה לא דרשו ע"ש וכשהחא ח"ש ושמרתם את הדבר הזה הוא השבת שנקרא דבר כמ' ומכה שמירה שבת אז חרית לחק לך שהחור בחשוי הנקראת חק לך ולבניך עד עולם. ואפי' כי חי' לך ולבניך עד נופ' עול שישא עול החשוי על צארו הוא ובניו אחו ולא יבול. ואפי' לחת מעס ברמז למה שהחשוי נקראת חק יעין כי החשובה מאלוה מניסנס שהיא גי' ח"ק ולכן טועמים חיים בשם נקראים חק חוקה רמז על האר"ש כי החשוי שנקראת חק מאלה מניסנס שהיא גי' חק וק"ל ונקראת חק בחוס' ה' רמז לה' חומשי

וכו' והוא עפ"י מה שראיתי לסי' סוד יוסף ארוואץ סג"מ בדרוש א' להספר דס"ג סב"א מ"י זינא לעתים דע"ג חקר ח"ח במה שנחפשת המנסג לדרוש ברבים ביום ש"ק על פמירת כלדיק ולבאור נראה כי אינו נכון שכלי ספק יאמרו השומעים והוא כעין הספר והוא יצ"ו האריך בזה למלא פהח וסמך למנסג יע"ש"ב. ולדידי הפעוט אפי' במה שידוע דהח"ח איקרי שבה וכמו שאמרו באדרת נשא בסופה והטעם כי כמו שהשנה לית ליה מגרמיה כי אינו יכול לעשות בו מלאכה כן התי"ח אין לו משלו והוא ניוון מאחרים כמו השנה שהוא ניוון משאר ימי השבוע. והשתא כיון דהתי"ח איקרי שבה וחייב לכבדו כמו השנה ח"כ גם בחסרונו שנהצטל מן העולם ראוי ונכון לבטל השנה לכבודו. ע"ן דהתי"ח איחרבו מלח' ה' לרבות התי"ח. וטודע דאך הוא לשון חסרון ח"ש אם יסיס האופן איך התי"ח ר"ל שיתחסר התי"ח דאיקרי חת' חז' שבחתי השמורו ר"ל חלפונ. כמו ואביו שמר חת הדבר ואיך מחייב לכבדו. וי"ט כי התי"ח גופיה חת הוא ר"ל איקרי שנה שהוא חת ולזה יש לכבדו גם ביום השנה:

(יא) **שני** לוחות אבנים כתב החיד"א ז"ל בסי' חומ"א ח"ל ר"ת אש"ל בזכות אברהם אשל אברהם. סי' יו"ד ח"ס יו"ד רמז לילחק ח"ס יעקב דזכות האבות ומשה זכו לזה ע"כ. ואני כול ברנליו אעבורה לבאר אמלעי חזיות העולים אוחיות בני חן שם רמז שעי' החורה מעלה חן על לומדיה ע"ד בן פורה בני חן. ח"כ בני חן ר"ל שנקרא בבחי' בן ע"י לימוד החי' כידוע וגם היא נוחת חן ללומדיה וכו' וק"ל: (יב) **ובמד'** איחא לפיכך זכר יצ"מ אמ"ל דע מסיבן הולאת אוחס ע"כ

כנה כרב אד"א יצ"ו פי' דעיקר טעם יצ"מ הוא משום קושי השעבוד וטעם זה לא יכון הלא אם נאמר דדין בניס י"ש להם כי אין הארון מקפיד על העבד שלא ישתבד אוחו בקושי וא"כ כיון דדין בניס י"ש להם ח"כ לריך למחול להם דאב שמחל ע"כ כבודו מחול ח"א דע מסיבן הולאת אוחס ר"ל מאיזה טעם ודאי מדין בניס ח"כ גם עון העגל המחול להם מטעם זה זמ"ד יצ"ו. ולדידי הסדיוט עדין קשה לאמרו מסיבן הולאת אוחס

דמשמע דאין הסודעס על אופן הולאת אלא מקום שהולאת משם חת גלוי לכל שסיו במלרים וכו' ואלא משמע מהם אפי' בס"ד עפ"י דה"ק כותים ולא מעמיהם והוא דרז"ל אמרו דמכה שראינו שהקב"ה בעלמנו ירד למלרים שיהיה מלאה גלולים להולאת חת ישר' משם ואיך עימא עצמו ח"ו משם הוכחה דדין בניס י"ש להם ואב מיטמא לבנו. והשתא ח"ש והוא אומרו דע מסיבן הולאת אוחס לא רז"ל להודיע על מקום ההולאת עצמו דזה פשוט וידוע לכל אלא חכיוון וענין שיהיה שם שיהיה מליאת גלולים וגם כי אין בית אשר אין שם מה ובודאי הוא מטעם בניס ח"כ גם עון העגל מלד שהם בניס אפי' למחול להם ולזה דקדק ואמר מסיבן הולאת אוחס ופשוט: (יג) **ויאמר** כנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך לעשה נפלאות אשר לא

נבראו בכל הארץ וכו' שמר לך וכו' הנני גורם מפניך חת האמורי והכנעני וכו' אפ"ל בפשיטות בענין טענה רוצה כי יש ב' חירולים. לבטלה. הא' זה יאל ראשונה הוא מכה חזקה אלימחא שהקב"ה עושה לנו נפלאות גדולות בכל יום ויום וק"ל חזקה אלימחא עדיפא מרובא. עוד בזה מכה שנחן לנו ח"י ויש לנו דין קבוע וכל קבוע כמחלע עמ"ד. והוא אומרו הנני כורת ברית שלא חשנו אלהותי חדא נגד כל עמך לעשה נפלאות וחזקה אלימחא עדיפא מרובא. ועוד טעם ב' הנני גורם מפניך חת האמורי והכנעני וכו' וזה יש לנו דין קבוע כממע"ד וק"ל:

(יד) **את** חג המטות השמור שבעת ימים תאכל מלוח כאשר צויתך וכו' ולא יראו פני ריקס אפי' במה שכתב ה' מהרח"ף ז"ל בס"ה רוח חיים יו"ד כ"י פדיון הבן דהתי"ח אקרו פני ה' וידוע דחג המטות לריך הולאות מרובות אף שאינו יכול לאכול לחם או כל דבר אלא מלח וכו' ואל ח"א חת חג המטות וכו' תאכל מטות וכו' וכוון שכן ולא יראו פני הייט ח"ה ריקס וק"ל: (טו) **כר** בטר בניך חפדס ולא יראו פני ריקס. ע"י לה' חת' שם סי' ש"ט שרמז בפסוק זה וידוע דהתי"ח אקרו פני ה' וסגס שיתן לבן פדיון הבן כראוי עכ"ז לא יעשה שילכו התי"ח ריקס ריקס לגזירה שום אלא לריך לעשות דקדק עם עמילי חו'. ובפרט בעת המלח ע"ע. ואני הסדיוט

וכו' ויאמר אלם הדברים אשר לוי' לעשות
אוחם רומן לשמים וארץ רל' בנה בדבור נעשו
ולכך ששה ימים העשה מלאכה היינו בדבור אכן
וביום ה' יסיה לכם קדש ולכך אמר שבת שבתון
ב' פעמים לרמוז למעשה ודבור חס שסיים ג'כ
ואמר כל העושה בו מלאכה יומת אפי' דבור וק"ל:
והחיד"א ז"ל רמז צפ' כי אות ה"א בימי
ובימים היינו אפי' אותיות ה"א

שהם בגרון ואין בהם עקימת שפתים עכ"ל
כאשר ע"כ. **ואני** הדל רמזתי ב"א שבה סכ'
לחזירי שלא יחשוב בעניניו הלכיים לו
וממילא יבא לדאוג ולומר ח"ו: כמכנה האדם
הדואג שבעת דאגתו יאמר "איה" ירחם ה' ולא
בא הכחוב כמוסיר ע"ז כי אפי' בחול נאסר כי
ט"ז מקלר בעבודת ה' כמאז"ל תורתו של דואג
מן השפה ולחץ ופי' היינו מי שהוא דואג ע"ע.
וה' זכות הרבים כתב באו"א את כל עדיה בני'
היינו העדיים וכמס"ס ויתגלו בני' את
עדים מהר חורב וס' ב' עדיים שזכו ע"י נז"ן
וכשחטאו בעגל נאמר הורד עדיך וכו' ועכ"ל משם
כגן עובת עין ומחזירם לישראל בשבת וחזו עטין
נשמה יחירה שזוכים לישראל בשבת ולזה אנו
אומרים ישמח משה במהנת חלקו וכו' יע"ש:
א"נ לרמוז ששה ימים וכו' הוא לרמוז לחיי
האדם שהם ע' שנה וצא הכחוב לומר
שששים שנה הא' יעשה כל מלאכתו למכור
ולקנות וכיוצא אבל בעשרה האחרונים ימים אל
לבו שהוא קרוב לימות הפקודת ויעשה מה שהקב"ה
חפץ ולכך אמר יסיה לכם קדש וכו':

ויקהל משה וכו' ששה ימים וכו' אפי' לומר
בס"ד דרך רמז העומד ומזכיר לבעלי
מלאכה או לסוחרים וכיוצא שלא יבולו כל ימיהם
בזה ויניחו בתו' ולז"א ויקהל משה את כל עד"ה
בני' היינו לשון עידות וס' העשירים והסוחרים
וכיוצא ואמר אלם הדברים וכו' ששה ימים היינו
רמז לששים שנה מחייו העשה מלאכה דרשות
נהוגה בידכם אכן וביום ה' שהוא רומז לז"ד
האחרונות יסיה לכם קדש שתפטו עממכם מכל
מלאכה וסחורה ותפטו לעבודת האליה ולמוד
בתו' ח"א שבת שבתון לה' שחסיס בעלומבועל
מכל עסק וסחורה לעבודה ה' דהא כל העושה
בו מלאכה כמנהגו מאו וקדם ולא עשה יורה
לדרכו

הסדיוט למדתי מד"ק לפרש לענין המילס כי
כמה וכמה האדם מוילא כוללות ובפרט יליאות
השבת שחיס סכן חרצת לאכול בשר ולשחות יין
הוא וקרוביו וב"ב וסעניים לא יעלו על לבו לעשות
לכם חלק אחד מק' ממה שמוילא ומה יסכון
נדר אם הוא נהנה ושמח וסעניים וסח"ה אין
שמחים עמו ואין מזכרים אותו ביום שמחתו
וחוששי מחטאת כמו שמלינו שאפי' באברהם
אבינו ע"ה ע' השפן ואמר כלום לא הי"ל לאברהם
לסקריב לפניך חור א' או גזל א' ונחם נמשך
שאמ"ל הקב"ה כלום עשה אלא בשביל בני אדם
אני אומ"ל שוחטו וכו' ולכן צריך כל אדם לפי
ערכו בעת שמחתו וזכור לשמח עניים ואביונים
וח"ה ויחן להם צדקה כפי מסת ידו ובכרתה ה'
אשר נתן לו ובזה יגרום ג"כ לקרב את הגאולה
ח"א כל בכור בניך חפדס ס"ת גי' רמ"ה שם
רמז שבעת שמחם אחיה שחסיס חפד"ה ח'תן
פ"דיון ד'ברי ס'שפן ולא חניח אותו להשפין ולא
יראו פני ריקס רמז לח"ה דליקרו פני ה' וכמ"ס
ה' מסכת"ף ז"ל. וגם נוס' יראו פני גי' המילס.
וגם נוס' כל בכור בניך חפדס גי' משיח בן דוד
כי גדול צדקה שמקרבת את הגאולה:

טו) ורחג שבויעה העשה לך בכורי קציר חטו'
אפי' דרך רמז דהאדם צריך לישא
אשה ולא יתאחר כדי שלא יכשל בחטא ח"ש וחג
שבויעה נוס' גי' אש"ס כמו בכורי קציר חטו'
שלא יתאחר בן ג"כ לענין נישואין וס"ת וחג
שבויעה העשה גי' זל"ת רמז לחשו' או כינוי
לחורה שנקראה זאת כי ע"י שיסגר יאס"ר מעליו
יחטורר לשוב בחשו' וללמוד צחורה וק"ל:

פרשת ויקהל

א) ויקהל משה את כל עדת בני' ויאמר
אליהם אלם הדברים אשר לוי' לעשות
אוחם ששה ימים העשה מלאכה וביום
ה' יסיה לכם קדש שבת שבתון לה' וכו' אפי'
בדרך רמז שלריך האדם לשבות אפי' מדבור
כי גם הוא נקרא מעשה כי לגבי ה' כבי' בדבר
ה' שמים נעשו איך גם האדם ג"כ צריך לשבות
כי עקימת פיו הי"א מעשה ח"א ויקהל משה

לדרכו יומת ביד מלאים וסמשינים ולכן עלה עובד קמיל שלא יסיה לו חשק כי בזה העולם עד סוף ימיו וק"ל :

א"נ שם רמז לח"ה שכל השבוע עוסקין בחי' יומם ולילה ואין להם זמן עונש ולא כן ביום השבת ולילו לריך לעגנו במאכל ומשה ושונוה לא יגרע וזהו הכל לכבוד ה' לקיים מצותו ית' וז"ל שבת ימים העשה מלאכה היינו מלאכה החי' והמלכות אכן וזיוס ה' יהיה לכם קדש להנאהכם וכל לכבודו ית' וז"ל שבת שבתון לה'.

א"נ אפ"ל בס"ד עפ"י סידור מדברי ה' מוכרחו זקוק דברי ויק' הוא הז"ל ומלכות הכור בדבור וכמז"ל ע"פ ממלא חפץ ודבר דבר. וגם מודע דיווג זין לא יסיה אלא כשיהיו זיווג אבא ואימא עילאין וטודע דברי אבא הקרא קדש ושהחא א"ש ח"ש ויקהל משה וכו' ויאמר אליהם רמז להם להכימא ברמיזא אליהם הם ויק' כי כל אחד כלול מששה הם ליו. הדבריים רמז למלכות שנקראת דבר אשר צוה ה' לעשות אותם וחי' לעשות לי אסופה וחיבור ע"ד ישראל עושה חיל וביאר יותר בציבור ואמר ששה ימים רמז לויק' חיעשה עם וביום השביעי שיהא המלכות מורה שביעה שיהיה כל מגמהו בחורב ומלכות לחברם יחד אך בחנאי יסיה לכם קדש הוא בחי' אבא שיהיה זיווג עליון דא"ל ואז יסיה שבת שבתון לה' הוא זיווג זין. ואם חרט לזכות לה לא חבערו א"ש הוא החורב שהעצוב חי' וזהו בכל מושבותיכם ר"ל בארץ מושב ומלכ מושבות דכח רחמנא בין עני ובין עשיר חייב לקבוע עתים לתורה וכמ"ש מרן ז"ל :

ג) אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם חיי לעשות כח"ב בלא וי"ו. ואפ"י דנדרש לי עשה מלשון מקשה העשה אותם ופירש"י ז"ל כעין עשה של זכר והיה מכה וכו' וז"ש אלה הדברים אשר צוה ה' אימתי יכול אחס לקיימם בזמן שחושב עצמו לעשה שמכיר בה כמה הכחות ואינה מדברת מאומה כן האדם יעשה בעצמו וכמז"ל מי שדעתו שפלה עליו מעלה עליו כאלו הקריב כל הקרבנות כולם. וגם חיי אחס בלא וי"ו נמי אז חשמו מלתי וק"ל :

ג) לא חבערו א"ש בכל מושבותיכם ביום השבת ה' חמ"י ז"ל רמז לא חבערו א"ש נמי

אידם שיחור כי כמו שלוש האדם בזה העולם כן מלבישים אותו בעו"ב ואינו מדרך הדריקים ללבוש שחור וסיה ללעג וקלם וק"ל :

והחיד"א ז"ל כחב בא"ל עפ"י מ"ש צ"ל כל כהני אין סדליק מלוי אלא צדק שמחלין בו שבת ח"ש לא החיו סובה להצטיר א"ש בכל מושבותיכם א"ש החללו:

ובזוה"ק אמרו דרשעים נהנים ביום השבת נחים לצד ממחלי שבתות ח"ש לא חסיו סובה בחילול שבת להצטיר א"ש במושבותיכם בקבר ע"כ :

ובא"א פ"י ז"ל כי חסר האדם שלא יתעב בעת שואת כי הוא מסוגל להחגגרו הסע"א ח"ל לא חבערו א"ש היינו א"ש ע"י הכעס בכל מושבותיכם הוא סוגף שהוא מושב השמה ביום השבת. וכל הענינים האלו הא"ל הוא אפ"י בחוס' שבת חס פ"י ז"ל ואפ"י שבת של חול היינו חוס' שבת וק"ל :

ובא"א פ"י ה' דרכי א"ש ז"ל כונה הכי ה"י דרך פשוטה וסיה במה שידוע גדול מע' המילה דבעצורה ניטל האדם מנהנים וכמ"ש רז"ל דאפ"י עומד על פתחה של גהינם וכל שהוא מהול מלינו מדינה של גהינם. ובז"ן סכונה. ונק' עוד מ"ש רז"ל דזה הדבר הוא כינוי למילה כמ"ש צ"ש ע"פ וזה הדבר אשר מל יהושע ח"ל חני מצטיה לכם לשלח חבערו א"ש הוא אשה של גהינם בכל מושבותיכם מושבות דכח רחמנא דסייט עוב"ב שהוא יוס השבת יוס שכולו שבת וכמ"ש רז"ל מי שערח צע"ש יאכל שבת. ומפ"י ואזיל בארץ זכות אחס ניטלים מאשה של גהינם ויאמר משה אל כל עדת בני לאמר התרופה לזה הוא זה הדבר שהוא המילה ניטל מדינה של גהינם וק"ל :

לא חבערו א"ש בכל מושבותיכם ביום השבת. אפ"ל דקמ"ל לענין הדלקת נר בשבת שיהיה דוקא משמן זית ולא שמן אחר וכמו שפסקו הפוסקים ז"ל וסמך אקרא ויקחו אליך שמן זית זך ועיין לה' פני דוד ז"ל ס' חלום והשחא ז"ש לא חבערו א"ש בכל מושבותיכם ביום השבת. חיצה א"ש נמי שמן אחר לרמז דדלקת נר הוא בשמן זית וק"ל :

ד) כסי' שבת ב' חב"ת שכשרה מליין סימנא שלש

שלוש סעודות ואומר לאחרים בואו וכלילו לכם
ובלבד שלא יספוג. אפי' אם יוכשר צעני ה'
בהק' מ"ש ה' חולאות חיים למחרתיו ז"ל פ'
בכונה המשנה במס' קמח ח"ל חבית שנשברה
נשברה לסרסור דכונה שצמח השבירה היה
ביטול חיו גם בלח' דלוח' ויהי ע"ז פגם בפער
הו"ח שרמוזים ב' חסדים וכו' הכלולים ביו"ד
ספירות ומספרם הם ס"ר ו"ש חבית שנשברה
נוט' חבית ח"כמה צינה י"שראל חבונה נשברה
לסרסר הם ס"ר ס"ר שהוא רומז ליו"ד הו"ח
שמספרם ס"ר יע"ש. ועפיד"ק אמרתי לרמח
בכונה המשנה כי ידוע מ"ש ה' עץ חיים ז"ל
בכמה מקומות כי חלילה לומר בחי' שביר' ומית'
למעלה בג"ר אלא בחי' פגם בכתר ובחי' ביטול
בא"ל ובחי' מיחס בזה חס נודע לכל חופם ס'
מספרי המקובלים ז"ל והשתא א"ש ח"ה חבית
שנשברה ר"ל צענין שבירת הכלים וכו' מליין
הימנה מזון ג' סעודות הם רמז לג"ר שלא יאמר
בהם בחי' שבירה ואף גם השבירה שנעשה
בזה לריק' לעשות כל עזדקי להליל הניצלות
שנפלו בקלי' ח"ש ואומר לאחרים בואו וכלילו
לכם היינו שפי' שיכיה ציניהם אהבה ואהבה
יוכלו ללקט ניצלות הקדושה ויחזירו למקומם
ח"ש ואומר לאחרים שכיו לאחרים מקודם הן
פחה בואו כלילו לכם. אכן בחנתי שיכיה לקיטת
הניצלות מחוך הקלי' בזה אח"ז ולא בבי' ע"ד
מאז"ל כל הפורש עץ המינות מיד מית ופי'
רבים הקודמים שהכונה הוא כך כל הפורש מן
המינות ע"ד. אז מית. אלא לריק' שיכיה בזה
אח"ז כדי שלא יחגזרו הקלי' יותר בראותם כי
כלתה אליהם כרעם. ח"ש ובלבד שלא יספוג ר"ל
לשון ספוג שהוא סופג את הכל בבת אחת אלא
בסדרנות וכו' וא"ש אח"ס וסיב"א :

(ס) **שבת.** אפי' לרמח בס"ד בשם שבת
במעשה ששמעתי בפעם אחד

שיכיה שומר שבת כהלכתו ומשעה עשירית היה
סוגר חנותו וכולך לביתו לרחוץ וללבוש בגדים
נאים לכבוד השבת. פעם א' היו גנבים גזרו
אוחו בעה שסגר חנותו וכוף סלך לביתו וחס
נכנסו לחנותו לגנוב אוחו. ומן השמים היחסה אה
שהעשיר כמ' החליף את בגדיו וסלך לטייל מעט
בשוק ומחוך כך עבר על חנותו וראה והביט

אין הגנבים יושבים בחנות והמס מריקים את
הכסף ואת הזכר וכו' נלעזר הרבה וסלך
לבית המשפט והביא אנשי חיל וחפסוס. ח"ה
שבית ר"ה למפרע ח'שמר בזכות שבת וק"ל :

(ו) **מס'** כלים פ"ב מ"ה וס"ה שייכס לפרקי
שבת ח"ל כלי עץ וכלי עור וכלי עגם
וכלי זכויות פשוטין פסורים ומקבליהם עמאים
נשברו פסור חזר ועשה מהם כלים מקבליים
עומאם וכו' אפי' בס"ד לחלקה אחת הראשונה
אימא רישא דכוא רומז. ורמז על האדם שנקר'
עץ וכמ"ס כי האדם עץ השדה. וסוף מחומר
קורץ מבשר ודם. אכן ע"י מעשיו מאיר ומזהיר
ח"ש כלי עץ היינו האדם שנקרא עץ שהוא ביינו
כלי עור וכלי עגם ע"ד מאמר הכחוש עור
ובשר חלביני. אכן אח"כ מאיר בזכויות ח"ש
וכלי זכויות. ע"ז קאמר את הולך בדרך הישר
כלו שום פנים זרס כלל ועיקר אלא קיל פשוט
אז הוא עבד ועולם כרית נוחו ח"ש פשוטין
פסורין אכן ומקבליהם שעושה מקיס בחלל הנוף
לקבל איזה מחשבה או פניה זרס אז עמאים
וכלי עמא שבירתו הוא פסורו ושבירה לאדם
הוא המיתה ח"ש נשברו פסור. חזר הקב"ה
ועשה מהם כלים היינו שסחורין בגלגל ונחחדשו
כימי קדם אז מקבליים עומאם מכאן ולכבד ר"ל
שסס עלולים לחטוא בקל ולכך יכיה נהר אפי'
בחטא כל דכו כדי שלא יבא לחטוא יותר. כי
עבירה גוררת עבירה ולמיחס מיכא צפי וק"ל :

(ז) **כ"י** פועל אדם ישלם לו. דורשי רשומות אמרו
פועל

פועל ר"ח למפרע ליוו ע"י ויחל פורע כמ"ס
פ"ב דביצה ע"כ. ולדודי הפעוט אפי' כי נודע מ"ס
באבות ח"ל ואל האמר לכשאפנה אשנה שמא לא
הפנה כי אם ילך האדם בשירותו לבו עפ"י
עלם יתה"ר אפי' שלא ינחמו ללמוד בהו' כלל ע"ד
מאז"ל ואם בטלה מן החו' יש לך בעלים הרבה
כנגדך וכו' שכל יום ויום יכול להזמין לו עסק
כל דבר לבטלו. אלא העיקר הוא שיחשוב עלמו
בהו' כמו הפועל שיואל למלאכתו מבקר עד
ערב ומקדים ומחשיך אליו כדי שיוכל להצטרף
ממנו שחרו כן האדם אם לא יעסוק בעסק
בעה"ב שהוא השי"ת באיזה פנים ישאל ממנו כמה
שאלה אף אם יתן האדם בדעתו שהוא כמו פועל
אלל השי"ת אז בנקל יוכל לקיים ולעשות מה
שליט השי"ת וכמ"ס באבות וגאמן הוא בעל
מלכתהך שישלם לך שכר פעולתך :

ובדרך חגב אמרתי בחפזי דו"ל כפל לשון
התא דקאמר וגאמן הוא בעל מלאכתך
שישלם לך וכו' ודע שמחן שכן של לדיקים
לעתי"ל דמאי אחא לאשמועין וכבר אמר וגאמן
הוא שישלם לך וכו' והנה ה' חו"ט פ"י לדרבו
ע"ע חקן בלך רמז כל דבר אפי' דהא קמ"ל דהנה
השי"ת נותן לו בעו"ז שכר פעולה דיקא. אכן
השכר העיקר שהוא מתן מלח השי"ת הוא שמור
לו לעו"ז ודרשין כפילא באופן זה :

ועפ"ה הנה נכון כינת הכי הנז"ל כי פועל
אדם ר"ל אם יחשוב אדם עלמו
בעו"ז כפועל לרוך לעית"ס חו"ט כי פועל אדם
קרי ביה חיבה אחת כפועל"ל אדם אז גם השי"ת
ידינהו עפ"י מדתו וישלם לו שכר פעולה זאת
העולם ח"א ישלם לו ל' השלומין ממש חקן מתן
שכר שהוא מחנה יתירם מלח השי"ת וכמ"ס ה'
חו"ט ז"ל בהו"י הפדק בדי' וכו' מחשב וכו'
יע"ש ע"ז קאמר ובאורה חו"ט דסיינו לדיק וחשוב
שאינו מכין לחשלוש שכר בעבודתו ימלאנו דרך
מלאכה בעו"ז וק"ל :

ח) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק
בה שומר שבת מחללו ושומר ידו
מעשות כל רע. אפ"ל בס"ד רמז לענין שבת
השי"ן לפרשם זו. וסוף במ"ס סחיד"א ז"ל במוסר
של יום שני בחק"ל ס' בשלח ח"ל מי שנדבס
רוחו אוחו לשון בהו"י שמירת שבת לריכס אליו

ביותר וכו' והשומר שבת כאלו מקיים כל החורס
כולם ויבואו סניגורים וידחו המלאכי חבלה.
ובסיוח שהוא בעל חש"י נמשך עליו בשבת ניוון
מהשנינה ודוחה הספ"א אשר בקרבנו וגמלא כי
בשמירת שבת נחקנו נפשו וגופו. ולריך שיכון
במה שאוכל בשבת שהוא לענג השבת לקיים
מלכותו ית' חו"ט ושמרתם את השבת כי קדש
הוא לכם להנחתכם כלומר אפי' בדבר שהוא
הנאה ועונג קדש הוא שצריך שתכונו לקיים
מלכותו ית' וסוף עיקר גדול לעושה חסד וכס
יעשה חסד בכל שבת והוא סגולה להתרחק
מיאב"ד ולירבק אל הקדושה הוא ברחמי יעזרו
ע"ד כבוד שמו ע"כ. ובזה ח"ט דע"י שמירת
שבת יכלל מיאב"ד חו"ט אשרי אנוש יעשה זאת
ובן אדם יחזיק בה ומהו זה שומר שבת מחללו
ובזה ושומר ידו מעשות כל רע ע"י שמירת
שבת יכלל מהיב"ד וק"ל :

ט) איתא בגמרא ח"ל כחוב בספר בן סירא
אם העובדי יום יומים לעזבך ע"כ
והנה המ"ס ז"ל ביארו דרך רמז דהכונה לענין
סעודות של שבת שצריך להזהר בהן והסכס עינו
בראשו למעט בסעודה שחרית כדי שיהיה חלז
לסעודה ג'. ובאשר בעלי המוסר אשר מפיסס
אנו חיים האריכו למעניהם בענין זה ה"ס
בספרתם שפיר גורתם. ורז"ל אמרו שהג' סעודות
הם מגינים על ששת ימי השבוע כל אחד זכותו
מועיל לשני ימים על ראשון ראשון ועל אחרון אחי'
דסיינו סעודה א' ליום א"ב והסעודה ב' לג"ד
וסעודה ג' ליום ה"ו. וכבר נודע שהסעודות הנו'
ללמדו בגמרא מחלחא היום דכחיבי בקרא ויאמר
משם אכלוהו סיום כי שבת סיום לה' סיום לא
המלאוהו בשבת כידוע והשחא ז"א אם חטובני
יום סיינו סעודה א' מהג' סעודות הנו' אז
יומים לעזבך ר"ל שני ימים מן השבוע לעזבך
כי לא עשה מה להקן עליו בשני ימים הנ"ל :

ושמעתי שפי' ר' אברהם פלאגני ז"ל פ"י
שהוא רומז לסעודה ג' שאם
יעשה האדם תחבולות כדי לקיימם מכאן מודעס
רבה שהוא לקיים מלכותו ית' ואם לאו שאוכל
בסעודה בקר כדי לזרזו עד שאינו חלז לאכול
סעודה ג' אז יודע כי לא חלל לש"ש אלא
למלאכה בעמו ואז מפסיד גם שכר שתי סעודות
הראשונות

הראשונה כיון שמעשיו מוכיחים שלא עשה לשם ח"א אלא תעובדי יום היינו הסעודה כג' אז יומים אעזבך ר"ל גם השמים הראשונה חסיה עזוב מכס וק"ל:

ובדרך

מוסר אמרתי לבארתי אלא יוכשר צעתי כי עפ"י ידוע מה שפירשתי כחריף בכוונה מאח"ל המבוא אל יבוא יוחר מחומם שהוא רומח על חומם שטחיו שבהם יד שנים ממספר ע' ידוע. עוין מ"ש רש"י צפ"י החומם ס' ויגש ע"פ כי עזבך ערב וכו' וחטאתי לך כל הימים ר"ל ואם האמר למעלה אני נכנס לחגור זה יוחר משאר אחי הם כולם מבחון ואני נחקשרתי בקשר חזק להיות מנודה בשני עולמות ע"כ ובז"ז שפיר אלא תעובדי יום ג' כי ר"ל מלבד הי"ד הראשונים שבחזרה עפ"י פיתוי הילכיד אלא גם הכיון הנשאר מהע' בזבח בזה וסלכת אחרי חלוא לבך הרע אז יומים אעזבך ר"ל מן העושים וסבא וק"ל:

י מעם

למ"ש בחפ"י שבת בערבות זה. שבתיה בן. ובמנהגם בם ע"י לה' שלמי לבד ז"ל שנתן טעם עפ"י המקור. וכו' רוח חיים ח"ד כהב שס"ת כתי הלאה הם ג' כ"א רמז לנ"א פעמים שמכר בחורה פסוקים להזכיר על ע"י יע"ש בק"ק הכדפס עמוס' אבות הראש ח' ואנא דאמרי להם טעם קטן בס"ד כי חלחא חלון ג' כ"ז רומז לג' פעמים י"ט ברכות שיהיה מן הראוי להפלת ולכך פסקו הפוסקים דא"כ טעם והחליל אחת חונן ב"א מחפלות שבת אפי' אחת לבד לריך לעומרה כולה ואח"כ יחזור לחפ"י שבת כיון דאעיקרא היה לריך להפלת י"ט ברכות ולכך אומרים בזה כי בם ג' י"ט רומז לג"פ י"ט שיהיה ראוי להפלת וק"ל:

קחו

מאחכם חרומה לה'. אפי' לרמז ידוע דישאל נגאלים בזכות הצדקה ועי"ז יהיה קימה לשכינת עתני שהיא יושבת בגלות עמונו בעונותינו ח"א קחו מאחכם חרומה נט"י חק"ם שעי"ז נתינת החרומה שהיא מדין לרקס תקם לה' שחפלה השכינה מן הגלות וק"ל:

קחו מאחכם חרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את חרומה ס' וכו' כל המפ' ז"ל דקדקו בחיבה יביאה ס' יחירה דהיל' יביא את חרומה ס' וגם הזו"ק דקדק זה ופ"י לפי דרכו. ולע"ד

המעט הוא אפי' בס"ד כי ידוע מאח"ל כי לרקס היא לרקס ס' שפ"י הצדקה מעלים השכינה למעלה. ושהחל ז"א קחו מאחכם דקדק קחו היל' חנו אכן הכונה הוא ע"י הנתינה של הצדקה כי חרומה המשכן מדין לרקס נגשו בזה ידוע ועל ידו יש לכם הנאה היינו שחקרנו בגאולה כי ע"י שמעלים השכינה דין גרמא אנו נגאלים כי זה הוא עיקר גלותנו כנודע ח"א קחו מאחכם חרומה היינו שהוא הנאחכם וכלו חקמו וגם נט"י קחו מאחכם חרומה נט"י חק"ם שחקים השכינה מהגלות וס"ת ע"ה ג' ב"ן רמז לשכינה שהוא יעשה למען שכינתו. ולזה רמז ג' כל נדיב לבו בנתינת הצדקה יביא ס' היא השכינה דאוח ס' רומח לשכינה ידוע. את חרומה ס' נט"י אחי שחפלו השכינה למעלה ואז יהיה יחוד קוב"ם ושכינתיה ודין גרמא גרם המעלות מעלנא אית לה ודו"ק וא"ש אח"כ:

(ב) **ויבואו** האנשים על הנשים כל נדיב לב

הביאו חת ונזכר ועצמה וכוחו כל כלי זכב וכל איש אשר הניף חנופה זכב לה'. דקדוק מבואר ח"א אומרו ויבואו האנשים על הנשים דפשט"ה הוא לשון גנאי והחרגות חרם ומיתן גבריו על נשיא. ועדיין חיבה על דחיק ליה עלמא. ורש"י ז"ל פ"י על הנשים עם הנשים וסמוכים אליהם. ועוד מ"ש וכל איש אשר הניף וכו' דער כשהוא משחצי באיש כל נדיב לב הביאו וכו' א"כ אומרו וכל איש שפת יחר. אכן אפי' לפי בס"ד צהק' את ידוע מה שפסק בס"ע וי"ד ס"י רמ"ח ח"ל גבאי לרקס אין מקבלין לרקס' מכש"י ובעצדים וכו' וכמה הוא דבר מוטעם בכל לפי עושר הצעלים ועניוהם. וס"מ בסחמא. אבל אם הצעל מוחה אפי' כ"ש אסור לקבל מהם ע"כ.

ובדרך

אנב לא אכחד חתח לשוני מה שסוקס' לי בדברי מרן ז"ל דפתח דבריו יאיר הוא היה אומר בהלחא נוני הם הנשי' ובעצדי' וסחטוקות וסיים דבריו בבבא חדא דסייני הנשי' וחו לא ידענא דין בעצדים וסחטוקות אלא ארון העצדים או אבי סחטוקות הם עשירים או הם סס מוחים מה יהיה דינם ודרכו ז"ל לבאר סעינים וכן דרך כל הפוסקים ז"ל:

איד

שיהיה נמלינו למדים לענין הנשי' דבסחמ' הכל לפי עושר צעליהם ועניוהם. ומינה ללמוד

ללמוד דאס איז יודעת צו זלצו עוצ וניחא ליה
 צודאי שזה פשוט שיטלה לחת אף שאינו כי
 עשיר כיון דאס הוא עשיר אמרינן בסחמא נח
 ליה לחת לפי עשרו מכ"ש אס היא צרור לה
 שהוא נדיב לב ולא זו אף זו דגם אס אינו עשיר
 כי כיון דניחא ליה מוחר לה לחת. והשח' איש
 וי"א ויבואו האנשים על הנשים היינו כמו שפי'
 טובים השנים החרגוס ורש"י ז"ל אחזו מהם וגם
 מהם שהפי' ומיחן גוצריא עם נשיא שגם הנשים
 הביאו וכת' הא קי"ל אין מקבלין מהם אלא
 דבר מועט וסם מסחמא לא הביאו דבר מועט
 לויא מה שהביאו הנשים היינו כל נדיב לב ר"ל
 שבעלס הוא נדיב לב. וביודעתו ומכירתו קאמיני
 ולא הביאו דברים רבים חת וגם ועצתו וכוונתו
 כל כלי זכב חס קאי על הנשים ובחר הכי אמר
 וכל איש אשר הניף וכו' וכל איש אשר נמלא אחר
 וכו' ובזה איש ועי' לה' חומת אקך אשכנזי הנדימ
 עם החומש שפי' כעין זה באי"א בחח"י הפסוק
 לך לא ראה:

יג) ובר אשה חכמה לב בידיה טו ויביאו
 מטוב וכו' אפי' בס"ד דרך רמז כי
 כבר נודע כי הח"ח נקראו נשים מארי טעמי
 האי הוא משום שהם חשי כח נשים וכו' שהם
 נשפטים מהחרים כמו הנקבה ששפעת מהזכר.
 עוין מ"ש ליקומים מפרדס ח"א דמ"ח ע"ב ע'
 בית אוח גי ח"ל טעם שפחתה החורה צב"ח
 ומסיימת בלמ"ד אוחיות ליב לרמז שיעקר עסק
 החו' שיעסוק בכל לבו ולא בלז ולב ידברו.
 וכחצ עוד ואפי' זה הטעם שנוחנים לבי חומים
 צד' כנפות שיכין שיעשה המלך בכל לבו ואפשר
 כדי שזכור החו' שפוחת ומסיימת באוחיות ליב
 ויזכר בחרי"ג מלך הכחוצים צד חס רמז וזכרת
 את כל מלך ה' וי"ר לי"ח עם י"ג קשרים
 גי' תרי"ג ט"כ. עוין מארז"ל דלימוד החו' מלבד
 שהוא משכך ומשחק המקטרגים גם איח ציה
 מעלנא דממשכת מדה הרחמים כידוע. עוין מ"ש
 כי אדרת אליכו יל"ו דאוחיות ו"ה מורים לשמחה
 וכמ"ש במד' כששרף בן בעיה אולרות ירושלם
 אחו ואמרו לו לריב"ז אמר ווי. אמרו לכן בעיה
 חציבן אמר ווי שלח ואוחיות. אמ"ל מאי אמרה
 אמ"ל ו"ה אמריה לשון שמחה בין ו"ה לוי נילול
 ריב"ז הרי דמלת ו"ה הוא לשון שמחה ע"ש כי

משפטים. גם נודע דע"י לימוד החורה מחקנים
 אוחיות ו"ה החסרים מהשם באומרו כי יד על
 כס יס והשחא איש וי"א וכל איש היינו הח"ח
 המכונה בשם אשה חכמה לב היינו שהוא חכם
 בחו' שסופס ויח"י ל"ב וכו' רומז שעוסק בחו'
 בכל לבו כנ"ל אז צודאי שממשיכים רחמים על
 עצמם ועל כל העולם וי"א בידים גי' אי"ל ש"ר
 חסד אל כל היום. גם עי"ו גי' אהיה שהוא
 גי' רחמים כידוע ואז עשו וסלליחו ויביאו מטוב
 שביעלו מדה הדין מן העולם מכל וכל כי גי'
 ויבאו מטוב ע"ה גי' פ"ו שהוא גי' אלהים לרמז
 שעקרו כל הדינים והביאו רחמים לעולם. גם
 ויביאו מטוב מע וס ר"ל זכו למ"ע שערים עי'
 שלמדו בשמחה כי אוחיות ו"ה מורים לשמחה
 כמ"ל. גם עי' המ"ע פנים של החורה היקנו
 אוחיות ו"ה החסרים מהשם וסחזירוס לעקומם
 ואז ה"ה יחוד בא"ת הוא השכינה והעבירו הרע
 זה היל"ר מן העולם וי"א את החכלה עי' אח
 ש"ה רמז לחורה שמתחלת באי ומסיימת בחי"ו
 העבירו הרע כלה גרש יגרש ח"ש החכלה שרי
 חכלה בכוליה. וזה הארגמ"ן שם רמז שלא בלד
 ביטלו היל"ר אלא גם המשיכו פרקליטין גמורים
 ללמד זכות עליהם וסם ר"ת ארגמ"ן אורי רפאל
 וכו' כנ"ל בזהר וכלל הוא עי' חולעת השני
 שהוא רומז לחו' כמו החולעת של משי שעשה מעט
 מעט ומחקבץ הרבה כן גם עי' החו' בונה בשמים
 מעלותיו ואח הש"ס רמז לשיחא סדרי משנה:
ובזה יבואר קרא דצחריס וי"ל וכל הנשים
 אשר נשא לבן אוחנה בחכמה טו וי"א את
 העזים וכו' רומז להח' דע"י שלומדים בחורה
 לשמה מצטלים החילונים וממשיכים מדה הרחמים
 וי"א וכל הנשיים הם הח"ח אשר נשא לבן
 אוחנה בחכמה רמז בחי' לבין להט"ל שלומדים
 בחו' בלז ונפש אז טו"ו גי' כ"ה וכן תי' ביטליו
 במ"ק עולם כ"ה את העזים קרי ביה עזים
 הפי"ן בפח"ח רמז להחילונים והמשפונים
 שנקראו עזים ע"ד וסלבים עזי נפש ואדרבא
 עזי המשיכו אהי"ה גי' כ"ה וק"ל:

א"ן וכל הנשים אשר נשא לבן אוחנה בחכמה
 שם רמז לאיש אשר ה"ה עוסק במלאכה
 אכן מרוב חשקו בחורה הניח המלאכה וצא
 ללמוד בחורה צודאי הגמור שהוא חשוב ומעולה
 לפני

לפני ה' יחד מן הלומד מעת שהוא קטן כי
עוז את הריח והמלאכה וכל ללמוד חו' ח"א
וכל הנשים הם ה"ח אשר נשא לבן אוחנה
בחמם ר"ל שמחיו היו עוסקים במלאכה ועבדו
נשא לבן אוחנה בחמם אז בודאי ביטלו את
החילונים והמקטרגים מעליהם יחד מאחרים
ח"א טו' את העוים כע' בפח"ח כנו' בפ"י ח"א:
אשר עפ"י אפי' לי לרמז בס"ד במונת כ"י
בהכלים ס"י ח' ח"ל אשרי האיש
אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חמאים לא
עמד ובמושב לים לא ישב כי אם בחורת ה'
חפ"ו ובחורחו יבגס יומם ולילה ויהי כעץ
שחול על פלגי מים אשר פריו וכו' וכדקדוקים
מכו' זולת זו היא שקשה דבחי' אמר כי אם
בחורת ה' חפ"ו משמע שכל חפ"ו ומחיו' הוא
ללמוד בחו' אבל אינו לומד עדין מאיזה סבה
שחיה ואח"כ אמר ובחורחו יבגס יומם ולילה.
אכן הוא הדבר אשר דברנו דכ"א רומז ונרמז
לאנשים יראי ה' וחושבי שמו שחישקים בחורת
ומרוב חשקם ומחויים הניחו מלאכתם שהיו
מרויחים בה כמס ובאו ללמוד בחו' על צד
בה רבים זה בודאי מאכבדם בה לעסוק אהב
ח"א אשרי האיש אשר מימי קטנותו לא הלך
בעצת רשעים ובדרך חמאים לא עמד וכו' כי
אם בחורת ה' חפ"ו ומחיו' ולא היה יכול מחמת
טיפולו וכו' עוסק במלאכה או מו"מ וכיוצא
אכן אח"כ מרוב חשקו לא היה יכול להחזיק
אלא עד שהגיע עסקיו ובחורחו יבגס יומם ולילה
לה ודאי ראוי לומר עליו אשרי. ולא סיים ואמר
ויהי כעץ שחול על פלגי מים אשר פריו יתן
בטחו ר"ל דלא תימא דכן נגרע חלקו דאינו
דומה כלומד חו' ילד ללומד זקן וכמאמר הסנה
באבות למד הוא דומה וכו' לז"א שזה ה"ח
בגדלוהו נחשב כאלו למד בקטנותו ח"א ויהי
כעץ שחול על פלגי מים אשר פריו יתן בטחו ר"ל
כמו ה"ח שלמד בקטנותו ולקח ועלכו לא יבול
וכל אשר יעשה ילית וק"ל:

(יד) מלא אוחס חכמת ס"ח אחת כ"כ רבינו
אפרים ז"ל בסו"ד ה' נח"ק ז"ל.
והוא זל כחב כי נוס' גי' מ"ט כי יש מ"ט פנים
טבור ומ"ט פנים שאינו טבור. ובי' נחן להם
חכמת לב לבין האמת וזהו מדי' כנגד מדי' **מא**

כי יש מ"ט פנים טבור ונגדו ע"כ. ולי הפעו
אפי' לרמז בנטי' מלא אוחס חכמת מקום אשר
חפץ לרמז למאזיל אין אדם לומד חורב אלא
במקום שלבו חפץ וק"ל:

(טו) ויחבר את חמם היריעות לבד ואת שם
היריעות לבד ויעש לילאות חמשים
אפי' בס"ד כי חמם היריעות רמז לחמשה חומשי
חורב ואת שם היריעות רמז לששה סדרי משנה
ויעש לילאות חמשים רמז לשי' שיערי צינה וכו'
לנים ופרחים הסד"מ פי' דחמם רמז למלכות
שם רמז ליסוד ור"ל ש'חבר היסוד עם המלכות
עכ"ד ולדידי' ח"י לבד לא נחא כפי פירוש. אכן
אפ"ל לע"ד עפ"י סמ' כי חיצת לב"ד צ"פ גי'
ע"ב רמז לכי"ב דע"ב שהוא באבא ורמז כי זיווג
זיו' נמשך מאבא וכמ"ס הוא עצמו לעיל בס'
השא בפ"י כל פטר רחם לי יע"ש. אי"א אפי' בס"ד
שבא לרמז כי הוא חיצו' זיו' ו"ק שלו צו"ק שלם
כי ח"י לב"ד גי' ל"ו וכו"ק כל ח' כלול צו'
כידוע ובה גי' לב"ד וא"ש אח"כ ובה"כ:

(טו) ויעש את המנורה וזה טבור מקטס
עשה את המנורה ירכס וקנס
נביעים כפחריהם ופרחים ממנה היו. אפ"ל בס"ד
דרך רמז ומוסר במאזיל ע"פ אדם כי ימות
באובל אין החורב נקניה אלא במו שממית עצמו
עליו ולדי' כל ח"ח ותי' שיוצא לאור חידושי
חורחו סן בפס' שאמר אוחס לפני ה"ח רבן
והלמידה כדו שבה אפי' שועיל במקום כחיבה
ושור דלא אחי לירי שבה כיון שכבר קיים בעלמו
ברוך שאמר ויהי העולם. ואם יוכל לכתוב
לבעלות על ספר בני' ודיו על הספר ועל
הדיפתר בודאי שהוא עוז ומטיב ח"א ויעש את
המנורה היא רמז לחורב ע"ד הכחב כי נר מוא
והורה אור וקנס ויעש לי עשייה בפועל ולא
דוקא דבור בעלמא ח"ס ירכ"ה ע"כ גי' קו"ל
רמז לדבור שיחן בקולו קול טו' לסו"א לאור
מפיו יצאו לסגור העלמות חכמה. ולא די לו
בזה אלא גם וקנס כיוון קולמוס וכמו שפי'
הראשונים וקניה לך חדר זה קולמוס. גם לדי' **מא**
ש"סו החידושים בהקדמות אמתיות מיניס וביס
ח"ס נביעים כפחריהם ופרחים ממנה יהיו ממנה
דייקא. לא מה שעולם על לבו ולא יאמר האדם
הח"ח ח"כ שאני עוסק כל היום לכתוב חידושי
חורחי

משרת החוקק של הדינים ולכך רמו בחיבות משכן העדות ר"ח מ"ס וס"ח חן לרמוח דע"י שהוא נותן לרקס מחספך סדין לרחמים וגם ידוע דהלדקס מקרבה את הגאולה שנאמר שמרו משפט ועשו לרקס כי קרובה ישיטחי לבא ח"ש פוק"ד ג"י ק"ץ על פי משש דהוא גואל ראשון וגואל אחרון כמ"ס מה שיהי הוא שיהי ולא עבודה כלום וכו'. ח"כ נוס' אש"ר פוק"ד ע"ל פ"י ע"ה נ"י רל"ב שעי' שמירת צ' מלוא חלו וסס הסודי והמלכ של הלדקס מחקנים שס הו"ס צ"ה צ"י לירופיו שסס עסמ"צ שטולים ג"י רל"ב. ועוד אפי' כי חיבות עבודה כלום צ"ד איחמר בן אהרן הכהן ר"ח ג"י פ"ו שס רמו למאז"ל דעבודה הקרבנות מספכת מרת סדין למדת הרחמי ולכך רמו שס אלסים באחרונה לומר שמשחכים הדינים ע"י העבודה ובפרט עבודה כלום הוא השיר וכמ"ס ס' נפס חיים ז"ל :

אלה פקודי המשכן וכו' אפי' לרמוח בסקי את סידוע דחרבן בית שני סיס צעון שנלח חנס וע"י השנאה סיו מדברים לה"ר זה על זה וסתקנה סיא ע"י לימוד סחו' כמס"ס מרפא לשון עץ חיים סוא חטא בלה"ר יחקן בלשון דסיינו סילמוד בחורס ח"ש אליס נוס' איסור לישון סירע. זו סיא סיוס פקודי המשכן משכין ופקודי לשון חסרון כמו ולא נפקד ממנו איס ור"ל שחרבן בית שני צעון לה"ר וסתקנה סיא סעדות סיא סחורס אשר פוקד פפ"י משס שעי' סילמוד בחורס יחקן עוון לה"ר ויבנס בית סמקדש צ"ב ויסוצ סכל לאיחנו סראשון סהגיס לעבודתס ולויס לסירס ולמסרס ח"ש עבודה סלוייס וכו' :

אלה פקודי המשכן משכן סעדות וכו' אפי' לרמוח עפ"י מ"ס סאר"י זל"ל בכוונת סכ' צמג"י איכס זכור ס' מה סיה לנו וסוא דצומן חרבן ציהמ"ק ע"י עוונס ישראל סיפכו מדת סרחמיס למדת סדין ח"א זכר ס' מ"ס ר"ל שס מ"ס ססוא סרחמיס סיה לג"י ססוא ג"י אלסייס דיניס קסיס. ובזס ח"ש לרמוח צוט"י אלס פקודי סמשכן ג"י פ"ו סצומן סנפקד סמשכן סגצירו סדין ססוא מדת אלסייס ג"י פ"ו וס"ח אלס פקודי סמשכן ג"י אדנ"י ססוא סדין גמור מה ססיס מקורס משכן סעדות נוס' מ"ס ססוא סרחמיס עחס בחסרונס נחספך לדין וק"ל :

וישם

חורחי ח"כ צמח סתפרנס חני וצ"צ לוס רמו צמו"י ויעס את סמנורס זכס נסור מקסס נוס' ג"י חיי"ס סהסי"ת בחסרו מחייסו סוא וצ"צ. ואס חלרף עמסס אוח ע' של ח"י עסס ג"י חק"ל רמו סמחקן ססכינס סנקרלח חקל חפוחין גס סאר ספסוק ר"ח ג"י ק"א רמו סיחזור על לימודו ג"י ק"א ואו זכור ולא יעבור כחיב גס ר"ח סמנורס ירכס וקנס ע"ס ג"י ח"ס רמו דיסלים למקרא וק"ל :

פרשת פקודי

(א) **אלה** פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משש וכו' אפי' דרך רמו עפ"י משז"ל ומטו צס משס סאר"י סחי זלוק"ל בכוונת סכ' צמג"י איכס ח"ל זכור ס' מה סיה לנו וכו' דסכונס סוא דידוע דסס אלסייס סוא דיין וסס מ"ס סוא סרחמיס וצטונחינו סרביס ספכנו לטורות סשפט של סרחמיס לדין ולכך סיה מקוקן ירמיס ואומר זכר ס' מ"ס ר"ל שס מ"ס ססוא סרחמיס ע"י עונותינו סיה דיין חס סיה לג"י דיין ג"י אלסייס ולכך רחס עלינו צרחמיין סרביס ע"כ. עו"ן את סידוע דלימוד סחורס ממחק ומשכך הדיניס ומספכס לרחמיס וכמו ספ"י ז"ל בכוונת סכ' סיו כל צמא לנו לגיס דר"ל ג"י צמ"א דסוא קל"א ג"י סמח"ל חקנחו סוא לנו למ"ס ואין מיס אלס חורס והסחא ח"ש וז"א אלס פקודי סמשכן ר"ח ג"י אלסייס וס"ח אדנ"י ר"ל אס חרלס לכפוך סדיניס סחי' סהס אלסייס ואדנ"י למד"ר ססוא סרחמיס ח"א משכן סעדות ר"ח מ"ס. אז סעלס סוא סחשמוד אשר פוקד עפ"י משס סיינו סחי' סנלעוינו צס ע"י מרע"ס ובזס מחקן סדיניס וממחקס ולא זו בלבד אלס גס סנורמח סגאולס וסחזור סעסרס ליוסגס סיבנס ציהמ"ק בנ"א ח"ש עבודה סלוייס צ"ד איחמר בן אהרן סככן :

א"נ רמו לנחינת סלדקס סידוע מארז"ל גדולס לרקס סמספכת מדכ"ד למדת סרחמיס וסחיד"א ז"ל צס' דצס לפי אוח ע' כחצ דלכך נקרא עסיר ססוא ג"י חן עני. ואגא עניא אפ"ל לרמוח דעס"ר ג"י חק"ף לרמוח דע"י סנחן לעני

(ב) וישם את המנורה באהל מועד נוכח השולחן על ירך המשכן נגבה. אפ"ל

בהק' את סידוע דמי שרצה ללמוד חורס לריך למעט בחטונות ולמלא בכל מה דאפשר וכמ"ש החנא פה במלה האכל ומים במשורה השחה ועל הארץ חישן ובחורס אחס עמל ואס אחס עושה כן וכו'. עוין משז"ל הרוצה להכחיס ידרים להעשיר יאפין והשחא איש ח"א וישם את המנורה סיינו רמז לחורס באהל מועד סיינו הגוף שהוא מבין עצמו גופו וגשמיו לכך ולזה לריך שיסיד נוכח. וחי' נוכח ר"ל ספק ור"ל ספק השולחן שלא יסיד לו האות העולם וזהו יורה על ירך המשכן נגב' סיינו החורס שהיא צדדו. וא"כ רמז לענוה שיסיד יושב צד צית המדרש ולא יסיד למעלה מקום הנבזה כי במקום גדולים אל העמוד וזהו יכיר מעוט ערכו וגם רמז שעי' שהים זו חורס וענוה יכניע כל המקפרגים מעליו ור"ה על ירך המשכן ע"ה גי' פ"ז רמז לשם אלה"ה וס"ה גי' ס"מ שם רמז להכנעת הס"מ והדינים מעליו. נגב"ה גי' ס' רמז לס' מסכתות שיש בסדרי משכ' גם על ירך המשכן ר"ה גי' פ"ה רמז שיסיד פס שלו קדוש כדי שיסיד ראוי לחורס ולא ידבר בו דברים בטלים. איג וישם את המנורה היא החו' באהל ע"ד אדם כי ימות באהל מועד רמז למאמר הכחוז ובית מועד לכל חי סיינו המית' שעי' ישוב לעבודת נוכח השולחן כמ"ש באופן אי' אך בחנאי שיסיד לו ענוה ח"ש על ירך המשכן נגבה גי' ענו"ה עם האותיות גם נוע' חיצות אלו גי' קל"ה :

(ג) ויביאן המשכן אל משה הכהן לאי' וראי' בנות ציון במלך שלמה בעמרה שערם לו אמו ביום חתונתו וביום שמחה לבו ואותה במד' חיות ביום חתונתו זה סיני וביום שמחה לבו אלו דברי חורס וכו' חמוס ופ"י כי ירד כי ז"ל בהק' מאי דק"ל דאסור לסלות בלא משכון וכאן הקב"ה נחן לנו חורסו חורס אמת ובמשכון צוה לעשות משכון דאי לאו הכי אסור. וזה כי המאמר ויביאו את המשכן אל משה דסיינו המשכון שהוא משכון להקב"ה על הלאה מעשה זה גרם לאינה וראינה וכו' ביום חתונתו זה סיני וביום שמחה לבו אלו ד"ה דאי לאו הכי לא היו יכולים לקבל ד"ה מפני שחור' הו' כהלואה וק"ל דאסור ללוות וכו' וק"ל :

ובאו"א פ"י ה' פרח לבטן ז"ל בהא ראיחא בגמרא דקידושין ח"ל איבעיא לכו נחנה היא ואמר הוא מהו שחיה מקודשת אולא ופריך הש"ס אמו נכסים שיש להם אחריות נקנין עם נכסים שאין להם אחריות ופירש"י ז"ל דהא אדם הוקש לקרקעות וסוף ידונו שנקנה בחורס אגב ע"י כסף שהם מטלטלים וזה אכן איפכא חנן נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות וסחוס' ז"ל הקשו וא"ה וזה דוקא בעד הוקש לקרקעות כדלפינן מקרא דוסחנחלחם אותם וכו' אבל בן חורין הוקש למטלטלין ובטעמים גופייהו פליגי חנאי אי הוקש למקרקעי או לא וחי' דלאו דוקא קאמר החלמודא חנאי אפי' אי אמרינן דאדם הוקש למטלטלין אפי"ה אינה מקודשת ע"י הכסף שהוא מטלטלין דאין מטלטלין נקנין אגב מטלטלין באופן דאם נחנה היא לו בעד הקידושין כסף קרקע מקודשת דנקנה היא הקדושה מטלטלין לגבי קרקע וא"כ ז"ן דמימר קאמר ויביאו המשכן אל משה וראה בל"ז אי הו' מביאין דמי החתונה לסמור בעד הקידושין דדין נחנה היא לא הו' חפסי הקידושין דאין מטלטלין נקנין אגב מטלטלין אכן השחא דביאו המשכן דאית להו דין קרקע שפיר קאמר לאינה וראינה בנות ציון המלך שהשלוס שלו ויום חתונתו דייקא עם נכסת ישראל דהא חפסי הקידושין ונקניח היא אגב קרקע וד"ק :

(ד) **ארה** פקודי המשכן משכן העדות וכו' פ"י ה' זכות הרבים ז"ל דרך רמז בהק' משז"ל משכן משכן ב"פ שנחמשכן שני פעמים על עוונותיהם של ישראל אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע אחר החרבן מה חסא עליהם אמ"ל אני נוטל לדיק אחד ומכפר עליהם וכל המפרשים חקרו בזה דמאן דכר שמים פוצים חסא וכו' ואדרבא סדעת נוחן כי רשע בעונו ימות ולדיק הוא חס יחיה שכל שהוא חי מסגל מלוח ומע"ס אמנם לעדין דרך פשוט וזהו כי הדיק הוא דומיא דביהמ"ק כי כל עיקרו של ביהמ"ק הוא שבהמ"ק שורס שם והלדיקים ג"כ הקב"ה שורס עליהם וכמ"ש המפרשים ע"פ ועשו לי מקדש ושכנתי בחוכם דהול"ל ושכנתי בחוכו אלא הטיקר הם הלדיקים שבהם השכינה שורס וכמ"ש הנביא כיכל ה' כיכל ה' המה ר"ל עיקר כיכל ה' המה הלדיקים

הלויים חכו ועשו לי מקדש אבל השכינה
ושכנתי בחוכך בחוך הלויים דוקא נמלא דלדוק
הוא דומה דמשכן ומקדש וכשם שמלינו שלא שפך
הקב"ה חמחו אלא על המקדש כך בזמן שאין
מקדש הלויים הוא במקומו. ומלינו שאם היה
מרע"ה נכנס לארץ היה בוגס ביהמ"ק ולא היה
נחרצ לעולם וח"ו היה שופך חמחו על שוגאי
ישראל וכיון שחטא ח"ו מרע"ה או צמ"ש למה
הרעות או צמ"ש שמעו נא המורים או צמ"ש
שלא דבר אל הסלע נזר עליו שלא יכנס לארץ
זה היה לטובת ישראל שעל ידי שלא נכנס לארץ
שפך חמחו על המקדש ומלינו ישראל. נמלא
שמרע"ה הוא היה גרמא בחרבן והאמת שכיון
שמרע"ה כל ימיו חסר נפשו עליהרואל גם צמ"ש
שח"ו חטא היה לטובת ישראל להליל ממות נפשו
מעשה ז"ל אלה פקודי המשכן משכן העדות ר"ל
ב' בחי מקדשות ופקודי לשון חסרון ח"א אלה
פקודי המשכן ר"ל ב' ביהמ"ק אשר פוקד עפ"י
משה ר"ל על שלא שמר את פיו באומרו למה
הרעות או שמעו נא המורים וכו' ואמר אשר
פוקד כמו אשר שברת ודרשו ר"ל ישר כחך אף
כאן אמר פוקד כי צוה היה טובה לישראל
כאמור ודו"ק :

אלה

פקודי המשכן משכן העדות וכו' פי' ה'
שהי ידות בסק' מ"ש צמד' שהיו לילוי
הדור אומרים משה נחשור ממלאכת המשכן כיון
ששמע משה כך מיד נחן חשבון הוי ואלה פקודי
המשכן וק' הלא לא ידעו מנין הזהב שבא בנדב'
ויכולים לומר שישאר יותר וזה לא נהב משכר
סך כ"ע ככר. והנה המפר' הרגישו בקו' זה
וח"ו בזה כפל לשון משכן משכן העדות ר"ל
שהעדות היה המשכן שלא לקח משה כלום שהרי
הצרכים היתה צו שהיה די וסוחר משא"כ בכסף
עבד. אך מ"מ נשאר לנו ק' שמה עדיין ואמרו
משה לקח מהסכב אש כ"ב היה מרובה הסכב
שהיה די וסוחר. וכדי לחרץ זה נקדים מאמר
הפסוק ובללאל עשה את כל אשר ציוה ה' את
משה ויהקדוקים מצוי חדא דמאי סמיכותיה כאן
ועוד למי"מ אמר ובללאל עשה וכו' אמנם נקד"י
מאי דאיתא צמד' ויהי ביום כלות משה כלת כ'
חסר ו' שביום שהוקם המשכן היו ישראל ככלה
הנכנסת לחופה וכן פירש"י ז"ל וכן איתא בפסוק

אפריון עשה לו וכחצו המפי' הסענין כך הוא
מחחי' נחקדשו ישראל צבחת הים וצבחת מזרים
ונכנסו לחופה במח"ת וכשחטאו בעול חזרו למומאחן
הראשונה והיו ישראל לריקים לנישואין ולקדש
אוחס ונחקדשו בכסף המשכן שהשרה הקב"ה
שכינתו ביניהם וזה היה בענין נישואין. ערין מ"ש
במס' קידושין וצפור אה"ע כ"י כ"ע אמ"ל הרי
את מקודשת לי צמ"ש סחם ונמלא מנה חסר
הרי זו מקודשת אבל אש אמר מקה זו ונמלא
חסר דינר אינה מקודשת ואפי' מנה סחם אש
היה מונה וכולך והיה חסר דינר אינה מקודשת
וצוה א"ש וכו' אלה פקודי המשכן ר"ל אלה הם
שחוטב כאן בפרשה בן צלמח פקודי המשכן ולא
לקח משה כלום וא"ת מי יעיד ע"ז. ע"כ אמר
משכן העדות יראה שהמשכן הוא עדות שהרי
השרה הקב"ה שכינתו ביניהם כפירש"י ז"ל דאש
היה חסר כלום מהנדב' היה הקידושין חסרים
ולא הוי קידושין וסוף ישרה שכינתו ע"י קידושין
אלו וא"ת דילמא לטובא היה חסר ומה שהשרה
שכינתו ביניהם משום דנדב' המשכן לא ה"ל
דין מנה זו אלא דין מנה סחם והיו קידושין אפי'
אש נמלא חסר ל"א אשר פוקד עפ"י משה ר"ל
אפי' חת"ל שנדב' המשכן הו"ל דין מנה סחם
אעפ"כ אש יהיה חסר לא הוי קידושין דהא
היה הכל המשכן ועבודת הלויים וכל כלי המשכן
היו עפ"י משה ר"ל נפקד ונמנה עפ"י משה
ואמרינן אפי' צמ"ש סחם אש היה מונה וכולך
ונמלא חסר דינר אינה מקודשת כמס'ל וא"כ
סוף ישרה שכינתו ביניהם אלא ודאי דלא חסר
כלום. אך מעשה קשה מעיקרא דדינא פירכא
איך אפי' שנדב' המשכן הוי קידושין הא קי"ל
נחנה היא וקיבל הוא אינה מקודשת שהרי ישר'
נחנו הכסף ע"ז ובללאל עשה את המשכן כאשר
ציוה ה' וצאדם חסוב אמרינן אפי' נחנה היא
וקיבל הוא הוי קידושין דבהסיוה הכאה דמקבל
מינה מקדשה נפשה דאדם חסוב וק"ל :

ובאו

פי' ה' ה' דמ' דמ' אלה הוא רמז חלס
אלהיך ישראל. ופקודי הוא לשון
חסרון והוא בסק' משו"ל אלמלא אמרו זה אלהיך
ישראל לא היה נשאר שריד ופליט מישר' וצביל
שאמרו אלה לשון רבים היה די חורבן ביהמ"ק
ח"ש אלה ר"ל צביל שאמרו אלה אלהיך ישראל
פקודי

פקודי המשכן נחמר ונחמשכן המשכן וק"ל :
ובזה פי' הכו' כו' ספ' על זה ה' דוס וכו'
 ר"ל אלו היו אומרים זה אלסוך ישראל
 ה' דוס לבנו שסיו חייבים ח'ו כלס אצל על
 אלס שאמרנו אלס אלסוך ישראל וסיחפו ש"ס
 וד"א לכן חשבו עיינו שנחרכ זיכמ"ק שנקרא
 עין כנודע צפ"ו ומחורץ בזה מ"ס ה' דוס לבנו
 שסוא לשון עבר וחשבו הוא לשון ה' וק"ל :

ואלה פקודי וכו' איהא במדיר מסו משכן
 שני פעמים אמר ר' שמואל שנחמשכן
 צ"פ על ידיהן וכו' שאנשי כנסת בגדולה אומרים
 חבול חבלנו וכו' ה'ו שנחמשכן שני פעמים ואין
 חבול אלא משכון שגא' לא יחבול וכו' לכך דחיב
 אלס פקודי המשכן משכן העדות צ"פ מסו העדות
 אמר ר' שמעון עדות הוא לכל באי עולם שיש
 סליחה לישראל עכ"ל ו"ל ה'אך נרמז צמ"י משכן
 העדות שיש סליחה לישראל ומה ענין זל"ז אמנם
 פי' ה' צרות שלום ז"ל בכה מ"ס צמים צ"מ
 דקט"ו צענין מסדרין לצ"ה דפריך בגמרא וכו'
 מאחר דמחזירין למס ממשכנין מעיקרא ומשני
 שלא חסא שביעית משמטתו וכתבו בחוס' ד"ה
 למס ממשכנין וז"ל הקשה הר"ר אלחנן למס
 חזירין וממשכנין פעם שניה דכא לריך להחזיר
 לו ופי' בשלמא פ"א כדי שלא חסא ז' משמטת
 ומאחר שמוכרח להחזיר איב למס חזר וממשכן
 וי"ל כדי שימחר הלס לפרוע ולבקש מעות לחובו
 כי יחזיש ע"י מה שחזירין וממשכנין אוחו בכל
 יוסי ובצרכות דל"צ אמרו חז"ל כל העושה עבירה
 ומחזיש צם מוחלן לו על כל עונותיו והשתא
 אי"ס ח"א אלס פקודי המשכן משכן שני פעמים
 שנחמשכן שני פעמים ע"י ר"ל צענותיסס סיינו
 מקדש ראשון ומקדש צ' וקסס ע"ז נמי וכו' מאחר
 שחזר וממשכן למס הוא מחזיר לזה בא כמחרץ
 משכן העדות אמר ר' שמעון עדות היא וכו' ר"ל
 ע"י שיחזיר לסס החזר וממשכן יחזישו ומחוך
 כך מוחל לסס עונותיסס כמש"ל ח"ס עדות היא
 שיש מחילס וסליחה לישראל ודו"ק :

ועפ"ז פי' ה' הכו' כי הכחוב לך ה' כלדקס
 ולנו בושח ספניס ולכא"י אין לו קישור
 וחיבור כלל אמנם עפ"י ח"ס ונק' עוד דילפינן
 סחס סא דמחזירין סמשכון משוס דכחיב ואס
 אי"ס עני הוא לא חשכב צענוטו סכב חשיב לו

וכו' ולך חסיה לרקס לפני ה' אלסוך. וחס"ס לך
 ה' כלדקס ר"ל שחזיר לנו סמשכן סיינו סמקדס
 צ' וסיינו ממס כלישנא דקרא ולך חסיה לרקס
 לפני ה' אלסוך אך ק"ל וכו' מאחר שחזר וממשכן
 למס הוא מחזיר כקושיס סהוס' לזה בא סכחוב
 כמחרץ ולנו בושח ספניס ר"ל כדי שחזישו וסיינו
 ממס כחירוסס של סהוס' ודו"ק ודפח"ח :

ובזה ח"ס ג"כ כו' הכי ציחוקאל ה' מ"ג ח"ל
 ושכנתי בחוכס לעולם ואהס חניד לבני
 ויכלמו מענותיסס ולכא"י אין לו קישור אמנם
 לפי מה שסקדמנו לעיל דקצ"ס חזר וממשכן
 ציסמ"ק כדי שיחזישו. אכן חס עסה יבוש
 ישראל ופינו יחווירו מחטתסס בלחי שוס משכון
 אין לריך הקצ"ס לסלק שכינתו מסס ולמשכן
 אוחס ח"ס ספ' ושכנתי בחוכס לעולם ולא לסלק
 שכינתי מסס ולא אמשכן אוחס ע"כ ואחס חניד
 לבני ויכלמו מענותיסס ר"ל שיחזישו מאליסס
 לפי שאמרתי ושכנתי בחוכס לעולם ח"כ צמס
 יחזישו צשלמא חס לא אשכון בחוכס לעולם
 יחזישו צמס שיחזור סמשכן לסס כח"י חוס'
 אצל עסה שאשכון בחוכס לעולם ע"כ חניד ליש'
 שיכלמו מענותיסס בלחי לקיחה סענוט וק"ל :

(ה) **וירא** משס אח כל סמלאסס וכו' ויצרך
 אוחס משס וצמד' מס צרכס צרכס
 יס"ר שחשרס שכינס צמעסס ידיסס ויסי נועס
 וכו' והוא המוס דו"ל מס קשיא ליס לשאל מה
 צרכס צרכס דכמס וכמס צרכות יכולים לצרך
 סלצ לחסוב וספס לומר ומאן דהיס היס ועוד
 כיון ססקצ"ה ליוס על סמשכן אי"כ ליכא מקוס
 לצרכס זו שחשרס שכינס צמעסס ידיסס
 דפשיטא שיבא ויהא שס ועוד מאן דכר שמיס
 דוסי נועס ככאן שאין זו מקומו ופי' ה' פרס
 לצנון ז"ל בכה' מאי ראיחא בילקו"ח צסס הזוהר
 דהעסס שכינס סעני אח סמשכן אחר שנגמר
 משוס שסיס מעסס ידי ארס ואינו מן סראוי
 שירד סשכינס לחוכו עד שמחחי ירד סעני סכוא
 ספמליא סלו ובוזס נחקדס ואח"כ בא סקצ"ה
 לסשרוס שכינתו בחורס משל למך שנגסס
 למדינס סילח עבדיו מקודס וכו' וכן הוא כו'
 סמד' דסוקסס לו כיון דכחיב שפסו סמלאסס
 כאשר ליוס ה' וכיוונו לרעטו של סקצ"ה אי"כ
 בודאי ססדצר היס בא צמלואו ועובו ומס לורך
 עור

א"נ אפי' דהוא רמז לגאולה העתידית בבית
שביא ע"י החי' שגא' גם כי יחנו בגוים
וכי' וידוע דהגלות הזו הוא דומה ללילה
והגאולה העתידית בבית הוא יום שכולו ארוך וז"ל
כי ענן ה' על המשכן יומם שלמה'ל יהי אורו
יח' נאמן על המשכן הוא ביהמ"ק וז"ל יומם
דסינו בגאולה חס' נמשך מכה וא"ש הוא החי'
הכי' לילה זו ר"ל בגלות החל הזה יחיה לעיני
כל בית ישראל שחזו לחזות בטעם ה' ולבקר
בסיכלו. וגם ס"ת לעיני וכו' עסוקים גי' חקים
שיבא לם תקומה וגאולה. וגם רמז בחי' חקים
שכח ס"ת של חיבות החי' הוא אוחיות ח"ס ק'
הוא רמז שלמה'ל בלע המוח לנאח וס"מ הוא
מלאך המוח שהוא גי' ק' חס' וגאבד :

ובאו"א אפי' לרמז בגי' חקים ס"ת של
הכחוד הכי' כי ידוע דאין ישראל
נגלים אלא בזכות החי' שגא' גם כי יחנו בגוים
עתה אקבלם ולכך נריך השגחה יחידה והידוע
למלמדי החינוקות על החינוקות כדי ללמוד חו'
בחמידות כיון שזה חלוי גאולתו ופדיון וזכר
יוצן הסמיכות קרא ס"ת ליקרא וא"ח בה אל"ף
זעירא. לרמז ברי"ת חקים מלמקי חינוקות
ק'טנים בכל מסעיהם דסינו סגולת ויקרא אל"ף
זעירא שם רמז אל"ף זעירא בדגש בחי' אל"ף
דסינו שחלמד לחינוך שהוא זעירא וזכר חזו
משם הוא גואל אחרון כמ"ש מה שסיס הוא
שיסיס ר"ת משי"ה גואל ראשון הוא גואל אחרון :

ובזה יוצן לעיני כל בית ישראל בכל וכו' לרמז
שזה מוטל על גדולי ישראל השגחה על
המלמדים וסחינוקות. **א"נ** אפי' סמי' לעיני כל
בית ישר' עם ויקרא אל"ף זעירא עם
מ"ש החדיא ז"ל בפניד ח"ל טעם למכ חיבה
ויקרא אל"ף זעירא דמי שהוא ראש כמו הא'
שהיא חחי' ענין ויסוד כל בנין נריך להקטין
עצמו ולכן היא זעירא לרמז להאיש הגלגל
שיקטין עצמו עכ"ד ז"ל. והשחא א"ש לעיני כל
בית ישראל הם החי' והגדולים ע"ד הוא סימא
עיניו של עולם וכו'. אל"ף זעירא שם רמז
שיקטין עצמו וק"ל :

עוד לזכרה אצל לפי סדרת הזכר הזכר שאינו
מן הראוי שהשרה השכינה במעשה ידי אדם
לזה מקשה מה זכרה זכרם כיון שעשו הכל
כרצונו וכבר מבורכים הם העומדים כיון
שהקב"ה נתן בהם חכמה לדעת לעשות את
המשכן לזה חי' יסיר שהשרה השכינה במעשה
ידיהם. ידיהם דייקא ס"ל אעפ"י שהוא מעשה
ידיהם שהוא מעשה ידי אדם ואינו מן הראוי
להשרות הקב"ה שכינתו בחזקו דסינו שיעשה
אחיה תחבולה שיוכל להשרות שכינתו בו כגון
לקדשו בחי' ע"י הענן ולכן אמר אח"כ ויחי
נועם לרמז על הענן שחי' נועם הוא בגי'
אוחיות ענן עם כד' אוחיות ור"ל שיסיס מקודם
הענן לקדשו ואח"כ ה' אלהיו עלינו דלא סגי
בלאו הכי וק"ל. איך אפי' דרך רמז בסקי' משז"ל
דאין רשאי האדם לבדן חזירו עד שיבדק להקב"ה
ולכך בעל המד' דקדק מן הכחוד ויצרך אוחס
אוחס דייקא. וזהו שהקשה ומה זכרה זכרם
כלומר דאין מרע"ה צריך ישר' ולא הקב"ה לז"ל
זכרה זו כלולה וזהו יסיר שהשרה שכינה
במעשה ידיהם :

ו כי ענן ה' על המשכן יומם וא"ש חס"ה ליל'
בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם
אפי' לרמז עפ"י מ"ש בש"ס כל הלומד בחורה
בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום שגא' יומם
יחיה ה' חסדו ובלילה שירח עמי מ"ע יומם יחיה
ה' חסדו משום ובלילה שירח עמי ע"כ. ע"ן א"ח
סידוע דהחי' נקי' א"ש שגא' מימינו א"ש דח' למו
ערן שגוף האדם נקרא משכן לנשמה ח"א כי
ענן ה' שהוא הו"ה ע"ס הרחמים על המשכן
דסינו האדם יומם ר"ל ביום וזהו מסיבה וא"ש
חסיס לילה זו דסינו לימוד החי' הנקראת א"ש
שלומד חו' בלילה ולכך ענן ה' עליו דסינו חוט
של חסד ורחמים לעיני כל בית ישראל בכל
מסעיהם בזה העולם הנקרא מסע :

א"נ כי ענן ה' הוא רמז לשם ע"ב שהוא
גי' חסד וא"ש חסיס לילה זו הוא אישא
דגרמי שע"י מיעוט שינס ללמוד בחי' יסיה לו
חמימות סגוף וסמחה וזכר א"ש דקדוק חי' בו
דסינו בגופו ובחיבוריו.